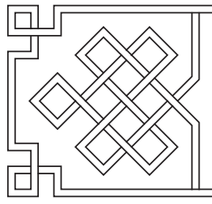

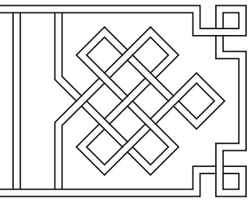

༄༅། །འགྲོ་མགོན་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་བསྟན་པའི་གསལ་བྱེད་༧ཡོངས་འཛིན་མཁན་ཆེན་ཁྲ་འགུ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་འབུམ་མཚན་བཟང་སོ་གཉིས་ཀྱི་གྲངས་ལྡན་ལས་པོད་བཅུ་དགུ་པ་བཞུགས་སོ།།

༼ཛ༽

ཐ་མའི་ཞུ་དག་པ། ༧ཡོངས་འཛིན་མཁན་ཆེན་ཁྲ་འགུ་རིན་པོ་ཆེ།
རྒྱུ་སྦྱོར་པ། རྗེ་དབོན་ཆོས་རྗེ་བླ་མ་དབང་ཕྱུག་སྟོབས་ལྡན།
སྤྱི་ཁྱབ་སློབ་སྟོན་པ། སྒྲུབ་དཔོན་མཁན་རིན་པོ་ཆེ་ཀརྨ་ལྷ་བུ།
གསུང་འབུམ་གཙོ་སྒྲིག་པ། མཁན་པོ་ཤེས་རབ་ཕུན་ཚོགས།
ཞུས་ཆེན་པ། མཁན་པོ་ཤེས་རབ་ཕུན་ཚོགས།
དཔེ་སྒྲིག་པ། ལོ་ཙཱ་བ་མཁན་པོ་ཀརྨ་ཆོས་འཕེལ།

དཔེ་སྐྲུན་འགན་ཁུར་པ། མཁན་པོ་བཀྲ་ཤིས་ཕུན་ཚོགས། ཝཱ་ཎ་བཛྲ་བིདྱཱ་དཔེ་མཛོད་ཁང་།
Khajuhee P.O. Sarnath, Varanasi, UP India 221007

ཞུ་དག་ལས་རོགས་གཙོ་བོ་གནང་མཁན། མཁན་པོ་ཀརྨ་ཆོས་རྒྱལ།
མཁན་པོ་དགེ་སློང་ཚེ་རིང་། མཁན་པོ་ཀརྨ་འགྲོ་འདུལ། མཁན་པོ་པདྨ་དོན་གྲུབ།
རྒན་ཀརྨ་ནོར་རྒྱས། ཨཱ་ཅཱརྱ་སངས་རྒྱས་བསྡད་ཆོག་སོགས།
ཞུ་དག་པ། བཛྲ་བིདྱཱའི་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་གི་མཁན་སློབ་དགེ་བའི་བཤེས་
གཉེན་རྣམས་དང་། སློབ་གཉེར་བ་དབུ་མ་གོང་འོག་དང་ཕར་ཕྱིན་འཛིན་གྲྭ་རྣམས།
པར་ཐེངས་དང་པོ། སྤྱི་ལོ་༢༠༢༥ ལོར། གསུང་འབུམ་པོད་སོ་གཉིས་ཅན།
༡༠༠༠ པར་སྐྲུན་ཞུས།

iii

༄༅། ། ༧ཡོངས་འཛིན་མཁན་ཆེན་ཁྲ་འགུ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་འབུམ། གླེགས་བམ་བཅུ་དགུ་པ།༼ཛ༽ ནང་། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དྭགས་བརྒྱུད་གྲུབ་ པའི་ཤིང་རྟའི་ཚིག་འགྲེལ་
གཅེས་བཏུས་ལ། ལྡེབ་མ།༢༡༥ 1–429 བཞུགས། ༡༽སེམས་བསྐྱེད་དང་པོ། 27 ༢༽སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་པ།56 ༣༽སེམས་བསྐྱེད་གསུམ་པ།65 ༤༽སེམས་བསྐྱེད་བཞི་པ།75 ༥༽སེམས་བསྐྱེད་ལྔ་པ།77 ༦༽སེམས་བསྐྱེད་དྲུག་པ།78 ༧༽སེམས་བསྐྱེད་བདུན་པ།368 ༨༽སེམས་བསྐྱེད་བརྒྱད་པ།371 ༩༽སེམས་བསྐྱེད་དགུ་པ།37 6 ༡༠༽སེམས་བསྐྱེད་བཅུ་པ།37 7 ༡༡༽ས་ཡི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ།379 ༡༢༽འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་བཤད་པ།384–429 བཅས་སོ།། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དྭགས་བརྒྱུད་གྲུབ་པའི་ཤིང་རྟའི་སྤྱི་དོན་དང་དཀའ་གནད་རྣམས་ཀྱི་བསྡུས་དོན་ས་བཅད་
དོན་ཚན་བཞི་བརྒྱ་པ་ལ། ལྡེབ་མ།༦༩ 431–567བཅས་ཁྱོན་བསྡོམས་ལྡེབ་ མ། ༢༨༤ བཞུགས།

གཅིག་པུའོ།།

v

༄༅། ། དཔེ་སྐགསལ་བཤད།

ཇི་སྐད་དུ། མཁས་བཙུན་བཟང་པོའི་ལུས་སྟོབས་རབ་རྒྱས་ཤིང་།། ཐོས་བསམ་སྒོམ་པའི་གཡུ་རལ་དགུང་དུ་གཟེངས།། འཆད་རྩོད་རྩོམ་པའི་གད་རྒྱངས་མཐོན་པོ་ཅན།། སྨྲ་བའི་སེང་
གེ་སླར་ཡང་མྱུར་འབྱོན་གསོལ།། ཞེས་རྗེ་བཅུ་བདུན་པ་ཆེན་པོས་ཐུགས་སྨོན་མཛད་པ་ལྟར། དེང་སྐབས་ས་སྟེང་འདི་ན་བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་ངང་ཚུལ་དགུས་བརྒྱན་ཅིང་མཁས་པའི་ཁྱུ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་
པ་འགྲོ་མགོན་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་བསྟན་པའི་གསལ་བྱེད་དམ་པ་མཚན་བརྗོད་པར་དཀའ་ཡང་དོན་གྱི་སླད་དུ་མཚན་ནས་སྨོས་ཏེ་མཁན་ཆེན་ཀརྨ་བློ་གྲོས་རིང་ལུགས་སྨྲ་བའི་སེང་གེ་དཔལ་བཟང་པོ་
མཆོག་ནི། བསྟན་པ་སྔ་དར་གྱི་དུས་སུ་ཤུད་བུ་དཔལ་གྱི་སེང་གེ་དང་། བསྟན་པ་ཕྱི་དར་གྱི་དུས་སུ་རྔོག་སྟོན་ཆོས་སྐུ་རྡོ་རྗེ་དང་ཐུགས་རྒྱུད་གཉིས་སུ་མེད་པར་རྗེ་བཅུ་དྲུག་པ་རང་བྱུང་རིག་པའི་རྡོ་རྗེས་
བསྔགས་བརྗོད་ཀྱི་མེ་ཏོག་ཐོར་བར་མཛད་ཅིང་། བསྟན་པ་ཡང་དར་གྱི་དུས་སུ་རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་དྲུག་པ་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་དང་། བདུན་པ་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོའི་ཞལ་སློབ་ཁྲ་འགུ་སྐུ་ཕྲེང་དང་པོ་ཤེས་རབ་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་དུ་གྱུར་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་ཐུགས་སྲས་བུ་སློབ་ཏུ་ཁྲ་འགུའི་སྐུ་ཕྲེང་བར་མ་ཆད་པར་བྱོན་པར་མཛད། ལྷག་པར་རང་ཅག་ཡོངས་ཀྱི་མེ་ཏོག་

གཅིག་

vi

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཕོག་པའི་ལྷ་སྐལ་ཁྲ་འགུ་སྐུ་ཕྲེང་དགུ་པ་མཁན་ཆེན་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཡོངས་འཛིན་སྨྲ་བའི་སེང་གེ་མཆོག་ནི། རྒྱལ་དབང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཐུགས་སྲས་བུ་ཆེན་དུ་གྱུར་པ་མ་ཟད། རྗེ་བཅུ་བདུན་པ་ཨོ་རྒྱན་འགྲོ་
འདུལ་ཕྲིན་ལས་རྡོ་རྗེས་གཙོས་པའི་ཡབ་སྲས་རྣམ་པ་ལྔའི་ཡོངས་འཛིན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ཚུལ་བཟུང་ནས། རྒྱལ་བསྟན་སྤྱི་དང་། སྒྲུབ་བརྒྱུད་ཀརྨ་ཀམ་ཚང་གི་བསྟན་པ་ཉག་ཕྲ་བའི་དུས་སུ་
བསྟན་པའི་མེ་རོ་གསོ་བར་མཛད་ཅིང་འཛམ་གླིང་ཤར་ནུབ་ཀུན་ཏུ་རླབས་ཆེན་གྱི་མཛད་ཕྲིན་བསྐྱངས་པས་སྙིགས་དུས་ཀྱི་འགྲོ་བ་འདྲེན་པའི་དེད་དཔོན་ཆེན་པོ་ཉིད་དུ་གྱུར། ད་ལམ་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་
རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་ཏེ། ༧ཡོངས་འཛིན་མཁན་ཆེན་ཁྲ་འགུ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་འབུམ། ཞེས་བྱ་བ་ གླེགས་བམ་མཚན་བཟང་པོ་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་ཀྱི་གྲངས་སུ་བཞུགས་པ་འདི་ཉིད་དཔེ་སྐྲུན་ཞུས་ཐུབ་པ་ནི། བླ་མའི་མཛད་པ་ཀུན་གྱི་ནང་ནས་གསུང་གི་མཛད་པ་ མཆོག་ཡིན་གསུངས་པ་ལྟར། བདག་ཅག་ཡོངས་ཀྱི་ཕ་ནོར་རིན་ཐང་དང་བྲལ་བ་བུ་ཡི་ལག་ཏུ་སོན་པ་ཞིག་ཡིན་པར་མ་ཟད། སྤྱིར་འཛམ་གླིང་ཀུན་གྱི་སྤྱི་ནོར་དང་། ལྷག་པར་རང་རེ་བུ་སློབ་ཡོངས་ཀྱི་སྙིང་དུ་བརྣག་པའི་དོན་ཆེན་དང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་དཔལ་དུ་བྱོན་པ་ཞིག་ཡིན། ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ་འདི་ཉིད་

vii

༄༅། ། དཔེ་སྐགསལ་བཤད།

ཇི་ལྟར་བཞེངས་པ་དང་། ཁྲིད་ལུང་བསྩལ་བའི་ཚུལ་ནི། སྤྱི་ལོ་༢༠༠༧ ལོར། ཝཱ་ཎ་བཛྲ་བིདྱཱའི་དཔེ་མཛོད་དོ་དམ་པ་མཁན་པོ་དགེ་སློང་ཚེ་རིང་ནས་ཐུགས་ཁུར་ཆེན་པོས་༧སྐྱབས་རྗེ་
ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་ཐོར་བུའི་རིགས་རྣམས་འཚོལ་ཞིབ་དང་གཅེས་ཉར་བགྱིས་པ་རྣམས་སྡེ་ཚན་བརྒྱད་དུ་བསྡུས་ཏེ། གསུང་རྩོམ་ཐོར་བུ་ཕྱོགས་བསྡུས་ཞེས་པའི་དེབ་ཕྲེང་པར་སྐྲུན་
ཞུས་ནས་ཐོག་མར་གསུང་འབུམ་འདི་ཉིད་ཀྱི་རྨང་གཞི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཚུགས། དེའི་ཡས་མས་རྣམས་སུ་དྲིན་ཅན་བླ་མ་དམ་པ་༧སྐྱབས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ནས་སྔོན་གདན་ས་རུམ་བཏེག་ཏུ་དཔེ་ཁྲིད་མཛད་
སྐབས་དང་། ཕྱིས་སྟག་མོ་ལུས་སྦྱིན་བཀྲ་ཤིས་ཡང་རྩེ་དགོན་དང་། བཛྲ་བིདྱཱའི་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་རྣམས་སུ། ལས་དང་པོ་པ་རྣམས་ཀར་ཊཱིཀ་རྒྱས་པ་ལ་འཇུག་བདེ་བའི་ཆེད་དུ། རྗེ་བདུན་པ་
ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་ཚད་མ་རིགས་གཞུང་རྒྱ་མཚོ་ལས་རྣམ་འགྲེལ་རྣམ་ངེས་རིགས་ཐིགས་གསུམ་སོ་སོར་ཕྱེས་ཏེ་ཟུར་བཀོལ་ཁ་སྐོང་བཅས་མཛད་པ་དང་། དེ་བཞིན་རྗེ་བརྒྱད་པ་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེའི་གསུང་འདུལ་ཊཱིཀ་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་། ཕར་ཕྱིན་ཊཱི་ཀ་རྗེ་བཙུན་ངལ་གསོ་དང་། དབུ་མ་དྭགས་བརྒྱུད་གྲུབ་པའི་ཤིང་རྟ་དང་། མཛོད་ཊཱིཀ་གྲུབ་བདེའི་དཔྱིད་འཇོ་དང་། རྗེ་དཔའ་བོའི་གསུང་

གཉིས་

viii

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

སྤྱོད་འཇུག་འགྲེལ་ཆེན་བཅས་ཀྱི་ཚིག་འགྲེལ་རྣམས་གཅེས་བཏུས་ཀྱིས་ཟུར་བཀོལ་ཞུས་པ་དང་། འདུལ་བ་གཞི་གསུམ་གྱི་ལག་དེབ། བཀའ་བརྒྱུད་གསེར་ཕྲེང་རྣམ་ཐར་ཟླ་བ་ཆུ་ཤེལ་ཕྲེང་བའི་ཁ་སྐོང་
དང་། རང་རྣམ་ཐོར་བུ་ཕྱོགས་བསྡུས། རང་རྣམ་པད་དཀར་ཆུན་པོ་བཅས་དཔེ་མཛོད་དོ་དམ་པ་མཁན་པོ་དགེ་སློང་ཚེ་རིང་དང་། མཁན་པོ་བཀྲ་ཤིས་ཕུན་ཚོགས་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་རིམ་པས་འགན་ཁུར་
མཛད་ཅིང་། བཤད་གྲྭའི་མཁན་སློབ་རྣམ་པས་ཞུ་དག་གི་མཐུན་འགྱུར་མཛད་དེ་བཛྲ་བིདྱཱའི་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་དཔེ་སྐྲུན་ཞུས། དེ་བཞིན་མཁན་པོ་ཀརྨ་དགེ་འདུན་གྱིས་འགན་ཁུར་མཛད་དེ་ཁྲ་འགུ་
དྷརྨཱ་ཀ་ར་རྩོམ་སྒྱུར་ཁང་ནས་བློ་སྦྱོང་དོན་བདུན་མ་དང་། སྤྱོད་འཇུག་ལེའུ་བཞི་མ་དང་། ཕྱག་ཆེན་གངྒཱ་མའི་འགྲེལ་པ་བཅས་དཔེ་སྐྲུན་ཞུས་ཏེ་ཁྱོན་བསྡོམས་པོད་༢༠ ཙམ་བཞུགས་ཡོད། དེ་དག་ལས་ཤེར་ཕྱིན་ཚིག་འགྲེལ་དང་། མངོན་པ་མཛོད་དང་། སྤྱོད་འཇུག་གི་ཚིག་འགྲེལ་དང་། བློ་སྦྱོང་དོན་བདུན་མ་དང་། སྤྱོད་འཇུག་ལེའུ་བཞི་མ་སོགས་དགེ་འདུན་མང་ཚོགས་ལ་བཀའ་ཁྲིད་མཛད་དེ་བཤད་རྒྱུན་བཀའ་དྲིན་བསྐྱངས་གྲུབ་ཀྱང་། གསུང་འགའ་ཞིག་ནི་ལྗགས་ལུང་ཙམ་ཡང་གནང་གྲུབ་མེད་པས། སྤྱི་ལོ་༢༠༢༡ ཟླ་བ་༥ ནང་གནས་མཆོག་སྟག་མོ་ལུས་སྦྱིན་དུ་ཕྱག་ཆེན་རྒྱ་གཞུང་གི་ལྗགས་ལུང་

ix

༄༅། ། དཔེ་སྐགསལ་བཤད།

གནང་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་སྒྲུབ་དཔོན་མཁན་རིན་པོ་ཆེ་ཀརྨ་ལྷ་བུ་མཆོག་དང་། སྐུའི་གསོལ་དཔོན་བླ་མ་བཀྲ་ཤིས་ཚེ་དབང་ཟུང་ནས་༧སྐྱབས་རྗེ་ཡོངས་འཛིན་མཁན་ཆེན་ཁྲ་འགུ་
རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ལ་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་ཏེ་ཁྲིད་ལུང་བསྩལ་དགོས་པ་གསོལ་བ་ཕུར་ཚུགས་སུ་བཏབ་པ་བཞིན་རྗེ་བླ་མ་མཆོག་ནས་ཀྱང་ཐུགས་དགྱེས་པ་ཆེན་པོའི་ངང་
ཞལ་བཞེས་མཛད། དེ་མཚམས་སྒྲུབ་དཔོན་མཁན་རིན་པོ་ཆེ་ཀརྨ་ལྷ་བུ་མཆོག་ནས་༧ཡོངས་འཛིན་མཁན་ཆེན་ཁྲ་འགུ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་འབུམ་བསྒྲིག་རྒྱུའི་དགོངས་པ་རྒྱ་ཆེར་བཞེས་ཏེ། མཁན་པོ་
ཤེས་རབ་ཕུན་ཚོགས་གསུང་འབུམ་གྱི་གཙོ་སྒྲིག་པ་དང་། མཁན་པོ་དགེ་སློང་ཚེ་རིང་གསུང་འཚོལ་བསྡུ་བྱེད་པོ་དང་། མཁན་པོ་ཆོས་ཉིད་རང་གྲོལ་དང་། མཁན་པོ་ཀརྨ་ཆོས་རྒྱལ་དང་། མཁན་པོ་ཀརྨ་
དགེ་འདུན་དང་། མཁན་པོ་ཀརྨ་འགྲོ་འདུལ་རྣམས་གསུང་འབུམ་ཞུ་དག་གནང་རྒྱུའི་ཐད་འགན་ཁུར་ཞུ་དགོས་པ་དང་། ལོ་ཙཱ་བ་མཁན་པོ་ཀརྨ་ཆོས་འཕེལ་དཔེ་སྒྲིག་པ་དང་། མཁན་པོ་བཀྲ་ཤིས་ཕུན་ཚོགས་དཔེ་སྐྲུན་འགན་ཁུར་གནང་དགོས་པའི་བཀའ་སློབ་ལམ་སྟོན་མཛད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གསུང་འབུམ་བསྒྲིག་རྒྱུའི་ལས་འགུལ་དབུ་བརྩམས། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་བཛྲ་བིདྱཱའི་བཤད་གྲྭའི་དགེ་སློབ་

གསུམ་

x

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

རྣམས་དང་། བཙུན་དགོན་བཤད་གྲྭ་ཐོས་བསམ་དར་རྒྱས་གླིང་གི་དགེ་སློབ་རྣམས་མཉམ་རུབ་ཀྱིས་སྔར་དཔེ་སྐྲུན་གནང་ཟིན་པའི་དཔེ་དེབ་ཁག་ལ་བསྐྱར་དུ་ཞུ་དག་དང་། ཞུས་ཆེན་གཙོ་བོ་གསུང་
འབུམ་གཙོ་སྒྲིག་པ་མཁན་པོ་ཤེས་རབ་ཕུན་ཚོགས་ནས་མཛད་དེ། ཐ་མའི་ཞུ་དག་༧སྐྱབས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ལ་སྤྱན་འབུལ་ཞུས། རྗེ་བླ་མ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཐ་མའི་ཞུ་དག་མཛད་གྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་ཁྲིད་
ལུང་བསྩལ་རྒྱུའི་ཞལ་བཞེས་བཟང་པོ་ཐོབ། དེ་ནས་ཕྱག་ཆེན་རྒྱ་གཞུང་གི་ལྗགས་ལུང་གནང་གྲུབ་པའི་རྗེས་སྤྱི་ལོ་༢༠༢༡ ཟླ་༧ ཚེས་༣༡ ཉིན་མགོན་པོ་གང་གི་གསུང་འབུམ་ཐ་མའི་ཞུ་དག་གྲུབ་པ་
རྣམས་ཁྲིད་ལུང་གནང་རྒྱུ་དབུ་བཙུགས། དེ་ལྟར་ཁྲིད་ལུང་གནང་བཞིན་པའི་སྐབས་བཛྲ་བིདྱཱའི་བཤད་གྲྭའི་མཁན་པོ་དང་། སློབ་དཔོན་སོགས་དགེ་འདུན་པ་འགའ་ཞིག་གིས་མ་བསྐུལ་དང་བླངས་ཀྱིས་༧སྐྱབས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་སྒྲ་འཛིན་འཁོར་ཐག་ཏུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལས་གལ་ཆེ་བ་འགའ་ཞིག་སྒྲ་ཕབ་ཞུ་རྒྱུའི་ལས་འགུལ་དབུ་བརྩམས། དེ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲ་ཕབ་ཞུས་པ་ཁག་གསུང་འབུམ་གཙོ་སྒྲིག་པས་དག་བཅོས་ནན་ཏན་གྱིས་ཞུས་ཆེན་མཛད་ཅིང་། ༧སྐྱབས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་མདུན་དུ་ནན་ཏན་བཅར་བ་དང་། སྐབས་འགར་བླ་མ་བཀྲ་ཤིས་ཚེ་དབང་བརྒྱུད་སྙན་སེང་ཕུལ་བས་བཀའ་སློབ་ལམ་

xi

༄༅། ། དཔེ་སྐགསལ་བཤད།

སྟོན་གནང་བ་ལྟར། གཞུང་སོ་སོའི་རྩ་བ་དང་ས་བཅད་དང་མཛད་བྱང་རྣམས་རྗེ་བླ་མ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་བཞེད་དང་མཐུན་པར་བསྒྲིགས་ཏེ་ཐ་མའི་ཞུ་དག་༧སྐྱབས་རྗེ་ཡོངས་འཛིན་མཁན་
ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་དེ་ཁྲིད་ལུང་བསྩལ། མཁན་རིན་པོ་ཆེ་ཀརྨ་བཀྲ་ཤིས་གཙོས་པའི་མཁན་སློབ་དགེ་འདུན་པ་འགའ་ཞིག་གིས་སྒྲ་ཕབ་ཞུས་ཏེ་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་བ་པོད་༡༢ ཙམ་སྟེ། ཁྱོན་
བསྡོམས་ཡོངས་འཛིན་མཁན་ཆེན་ཁྲ་འགུ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་འབུམ་པོ་ཏི་མཚན་བཟང་པོ་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་ཀྱི་གྲངས་སུ་བྱོན་པ་ནི་རྟེན་འབྲེལ་མ་འགྲིགས་ལྷུན་གྲུབ་ཀྱིས་བྱུང་བ་མ་གཏོགས་འཆར་
གཞི་བཀོད་དེ་གྲུབ་པ་ཞིག་མིན། ལྷག་པར་དུ་གསུང་འབུམ་འདི་ཉིད་ལ་བྱིན་ཆགས་པའི་ཁྱད་ཆོས་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ་ནི། མཛད་པ་པོ་དགུང་གྲངས་གྱ་དགུ་དང་དགུ་བཅུ་དང་གོ་གཅིག་ལ་ཕེབས་པའི་
སྐབས་སུ་ཐ་མའི་ཞུ་དག་མཛད་དེ་ཁྲིད་ལུང་བསྩལ་ཡོད་པ་དང་། གསུང་འབུམ་སྒྲིག་བཞིན་པའི་ཚེ་རྩ་བ་རྣམས་ཡི་གེ་ཆུང་ངུ་དང་། ས་བཅད་རྣམས་ཡི་གེ་འབུར་ནག་ཅན་བཟོ་དགོས་པ་དང་། དེ་བཞིན་གསུང་འབུམ་དཔེ་གཟུགས་དང་དེབ་གཟུགས་གཉིས་ཀའི་ཚད་གཞི་དང་། ཡི་གེ་ཆེ་ཆུང་རྣམས་ཀྱང་མཛད་པ་པོ་རྗེ་བླ་མ་ཉིད་ཀྱིས་གཏན་འབེབས་མཛད་དེ་བསྒྲིགས་པ་ཡིན་པས་བྱིན་རླབས་ཀྱི་ཚན་ཁ་

བཞི་

xii

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན། སྤྱིར་ཐོག་མའི་འཆར་གཞི་ལ་གསུང་འབུམ་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཉིད་ཀྱི་དབུ་འབྱེད་མཛད་སྒོ་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱག་ནས་གནང་རྒྱུའི་རེ་འདུན་བྱས་ཀྱང་། གདུལ་བྱའི་
བསོད་ནམས་ཀྱིས་མ་འཆུན་ནས་དགོངས་པ་གཞན་དོན་དུ་གཏད་ཤོར་བས་དེ་བཞིན་སྒྲུབ་པར་མ་ནུས། འོན་ཀྱང་ད་རེས་རྗེ་ཉིད་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐིམ་ནས་ལོ་གཉིས་འཁོར་བའི་འདས་
མཆོད་དང་། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་མཐོང་གྲོལ་སྐུ་གདུང་མཆོད་རྟེན་རིན་པོ་ཆེའི་རབ་གནས་དང་དབུ་འབྱེད་མཛད་སྒོའི་དུས་བཟང་དང་བསྟུན་ཏེ་གསུང་འབུམ་འདི་ཉིད་དབུ་འབྱེད་གནང་རྒྱུའི་གཏན་འཁེལ་བྱུང་
བས་དུས་ཡུན་ཐུང་ངུའི་རིང་ཞུ་སྒྲིག་བགྱིས་ཏེ་པར་སྐྲུན་ཞུས་པ་ལགས་ན། འདིའི་ནང་ཡིག་ནོར་དང་ལྷག་ཆད་ཀྱི་སྐྱོན་སོགས་མི་ཉུང་བ་ཡོད་ངེས་ཤིང་། སྤུས་ཚད་ཀྱང་གྱ་ནོམ་པ་ཞིག་མ་བྱུང་བས་མཁྱེན་ལྡན་རྣམས་ཀྱི་སྤྱན་སྔར་བཟོད་གསོལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། འདིར་ག་ཡིག་གི་རྗེས་སུ་ཤད་ཐོབ་མིན་སྐོར་ནི། སྔོན་རབས་མཁས་པ་ཕལ་ཆེ་བས་མཛད་པའི་ཡིག་ཆ་ལྟར་ཚིག་ལྷུག་སྐབས་གའི་རྗེས་སུ་ཤད་ཐོབ་པ་ (འདུག། དང་། གཅིག། དང་། དཀར་ཆག། ལྟ་བུ་)བྲིས་ཡོད། དེ་བཞིན་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཐ་སྙད་བོད་ཡིག་ཏུ་འབྲི་སྐབས་འ་ཆུང་ཐོབ་མིན་སྐོར་ནི། གཙོ་བོ་རྒྱ་གར་གྱི་ཡི་གེ་དང་བསྟུན་ནས་(दोोहाा་ ་ ་ ་ དོ་ཧཱ། नाालन्दाा་ ་ ་ ་ ནཱ་ལནྡཱ།

xiii

༄༅། ། དཔེ་སྐགསལ་བཤད།

फुुलााहाारीी་ ་ ་ ་ ཕུ་ལཱ་ཧཱ་རཱི། दिल्लीी་ ་ ་ ་ དིལླཱི།)ལྟ་བུ་དང་། ཚིགས་བཅད་ལ་ལེགས་སྦྱར་དང་མཐུན་པར་(श्लोोक་ ་ ་ ་ ཤློ་ཀ།)ལྟ་བུ་བྲིས་ཡོད། ཡུལ་གྱི་མིང་གཞན་རྣམས་གཙོ་བོ་སྒྲ་གདངས་དང་མཐུན་པར་(ཐའེ་
ཝན་ལྟ་བུ་དང་། མ་ལེ་ཤི་ཡ་ལྟ་བུ་)བྲིས་ཡོད། ཐུགས་རྗེ་ལེགས་གསོལ་ཞུ་བ་ནི། གསུང་འབུམ་འདི་ཉིད་པར་སྐྲུན་གྱི་འགྲོ་གྲོན་རྣམས་སྐུའི་རྗེ་དབོན་ཆོས་རྗེ་བླ་མ་དབང་ཕྱུག་སྟོབས་ལྡན་ མཆོག་ནས་ཐུགས་ཁུར་
ཆེན་པོས་མཐུན་འགྱུར་མཛད་དེ་བཀའ་དྲིན་བསྐྱངས་མཛད་པ་དང་། སྤྲུལ་སྐུ་དམ་ཆོས་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ནས་ཞུ་དག་གནང་བའི་སྐབས་སྔ་ཕྱི་བར་གསུམ་དུ་མཐུན་རྐྱེན་སྦྱར་བ་སོགས་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་
དང་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ལྷག་པར་དུ་སྒྲུབ་དཔོན་མཁན་རིན་པོ་ཆེ་ཀརྨ་ལྷ་བུ་མཆོག་ནས་ཐུགས་ཁུར་རྒྱ་ཆེན་པོས་གསུང་འབུམ་འདི་ཉིད་སྒྲིག་དགོས་པའི་བཀོད་ཁྱབ་ནན་པོ་མཛད་དེ་བཀའ་སློབ་
ལམ་སྟོན་གནང་བ་དང་། རྗེ་བླ་མ་ཉིད་ལ་ལྗགས་ལུང་བསྩལ་དགོས་པའི་གསོལ་བ་ཕུར་ཚུགས་སུ་བཏབ་པ་ནི་གཞལ་དུ་མེད་པའི་བཀའ་དྲིན་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་འཁུམས་པས་སྙིང་དབུས་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ལན་བརྒྱར་ཞུས་པ་དང་ཆབས་ཅིག་སྐུ་ཚེ་བརྟན་ཅིང་མཛད་ཕྲིན་རྒྱས་པའི་སྨོན་འདུན་ཞུ། དེ་བཞིན་སྐུའི་གཅེན་པོ་ཕྱག་མཛོད་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་དང་། སྐུའི་གསོལ་དཔོན་བློ་བཟང་རྡོ་རྗེ་ཟུང་

ལྔ་

xiv

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ནས་རྗེ་བླ་མ་ཉིད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་གལ་ཆེན་མང་པོ་ཞིག་བཀའ་དྲིན་བསྩལ་བ་དང་། གསུང་འབུམ་གཙོ་སྒྲིག་པ་མཁན་པོ་ཤེས་རབ་ཕུན་ཚོགས་ནས་ལོ་བཞི་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་དད་བརྩོན་ཆེན་པོས་ཞུས་ཆེན་
གནང་བ་དང་། དེ་སྐབས་སྐུའི་གསོལ་དཔོན་བླ་མ་བཀྲ་ཤིས་ཚེ་དབང་ནས་༧སྐྱབས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ལ་སྙན་སེང་འབུལ་རྒྱུའི་ཐད་ཕྱར་བ་གྲུ་འདེགས་གང་ཐུབ་གནང་བ་དང་། ༧རྒྱལ་དབང་མཆོག་གི་གསུང་སྒྱུར་རང་དགོན་གྱི་མཁན་པོ་ཨ་རི་བ་ཀརྨ་ཆོས་འཕེལ་ལམ་རྡེ་ཝིཌ་(David)ནས་སྐུ་ན་མཐོ་ཡང་དད་བརྩོན་དང་ལྷག་བསམ་ཆེན་པོས་གསུང་འབུམ་དཔེ་གཟུགས་དང་དེབ་གཟུགས་གཉིས་
ཀ་སྒྲིག་རྒྱུའི་ཕྱག་ལས་ཡོངས་རྫོགས་ལག་བསྟར་མཛད་པ་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་མོ་མཚུར་ཕུའི་བླ་མ་ཉི་མ་མཆོག་ནས་གསུང་འབུམ་གཙོ་སྒྲིག་པས་ཞུ་དག་གནང་སྐབས་དོགས་སེལ་གྱི་བཀའ་ལན་བསྩལ་བ་དང་། ཞུ་དག་གི་ཕྱག་རོགས་གནང་བ་བཅས་ལ་སྙིང་དབུས་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། སྤྱི་ལོ་༢༠༢༡ ལོར་གསུང་འབུམ་འདི་ཉིད་ཐོག་མར་ཞུ་སྒྲིག་གནང་བའི་སྐབས་སུ་བཛྲ་བིདྱཱའི་བཤད་གྲྭའི་སློབ་སྤྱི་མཁན་པོ་ཀརྨ་དགེ་འདུན་གཙོས་མཁན་སློབ་དགེ་རྒན་དང་སློབ་གཉེར་བ་རྣམས་དང་། བཙུན་དགོན་ཏཱ་ ར་ཨ་བྷེའི་སྤྱི་ཁྱབ་མཁན་པོ་ཆོས་ཉིད་རང་གྲོལ་གཙོས་བཙུན་དགོན་

xv

༄༅། ། དཔེ་སྐགསལ་བཤད།

བཤད་གྲྭའི་མཁན་སློབ་དགེ་རྒན་དང་སློབ་གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཞུ་དག་ལ་ཕྱར་བ་གྲུ་འདེགས་གང་ཐུབ་མཛད་པ་ལ་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ལྷག་པར་དུ་སྒྲ་ཕབ་ཞུས་པའི་གསུང་
རྣམས་གསུང་འབུམ་གཙོ་སྒྲིག་པས་ཞུ་དག་གནང་བའི་སྐབས་དང་། གསུང་འབུམ་འདི་ཉིད་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཞུ་བཞིན་པའི་ཐོག་ཐ་བར་གསུམ་དུ། བཛྲ་བིདྱཱའི་བཤད་གྲྭའི་མཁན་པོ་ཀརྨ་ཕུན་ཚོགས། མཁན་
པོ་བསྟན་འཛིན་རྡོ་རྗེ། མཁན་པོ་བསྟན་པ་དོན་གྲུབ། སློབ་དཔོན་བདེ་ཆེན་ཕུན་ཚོགས། སློབ་དཔོན་ཀརྨ་མགོན་པོ། སློབ་དཔོན་ལྷུན་གྲུབ་རྡོ་རྗེ། སློབ་དཔོན་ཀརྨ་འོད་ཟེར། སློབ་དཔོན་ཚེ་རིང་གཡུང་དྲུང་།
སློབ་དཔོན་ཕྲིན་ལས་དབང་རྒྱལ། སློབ་དཔོན་ཀརྨ་ཆོས་གྲགས། བཤད་གྲྭའི་སློབ་གཉེར་བ་དབུ་མ་གོང་འོག་དང་ཕར་ཕྱིན་འཛིན་གྲྭ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཞུ་དག་ཕྱག་རོགས་གནང་བ་དང་། དམིགས་བསལ་
དུ་མཁན་པོ་ཀརྨ་ཆོས་རྒྱལ་དང་། མཁན་པོ་དགེ་སློང་ཚེ་རིང་། མཁན་པོ་ཀརྨ་འགྲོ་འདུལ། མཁན་པོ་པདྨ་དོན་གྲུབ། སློབ་དཔོན་ཀརྨ་ནོར་རྒྱས། དྷརྨཱ་ཀ་རའི་འགན་འཛིན་ཨཱ་ཅཱརྱ་སངས་རྒྱས་བསྡད་ཆོག། བཤད་གྲྭའི་སློབ་གཉེར་བ་བསྟན་འཛིན་དཔལ་འབར། ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ། ཚུལ་ཁྲིམས་ནོར་བུ། བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་རྣམས་ཀྱིས་དུས་ཚོད་མང་པོ་བཏང་ནས་ཐོག་ཐ་བར་གསུམ་དུ་ཞུ་དག་གི་

དྲུག་

xvi

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཕྱག་རོགས་ནན་ཏན་གནང་བ་ལ་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་བཞིན་རང་དགོན་གྱི་མཁན་ཆེན་ཀརྨ་བཀྲ་ཤིས་གཙོས་པའི་མཁན་སློབ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་། དབུ་མཛད་ལྷག་པ་ཚེ་རིང་གཙོས་
པའི་དགེ་འདུན་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས་མ་བསྐུལ་དང་བླངས་ཀྱིས་རྗེ་བཙུན་བླ་མའི་གསུང་སྒྲ་འཛིན་འཁོར་ཐག་ཏུ་ཡོད་པ་རྣམས་ཡིག་ཐོག་ཏུ་ཕབ་བཤུས་མཛད་དེ་རྗེ་བླ་མའི་གསུང་གི་གདམས་པ་རྣམས་མ་
འོངས་པའི་མི་རབས་རྣམས་ལ་མཇལ་དུ་ཡོད་པའི་ཞབས་ཏོག་བླ་ལྷག་ཏུ་བསྐྲུན་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་དང་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། གཞན་ཡང་རྗེ་བླ་མ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེ་ཆེན་མཁན་པོ་གང་ཤར་དབང་པོའི་
གསུང་ཕྲད་ཚད་རང་གྲོལ་སོགས་དང་། དྲུང་པ་རིན་པོ་ཆེའི་ལྟ་མགུར་སོགས་བཀའ་ཁྲིད་གནང་བ་མང་པོ་ཞིག་རང་དགོན་གྱི་མཁན་པོ་ཀརྨ་དགེ་འདུན་མཆོག་ནས་འགན་ཁུར་ཞུས་ཏེ་སྒྲ་ཕབ་གནང་ཟིན་ཀྱང་། ཞུ་དག་གི་ལས་རིམ་འགའ་ཞིག་ལྷག་ཡོད་པས་ད་ལྟའི་ཆར་དུས་ཚོད་ཀྱི་རྐྱེན་པས་པར་སྐྲུན་ཞུ་མ་ཐུབ་པ་ཡིན། མ་འོངས་པར་མཁན་ཆེན་གང་ཤར་དབང་པོའི་གསུང་བཀའ་ཁྲིད་གནང་བ་སོགས་གལ་ཆེན་རིགས་འགའ་ཞིག་སྒྲ་ཕབ་དང་དག་ཐེར་མཐིལ་ཕྱིན་པ་ཞུས་ཏེ་གསུང་འབུམ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཁ་སྐོང་བཀྲ་ཤིས་རྟགས་ཀྱི་གྲངས་ལྡན་ཞིག་པར་སྐྲུན་ཞུ་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་ཡོད། མཐའ་དོན་ཞི་བར་

xvii

༄༅། ། དཔེ་སྐགསལ་བཤད།

གཤེགས་པ་རྗེ་བཙུན་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུའི་ཡང་སྲིད་འཁྲུལ་བྲལ་མྱུར་དུ་བྱོན་ནས་གོང་མའི་རྣམ་ཐར་བདག་གིར་བཞེས་ཏེ་བསྟན་འགྲོའི་དཔལ་མགོན་དམ་པར་འགྱུར་བའི་སྨོན་འདུན་
བཅས། ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ་མཚན་བཟང་སོ་གཉིས་ཀྱི་གྲངས་ལྡན་འདི་ཉིད་པར་སྐྲུན་ཐེངས་དང་པོ་གནང་བའི་སྐབས་སུ་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་གི་གདན་ས་བཛྲ་བིདྱཱའི་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་
སྤྱི་ལོ་༢༠༢༥ ཟླ་༣ ཚེས་༡ ཉིན་ལ།
བདུན་བྱོན།

xix

༄༅། །

དཀར་ཆག་

༧ཡོངས་འཛིན་མཁན་ཆེན་ཁྲ་འགུ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་འབུམ་ གྱི་དཀར་ཆག་བསྡུས་པ་བཞུགས། རྣམ་ཐར་གསོལ་འདེབས་སྐོར།པོད། ཀ༽དཀར་ཆག་རྒྱས་པ། རང་རྣམ་
ཐོར་བུའི་སྐོར། པོད། ཁ༽རང་རྣམ་པད་དཀར་ཆུན་པོའི་སྟོད་ཆ། པོད། ག༽རང་རྣམ་པད་དཀར་ཆུན་པོའི་བར་ཆ། པོད། ང༽རང་རྣམ་པད་དཀར་ཆུན་པོའི་སྨད་ཆ་དང་། དེའི་ཁ་སྐོང་།
པོད། ཅ༽བཀའ་བརྒྱུད་གསེར་ཕྲེང་རྣམ་ཐར་ཟླ་བ་ཆུ་ཤེལ་ཕྲེང་བའི་ཁ་སྐོང་། པོད། ཆ༽ཀར་རབས་བཅུ་དྲུག་གི་རྣམ་ཐར། དུས་མཁྱེན་རྣམ་ཐར། ཁྲ་ལེགས་སྐྱབས་མགོན། ཟུར་སྤྲུལ། བློ་
གྲོས་ཉི་མ་བཅས་ཀྱི་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་རྣམ་ཐར། རྣམ་ཐར་འགའ་ཞིག་གི་བསྡུས་དོན་ས་བཅད་དང་བརྗེད་ཐོ། གསོལ་འདེབས་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་སྐོར། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་དང་། གསོལ་འདེབས། ཞབས་བརྟན། མྱུར་བྱོན་གསོལ་འདེབས། གཟེངས་བསྟོད་སོགས། རྗེ་ཉིད་མྱ་ངན་ལས་འདས་སྐབས་ཤུལ་ལུས་ཞལ་སློབ་རྣམས་ལ་བསྩལ་བའི་ཐུགས་གསོའི་བཀའ་སློབ་ཕྱོགས་བསྡུས།འདུལ་བའི་སྐོར།པོད། ཇ༽དཀོན་མཆོག་རྗེས་དྲན་མདོའི་ས་བཅད། ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་པར་ལྡན་པའི་མདོའི་ས་བཅད། ཀཱ་རི་ཀཱ་ལྔ་བཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་དང་། དེའི་དྲི་བ་དྲིས་ལན། འདུལ་བ་

གཅིག་

xx

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

མདོ་རྩ་བའི་ཚིག་འགྲེལ་གཅེས་བཏུས་སྟོད་ཆ། པོད། ཉ༽འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་ཚིག་འགྲེལ་གཅེས་བཏུས་བར་ཆ། པོད། ཏ༽འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་ཚིག་འགྲེལ་གཅེས་བཏུས་སྨད་ཆ།
མཛོད་ཀྱི་སྐོར།པོད། ཐ༽མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་ཆུང་གྲུབ་བདེའི་བཅུད་བསྡུས། རི་མཚོའི་ཟུར་མཆན། ཚད་མའི་སྐོར།པོད། ད༽རྣམ་འགྲེལ་ཚད་གྲུབ་ལེའུ་དང་། མངོན་སུམ་
ལེའུའི་འགྲེལ་པ་ཟུར་བཀོལ། པོད། ན༽རྣམ་འགྲེལ་རང་དོན་དང་གཞན་དོན་ལེའུའི་འགྲེལ་པ་ཟུར་བཀོལ། པོད། པ༽ཚད་མ་རྣམ་ངེས་མངོན་སུམ་དང་། རང་དོན་ལེའུའི་འགྲེལ་པ་ཟུར་
བཀོལ། པོད། ཕ༽ཚད་མ་རྣམ་ངེས་གཞན་དོན་ལེའུའི་འགྲེལ་པ་ཟུར་བཀོལ་དང་། དེའི་ཁ་སྐོང་བཅས ། ཚད་མ་རིགས་ཐིགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཟུར་བཀོལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྤྱོད་པ་གཙོ་བོར་བསྟན་པའི་གཞུང་འགྲེལ་སྐོར།པོད། བ༽སྤྱོད་འཇུག་གི་ཚིག་འགྲེལ་གཅེས་བཏུས། པོད། མ༽སྤྱོད་འཇུག་ལེའུ་བཞི་མ། སྤྱོད་འཇུག་དང་བྱང་སྡོམ་གྱི་ས་བཅད། རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་དང་། བཤེས་སྤྲིངས་ཀྱི་འགྲེལ་པ། པོད། ཙ༽བྱང་ཆུབ་ལམ་སྒྲོན་གྱི་འགྲེལ་པ་དང་བསྡུས་དོན། མི་འཁྲུགས་སྨོན་ལམ་གྱི་འགྲེལ་པ་དང་བརྗེད་བྱང་སོགས། ཆགས་མེད་བདེ་སྨོན་གྱི་འགྲེལ་པ་དང་བསྡུས་དོན།

xxi

༄༅། །

དཀར་ཆག་

ཕར་ཕྱིན་སྐོར།པོད། ཚ༽མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་ཚིག་འགྲེལ་ཟུར་བཀོལ་དང་། དོན་བདུན་ཅུའི་བསྡུས་དོན། དབུ་མའི་སྐོར།པོད། ཛ༽དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་ཚིག་འགྲེལ་གཅེས་
བཏུས་དང་། དབུ་མ་དྭགས་བརྒྱུད་གྲུབ་ཤིང་གི་བསྡུས་དོན་ས་བཅད་དོན་ཚན་བཞི་བརྒྱ་པ། པོད། ཝ༽དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་རྩ་བ་ས་བཅད་དང་སྦྱར་བ། དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་ཚིག་འགྲེལ་གཅེས་བཏུས། གྲུབ་
མཐའ་སྙིང་བསྡུས། དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ས་བཅད་དང་འགྲེལ་པ། ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ། བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་སྐོར།པོད། ཞ༽ རྒྱུད་བླ་མའི་རྣམ་གཞག་རྣམ་པ་བཅུ་དང་།
དཔེ་དགུ་དོན་དགུའི་འགྲེལ་པ། དབུ་མ་ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པའི་འགྲེལ་པ། པོད། ཟ༽རྣམ་ཤེས་ཡེ་ཤེས་འབྱེད་དང་། སྙིང་པོ་བསྟན་པའི་ས་བཅད་དང་འགྲེལ་པ། རྗེ་བརྒྱད་པའི་དབུ་མ་གཞན་སྟོང་གི་ས་བཅད། བློ་སྦྱོང་གི་སྐོར།པོད། འ༽བློ་སྦྱོང་དོན་བདུན་མ་དང་། ཚིག་བརྒྱད་མའི་འགྲེལ་པ། དྭགས་པོ་ཆོས་བཞིའི་འགྲེལ་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་གདམས་པ་སོགས། སྒོམ་རིམ་གྱི་སྐོར།པོད། ཡ༽སྒོམ་རིམ་ཐོག་ཐ་བར་གསུམ་གྱི་བསྡུས་དོན་དང་། དེའི་དྲི་བ་དྲིས་ལན། ཞལ་གདམས་མགུར་འགྲེལ་སྐོར།པོད། ར༽དིང་རི་བརྒྱད་ཅུ་པ་དང་། གསུང་བ་སུམ་ཅུའི་འགྲེལ་པ།

གཉིས་

xxii

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

རྗེ་མི་ལའི་མགུར་འགྲེལ་ཕྱོགས་བསྡུས། ཕྱག་ཆེན་སྐོར།པོད། ལ༽ཕྱག་ཆེན་སྔོན་འགྲོའི་ཁྲིད། རྡོ་རྗེ་འཆང་ཐུང་མའི་འགྲེལ་པ། ཕྱག་ཆེན་དང་ཆོས་དྲུག་གི་བསྡུས་དོན་ས་བཅད། ཕྱག་ཆེན་གངྒཱ་
མ་དང་། ཚིག་བསྡུས་ཀྱི་ས་བཅད་དང་འགྲེལ་པ། ས་ར་ཧའི་དོ་ཧཱ་མཛོད་མན་ངག་གི་འགྲེལ་པ། པོད། ཤ༽ས་ར་ཧའི་དོ་ཧཱ་སྐོར་གསུམ་གྱི་ས་བཅད་དང་འགྲེལ་པ། པོད། ས༽འཇམ་མགོན་ལྟ་
མགུར་གཉུག་མ་རང་ཤར་གྱི་ས་བཅད་དང་འགྲེལ་པ། དྲུང་པའི་ཕྱག་ཆེན་ལྟ་མགུར་གྱི་ས་བཅད། རྟོགས་ལྡན་རྒན་པོའི་ལུགས་ཀྱི་སེམས་ངོ་མཛུབ་ཚུགས་གདམས་པའི་འགྲེལ་པ། ཕྱག་ཆེན་སྨོན་ལམ་
གྱི་ས་བཅད་དང་འགྲེལ་པ། དེའི་དྲི་བ་དྲིས་ལན། ཐུན་མིན་སྔགས་ཀྱི་སྐོར། པོད། ཧ༽ ཐུན་བཞིའི་དམིགས་རིམ། ཕག་མོའི་ལྷ་ཁྲིད་ཀྱི་ས་བཅད། བསྐྱེད་རྫོགས་གནད་བསྡུས་ཀྱི་བསྡུས་དོན་ས་བཅད། འོད་དཔག་དང་། སྨན་བླ་དང་། དཀོན་སྤྱི་དང་། མགོན་པོའི་རྒྱུན་ཁྱེར་བཅས་ཀྱི་བཀའ་ཁྲིད། བར་དོ་བཞིའི་བསྡུས་དོན་དང་དྲི་བ་དྲིས་ལན། ལག་ལེན་ཆོ་གའི་སྐོར་ལས། ཐུན་མོང་མདོའི་སྐོར།སྐྱབས་འགྲོའི་སྡོམ་པ་འབོགས་ཆོག། འདུལ་བ་གཞི་གསུམ་གྱི་ལག་དེབ། ཆབ་གཏོར། སྡོམ་གསུམ། གནས་ཆོག། སྨན་ཆོག། སངས་རྒྱས་རབས་བདུན་ཆོ་ག་བཅས་ཀྱི་འདོན་ཆ་ཕྱག་བཞེས་ཟིན་བྲིས།

xxiii

༄༅། །

དཀར་ཆག་

ལག་ལེན་ཆོ་གའི་སྐོར་ལས། ཐུན་མིན་སྔགས་ཀྱི་སྐོར། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཐིག་རྩ་སོགས། མགོན་པོའི་ཚོགས་འབུམ་བྱ་ཐབས། ཛམྦྷ་ལ་སེར་པོའི་སྒྲུབ་ཐབས། བཀའ་བསྒོ་བྱིན་རླབས་
བྱ་ཚུལ། དགེ་བསྙེན་ཕྲིན་བཅོལ། བསང་མཆོད། གསེར་སྐྱེམས། ཚོགས་གླུ། དྲིས་ལན་སྐོར་བཅས། བླང་དོར་བསླབ་བྱ་དང་། བཀའ་སློབ་སྐོར།པོད། ཨ༽བླང་དོར་བསླབ་བྱ་ཕྱོགས་བསྡུས་ཉམས་
མྱོང་རྒན་པོའི་སྙིང་གཏམ། བླང་དོར་གསལ་བའི་བཀའ་སློབ་ཕྱོགས་བསྡུས་གནས་བརྟན་རྒན་པོའི་ཞལ་ལུང་། པོད། ཨཾ༽བཅའ་ཡིག་སྐོར། ཆོས་འབྱུང་ལོ་རྒྱུས་སྐོར། ཐོབ་ཡིག་སྐོར། ཐོར་བུ་སྣ་
ཚོགས་ཀྱི་སྐོར། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཞབས་བརྟན་དང་། མྱུར་བྱོན་གསོལ་འདེབས་སྐོར། པོད། ཨཿཿ

༽ པར་སྐྲུན་སྔོན་བརྗོད་སྐོར། དཀར་ཆག་བཀོད་ཡིག་སྐོར། ཞུ་འཕྲིན་ཆབ་ཤོག་གི་སྐོར། རྗེ་
ཉིད་ལ་ཕུལ་བའི་སྤྲིངས་ཡིག་ཕྱོགས་བསྡུས། རྗེ་ཉིད་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐིམ་སྐབས་ཤུལ་ལུས་ཞལ་སློབ་རྣམས་ལ་གནང་བའི་ཐུགས་གསོའི་ཞུ་འཕྲིན་སྐོར། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་བཀྲ་ཤིས་སྨོན་ཚིག་སྐོར་བཅས་བཞུགས།

གསུམ་བྱོན།

༄༅། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དྭགས་བརྒྱུད་གྲུབ་ པའི་ཤིང་རྟའི་ཚིག་འགྲེལ་གཅེས་བཏུས་བཞུགས་སོ།།

1

གཅིག་

2

༄༅། །ཕྱོགས་ལྷུང་ཉེ་རིང་བྲལ་བའི་ཐུགས་རྗེ་ཡིས།། ཟབ་རྒྱས་དམ་ཆོས་སྒོ་འཕར་དབྱེ་མཛད་ནས།། འགྲོ་རྣམས་ཐར་པའི་ལམ་དུ་དབུགས་དབྱུང་བའི།། སྟོན་མཆོག་དོན་ཀུན་གྲུབ་ཀྱིས་དགེ་ལེགས་སྩོལ།། ཐོག་མེད་གོམས་པའི་དངོས་འཛིན་མ་རིག་ཀུན།། རྣམ་དཔྱོད་རིག་པའི་རྩལ་གྱིས་བསལ་ནས་ཀྱང༌།། ཆོས་དབྱིངས་ཟབ་མོའི་གནས་ལུགས་ཇི་བཞིན་དུ།། སྟོན་མཛད་ཟླ་བ་གྲགས་པ་གང་དེར་འདུད།། ཀརྨ་པ་ཡི་སྐྱེས་རབས་རིམ་བྱོན་རྣམས།། གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་ཕྲིན་ལས་སྣ་ཚོགས་ལས།། མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་རལ་གྲིས་ལོག་རྟོག་ཀུན།། གཅོད་མཛད་མི་བསྐྱོད་

3

༄༅། །

དབུ་མའཇུག་པརྒྱལ་བས་ཤིས་པ་སྩོལ།། གང་དེའི་རྒྱས་འགྲེལ་དྭགས་བརྒྱུད་གྲུབ་ཤིང་ལ།། བློ་གྲོས་གཞོན་ནུ་ཐོག་མར་འཇུག་བདེའི་ཆེད།། ཚིག་
འགྲེལ་ཙམ་ཞིག་ཟུར་དུ་བཀོལ་ནས་ཀྱང༌།། རང་བཟོས་བཅོས་བསླད་མེད་པར་དགོད་པར་བྱ།། དེ་ཡང་རང་རེའི་སྟོན་པ་སྐྱོན་གྱི་ཆ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་མངའ་ཞིང༌། ཡོན་ཏན་ལུས་པ་དང་བྲལ་བ་མངའ་བ་བསྐལ་བཟང་གི་སངས་རྒྱས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཞེས་འཇིག་རྟེན་གྱི་སྒྲོན་མེ་མཆོག་དེས་འཇིག་རྟེན་དུ་བརྗོད་བྱ་དང༌། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་གཏམ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་སྒོ་ཇི་སྙེད་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་བསྐོར་བར་མཛད་པ་ལས། སྡོམ་

གཉིས་

4

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

དུ་བཅས་པའི་སྡེར་བསྡུ་ན། བཀའ་འཁོར་ལོ་གསུམ་བྱ་བ་དང༌། གཏམ་གསུམ་བྱ་བ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་སྒོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ཞེས་གྲགས་པ་དང༌། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་གསུང་རབ་ཡན་
ལག་བཅུ་གཉིས་ཞེས་གྲགས་པ་བྱུང་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས། བདག་གོ་ཞེས་ཀྱང་བཏགས་གྱུར་ཞིང༌།། བདག་མེད་ཅེས་ཀྱང་བསྟན་པར་གྱུར།། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་བདག་དང་ནི།།
བདག་མེད་འགའ་མེད་ཅེས་ཀྱང་བསྟན།། ཞེས་དང༌། ཐམས་ཅད་ཡང་དག་ཡང་དག་མིན།། ཡང་དག་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཉིད།། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཡང་དག་མིན།། དེ་ནི་སངས་རྒྱས་རྗེས་བསྟན་པའོ།། ཞེས་
དང༌། རྒྱལ་བ་མ་ཕམ་པའི་རྒྱུད་བླ་མ་ལས། མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་བདག་མེད་དང༌།། ཞི་བའི་སྒྲ་ཡིས་ཐབས་མཁྱེན་པས།། སེམས་ཅན་སྲིད་གསུམ་སྐྱོ་བསྐྱེད་ནས།། མྱ་ངན་འདས་ལ་རབ་འཇུག་མཛད།།ཞི་བའི་ལམ་ལ་རབ་ཞུགས་པ།། མྱ་ངན་འདས་ཐོབ་འདུ་ཤེས་ཅན།། དམ་ཆོས་པདྨ་དཀར་ལ་སོགས།། ཆོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་བསྟན་པ་ཡིས།། དེ་དག་ངར་འཛིན་ལས་བཟློག་སྟེ།། ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཡོངས་བཟུང་བས།། ཐེག་པ་མཆོག་ལ་སྨིན་མཛད་དེ།། བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་ལུང་སྟོན་ཏོ།། ཞེས་དང༌། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷའི་དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། བསོད་ནམས་མིན་པ་དང་པོར་བཟློག། བར་དུ་

5

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པབདག་ནི་བཟློག་པ་དང༌།། ཐ་མར་ལྟ་ཞིག་ཀུན་ཟློག་པ།། གང་གིས་ཤེས་དེ་མཁས་པ་ཡིན།། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཚུལ་དེ་ཐམས་ཅད་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་ལམ་གཉིས་ལ་སྦྱོར་
བར་མཛད་པ་ལས། གང་མངོན་པར་མཐོ་བའི་ལམ་གྱི་ཆེད་དུ་ནི་ངེས་པ་ཁོ་ནར་གང་ཟག་དང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། དེ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང༌། དེ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པའི་ལྷག་
མཐོང་གི་རྣལ་འབྱོར་ལ་སོགས་པ་མི་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལྟར་ནའང་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་ཆགས་བྲལ་བྱེད་པ་ལ་ལྷག་མཐོང་གི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་བརྡ་དོན་གཉིས་ཀ་ཡོད་ཅིང༌། དེ་ལས་གཞན་མུ་སྟེགས་
དང༌། བོན་དང༌། དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཆེས་མང་བའི་གཞུང་ལས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཆེས་མང་དུ་འབྱུང་ཡང༌། དེ་ཐམས་ཅད་ནི་ཉི་ཚེ་བའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ཐར་འདོད་ཀྱི་འཇུག་ངོགས་སུ་གྱུར་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་ནོ།། དེས་ན་ངེས་པར་ལེགས་པའི་ལམ་གྱི་ཆེད་དུ་ནི། བདག་མེད་པའི་ཆོས་ཚུལ་ངེས་པར་མ་བསྟན་ན་ལམ་དེས་དེར་ངེས་པར་འབྱིན་མི་ནུས་པ་ཁོ་ན་སྟེ། འཕགས་པ་ཡུལ་འཁོར་སྐྱོང་གིས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། སྟོང་པ་ཞི་བ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཚུལ།། མ་ཤེས་པས་ནི་འཁོར་བར་འཁྱམས་གྱུར་ཏེ།། ཞེས་དང༌། ཡང་འཕགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་

གསུམ་

6

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

མེད་པར་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། ཅི་ཡང་མ་ཡིན་ཆོས་འདི་སུས་ཤེས་པ།། དེ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀུན་ལ་ཆགས་མེད་འགྱུར།། ཞེས་དང༌། འཇིག་རྟེན་འདས་བསྟོད་ལས། མཚན་མ་མེད་པ་མ་རྟོགས་པར།། ཁྱོད་
ཀྱིས་ཐར་པ་མེད་པར་གསུངས།། དེ་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་ལས།། དེ་ནི་ཚང་བར་བསྟན་པ་ལགས།། ཞེས་དང༌། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། ཞི་སྒོ་གཉིས་པ་མེད་པ་དང༌།། ཞེས་འབྱུང་ལ། དེ་ཡང་ཉན་རང་ཞི་
བར་བགྲོད་པ་གང་དེ་བཀའ་བསྟན་བཅོས་མཐའ་དག་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་བདེན་མ་གྲུབ་པར་ནི་རྟོགས་དགོས་པ་མཐུན་པར་གསུངས་ལ། བཀའ་བསྟན་བཅོས་འགའ་འགར་ཆོས་ཀྱི་བདག་བདེན་
མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་དགོས་སོ་ཞེས་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་ངོ༌།། དེས་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཚུལ་རྒྱས་པ་ནི་ཐེག་ཆེན་དབུ་སེམས་ཀྱི་གསུང་རབ་རིན་པོ་ཆེ་དང༌། རྒྱུད་སྡེ་མཐའ་ཡས་པར་བཞུགས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་དབུ་མའི་བཀའ་བསྟན་བཅོས་མཐའ་དག་ཏུ་ཆེས་གསལ་བར་བཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། ལུགས་འདིར་ནི་སྤྲོས་མཚན་གྱི་ལྷག་མ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་ལུས་པར་སྟོང་ཉིད་དུ་བསྟན་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་དབུ་མའི་ལུགས་ཞེས་གྲགས་པ་དེ་གང་གིས་ཕྱེ་སྙམ་ན། ལུགས་དེ་འབྱེད་པར་རྒྱལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ལུང་བསྟན་པ་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཞབས་

7

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཀྱིས་ལེགས་པར་ཕྱེས་ནས། དེའི་སློབ་མ་འཕགས་པ་ལྷ་དང༌། དཔའ་བོ་དང༌། ཞི་བ་ལྷ་སོགས་སྔར་བྱོན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དབུ་མར་སྨྲ་བ་ལ་དབུ་མར་སྨྲ་བ་སུས་ཀྱང་མི་རྒོལ་བས་
གཞུང་ཕྱི་མོའི་དབུ་མར་གྲགས་ལ། ཕྱིས་ནས་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་དབུ་མའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་རྒོལ་བར་མཛད་དེ། རྒོལ་བ་དེ་ལའང་རྣམ་པར་དཔྱད་
པར་བྱ་བ་ཡོད་པས་དེ་ཉིད་དཔྱོད་པའི་སླད་དུ་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་རྣམ་པར་འཕྲུལ་བར་གྲགས་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཟླ་བ་གྲགས་པ་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱོན་ནས་མཐའ་བྲལ་གྱི་དོན་རྒྱ་ཆེར་
བསྟན་པར་མཛད་ལ། སློབ་དཔོན་འདི་དང་སྒྲོས་ཅུང་ཟད་མི་མཐུན་པར་སྨྲ་བའི་རྒྱན་སྣང་བདེན་གསུམ་རྩོམ་པ་པོའི་སློབ་དཔོན་སོགས་དབུ་མ་པའི་སློབ་དཔོན་འབྱམས་ཀླས་པ་བྱོན་མོད། སློབ་དཔོན་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་གི་དབུ་མའི་བཞེད་པ་ལ་ནི་མི་མཐུན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། དེ་ཐམས་ཅད་དབུ་མ་པར་སྨྲ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ།བདེན་པ་གཉིས་ལ་འཇུག་པ་ལས། ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་དང༌།། བཞི་སྟོང་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང༌།། སྟོང་ཉིད་འདི་ལ་གཞོལ་བར་འབབ།། ཅེས་དང༌། སྡུད་པར། རྒྱལ་བ་འདས་དང་མ་བྱོན་ཕྱོགས་བཅུར་གང་བཞུགས་པ།། ཀུན་ལམ་ཕ་

བཞི་

8

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

རོལ་ཕྱིན་པ་འདི་ཡིན་གཞན་མ་ཡིན།། ཞེས་དང༌། རྗེ་འབྲི་གུང་གླིང་པའི་ཞལ་སྔ་ནས། འཇིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་མགོན་པོ་འབྲི་གུང་པ་ཆེན་པོས་རྡོ་རྗེའི་གསུང་ཇི་སྙེད་ཅིག་གསུངས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཤིས་སམ་བབས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལྟར་སྟོན་པ་ཡིན། ཞེས་འབྱུང་ངོ༌།། དེས་ན་བོད་འདིར་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་ལྟར་སྣང་གི་ལོག་ཤེས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་
ཆེས་མུ་ཅོར་དུ་སྨྲ་བ་དག། དབུ་མ་པ་ལེགས་ལྡན་དང་ཟླ་གྲགས་སོགས་ལའང་ལྟ་བ་དང་རྟོགས་པ་མཐོ་དམན་དང་གྲུབ་མཐའ་བཟང་ངན་ཡོད་དོ་ཞེས་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ།། དེ་ལྟར་ན་ནི་གང་དམན་པ་དེ་དབུ་
མ་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། དབུ་མའི་དོན་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་དབུ་མ་དང་དབུ་མ་པར་མིང་གིས་བོད་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་རྣམ་རྫུན་དབུ་མ་དང་དབུ་མ་པ་བཞིན་ནོ།། དེས་ན་བདེ་བར་གཤེགས་པས་ཀྱང་གྲུབ་མཐའ་བཞི་ལ་མངོན་པར་དགའ་བའི་སྐལ་པ་དམན་མཆོག་གི་གདུལ་བྱ་ལ་རང་རང་གི་བློ་དང་འཚམས་པའི་ཆོས་བསྟན་པ་ལས། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་འོག་མ་གསུམ་ནི་དྲང་ངེས་ཅི་རིགས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་གདུལ་བྱ་ལ་སྣང་བ་ཡོད་ཀྱང༌། གོང་མ་བཞི་པ་འདིར་ནི་མཐར་ཐུག་གི་ངེས་པའི་དོན་ཅན་ཁོ་ནར་གསུངས་པ་ལས། དྲང་ངེས་གཉིས་སུ་གསུངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དབུ་མ་པར་སྨྲ་བ་དག་

9

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པལ་ལྟ་བ་མཆོག་དམན་འབྱུང་བར་ག་ལ་འོས་ཏེ། རིགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པའི་ལྟ་བའི་འདོད་པ་མདོར་བསྟན་པ་ལས། བྱེ་བྲག་སྨྲ་དང་མདོ་སྡེ་དང༌།། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་གཞུང་
རྣམས་སུ།། ཅུང་ཟད་བདེན་དང་མི་བདེན་ཀྱང༌།། ཐམས་ཅད་བདེན་པ་དབུ་མའི་ལུགས།། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དེ་དག་གིས་དབུ་མའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ན། ཕྱི་ནང་གི་མུ་
སྟེགས་བྱེད་ཀྱི་བློའི་སྤོབས་པ་མྱུར་བ་མྱུར་བར་བཅོམ་པ་ལ་བློའི་ནུས་པ་སུ་ཆེ་ཞེ་ན། དཔལ་མར་མེ་མཛད་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་ཞབས་ཉིད་འགྲན་ཟླ་དང་བྲལ་ལོ་ཞེས་
གསུངས་ལ། དེ་ལྟར་དོན་དུའང་གནས་པས། སློབ་དཔོན་དེས་དབུ་མའི་གཞུང་རང་རྐང་དང༌། གཞན་འགྲེལ་དུ་མཛད་པ་ཆེས་མང་བ་ལས། འདིར་རང་རྐང་དུ་མཛད་པའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་དོན་བསྡུ་ཞིག་དགོད་པ་ལ་གསུམ། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་འབྲེལ་དགོད་པ། བསྟན་བཅོས་དངོས། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མཛད་བྱང་དང་འགྱུར་བྱང་སྨོས་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གསུམ། མཚན་གྱི་དོན། འདོད་པའི་ལྷ་ལ་ཕྱག་བྱ་བ། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དགོས་འབྲེལ་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ལ་བཞི། མཚན་བསྒྱུར་བ། བཤད་པ། ཅི་ལས་བཏགས་པ། བཏགས་པའི་དགོས་པའོ། ། དང་པོ་ནི། རྒྱ་གར་སྐད་དུ། མ་དྷྱཱ་མ་ཀ་ཨ་བ་ཏཱ་ར་ཀཱ་རི་ཀཱ་ནཱ་མ།

ལྔ་

10

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བོད་སྐད་དུ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་རིགས་བཞི་ལས་བསྟན་བཅོས་འདི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དུ་ཡོད་པ་ལས། བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན། མ་དྷྱཱ་མ་ཀ་ནི་
དབུ་མ། ཨ་བ་ཏཱ་ར་ནི་འཇུག་པ། ཀཱ་རི་ཀཱ་ནི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ། ནཱ་མ་ནི་ཞེས་བྱ་བའོ།།གཉིས་པ་མཚན་བཤད་པ་ལ་གཉིས། བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་དབུ་མ། རྗོད་བྱེད་ཚིག་གི་དབུ་མའོ། ། དང་པོ་ནི། ཆོས་
འདི་ཐམས་ཅད་ཀུན་རྫོབ་པར་ཐ་སྙད་དུ་རྒྱུ་རྐྱེན་འདུས་ཙམ་དང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་ཙམ་གྱི་འབྱུང་བ་ལྟོས་བཞག་གི་མིང་ཐ་སྙད་ཙམ་སྒྲོ་བཏགས་པར་ཟད་ཀྱི། དོན་དམ་པར་རམ་ཡང་དག་པར་
ཡོད་མེད་སྐྱེ་འགག་སོགས་ཀྱི་སྤྲོས་མཐར་གང་ཡང་མི་གནས་ཤིང༌། དབུས་ཞེས་པར་ཡང་གནས་པ་དང་བྲལ་བ་དེ་ལ་གཞི་བདེན་གཉིས་ཟུང་འཇུག་གི་དབུ་མ་ཞེས་བྱ་ལ། བདེན་གཉིས་ཀྱི་རིང་ལུགས་དེ་ལྟར་ཤེས་ནས་ཀུན་རྫོབ་མིང་ཙམ་པའི་ཆོས་སུ་ཁོང་དུ་ཆུད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་སོགས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་འཁྲུལ་པའི་སྒྲོ་སྐུར་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་རྟོགས་བཞིན་པར་རྟེན་འབྱུང་སྒྱུ་འདྲའི་མ་རྒན་མཐའ་མེད་ལ་རྟེན་འབྱུང་སྒྱུ་འདྲའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང༌། དེས་དྲངས་པའི་ཕྱིན་དྲུག་གིས་བསྡུས་པའི་ཚོགས་གཉིས་རྟེན་འབྱུང་སྒྱུ་མ་དང་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ལ་སློབ་པར་བྱེད་པ་ནི་ལམ་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་

11

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པདམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཟུང་དུ་འཇུག་པའི་དབུ་མ་ཞེས་བྱ་ཞིང༌། དེ་ལྟར་བསླབས་པའི་འབྲས་བུ་དོན་དམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་གསལ་སྣང་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པས་སྒྲིབ་གསུམ་
མངོན་གྱུར་ས་བོན་གནས་ངན་ལེན་དང་བཅས་པའི་མཚམས་སྦྱོར་བ་བཅད་ཅིང༌། སྤྲོས་པ་མཐའ་དག་གིས་དབེན་པར་བྱས་ནས་རང་དོན་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་གོ་འཕང་བརྙེས་ཤིང༌། ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་ཀྱི་གསལ་སྣང་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པས་གདུལ་བྱ་མཁའ་མཉམ་དག་གི་ངོར་གང་ལ་གང་འཚམ་གྱི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་མཛད་པ་བསྐལ་པ་མ་སྟོངས་ཀྱི་བར་དུ་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འབྱུང་ཞིང༌།
ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་སོགས་མཛད་ཕྲིན་གྱི་སྤྲོས་པ་ལ་མངའ་བསྒྱུར་ནས་གཞན་དོན་གཟུགས་སྐུའི་གོ་འཕང་བརྙེས་པ་ནི་འབྲས་བུ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དང་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་ཟུང་དུ་འཇུག་པའི་དབུ་མ་ཞེས་བྱའོ།།གཉིས་པ་རྗོད་བྱེད་ཚིག་གི་དབུ་མ་ནི། བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་གནས་ལུགས་གསལ་བར་གཞན་ལ་བསྟན་ནས་བླང་དོར་འཁྲུལ་པ་མེད་པར་སྟོན་བྱེད་བརྡར་འགྱུར་གྱི་གསུང་རབ་གདུལ་བྱའི་སྐལ་པ་དང་འཚམས་པར་བསྟན་པ་དག་ཡིན་ལ། གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་རང་གཞན་གྱི་སྡེ་པ་དག་གིས་སྒྲོ་སྐུར་དུ་གང་བྱས་པ་དེ་ལུང་རིགས་

དྲུག་

12

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཀྱིས་ཚར་བཅད་ནས་དངོས་དོན་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་འཆད་པ་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་དབུ་མ་རྩ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་ནི་བླ་ལྷག་ཏུ་རྗོད་བྱེད་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཞེས་གྲགས་
སོ།། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཞབས་སོགས་ཟབ་རྒྱས་དབུ་མའི་སྲོལ་འབྱེད་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་འདི་དག་གིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དབུ་མའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལ་འཕགས་པའི་ཤེས་རབ་
བསླུ་བ་མེད་པ་མི་འཇིགས་པའི་ངག་གིས་ཇི་ལྟར་འགྲེལ་ཞེ་ན། ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་དབུ་མའི་གསུང་རབ་དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་ཤས་ཆེ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་འགྲེལ་བ་ན། དེའི་དགོངས་པའི་དོན་ལེགས་
པར་འགྲེལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་ལ་ནང་འགལ་དང་རིགས་པས་གནོད་པ་མེད་པར་རྟོགས་སུ་བཅུག་ནས་སྟོན་པ་ཀུན་མཁྱེན་དུ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གོང་ནས་གོང་དུ་བོགས་དབྱུང་བར་མཛད་ལ། ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མིན་པའི་དབུ་མའི་གསུང་རབ་ངེས་དོན་དགོངས་པ་ཅན་མིན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་འགྲེལ་བ་ན། དེའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་དོན་ལེགས་པར་འགྲེལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྐལ་ལྡན་དག་ངེས་དོན་ལ་ཡིད་ཆེས་བདེ་བླག་ཏུ་བསྐྱེད་ནས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ས་ལམ་ཆེན་པོར་དབུགས་འབྱིན་པར་མཛད་དོ།།གསུམ་པ་ཅི་ལས་བཏགས་པ་ནི། མཚན་ནམ་མིང་དེ་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་

13

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པགསུང་རབ་དེ་ལ་བཏགས་པའོ།།བཞི་པ་བཏགས་པའི་དགོས་པ་ནི། མིང་ལས་དོན་རྟོགས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཇི་སྐད་དུ། འཕགས་པ་ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་ལས། མིང་དུ་
གདགས་པར་མ་མཛད་ན།། འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་རྨོངས་པར་འགྱུར།། དེ་བས་རྨོངས་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར།། མགོན་པོས་མིང་དུ་གདགས་པར་མཛད།། ཅེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་འདོད་པའི་ལྷ་
ལ་ཕྱག་བྱ་བ་ནི། འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྱུར་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། བྱིས་པའི་ཆོས་ལས་འཕགས་པ་བྱམས་པ་ཆེན་པོས་རང་གཞན་གྱི་རྒྱུད་འཇམ་པར་མཛད་ཅིང༌། དོན་གཉིས་
མཆོག་ཏུ་གྲུབ་པས་ལུས་ཅན་ཀུན་གྱི་དཔལ་དུ་གྱུར་ཏེ། མ་དག་ས་ལས་བརྒལ་ནས་དག་པའི་ས་གཞོན་ནུའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་བཞིན་པར་གཞོན་ནུའི་ལང་ཚོའི་ཉམས་ཀྱིས་གཞོན་ནུར་གྱུར་པ་ལ་ལོ་པཎ་དག་གིས་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་ཆེན་པོ་སྒྲུབ་ཆེད་དུ་སྒོ་གསུམ་གུས་པས་ཕྱག་འཚལ་ལོ་ཞེས་བཀོད་པར་མཛད་དོ།།གསུམ་པ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དགོས་འབྲེལ་བཤད་པ་ལ། བསྟན་བཅོས་འདིའི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ནི། བཤད་མ་ཐག་པའི་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་དབུ་མ་མཐའ་དག་ཡིན་ལ། དབུ་མ་དེ་དག་གི་དོན་ཡང་བདག་མེད་པ་གཉིས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་

བདུན་

14

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

སྤྲོས་བྲལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཟབ་མོ་དང༌། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྲིད་ཞི་ལས་བསྒྲལ་འདོད་ཀྱི་བརྩེ་བས་བསླངས་ཏེ་སེམས་ཅན་མཐའ་དག་བྱང་ཆེན་དུ་འགོད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྣམ་པ་གཉིས་བསྐྱེད་
པའི་བསམ་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་དང༌། བསམ་པ་དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་མཉམ་གཞག་ཏུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་མཐོང་སྒོམ་གྱི་སྤང་བྱ་ཐམས་ཅད་དྲུངས་ནས་འབྱིན་པར་བྱེད་ཅིང༌། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་རྫོགས་སྨིན་
སྦྱང་གསུམ་དང༌། སའི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་བྱེད་པ་དང་བཅས་པ་ནི་སྦྱོར་བ་རྒྱ་ཆེ་བ་ཡིན་ཞིང༌། ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་བྱེད་པ་དེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་དང་ཡོན་ཏན་ཕྲིན་ལས་དང་བཅས་པ་ཟད་དུ་མེད་པ་ནི་འབྲས་
བུ་རྒྱ་ཆེ་བ་ཡིན་ལ། འདིར་མ་འདུས་པའི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ནི་མི་བཟུང་ངོ༌།། དགོས་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་གི་དགོངས་དོན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལུང་བསྟན་ནས་ལོན་པར་གྲགས་པའི་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་དེ་ཇི་ལྟར་ཞེས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ཞིང༌། དངོས་པོར་སྨྲ་བའི་སློབ་དཔོན་དག་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་དགོངས་པའང་རང་གི་བློ་མོས་ཉི་ཚེ་བར་འདྲེན་ལ། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དག་ཀྱང་ཐ་སྙད་བདེན་པ་ལ་རིགས་པའི་འཐད་པ་བཅུག་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཀླུ་ཞབས་ཀྱི་དགོངས་པའང་རང་གཞན་གྱི་ཕྱོགས་བཟུང་ནས་འཇོག་པའི་འཁྲུལ་པའི་ཆ་ཐམས་ཅད་བསལ་བ་ནི་རྣམ་

15

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པབཅད་ཀྱི་དགོས་པའོ།། དེས་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ངེས་པའི་གསུང་ལྡེམ་པོ་དང་བྲལ་བ་དཔལ་མགོན་ཀླུ་ཞབས་ཀྱིས་བཀྲལ་བ་དེ་ལ་འཐིང་སླད་དུ་བྱ་བའི་ཀླན་ཀ་ཐམས་
ཅད་རིགས་པ་སྟོབས་ལྡན་གྱིས་བསལ་ནས་ལུགས་འདིའི་ཆོས་ཚུལ་གྱི་འོས་སུ་གྱུར་པའི་སློབ་མ་དག་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་ལ་འཇོག་པ་ནི་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དགོས་པའོ།། དགོས་པའི་དགོས་
པ་ནི། དགོས་པ་དེ་ལྟའི་བརྗོད་དོན་ཅན་གྱི་བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་པ་བྱས་ནས་ལམ་ལྔ་དང་ས་བཅུ་གཅིག་གི་གོ་འཕང་རིམ་གྱིས་འཐོབ་པར་བྱེད་པའོ།། འབྲེལ་པ་ནི་ཉིང་དགོས་དགོས་
པ་ལ་རག་ལུས་པར་འབྲེལ། དགོས་པ་ནི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ལ་རག་ལུས་པར་འབྲེལ་བའོ།།གཉིས་པ་བསྟན་བཅོས་དངོས་ལ་གསུམ། བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག ། བརྩམ་བྱ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད། བརྩམས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བྱ་བའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། དགེ་ལེགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་བསྟོད་པར་འོས་པ། དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་རང་བཞིན་བརྗོད་དེ་དེ་ལ་བསྟོད་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་སྙིང་རྗེ་སོགས་ཆོས་གསུམ་ལས་འཁྲུངས་པར་བསྟན། ཆོས་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཀྱང་སྙིང་རྗེ་ཆེན་

བརྒྱད་

16

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པོ་གཙོ་བོར་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། སྐྱེས་བུ་མཆོག་གི་བྱ་བ་དབུ་མ་ལ་ཟབ་རྒྱས་ཀྱིས་འཇུག་པའི་བསྟན་བཅོས་འདི་རྩོམ་པ་ན། ཐོག་མར་ཡུལ་ཁྱད་ཅན་ལ་མཆོད་བསྟོད་ཀྱི་དགེ་རྩ་བསགས་ནས་རྩོམ་
པར་རིགས་ལ། དེ་ཡང་ཉན་རང་རྣམས་ལས་རྫོགས་སངས་ལ་མཆོད་བསྟོད་རིགས་ཤིང༌། རྫོགས་སངས་ལས་བྱང་སེམས་ལ་དེ་རིགས་ལ། དེ་ལས་ཀྱང་རྒྱལ་དང་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སོགས་
ཆོས་གསུམ་ལ་མཆོད་བསྟོད་འོས་སོ་ཞེས་རིམ་པ་ལྟར་སྟོན་པ་ནི། ཉན་ཐོས་སངས་རྒྱས་འབྲིང་རྣམས་ཐུབ་དབང་སྐྱེས།། སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་འཁྲུངས་ཤིང༌།། སྙིང་རྗེའི་སེམས་དང་གཉིས་སུ་མེད་བློ་དང༌།།
བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ།།༡ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཉན་ཐོས་སངས་རྒྱས་འབྲིང་རྣམས་ཐུབ་དབང་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉན་རང་གི་རྣམ་གྲོལ་དེ་དག་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཆོས་བསྟན་པའི་མཐུས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ཐུབ་དབང་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། ཐུབ་པ་ཙམ་ནི་ཉན་རང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། སྒོ་གསུམ་བསྡམས་པས་དུལ་བའི་ཕྱིར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཐུབ་པའི་དབང་པོར་འཇོག་པའང་ཆེས་འཐད་དེ། སྤངས་རྟོགས་སོགས་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་གྱུར་ཞིང༌། དེའི་བཀས་ཉན་ཐོས་སོགས་ལ་མངའ་བསྒྱུར་བའི་ཕྱིར།

17

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པའོ་ན་རང་རྒྱལ་གཞན་ལ་མི་བལྟོས་པར་རང་གི་གྲོལ་བ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ན་དེ་ཐུབ་དབང་ལས་ཇི་ལྟར་སྐྱེས་ཤེ་ན། དང་པོར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱོན་པ་ལས་རང་
རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་གྱིས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཟབ་མོ་ཐོས་ནས་མཐོང་ཆོས་དེར་མྱ་ངན་ལས་མ་འདས་ཀྱང་མྱོང་ངེས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་གཞན་དུ་རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་དེ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་མེད་
པའི་སྐབས་བབ་ཏུ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐུབ་དབང་ལས་འཁྲུངས་པར་གྲུབ་བོ།། ཉན་ཐོས་ཞེས་པའི་སྒྲ་ཇི་ལྟར་ན། ཡང་དག་པའི་གདམས་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་གཞན་ལ་ཐོས་སྒྲོགས་
སུ་བྱེད་པས་ཉན་ཐོས་ཞེས་བརྗོད་དེ། འདི་ལྟར་བྱ་བ་བྱས་སོ།། འདི་ལས་སྲིད་པ་གཞན་མི་ཤེས་སོ།། ཞེས་སོགས་རང་གི་རྟོགས་དོན་གཞན་ལ་སྒྲོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཡང་ན་རྫོགས་སངས་ཀྱི་ལམ་སྟོན་པ་ལས་ཐོས་ནས་དེ་དོན་གཉེར་ལ་སྒྲོག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཉན་ཐོས་ཞེས་བརྗོད་ལ། དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལའང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲ་སྦྱར་བ་ཡོད་དེ། དམ་ཆོས་པད་དཀར་ལས། མགོན་པོ་དེ་རིང་བདག་ཅག་ཉན་ཐོས་གྱུར།། བྱང་ཆུབ་དམ་པ་ཡང་དག་བསྒྲགས་པར་བགྱི།། བྱང་ཆུབ་པ་ཡི་སྒྲ་ཡང་རབ་ཏུ་བརྗོད།། དེ་བས་བདག་ཅག་ཉན་ཐོས་མི་ཟད་འདྲ།། ཞེས་ཐོས་

དགུ་

18

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པ་མི་ཟད་པར་བཟུང་སྟེ། གཞན་ལ་སྟོན་པའི་ཆ་ནས་བྱང་སེམས་དེ་ཉན་ཐོས་དང་འདྲ་ཆོས་སུ་སྦྱར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲའི་འཇུག་པ་དེ་ལྟར་ན་བྱང་སེམས་ཀྱང་ཉན་ཐོས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་
རོ།། དེ་ལྟར་ནའང་དེ་ལྟའི་བྱང་སེམས་དེ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཉན་ཐོས་དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྫོགས་སངས་ཀྱི་ལམ་ཐོས་པ་རང་གིས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་
པར་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་དེ་རྫོགས་སངས་ཀྱི་ལམ་གཞན་ལ་སྒྲོགས་པར་བྱེད་ཀྱང་རང་ཉིད་ཀྱིས་ལམ་དེ་དོན་དུ་མི་གཉེར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲ་འཇུག་པ་ཙམ་གྱིས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཟླས་
ཕྱེ་བའི་ཉན་ཐོས་པ་ཡིན་ཞེས་དོགས་པ་ནི་མཛངས་པའི་བློ་ཅན་ལ་ག་ལ་སྐྱེ། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་འཁྲུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་བསགས་སྦྱང་ལ་འབད་ཅིང་ལམ་ལ་ནན་ཏན་དུ་བྱས་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་རྒྱལ་བའི་སྲས་ཞེས་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། རྒྱལ་བས་ཆོས་བསྟན་ནས་དེ་བསྐྲུན་པའི་བདག་རྐྱེན་མཛད་པའི་ཕྱིར་བདེན་ཡང་འདིར་ནི་རྒྱལ་བའི་རྒྱུ་རྒྱལ་སྲས་ཡིན་པར་མི་འགལ་ཏེ། རྒྱལ་སྲས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གནས་གྱུར་ནས་རྒྱལ་བ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌། རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དང་པོར་

19

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པརྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་ཉིད་སློབ་དཔོན་དུ་བཟུང་ནས། སློབ་དཔོན་དེས་བདག་རྐྱེན་གྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་མཐུ་ལས་འབྲས་བུ་རྒྱལ་བ་ཉིད་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རྒྱུར་འགྱུར་ཚུལ་འདི་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་རྒྱུ་
འབྲས་རིས་མཐུན་གྱི་གནས་སྐབས་པ་མི་འཁྲུལ་བ་དང༌། འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་ལ་འབྲས་བུ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་བྱེད་པོར་སོང་བའི་ཆ་ནས་རྒྱུར་བཞག་པའོ།། རྒྱུར་འཇོག་བྱེད་དང་པོ་དེ་ལའང་སེམས་
དཔའ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་པ་དེ་བསྟན་བཅོས་འདིར་སློབ་དཔོན་འདིས་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་ལྟ་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་མི་བརྗོད་ཀྱི། འདིར་བྱང་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་གང་ཟག་དེ་སྒྲིབ་གསུམ་གནས་ངན་ལེན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ཞིང༌། མཁྱེན་གཉིས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རྒྱས་པ་ན་གང་ཟག་དེ་ལ་སངས་རྒྱས་ཞེས་འདོགས་པ་ཡིན་ནོ།། རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ལ་བསྟོད་པས་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ལ་བསྟོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་གསུམ་ལ་མོས་པ་མཐའ་དག་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་ལ་གཞུག་པའི་ཆེད་དུ་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ལ་བསྟོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྫོགས་སངས་ཀྱི་སྨན་གྱི་ལྗོན་ཤིང་ཆེན་པོ་ཉེ་བར་འདོད་པ་ལ་རྒྱལ་སྲས་སྨན་ལྗོན་གྱི་མྱུ་གུ་ལེགས་པར་བཙལ་དགོས་པ་དཔེ་དོན་དུ་འབྱོར་བའི་ཕྱིར་རོ།། དེས་ན་ཇི་སྐད་དུ། འཕགས་པ་དཀོན་མཆོག་བརྩེགས་པའི་མདོ་ལས།

བཅུ་

20

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

འོད་སྲུངས། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། ཟླ་བ་ཚེས་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་ལྟར་ཉ་བ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།། འོད་སྲུངས། དེ་བཞིན་དུ་གང་དག་ང་ལ་རབ་ཏུ་དད་པ་དེ་དག་གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་ཕྱག་
བྱའི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ལ་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ།། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བྱུང་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ལས་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་
སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་བྱུང་ངོ༌།། ཞེས་གསུངས་སོ།། སེམས་དཔའ་དེ་དེར་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་གང་ཞེ་ན། འཆད་འགྱུར་གྱི་དམིགས་རྣམ་ཅན་གྱི་སྙིང་རྗེའི་སེམས་དང༌། དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་སོགས་
མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་བློ་སྟེ་ཤེས་རབ་དང༌། ཤེས་རབ་དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་གཞན་དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྣམས་ནི་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། ཁྱད་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཕགས་པ་ཆོས་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་མདོ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བགྱིའོ།། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་མཉམ་པའོ།། གློ་བུར་དུ་བྱུང་བ་མི་གནས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཤེས་པར་བགྱི་བ་ཙམ་དང༌། ཤེས་པ་པོས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་

21

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བགྱི་བ་ཙམ་དུ་བས་ན་ཆོས་ཉིད་འདི་ལྟ་བུ་འདི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ་སྙམ་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སེམས་གང་སྐྱེས་པ་འདི་ནི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཞེས་བགྱིའོ།། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་སེམས་དང༌། བླ་ན་མེད་པའི་སེམས་དང༌། བྱམས་པས་མཉེན་པའི་སེམས་དང༌། སྙིང་རྗེས་མི་ཟློག་
པའི་སེམས་དང༌། དགའ་བས་འགྱོད་པ་མ་མཆིས་པའི་སེམས་དང༌། བཏང་སྙོམས་ཀྱིས་དྲི་མ་མ་མཆིས་པའི་སེམས་དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་མི་འགྱུར་བའི་སེམས་དང༌། མཚན་མ་མ་མཆིས་པས་སྒྲིབ་
པ་མ་མཆིས་པའི་སེམས་དང༌། སྨོན་པ་མ་མཆིས་པས་མི་གནས་པའི་སེམས། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་ཆོས་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཀྱང་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་གཙོ་བོར་བསྟན་པ་ནི། སེམས་དཔར་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་གསུམ་ལས། རྒྱུ་གཉིས་པོ་དེའང་སྙིང་རྗེའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་སྙིང་རྗེ་ཉིད་ལ་བསྟོད་དེ། དཔེར་ན། ལོ་ཏོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལ་ཐོག་བར་མཐའ་གསུམ་དུ་ཉེར་མཁོར་ས་བོན་དང་ཆུ་དང་སྨིན་པ་རྣམས་དགོས་ཏེ། མྱུ་གུ་མ་སྐྱེས་པ་བསྐྱེད་པ་དང༌། སྐྱེས་ཟིན་གོང་དུ་འཕེལ་བ་དང༌། འབྲས་བུ་སྨིན་པས་མ་འོངས་པའི་འབྲས་བུ་ལེགས་པར་གནས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་

བཅུ་གཅིག་

22

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཕྱིར། དཔེ་དེ་སྙིང་རྗེ་ལ་སྦྱར་ནས་བསྟོད་པ་ནི། གང་ཕྱིར་བརྩེ་ཉིད་རྒྱལ་བའི་ལོ་ཐོག་ཕུན་ཚོགས་འདིའི།། ས་བོན་དང་ནི་སྤེལ་ལ་ཆུ་འདྲ་ཡུན་རིང་དུ།། ལོངས་སྤྱོད་གནས་ལ་སྨིན་པ་ལྟ་བུར་འདོད་གྱུར་པ།། དེ་ཕྱིར་བདག་གིས་ཐོག་མར་
སྙིང་རྗེ་བསྟོད་པར་བགྱི།།༢ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་བསྟོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བརྩེ་བ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཉིད་དུས་གསུམ་གར་རྒྱལ་བའི་ལོ་ཐོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འདིའི་ཉེར་མཁོ་
ཉིད་ཡིན་ཏེ། དང་པོར་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་བོན་དང་ནི་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་སེམས་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་མྱུ་གུ་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་
གཉིས་གཅིག་མེད་ན་གཅིག་མི་འབྱུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་ནི་དེའི་ངང་ཚུལ་ཡིན་ཏེ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གང་ཞིག་ལས།། སྙིང་རྗེ་སྔོན་བཏང་སྤྱོད་པ་ཀུན།། ཡེ་ཤེས་དྲི་མ་མེད་བཤད་པ།། སེམས་ཡོད་སུ་ཞིག་དེ་ལ་སྨོད།། ཅེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། བར་དུ་དེ་ལ་དེ་ཉེར་མཁོ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེས་ཟིན་གྱི་བྱང་སེམས་དང་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་དགེ་བ་གོང་དུ་སྤེལ་བྱེད་ལ་ཆུ་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་སེམས་སྐྱེས་པར་གྱུར་ཀྱང་སྙིང་རྗེའི་ཆུས་ཡང་ཡང་མ་བཅུས་ན། སངས་རྒྱས་ཆེད་ཀྱི་ཚོགས་རྒྱས་པར་མ་བསགས་པ་གང་དག་དམན་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཐ་མར་དེ་ལ་དེ་

23

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཉེར་མཁོ་ཡིན་ཏེ། སློབ་མ་སོ་སྐྱེ་དང་འཕགས་པའི་ཚོགས་ཀྱིས་ཡུན་རིང་དུ་བསྟེན་བྱའི་ལོངས་སྤྱོད་པའི་གནས་ལ་ལོ་ཏོག་སྨིན་བྱེད་ལྟ་བུར་འདོད་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་དོན་ཆོས་
སྐུ་ཐོབ་ཀྱང་སྙིང་རྗེས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པའི་གཞན་དོན་གཟུགས་སྐུ་མེད་ན་སློབ་མའི་ཚོགས་ཀྱིས་ཡུན་རིང་པོར་ལོངས་སྤྱད་བྱར་མི་འགྱུར་བ་ལས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པའི་གཞན་དོན་གཟུགས་
སྐུ་ལ་སློབ་མ་སོ་སྐྱེ་དང༌། འཕགས་པའི་ཚོགས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བསྟེན་བྱར་བྱས་ནས་ཕྲིན་ལས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་བསྐལ་པ་མ་སྟོངས་ཀྱི་བར་ཡུན་རིང་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། ཇི་
ལྟར་མར་མེ་གཅིག་ལས་མར་མེའི་ཚོགས་རབ་མང༌།། དཔག་མེད་གྲངས་མེད་འབྱུང་ཡང་དེ་ལ་ཟད་པ་མེད།། དེ་བཞིན་སྨིན་པ་གཅིག་ལས་སྨིན་པའི་ཚོགས་རབ་མང༌།།གྲངས་མེད་དཔག་མེད་འབྱུང་ཡང་དེ་ལ་ཟད་པ་མེད།། ཅེས་འབྱུང་ངོ༌།། རྒྱུ་མཚན་བཤད་མ་ཐག་པ་དེའི་ཕྱིར་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་ཐོག་མར་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་བདག་གིས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་བསྟོད་པར་བགྱིའོ།།གཉིས་པ་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་རང་བཞིན་བརྗོད་དེ་དེ་ལ་བསྟོད་པ་ལ་གཉིས། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ལ་བསྟོད་པ། ཆོས་དང་དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ལ་བསྟོད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། སྙིང་

བཅུ་གཉིས་

24

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

རྗེ་ལའང་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་དང༌། ཆོས་ལ་དམིགས་པ་དང༌། དམིགས་པ་མེད་པའི་སྙིང་རྗེ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བློས་སེམས་ཅན་ནམ་གང་ཟག་རྫས་སུ་ཡོད་པར་
སྒྲོ་བཏགས་ནས་དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་དང༌། བློས་སེམས་ཅན་རྫས་སུ་མེད་པར་རྟོགས་ནས་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཙམ་ལ་སེམས་ཅན་དུ་བཏགས་པ་ལ་དམིགས་པ་དང༌། བློས་གང་
ཟག་དང་ཆོས་གཉིས་ཀ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་ནས། རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་སེམས་ཅན་ཙམ་དུ་ཉེ་བར་བཏགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཕྱིར།
སྙིང་རྗེ་འདི་དག་སུ་ཞིག་གི་རྒྱུད་ལ་ལྡན་ཞེ་ན། ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ལུགས་ལ་དང་པོ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང༌། གཉིས་པ་ཉན་རང་དང༌། གསུམ་པ་རྒྱལ་སྲས་དང་སངས་རྒྱས་ལ་ཡོད་ཅེས་དང༌། གྲུབ་མཐའི་སྒོ་ནས་བཞག་ན་དང་པོ་མུ་སྟེགས་དང༌། གཉིས་པ་དངོས་སྨྲ་བ་དང༌། གསུམ་པ་དབུ་མ་པ་ལ་ཡོད་ཅེས་དང༌། ཐེག་ཆེན་གྱི་ས་མཚམས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཞག་ན། དང་པོ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་སྦྱོར་དང༌། གཉིས་པ་མ་དག་ས་བདུན་དང༌། གསུམ་པ་དག་པ་ས་གསུམ་ཡན་ཆད་ན་ཡོད་པར་བཞེད་དོ།། ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པའི་ལུགས་འདིར་ནི་སྙིང་རྗེ་ཐ་

25

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པམ་གཉིས་བློའི་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་དམིགས་ཚུལ་གྱི་འཛིན་སྟངས་ཐ་དད་པ་ཙམ་དུ་བས་པས་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པར་འདོད་དོ།།དང་པོར་ང་ཞེས་བདག་ལ་ཞེན་གྱུར་ཞིང༌།།
བདག་གི་འདི་ཞེས་དངོས་ལ་ཆགས་བསྐྱེད་པ།། ཟོ་ཆུན་འཕྱན་ལྟར་རང་དབང་མེད་པ་ཡི།། འགྲོ་ལ་སྙིང་རྗེར་གྱུར་གང་དེ་ལ་འདུད།།༣ཅེས་གསུངས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་འདི་ནི་བདག་གིར་ཞེན་པའི་དང་པོར་ངའོ་ཞེས་རྟོག་པར་
ཡོད་པ་མིན་པའི་བདག་ལ་བདག་གོ་ཞེས་བདེན་པར་ཞེན་པར་གྱུར་ཞིང༌། དེའི་འོག་ཏུ་ངར་འཛིན་གྱི་ཡུལ་ལས་གཞན་པའི་སེམས་ཅན་ཡིན་མིན་གྱི་དངོས་པོ་མ་ལུས་པ་ལ་བདག་གི་འདིའོ་ཞེས་དངོས་པོ་
རྣམས་ལ་ཆགས་པ་བསྐྱེད་དོ།། དེས་ན་བདག་དང་བདག་གིར་ཞེན་པའི་སྐྱེ་བོ་འདི་ནི་ཟོ་ཆུན་གྱི་རྒྱུད་འཕྱན་པ་ལྟར་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་རང་དབང་མེད་པར་མནར་མེད་ནས་སྲིད་རྩེའི་བར་གྱི་འཁོར་བའི་ཁྲོན་པ་ཆེན་པོར་ཐོག་མེད་ནས་བར་མེད་དུ་འཕྱན་པའོ།། དེའང་ཟོ་ཆུན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཐག་པས་བསྡམས་པ་དང༌། འཁྲུལ་འཁོར་མཁན་གྱི་གཞན་དབང་ལ་རག་ལས་པ་དང༌། ཁྲོན་པར་འཁོར་བར་བྱེད་པ་དང༌། འོག་ཏུ་ངང་གིས་འགྲོ་ཞིང་སྟེང་དུ་འབད་ནས་དྲང་བར་བྱ་དགོས་པ་དང༌། ཆུའི་སྔ་ཕྱི་བར་གསུམ་གྱི་རིམ་པའི་ངེས་པ་མི་ཟིན་པ་དང༌། ཉི་མ་རེ་རེ་ཞིང་འཆག་པར་འགྱུར་བ་ལྟར། འགྲོ་བ་

བཅུ་གསུམ་

26

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

འདི་དག་ལས་ཉོན་གྱིས་ཆེས་བསྡམས་པ་དང༌། རྣམ་ཤེས་བསྐྱོད་པའི་གཞན་དབང་ལ་རག་ལས་པ་དང༌། སྲིད་རྩེ་ནས་མནར་མེད་བར་འཕྱན་པར་བྱེད་པ་དང༌། ངན་སོང་ལ་འཐུར་དུ་ངང་གིས་འཇུག་
ཅིང་ལྷ་མིར་གྱེན་དུ་འབད་པས་དྲང་བར་བྱ་དགོས་པ་དང༌། ཉོན་མོངས་པ་དང་ལས་དང་སྐྱེ་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྔ་ཕྱི་བར་གསུམ་གྱི་རིམ་པ་ངེས་པ་མི་ཟིན་པ་དང༌། ཉི་མ་རེ་རེ་ཞིང་སྡུག་
བསྔལ་གསུམ་གྱིས་བཙོག་པར་བྱེད་པ་ནི་སྐྱེ་བོ་འཁོར་བའི་དཔེའོ།། དེ་ལྟའི་འགྲོ་བ་སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་སྙིང་རྗེས་སྐྱོབ་པར་སྤྲོ་བ་ཉིད་ཀྱིས་དང་པོར་བྱང་སེམས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་ཞེ་སྡང་གི་དགྲ་
མེད་པའི་བཅོམ་ལྡན་འདས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་འདུད་དོ་ཞེས་སྙིང་རྗེ་དང་དེ་ལྡན་གྱི་སེམས་དཔའ་གཉིས་ཀར་བསྟོད་པའོ།།གཉིས་པ་ཆོས་དང་དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ལ་བསྟོད་པ་ནི། འགྲོ་བ་གཡོ་བའི་ཆུ་ཡི་ནང་གི་ཟླ་བ་ལྟར།། གཡོ་དང་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པར་མཐོང་བ་ཡིས།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན་ཆུ་ཤིན་ཏུ་དྭང་བ་རླུང་དྲག་པོ་མིན་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་བསྐྱོད་པར་ཟླ་བའི་གཟུགས་བརྙན་འཆར་བ་འཆར་གཞི་དང་ལྷན་ཅིག་ཟླ་བ་དངོས་ལྟ་བུའི་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་བ་ན། རྒན་པོས་ཟླ་བའི་གཟུགས་བརྙན་དང༌། དེའི་དམིགས་རྟེན་གྱི་ཡུལ་ཆུ་དང་བཅས་པ་སྐད་ཅིག་

27

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པརེར་མི་རྟག་པ་དང༌། ཟླ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་ཤེས་པ་འབྱུང་བ་ནི་དཔེའོ།། དེ་སླར་དཔེ་དོན་དུ་སྦྱོར་ན། འཇིག་ལྟའི་མཚོར་མ་རིག་པའི་ཆུ་སྔོན་རྒྱ་ཆེན་པོར་ཚུལ་མིན་རྟོག་རླུང་གིས་
གཡོ་བའི་ནང་གི་རྟེན་ལ་འགྲོ་བ་སྟེ། སེམས་ཅན་ནམ་གང་ཟག་ནི་སྔོན་ལས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལས་ཟླ་བའི་གཟུགས་བརྙན་ལྟར་མདུན་དུ་སྣང་བ་ན། སེམས་དཔའ་སྙིང་རྗེའི་གཞན་དབང་ཅན་དག་གིས་
མདུན་དུ་སྣང་བའི་ལས་ཉོན་ལ་བརྟེན་པའི་འགྲོ་བ་དེ་ནི་སྐད་ཅིག་རེར་མི་རྟག་པས་སྡུག་བསྔལ་བ་ཅན་གྱི་གཡོ་བ་དང༌། དེ་ལྟའི་ཆོས་དེ་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པར་མཐོང་བའི་ཚེ་ན། གཡོ་བའི་སྡུག་
བསྔལ་འཇོམས་བྱེད་དམ་ཆོས་བདུད་རྩིའི་རྒྱུ་ཕྱིན་ལོག་གི་རྟོག་པ་མ་ལུས་པ་དང་བྲལ་བ། འགྲོ་ཀུན་གྱི་གཉེན་གཅིག་པུ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་པར་འདོད་པར་འགྱུར་རོ།། དེ་ལྟ་བུའི་བཅོམ་ལྡན་འདས་སྙིང་རྗེར་གྱུར་གང་དེ་ལ་འདུད་དོ་ཞེས་སྦྱར་རོ།།གཉིས་པ་བརྩམ་བྱ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། རྒྱུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་དང༌། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། ས་བཅུ་དངོས། དེ་དག་གི་ཡོན་ཏན་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ལ་བཅུ། རབ་ཏུ་དགའ་བ། དྲི་མ་མེད་པ། འོད་བྱེད་པ། འོད་འཕྲོ་བ། སྦྱང་དཀའ་བ། མངོན་དུ་གྱུར་པ། རིང་དུ་སོང་བ།

བཅུ་བཞི་

28

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

མི་གཡོ་བ། ལེགས་པའི་བློ་གྲོས། ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་གསུམ། ཁྱད་གཞི་སའི་ངོ་བོ་མདོར་བསྟན། ཁྱད་ཆོས་སའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད། སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་
སྒོ་ནས་མཇུག་བསྡུ་བའོ། ། དང་པོ་ནི། སེམས་དཔའ་དག་གི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྙིང་རྗེ་ལ་སོགས་པའི་ཐབས་ཀྱིས་ཟིན་པ་ཉིད་ཆ་ཤས་སུ་ཕྱེ་བ་ནི་ས་ཞེས་བརྗོད་དེ། ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་ནམ་གནས་སུ་
གྱུར་པའི་ཕྱིར། རྟེན་ལ་སར་འཇིག་རྟེན་དུ་གྲགས་པ་བཞིན་ནོ།། ས་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོ་དབྱེར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཏུ་ཁྱད་མེད་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ། ས་བཅུ་
པ་ལས། ཇི་ལྟར་བར་སྣང་བྱ་རྗེས་མཁས་རྣམས་ཀྱིས།། བརྗོད་པར་ནུས་མ་ཡིན་ཞིང་མི་མཐོང་བ།། དེ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་སྲས་ཀྱི་ས་ཀུན་ཀྱང༌།། བརྗོད་མི་ནུས་ན་མཉན་པར་ག་ལ་ནུས།། ཞེས་སོ།། དེས་ན་སའི་དབྱེ་བ་ནི། ས་དེར་བརྟེན་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་གྲངས་གོང་དུ་འགྱུར་བའི་ཁྱད་པར་དང༌། རྫུ་འཕྲུལ་སོགས་ཀྱི་མཐུ་དང༌། སྦྱིན་སོགས་ཕྱིན་དྲུག་དག་གི་ཀླགས་པ་དང༌། རྣམ་པར་སྨིན་པ་འཕེལ་བས་ལུས་ལེན་ཚུལ་སོགས་ཀྱིས་ཕྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་སྨིན་པ་ནི། (ས་ཐོབ་པ་ན་དེའི་ལུས་སོགས་ཟག་མེད་ཀྱི་དགེ་འབྲས་ཡིན་ན་དེ་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུར་ཇི་ལྟར་འཇོག་རིགས་ཏེ། རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི་མི་དགེ་བ་དང་དགེ་བ་ཟག་བཅས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་

29

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པསྙམ་ན། བཀའ་གདམས་ཀྱི་ཡིག་རྙིང་ལ་ལར། འཕགས་པ་ལ་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་ཟག་བཅས་ཀྱི་དགེ་བའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་མེད་ཀྱང་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ཟག་བཅས་ཀྱི་དགེ་བའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡོད་པས་དེ་ལ་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུར་འཇོག་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་

བྲིས་འདུག །ཅེས་དྭགས་བརྒྱུད་གྲུབ་ཤིང་ལས་གསུངས།) ས་དང་པོ་ནས་བཅུ་པའི་བར་འཛམ་བུའི་གླིང་དང༌། སུམ་རྩེན་དང༌། འཐབ་བྲལ་དང༌། དགའ་ལྡན་དང༌། འཕྲུལ་དགའ་དང༌། གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་དང༌།
སྟོང་གི་གནས་དང༌། སྟོང་གཉིས་ཀྱི་གནས་དང༌། སྟོང་གསུམ་གྱི་གནས་དང༌། འོག་མིན་གྱི་གནས་དག་གི་རྒྱལ་པོར་གྱུར་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་བྱ་བ་རྒྱ་ཇེ་ཆེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་སེམས་
དཔའ་དག་གི་རབ་དགའ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་དང་པོ་ཡིན་ལ། ཆོས་སྤྲིན་ནི་སེམས་བསྐྱེད་བཅུ་པའོ།།རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་འདི་ཡི་སེམས་གང་འགྲོ་བ་རྣམས།། རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱ་ཕྱིར་སྙིང་རྗེའི་དབང་གྱུར་ཞིང༌།༤། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྨོན་ལམ་རབ་བསྔོས་དགའ་བ་ལ།། རབ་ཏུ་གནས་པ་དེ་ནི་དང་པོ་ཞེས་བྱའོ།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་འདིའི་བྱང་སེམས་གང་གིས་འགྲོ་བ་རྣམས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དམིགས་མེད་ཀྱི་སྙིང་རྗེའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་ཞིང༌། བྱང་སེམས་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྨོན་པའི་སྨོན་ལམ་གྱིས་རབ་ཏུ་བསྔོས་པའི་དགའ་བ་ལ་རབ་ཏུ་གནས་པ་འདི་ནི་གཉིས་མེད་ཀྱི་བློའི་རྒྱུ་

བཅོ་ལྔ་

30

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཅན་གྱི་འབྲས་བུ་མཚོན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་པོ་ཞེས་བྱའོ།། སེམས་དཔའ་དེའི་སྨོན་ལམ་ནི། གང་ཡང་དུས་གསུམ་གཤེགས་པ་རྒྱལ་བ་ཡི།། བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་བྱེ་བྲག་རྣམས།། བཟང་པོར་
སྤྱོད་པ་བྱང་ཆུབ་སངས་རྒྱས་ནས།། དེ་ཀུན་མ་ལུས་བདག་གིས་རྫོགས་པར་བགྱི།། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྨོན་ལམ་ཆེན་པོ་བཅུ་སོགས་སྨོན་ལམ་འབུམ་ཕྲག་གྲངས་མེད་པ་ཕྲག་བཅུ་པོ་ས་དང་པོར་འདེབས་
པ་དག་གོ།། མོས་སྤྱོད་ཀྱི་སེམས་དཔའ་སེམས་བསྐྱེད་དང་པོ་སྐྱེས་པའི་སེམས་དཔའ་མ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ངེས་འབྱེད་འབྲས་བུ་ལ་མ་ཞུགས་པ་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར། དཀོན་མཆོག་སྤྲིན་གྱི་མདོ་ལས།
མོས་པ་ཆེན་པོའི་ཡང་ཆེན་པོས་སྤྱོད་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ས་དང་པོ་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཐོབ་པར་གནས་པ་འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མ་སྐྱེས་པའི་སའོ།། ཞེས་དང༌། མོས་སྤྱོད་པ་དེ་ལ་དགོངས་ནས་དེར། རིགས་ཀྱི་བུ། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་ནི་མིའི་མདོག་ལས་ནི་འདས་ལ། ལྷའི་མདོག་ནི་མ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་འཇིག་རྟེན་པ་དང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཐམས་ཅད་ལས་ནི་ཤིན་ཏུ་འདས་ལ། དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ནི་མ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་སོ།།གཉིས་པ་ཁྱད་ཆོས་སའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས།

31

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཁྱད་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཞན་དང༌། གཙོ་བོ་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། མིང་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན། དོན་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། ། དང་པོ་
ནི། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་དེ་ནི་དེ་ཐོབ་གྱུར་པ་ཡིས།། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱའི་སྒྲ་ཉིད་ཀྱིས་བསྙད་དོ།།༥ཞེས་གསུངས་ཏེ། ས་རབ་དགར་ཞུགས་པར་གྱུར་པ་དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་རྒྱལ་སྲས་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱིས་བསྙད་པར་བྱ་བ་ལས་སོ་སྐྱེ་སོགས་ཀྱི་མིང་གིས་བསྙད་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཚེ་དེ་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེར་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་ཡིས་ཕྱིར་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་མར་ཉིས་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་པ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་ཚིག་བླ་དྭགས་ཏེ། གང་གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྗེས་སུ་རྟོགས་ཤིང་ཤེས་པའོ།། ཇི་ལྟར་ཤེས་ཤེ་ན། མ་བྱུང་བ་དང༌། ཡང་དག་པར་མ་བྱུང་བ་དང༌། ལོག་པ་དང༌། དེ་དག་ཇི་ལྟར་བྱིས་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་བརྟགས་པ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པ་དང༌། ཇི་ལྟར་བྱིས་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་རྙེད་པ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱའོ།། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་ནི་རྣམ་པར་མ་བརྟགས་པའོ།། བྱང་ཆུབ་ནི་མ་བསྒྲུབས་པའོ།།

བཅུ་དྲུག་

32

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བྱང་ཆུབ་ནི་དམིགས་པ་མེད་པའོ།། རབ་ཀྱི་རྩལ་གྱིས་རྣམ་པར་གནོན་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ནི་བྱང་ཆུབ་བརྙེས་པ་མེད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་རྙེད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་དམིགས་པའི་
ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་ཅེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཅེས་བྱའི། ཇི་སྐད་བརྗོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།། རབ་ཀྱི་རྩལ་གྱིས་རྣམ་པར་གནོན་པ། གང་དག་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་སེམས་འདི་བྱང་
ཆུབ་ཏུ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།། གང་དུ་བདག་ཅག་གིས་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་བྱང་ཆུབ་དེ་ནི་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་རློམ་སེམས་སུ་བྱེད་པ་དེ་དག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་མི་བྱའོ།། དེ་དག་ནི་སྐྱེ་
བར་སེམས་པ་ཞེས་བྱའོ།། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་པར་ཞེན། སེམས་སུ་མངོན་པར་ཞེན། བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན། ཞེས་སོགས་དང༌། ཡང་བྱང་ཆུབ་ནི་མཚན་ཉིད་མེད་པ་སྟེ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་བྲལ་བའོ།། གང་གིས་འདི་ལྟར་རྗེས་སུ་རྟོགས་པ་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཅེས་བྱའི། ཡང་ཇི་སྐད་བརྗོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།། རབ་ཀྱི་རྩལ་གྱིས་རྣམ་པར་གནོན་པ། ཆོས་དེ་རྣམས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱའོ།། རབ་ཀྱི་རྩལ་གྱིས་རྣམ་པར་གནོན་པ། གང་ལ་ལ་ཞིག་ཆོས་འདི་མ་ཤེས་ཤིང་རྗེས་སུ་མ་རྟོགས་བཞིན་དུ་བདག་ཉིད་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱང་ཆུབ་

33

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པསེམས་དཔའ་སྙམ་དུ་ཤེས་པ་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ལས་རིང་བ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོས་རྣམས་ལས་རིང་བ་ཡིན་ནོ།། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་མིང་གིས་ལྷ་དང་མི་དང་ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་འཇིག་རྟེན་བསླུ་བ་ཡིན་ནོ།། རབ་ཀྱི་རྩལ་གྱིས་རྣམ་པར་གནོན་པ། དེ་ཚིག་ཙམ་གྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་འགྱུར་ན་ནི། དེ་བས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་འགྱུར་ན། རབ་ཀྱི་རྩལ་གྱིས་རྣམ་པར་གནོན་པ། འདི་ནི་ངག་གི་ལས་ཙམ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སའོ།། ཞེས་འབྱུང་བའི་མདོའི་དོན་ནི། འཁོར་
གསུམ་དུ་རྟོག་པ་དང༌། དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང༌། ངའོ་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་དང་བཅས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མ་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང༌། དེའང་སོ་སོ་སྐྱེ་བོར་གྱུར་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་བཤད་འཇུག་གཏན་འགོག་པ་མིན་ཏེ། སྨོན་པ་དང་འཇུག་པའི་ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང༌། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་དེ་དག་ལའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ནའང་ཁོང་དུ་ཆུད་བྱ་བདེན་པ་གཉིས་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ནས་དེ་ལ་སྒྲོ་སྐུར་གྱི་མཚན་མ་བྱང་བར་བྱས་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་ནི་འཕགས་པ་ཁོ་ན་

བཅུ་བདུན་

34

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ལ་མངའ་བའི་ཕྱིར། སྒྲ་བཤད་འཇུག་དོན་མཐུན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་ས་ཐོབ་ཉིད་ལ་འཇོག་སྟེ། དོན་གྱི་དབང་འདིས་ནི། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། མ་དག་མ་དག་དག་པ་དང༌།། ཤིན་ཏུ་
རྣམ་དག་གོ་རིམ་བཞིན།། སེམས་ཅན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང༌།། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ།། ཞེས་དང༌། མདོ་རྒྱན་དང་ཐེག་བསྡུས་ལས། བྱིས་པ་ཡང་དག་ཉིད་བསྒྲིབས་ནས།། ཡང་དག་
མ་ཡིན་ཀུན་ཏུ་སྣང༌།། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་བསལ་ནས།། ཡང་དག་ཉིད་ནི་ཀུན་ཏུ་སྣང༌།། ཞེས་སོ་སྐྱེ་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲ་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་ནས་འདོགས་པར་མ་མཛད་ལ། མདོ་དང་མངོན་
རྟོགས་རྒྱན་ལས། མངོན་པར་རྟོགས་བྱ་ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་དཔར་འཇོག་པར་མཛད་ནས། སྦྱོར་ལམ་ནི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུར་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་ཐོབ་པའི་རྒྱུ།། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྦྱོར་ལམ་པ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ལྡན་ཆ་ནས་སེམས་དཔར་མི་འཇོག་པ་དང༌། གཞན་ཡང་མདོ་རྒྱན་སོགས་ལས་ཕྱིན་དྲུག་གི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་ཆ་ནས་སེམས་དཔར་འཇོག་པ་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མཚན་གྱི་ངེས་ཚིག་མི་འཁྲུལ་བར་སྟོན་པའི་ཆ་ནས་ཀྱང་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ཁོ་ན་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་སྒྲ་སྦྱོར་ལ། སོ་སྐྱེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།། ཁ་ཅིག་

35

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པསྤྱིར་སོ་སྐྱེའི་ས་ན་ལམ་དང་ལམ་བདེན་མཚན་ཉིད་པ་མེད་ཅེས་སྨྲ་མོད། ལམ་བདེན་མེད་པ་བདེན་ཆུག། གཞན་དུ་ཚོགས་སྦྱོར་གྱི་ལམ་ལམ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ།།གཉིས་པ་དོན་ཁྱད་
པར་ཅན་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་གསུམ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་སུ་སྐྱེ་བ་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན། ས་གོང་མ་གནོན་པར་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན། འཕགས་པ་གཞན་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཟིལ་གྱིས་
གནོན་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། ། དང་པོ་ནི། འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་སུའང་སྐྱེས་པ་སྟེ།། འདི་ཡིས་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པར་གྱུར།། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ནི་དགའ་བ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་འཆང་ཞིང༌།།
འཇིག་རྟེན་ཁམས་བརྒྱ་ཀུན་ནས་གཡོ་བར་ནུས་པར་གྱུར་པའང་ཡིན།།༦ཞེས་གསུངས་ཏེ། སེམས་བསྐྱེད་དང་པོ་འདི་སྐྱེས་པ་ན་སེམས་དཔའི་སྒྲར་བརྗོད་པར་མ་ཟད། སེམས་དཔའ་འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་སུའང་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཏེ། སོ་སྐྱེ་དང་ཉན་རང་གི་ས་ལས་འདས་ཤིང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་འགྲོ་བའི་ས་དང་ལམ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ནའང་སྤྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་ལ་འདིར་ནི་ཉེ་རྒྱུའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རིགས་ཡིན་ལ། རིང་རྒྱུའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རིགས་ནི་བརྡ་བྱུང་གི་སེམས་དང་པོ་སྐྱེས་པ་ནས་འཇོག་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷའི་སྤྱོད་འཇུག་ལས། དེ་རིང་སངས་རྒྱས་རིགས་

བཅོ་བརྒྱད་

36

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

སུ་སྐྱེས།། སངས་རྒྱས་སྲས་སུ་ད་གྱུར་ཏོ།། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ཚེ་སེམས་དཔའ་འདི་ཡིས་འཇིག་ལྟ་དང༌། ཐེ་ཚོམ་དང༌། ཚུལ་ཁྲིམས་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་གྱི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་གསུམ་པོ་ཐམས་
ཅད་སྤངས་པར་གྱུར་ནས་སླར་མི་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་ཉིད་མ་མཐོང་ན་བདག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་ལས་འཇིག་ལྟར་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཐེ་ཚོམ་གྱིས་
ཀྱང་ལམ་གཞན་དུ་འགྲོ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དགའ་བ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་འཆང་ཞིང་བསྲེལ་བ་ཡིན་ཏེ། ངེས་པ་ལ་ཞུགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་
པ་དང༌། སའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་སྤངས་པས་ཐུན་མོང་མིན་པའི་དགའ་བའི་ཁྱད་པར་ཆེས་མང་བ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ས་འདི་རབ་དགར་ཡང་བརྗོད་དེ། རབ་དགའ་ཁྱད་འཕགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདིར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱ་ཀུན་ནས་གཡོ་བར་ནུས་པར་གྱུར་པའང་ཡིན་ཏེ། དེས་མཚོན་པའི་ཡོན་ཏན་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་པོའང་དེར་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ས་གོང་མ་གནོན་པར་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནི། ས་ནས་སར་གནོན་བྱེད་ཅིང་གོང་མར་རབ་ཏུ་འགྲོ་བར་འགྱུར།། དེ་ཚེ་འདི་ཡི་ངན་འགྲོའི་ལམ་རྣམས་མཐའ་དག་འགག་པར་འགྱུར།། དེ་ཚེ་འདི་ཡི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་ས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཟད།། འདི་ནི་འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་ཇི་ལྟ་དེ་ལྟར་

37

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཉེ་བར་བསྟན།།༧ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདིས་ནི་ས་འོག་མ་ནས་ས་གོང་མར་གནོན་པར་བྱེད་ཅིང༌། གོང་ནས་གོང་མར་རབ་ཏུ་འགྲོ་བར་འགྱུར་ཏེ། རང་གི་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ཆོས་ལ་གོམས་
པས་ས་གཉིས་པ་སོགས་གནོན་པར་སྤྲོ་བ་ཆེ་བའི་ཕྱིར། དེའི་ཚེ་འདིའི་རྒྱུད་ལས་དབང་གིས་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བའི་ལམ་རྣམས་མཐའ་དག་འགག་པར་འགྱུར་ཏེ། མི་དགེ་བ་མི་བྱེད་པའི་སྡོམ་པ་ཐོབ་པའི་
ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་བུད་མེད་དང་ཟ་མ་དང་མ་ནིང་དང་མཚན་གཉིས་པ་དང་སྒོ་ང་དང་དྲོད་གཤེར་དང་མི་ཁོམ་པ་རྣམས་སུ་ལས་ཀྱིས་མི་སྐྱེའོ།། དེ་ཚེ་འདི་ཡི་འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང༌། བྱང་སྒྲ་མི་སྙན་དང་
ཚངས་པ་ཆེན་པོ་སོགས་མངོན་ཞེན་ཅན་གྱི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་ས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཟད་དེ། བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། མདོར་ན་བྱང་སེམས་འདི་ནི་འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་རང་དང་རྗེས་མཐུན་གྱི་འཕགས་ཆོས་རྟོགས་པས་སྐྱོན་དང་བྲལ་ཞིང་ཡོན་ཏན་འབྱུང་བ་བཞིན་འདིའང་སའི་རྟོགས་པ་ལས་རང་འཚམ་གྱི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་བ་དང་སྐྱོན་ཟད་པ་བརྒྱད་པ་བ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་ལྟར་དཔེས་ཉེ་བར་བསྟན་ཏོ།། འདིར་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་ནི་བརྒྱད་པར་མི་འཐད་དེ། བརྒྱད་པ་ནི་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྙམ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། གང་ཟག་ཟུང་བཞི་དང་ཡ་བརྒྱད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་

བཅུ་དགུ་

38

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པའི་བརྒྱད་པ་དེ་ཟུང་བཞི་པོ་གང་དུ་འདྲེན་ན། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དང་འབྲས་གནས་གཉིས་ཀ་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་ཏུ་འདྲེན་པའི་ཕྱིར། འདིའི་བརྒྱད་པ་ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡོན་
ཏན་ལ་དཔེ་བྱས་པ་ཡིན་པས་ཐ་སྙད་གང་བྱས་ཀྱང་བདེ་ལ། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དང་འབྲས་གནས་ཀྱི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་གཉིས་སུ་འབྱེད་པའང་སློབ་དཔོན་འདིའི་ལུགས་སུ་བཞག་དཀའ་སྟེ།
སྦྱོར་ལམ་པ་འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་ཞུགས་པ་མིན་པར་སྔར་བཤད་ཅིང༌། མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་དུ་མ་མི་བཞེད་པའི་ཕྱིར་དཔྱད་པར་བྱ་བའི་གནས་སོ།།གསུམ་པ་འཕགས་པ་གཞན་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཟིལ་
གྱིས་གནོན་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་གཉིས། ས་དང་པོ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་དང་སྙིང་རྗེ་ལྷག་བསམ་གྱིས་དང༌། བདུན་པ་ནས་བློའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཀྱང་ཉན་རང་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ནུས་པའོ། ། དང་པོ་ནི། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་ལྟ་དང་པོ་ལ་གནས་ཀྱང༌།། ཐུབ་དབང་གསུང་སྐྱེས་དང་བཅས་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི།། བསོད་ནམས་དག་གི་དབང་གིས་ཕམ་བྱས་རྣམ་པར་འཕེལ།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཐུབ་དབང་གསུང་ལས་སྐྱེས་པ་ཉན་ཐོས་དང་བཅས་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་དོན་དམ་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ལྟ་བས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ས་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཀྱང་སེམས་ཅན་གྱི་ཆེད་

39

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པདུ་ཕན་བདེ་སྒྲུབ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་ལྷག་བསམ་དག་པའི་བསོད་ནམས་དག་གི་དབང་གིས་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་ཕམ་པར་བྱས་པས་བྱང་སེམས་དེ་ལ་
སླར་ཡང་བསོད་ནམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བར་འགྱུར་ཏེ། འཕགས་པ་བྱམས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རིགས་ཀྱི་བུ། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། རྒྱལ་པོའི་བུ་སྐྱེས་ནས་རིང་པོར་མ་
ལོན་པ་རྒྱལ་པོའི་མཚན་དང་ལྡན་པས་ནི། བློན་པོའི་ཚོགས་རྒན་པོ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རིགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཆེ་བའི་དབང་གིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཏོ།། དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ལས་དང་པོ་པ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་རིང་པོ་མ་ལོན་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་རིགས་སུ་སྐྱེས་པས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་། སྙིང་རྗེའི་དབང་གིས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཡུན་རིང་དུ་ཚངས་པར་སྤྱད་པ་རྣམས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཏོ།། རིགས་ཀྱི་བུ། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། ནམ་མཁའ་ལྡིང་གི་དབང་པོ་ཆེན་པོའི་ཕྲུ་གུ་སྐྱེས་ནས་རིང་པོ་མ་ལོན་པའི་གཤོག་པའི་རླུང་གི་ཤུགས་དང༌། མིག་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཡོན་ཏན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་ལས་གཞན་པའི་བྱའི་ཚོགས་མ་ལུས་པ་རྒས་པར་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།། དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་

ཉི་ཤུ་

40

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམ་མཁའ་ལྡིང་གི་དབང་པོ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་ཡང་དག་པར་བྱུང་བ་ནམ་མཁའ་ལྡིང་གི་དབང་པོ་ཆེན་པོའི་ཕྲུ་གུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
ཉིད་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་གཤོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕ་རོལ་གནོན་པ་དང༌། ལྷག་པའི་བསམ་པ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་མིག་གི་ཡོན་ཏན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བསྐལ་པ་བརྒྱ་སྟོང་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཉན་
ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས་སོ།།གཉིས་པ་བདུན་པ་ནས་བློའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཀྱང་ཉན་རང་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ནུས་པ་ནི། དེ་ནི་རིང་དུ་སོང་བར་བློ་ཡང་ལྷག་པར་
འགྱུར།།༨ཞེས་གསུངས་ཏེ། སེམས་དང་པོ་སྐྱེས་པ་དེ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བའི་སར་འཁོད་པ་ན་ཉན་རང་ཀུན་རྫོབ་བྱང་སེམས་ཀྱི་བློས་གནོན་པར་མ་ཟད། དོན་དམ་བྱང་སེམས་ཀྱི་བློའི་ཆ་ནས་ཀྱང་གནོན་པས་བདེན་གཉིས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཆེས་ལྷག་པར་འགྱུར་ཏེ། ས་དེར་ཐབས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ཐོབ་པས་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ཞིང་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་ཅིང་ལྡང་བའི་ཕྱིར་དང༌། རང་ཡུལ་ཆོས་དབྱིངས་མདོ་སྡེ་སོགས་མཚན་མ་ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་མིན་པར་མཚན་མ་དང་བྲལ་བར་ཇི་ལྟ་བར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་ཆེ་བ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཆོས་

41

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པའདི་ནི་ཉན་རང་དང་ས་འོག་མ་དག་ལ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། འཕགས་པ་ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས། ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་དག་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། རྒྱལ་པོའི་རིགས་སུ་སྐྱེས་པའི་རྒྱལ་
པོའི་བུ་རྒྱལ་པོའི་མཚན་དང་ལྡན་པ་ནི་སྐྱེས་པ་ཙམ་གྱིས་རྒྱལ་པོའི་བྱིན་གྱིས་བློན་པོའི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་གྱི། རང་གི་བློའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྣམ་པར་དཔྱད་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ།། ནམ་དེ་ནར་
སོན་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་རང་གི་བློའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པས་བློན་པོའི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་ཤིན་ཏུ་འདས་པ་ཡིན་ནོ།། ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་དག། དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་མ་ཐག་
ཏུ་ལྷག་པའི་བསམ་པའི་ཆེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་གྱི། རང་གི་བློའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྣམ་པར་དཔྱད་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ།། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བདུན་པ་འདི་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་རང་གི་ཡུལ་ཤེས་པའི་ཆེ་བ་ལ་གནས་པས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་ཤིན་ཏུ་འདས་པ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས་སོ།། ལུང་འདིས་ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་སྟོན་ཏེ། དེར་རིགས་པ་གསུམ་དང་ལུང་བདུན་གྱིས་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་རིགས་པ་དང་པོ་ནི། ཉན་རང་དེ་དག་ཆོས་ཅན། སེམས་དང་པོ་

ཉེར་གཅིག་

42

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བསྐྱེད་པའི་སེམས་དཔས་ཀྱང་བློའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ནུས་པར་ཐལ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་པའི་ཆགས་བྲལ་བཞིན། རྟགས་ཁས་བླངས།
ཁྱབ་པ་གྲུབ། འདོད་ན་ས་བཅུ་པའི་ལུང་དང་འགལ། རིགས་པ་གཉིས་པ་ནི། ཉན་རང་དེ་དག་ཆོས་ཅན། ཁམས་གསུམ་གྱི་ཕྲ་རྒྱས་ཐམས་ཅད་མ་སྤངས་པར་ཐལ། གཟུགས་སོགས་རང་གི་ངོ་བོ་གྲུབ་
བདེན་དུ་དམིགས་ནས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བློ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་རོལ་པའི་ཆགས་བྲལ་བཞིན། རིགས་པ་གསུམ་པ་ནི། ཕུང་པོ་ལ་མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོར་ཞེན་
པའི་ཉན་རང་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་ཡང་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། བདག་ཏུ་གདགས་པ་སྟེ་བཞག་པའི་རྒྱུ་ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་པའི་ལྟ་བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་འཁོར་ལོ་སོགས་ལ་བདེན་ཞེན་མ་བཟློག་ན། དེ་འདུས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཅན་ཤིང་རྟ་ལ་བདེན་ཞེན་མི་བཟློག་པ་བཞིན་ནོ།།ལུང་བདུན་གྱི་དང་པོ་ནི། ཇི་སྐད་དུ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ཇི་སྲིད་ཕུང་པོར་འཛིན་ཡོད་པ།། དེ་སྲིད་དེ་ལ་ངར་འཛིན་ཡོད།། ངར་འཛིན་ཡོད་ན་ཡང་ལས་ཏེ།། དེ་ལས་ཡང་ནི་སྐྱེ་བ་ཡིན།། ལམ་གསུམ་ཐོག་མཐའ་དབུས་མེད་པ།། འཁོར་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་མགལ་མེ་ཡི།།

43

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པདཀྱིལ་འཁོར་ལྟ་བུར་ཕན་ཚུན་གྱི།། རྒྱུ་ཅན་འདི་ནི་འཁོར་བར་འགྱུར།། དེ་ནི་རང་གཞན་གཉིས་ཀ་དང༌།། དུས་གསུམ་ཉིད་དུའང་མ་ཐོབ་ཕྱིར།། ངར་འཛིན་པ་ནི་ཟད་པར་འགྱུར།།
དེ་ནས་ལས་དང་སྐྱེ་བ་ཡང༌།། ཞེས་གསུངས་པས། འཁོར་བ་ཕུང་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་མངོན་ཞེན་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། ལུང་གཉིས་པ་ནི།ཡང་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་
ལས། ཇི་ལྟར་མིག་ནི་འཁྲུལ་པ་ཡིས།། མགལ་མེའི་འཁོར་ལོ་འཛིན་བྱེད་པ།། དེ་བཞིན་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ནི།། དེ་ལྟའི་ཡུལ་དག་འཛིན་པར་བྱེད།། དབང་པོ་དང་ནི་དབང་དོན་རྣམས།། འབྱུང་བ་ལྔ་
ཡི་རང་བཞིན་འདོད།། འབྱུང་བ་སོ་སོར་དོན་མེད་པས།། འདི་དག་དོན་དུ་དོན་མེད་དོ།། འབྱུང་རྣམས་སོ་སོར་ཐ་དད་ན།། བུད་ཤིང་མེད་པའི་མེར་ཐལ་འགྱུར།། འདུས་ན་མཚན་ཉིད་མེད་ འགྱུར་ཏེ།།ལྷག་མ་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་ངེས།། དེ་ལྟར་འབྱུང་རྣམས་རྣམ་གཉིས་སུའང༌།། དོན་མེད་པས་ན་འདུས་དོན་མེད།། འདུས་པ་དོན་མེད་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།། གཟུགས་ཀྱང་དོན་དུ་དོན་མེད་དོ།། རྣམ་ཤེས་ཚོར་དང་འདུ་ཤེས་དང༌།། འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་དུ།། སོ་སོར་བདག་ཉིད་དོན་མེད་ཕྱིར།། དམ་པའི་དོན་དུ་དོན་མེད་དོ།། ཇི་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་ཕྱིར་བཅོས་ལ།། དོན་དུ་བདེ་བར་ང་རྒྱལ་བྱེད།། དེ་བཞིན་

ཉེར་གཉིས་

44

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བདེ་འཇོམས་བྱུང་བ་ལས།། སྡུག་བསྔལ་དུ་ཡང་ང་རྒྱལ་བྱེད།། དེ་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཕྱིར།། བདེ་དང་ཕྲད་པའི་སྲེད་པ་དང༌།། སྡུག་བསྔལ་བྲལ་བའི་སྲེད་པ་སྤོང༌།། དེ་ཕྱིར་དེ་ལྟར་མཐོང་བས་གྲོལ།།
གང་གིས་མཐོང་བར་འགྱུར་ཞེ་ན།། ཐ་སྙད་དུ་ནི་སེམས་ལ་བརྗོད།། སེམས་བྱུང་མེད་པར་སེམས་མེད་དེ།། དོན་མེད་ཕྱིར་ན་ཡོད་མི་འདོད།། དེ་ལྟར་ཡང་དག་ཇི་བཞིན་དུ།། འགྲོ་བའི་དོན་མེད་ཤེས་ནས་
ནི།། རྒྱུ་མེད་པ་ཡི་མེ་བཞིན་དུ།། གནས་མེད་ལེན་མེད་མྱ་ངན་འདའ།། ཞེས་ཕུང་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་མ་ཤེས་ན་མྱང་འདས་མི་ཐོབ་པར་བསྟན་ཏོ།། ལུང་དེ་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་
ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་སོ་སྙམ་ན། མིན་ཏེ། དངོས་པོ་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཉན་རང་ཆད་པའི་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་ལ། དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་བྱང་འཕགས་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུང་དེའི་མཇུག་ཏུ། དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཀྱང་།། མཐོང་ནས་བྱང་ཆུབ་ངེས་པར་འདོད།། འོན་ཀྱང་དེ་ནི་སྙིང་རྗེ་ཡིས།། བྱང་ཆུབ་བར་དུ་སྲིད་མཚམས་སྦྱོར།། ཞེས་འབྱུང་ངོ༌།། ཁྱད་པར་ཉན་ཐོས་རྣམས་ལ་ཉོན་སྒྲིབ་སྤོང་བའི་སླད་དུ་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མདོར་ཡང་བསྟན་ཏེ། ལུང་གསུམ་པ་ནི། གཟུགས་ནི་དབུ་བ་རྡོས་པ་འདྲ།། ཚོར་བ་ཆུ་ཡི་ཆུ་

45

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པབུར་བཞིན།། འདུ་ཤེས་སྨིག་རྒྱུ་ལྟ་བུ་སྟེ།། འདུ་བྱེད་རྣམས་ནི་ཆུ་ཤིང་བཞིན།། རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྒྱུ་མ་ལྟར།། ཉི་མའི་གཉེན་གྱིས་བཀའ་སྩལ་ཏོ།། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཉན་རང་
རྣམས་ལ་འཁོར་ལོ་དང་པོར་དངོས་པོ་འཇིག་པས་ཟད་པར་བྱེད་པས་མི་རྟག་པ་དང༌། མི་རྟག་པའི་དངོས་པོ་ཉིད་ཀྱང་དེ་ཉིད་དུ་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་འགགས་པས་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པའི་སྟོང་ཉིད་བསྟན་
པ་ན། ཉན་རང་རྟེན་དེ་ལ་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའི་སྐལ་བ་ཅན་དག་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་ནས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འགྱུར་ཞིང༌། ཉན་རང་རྟེན་དེར་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་
སྐྱེ་རུང་མིན་པ་དག་འདུ་བྱེད་མི་རྟག་པར་བསྟན་པས་དངོས་པོར་འཛིན་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་ཉན་ཐོས་པར་ཁས་ལེན་པས་རང་ལམ་གྱི་མྱང་འདས་འཚོལ་བའི་ཆེད་དུ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཐོས་པ་དང་བསམ་གཏན་ལ་སོགས་པའི་ཚོགས་ལ་ནན་ཏན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་བཞི་པ་ནི། ཇི་སྐད་དུ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ཐེག་པ་ཆེ་ལས་སྐྱེ་མེད་བསྟན།། གཞན་གྱིས་ཟད་པ་སྟོང་པ་ཉིད།། ཟད་དང་མི་སྐྱེ་དོན་དུ་ནི།། གཅིག་པ་དེ་ཕྱིར་བཟོད་པར་གྱིས།། ཞེས་དང༌། ལུང་ལྔ་པ་ནི།རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས། བཅོམ་ལྡན་དངོས་དང་དངོས་མེད་པ།། མཁྱེན་པས་ཀཱ་ཏྱཱ་ཡ་ན་ཡི།། གདམས་ངག་ལས་ནི་ཡོད་

ཉེར་གསུམ་

46

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པ་དང༌།། མེད་པ་གཉིས་ཀ་དགག་པ་མཛད།། ཅེས་འབྱུང་ངོ༌།།ལུང་དྲུག་པ་ནི། ཇི་སྐད་དུ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་དེ་ལས་ནི།། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྨོན་ལམ་དང༌།། སྤྱོད་པ་
ཡོངས་བསྔོ་མ་བཤད་དེས།། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་ག་ལ་འགྱུར།། བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་ལ་གནས་པའི་དོན།། མདོ་སྡེ་ལས་ནི་བཀའ་མ་སྩལ།། ཐེག་པ་ཆེ་ལས་བཀའ་སྩལ་པ།། དེ་ཕྱིར་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
གཟུང༌།། ཞེས་སོ།།ལུང་བདུན་པ་ནི།འཇིག་རྟེན་འདས་བསྟོད་ལས། མཚན་མ་མེད་པ་མ་རྟོགས་པར།། ཁྱོད་ཀྱིས་ཐར་པ་མེད་པར་གསུངས།། དེ་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་ལས།། དེ་ནི་ཚང་བར་བསྟན་
པ་ལགས།། ཞེས་འབྱུང་ངོ༌།།གཉིས་པ་གཙོ་བོ་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་བཤད་པ་ལ་གསུམ། ས་དེར་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་པར་བསྟན། ཞར་ལ་སྦྱིན་པའི་བསྔགས་པ་བཤད། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་མ་འདས་ཀྱི་སྦྱིན་པའི་ཁྱད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། དེས་ཡོན་ཏན་གཞན་ཡང་མཚོན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། དེ་ཚེ་དེ་ལ་རྫོགས་སངས་བྱང་ཆུབ་རྒྱུར།། དང་པོ་སྦྱིན་པ་ཉིད་ནི་ལྷག་པར་འགྱུར།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་དེའི་ཚེ་སེམས་དཔའ་དེ་ལ་རྫོགས་སངས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུ་ཕར་ཕྱིན་བཅུ་ལས། དང་པོ་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ཉིད་ནི་ཆེས་ལྷག་པར་འགྱུར་ཏེ། ཕར་ཕྱིན་དེ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུ་

47

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པདང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་གཞན་ཡང་མེད་པ་ནི་མིན་ནོ།།གཉིས་པ་དེས་ཡོན་ཏན་གཞན་ཡང་མཚོན་པ་ནི། རང་ཤ་སྟེར་ལའང་གུས་པར་བྱས་པ་ཡི།། སྣང་དུ་མི་རུང་དཔོག་པའི་
རྒྱུར་ཡང་འགྱུར།།༩ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེའི་ཚེ་སེམས་དཔའ་དེས་དངོས་པོ་ཕལ་པ་ལ་ལྟ་ཅི་སྨོས། སློང་མོ་པར་རང་ཤ་བཅད་ནས་སྟེར་བ་ལའང་གུས་པར་བྱས་པ་ཡིས་ལས་དེ་ཆོས་ཅན། སྣང་དུ་མི་རུང་
བའི་ས་དང་པོའི་ངོ་བོ་ཡོན་ཏན་དང་བཅས་པ་དཔོག་པའི་རྒྱུར་ཡང་འགྱུར་ཏེ། བདག་གཞན་རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་སུམ་རྟོགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ལ་མ་སྐྱེས་ན་རང་ཤ་སྟེར་བ་ལ་གུས་པར་
མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་འདི་ས་ཐོབ་པ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས་ཁྱབ་པ་བཅས་ཀྱི། གཞན་དུ་རྟགས་ཁྱབ་མི་འགྲུབ་སྟེ། བྱང་སེམས་སོ་སྐྱེས་ཀྱང་རང་ཤ་སྟེར་བ་ལ་གུས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་ཞར་ལ་སྦྱིན་པའི་བསྔགས་པ་བཤད་པ་ལ་ལྔ། རྒྱལ་བས་དང་པོར་སྦྱིན་པའི་གཏམ་མཛད་པའི་རྒྱུ་མཚན། གཏོང་བ་པོ་དང་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་ཡང་སྦྱིན་པས་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་བདེ་བ་སྐྱེད་པ། རྒྱལ་སྲས་ལ་མྱུར་དུ་བདེ་བ་སྐྱེད་པ། དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བ། རྒྱལ་སྲས་ལ་བདེ་བ་སྐྱེད་ཚུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། བྱང་འཕགས་ཀྱིས་ཤ་བཅད་ནས་སྦྱིན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུ་དང་

ཉེར་བཞི་

48

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པོ་ཡིན་པ་དང༌། ས་ཐོབ་པར་དངོས་སུ་མི་ཤེས་པ་ལ་དེ་ཤེས་པའི་རྟགས་སུ་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ་སོ་སྐྱེའི་སྦྱིན་པས་བཀྲེས་སོགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཕྱིར་འཆོས་པ་དང་འཁོར་བར་བདེ་བར་བྱེད་ཅིང༌། ཉན་
རང་གི་སྦྱིན་པས་སྐྱེ་སོགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཕྱིར་བཅོས་ནས་ཉན་རང་གི་བྱང་ཆུབ་འཐོབ་པའི་རྒྱུ་བྱེད་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། སྐྱེ་བོ་འདི་ཀུན་བདེ་བ་མངོན་འདོད་ཅིང༌།། མི་རྣམས་བདེ་བའང་ལོངས་སྤྱོད་མེད་མིན་ལ།། ལོངས་
སྤྱོད་ཀྱང་ནི་སྦྱིན་ལས་འབྱུང་མཁྱེན་ནས།། ཐུབ་པས་དང་པོར་སྦྱིན་པའི་གཏམ་མཛད་དོ།།༡༠ཞེས་གསུངས་ཏེ། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་མན་ཆད་ཀྱི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་འདི་ཀུན་འཁོར་བའི་བདེ་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་
ཅན་དེ་མངོན་པར་འདོད་ཅིང༌། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་མན་གྱི་མི་རྣམས་ཀྱི་ཚོར་བ་བདེ་བའང་རང་རྒྱུ་ཟས་གོས་ལ་སོགས་པའི་ལོངས་སྤྱོད་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ཅན་ཡོད་ན་འབྱུང་ཞིང༌། མེད་ན་འབྱུང་བ་མིན་ལ། ལོངས་སྤྱོད་ཀྱང་ནི་སྦྱིན་པ་ལས་འབྱུང་ཞིང༌། སྦྱིན་པ་མ་བཏང་ན་མི་འབྱུང་བར་ཐུབ་པས་མཁྱེན་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་ཀྱི་གཏམ་ལས་དང་པོར་སྦྱིན་པའི་གཏམ་མཛད་དོ།། འདིར་འཁོར་བའི་ཚོར་བདེ་འདོད་དོ་ཅོག་ལ་མི་རྣམས་ཞེས་སྒྲ་སྦྱར་བས་གཟུགས་ཀྱི་ལྷ་སོགས་མིའི་འགྲོ་བར་བསྡུ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འདིར་མི་རྣམས་ཞེས་ཚོར་བདེ་འདོད་པའི་མི་དང་ལྷ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཞེས་ཚིག་གི་

49

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པབསྡུ་བ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་གཏོང་བ་པོ་དང་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་ཡང་སྦྱིན་པས་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་བདེ་བ་སྐྱེད་པ་ལ་གཉིས། གནས་སྐབས་དང༌། མཐར་ཐུག་གི་བདེ་
བའི་རྒྱུ་བྱེད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། སྙིང་རྗེ་དམན་ཞིང་ཤིན་ཏུ་རྩུབ་སེམས་ཅན།། རང་དོན་ལྷུར་ལེན་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་གང༌།། དེ་དག་གི་ཡང་འདོད་པའི་ལོངས་སྤྱོད་རྣམས།། སྡུག་བསྔལ་ཉེར་ཞིའི་རྒྱུར་གྱུར་སྦྱིན་ལས་བྱུང༌།།༡༡ཞེས་གསུངས་
ཏེ། གཏོང་བ་པོ་གཞན་དོན་གྱི་ཆེད་ཀྱི་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པར་གཞན་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་འདོད་ཀྱི་སྙིང་རྗེས་དམན་ཞིང་གཏོང་བའི་ཚེ་ན་བསམ་སྦྱོར་ཤིན་ཏུ་རྩུབ་པའི་སེམས་ཅན་ཚོང་པས་ནོར་ཆུང་
ངུ་བཙོངས་ནས་ཆེན་པོ་རྙེད་པར་བྱེད་པ་ལྟར། ཚེ་འདིར་སྦྱིན་པ་བཏང་ན་ཚེ་རབས་འདི་ཕྱིར་ལོངས་སྤྱོད་ཐོབ་བོ་ཞེས་རང་དོན་ལྷུར་ལེན་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་གང་དེ་རྒྱལ་སྲས་སྦྱིན་འབྲས་མི་གཉེར་བར་སྦྱིན་པའི་དགའ་སྟོན་འཕེལ་བ་ལས་ཟློག་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་སྤྱད་པ་ལས་འབྲས་བུ་འདོད་པའི་ལོངས་སྤྱོད་རྣམས་བཀྲེས་སོགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཉེར་ཞིར་བྱེད་ཅིང༌། དེའི་རྒྱུར་གྱུར་ནི་སྦྱིན་པ་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་ལྟ་ཞིང་མི་སྦྱིན་པ་ལ་སྐྱོན་དུ་ལྟ་བ་ལས་བྱུང་ངོ༌།།གཉིས་པ་མཐར་ཐུག་གི་བདེ་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པ་ནི། འདི་ཡང་སྦྱིན་པའི་སྐབས་ཀྱིས་ནམ་ཞིག་ཚེ།། འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་དང་ཕྲད་མྱུར་དུ་ཐོབ།། དེ་ནས་སྲིད་རྒྱུན་ཡང་དག་

ཉེར་ལྔ་

50

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བཅད་བྱས་ཏེ།། དེ་ཡི་རྒྱུ་ཅན་ཞི་བར་འགྲོ་བར་འགྱུར།།༡༢ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་བྲལ་བ་ན་རྒའི་སྡུག་བསྔལ་སྤོང་འདོད་ཀྱི་སྦྱིན་པ་གཏོང་པོ་འདི་ཡང་སྦྱིན་པ་གཏོང་བའི་
སྐབས་ཀྱིས་དུས་ནམ་ཞིག་གི་ཚེ་གཏོང་པོ་དེ་ལེན་པོ་འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་དང་ཕྲད་པར་འགྱུར་ཏེ། མདོར་ན་སྦྱིན་བདག་གཏོང་བ་པོའི་ཐད་དུ་དམ་པ་དག་གིས་བགྲོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རང་བྱོན་མཛད་པའི་
ཕྱིར། ཡང་ན་སྦྱིན་བདག་གིས་སྦྱིན་ཡུལ་འཕགས་པ་སྤྱན་དྲངས་ནས་སྦྱིན་བྱ་ཟས་གོས་སོགས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་བསྟབས་པ་ན། དེས་ཡོན་བསྔོ་བཤད་སོགས་འཁོར་བ་ལས་བཟློག་པའི་གདམས་པ་བཤད་
པས་གཏོང་པོ་དེ་མྱུར་དུ་གདམས་པ་ཐོབ་པའི་རྗེས་དེ་ནས་འཁོར་བ་ལ་སྐྱོན་དུ་བལྟས་ཏེ། འཕགས་ལམ་མངོན་དུ་བྱས་ནས་སྲིད་རྒྱུན་ཡང་དག་བཅད་པར་བྱས་ཏེ་ཉན་རང་ཞི་བར་འགྲོ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྒྱུ་ཅན་མྱང་འདས་དེ་ཐོབ་པའི་རྒྱུའང་ཉན་རང་གི་སྦྱིན་པ་ལས་བྱུང་ངོ༌།། ཡང་ན་སྲིད་རྒྱུན་ཡང་དག་བཅད་པར་བྱས་ཏེ་སྲིད་རྒྱུན་བཅད་པའི་ལམ་དེའི་རྒྱུ་ཅན་གྱི་ཞི་བ་ཉན་རང་གི་མྱང་འདས་དེར་འགྲོ་བར་འགྱུར་ཞེས་ཀྱང་སྦྱར་རོ།།གསུམ་པ་རྒྱལ་སྲས་ལ་མྱུར་དུ་བདེ་བ་སྐྱེད་པ་ནི། འགྲོ་ལ་ཕན་པར་དམ་བཅས་ཡིད་ཅན་རྣམས།། སྦྱིན་པས་རིང་པོར་མི་ཐོགས་དགའ་བ་ཐོབ།། ཅེས་གསུངས་ཏེ། སེམས་དཔའ་

51

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པམིན་པའི་སྦྱིན་པ་བྱིན་པ་ནི། སྦྱིན་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་སྦྱིན་འབྲས་ལ་ལོངས་སྤྱད་པ་མིན་ཏེ་སྦྱིན་པའི་རྣམ་སྨིན་ལ་རེ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་དག་སྦྱིན་པ་ལ་མི་འཇུག་པ་ཡང་སྲིད་དེ། སྦྱིན་
འབྲས་མངོན་དུ་མ་གྱུར་པས་སྦྱིན་པ་ལ་མི་སྤྲོ་བའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འགྲོ་བ་ལ་ཕན་པར་དམ་བཅས་པའི་ཡིད་ཅན་རྣམས་ནི་སྦྱིན་པས་ཡུན་རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར་དུས་མཉམ་ཁོ་ནར་དེའི་
འབྲས་བུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པས་དགའ་བ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་སྨིན་ལ་མི་རེ་བར་གཞན་བདེའི་ཆེད་དུ་གཏོང་བའི་ཕྱིར། དེ་རྒྱུ་མཚན་དེས་སྦྱིན་པ་ལ་དགའ་བར་ཡང་འགྱུར་རོ།།བཞི་པ་དེ་དག་གི་དོན་
བསྡུ་བ་ནི། གང་ཕྱིར་བརྩེ་བདག་བརྩེ་བདག་མ་ཡིན་པ།། དེ་ཕྱིར་སྦྱིན་པའི་གཏམ་ཉིད་གཙོ་བོ་ཡིན།།༡༣ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྦྱིན་པ་ལ་བསྔགས་པའི་གཏམ་ཉིད་འདོད་བྱའི་གཙོ་བོ་སྟེ་དང་པོ་ཡིན་ཏེ། གང་ཕྱིར་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་བརྩེ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སེམས་དཔའ་དང༌། བརྩེ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་མ་ཡིན་པ་སོ་སྐྱེ་དང་ཉན་རང་ཐམས་ཅད་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་སྦྱིན་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ།།ལྔ་པ་རྒྱལ་སྲས་ལ་བདེ་བ་སྐྱེད་ཚུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་ཡང་གཞན་དོན་འཕེལ་བའི་རྒྱུར་འགྱུར་བའོ། ། དང་པོ་ནི། སེམས་དཔས་སློང་པོ་ལ་

ཉེར་དྲུག་

52

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

གཏོང་བ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་དག་ཡིད་ཚིམ་པ་ན་སེམས་དཔའ་ཉིད་ལ་དགའ་བ་ཅི་འདྲ་སྐྱེ་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་བྱིན་ཅིག་ཅེས་སྒྲ་ཐོས་བསམས་ལས།། རྒྱལ་སྲས་བདེ་འབྱུང་དེ་ལྟར་ཐུབ་རྣམས་ལ།། ཞི་བར་ཞུགས་པས་བདེ་བ་བྱིན་མིན་
ན།། ཐམས་ཅད་བཏང་བས་ལྟ་ཞིག་སྨོས་ཅི་དགོས།།༡༤ཞེས་གསུངས་ཏེ། སློང་མོ་པ་འགའ་སེམས་དཔའི་སྒོ་དྲུང་དུ་འོངས་ནས་ཇི་ལྟར་འདོད་པའི་ལོངས་སྤྱོད་བྱིན་ཅིག་ཅེས་སློང་བའི་སྒྲ་སེམས་དཔས་ཐོས་པ་
ན། སེམས་དཔའ་དེས་བསམས་པ་ལས་སློང་བ་པོ་འདི་བདག་དང་གཞན་གང་ལ་སློང་བ་ཡིན་སྙམ་དུ་རྟོག་པའི་ཚེ་རྒྱལ་སྲས་བདག་ཉིད་ལ་སློང་བར་རྟོགས་པ་ན། རྒྱལ་སྲས་དེའི་རྒྱུད་ལ་བདེ་བ་འབྱུང་
བ་དེ་ལྟར་ཐུབ་པ་ཉན་རང་རྣམས་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་ཞི་བར་ཞུགས་པ་ལས་ཐོབ་པའི་བདེ་བ་དེས་ཀྱང་འགྲན་པར་བྱེད་པ་མིན་ན། སེམས་དཔས་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་བཏང་བས་གཞན་དོན་གྱིས་ཡིད་ཚིམ་པའི་བདེ་བ་ཆེས་ཆེར་འབྱུང་བ་ལྟ་ཞིག་སྨོས་ཅི་དགོས། ཡང་ན་ཉན་རང་གི་ཞི་བདེ་ལས་བྱང་འཕགས་ལ་སློང་བའི་སྒྲ་ཐོས་པའི་བདེ་བ་ཆེ་བ་དེ་ལྟར་ན་སེམས་དཔས་གཞན་དོན་དུ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་བཏང་བས་དེ་འབྲས་དམན་པའི་མྱང་འདས་ཐོབ་པའི་བདེ་བ་ལས་ལྷག་པའི་བདེ་བ་འབྱུང་བ་ལྟ་ཞིག་སྨོས་ཅི་དགོས་ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་དོ།།གཉིས་པ་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་ཡང་གཞན་དོན་

53

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པའཕེལ་བའི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་ནི། དེ་ལྟར་སེམས་དཔས་ལུས་སོགས་གཏོང་བ་ན་ལུས་སྡུག་བསྔལ་བར་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། བྱང་སེམས་ཆགས་མེད་དང་ཆགས་བཅས་གཉིས་ལས། དང་པོ་
ནི། ལུས་བཅད་པ་ལས་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་མི་སྲིད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། བེམས་པོ་བཅད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ། འཕགས་པ་ནམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་
ལས། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། ཤིང་སཱ་ལ་ཆེན་པོའི་ཚལ་ཞིག་ཡོད་ལ། དེར་འགའ་ཞིག་འོངས་ནས་སཱ་ལ་གཅིག་བཅད་པ་ན། དེར་ཤིང་སཱ་ལ་ལྷག་མ་དེ་རྣམས་འདི་སྙམ་དུ་འདི་ནི་བཅད་པའོ།། བདག་ཅག་
ནི་མ་བཅད་པའོ་སྙམ་དུ་མི་སེམས་ཤིང༌། དེ་དག་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དང་ཁོང་ཁྲོ་བ་མེད་དོ།། རྟོག་པ་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་དོ།། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བཟོད་པ་དེ་ལྟ་བུ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་བཟོད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་མཆོག་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་འབྱུང་བས། འཕགས་པའི་ལུས་བཅད་པས་ལུས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མེད་དེ། ལུས་དེ་ལས་ཉོན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་སྨིན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་སྡིག་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར། དེ་བཅད་པས་ཡིད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མེད་དེ། སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། དེ་ལ་ལུས་

ཉེར་བདུན་

54

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མེད།། ཡིད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ག་ལ་ཡོད།། དེ་ནི་སྙིང་རྗེས་འཇིག་རྟེན་སྡུག། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཡུན་རིང་གནས།། ཞེས་དང༌། སྤྱོད་འཇུག་ལས། སྡིག་པ་སྤང་ཕྱིར་སྡུག་བསྔལ་མེད།། མཁས་པའི་
ཕྱིར་ན་མི་དགའ་མེད།། འདི་ལྟར་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང༌།། སྡིག་པས་སེམས་དང་ལུས་ལ་གནོད།། བསོད་ནམས་ཀྱིས་ནི་ལུས་བདེ་ལ།། མཁས་པ་ཡིས་ནི་སེམས་བདེ་ན།། གཞན་དོན་འཁོར་བར་གནས་
ཀྱང་ནི།། སྙིང་རྗེ་ཅན་དག་ཅི་སྟེ་སྐྱོ།། ཞེས་སོ།།གཉིས་པ་བྱང་སེམས་ཆགས་བཅས་ནི། ལུས་བཅད་སྟེར་ཞིང་བདག་གི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས།། གཞན་དག་རྣམས་ཀྱི་དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི།། སྡུག་བསྔལ་རང་རིག་ཉིད་དུ་
མཐོང་ནས་ནི།། དེ་གཅད་བྱ་ཕྱིར་མྱུར་དུ་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ།།༡༥ཞེས་གསུངས་ཏེ། སེམས་དཔས་ལུས་བཅད་ནས་སྟེར་ཞིང་དེ་ལས་བྱུང་བའི་བདག་གི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་གདུང་བས་གཟིར་བ་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་ནས། སེམས་ཅན་གཞན་དག་རྣམས་ཀྱི་དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་ངན་སོང་གསུམ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཆེས་ཆེན་པོས་ལུས་སྡུག་བསྔལ་བ་ནི་བདག་གི་ཤ་བཅད་པ་འདི་ལས་སྟོང་འགྱུར་གྱིས་ལྷག་པའི་སྡུག་བསྔལ་བསྲན་དུ་མེད་པ་དེའང་རང་གི་སྡུག་བསྔལ་ཇི་ལྟར་རིག་པ་ཉིད་བཞིན་དུ་མཐོང་ནས། སེམས་དཔའ་དེས་ནི་རང་ལུས་བཅད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཙམ་དུའང་མི་ལྟ་བར་དམྱལ་སོགས་ཀྱི་སྡུག་

55

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པབསྔལ་དེ་རྒྱུན་གཅད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བྱང་ཆེན་གྱི་ཆེད་དུ་མྱུར་དུ་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་མོ།།གསུམ་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་མ་འདས་ཀྱི་སྦྱིན་པའི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ་ལ། འཇིག་རྟེན་
ལས་འདས་མ་འདས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྦྱིན་པ་སྦྱིན་བྱ་ལེན་པོ་གཏོང་པོས་སྟོང༌།། འཇིག་རྟེན་འདས་པའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ཞེས་བྱ།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྦྱིན་པ་གང་གིས་ཕ་རོལ་ཏུ་འགྲོ་ཞེས་པའི་ཕ་རོལ་
ནི་འཁོར་བའི་ཕར་ཡོད་པའི་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་སྤངས་པ་ལྡན་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་དོ།། དེར་སོན་པ་ནི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ།། ཕར་ཕྱིན་དུ་འཇོག་བྱེད་དངོས་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ཡིན་ཏེ། དེས་ཟིན་པའི་སྦྱིན་སོགས་
བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བར་བྱས་པས་ཕ་རོལ་ཏུ་འགྲོ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཏེ། སྦྱིན་སོགས་དེ་དག་ལ་ཕར་ཕྱིན་གྱི་མིང་རྙེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟའི་སྦྱིན་སོགས་ཤེར་ཕྱིན་ཕར་ཕྱིན་ཡིན་པ་ལྟར་ཕར་ཕྱིན་དུའང་འཇོག་གོ།། དེས་ན་སྦྱིན་པ་སྦྱིན་བྱ་ལེན་པོ་གཏོང་པོས་སྟོང༌། འཇིག་རྟེན་འདས་པའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ཅེས་བྱ་བར་བཅོམ་ལྡན་འདས་མར་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟའི་སྦྱིན་པ་ནི་འཁོར་གསུམ་དུ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་མ་འདས་པའི་སྦྱིན་པ་ནི། གསུམ་པོ་དག་ལ་ཆགས་སྐྱེས་གྱུར་པས་དེ། །འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ཅེས་བསྟན།།༡༦ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྦྱིན་པ་གང་ལ་སྦྱིན་བྱ་ལེན་པོ་གཏོང་པོ་གསུམ་

ཉེར་བརྒྱད་

56

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པོ་དག་ལ་ཆགས་པ་སྐྱེས་པ་སྟེ། དེ་དེ་ལྟར་དམིགས་པར་གྱུར་པས་དེ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ཅེས་བསྟན་ཏེ། དེར་དམིགས་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པར་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་སའི་ཡོན་
ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་མཇུག་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་སྲས་ཀྱི་ཡིད་ལ་རབ་གནས་ཤིང༌།། དམ་པའི་རྟེན་ལ་འོད་ཆགས་མཛེས་པ་རྙེད་གྱུར་པའི།། དགའ་བ་འདི་ནི་ནོར་བུ་ཆུ་ཤེལ་ཇི་བཞིན་དུ།། མུན་པ་སྟུག་པོ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་
བསལ་ནས་རྒྱལ།།༡༧ཞེས་གསུངས་ཏེ། ས་འདིར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་རྗེས་སུ་བསྟོད་པ་ནི། བཤད་མ་ཐག་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་ལྟར་ཐོབ་པའི་རྒྱལ་བའི་སྲས་ཀྱི་ཡིད་ལ་རབ་ཏུ་གནས་ཤིང༌། དམ་པའི་རྟེན་
ཀུན་རྫོབ་བྱང་སེམས་ལ་དོན་དམ་བྱང་སེམས་ཀྱི་འོད་ཆགས་པས་མཛེས་པ་རྙེད་པར་གྱུར་པའི་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ས་འདི་ནི། དཔེར་ན། ནོར་བུ་ཆུ་ཤེལ་ལས་གྲུབ་པའི་ཟླ་བ་ཉ་གང་བས་མུན་པ་སེལ་བ་ཇི་བཞིན་དུ་རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྒྲིབ་པའི་མུན་པ་སྟུག་པོ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་བསལ་ནས་རྒྱལ་བར་འགྱུར་རོ།། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། རབ་དགའ་ཞེས་བྱ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོའི་བཤད་པའོ།། །།གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་ལ་གསུམ། ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པའི་སྒོ་ནས་སའི་ངོ་བོ་བསྟན་པ། ཞར་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྔགས་པ་བཤད་པ། སའི་ངེས་ཚིག་དང་རྣམ་སྨིན་དང་ཡོན་ཏན་

57

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པབརྗོད་དེ་མཇུག་བསྡུ་བའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། དེ་ཚུལ་ཕུན་ཚོགས་ཡོན་ཏན་དག་ལྡན་ཕྱིར།། རྨི་ལམ་དུ་ཡང་འཆལ་
ཁྲིམས་དྲི་མ་སྤངས།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། ས་ཞེས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་ནི་རང་ངོ་དབྱེ་མི་ནུས་པས་རང་བཞིན་གཅིག་པ་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་སོགས་ཀྱི་ཕུལ་དུ་བྱུང་བས་ས་གཉིས་པ་སོགས་
ཀྱི་ཁྱད་པར་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ལ། དེར་གནས་ཀྱི་སེམས་དཔའ་དེ་རྨི་ལམ་དུ་ཡང་འཆལ་ཁྲིམས་དྲི་མ་སྤངས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་སའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དག་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཡང་སྒྲས་ནི་སད་པའི་ཚེ་ལྟ་ཅི་སྨོས་སོ།། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ངེས་ཚིག་ནི་ཉོན་མོངས་དང་དུ་མི་ལེན་ཞིང༌། དེ་འབྲས་སྡིག་མི་སོག་པས་སེམས་སིམ་པ་དང་བདེ་བའི་རྒྱུ་ཉིད་ཀྱིས་དམ་པས་བསྟེན་བྱ་ཡིན་པས་སོ།། ངོ་བོ་ནི། སྤང་བྱ་བདུན་སྤོང་བའི་ཡིད་ཀྱི་དགེ་བ་གསུམ་དང་བཅས་ཏེ་དགེ་བའི་ལས་ལམ་བཅུའོ།།གཉིས་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། མི་དགེ་བ་སྤངས་པས་དག་ཚུལ། ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་ཚུལ་ལོ། ། དང་པོ་ལ་གསུམ། མི་དགེ་བ་བཅུ་སྤངས་པས་དག་ཚུལ། ས་དང་པོ་བས་དག་ཚུལ། དཔེའི་སྒོ་ནས་དག་ཚུལ་ལོ། ། དང་པོ་ནི། ལུས་ངག་ཡིད་

ཉེར་དགུ་

58

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཀྱི་རྒྱུ་བ་དག་གྱུར་པས།། དམ་པའི་ལས་ལམ་བཅུ་ཆར་སོག་པར་བྱེད།།༡ཅེས་གསུངས་ཏེ། ས་གཉིས་པའི་སེམས་དཔའ་འདི་ནི་དམ་པའི་ལས་ལམ་བཅུ་ཆར་ཡང་རང་གི་ངང་གིས་སོག་པར་བྱེད་དེ། ལུས་ངག་ཡིད་
ཀྱི་རྒྱུ་བ་མི་མཐུན་པའི་དྲི་མ་དག་པར་གྱུར་པས་དེའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་ས་དང་པོ་བས་དག་ཚུལ་ནི། དགེ་བའི་ལམ་འདི་ལྟ་ཞིག་བཅུ་ཆར་ཡང༌།། དེ་ལ་ཀླགས་ཏེ་ཤིན་ཏུ་དག་པར་འགྱུར།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཅི་ལས་
ལམ་འདི་དག་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པས་མི་སོག་གམ་ཞེ་ན། སོག་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་ས་འདིར་གནས་ཀྱི་སེམས་དཔའ་དེ་ལ་དང་པོའི་ས་པ་ལས་དགེ་བའི་ལམ་འདི་ལྟ་ཞིག་བཅུ་ཆར་ཡང་ཀླགས་ཏེ་ཤིན་ཏུ་
དག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། གཏན་དུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་གཙོ་བོར་གོམས་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དཔེའི་སྒོ་ནས་དག་ཚུལ་ནི། སྟོན་ཀའི་ཟླ་ལྟར་རྟག་ཏུ་རྣམ་དག་དེ།། ཞི་འོད་ཆགས་པར་དེ་དག་གིས་རྣམ་མཛེས།།༢ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྟག་ཏུ་འཆལ་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་སེམས་དཔའ་དེ་དབང་པོ་བསྡམས་པས་ཞི་ཞིང་ལྷམ་མེར་གསལ་བས་འོད་ཆགས་པར་སེམས་དཔའ་དེ་དག་གི་མདངས་རྣམ་པར་མཛེས་པ་ནི་སྟོན་ཀའི་ཟླ་འོད་ལྟར་རོ།།གཉིས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་ཚུལ་ལ་གཉིས། དངོས་པོར་ལྟ་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་མ་དག་པ། རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་དངོས་འཛིན་དང་བྲལ་

59

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པབར་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དེ་ནི་ཁྲིམས་དག་རང་བཞིན་ལྟ།། དེ་ཕྱིར་དེ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་མི་འགྱུར།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། གལ་ཏེ་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པའི་གང་ཟག་དེ་ནི་གང་ཟག་ཉིད་ཚུལ་
ཁྲིམས་དག་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་ལྟ་བ་དེའི་ཕྱིར་གང་ཟག་དེ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པར་མི་འགྱུར་རོ།།གཉིས་པ་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་དངོས་འཛིན་དང་བྲལ་བར་བསྟན་པ་ནི། དེ་ཕྱིར་དེ་ནི་རྟག་ཏུ་གསུམ་
ཆར་ལའང༌།། གཉིས་བློའི་རྒྱུ་བ་ཡང་དག་བྲལ་བར་འགྱུར།།༣ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྒྱལ་སྲས་དེ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པ་དེའི་ཕྱིར་རམ། ཆེད་དུ་གང་ལ་དང༌། གང་ཞིག་དང༌། གང་གིས་སྤོང་བའི་འཁོར་གསུམ་ཆར་
ལ་ཡང་དངོས་པོ་དངོས་མེད་སོགས་རྟག་ཏུ་གཉིས་བློའི་རྒྱུ་བ་དང་ཡང་དག་བྲལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། ཤེར་ཕྱིན་ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས། གང་ལ་བདག་གི་འདུ་ཤེས་སེམས་ཅན་འདུ་ཤེས་མེད།།འདུ་ཤེས་འདོད་ཆགས་བྲལ་ལ་སྡོམ་མིན་ག་ལ་ཡོད།། གང་ལ་སྡོམ་དང་སྡོམ་པ་མ་ཡིན་རློམ་སེམས་མེད།། འདི་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་སྡོམ་པར་རྣམ་པར་འདྲེན་པས་གསུངས།། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཞར་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྔགས་པ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། སྤྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྔགས་པ། བྱེ་བྲག་ཏུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྔགས་པ། འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་རྣམ་

སུམ་ཅུ་

60

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

དབྱེ་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བའི་ཉེས་དམིགས། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། སྦྱིན་པའི་འབྲས་བུ་མི་རྫོགས་པ། ངན་སོང་ལས་མི་ཐར་བའོ། །
དང་པོ་ལ་གཉིས། ངན་སོང་དུ་ལྟུང་བ། སྦྱིན་པའི་འབྲས་བུ་མི་རྫོགས་པ་དངོས་སོ། ། དང་པོ་ནི། སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་དག་ནི་འགྲོ་ངན་ནའང༌།། སྐྱེ་བོ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྐང་པ་ཉམས་ལ་འབྱུང༌།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཚུལ་
ཁྲིམས་ནི་སྦྱིན་པ་ལས་འབྲས་བུ་ཆེ་ཞིང༌། ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། སྦྱིན་པས་སྦྱིན་བདག་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་ན་ལྷ་མིའི་ནང་དུ་ལོངས་སྤྱོད་ཕུན་ཚོགས་འབྱུང་བ་དག་ནི་དེ་ལས་བཟློག་སྟེ།
གཏོང་ཡང་ཚུལ་དང་མི་ལྡན་པས་ངན་འགྲོ་ནའང་ཀླུ་སོགས་ཀྱི་སྐྱེ་བོ་ལོངས་སྤྱོད་འབྱོར་པ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྐང་པ་ཉམས་པ་ལའང་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སྦྱིན་པའི་འབྲས་བུ་མི་རྫོགས་པ་དངོས་ནི། བསྐྱེད་བཅས་དངོས་འདུ་ཡོངས་སུ་ཟད་པས་ན།། ཕྱིན་ཆད་དེ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་མི་འགྱུར།།༤ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཚུལ་མི་ལྡན་གྱི་གཏོང་པོ་ངན་སོང་བ་དེ་སྦྱིན་འབྲས་རྒྱུན་བཅས་སུ་འབྱུང་ངམ་ཞེ་ན། མི་འབྱུང་སྟེ། དེ་ལྟའི་གང་ཟག་དེ་ཚེ་སྔ་མར་ལྷ་མིའི་རྟེན་ལ་སྦྱིན་པ་བཏང་བའི་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་དང་བཅས་པ་དངོས་པོའི་འདུ་བ་སྦྱིན་པའི་ས་བོན་དང་བཅས་པ་ངན་སོང་གི་རྟེན་ལ་ཡོངས་སུ་ཟད་པས་ན་ཕྱིན་ཆད་

61

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པངན་སོང་གི་རྟེན་དེ་ལ་དགེ་བློ་སྒྲུབ་པ་ཆེས་ཉུང་བས་སྦྱིན་འབྲས་ལོངས་སྤྱོད་རྒྱུན་མི་ཆད་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། སྤྱོད་འཇུག་ལས། གང་ཚེ་དགེ་སྤྱད་སྐལ་ལྡན་ཡང༌།། དགེ་བ་
བདག་གིས་མ་བྱས་ན།། ངན་སོང་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་རྨོངས་པ།། དེ་ཚེ་བདག་གིས་ཅི་བྱར་ཡོད།། ཅེས་སོ།།གཉིས་པ་ངན་སོང་ལས་མི་ཐར་བ་ནི། གང་ཚེ་རང་དབང་འཇུག་ཅིང་མཐུན་གནས་པས།། གལ་ཏེ་འདི་
བདག་འཛིན་པར་མི་བྱེད་ན།། གཡང་སར་ལྷུང་བས་གཞན་དབང་འཇུག་འགྱུར་བ།། དེ་ལས་ཕྱི་ནས་གང་གིས་སློང་བར་འགྱུར།།༥ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཚུལ་དང་བྲལ་ན་ཕྱིན་ཆད་ལོངས་སྤྱོད་མི་འབྱུང་བར་མ་ཟད། ངན་འགྲོ་
ལས་ལྡང་བ་ཡང་ཆེས་དཀའ་སྟེ། དལ་འབྱོར་དང་ལྡན་པ་གང་གི་ཚེ་དཔའ་བོ་མཐུན་པའི་ཡུལ་ན་འཆིང་བ་ལས་གྲོལ་བ་ལྟར་ལྷ་མིའི་འགྲོ་བར་དགེ་བ་ལ་རང་དབང་དུ་འཇུག་ཅིང་མཐུན་པར་གནས་པས། གལ་ཏེ་སྐྱེ་བོ་འདི་དག་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་ཀྱི་ལེགས་སྤྱད་ཀྱིས་བདག་ཉིད་ངན་འགྲོ་སོགས་ལས་འཛིན་པར་མི་བྱེད་ན་དཔའ་བོ་ལྕགས་སྒྲོག་གིས་བཅིངས་ནས་རི་སུལ་དུ་བསྐྱུར་བ་ལྟར་ངན་འགྲོའི་གཡང་སར་ལྷུང་བ། ལས་ཉོན་གྱི་གཞན་དབང་གིས་ངན་འགྲོར་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་ན་ངན་སོང་དེ་ལས་ཕྱི་ནས་གང་གིས་སློང་བར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ལས་ངན་གྱི་འབྲས་བུ་མ་ཟད་པར་

སོ་གཅིག་

62

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བཙན་ཐར་མི་སྲིད་པ་དང༌། དེ་དག་གིས་དེ་ནས་ཐར་ཐབས་ལ་མི་བརྩོན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེ་མི་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་སྐྱེས་ཀྱང་ཚེ་ཐུང་བ་དང་བདེ་འགྲོའི་ལས་རྩོམ་པར་མི་བྱེད་དོ།། དེ་སྐད་དུ། སྤྱོད་འཇུག་
ལས། སྐད་ཅིག་གཅིག་བྱས་སྡིག་པས་ཀྱང༌།། བསྐལ་པར་མནར་མེད་གནས་འགྱུར་ན།། ཐོག་མེད་འཁོར་བར་བསགས་སྡིག་གིས།། བདེ་འགྲོར་མི་འགྲོ་སྨོས་ཅི་དགོས།། དེ་ཙམ་ཁོ་ན་མྱོང་གྱུར་ནས།།
དེ་ནི་རྣམ་ཐར་མི་འགྱུར་ཏེ།། འདི་ལྟར་དེ་ནི་མྱོང་བཞིན་དུ།། སྡིག་པ་གཞན་དག་རབ་ཏུ་སྐྱེ།། ཞེས་སོ།།གཉིས་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། སྦྱིན་པའི་འོག་ཏུ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་གཏམ་
མཛད་པའི་རྒྱུ་མཚན། ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་རྟེན་དུ་བསྟན་པ། སྐྱེ་འཕགས་ཀྱི་མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ཀྱི་རྒྱུར་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། དེ་ཕྱིར་རྒྱལ་བས་སྦྱིན་པའི་གཏམ་མཛད་ནས།། ཚུལ་ཁྲིམས་རྗེས་འགྲོའི་གཏམ་ཉིད་མཛད་པ་ཡིན།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྒྱལ་བས་སྦྱིན་པའི་གཏམ་མཛད་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་སྦྱིན་འབྲས་གོང་འཕེལ་དུ་བྱེད་པ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བས་དེའི་གཏམ་ཉིད་ལ་བསྔགས་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་འཆལ་གྱིས་སྦྱིན་འབྲས་ཆུད་གསོན་པ་སོགས་ཉེས་པ་ཆེས་མང་བ་བསྐྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་རྟེན་དུ་བསྟན་པ་ནི། ཡོན་ཏན་ཚུལ་ཁྲིམས་ཞིང་

63

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པདུ་རྣམ་འཕེལ་ན།། འབྲས་བུ་ཉེར་སྤྱོད་ཆད་པ་མེད་པར་འགྱུར།།༦ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཞིང་དུ་སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་ས་བོན་བཏབ་པས་ཡོན་ཏན་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་ན་འབྲས་བུ་ལོངས་སྤྱད་
བྱ་ཉེར་སྤྱོད་ཆད་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ནི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་སྐྱེ་འཕགས་ཀྱི་མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ཀྱི་རྒྱུར་བསྟན་པ་ནི། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་དང་གསུང་སྐྱེས་དང༌།། རང་བྱང་ཆུབ་
ལ་བདག་ཉིད་ངེས་རྣམས་དང༌།། རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་ངེས་པར་ལེགས་པ་དང༌།། མངོན་མཐོའི་རྒྱུ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་གཞན་མེད།།༧ཅེས་གསུངས་ཏེ། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་དང༌། གསུང་སྐྱེས་ཉན་ཐོས་དང༌། རང་བྱང་ཆུབ་
ལ་བདག་ཉིད་ངེས་པ་རྣམས་དང༌། རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་ངེས་པར་ལེགས་པ་དང༌། མངོན་མཐོའི་རྒྱུ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་གཞན་མེད་དེ། དེ་གཉིས་རྒྱུ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྔགས་པ་ནི། ཇི་ལྟར་རྒྱ་མཚོ་རོ་དང་ལྷན་ཅིག་དང༌།། བཀྲ་ཤིས་སྣ་ནག་མ་དང་ལྷན་ཅིག་བཞིན།། དེ་ལྟར་ཚུལ་ཁྲིམས་དབང་བྱས་བདག་ཉིད་ཆེ།། དེ་འཆལ་བ་དང་ལྷན་ཅིག་གནས་མི་འདོད།།༨ཅེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ས་འདིར་གནས་པ་དེ་འཆལ་པ་དང་ལྷན་ཅིག་གནས་པར་མི་འདོད་དེ། ཇི་ལྟར་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་རོ་དང་

སོ་གཉིས་

64

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ལྷན་ཅིག་ཞག་ཏུ་མི་གནས་པ་དང༌། བཀྲ་ཤིས་བཀྲ་མ་ཤིས་སྣ་ནག་མ་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་རྣམ་དབྱེ་བསྟན་པ་ནི། གང་གིས་གང་
ཞིག་གང་ལ་སྤོང་བྱེད་པ།། གསུམ་དུ་དམིགས་པ་ཡོད་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་དེ།། འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ཅེས་བཤད།། གསུམ་ལ་ཆགས་པས་སྟོང་དེ་འཇིག་རྟེན་འདས།།༩ཞེས་གསུངས་ཏེ། གང་ཟག་གང་གིས། སྤང་བྱ་གང་ཞིག།
གཞི་སེམས་ཅན་གང་ལ་སྤོང་བར་བྱེད་པ་གསུམ་དུ་དངོས་པོར་དམིགས་པ་ཡོད་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ་ཞེས་མདོ་ལས་བཤད་དོ།། ཚུལ་ཁྲིམས་དེ་ཤེར་ཕྱིན་གྱིས་ཟིན་
ནས་འཁོར་གསུམ་ལ་ཆགས་པས་སྟོང་པ་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་འདས་པའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ཞེས་བྱའོ།།གསུམ་པ་སའི་ངེས་ཚིག་དང་རྣམ་སྨིན་དང་ཡོན་ཏན་བརྗོད་དེ་མཇུག་བསྡུ་བ་ནི། རྒྱལ་སྲས་ཟླ་བ་ལས་བྱུང་སྲིད་མིན་སྲིད་པ་ཡི།། དཔལ་གྱུར་དྲི་མ་དང་བྲལ་དྲི་མ་མེད་འདི་ཡང༌།། སྟོན་ཀའི་དུས་ཀྱི་ཟླ་བའི་འོད་ནི་ཇི་བཞིན་དུ།། འགྲོ་བའི་ཡིད་ཀྱི་གདུང་བ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན།།༡༠ཞེས་གསུངས་ཏེ། ས་འདིར་གནས་ཀྱི་རྒྱལ་སྲས་ཟླ་བ་ལས་བྱུང་འཁོར་བར་མ་གཏོགས་པས་སྲིད་པ་མིན་ཀྱང་ཡོན་ཏན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་གླིང་བཞིའི་དབང་ཕྱུག་སྲིད་པའི་དཔལ་དུ་གྱུར་པ་འཆལ་བའི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ། དྲི་མ་མེད་པ་འདི་ཡང་ཇི་ལྟར་སྟོན་

65

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཀའི་དུས་ཀྱི་ཟླ་བའི་འོད་དྲི་བྲལ་གྱིས་ནི་སྐྱེ་བོའི་གདུང་བ་སེལ་བ་ཇི་བཞིན་དུ་འགྲོ་བའི་འཆལ་ཚུལ་གྱི་ཡིད་ཀྱི་གདུང་བ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། སེམས་
བསྐྱེད་པ་གཉིས་པའི་བཤད་པའོ།། །།གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་ལ་གསུམ། ཁྱད་གཞི་སའི་ངོ་བོ་མདོར་བསྟན། ཁྱད་ཆོས་སའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད། སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་དེ་མཇུག་བསྡུ་བའོ། །
དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱའི་བུད་ཤིང་མ་ལུས་སྲེག་པའི་མེ།། འོད་འབྱུང་ཕྱིར་ན་ས་ནི་གསུམ་པ་འདི།། འོད་བྱེད་པ་སྟེ་བདེ་གཤེགས་སྲས་པོ་ལ།། དེ་ཚེ་ཉི་ལྟར་ཟངས་འདྲའི་སྣང་བ་འབྱུང༌།།༡ཞེས་གསུངས་ཏེ། སེམས་བསྐྱེད་པ་གསུམ་པ་
ཐོབ་ནས་སེམས་དཔའ་འདིའི་ས་ནི་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཤེས་བྱའི་བུད་ཤིང་མ་ལུས་སྲེག་བྱེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེའི་འོད་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ནའོ།། དེ་ལྟའི་བདེ་གཤེགས་སྲས་པོ་དེ་ལ་དེ་ཚེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་ནི་ཉི་མ་འཆར་ཀ་ལྟ་བུའི་ཟངས་འདྲའི་སྣང་བ་འབྱུང་ངོ༌།།གཉིས་པ་ཁྱད་ཆོས་སའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ། བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ། སྤངས་རྟོགས་ཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཞན་བསྟན་པ། ཕར་ཕྱིན་གྱི་རྟེན་དང་ཚོགས་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གསུམ། ས་དེར་བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་པར་བསྟན། ཞར་ལ་བཟོད་པའི་བསྔགས་

སོ་གསུམ་

66

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པ་བཤད། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་མ་འདས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། སྙིང་རྗེས་བཟོད་པ། ཤེས་རབ་ཀྱིས་བཟོད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་གནས་མིན་འཁྲུགས་པ་འགའ་ཡིས་དེའི།། ལུས་
ལས་ཤ་ནི་རུས་བཅས་ཡུན་རིང་དུ།། སྲང་རེ་རེ་ནས་བཅད་པར་གྱུར་ཀྱང་དེའི།། བཟོད་པ་གཅོད་པར་བྱེད་ལ་ལྷག་པར་སྐྱེ།།༢ཞེས་གསུངས་ཏེ། སེམས་དཔའ་དེ་ནི་ཁྲོ་བའི་སྐབས་དབྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བཤད་མ་ཐག་པའི་ཡེ་
ཤེས་དང་ལྡན་ཞིང༌། གཞན་གྱི་སེམས་བསྲུང་ལ་མནར་སེམས་དགུས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ། སྒོ་གསུམ་གྱིས་གཞན་ལ་གནོད་པ་བྱེད་མི་སྲིད་པ་དེའི་ཕྱིར། དེས་ན་གལ་ཏེ་ཁོང་ཁྲོ་སྐྱེ་བའི་གནས་མིན་
པའི་སེམས་དཔའ་ལ་སེམས་ཁོང་ནས་འཁྲུགས་པའི་སྐྱེ་བོ་འགའ་ཡིས་སེམས་དཔའ་དེའི་ལུས་ལས་ཤ་ནི་རུས་བཅས་ཡུན་རིང་དུ་གཅོད་ཅིང༌། དེའང་སྲང་རེ་རེ་ནས་སྡོད་ཅིང་སྡོད་ཅིང་བཅད་པར་གྱུར་ཀྱང་སེམས་དཔའ་དེའི་བཟོད་པ་གཅོད་པར་བྱེད་པ་ལ་ལྷག་པར་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱིས་སྡིག་པའི་ལས་ཅན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ལ་ལྷག་པར་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ས་འདིར་གནས་ལ་འདི་ལྟར་སྲིད་མཐའ་བཟུང་ནས་ཁོང་མི་འཁྲུགས་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི། ས་འདིར་གནས་ལ་སྐྱེ་བོ་ཕལ་པས་ཁྲོ་བའི་དངོས་ཡུལ་ག་ལ་འོང༌། གཉིས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བཟོད་པ་ནི། བདག་མེད་མཐོང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ།།

67

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པགང་ཞིག་གང་གིས་གང་ཚེ་ཇི་ལྟར་གཅོད།། གང་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱང་དེ་ཡི་གཟུགས་བརྙན་ལྟར།། མཐོང་བ་དེས་ན་དེ་ཡིས་བཟོད་པར་འགྱུར།།༣ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་བཟོད་པར་མ་ཟད་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་
མེད་པར་མཐོང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་གཅད་བྱ་ཤ་རུས་གང་ཞིག། གཅོད་པོ་གང་གིས། དུས་གང་གི་ཚེ་མཚོན་སོགས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་གཅོད་ཀྱང་སེམས་དཔའ་དེ་ཡིས་བཟོད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་
ཏེ། གང་ཕྱིར་འཁོར་གསུམ་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སེམས་དཔའ་དེ་ཡིས་བདག་དང་བདག་གི་དང་བྲལ་བར་རང་བཞིན་མེད་པར་མཐོང་བ་དེས་ནའི་ཕྱིར་ཏེ་གཟུགས་བརྙན་ལྟར་རོ།། ཀྱང་སྒྲས་ནི་
བཟོད་རྒྱུ་སྔ་མའང་བསྡུས་སོ།།གཉིས་པ་ཞར་ལ་བཟོད་པའི་བསྔགས་པ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། ཁོང་ཁྲོའི་ཉེས་དམིགས། བཟོད་པའི་ཕན་ཡོན། དེས་ན་ཁོང་ཁྲོ་སྤངས་ཏེ་བཟོད་པ་སྒོམ་པར་གདམས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། འཇིག་རྟེན་འདིར་དོན་མེད་པ། འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་དང་འགལ་བ། འདི་དང་ཕ་རོལ་གྱི་ཉེས་དམིགས་གཞན་ཡང་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། གནོད་པ་བྱས་པས་གལ་ཏེ་དེར་བཀོན་ན།། དེ་ལ་བཀོན་པས་བྱས་ཟིན་ལྡོག་གམ་ཅི།། དེ་ཕྱིར་དེར་བཀོན་ངེས་པར་འདིར་དོན་མེད།། འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ཡང་ནི་འགལ་བར་འགྱུར།།༤ཞེས་གསུངས་ཏེ། བཟོད་པ་ནི་སེམས་དཔས་ཉམས་སུ་བླང་བྱར་མ་ཟད། སྐྱེ་བོ་

སོ་བཞི་

68

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

གཞན་གྱིའང་ཡོན་ཏན་བསྲུང་བའི་རྒྱུར་ཁྲོ་བ་ལས་བཟློག་རིགས་ཏེ། བདག་ལ་ཕ་རོལ་གྱིས་གནོད་པ་བྱས་པས་གལ་ཏེ་གནོད་བྱེད་དེར་ཞེ་འཁམ་པ་སྟེ་རྐམ་པར་བཀོན་ན་ཆོས་ཅན། གནོད་བྱེད་དེར་ཞེ་
བཀོན་ནས་ཁྲོ་བ་ནི་ངེས་པར་ཚེ་འདིར་ཡང་དོན་མེད་དེ། དེ་ལ་བདག་གིས་ཞེ་བཀོན་པས་བདག་ལུས་ལ་རྨ་སོགས་བྱས་ཟིན་གྱི་གནོད་པ་ལྡོག་གམ་ཅི་སྟེ་མི་ལྡོག་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ།།སྤྱོད་འཇུག་ལས། གལ་
ཏེ་བཅོས་སུ་ཡོད་ན་ནི།། དེ་ལ་མི་དགའ་ཅི་ཞིག་ཡོད།། གལ་ཏེ་བཅོས་སུ་མེད་ན་ཡང༌།། དེ་ལ་མི་དགའ་བྱས་ཅི་ཕན།། ཞེས་སོ།། དེར་མ་ཟད་དེ་ལ་དེར་བཀོན་ན་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་གྱི་བདེ་བ་སྒྲུབ་པ་
དང་ཡང་ནི་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཁོང་ཁྲོ་སྐྱེས་པས་རྣམ་སྨིན་ཡིད་མི་འོང་འཕེན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་དང་འགལ་བ་ལ་གཉིས། རྣམ་སྨིན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་འཕེན་པ་དང༌། ཡུན་རིང་བསགས་པའི་བསོད་ནམས་ཟད་པའི་རྒྱུར་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། སྔོན་བྱས་པ་ཡི་མི་དགེའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་གང༌།། ཟད་པར་བྱེད་པར་བརྗོད་པར་འདོད་པ་དེ་ཉིད་ཀོ།། གཞན་ལ་གནོད་པ་དང་ནི་ཁྲོ་བས་སྡུག་བསྔལ་ཕྱིར།།ས་བོན་ཉིད་དུ་ཇི་ལྟ་བུར་ན་འཁྲིད་པར་བྱེད།།༥ཅེས་གསུངས་ཏེ། རང་གི་ཚེ་སྔ་མར་ཉེས་སྤྱད་ཀྱི་འབྲས་བུ་འདིར་ལོངས་སྤྱོད་པ་གཞན་གྱིས་གནོད་པར་རྟོག་པའི་བླུན་སེམས་ཀྱིས་ཕ་རོལ་གྱི་གནོད་པ་ཕམ་པར་

69

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པབྱེད་པར་རློམ་པ་ནི་བཟློག་རིགས་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། བདག་གིས་སྔོན་ཆད་སེམས་ཅན་ལ།། འདི་འདྲ་བ་ཡི་གནོད་པ་བྱས།། དེ་བས་སེམས་ཅན་འཚེ་བྱེད་པ།། བདག་ལ་གནོད་པ་འདི་
འབྱུང་རིགས།། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། མཚོན་རྣོན་པོ་འདེབས་པའི་དགྲ་ལ་བཟོད་པར་རིགས་ཏེ། རང་གིས་སྔོན་བྱས་པའི་མི་དགེའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ངན་སོང་དུ་རྣམ་སྨིན་དང༌། འདིར་རྒྱུ་མཐུན་སྨིན་
པ་གང་ལ་བཟོད་པར་བྱས་པས་ལས་འབྲས་ཟད་པར་བྱེད་པར་བརྗོད་པར་འདོད་པ་དེ་ཉིད་ཀོ་ཡི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། འདི་དག་ཉིད་ལ་བརྟེན་བྱས་ནས།། བཟོད་པས་བདག་སྡིག་མང་དུ་འབྱང༌།།
ཞེས་སོ།། གནོད་བྱེད་ལ་བཟོད་པ་མ་བསྒོམས་པར་དེའི་ལན་དུ་གནོད་པ་བྱེད་ན། རང་ཉིད་ལ་རང་གིས་སླར་གནོད་པའི་ས་བོན་རྒྱུ་ཉིད་ཀྱིས་ངན་སོང་དུ་འཁྲིད་པར་བྱེད་དེ། ད་ལྟ་གནོད་བྱེད་ལ་བཟོད་པ་སྒོམ་པ་ནི་དཔེ་ཇི་ལྟ་བུ་ན། ནད་གསོ་བ་ལ་སྨན་བསྟེན་པའི་སྐབས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་འདས་ཟིན་པ་ལས་ཀྱང་ཆེས་ལྷག་པའི་སྡུག་བསྔལ་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གནོད་བྱེད་གཞན་ལ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་གནོད་པ་དང་ནི་ཁྲོ་བས་སྡུག་བསྔལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ།། ངག་དོན། སྡིག་པ་འདག་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ལ་བཟོད་པ་སྒོམ་རིགས་ཏེ། སྨན་པས་ནད་གསོ་བའི་གཙགས་ཆའི་ལས་ནད་

སོ་ལྔ་

70

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པས་བཟོད་རིགས་པ་ལྟ་བུ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡུན་རིང་བསགས་པའི་བསོད་ནམས་ཟད་པའི་རྒྱུར་བསྟན་པ་ནི། གང་ཕྱིར་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ལ་ཁྲོ་བ་ཡིས།། སྦྱིན་དང་ཁྲིམས་བྱུང་དགེ་བ་བསྐལ་པ་བརྒྱར།། བསགས་
པ་སྐད་ཅིག་གིས་འཇོམས་དེ་ཡི་ཕྱིར།། མི་བཟོད་ལས་གཞན་སྡིག་པ་ཡོད་མ་ཡིན།།༦ཞེས་གསུངས་ཏེ། མི་བཟོད་པ་ནི་རྣམ་སྨིན་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་པར་མ་ཟད། ཆེས་ཡུན་དུ་བསགས་པའི་དགེ་རྩ་ཡང་ཟད་བྱེད་ཡིན་
ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་སེམས་དཔས་གཞན་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ལ་སེམས་དཔར་ཤེས་མ་ཤེས་གང་ཡང་རུང་བས་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་བདེན་པའམ་རྫུན་པའི་ཉེས་པ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་ཁྲོས་པ་ཡིས་བསམ་
པ་སྐད་ཅིག་གིས་ཀྱང་སྦྱིན་དང་ཁྲིམས་བྱུང་དགེ་བ་བསྐལ་པ་བརྒྱར་བསགས་པ་དུས་སྐད་ཅིག་གིས་འཇོམས་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ།། དེས་ན་སེམས་དཔའ་མིན་པས་སེམས་དཔའ་ལ་ཁོང་ཁྲོ་སྐྱེ་ན་ལྟ་ཅི་སྨོས་ཏེ། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་ཆུ་སྲང་གི་གྲངས་ཀྱིས་མི་ངེས་པ་བཞིན་ནོ།། མདོར་ན་མི་བཟོད་ལས་གཞན་སྡིག་པ་ཆེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་ཆེར་བསྐྱེད་ཅིང་དགེ་བ་སྔར་བསགས་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་སྡིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་འདི་དང་ཕ་རོལ་གྱི་ཉེས་དམིགས་གཞན་ཡང་བསྟན་པ་ནི། མི་སྡུག་གཟུགས་སུ་བྱེད་ཅིང་དམ་པ་མིན་པར་བཀྲི།། ཚུལ་དང་ཚུལ་མིན་ཤེས་པའི་རྣམ་དཔྱོད་འཕྲོག་བྱེད་ཅིང༌།། མི་བཟོད་པ་ཡིས་

71

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པམྱུར་དུ་ངན་འགྲོར་སྐྱུར་བར་བྱེད།། ཅེས་གསུངས་ཏེ། བཟོད་པར་མི་བྱེད་ཀྱང་གཞན་ལ་གནོད་མི་ནུས་པས་ནི་བདག་ཁོ་ན་འཇོམས་ལ། ནུས་པས་ནི་རང་གཞན་གཉིས་ཀ་འཇོམས་པར་བྱེད་པ་
སྟེ་ཁྲོ་གཉེར་སྡུད་པ་སོགས་མི་སྡུག་པའི་གཟུགས་སུ་བྱེད་ཅིང༌། མཚོན་ཆ་སོགས་ལེན་པ་ལ་འཇུག་པས་དམ་པ་མིན་པར་བཀྲི་བ་དང༌། ཁྲོ་བས་ནོན་ཏེ་བླང་དོར་ལ་རྨོངས་ནས་ཚུལ་དང་ཚུལ་མིན་ཤེས་
པའི་རྣམ་དཔྱོད་འཕྲོག་པར་བྱེད་པ་ནི་མཐོང་ཆོས་ཀྱི་ཉེས་པ་ཡིན་ཞིང༌། སྲོག་འགགས་པ་ན་མི་བཟོད་པའི་ལས་དེས་རང་ཉིད་མྱུར་དུ་ངན་འགྲོར་སྐྱུར་བར་བྱེད་དོ།།གཉིས་པ་བཟོད་པའི་ཕན་ཡོན་ནི།
བཟོད་པས་བཤད་ཟིན་དང་འགལ་ཡོན་ཏན་རྣམས་བྱེད་དོ།༧། བཟོད་པས་མཛེས་ཤིང་སྐྱེ་བོ་དམ་པ་ལ།། ཕངས་དང་ལུགས་དང་ལུགས་མིན་ཤེས་པ་ལ།། མཁས་པར་འགྱུར་ཞིང་དེ་ཡི་འོག་ཏུ་ནི།། ལྷ་མིར་སྐྱེ་དང་སྡིག་པ་ཟད་པར་འགྱུར།།༨ཞེས་གསུངས་ཏེ། མི་བཟོད་པ་ལ་སྐྱོན་དེ་ལྟར་ན་བཟོད་པའི་ཡོན་ཏན་གང་ཞེ་ན། བཟོད་པས་མི་སྡུག་སོགས་བཤད་ཟིན་དང་འགལ་བའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ།། ཡོན་ཏན་གང་ཞེ་ན། ཚེ་འདིར་བཟོད་པས་གཟུགས་མཐོང་མ་ཐག་ཏུ་མཛེས་ཤིང༌། གཞན་དང་བ་སྐྱེ་བ་དང༌། གཤེ་ཡང་སླར་མི་གཤེ་བ་སོགས་ཀྱིས་སྐྱེ་བོ་དམ་པ་རྣམས་ལ་འཕངས་པ་སྟེ། དམ་པའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པས་

སོ་དྲུག་

72

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

གཞན་དག་གི་དང་བས་གུས་པར་འཛིན་པར་བྱེད་པ་དང༌། ལུགས་ཏེ་རིགས་པ་དང༌། ལུགས་མིན་པ་རིགས་པ་མ་ཡིན་པ་ཤེས་པ་ལ་མཁས་པར་འགྱུར་ཞིང༌། ཚེ་དེའི་འོག་ཏུ་ནི་ལྷ་མིར་སྐྱེ་བ་དང་དགེ་བ་
འཕེལ་ཞིང་སྡིག་པ་ཟད་པར་འགྱུར་རོ།།གསུམ་པ་དེས་ན་ཁོང་ཁྲོ་སྤངས་ཏེ་བཟོད་པ་སྒོམ་པར་གདམས་པ་ནི། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང་ནི་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི།། ཁྲོ་དང་བཟོད་པའི་སྐྱོན་ཡོན་རིག་བྱས་ཏེ།། མི་བཟོད་སྤངས་ནས་འཕགས་
པའི་སྐྱེ་བོ་ཡིས།། བསྔགས་པའི་བཟོད་པ་རྟག་ཏུ་མྱུར་བསྟེན་བྱ།།༩ཞེས་གསུངས་ཏེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང་ནི་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་ཁྲོ་དང་བཟོད་པའི་སྐྱོན་ཡོན་རིག་པར་བྱས་ཏེ། མི་བཟོད་པ་སྤངས་ནས་འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་
ཡིས་བསྔགས་པའི་བཟོད་པ་དུས་རྟག་ཏུ་མྱུར་བར་བསྟེན་པར་བྱའོ།།གསུམ་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་མ་འདས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་བསྟན་པ་ནི། རྫོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཕྱིར་བསྔོས་ཀྱང༌།། གསུམ་དམིགས་ཡོད་ན་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའོ།། དམིགས་པ་མེད་ན་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱིས།། འཇིག་རྟེན་འདས་པའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ཅེས་བསྟན།།༡༠ཞེས་གསུངས་ཏེ། བཟོད་པ་གང་འཁོར་གསུམ་ལ་དམིགས་པ་ཡོད་ན་རྫོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཕྱིར་བསྔོས་ཀྱང་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་བཟོད་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ།། བཟོད་པ་གང་འཁོར་གསུམ་དུ་དམིགས་པ་མེད་ན་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ཅེས་

73

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པབསྟན་ཏོ།།གཉིས་པ་སྤངས་རྟོགས་ཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཞན་བསྟན་པ་ནི། ས་དེར་རྒྱལ་སྲས་བསམ་གཏན་མངོན་ཤེས་དང༌།། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་ཡོངས་སུ་ཟད་པར་འགྱུར།། དེས་ཀྱང་རྟག་ཏུ་འཇིག་
རྟེན་པ་ཡི་ནི།། འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་འཇོམས་པར་ནུས་པར་འགྱུར།།༡༡ཞེས་གསུངས་ཏེ། ས་དེར་རྒྱལ་སྲས་བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་དག་པ་དེ་བཞིན་བསམ་གཏན་བཞི་དང༌། གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་བཞི་
དང༌། ཚད་མེད་བཞི་དང༌། མངོན་ཤེས་ལྔ་དང་ལྡན་པ་ནི་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང༌། རྟེན་འབྲེལ་འཕོ་བ་མེད་པ་དང༌། རྣམ་པར་འཇིག་པ་མེད་པར་རྟོགས་པས་འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་གཏི་མུག་བཅས་པ་
ཡོངས་སུ་ཟད་པར་འགྱུར་བ་ནི་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ལ། ས་འདིའི་སེམས་དཔའ་ནི་རྣམ་སྨིན་གྱི་དབང་གིས་ལྷའི་དབང་པོར་སྐྱེ་ཞིང༌། དེས་ཀྱང་རྟག་ཏུ་འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་ནི་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་སྲེད་པའི་འདོད་ཆགས་འཇོམས་པར་བྱེད་ཅིང༌། འདོད་ཁམས་ནས་འདོན་ནུས་པར་འགྱུར་རོ།།གསུམ་པ་ཕར་ཕྱིན་གྱི་རྟེན་དང་ཚོགས་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པ་ནི། སྦྱིན་སོགས་ཆོས་གསུམ་དེ་དག་ཕལ་མོ་ཆེར།། བདེ་བར་གཤེགས་པས་ཁྱིམ་པ་རྣམས་ལ་བསྔགས།། བསོད་ནམས་ཞེས་བྱའི་ཚོགས་ཀྱང་དེ་དག་ཉིད།། སངས་རྒྱས་གཟུགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་སྐུ་ཡི་རྒྱུ།།༡༢ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཕར་ཕྱིན་དང་པོ་གསུམ་གྱི་རྟེན་གྱི་ཁྱད་

སོ་བདུན་

74

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པར་དང༌། ཚོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང༌། འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་གསལ་བར་བརྗོད་དེ། སེམས་དཔའ་དག་ཕྱིན་དྲུག་གི་ལས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཡིན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་བདེ་བར་གཤེགས་པས་སྦྱིན་སོགས་ཆོས་
གསུམ་དེ་དག་ཕལ་མོ་ཆེར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁྱིམ་པ་རྣམས་ལ་བསླབ་བྱར་བསྔགས་ཏེ། དེས་དེ་དག་བསྒྲུབ་སླ་བའི་ཕྱིར། རབ་བྱུང་ལ་ནི་བརྩོན་བསམ་ཤེས་རབ་དག་བསླབ་བྱར་བསྔགས་ཏེ། སྔ་
མ་དག་མི་བསྒྲུབ་པ་མིན་ཀྱང་ཞར་བྱུང་གི་ཚུལ་གྱིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུ་ཚོགས་གཉིས་ལས་བསོད་ནམས་ཞེས་བྱའི་ཚོགས་ཀྱང་ཕར་ཕྱིན་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཉིད་ཡིན་
ལ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ནི་བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་དང༌། བརྩོན་འགྲུས་ནི་གཉིས་ཀའི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ།། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་གཟུགས་ཀྱི་སྐུའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སྐུའི་རྒྱུ་དང༌། ཆོས་སྐུའི་རྒྱུ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་སོ།།གསུམ་པ་སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་དེ་མཇུག་བསྡུ་བ་ནི། རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་ཉི་མ་ལ་གནས་འོད་བྱེད་འདི།། རང་གཏོགས་མུན་རྣམས་དང་པོ་ཡང་དག་བསལ་བྱས་ནས།། འགྲོ་བའི་མུན་པ་རྣམ་པར་འཇོམས་པར་མངོན་པར་འདོད།། ས་འདིར་ཤིན་ཏུ་རྣོ་བར་གྱུར་ཀྱང་ཁྲོ་མི་འགྱུར།།༡༣ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་ཉི་མ་ལ་གནས་པའི་ས་འོད་བྱེད་པ་འདི་ནི་རང་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་པ་སྟེ། རང་རྟེན་ལ་ཡོད་པའི་

75

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པམི་ཤེས་པའི་མུན་པ་རྣམས་དང་པོར་སྐྱེ་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་དག་པར་བསལ་བར་བྱས་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་ས་གསུམ་པའི་གེགས་གྱུར་གྱི་མུན་པ་རྣམ་པར་འཇོམས་
པར་མངོན་པར་འདོད་དོ།། སེམས་དཔའ་དེ་ནི་ས་འདིར་ཡོན་ཏན་གྱི་གེགས་གྱུར་གྱི་ཉེས་པའི་མུན་པ་སེལ་བྱེད་ཀྱི་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལྟར་ཤེས་རབ་ཤིན་ཏུ་རྣོ་བར་གྱུར་ཀྱང༌། སྐྱོན་ལྡན་གྱི་སྐྱེ་བོ་ལ་ཁྲོ་བར་
མི་འགྱུར་ཏེ། བཟོད་པ་ལ་ཆེས་གོམས་ཤིང་སྙིང་རྗེས་རྒྱུད་སྣུམ་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། འོད་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་གསུམ་པའི་བཤད་
པའོ།། །།བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་ལ་གཉིས། བརྩོན་འགྲུས་ལྷག་པའི་སྒོ་ནས་ངོ་བོ་བསྟན། སའི་མིང་ དོན་དང་ཡོན་ཏན་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། ཡོན་ཏན་མ་ལུས་བརྩོན་འགྲུས་རྗེས་འགྲོ་ཞིང༌།། བསོད་ནམས་བློ་གྲོས་ཚོགས་ནི་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ།། བརྩོན་འགྲུས་གང་དུ་འབར་བར་གྱུར་པ་ཡི།། ས་དེ་བཞི་པ་འོད་ནི་འཕྲོ་བ་འོ།།༡ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཕར་ཕྱིན་དང་པོ་གསུམ་ལས། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་བཞི་པ་བསྟན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་མ་འདས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མ་ལུས་པ་ནི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཞིང༌། དེ་མེད་པར་འབྱུང་བ་མིན་ལ། དགེ་ལས་ལ་མི་སྤྲོ་ན་སྦྱིན་སོགས་ལ་འཇུག་མི་སྲིད་ཅིང༌།

སོ་བརྒྱད་

76

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བསགས་པ་ཅན་སྤྲོ་ལྡན་ནི་དགེ་ཆོས་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པ་དང༌། ཐོབ་པ་གོང་འཕེལ་དུ་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བརྩོན་འགྲུས་དེ་གང་དུ་འབར་ཞིང༌། ལྷག་པར་གྱུར་པའི་ས་དེ་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་
བཞི་པ་འོད་ནི་འཕྲོ་བའོ་ཞེས་བརྗོད་དེ། བསོད་ནམས་དང་བློ་གྲོས་ཀྱི་ཚོགས་ནི་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡང་བརྩོན་འགྲུས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་སའི་མིང་དོན་དང་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།
རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་མིང་དོན་དང༌། སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། དེར་ནི་བདེར་གཤེགས་སྲས་ལ་རྫོགས་པ་ཡི།། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་ལྷག་བསྒོམས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི།། སྣང་བ་ཟངས་ཀྱི་འོད་བས་ལྷག་འབྱུང་
ཞིང༌།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། ས་བཞི་པ་དེར་ནི་བདེར་གཤེགས་སྲས་པོ་དེ་ལ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སོ་བདུན་ལྷག་པར་བསྒོམས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་སྔར་བཤད་ཀྱི་ཟངས་ཀྱི་འོད་དཔེར་བྱས་པ་བས་ལྷག་པ་འབྱུང་ཞིང༌། རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་ས་དེར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེ་འོད་འཕྲོ་བས་འོད་འཕྲོའི་སར་བརྗོད་དོ།།གཉིས་པ་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་ནི། རང་དུ་ལྟ་བ་དང་འབྲེལ་ཡོངས་སུ་ཟད།།༢ཅེས་གསུངས་ཏེ། ས་འདིར་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་སུ་མ་ཟད། ས་དེས་རང་དུ་ལྟ་བ་དང༌། བདག་གིར་བལྟ་བ་དང་འབྲེལ་བའི་བྱེད་པའི་སྐྱེས་བུ་གཞན་དུ་མངོན་ཞེན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་

77

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཡོངས་སུ་ཟད་པར་བྱེད་དོ།། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། འོད་འཕྲོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་བཞི་པའི་བཤད་པའོ།། །།ལྔ་པ་སྦྱང་དཀའ་བ་ལ་གཉིས།
སའི་མིང་དོན་དང༌། ཡོན་ཏན་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། བདག་ཉིད་ཆེ་དེ་བདུད་རྣམས་ཀུན་གྱིས་ཀྱང༌།། སྦྱང་དཀའི་ས་ལ་ཕམ་པར་ནུས་མ་ཡིན།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། ས་འདིར་གནས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེ་ནི་འཇིག་
རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་གནས་པའི་ལྷའི་བུའི་བདུད་རྣམས་ཀུན་གྱིས་ཀྱང༌། སྦྱང་དཀའི་ས་ལ་ཕམ་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ན་བདུད་ཀྱི་བཀའ་ཉན་པ་སོགས་ལྟ་ཅི་སྨོས་པའི་ཕྱིར། ས་འདིའི་མིང་ནི་སྦྱང་དཀའ་བར་
བརྗོད་དེ། སྦྱང་བ་དེ་བདུད་ལ་སོགས་པ་རྒྱལ་བར་དཀའ་བ་ལས་རྒྱལ་བར་བྱེད་ནུས་པའི་དོན་ཉིད་དེ། ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པར། ཉོན་མོངས་ཤིན་ཏུ་སྦྱང་དཀའ་ལས།། རྣམ་པར་རྒྱལ་བས་སྦྱང་དཀར་འདོད།། ཅེས་འབྱུང་ངོ༌།།གཉིས་པ་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་ནི། བསམ་གཏན་ལྷག་ཅིང་བློ་བཟང་བདེན་རང་བཞིན།། ཞིབ་མོ་རྟོགས་ལའང་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་ཐོབ།།༡ཅེས་གསུངས་ཏེ། ས་འདིར་སེམས་དཔའ་འདི་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་ཅིང་བློ་བཟང་པོར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པའི་བདེན་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཤེས་རབ་ཞིབ་མོས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ལའང་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། འདིར་འཕགས་

སོ་དགུ་

78

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པའི་བདེན་པ་ནི། སྤང་བྱ་ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ཀུན་འབྱུང་དང་སྡུག་བསྔལ། བླང་བྱ་རྣམ་བྱང་གི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ལམ་དང་འགོག་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་
དེའང་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་ཀུན་དང་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པས་བསྡུས་ལ། འགོག་བདེན་ནི་དོན་དམ་བདེན་པས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་
སྦྱང་དཀའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལྔ་པའི་བཤད་པའོ།། །།དྲུག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ལ་གསུམ། ཡུལ་ཅན་སའི་ངོ་བོ་མདོར་བསྟན། ཡུལ་སྟོང་ཉིད་རྒྱས་པར་
བཤད། སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་དེ་དོན་བསྡུ་བའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། ས་དངོས་དང༌། ཡོན་ཏན་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ཆེ་བ་བརྗོད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། མངོན་དུ་ཕྱོགས་པར་མཉམ་བཞག་སེམས་གནས་ཏེ།། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལ་མངོན་ཕྱོགས་ཤིང༌།། འདི་རྟེན་འབྱུང་བའི་དེ་ཉིད་མཐོང་བ་དེ།། ཤེས་རབ་གནས་པས་འགོག་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར།།༡ཞེས་གསུངས་ཏེ། ས་ལྔ་པ་བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་དག་པའི་རྒྱུ་ལས་ས་དྲུག་པ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པར་མཉམ་པར་བཞག་པ་ལ་སེམས་གནས་ཏེ་ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྤྲོས་མཚན་ཞི་བའི་འགོག་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། རྐྱེན་འདི་པ་ཙམ་གྱི་རྟེན་ཅིང་འབྱུང་བ་ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་མཐོང་བའི་

79

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པསེམས་དཔའ་དེ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་གནས་པས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཕྱིར། འདིའི་སྔར་འགོག་པ་ཐོབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ས་ལྔར་སྦྱིན་སོགས་ལྔ་གཙོ་བོར་སྤྱོད་པས་ནི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་གཟུགས་བརྙན་དང་འདྲ་བར་ཁོང་དུ་ཆུད་ལ། འདིར་ནི་གཟུགས་བརྙན་དང་མཚུངས་པར་ཡང་མི་རྟོག་པའི་ཕྱིར། ས་འདི་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ་ལྔ་པར་ལམ་བདེན་ལ་དམིགས་
ནས་སྟོབས་བཅུ་སོགས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་ཉེ་བར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་ཡོན་ཏན་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ཆེ་བ་བརྗོད་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ལོང་བའི་ཚོགས་ཀུན་བདེ་བླག་ཏུ།། མིག་ལྡན་སྐྱེས་བུ་གཅིག་
གིས་འདོད་པ་ཡི།། ཡུལ་དུ་ཁྲིད་པ་དེ་བཞིན་འདིར་ཡང་བློས།། མིག་ཉམས་ཡོན་ཏན་བླངས་ཏེ་རྒྱལ་ཉིད་འགྲོ།།༢ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཡོན་ཏན་གྱི་ཚོགས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་རག་པས་ས་འདིར་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་བློས་མིག་ཉམས་པ་ལྟ་བུའི་སྦྱིན་སོགས་ཤེར་ཕྱིན་གྱིས་མ་ཟིན་པ་འདིར་ཟིན་པར་བྱས་ནས་ཡོན་ཏན་བླངས་ཏེ་རྒྱལ་བ་ཉིད་ཀྱི་གོ་འཕང་དུ་འགྲོ་སྟེ། ཡང་དག་པའི་ལམ་དང་དེ་ལས་བཟློག་པ་ཉིད་ཤེས་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་ལོང་བའི་ཚོགས་ཀུན་བདེ་བླག་ཏུ།། མིག་ལྡན་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གིས་འདོད་པ་ཡི།། ཡུལ་དུ་ཁྲིད་པ་དེ་བཞིན་ནོ།། དེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་རབ་དེ་ནི་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་དེའི་ངོར་རྟེན་འབྱུང་གི་ཆོས་ལ་སྒྲོ་

བཞི་བཅུ་

80

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

སྐུར་གྱི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བསལ་ནས་དེར་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་འཇུག་པ་ཐམས་ཅད་ངང་གིས་ཞི་བ་ལ་ཤེས་རབ་དེས་དེ་ཁོང་དུ་ཆུད་ཅེས་ཐ་སྙད་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་སུ་ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་བྱེད་
ཀྱི་ཤེས་རབ་ནི་ཡོད་མེད་དང་གཉིས་ཀ་དང་གཉིས་མིན་གང་གིའང་སྨྲ་བསམ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ཤེར་ཕྱིན་ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས། གཟུགས་རྣམས་མི་མཐོང་ཚོར་བ་དག་ཀྱང་མི་མཐོང་ཞིང༌།། འདུ་
ཤེས་མཐོང་བ་མེད་ལ་སེམས་པ་མི་མཐོང་ཞིང༌།། གང་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་དང་སེམས་ཡིད་མཐོང་མེད་པ།། དེ་ནི་ཆོས་མཐོང་ཡིན་ཞེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བསྟན།། ནམ་མཁའ་མཐོང་ཞེས་སེམས་ཅན་
ཚིག་ཏུ་རབ་བརྗོད་པ།། ནམ་མཁའ་ཇི་ལྟར་མཐོང་ཞེས་དོན་འདི་བརྟག་པར་གྱིས།། དེ་ལྟར་ཆོས་མཐོང་བ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བསྟན།། མཐོང་བ་དཔེ་གཞན་གྱིས་ནི་བསྙད་པར་ནུས་མ་ཡིན།།གང་གིས་དེ་ལྟར་མཐོང་བ་དེ་ཡིས་ཆོས་ཀུན་མཐོང༌།། ཞེས་དང༌། དབུ་མ་སྙིང་པོ་ལས། ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་ཕྱིར།། གང་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི།། བློ་ཡང་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་བ།། དེ་ཉིད་མཉམ་མེད་དེས་མཁྱེན་གསུངས།། ཞེས་འབྱུང་ངོ༌།།གཉིས་པ་ཡུལ་སྟོང་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ། གང་ལ་བརྟེན་ནས་བཤད་པ། ཡུལ་གང་ལ་བཤད་པ། ཆོས་གང་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། འགོག་པ་

81

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཐོབ་འགྱུར་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དེ་ཉིད་མཐོང་བའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་ཞེས་པའི་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཉིད་ནི་གང༌། སེམས་དཔའ་དེས་ཇི་ལྟར་མཐོང་ཞེ་ན། དེ་ནི་རང་ཅག་འཛིན་པ་ཅན་གྱི་ཡུལ་མིན་གྱི།
ས་དྲུག་ལ་སོགས་གོང་མ་ལ་གནས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པས་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དག་ལ་དྲི་བར་བྱའི། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་དྲི་བྱ་མ་ཡིན་ནོ།། འོ་ན་གལ་ཏེ་ཤེར་ཕྱིན་དང་ས་བཅུ་པའི་མདོ་
སོགས་འདོན་པ་ལས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་མཐོང་ཞེས་གསུངས་པས་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་དྲི་བའི་ལན་བཤད་པར་རིགས་ཤེ་ན། བདག་ལྟ་བུས་ནི་ལུང་ལ་རང་དབང་དུ་བརྟེན་ནས་ལན་འདོན་མི་ནུས་ཏེ།
ལུང་དོན་མངོན་དུ་མ་བྱས་པས་དེའི་དོན་རིགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྨྲ་བར་དཀའ་བའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་ལུང་དོན་མངོན་དུ་བྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུས་བྱས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་འཆད་པ་བདག་གིས་ཐོས་པ་ལུང་གི་དགོངས་པ་ཉིད་ཡང་དག་པར་ངེས་པས་ལན་གདབ་པར་ནུས་སོ་ཞེས། ཇི་ལྟར་དེ་ཡིས་ཆེས་ཟབ་ཆོས་རྟོགས་པ།། ལུང་དང་གཞན་ཡང་རིགས་པས་ཡིན་པས་ན།། དེ་ལྟར་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་གཞུང་ལུགས་ལས།། ཇི་ལྟར་གནས་པའི་ལུགས་བཞིན་བརྗོད་པར་བྱ།།༣ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཇི་ལྟར་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་སེམས་དཔའ་དེ་ཡིས་ཆེས་ཟབ་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པ་དེ་ལྟར་དམ་པ་དག་

ཞེ་གཅིག་

82

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

གི་ལུགས་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ལུང་དང༌། གཞན་ཡང་རིགས་པས་བསྟན་བྱ་ཡིན་པས་ན་ཚུལ་དེ་ལྟར་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཁྱེན་ནས་གསལ་བར་མཛད་པའི་གཞུང་ལུགས་ལས་ཇི་ལྟར་
གནས་པའི་ལུང་རིགས་མན་ངག་གི་ལུགས་བཞིན་བདག་གིས་བརྗོད་པར་བྱའོ།། འོ་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ལུང་དོན་མ་ནོར་བ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ལ་ཡོད་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་ངེས་པར་མི་ནུས་སོ་ཞེ་ན། དེ་
ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱི་ལུང་གིས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པ་ལང་གཤེགས་ལས། ལྷོ་ཕྱོགས་བེ་དའི་ཡུལ་དུ་ནི།། དགེ་སློང་དཔལ་ལྡན་ཆེར་གྲགས་པ།། དེ་མིང་ཀླུ་ཞེས་བོད་པ་སྟེ།། ཡོད་དང་མེད་
པའི་ཕྱོགས་འཇིག་པ།། ང་ཡི་ཐེག་པ་འཇིག་རྟེན་འདིར།། བླ་མེད་ཐེག་ཆེན་རབ་བསྟན་ནས།། རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ས་བསྒྲུབས་ཏེ།། བདེ་བ་ཅན་དུ་དེ་འགྲོའོ།། ཞེས་སོགས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མདོ་རྒྱུད་དུ་མ་ནས་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཐེག་ཆེན་ངེས་དོན་གྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་རྟོགས་ནས་དེ་དོན་འགྲེལ་ཞིང་གཞན་ལ་སྟོན་པར་འགྱུར་བའི་ལུང་བསྟན་མངའ་བརྙེས་པའི་ཕྱིར་རོ།། མདོར་ན་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་འགྲོལ་བར་རློམ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གསུམ་དང༌། གྱེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་སོགས་མང་དུ་བྱུང་ཡང་དེ་དག་གིས་ནི་དགོངས་པ་དཔྱིས་ཕྱིན་ལོན་པ་མིན་ཏེ། དོན་ལ་མི་གནས་བཞིན་རྟོག་གེས་

83

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པབཏགས་པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་ནི་དེ་ལྟར་མིན་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ལྟར་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལང་གཤེགས་ལས། སྲིད་པ་གསུམ་ནི་བཏགས་པ་
ཙམ།། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་པོ་མེད།། བཏགས་པ་དངོས་པོའི་ངོ་བོར་ནི།། རྟོག་གེ་པ་དག་རྟོག་པར་འགྱུར།། རང་བཞིན་མེད་ཅིང་རྣམ་རིག་མེད།། ཀུན་གཞི་མེད་ཅིང་དངོས་མེད་ན།། བྱིས་པ་ངན་པ་
རྟོག་གེ་པ།། རོ་དང་འདྲ་བས་འདི་དག་བཏགས།། ཞེས་གང་མངོན་པར་ཞེན་ནས་རྣམ་པར་བཞག་པ་དེ་སྙེད་ནི་དབུ་མའི་ལུགས་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་སྨྲ་བ་ཁོ་ནར་བས་སོ།།གཉིས་པ་ཡུལ་གང་ལ་བཤད་པ་
ལ་གཉིས། ཉན་པ་པོའི་སྣོད་བརྟག་པ། དེ་ལ་མཉན་པར་གདམས་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། རྟགས་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་སྐལ་ལྡན་གྱི་སྣོད་བརྟག ། དེ་ལ་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པའི་ཕན་ཡོན་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ ནི། རྟེན་འབྱུང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཚུལ་འདི་ནི། སྔར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་ལ་སོགས་པ་གོམས་པར་བྱས་པའི་སྐལ་ཅན་ཁོ་ན་ལ་བསྟན་པར་བྱའི། དེ་ལས་སྐལ་མེད་ལ་བསྟན་མི་རུང་སྟེ། དེས་མཉན་ཀྱང་དེ་ལ་ལོག་ཞུགས་ཀྱི་བསམ་པས་དོན་མིན་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ལོག་ཞུགས་ཀྱི་བསམ་པ་ནི་གཉིས་ཏེ། སྟོང་ཉིད་མེད་པའི་དོན་དུ་རྟོག་པ་དང༌། སྟོང་ཉིད་བདེན་པའི་ངོ་བོར་

ཞེ་གཉིས་

84

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

རྟོག་པའོ།། དེ་གཉིས་ཀ་ཡང་ཐར་ལམ་ལས་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། སྨན་པས་བོར་བའི་ནད་པ་བཞིན་གསོར་མི་རུང་བའི་ལྟ་བ་ཅན་དུ་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་དུ་མར་ལན་མང་དུ་
གསུངས་པས། དེ་དག་ལ་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པ་ན་འབྲས་བུ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ན། དེའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་གྱི་རྩ་ཤེས་ལས། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བལྟ་ཉེས་ན།། ཤེས་རབ་ཆུང་རྣམས་ཕུང་བར་འགྱུར།། ཇི་ལྟར་སྦྲུལ་ལ་
གཟུང་ཉེས་དང༌།། རིག་སྔགས་ཉེས་པར་བསྒྲུབས་པ་བཞིན།། ཞེས་དང༌། ལང་གཤེགས་ལས། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་ངས་འདི་ལ་དགོངས་ནས་བདག་ཏུ་བལྟ་བ་རི་རབ་ཙམ་ནི་བླའི། ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ཉིད་
དུ་མཐོང་བའི་ང་རྒྱལ་ཅན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ལྟ་བ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས་སོ།། དེས་ན་ཆོས་ཚུལ་འདི་སྟོན་པོས་སློབ་མའི་སྐལ་བ་བརྟགས་ནས་བཤད་པར་བྱའོ།། སྐལ་བ་ཡོད་མེད་ནི་ཆོས་ཚུལ་དེ་བསྙད་པ་ན་ཕྱིའི་རྟགས་ཀྱིས་ངེས་པར་ནུས་ཏེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་དུས་ནའང་སྟོང་པ་ཉིད་ཐོས་ནས།། ནང་དུ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འབྱུང༌།། རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལས་བྱུང་མཆི་མས་མིག་བརླན་ཞིང༌།། ལུས་ཀྱི་བ་སྤུ་ལྡང་བར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ།༤ །དེ་ལ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་བློ་ཡི་ས་བོན་ཡོད།། དེ་ཉིད་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་སྣོད་ནི་དེ་ཡིན་ཏེ།། དེ་ལ་དམ་པའི་དོན་གྱི་བདེན་པ་བསྟན་པར་བྱ།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་དུས་ནའང་གཞན་ལས་

85

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པསྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཚུལ་ཐོས་ནས་ཀྱང་ནང་དུ་སྟེ་ཡིད་ལ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་དང་དང་བའི་དད་པ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འབྱུང་ཞིང༌། རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལས་བྱུང་མཆི་མས་མིག་བརླན་ཞིང་ལུས་
ཀྱི་བ་སྤུ་ལྡང་བར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བློ་སྒྲིབ་བྲལ་གྱི་ཤེས་རབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ས་བོན་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ཀུན་མཁྱེན་གྱི་ཆེད་དུ་རྩོལ་ན་མྱུར་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་
འཚང་རྒྱ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་ཉིད་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་སྣོད་ནི་དེ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་དམ་པའི་དོན་གྱི་བདེན་པ་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། བསྟན་པ་ལས་འབྲས་བུ་འཆད་འགྱུར་གྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་དེ་ལ་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པའི་ཕན་ཡོན་བཤད་པ་ནི། དེ་ལ་དེ་ཡི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཡོན་ཏན་འབྱུང༌།༥། རྟག་ཏུ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་བླངས་ནས་གནས་པར་འགྱུར།། སྦྱིན་པ་གཏོང་བར་འགྱུར་ཞིང་སྙིང་རྗེ་བསྟེན་པར་བྱེད།།བཟོད་པ་སྒོམ་བྱེད་དེ་ཡི་དགེ་བ་བྱང་ཆུབ་ཏུ།། འགྲོ་བ་དགྲོལ་བར་བྱ་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་སྔོ་བྱེད་ཅིང༌།༦། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་གུས་པར་བྱེད།། ཅེས་གསུངས་ཏེ། ཉན་པོ་དེ་ལ་དེ་བསྟན་པས་དོན་མིན་མི་བསྐྱེད་པར་མ་ཟད། བསྟན་དོན་དེའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ།། དེས་ན་ཆོས་ཚུལ་འདི་ལ་གཏེར་རྙེད་པ་ལྟར་དེ་མི་ཉམས་པའི་ཆེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འདི་རྣམས་བསྟེན་པར་བྱེད་དེ།

ཞེ་གསུམ་

86

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

རྟག་ཏུ་མི་དགེ་བ་མཐའ་དག་སྤོང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་བླངས་ནས་གནས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཚུལ་འཆལ་གྱིས་ངན་འགྲོར་སྐྱེས་ན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་རྒྱུན་ཆད་པའི་ཕྱིར། ཡང་སྦྱིན་པ་གཏོང་བར་འགྱུར་
ཞིང་སྟེ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ་འགྲོར་གྱུར་ཀྱང་དབུལ་ན་ཟས་སོགས་འཚོ་ཆས་ལྷུར་བྱེད་པས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་རྒྱུན་ཆད་པའི་ཕྱིར། ཡང་སྙིང་རྗེ་ཚད་མེད་པ་བསྟེན་པར་བྱེད་དེ། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་སྙིང་
རྗེས་ཟིན་པས་འཚང་རྒྱ་བར་བྱེད་ཀྱི། གཞན་གྱིས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་བཟོད་པ་སྒོམ་པར་བྱེད་དེ། ཁྲོ་བས་ངན་འགྲོར་འགྲོ་ཞིང་ཁ་དོག་ངན་པར་འགྱུར་ལ། རྐྱེན་དེས་འཕགས་པ་མ་མཉེས་ན་
གདམས་པ་མི་ཐོབ་པས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་ཆད་པའི་ཕྱིར། འདིར་གཟུགས་མི་མཛེས་པ་ནི་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ཡིན་ལ། དེའང་ལས་ངན་བསགས་པ་རྣམས་དང་ཕྱོགས་གཅིག་པར་གནས་པས་འཕགས་པ་དང་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གི་ལོངས་སྤྱོད་ལྷན་ཅིག་པར་མི་འཚོགས་ལ། འཕགས་པ་སྙིང་རྗེ་ཅན་དག་ལས་ཀྱིས་མནར་བའི་གཟུགས་ངན་དེར་གཤེགས་ཀྱང་དེ་དག་གིས་བསྙེན་པའང་ལས་ཀྱི་མཐུ་ངན་པས་བསྐལ་པར་རིག་པར་བྱའོ།། ཡང་སེམས་དཔའ་དེའི་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་དགྲོལ་བའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་སྔོ་བར་བྱེད་ཅིང་སྟེ། དེར་མ་བསྔོས་པའི་དགེ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

87

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པརྒྱུ་འབྲས་མ་ཆད་པར་འབྱུང་བ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་གུས་པར་བྱེད་དེ། སེམས་དཔའ་ལས་གཞན་པས་རྟེན་འབྱུང་སྟོན་མི་ནུས་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་དེ་ལ་མཉན་པར་གདམས་པ་ནི། ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེའི་ཚུལ་ལ་མཁས་པའི་སྐྱེ་བོས་ནི།། རིམ་གྱིས་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ས་ནི་ཐོབ་འགྱུར་བས།། དེ་ནི་དོན་དུ་གཉེར་བས་ལམ་འདི་མཉན་པར་གྱིས།།༧ཞེས་གསུངས་ཏེ།
ཡུན་རིང་བར་མེད་དུ་དགེ་ཚོགས་བསགས་ནས་སྟོང་ཉིད་ཟབ་ཅིང་སྦྱིན་སོགས་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཚུལ་ལ་མཁས་པའི་སྐྱེ་བོས་ནི་ཚོགས་སྦྱོར་བགྲོད་ནས་རིམ་གྱིས་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ས་ནི་ཐོབ་པར་འགྱུར་བས།
རབ་དགའི་ས་དེ་ནི་དོན་དུ་གཉེར་བས་འཆད་འགྱུར་གྱི་ལམ་འདི་མཉན་པར་གྱིས་ཤིག་གོ།།གསུམ་པ་ཆོས་གང་བཤད་པ་ལ་གཉིས། བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ། སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གི་སྒོ་ནས་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། བདག་མེད་གཉིས་སོ་སོར་བཤད་པ། དོན་བསྡུ་བའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། ལུང་དང་། རིགས་པའོ། ། དང་པོ་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཡང་དག་པ་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བསྟན་པ་འདི་ལ་རེ་ཞིག་ལུང་ནི། འཕགས་པ་ས་བཅུ་པ་ལས། ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་དག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ལྔ་པ་ལ་ལམ་ཤིན་ཏུ་

ཞེ་བཞི་

88

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་དྲུག་པ་ལ་འཇུག་སྟེ། དེ་ཆོས་མཉམ་པ་ཉིད་བཅུས་འཇུག་གོ།། བཅུ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཚན་མ་མེད་པར་
མཉམ་པ་ཉིད་དང༌། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཚན་ཉིད་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌། མ་སྐྱེས་པ་དང༌། དབེན་པ་དང༌། གདོད་མ་ནས་རྣམ་པར་དག་པ་དང༌། སྤྲོས་པ་མེད་པ་
དང༌། བླང་བ་མེད་པ་དང་། དོར་བ་མེད་པ་མཉམ་པ་ཉིད་དང༌། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མ་དང་། རྨི་ལམ་དང་། མིག་ཡོར་དང་། བྲག་ཆ་དང་། ཆུ་ཟླ་དང། གཟུགས་བརྙན་དང་། སྤྲུལ་པ་ལྟ་བུར་མཉམ་པ་
ཉིད་དང༌། ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་གཉིས་སུ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དོ།།དེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་ལྟར་རབ་ཏུ་རྟོགས་པ་ན་རྣོ་ཞིང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བཟོད་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་དྲུག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་རྗེས་སུ་ཐོབ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།། འདིར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དང་པོར་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ས་དྲུག་པར་སེམས་དཔས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དེ་ཉིད་མཐོང་བ་ལས་འཕྲོས་པའི་ཕྱིར་དང༌། རབ་དགའ་དོན་གཉེར་གྱིས་ལམ་འདི་མཉན་པར་གྱིས་ཞེས་བྱང་འཕགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་ན་གང་ཟག་གི་

89

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པབདག་ལྟའི་འཁྲུལ་གཞི་རྣམས་ཀྱང་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་ནས་སྒྲིབ་གཉིས་སྤོང་བར་བྱེད་པས་གཙོ་བོར་སྨོས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དགོས་དོན་
གྲུབ་པས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བསྟན་པ་དོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོ་རྟུལ་པོ་དག་བསྟན་པ་ལ་རིམ་གྱིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཉན་རང་གི་གང་ཟག་དག་གི་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་འཇུག་
ངོགས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་རིགས་པ་ལ་གསུམ། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་རྒྱས་པར་དགག་པ། ཀུན་རྫོབ་པའི་སྐྱེ་བ་རྟེན་འབྲེལ་དུ་བསྟན་པ། རིགས་པས་རྣམ་པར་དཔྱད་པའི་དགོས་པ་བཤད་
པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་དགག་པ་དངོས། བཀག་པ་ལ་འགལ་བ་སྤང་བའོ། ། དང་པོ་ལ་གསུམ། སྐྱེ་མེད་ཀྱི་དམ་བཅའ་རྗེས་སུ་བརྗོད་པ། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་དགག་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། མཉམ་ཉིད་བཅུའི་ལུང་གི་དང་པོ་བརྒྱད་དོན་དམ་དུ་མཉམ་པ་ཉིད་དང༌། དགུ་པ་སྒྱུ་མ་སོགས་དཔེ་བདུན་གྱིས་བསྟན་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མཉམ་པ་ཉིད་དང༌། ཐ་མ་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཅར་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་འཆད་པ་ལས་སྐྱེ་མེད་དུ་མཉམ་པ་ཉིད་རིགས་པའི་ལམ་ནས་བསྟན་པས། མཉམ་ཉིད་གཞན་རྣམས་

ཞེ་ལྔ་

90

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བསྟན་པར་སླ་བས། སློབ་དཔོན་གྱིས་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དང་པོར། བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན།། གཉིས་ལས་མ་ཡིན་ རྒྱུ་མེད་མིན།། དངོས་པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང༌།། སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་
ཡོད་མ་ཡིན།། ཞེས་ཉེ་བར་བཀོད་པའི་དོན་ནི། བདག་ལས་བརྟེན་པ་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་གང་དག་རྟེན་ཡུལ་དང༌། དུས་དང༌། གྲུབ་པའི་མཐའ་གང་ན་ཡང་སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་སྟེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་ནོ།། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་གསུམ་ལའང་སྦྱར་རོ།། དེ་ལྟར་དམ་བཅའ་བཞི་པོ་དང་པོར་བརྗོད་ནས་དེ་རིགས་པས་སྒྲུབ་པ་ནི། དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་མིན་གཞན་དག་ལས་ལྟ་ག་ལ་ཞིག། གཉིས་ཀ་ལས་ཀྱང་མ་ཡིན་
རྒྱུ་མེད་པར་ནི་ག་ལ་ཡོད།། ཅེས་གསུངས་ཏེ། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མིན་ཏེ། དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་མིན་ཕྱིར། ཞེས་དང༌། གཞན་ལས་མིན་ཏེ། རང་ལས་མི་འབྱུང་ན་གཞན་དག་ལས་ལྟ་ག་ལ་ཞིག་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཉིས་ཀ་ལས་མིན་ཏེ། རེ་རེ་ནས་མ་ཡིན་ན་གཉིས་ཀ་ལས་ཀྱང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྒྱུ་མེད་མིན་ཏེ། རྒྱུ་མེད་པར་ནི་ག་ལ་ཡོད་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོ།། ཅི་དམ་བཅའ་བཞི་པོ་འདི་སློབ་དཔོན་གྱིས་སྔར་བསྒྲུབས་ཟིན་པ་མ་ཡིན་ནམ། འདིར་ཡང་སྒྲུབ་ཅི་དགོས་ཤེ་ན། སློབ་དཔོན་གྱིས་ནི། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི།། རྐྱེན་ལ་སོགས་ལ་ཡོད་མ་ཡིན།། ཞེས་སོགས་གཙོ་བོར་གཞན་སྐྱེ་འགོག་

91

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཔའི་རིགས་པ་ཙམ་ཞིག་སྐབས་དེར་བསྟན་གྱི། གཞན་གསུམ་རྒྱས་པར་མ་བསྟན་ལ། འདིར་ནི་གཞན་གསུམ་བསྟན་པ་དང༌། གཞན་སྐྱེ་འགོག་པ་ལའང་རིགས་པའི་རྣམ་གཞག་གཞན་
བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ།། འོ་ན་ཅིའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་གྱིས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་སོགས་འགོག་པའི་རིགས་པ་སྐབས་འདིར་སྟོན་པར་མི་མཛད་ཅེ་ན། བདག་སྐྱེ་སོགས་ནི་ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་ཀྱི་
འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཀྱང་རང་གི་སྡེ་པ་དག་གིས་སྔར་བཀག་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས། རེ་ཞིག་ཉེས་ཀུན་འབྱུང་བའི་གནས།། མེད་ཉིད་རྣམ་པར་བཟློག་ཟིན་གྱི།། རིགས་པ་གང་
གིས་ཡོད་ཉིད་ཀྱང༌།། བཟློག་པར་འགྱུར་བ་མཉན་པར་གྱིས།། ཞེས་པ་ལྟར་རོ།། སློབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང༌། བདག་གིས་བྱས་དང་གཞན་གྱིས་བྱས་པ་བརྟགས་པ་སོགས་སུ་གསུང་བར་འགྱུར་བས་མ་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ།། འདིར་བཀོད་པ་ནི་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་དང༌། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པ་རྣམས་ལ་ཕན་གདགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང༌། རིགས་པའི་རྣམ་པ་ལྷག་པོ་གཞན་བསྟན་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་བ་འགོག་པ་ལ་དམ་བཅའ་བཞི་པོ་འདི་ཙམ་གྱིས་འགོག་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་སྐྱེ་བ་བདེན་སྨྲ་ལ་སྐྱེ་བའི་རྣམ་པ་བཞི་པོ་འདི་ལས་གཞན་མི་

ཞེ་དྲུག་

92

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

སྲིད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་དགག་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་བཞི། རང་དང༌། གཞན་དང༌། གཉིས་ཀ་དང༌། རྒྱུ་མེད་ལས་ སྐྱེ་བ་དགག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ལ་
གཉིས། བདེན་པ་གཉིས་ཆར་དུ་དགག་པ། སུན་འབྱིན་གྱི་ལམ་གཞན་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གསུམ། དོན་དམ་པར་རང་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ། ཐ་སྙད་དུ་རང་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ། བཀག་པའི་མཇུག་
བསྡུ་བའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། རང་ལས་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ། རིགས་པ་དང་འགལ་བའོ། ། དང་པོ་ནི། གྲངས་ཅན་པ་དག་རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་དེ། རྒྱུ་དུས་ན་འབྲས་བུ་མངོན་པར་མི་གསལ་བའི་
བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་ལ། འབྲས་བུའི་དུས་ན་མངོན་པར་གསལ་བའོ་ཞེས་ཟེར། འདི་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི། དེ་ནི་དེ་ལས་བྱུང་ན་ཡོན་ཏན་འགའ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཡོད་པའི་མྱུ་གུ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ས་བོན་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པའི་མྱུ་གུ་དེ་ལས་འབྱུང་བ་སྟེ་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་མིན་པར་དེ་ལས་དེ་འབྱུང་ན་ཡོན་ཏན་ནམ་དགོས་པ་ལྷག་པ་འགའ་ཡང་སྟེ་གཅིག་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡོད་པ་ནི་སྔར་ནས་ཐོབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། མངོན་གསལ་གྱི་བུམ་པ་བཞིན་ནོ།།གཉིས་པ་རིགས་པ་དང་འགལ་བ་ལ་གཉིས། དམ་བཅའ་བ། འཐད་པ་འགོད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། སྐྱེས་

93

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཔར་གྱུར་པ་སླར་ཡང་སྐྱེ་བར་རིགས་པའང་མ་ཡིན་ཉིད།།༨ཅེས་གསུངས་ཏེ། ཡང་འདི་ལྟར་བརྗོད་དེ། ས་བོན་དུ་གྲུབ་ཟིན་ལས་ས་བོན་དུ་གྲུབ་ཟིན་སྐྱེ་ བར་ཐལ། ས་བོན་ལ་ཡོད་པའི་མྱུ་གུ་ལས་
སླར་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་བླངས། ཁྱབ་པ་མེད་ན་ས་བོན་ལ་ཡོད་པའི་མྱུ་གུ་ལས་སླར་མྱུ་གུ་སྐྱེ་ན། ས་མྱུག་རྫས་གཅིག་ཡིན་པ་བུད། འདོད་ན། སྐྱེས་པར་གྱུར་པའི་ས་བོན་སླར་ཡང་འདེབས་
ནས་སྐྱེ་བར་རིགས་པའང་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དེ། དེའི་འཐད་པ་ནི། གཉིས་པ་འཐད་པ་འགོད་པ་ལ་གསུམ། གྲགས་པ་དང་འགལ་ཅིང་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བ། མཚན་ཉིད་ཐ་དད་མི་དད་བརྟག་ན་མི་འཐད་པ།
བློ་ལ་སྣང་མི་སྣང་མཚུངས་པར་འགྱུར་བའོ། ། དང་པོ་ནི། སྐྱེས་ཟིན་སླར་ཡང་སྐྱེ་བར་ཡོངས་སུ་རྟོག་པར་འགྱུར་ན་ནི།། མྱུ་གུ་ལ་སོགས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་འདིར་རྙེད་མི་འགྱུར་ཞིང༌།། ས་བོན་སྲིད་མཐར་ཐུག་པར་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར།། ཇི་ལྟར་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་རྣམ་པར་འཇིག་པར་བྱེད་པར་འགྱུར།།༩ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྐྱེས་ཟིན་ས་བོན་སླར་ཡང་སྐྱེ་བར་ཡོངས་སུ་རྟོག་པར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་སྲིད་ན་ནི་ཆོས་ཅན། མྱུ་གུ་དང་སྡོང་བུ་དང་སྦུབས་འཆའ་བ་ལ་སོགས་འབྲས་བུ་ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་འདིར་གཏན་རྙེད་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ས་བོན་ལས་ས་བོན་སོགས་སྐྱེ་བ་གནས་སྐབས་སྔ་མ་སྔ་མ་མ་འགགས་པར་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་མི་སྐྱེ་

ཞེ་བདུན་

94

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ལ། གློ་བུར་དུ་ས་བོན་རང་རང་སྐྱེ་བ་བཀག་ནས་མྱུ་གུ་སྐྱེའོ་ཞེ་ནའང་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་རང་སྐྱེ་ལ་གེགས་མེད་པས་ནམ་ཡང་ས་བོན་ཉིད་ལས་ས་བོན་མི་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་ས་བོན་སྲིད་པ་སྟེ་འཁོར་བ་སྟོང་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་བར་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། རང་ལས་སྐྱེ་ན་རང་སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་ནམ་ཡང་མ་ཚང་བ་མེད་ཅིང་གེགས་མེད་པས་ས་བོན་འགགས་མི་
སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེ་མ་ཁྱབ་སྟེ། མྱུ་གུའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་ཆུ་དང་དུས་སོགས་ཀྱིས་རྒྱུ་ས་བོན་འགྱུར་བར་བྱེད་ཅིང་འབྲས་བུ་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ལ། འབྲས་བུ་མྱུ་གུ་ཡང་རང་སྐྱེད་པར་བྱེད་པོ་དང་ལྷན་
ཅིག་མི་གནས་པས་རྒྱུ་དེས་ས་བོན་དེ་འཇིག་པར་བྱེད་ཅིང་འབྲས་བུ་མྱུ་གུ་འབྱུང་བས་ས་བོན་སྲིད་མཐར་ཐུག་པའི་ཉེས་པ་མེད་དོ།། དེ་ལྟར་ནའང་ས་མྱུག་རྫས་གཞན་མིན་པས་བདག་སྐྱེ་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་ས་བོན་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་བའི་མྱུ་གུ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ས་བོན་དེ་རྣམ་པར་འཇིག་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ས་མྱུག་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་བོན་རང་གི་བདག་ཉིད་བཞིན་ནོ།།གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་མི་དད་བརྟག་ན་མི་འཐད་པ་ནི། བྱེད་རྒྱུ་ས་བོན་གྱི་ལས་ཐ་དད་མྱུ་གུའི་དབྱིབས་དང་ནི།། ཁ་དོག་རོ་ནུས་སྨིན་པའི་ཐ་དད་ཁྱོད་ལ་མེད་པར་འགྱུར།། གལ་ཏེ་སྔར་གྱི་

95

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པབདག་གི་དངོས་པོ་བསལ་ནས་དེ་ལས་གཞན།། ངོ་བོར་འགྱུར་ན་དེ་ཚེ་དེ་ཡི་དེ་ཉིད་ཇི་ལྟར་འགྱུར།།༡༠ཞེས་གསུངས་ཏེ། ས་མྱུག་རང་བཞིན་གཅིག་ན་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ས་བོན་གྱི་དབྱིབས་
སོགས་ཆོས་ལྔ་ལས་ཐ་དད་པར་མྱུ་གུའི་དབྱིབས་དང་ནི་ཁ་དོག་རོ་ནུས་སྨིན་པའི་ཐ་དད་པ་གྲངས་ཅན་ཁྱོད་ལ་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ས་མྱུག་བདག་གཅིག་གི་རྫས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་མྱུག་གི་
དབྱིབས་སོགས་ཐ་དད་མིན་པར་འདོད་ན། ས་བོན་གྱི་དབྱིབས་སོགས་མ་མཐོང་བ་ལྟར་མྱུག་དབྱིབས་སོགས་ཀྱང་མཐོང་མི་རུང་བར་འགྱུར་བས་དེ་ལྟའང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་བོན་གྱི་དབྱིབས་སོགས་
ལས་མྱུ་གུའི་དབྱིབས་སོགས་གཞན་དུ་རིགས་ཏེ། སྒོག་སྐྱའི་ས་བོན་ལས་ཆུ་ཤིང་གི་མྱུ་གུ་གཞན་བཞིན་ནོ།། ཡང་གྲངས་ཅན་ན་རེ། མ་ཁྱབ་སྟེ། ས་བོན་གྱི་དབྱིབས་སོགས་བཏང་ནས་མྱུག་སོགས་ཀྱི་དབྱིབས་སོགས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ས་མྱུག་དེའི་རྫས་གཅིག་པ་སྟེ་ཐ་མི་དད་པ་དེ་ཉིད་དུ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་བར་ཐལ། གལ་ཏེ་སྔར་ས་བོན་གྱི་དབྱིབས་སོགས་ཀྱི་བདག་གི་དངོས་པོ་བསལ་ནས་དེ་ལས་གཞན་མྱུ་གུའི་དབྱིབས་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོར་འགྱུར་ན་དེ་ཚེ་ས་བོན་གྱི་ངོ་བོར་འགལ་བའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་པས་ས་མྱུག་གི་དབྱིབས་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐ་དད་པ་ཙམ་གྱིས་རྫས་གཅིག་པ་མི་འདོར་བས་ཁྱབ་

ཞེ་བརྒྱད་

96

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། ས་མྱུག་གི་དབྱིབས་སོགས་ལས་གཞན་པའི་རྫས་མི་རིགས་ཏེ། ཡོན་ཏན་དབྱིབས་སོགས་མ་བཟུང་བར་དེའི་རྫས་འཛིན་པ་རིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་བློ་ལ་སྣང་མི་སྣང་
མཚུངས་པར་འགྱུར་བ་ནི། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་ས་བོན་མྱུ་གུ་འདིར་གཞན་མ་ཡིན་ན།། ས་བོན་བཞིན་དུ་མྱུ་གུ་ཞེས་བྱ་དེ་བཟུང་མེད་པའམ།། ཡང་ན་དེ་དག་གཅིག་པས་ཇི་ལྟར་མྱུ་གུ་འདི་བཞིན་དུ།། དེ་ཡང་བཟུང་དུ་ཡོད་འགྱུར་དེ་ཕྱིར་འདི་ནི་
ཁས་མི་བླང༌།།༡༡ཞེས་གསུངས་ཏེ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་ས་བོན་ལས་མྱུ་གུ་བདག་སྐྱེ་འདོད་པའི་སྐབས་འདིར་གཞན་མ་ཡིན་ན་ཆོས་ཅན། མྱུ་གུའི་གནས་སྐབས་ན་ས་བོན་བཞིན་དུ་མྱུ་གུ་ཞེས་བྱ་བ་དེའི་ངོ་
བོའང་བཟུང་དུ་མེད་པའམ། ཡང་ན་ས་མྱུག་དེ་དག་གཅིག་པས་ཇི་ལྟར་མྱུ་གུ་བཟུང་དུ་ཡོད་པ་འདི་བཞིན་དུ་ས་བོན་གྱི་ངོ་བོ་དེ་ཡང་བཟུང་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། གཅིག་ལ་བཟུང་མ་བཟུང་གི་ཆ་གཉིས་འགལ་བ་དེའི་ཕྱིར། ཉེས་པ་འདི་མི་འདོད་པ་དག་གིས་ས་མྱུག་གཅིག་པ་འདི་ནི་ཁས་མི་བླང་ངོ༌།། འོ་ན་རྒྱུ་འབྲས་གཞན་མིན་དུ་སྨྲ་བ་ལ་ཉེས་པ་དེ་འབྱུང་ན་དབུ་མ་པ་ལའང་ཉེས་པ་དེ་ཅིས་མི་འབྱུང་ཞེ་ན། མི་འབྱུང་སྟེ། དབུ་མ་པས་རྒྱུ་འབྲས་གཅིག་པ་དང་གཞན་པ་གང་དུའང་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱད་གཞི་རྒྱུ་འབྲས་ཉིད་དཔྱད་ན་མི་རྙེད་པ་ལ་ཁྱད་ཆོས་གཞན་དང་གཞན་མིན་གྱི་ཕྱོགས་

97

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པམི་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐ་སྙད་དུ་རྒྱུ་འབྲས་སོགས་གཞན་ཡིན་པ་འགོག་པའི་ཚེ་གཞན་ཡིན་པར་འདོད་པ་དག་གི་ལོག་རྟོག་སེལ་བ་ཙམ་དུ་འགོག་པ་ཡིན་ལ། དོན་ལ་གཞན་ཡིན་པ་
འགོག་པའང་མ་ཡིན་ཞིང༌། གཞན་མ་ཡིན་པར་བསྒྲུབ་པའང་མ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་ཐ་སྙད་དུ་རང་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ་ནི། གང་ཕྱིར་རྒྱུ་ཞིག་ན་ཡང་དེ་ཡི་འབྲས་བུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།། དེ་དག་གཅིག་པ་ཡིན་ཞེས་འཇིག་
རྟེན་གྱིས་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེས་ན་ཐར་པའི་དེ་ཉིད་འཚོལ་བར་འདོད་པ་གྲངས་ཅན་གྱི་ལུགས་ལ་བདག་སྐྱེ་བཀག་ནས་དེ་མི་འདོད་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ངོར་ཡང་བདག་སྐྱེ་མི་འཐད་པར་ནི།
རྒྱུ་འབྲས་དེ་དག་གཅིག་པ་ཡིན་ཞེས་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་རྒྱུ་ཞིག་ན་ཡང་དེའི་འབྲས་བུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལས་གཞན་དུ་ན་རྒྱུ་བཞིན་དུ་འབྲས་བུ་ཡང་མི་མཐོང་བར་ཐལ། དེ་དག་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། གསུམ་པ་བཀག་པའི་མཇུག་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ཕྱིར་དངོས་པོ་བདག་ལས་འབྱུང་ཞེས་རབ་ཏུ་བརྟགས་པ་འདི།། དེ་ཉིད་དང་ནི་འཇིག་རྟེན་དུ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།༡༢ཞེས་གསུངས་ཏེ། གྲངས་ཅན་གྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་འབྱུང་ཞེས་རབ་ཏུ་བརྟགས་པ་འདི་དོན་དམ་བདེན་པའི་དེ་ཉིད་དང་ནི་འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྟེ། རྒྱུ་མཚན་

ཞེ་དགུ་

98

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

གོང་དུ་རིགས་པ་དང་འགལ་བར་བཤད་མ་ཐག་པ་དེའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སུན་འབྱིན་གྱི་ལམ་གཞན་བསྟན་པ་ནི། བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་ན་བསྐྱེད་པར་བྱ་དང་སྐྱེད་བྱེད་དང༌།། ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་ཡང་གཅིག་ཉིད་འགྱུར་
ན་དེ་དག་ནི།། གཅིག་ཉིད་མ་ཡིན་པས་ན་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་བླང་པར།། བྱ་མིན་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པའི་ཉེས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཕྱིར་རོ།།༡༣ཞེས་གསུངས་ཏེ། འབྲས་བུ་དེ་དག་ནི་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་ན་མི་རིགས་ཏེ།
བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་དང་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་ཡང་གཅིག་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ཁོ་ནའི་ཕྱིར། མི་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་རིགས་པ་དེ་ལྟར་ན་ཕ་བུ་དང་མེ་དང་བུད་ཤིང་སོགས་གཅིག་པ་ཉིད་དུ་
ཐལ་བ་ལས། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པས་ན་བདེན་གཉིས་ཀྱི་དོན་འཁྲུལ་མེད་ལ་འཇུག་ན་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་བླང་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་གྱི་རྩ་ཤེས་ལས། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཅིག་ཉིད་དུ།། ནམ་ཡང་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ།། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཅིག་ཉིད་ན།། བསྐྱེད་དང་སྐྱེད་པ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར།། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པའི་ཉེས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་གཞན་སྐྱེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་དངོས། ཞར་ལ་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་དགག་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ་བརྗོད་པ། དེ་དགག་པའོ། ། དང་པོ་ནི། འདིར་རང་གི་སྡེ་པ་

99

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པརྣམས་ན་རེ། དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་ཞེས་པ་ནི་རིགས་ཏེ། རང་ལས་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།། གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་པའང་རིགས་ཏེ། ཡན་ལག་
གཅིག་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར། རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱོགས་ནི་ཤིན་ཏུ་ཐ་ཆད་པ་ཡིན་པས་དེ་རྣམས་དགག་པ་ཡང་རིགས་ན། གང་འདི་སྐད་དུ། གཞན་དག་ལས་ལྟ་ག་ལ་ཞིག་ཅེས་སྨྲ་བ་དེ་ནི་མི་རིགས་སོ།། འདི་ལྟར་
གཞན་དུ་གྱུར་པའི་རྐྱེན་བཞི་པོ་རྒྱུ་དང་དམིགས་པ་དང་དེ་མ་ཐག་པ་དང་བདག་པོའི་རྐྱེན་རྣམས་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བའི་གསུང་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་
གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཁས་བླང་བར་བྱའོ།།གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་གསུམ། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་དགག་པ། བཀག་པས་གྲུབ་པའི་དོན། བཀག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་དེ་ཁོ་ནར་དགག་པ། ཐ་སྙད་དུ་དགག་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གསུམ། རྒྱུ་འབྲས་དོན་གཞན་ཡིན་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་བརྗོད། སྔ་ཕྱི་དུས་མཉམ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་དོན་གཞན་མི་སྲིད་པར་བསྟན། མཐའ་བཞིར་བརྟགས་ཏེ་འབྲས་བུ་རྒྱུ་ལ་བལྟོས་པའི་དུས་མི་སྲིད་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། ཧ་ཅང་ཐལ་བ་དངོས། ཉེས་སྤོང་གི་ལན་དགག་པའོ། ། དང་པོ་ནི། འདིར་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འཐད་པ་

ལྔ་བཅུ་

100

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

མ་ཡིན་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་མངོན་པ་ལ་སོགས་པར་རྐྱེན་བཞི་ལས་སྐྱེས་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དགོས་པའི་དབང་གིས་དྲང་དོན་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། བདེན་པ་གཉིས་ཀར་རང་
གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་སྲིད་པ་མིན་ན་དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱུ་རྐྱེན་དངོས་པོ་བ་འགའ་ཡང་གར་སྲིད་པའི་ཕྱིར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ངེས་པར་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་
ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྡེ་པ་གཞན་དག་རང་མཚན་དུ་གྲུབ་པའི་རྐྱེན་བཞི་འདོད་ནས་དེ་གཞན་སྐྱེར་སྨྲ་བ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་དགོངས་པ་མིན་ཏེ་ལུང་རིགས་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར།
གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་གལ་ཏེ་གཞན་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ན་ནི།། འོ་ན་མེ་ལྕེ་ལས་ཀྱང་མུན་པ་མཐུག་པོ་འབྱུང་འགྱུར་ཞིང༌།། ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར།། སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་མ་ལུས་ལ་ཡང་གཞན་ཉིད་མཚུངས།།༡༤ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྒྱུ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་གལ་ཏེ་འབྲས་བུ་གཞན་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ན་ནི། འོ་ན་མེ་ལྕེ་ལས་ཀྱང་མུན་པ་འཐུག་པོ་འབྱུང་འགྱུར་ཞིང༌། ཞེས་དེར་ཐལ། གཞན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ནུས་པའང་མིན་ཏེ། དེ་ལྟར་མཐོང་བས་བསལ་བའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་གྱི་རྩ་ཤེས་ལས། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཞན་ཉིད་དུ།། ནམ་ཡང་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ།། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་

101

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པགཞན་ཉིད་ན།། རྒྱུ་དང་རྒྱུ་མིན་མཚུངས་པར་འགྱུར།། ཞེས་གསུངས་སོ།། རྒྱུ་དང་རྒྱུ་མིན་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་དེ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་དང་འབྲས་བུ་མིན་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ།
གང་གི་ཕྱིར་སཱ་ལུའི་མྱུ་གུའི་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མིན་པ་མེ་དང་སོལ་བ་སོགས་མ་ལུས་པ་ལའང་སཱ་ལུའི་མྱུ་གུ་ལས་གཞན་ཉིད་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། སཱ་ལུའི་མྱུ་གུ་ལས་སཱ་ལུའི་ས་བོན་གཞན་ཡིན་པ་བཞིན་
ནོ།། འདོད་དོ་ཞེ་ན། མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ་བས་ག་ལ་འགྲུབ། གཉིས་པ་ཉེས་སྤོང་གི་ལན་དགག་པ་ལ་གཉིས། ཉེས་སྤོང་གི་ལན། དེ་དགག་པའོ། ། དང་པོ་ནི། རབ་ཏུ་བྱ་བར་ནུས་པ་དེའི་ཕྱིར་འབྲས་བུར་ངེས་
བརྗོད་ཅིང༌།། གང་ཞིག་དེས་བསྐྱེད་ནུས་པ་དེ་ནི་གཞན་ནའང་རྒྱུ་ཡིན་ལ།། རྒྱུད་གཅིག་གཏོགས་དང་སྐྱེད་པར་བྱེད་ལས་སྐྱེ་བ་དེ་ཡི་ཕྱིར།། སཱ་ལུའི་མྱུ་གུ་ནས་ལ་སོགས་ལས་དེ་ལྟ་མིན་ཞེ་ན།།༡༥ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྒྱུ་འབྲས་གཞན་ཡིན་ཀྱང་ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་མི་འབྱུང་སྟེ། རྒྱུ་འབྲས་ངེས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། རྒྱུ་གང་གིས་རབ་ཏུ་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བར་ནུས་པ་དེའི་ཕྱིར་དེས་དེ་བསྐྱེད་པ་ནི་དེའི་འབྲས་བུར་ངེས་པར་བརྗོད་ཅིང༌། འབྲས་བུ་གང་ཞིག་དེས་བསྐྱེད་པར་ནུས་པ་དེ་ནི་འབྲས་བུ་ལས་གཞན་ཡིན་ན་ཡང་རྒྱུ་ཡིན་ལ། དེས་ན་གཞན་ཁྱད་པར་ཅན་ཁོ་ནས་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་འགྱུར་གྱི། གཞན་དུ་གྱུར་པ་སྤྱི་ཙམ་རྒྱུར་

ང་གཅིག་

102

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བཟུང་ནས་གཞན་པའི་སྤྱི་ལྡོག་གིས་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པར་ནི་མ་སྨྲས་ཤིང༌། དེ་ཡང་སཱ་ལུའི་ས་མྱུག་ལྟར་རྒྱུད་གཅིག་གཏོགས་དང་འབྲས་བུ་སྐད་ཅིག་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་སྐད་ཅིག་བར་མ་ཆོད་
པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བ་དེའི་ཕྱིར་སཱ་ལུའི་མྱུ་གུ་སོགས་ནས་ཀྱི་ས་བོན་སོགས་ལས་འབྱུང་བ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ནི། འདི་མི་རིགས་ཏེ་སཱ་ལུའི་མྱུ་གུའི་རྒྱུ་ནི་སཱ་ལུའི་ས་བོན་དང༌། སཱ་
ལུའི་ས་བོན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི་སཱ་ལུའི་མྱུ་གུ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། གཞན་ནས་སོགས་ལས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་འདི་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཅི་ཞིག་ཡོད། ངེས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནི་བསྒྲུབ་བྱ་དང་མཚུངས་པའི་
ཕྱིར་མ་གྲུབ་ལ། གྲུབ་སྟེ་མིག་གིས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མིག་གིས་སཱ་ལུའི་ས་བོན་དང་མྱུ་གུ་ཙམ་མཐོང་དུ་ཆུག། ས་མྱུག་རྫས་གཞན་དེ་ལས་དེ་སྐྱེ་བར་མཐོང་བ་མ་གྲུབ་སྟེ། མཐོང་ན་ས་བོན་ཞིག་ནས་སྐྱེའམ་མ་ཞིག་པར་སྐྱེ། མ་ཞིག་པར་སྐྱེ་ན་རྟག་པར་འགྱུར་ལ། ཞིག་ནས་སྐྱེ་ན་ཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རྩ་རྟགས་གྲུབ་ཏུ་ཆུག། དེ་ཙམ་གྱིས་རྒྱུ་འབྲས་རྫས་གཞན་བསླུ་མེད་སོ་སོར་ངེས་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས། འབྱུང་བ་དང་ནི་འཇིག་པ་དག། མཐོང་ངོ་སྙམ་དུ་ཁྱོད་སེམས་ན།། འབྱུང་བ་དང་ནི་འཇིག་པ་དག། གཏི་མུག་གཉིད་ཀྱིས་མཐོང་བ་ཡིན།། ཞེས་འབྱུང་

103

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པབའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་ནས་དང་གེ་སར་དང་ནི་ཀིང་ཤུ་ཀ་ལ་སོགས།། སཱ་ལུའི་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པར་འདོད་མིན་ནུས་ལྡན་མིན།། རྒྱུད་གཅིག་ཁོངས་སུ་གཏོགས་མིན་འདྲ་བ་མ་ཡིན་ཉིད་དེ་བཞིན།། སཱ་ལུའི་ས་བོན་ཡང་ནི་དེ་ཡི་
མིན་ཏེ་གཞན་ཉིད་ཕྱིར།།༡༦ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཁྱད་པར་གཞན་གྱི་སྤྱི་མ་བཟུང་གི། ཁྱད་པར་བཟུང་ངོ་ཞེས་པས་ནི་ཁྱད་པར་བཟུང་བ་མི་འགལ་སྟེ། ཁྱབ་བྱེད་གཞན་གྱི་སྤྱི་བཀག་ན་དེའི་ཁྱབ་བྱའི་གཞན་
ཁྱད་པར་བ་དག་ཀྱང་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སཱ་ལུའི་ས་བོན་ཡང་ནི་སཱ་ལུའི་མྱུ་གུ་དེའི་སྐྱེད་བྱེད་མ་ཡིན་པ་དང༌། ནུས་ལྡན་མ་ཡིན་པ་དང༌། རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་མ་ཡིན་པ་དང༌། རིས་འདྲ་མིན་
པར་འགྱུར་ཏེ། སཱ་ལུའི་མྱུ་གུ་ལས་གཞན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་ནས་དང་པདྨའི་གེ་སར་དང་ནི་མེ་ཏོག་ཀིང་ཤུ་ཀ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སཱ་ལུའི་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པར་འདོད་པ་མིན་ཏེ། སཱ་ལུའི་མྱུ་གུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་ལྡན་མིན་པ་དང༌། རྒྱུད་གཅིག་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་མིན་པ་དང༌། རིགས་འདྲ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཚུལ་དེ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་ནོ།།གཉིས་པ་སྔ་ཕྱི་དུས་མཉམ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་དོན་གཞན་མི་སྲིད་པར་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། སྔ་ཕྱི་ལ་གཞན་མི་སྲིད་པས་གཞན་སྐྱེ་མི་འཐད་པ། དུས་མཉམ་ ལ་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པས་གཞན་སྐྱེ་མི་འཐད་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས།

ང་གཉིས་

104

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

དངོས་དང༌། ཉེས་སྤོང་གི་དཔེ་དགག་པའོ། ། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་གཞན་སྐྱེ་གཞན་གྲགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐར་རྗེས་བརྗོད་དུ་བྱས་ནས་སུན་ འབྱིན་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། ད་ནི་རྒྱུ་འབྲས་གཞན་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་སྟོན་
ཏེ། མྱུ་གུ་ས་བོན་དང་ནི་དུས་མཉམ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།། གཞན་ཉིད་མེད་པར་ས་བོན་གཞན་པ་ཉིད་དུ་ག་ལ་འགྱུར།། དེས་ན་མྱུ་གུ་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་མིན་པས།། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་ཕྱོགས་འདི་གཏང་བར་
བྱོས།།༡༧ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདིར་དངོས་སྨྲ་བའི་རྟོག་གེ་པ་ཁ་ཅིག་རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་མི་འདོད་དེ། དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་ན་དགོས་ནུས་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འབྲས་བུ་མ་གྲུབ་ན་རྒྱུ་ཡང་མ་
གྲུབ། རྒྱུ་གྲུབ་ན་འབྲས་བུ་ཡང་གྲུབ་ཟིན་པས་ཕན་ཚུན་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་མ་སོང་ངོ་སྙམ་མོ།། ལུགས་དེར་རྒྱུ་འབྲས་གཞན་མི་སྲིད་དེ། བྱམས་པ་དང་ཉེར་སྦས་ཕན་ཚུན་བལྟོས་ནས་གཞན་ཙམ་དུ་བཞག་ཀྱང་དེ་འདྲ་ལ་གཞན་གྱུར་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། མྱུ་གུ་ས་བོན་དང་ནི་གཅིག་ཅར་དུས་མཉམ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ས་བོན་མ་འགྱུར་བར་མྱུ་གུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ས་བོན་དེ་ཚེ་གཞན་མྱུ་གུ་ཉིད་མེད་པར་ས་བོན་མྱུ་གུ་ལས་གཞན་པ་ཉིད་དུ་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ། གཞན་དང་གཞན་དུ་གྱུར་བ་དེར་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མྱུ་གུ་ས་བོན་དོན་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བ་མིན་པས་དེའི་ཕྱིར་

105

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པདངོས་པོ་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་ཕྱོགས་འདི་གཏང་བར་བྱོས་ཤིག་གོ།།གཉིས་པ་ཉེས་སྤོང་གི་དཔེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། ཉེས་སྤོང་གི་དཔེ། དེ་དགག་པའོ། ། དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་
སྲང་གི་མདའ་གཉིས་མཐོ་བ་དང་ནི་དམའ་བ་དག། དུས་མཉམ་མ་ཡིན་པ་ནི་མིན་པར་མཐོང་བ་དེ་བཞིན་དུ།། བསྐྱེད་པར་བྱ་དང་སྐྱེད་བྱེད་དག་གི་སྐྱེ་འགག་འགྱུར་ཞེ་ན།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཡང་ས་མྱུག་དུས་མཉམ་དུ་མེད་དོ་ཞེས་པ་
དེ་མི་རིགས་ཏེ། བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་འབྲས་བུ་དང་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་རྒྱུ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་དུས་མཉམ་པར་འགྱུར་ཏེ། གང་གི་ཚེ་ས་བོན་འགགས་ཚེ་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ས་མྱུག་དུས་མཉམ་གཞན་དུ་
གྲུབ་སྟེ། ཇི་ལྟར་སྲང་གི་མདའི་མགོ་མཇུག་གཉིས་མཐོ་བ་དང་ནི་དམའ་བ་དག་གཅིག་ཅར་དུས་མཉམ་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་མ་ཡིན་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། དེའི་ལན་དགག་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་གཅིག་ཚེ་ཡིན་ན་འདིར་དུས་གཅིག་མེད་དེ་ཡོད་མིན།།༡༨ཞེས་གསུངས་ཏེ། གལ་ཏེ་སྲང་གི་དཔེས་རྒྱུ་འབྲས་སྐྱེ་འཇིག་དུས་མཉམ་པར་རྟོགས་པ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་གཉིས་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེ་སྲང་མདའི་མཐོ་དམན་དུས་གཅིག་ཅར་གྱི་ཚེ་

ང་གསུམ་

106

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བྱེད་པ་ཡིན་ན་ཡང་འདིར་དོན་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་སྐྱེ་འགག་དུས་གཅིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དཔེ་དེས་དོན་དེ་ཡོད་ཅེས་ལན་འདེབས་བྱེད་པ་ནི་བཟང་པོ་མ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། གལ་ཏེ་སྐྱེ་
བཞིན་པ་དེ་སྐྱེ་ལ་ཕྱོགས་པས་ཡོད་མིན་ཞིང༌།། འགག་བཞིན་པ་ནི་ཡོད་ཀྱང་འཇིག་ལ་ཕྱོགས་པར་འདོད་གྱུར་པ།། དེ་ཚེ་འདི་ནི་ཇི་ལྟ་བུར་ན་སྲང་དང་མཚུངས་པ་ཡིན།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དོན་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་སྐྱེ་འགག་དུས་གཅིག་པ་
ཡོད་པ་མིན་ཞིང་ཞེས་དུས་མཉམ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། གལ་ཏེ་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བཞིན་པ་དེ་ནི་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་མ་འོངས་པ་ཡིན་པས། ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ས་བོན་འགག་བཞིན་པ་ནི་ད་ལྟར་བ་
ཡིན་པས་ཡོད་ཀྱང་འཇིག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པར་འདོད་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། འབྲས་བུར་མ་གྱུར་པ་ནི་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས་དེ་ད་ལྟར་མེད་ལ། རྒྱུ་ཡོད་པ་ཉིད་ད་ལྟར་བ་འགག་བཞིན་པ་དེ་ནི་སྐྱེ་བ་ལ་ཕྱོགས་པ་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་དེའི་ཚེ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་སྐྱེ་འགག་གཅིག་ཅར་འདི་ནི་ཇི་ལྟ་བུར་ན་སྲང་མདའི་མཐོ་དམན་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ། མི་མཚུངས་པར་ཐལ། སྲང་རྡོ་འཐེན་པའི་རྒྱུ་འདས་པ་ལས་འབྲས་བུ་སྲང་མདའ་མཐོ་དམན་གཉིས་གཅིག་ཅར་འབྱུང་བ་ད་ལྟ་བའི་དུས་གཅིག་ཀྱང༌། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་སྐྱེ་འགག་གི་བྱ་བ་ད་ལྟར་དུས་མཉམ་དུ་སྲིད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེའི་

107

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པལན་དགག་པ་ནི། ས་མྱུག་གི་ཆོས་དག་དུས་མི་མཉམ་ཡང་སྐྱེ་འགག་གི་བྱ་བ་དུས་མཉམ་མོ་ཞེ་ན། མི་རུང་སྟེ། བྱ་བ་ཆོས་ལས་ཐ་དད་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་བ་འདི་ནི་བྱེད་པོ་མེད་པར་
རིགས་པའི་ངོ་བོའང་མིན།།༡༩ཞེས་གསུངས་ཏེ། གཞན་ཡང་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་འདི་ནི་བྱེད་པོ་མྱུ་གུ་མེད་པར་ས་བོན་འགགས་པའི་ཚེ་ཆོས་ཅན། ཡོད་པར་རིགས་པའི་ངོ་བོའང་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་
པ་པོ་མྱུ་གུ་ནི་མ་འོངས་པ་ཡིན་པས་མེད་ལ། དེ་མེད་ན་རྟེན་བྱེད་པོ་མེད་པར་བརྟེན་པ་བྱ་བ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་འགག་གི་བྱ་བ་དུས་མཉམ་པར་མི་འགྲུབ་བོ།། འོ་ན་སཱ་ལུ་ལྗང་པའི་མདོར། སྲང་མདའི་
མཐོ་དམན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་སྐད་ཅིག་གང་ལ་ས་བོན་འགག་པ་དེ་ཉིད་ལ་མྱུ་གུ་སྐྱེའོ།། ཞེས་གསུངས་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། གསུངས་མོད། དེ་ནི་དངོས་པོ་གཞན་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་མ་ཡིན་པས་གཅིག་ཅར་བལྟོས་ནས་འབྱུང་བ། མ་བརྟགས་པར་གྲུབ་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་དེ་སྐད་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། འཇིག་རྟེན་འདས་བསྟོད་ལས། ས་བོན་ཞིག་དང་མ་ཞིག་ལས།། མྱུ་གུ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པ།། ཁྱོད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་ནི།། སྒྱུ་མ་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་གསུངས།། ཞེས་སོ།།གཉིས་པ་དུས་མཉམ་ལ་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པས་གཞན་སྐྱེ་མི་འཐད་པ་ནི། བྱེ་སྨྲའི་

ང་བཞི་

108

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཆོས་མངོན་པ་པ་རྣམས་རྒྱུ་དྲུག་གི་སྐལ་མཉམ་ཀུན་འགྲོ་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུ་རྣམས་འབྲས་བུ་དང་དུས་མི་མཉམ་ཞིང༌། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་བུ་དང་དུས་མཉམ་པ་དང༌། བྱེད་རྒྱུ་
ལ་དུས་མཉམ་མི་མཉམ་གཉིས་ཀ་དང་དུས་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པའང་ཡོད་ཟེར། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་མངོན་པ་པ་ཁ་ཅིག་རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་པར་འདོད། ཁ་ཅིག་མི་མཉམ་པར་འདོད། ཁ་ཅིག་གཉིས་ཀ་
འདོད་ཅིང༌། དེ་དག་ལ་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་ལུང་གིས་ཟིན་སོ་གསུམ་ག་ལ་ཡོད་ཀྱང༌། སྐུ་མཆེད་ཀྱི་བཞེད་པ་ནི་གཙོ་བོར་རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་པར་དགོངས་ཏེ། རྒྱུའི་རྐྱེན་མཚན་ཉིད་པ་ཀུན་གཞིའི་
རྣམ་ཤེས་ལ་བཞེད་ཅིང༌། དེ་དང་དེ་ལ་བག་ཆགས་འཇོག་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང༌། ཀུན་གཞི་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དུས་མཉམ་དུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་འབྲས་སྔ་ཕྱི་ཡིན་ན་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་ཚེ་རྒྱུ་འགག་པས་མེད་པ་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་སྙམ་དུ་དགོངས་པའོ།། དེས་ན་བྱེ་སྨྲ་སོགས་རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་འདོད་པ་དག་གི་བསམ་པ་ལ། ས་མྱུག་གཅིག་ཅར་མེད་ན་གཞན་ཉིད་མི་འགྲུབ་པས་སྐྱེ་བར་མི་རིགས་ལ། གང་དུ་གཅིག་ཅར་ཡོད་པ་དེར་གཞན་ཉིད་ཡོད་པས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་དང༌། དེ་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་ཞིང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཚོར་

109

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པསོགས་སེམས་བྱུང་ཐམས་ཅད་ཕན་ཚུན་དུས་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།། མིག་དང་གཟུགས་དང་ཚོར་སོགས་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་རྣམས་དུས་མཉམ་ཁོ་ནར་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་
བསྐྱེད་པ་བཞིན་དུ་མིག་སོགས་དང་སེམས་སོགས་ཀྱང་དུས་མཉམ་ཁོ་ནར་ཚོར་སོགས་རྣམས་ཀྱི་རྐྱེན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་མིག་གི་བློ་ལ་རང་གི་སྐྱེད་བྱེད་དུས་གཅིག་པ།། མིག་ལ་སོགས་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་
འདུ་ཤེས་ལ་སོགས་ལས།། གཞན་ཉིད་ཡོད་ན་ཡོད་ལ་འབྱུང་བས་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད།། ཅི་སྟེ་དེ་མེད་ཅེ་ན་འདི་ལ་ཉེས་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།༢༠ཞེས་གསུངས་ཏེ། གལ་ཏེ་འབྲས་བུ་མིག་གི་བློ་ལ་རང་གི་སྐྱེད་བྱེད་རང་དང་དུས་
གཅིག་པའི་མིག་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་དང༌། རང་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་འདུ་ཤེས་ལ་སོགས་སེམས་འབྱུང་རྣམས་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་གཞན་ཉིད་དུ་ཡོད་ན་མིག་གི་ཤེས་པ་དེ་ཡོད་དགོས་ཏེ། མེད་ན་དེ་ལས་གཞན་དུ་འཇོག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་འབྲས་བུར་གྲུབ་པའི་ཡོད་པ་ལ་ཡང་འབྱུང་བས་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་མེད་པར་ཐལ། སྐྱེས་ཟིན་པའི་ཡོད་པར་གྱུར་ན་མིག་དང་འདུ་ཤེས་སོགས་སྐྱེད་བྱེད་དུ་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ་སྐྱེ་བ་མེད་པར་མི་འདོད་པས་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་དེ་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་སྐད་སྨྲ་བ་འདི་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བློ་ལས་མིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གཞན་མ་ཡིན་

ང་ལྔ་

110

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ནོ་ཞེས་ཉེས་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།། དེས་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གཞན་ལས་སྐྱེ་ཞེས་པའི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱིས་སྟོང་པའི་སྒྲ་ཙམ་འབའ་ཞིག་ལུས་པར་ཟད་དེ། དུས་མཉམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་གཞན་སྲིད་དུ་ཆུག་
ཀྱང་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད། དེ་མི་སྲིད་པས་གཉིས་ཀ་མི་སྲིད་ཅིང༌། སྔ་ཕྱི་ལྟ་བུ་གཉིས་ལ་སྐྱེ་བ་སྲིད་དུ་ཆུག་ཀྱང་གཞན་མི་སྲིད། དེ་མི་སྲིད་པས་གཉིས་ཀ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་མཐའ་བཞིར་བརྟགས་ཏེ་
འབྲས་བུ་རྒྱུ་ལ་བལྟོས་པའི་དུས་མི་སྲིད་པ་ནི། སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་བསྐྱེད་བྱ་གཞན་སྐྱེད་པ་དེ་རྒྱུ་ཡིན་ན།། ཡོད་པའམ་འོན་ཏེ་མེད་དང་གཉི་ག་གཉིས་བྲལ་ཞིག་བསྐྱེད་གྲང༌།། ཡོད་ན་སྐྱེད་བྱེད་ཅི་དགོས་མེད་ལའང་དེས་ནི་ཅི་ཞིག་བྱ།།
གཉིས་ཉིད་ལ་དེས་ཅི་བྱ་གཉིས་དང་བྲལ་ལའང་དེས་ཅི་བྱ།།༢༡ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ལས་འབྲས་བུ་རྒྱུ་ལ་བལྟོས་པའི་དུས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ནི། སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་གང་གིས་བསྐྱེད་བྱ་རང་ལས་དོན་གཞན་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དེ་རྒྱུ་ཡིན་པར་གྲང་ན་བསྐྱེད་བྱ་ཡོད་པའམ། འོན་ཏེ་མེད་པ་དང་གཉི་གའམ་གཉིས་ཀ་དང་བྲལ་བ་ཞིག་བསྐྱེད་གྲང༌། དེས་དེ་བསྐྱེད་པ་ན་དེ་ལས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་བསྐྱེད་མི་རུང་བ་ལས། གྲངས་ཅན་དང༌། བྱེ་སྨྲ་དང༌། གངས་ཅན་པ་ཁ་ཅིག་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་སྐྱེ་བར་འདོད་ཅིང༌། བྱེ་བྲག་པ་དང༌། མདོ་སྡེ་པ་དང༌། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པ་རྣམས་མེད་པ་སྐྱེ་བར་འདོད་ལ།

111

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པགཅེར་བུ་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་སྐྱེ་བར་འདོད་དོ།། དེ་ལྟར་ན་ཡོད་པ་སྐྱེ་མི་རིགས་ཏེ། ཡོད་ན་སྐྱེད་བྱེད་ཅི་དགོས་ཏེ་སྐྱེས་ཟིན་སླར་ཡང་སྐྱེ་བར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། མེད་པ་
སྐྱེ་བར་མི་རིགས་ཏེ། བསྐྱེད་བྱ་མེད་ལའང་སྐྱེད་བྱེད་དེས་ནི་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ་བོང་བུའི་རྭ་ལྟར་བྱེད་པའི་ནུས་ཡུལ་མིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། འབྲས་བུ་ཡོད་པར་གང་འདོད་དང༌།། འབྲས་བུ་མེད་
པར་གང་འདོད་ལ།། ཁྱིམ་གྱི་དོན་དུ་ཀ་བ་སོགས།། བརྒྱན་པའི་དོན་ཡང་མེད་པར་འགྱུར།། ཞེས་བཤད་དོ།།དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས་ཀྱང༌། འབྲས་བུ་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་ན།། རྒྱུས་ནི་ཅི་ཞིག་སྐྱེད་པར་
བྱེད།། འབྲས་བུ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ན། །རྒྱུ་ཡིས་ཅི་ཞིག་སྐྱེད་པར་བྱེད།། སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན།། རྒྱུ་ཉིད་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ།། རྒྱུ་ཉིད་འཐད་པ་ཡོད་མིན་ན།། འབྲས་བུ་གང་གི་ཡིན་པར་འགྱུར།། ཞེས་གསུངས་སོ།། བསྐྱེད་བྱ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཉིད་ལ་འཐད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་རྐྱེན་དེས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ་ཕྱོགས་གཉིས་ཀའི་ཉེས་པ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཡོད་དང་མེད་པའི་ངོ་བོ་གཉིས་ནི་གཅིག་ལ་གཅིག་མི་སྲིད་པས་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ནི་མི་སྲིད་པས་རྐྱེན་གྱི་ནུས་ཡུལ་མིན་པའི་ཕྱིར། བསྟན་བཅོས་ལས། མྱ་ངན་འདས་པ་དངོས་པོ་དང༌།། དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ཇི་

ང་དྲུག་

112

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ལྟར་འགྱུར།། ཞེས་དང༌། བྱེད་པ་པོར་གྱུར་མ་གྱུར་པ།། གྱུར་མ་གྱུར་དེ་མི་བྱེད་དོ།། ཡིན་དང་མ་ཡིན་གྱུར་ཅིག་ལ།། ཕན་ཚུན་འགལ་བས་ག་ལ་ཞིག། ཅེས་གསུངས་སོ།། བསྐྱེད་བྱ་གཉིས་བྲལ་གྱི་དངོས་
པོ་སྐྱེ་མི་རིགས་ཏེ། གཉིས་བྲལ་དེ་ལའང་རྐྱེན་དེས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་སྤངས་པའི་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགག་བྱ་ཡོད་མེད་གཉིས་མི་སྲིད་ན་དེ་བཀག་པའི་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་
པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། བསྟན་བཅོས་ལས། དངོས་མིན་དངོས་པོ་མེད་མིན་པ།། མྱ་ངན་འདས་པར་གང་སྟོན་པ།། དངོས་མེད་པ་དང་དངོས་པོ་དག། གྲུབ་ན་དེ་ནི་འགྲུབ་པར་འགྱུར།། ཞེས་གསུངས་སོ།།
གཞུང་དེ་དག་གིས་ནི་གཞན་སྐྱེ་ཁོ་ན་ལ་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བའི་འབྲས་བུ་མི་རུང་བར་མ་ཟད་རང་དང་གཉིས་ཀ་དང་རྒྱུ་མེད་དང་གཙོ་བོ་དང་དབང་ཕྱུག་སོགས་ལས་སྐྱེ་བར་སྨྲ་བ་ལ་ཡང་འབྲས་བུའི་མཐའ་བཞི་པོ་གང་ཡང་མི་རུང་ལ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐྱེ་བ་ལ་ཡང་སྤྲོས་མཐའ་བཞི་དང་བྲལ་བར་བསྟན་ཏོ།།གཉིས་པ་ཐ་སྙད་དུ་གཞན་སྐྱེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ། དེ་དགག་པའོ། ། དང་པོ་ནི། ཁོ་བོས་གཞན་སྐྱེ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་གང་སྨྲས་དེ་དག་བུད་ཤིང་སྣུམ་གྱིས་བྲན་པ་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱི་བློའི་མེས་མ་ལུས་པར་བསྲེགས་པས། ཁྱོད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མེ་སྤོར་བ་ལྷུར་བྱེད་པའི་རིགས་པའི་བུད་ཤིང་

113

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པབསྐུལ་བ་དགོས་པ་མེད་པས་ཆོག་གོ།། དེས་ན་རིགས་པས་མ་གྲུབ་ཀྱང་རང་གི་འདོད་དོན་གྲུབ་པ་ཡོད་དེ། འཇིག་རྟེན་དུ་གྲུབ་པའི་དོན་དེ་རིགས་པས་གནོད་པར་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྟོབས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནི། གང་གིས་རང་ལྟ་ལ་གནས་འཇིག་རྟེན་ཚད་མར་འདོད་པས་ན།། འདིར་ནི་རིགས་པ་སྨྲས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལྟ་ཀོ་ཅི་ཞིག་བྱ།། གཞན་ལས་གཞན་འབྱུང་བ་
ཡང་འཇིག་རྟེན་པ་ཡིས་རྟོགས་འགྱུར་ཏེ།། དེས་ན་གཞན་ལས་སྐྱེ་ཡོད་འདིར་ནི་རིགས་པས་ཅི་ཞིག་དགོས།།༢༢ཞེས་གསུངས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པ་གང་གིས་རིགས་མི་རིགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་མ་ཞུགས་པར་རང་གི་མཐོང་བ་སྟེ་
ལྟ་བ་ལ་གནས་ནས་ཡུལ་ལ་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་ཅིང༌། དེ་ལྟར་བྱས་པས་དོན་ཐོབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མར་འདོད་པས་ན། གཞན་སྐྱེ་བར་འཐད་པ་བརྗོད་པ་འདིར་ནི་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་སྨྲས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལྟ་ཀོ་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ་བྱ་མི་དགོས་ཏེ། རྒྱུ་གཞན་ལས་འབྲས་བུ་གཞན་འབྱུང་བའང་འཇིག་རྟེན་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་རིགས་པས་བསྒྲུབ་མི་དགོས་པར་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་གྲུབ་པས་འདིར་ནི་རིགས་པས་འབད་ནས་ཅི་ཞིག་སྒྲུབ་དགོས་ཏེ་མི་དགོས་པར་ཐལ། རིགས་པ་ནི་དངོས་པོ་མངོན་སུམ་མིན་པ་ལ་བརྗོད་པར་འོས་ཀྱི། མངོན་

ང་བདུན་

114

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

སུམ་ལ་མི་འོས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། གཞན་སྐྱེ་གྲུབ་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྤྱོད་པའི་སྐབས་སུ་མི་གནོད་པ། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འཇིག་རྟེན་པ་ལ་ཡང་མ་གྲུབ་པའོ། ། དང་པོ་ལ་
གཉིས། ཞར་བྱུང་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག ། དཀྱུས་མ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་མི་གནོད་པར་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། བདེན་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་སྤྱིར་བསྟན། སོ་སོའི་ངོ་བོ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །
དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། ཞར་ལ་མཐོང་བ་བརྫུན་པའི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། རྟེན་འབྱུང་ཟབ་མོ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་མ་རྟོགས་པར། དངོས་འཛིན་གྱི་བག་ཆགས་སྨིན་པས་
དངོས་པོར་ཞེན་ཞིང་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་མ་ཐོས་པས་འཇིག་རྟེན་ན་གཞན་སྐྱེ་ཡོད་ལ། གཞན་སྐྱེ་མེད་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་དོ་ཞེས་མ་རིག་པའི་གཉིད་ཀྱི་དབང་གིས་བརྡོལ་ཐབས་སྨྲ་བ་ལ། འཇིག་རྟེན་འདི་ལ་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་གྱི་དབང་གིས་གནས་སྐབས་བདེན་རྫུན་གྱི་ཐ་སྙད་ཇི་ལྟར་གྲགས་དང༌། དེ་ཁོ་ནར་བདེན་རྫུན་གྱི་གྲགས་པའི་རྣམ་གཞག་བརྗོད་པ་དང་བྲལ་ཚུལ་མ་བཤད་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་བླ་བརྡོལ་དུ་སྨྲ་བའི་ཞེན་དོན་བསལ་མི་ནུས་པས། འཇིག་རྟེན་གྱི་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞན་སྐྱེ་ལ་གནོད་པ་ཡིན་མིན་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་

115

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་འདི་ལྟ་བུའི་དབང་གིས་འདི་ལྟར་གནོད་ཡུལ་ཡིན་མིན་དུ་འཇོག་གོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། དངོས་ཀུན་ཡང་དག་བརྫུན་པ་མཐོང་བ་ཡིས།།
དངོས་རྙེད་ངོ་བོ་གཉིས་ནི་འཛིན་པར་འགྱུར།། ཡང་དག་མཐོང་ཡུལ་གང་ཡིན་དེ་ཉིད་དེ།། མཐོང་བ་བརྫུན་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་གསུངས།།༢༣ཞེས་གསུངས་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མྱུག་སོགས་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་ཀུན་
ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལས། དོན་དམ་པ་ནི་འཕགས་པ་ཡང་དག་པ་གཟིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ངོར་ཡུལ་ཡང་དག་པར་འཇོག་གོ་ཞེས་བརྗོད་པར་ཟད་ཀྱི། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་
པ་ཞིག་བློས་རྙེད་བྱར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།། ཀུན་རྫོབ་ནི་སོ་སྐྱེ་མ་རིག་པའི་ལིང་ཏོག་གིས་བློ་མིག་མ་ལུས་པ་ཁེབས་པ་རྣམས་ཀྱི་བློ་ངོར་ཡུལ་བརྫུན་པ་མཐོང་བ་ཡིས་བློར་འཇོག་གོ།། བློ་དེས་མཐོང་བའི་འཛིན་སྟངས་དང་མཐུན་པར་ཡུལ་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།། དེས་ན་དངོས་པོ་རྙེད་དོ་ཅོག་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་པའི་ངོ་བོ་གཉིས་ནི་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ།། དེ་གཉིས་ལས་འཕགས་པ་ཡང་དག་པ་མཐོང་བའི་ཡུལ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་དོན་དམ་བདེན་པའོ།། མཐོང་བ་བརྫུན་པའི་ཡུལ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་སྟོན་པས་གསུངས་སོ།།གཉིས་པ་ཞར་ལ་མཐོང་

ང་བརྒྱད་

116

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བ་བརྫུན་པའི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། མཐོང་བ་བརྫུན་པའི་དབྱེ་བ་དངོས། དེ་ཉིད་ལ་འཇིག་རྟེན་པས་མི་གནོད་པར་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། ཡུལ་ཅན་དང༌། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བའོ། །
དང་པོ་ནི། མཐོང་བ་བརྫུན་པའང་རྣམ་པ་གཉིས་འདོད་དེ།། དབང་པོ་གསལ་དང་དབང་པོ་སྐྱོན་ལྡན་ནོ།། སྐྱོན་ལྡན་དབང་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི།། དབང་པོ་ལེགས་གྱུར་ཤེས་ལྟོས་ལོག་པར་འདོད།།༢༤ཅེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་
བདེན་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་རྣམ་པར་བཞག་ནས་མཐོང་བ་བརྫུན་པ་ལའང་ཡང་དག་དང་བརྫུན་པ་གཉིས་ཡོད་པས། དེའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་མཐོང་བ་བརྫུན་པའང་རྣམ་པ་གཉིས་འདོད་དེ།
དབང་པོ་དྲུག་པོ་རབ་རིབ་དང་མིག་སེར་སོགས་ཕྱི་ནང་གི་འཁྲུལ་རྒྱུས་ཉམས་པར་མ་གྱུར་པ་གསལ་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་འཇིག་རྟེན་ན་ཡུལ་ཡང་དག་པར་འཛིན་པར་གྲགས་པ་རྣམས་དང༌། དབང་པོ་དྲུག་འཁྲུལ་རྒྱུས་བསླད་པའི་སྐྱོན་ལྡན་གཉིས་སོ།། གང་ཟག་གང་ཞིག་སྐྱོན་ལྡན་དབང་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི་དབང་པོ་དྲུག་པོ་མ་བསླད་པའི་ལེགས་པར་གནས་པའི་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ལོག་པའི་ཤེས་པར་འདོད་དོ།།གཉིས་པ་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ལ་གཉིས། ཡུལ་ལ་བདེན་བརྫུན་གཉིས་སུ་སྤྱིར་དབྱེ་བ། ཡུལ་བརྫུན་པའི་དབྱེ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། གནོད་པ་མེད་པའི་དབང་པོ་

117

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པདྲུག་རྣམས་ཀྱིས།། གཟུང་བ་གང་ཞིག་འཇིག་རྟེན་གྱིས་རྟོགས་ཏེ།། འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་བདེན་ཡིན་ལྷག་མ་ནི།། འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་ལོག་པར་རྣམ་པར་བཞག།༢༥ཅེས་གསུངས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པའི་མཐོང་བ་
ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ལོག་གཉིས་ཡོད་པ་ལྟར་ཡུལ་ལའང་ཡོད་དོ་ཞེས། ཕྱི་ནང་གི་བསླད་པས་གནོད་པ་མེད་པའི་དབང་པོ་དྲུག་རྣམས་ཀྱིས་གཟུང་བར་བྱ་བ་གང་ཞིག་འཇིག་རྟེན་གྱིས་རྟོགས་པ་སྟེ། དེ་ནི་
འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་བདེན་པ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ངོར་དེར་སྣང་ལ་བདེན་པར་ཞེན་ཞིང་ཐ་སྙད་དུ་མི་བསླུ་བའི་ཕྱིར། འཕགས་པ་ལ་ནི་དེ་བདེན་པ་མིན་ཏེ། མཉམ་གཞག་ཏུ་འགའ་ཡང་མ་གཟིགས་
ཤིང་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་ནི་འཁྲུལ་པར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་དབང་པོ་གནོད་བཅས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་སྣང་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཉིད་ཀྱི་བདེན་བརྫུན་ལ་ལྟོས་ནས་ལོག་པར་རྣམ་པར་བཞག་སྟེ། འཇིག་རྟེན་པ་དག་དེ་ལྟའི་ཡུལ་ལ་ལ་ལ་སྣང་བ་ཡོད་ཀྱང་བདེན་ཞེན་མེད་ལ། ལ་ལ་བདེན་ཞེན་ཡོད་ཀྱང་སྣང་བ་མེད་པས་ཐུན་མོང་གི་བླང་དོར་གྱི་ཡུལ་དུ་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་རབ་རིབ་དང་མིག་སེར་སོགས་དང་ད་དྷུ་ར་ཟོས་པ་རྣམས་ནི་དབང་པོ་ལ་གནོད་པའི་འཁྲུལ་རྒྱུ་ནང་ན་ཡོད་པའོ།། ཏིལ་མར་སོགས་དང་བྲག་ཕུག་སོགས་དང་མྱ་ངམ་གྱི་ཡུལ་ལ་དཔྱིད་དུས་ཉི་མའི་འོད་ཉེ་བ་ནི་དབང་

ང་དགུ་

118

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པོའི་འཁྲུལ་རྒྱུ་ཕྱི་ན་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གིས་ནང་གི་འཁྲུལ་རྒྱུ་མེད་པར་ཡང་ཤེས་པ་ལ་གཟུགས་བརྙན་དང་བྲག་ཆ་དང་སྨིག་རྒྱུའི་ཆུར་འཛིན་ལ་སོགས་པར་སྣང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་མིག་
འཕྲུལ་མཁན་སོགས་ཀྱིས་སྦྱར་བའི་སྨན་དང་སྔགས་ཀྱང་ཕྱིའི་རྐྱེན་ཡིན་ནོ།། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོའི་འཁྲུལ་རྒྱུ་ནི་ཕྱི་ནང་གི་མུ་སྟེགས་བྱེད་སོགས་ཀྱི་ལོག་རྟོག་གིས་གྲུབ་པའམ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ལོག་རྟོག་གིས་
བཏགས་པ་དང་མ་བཏགས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ལྟར་སྣང་ངོ༌།།གཉིས་པ་ཡུལ་བརྫུན་པའི་དབྱེ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ནི། མི་ཤེས་གཉིད་ཀྱིས་རབ་བསྐྱོད་མུ་སྟེགས་ཅན།། རྣམས་ཀྱིས་བདག་ཉིད་ཇི་བཞིན་
བརྟགས་པ་དང༌།། སྒྱུ་མ་སྨིག་རྒྱུ་སོགས་ལ་བརྟགས་པ་གང༌།། དེ་དག་འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་ཡོད་མིན་ཉིད།།༢༦ཅེས་གསུངས་ཏེ། མི་ཤེས་པའི་གཉིད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བསྐྱོད་པའི་ཕྱི་ནང་གི་མུ་སྟེགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་གཞུང་ལས་བདག་དང་གཙོ་བོ་དང་རྡུལ་ཕྲན་དང་ཀུན་གཞི་སོགས་དངོས་པོའི་ངོ་བོར་བདག་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གནས་པར་བརྟགས་པ་དང༌། དབང་པོ་བསླད་པའི་སྒྱུ་མ་སྨིག་རྒྱུ་ལ་སོགས་ལ་རྟ་གླང་ལ་སོགས་པར་བརྟགས་པ་གང་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ན་དོན་དམ་པར་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པ་དག་དེ་དག་གི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། མུ་

119

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པསྟེགས་ཅན་གྱིས་བརྟགས་པ་དེ་དག་དོན་ལ་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་རྟོག་ངོར་དེ་ཡོད་དམ་སྙམ་ན། དེས་དེ་ལྟར་རྟོག་པ་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཀུན་ལ་གྲགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཕྱོགས་བཏང་ནས་འཇིག་
རྟེན་ལ་མེད་པའི་ཆོས་ལ་བརྟེན་ནས་བླང་དོར་བྱེད་སྐད་པ་དེ་ཤིང་གི་སྟེང་དུ་འགྲོ་བར་འདོད་ནས་ཡལ་ག་སྔ་མ་བཏང་ནས་ཕྱི་མ་མ་བཟུང་ན་ལྟ་ངན་གྱི་རི་སུལ་དུ་ལྷུང་སྟེ་བདེན་གཉིས་མཐོང་བ་དང་བྲལ་
བས་འབྲས་བུ་མི་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ།།གཉིས་པ་དེ་ཉིད་ལ་འཇིག་རྟེན་པས་མི་གནོད་པར་བསྟན་པ་ནི། འདིར་གཞན་སྐྱེ་དགག་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་པ་མེད་དེ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་
པའི་དབྱེ་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་བདེན་བརྫུན་རྗེས་བརྗོད་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་སྐྱེ་འགོག་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་མཐོང་བ་ཁོ་ནར་གནས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་བཀག་པ་མ་ཡིན་གྱི། འཕགས་པའི་གཟིགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཀག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། མིག་ནི་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་དམིགས་པ་ཡིས།། རབ་རིབ་མེད་ཤེས་ལ་གནོད་མིན་ཇི་ལྟར།། དེ་བཞིན་དྲི་མེད་ཡེ་ཤེས་སྤངས་པའི་བློས།། དྲི་མེད་བློ་ལ་གནོད་པ་ཡོད་མ་ཡིན།།༢༧ཞེས་གསུངས་ཏེ། མིག་ནི་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་དམིགས་པ་ཡི་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པ་དེས་ནི་རབ་རིབ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་འཁྲུལ་པ་བསྐྱེད་པའི་གནོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་

དྲུག་ཅུ་

120

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བཞིན་དུ། དྲི་མེད་ཡེ་ཤེས་སྤངས་པའི་བྱིས་པའི་བློས་འཁྲུལ་ནས་གཞན་སྐྱེ་མཐོང་ཡང་འཕགས་པ་དྲི་མེད་བློ་ལ་འཁྲུལ་པར་བསླད་པའི་གནོད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སོ་སྐྱེའི་མཐོང་བ་དེ་ནི་འཕགས་པས་
མ་གཟིགས་པས་ཡ་མ་བརླ་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་ཀྱི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རང་བཞིན་དང༌། དོན་དམ་པའི་རང་བཞིན་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ནི།
དངོས་པོ་རྣམས་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོར་བརྗོད་ནས་འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་བསྟན་པ་ནི། གཏི་མུག་རང་བཞིན་སྒྲིབ་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་སྟེ།། དེས་གང་བཅོས་མ་བདེན་པར་སྣང་དེ་ནི།། ཀུན་རྫོབ་བདེན་ཞེས་ཐུབ་པ་
དེས་གསུངས་ཏེ།། བཅོས་མར་གྱུར་པའི་དངོས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུའོ།།༢༨ཞེས་གསུངས་ཏེ། གཏི་མུག་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་གནས་ལུགས་ལ་རྨོངས་པར་བྱེད་པའམ། གནས་ལུགས་ལས་གཞན་དུ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་གནས་ལུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་དེ་ལྟ་བུ་ལ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱར་འཇོག་སྟེ་རྒྱུ་མཚན་བཤད་ཟིན་ཏོ།། གཏི་མུག་གི་རང་བཞིན་ཀུན་རྫོབ་དེས་དངོས་པོ་གང་རང་བཞིན་མེད་བཞིན་ཡོད་པར་ཞེན་ནས་དོན་ལ་མ་ཞུགས་ཀྱང་བཅོས་མར་བཏགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དབང་གིས་བདེན་པར་སྣང་བ་དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཞེས་ཐུབ་པ་དེས་གསུངས་ཏེ། དེའང་རྟེན་

121

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པའབྱུང་གི་གཟུགས་བརྙན་སོགས་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ནི་བྱིས་པས་ཀྱང་བརྫུན་པར་རྟོགས་ལ། སྔོན་པོ་སོགས་ནི་བདེན་པར་སྣང་ཞིང་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་དེ་ལ་སྒྲིབ་བྲལ་དུ་མི་སྣང་
བས་དོན་དམ་པའི་རང་བཞིན་དང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མིན་ཞིང༌། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ནི་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་གིས་བསྡུས་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པས་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའོ།།
སྐབས་འདིའི་འཇུག་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་གི་ཟིན་སོ་བཙན་པར་བྱས་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འཛིན་བློ་ཡིན་ན་ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་གསལ་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་སྣང་བར་འཇོག་བྱེད་སྲིད་རྩའི་མ་
རིག་པ་གང་ཞིག། དེ་མ་ལོག་པའི་བྱིས་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་སྣང་ཞིང༌། དེ་ལོག་པའི་འཕགས་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་མི་སྣང་བར་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསལ་བར་བཤད་སྣང་བས། བདེན་འཛིན་ལ་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་ཟླ་གྲགས་ཀྱི་དགོངས་པ་གཏན་མིན་ཞེས་རྟབ་རྟབ་པོར་རིངས་པོ་རིངས་པོས་ཁ་ཚོན་གཅོད་པའང་ཆེས་སྔས་པར་འགྱུར་གྱི་དོགས་སོ།། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་སྤངས་པ་འདུ་བྱེད་གཟུགས་བརྙན་ལ་སོགས་པའི་ཡོད་པ་ཉིད་དང་འདྲ་བར་གཟིགས་པ་

རེ་གཅིག་

122

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

རྣམས་ལ་ནི་བཅོས་མར་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་ནི་རང་བཞིན་ཡིན་གྱི། བདེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ་བདེན་པར་རློམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། བྱིས་པ་རྣམས་ལ་ནི་སླུ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། འཕགས་པ་རྣམས་
ལ་ནི་སྒྱུ་མ་ལྟར་རྟེན་འབྱུང་ཉིད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་འགྱུར་རོ།། ཀུན་རྫོབ་ཙམ་པོ་དེ་ཡང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ཙམ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་སྣང་བ་དང་བཅས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་
ཅན་གྱི་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་ཐོབ་ལ་སྣང་གི། སྣང་བ་མེད་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་མངའ་བ་མཉམ་གཞག་གི་གནས་སྐབས་སུ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དོན་དམ་པའི་
རང་བཞིན་བཤད་པ་ནི། བདེན་པ་དང་པོ་བརྗོད་ནས་གཉིས་པ་བསྟན་པར་བཞེད་པ་ལ། དེ་ནི་ཡིད་དང་སྒྲའི་དངོས་ཡུལ་མིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་མཐུན་པར་མྱོང་བའི་དཔེས་བསྟན་པ་ནི། རབ་རིབ་མཐུ་ཡིས་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པའི།། ངོ་བོ་ལོག་པ་གང་ཞིག་རྣམ་བརྟགས་པ།། དེ་ཉིད་བདག་ཉིད་གང་དུ་མིག་དག་པས།། མཐོང་དེ་དེ་ཉིད་དེ་བཞིན་འདིར་ཤེས་གྱིས།།༢༩ཞེས་གསུངས་ཏེ། རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་རབ་རིབ་མཐུ་ཡིས་བཟའ་བཏུང་གི་སྣོད་དུ་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ལོག་པ་གང་ཞིག་ཡོད་པར་རྣམ་པར་བརྟགས་ནས། དེ་སེལ་བར་འདོད་ནས་སྣོད་དེ་འགྲེ་ལྡོག་བྱེད་པར་ཆེར་ངལ་བ་ན། མིག་དག་པས་དེའི་གན་དུ་

123

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཕྱིན་ནས་སྣོད་དེར་ཁྱད་གཞི་སྐྲ་ཤད་ཉིད་མ་དམིགས་ན་དེའི་ཁྱད་ཆོས་དངོས་པོ་དངོས་མེད་སྐྲ་ཤད་ཡིན་མིན་དེའི་མདོག་མཐོན་ཀ་ལྟར་སྔོ་མི་སྔོར་མི་རྟོག་གོ།། དེས་ན་མིག་མ་དག་པ་ལ་
མིག་དག་པས་སྣོད་འདིར་སྐྲ་ཤད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲས་པས་སྨྲ་པོ་ལ་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་ཉེས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།། སྐྲ་ཤད་སོགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ནི་སྣོད་གང་དུ་བདག་ཉིད་མིག་དག་པ་གང་གིས་མཐོང་
བ་དེ་དེའི་དེ་ཉིད་ཡིན་གྱི། མ་དག་པས་མཐོང་བ་ནི་དེའི་དེ་ཉིད་མིན་པ་དེ་བཞིན་བདེན་གཉིས་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་འདིར་ཡང་མ་རིག་པས་དེ་ཉིད་མ་མཐོང་བས་ཕུང་སོགས་དམིགས་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་བོ།།
མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་དང་བྲལ་བའི་རྫོགས་སངས་ཀྱིས་སྐྲ་ཤད་ལྟ་བུའི་ཕུང་སོགས་གཟིགས་པ་མེད་པར་དེའི་རང་བཞིན་མཐོང་བ་ནི་དོན་དམ་བདེན་པར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག། དེའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་མ་རིག་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསླད་པ་གཏན་ལོག་པས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྣང་བ་མི་འཆར་བ་ནི་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ།། འོ་ན་རྫོགས་སངས་ཀྱིས་སྐྲ་ཤད་ལྟ་བུའི་ཕུང་སོགས་གཟིགས་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། སྤྲོས་པ་ཅི་ཡང་མ་གཟིགས་པ་ལ་དེའི་གནས་ཚུལ་གཟིགས་པར་བརྗོད་དེ། གང་ནམ་མཁའ་ལ་ཡི་གེ་འགོད་པར་ནུས་མི་ནུས་དོགས་པ་ལ་འགོད་པར་ནུས་པར་མ་མཐོང་བས་འགོད་

རེ་གཉིས་

124

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པར་མི་ནུས་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་མཐོང་བ་ལྟ་བུའི་ཕྱིར། འཕགས་པ་བདེན་པ་གཉིས་ལ་འཇུག་པ་ལས། ཇི་སྐད་དུ། ལྷའི་བུ། གལ་ཏེ་དོན་དམ་པར་ན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱི་
ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་འགྱུར་ན་ནི། དེ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གྲངས་སུ་མི་འགྲོ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ།། འོན་ཀྱང་། ལྷའི་བུ། དོན་དམ་པར་ན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་
ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པ། བྱེ་བྲག་མེད་པ། མ་སྐྱེས་པ། མ་འགགས་པ། སྨྲ་བར་བྱ་བ་དང་། སྨྲ་བ་དང་། ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། ཤེས་པ་དང་བྲལ་བའོ།། ལྷའི་བུ། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་བར་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར་ནི་མ་ཡིན་ནོ།། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་བརྫུན་པ་སྟེ་བསླུ་བའི་ཆོས་སོ།། ལྷའི་བུ། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་བསྟན་པར་མི་ནུས་སོ།། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་གིས་སྟོན་པ་དང་། ཅི་སྟོན་པ་དང་། གང་ལ་སྟོན་པའི་ཆོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་དོན་དམ་པར་ནི་རབ་ཏུ་མ་སྐྱེས་པའོ།། རབ་ཏུ་མ་སྐྱེས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་ནི་རབ་ཏུ་མ་སྐྱེས་པའི་ཆོས་རྣམས་བཤད་པར་མི་ནུས་སོ་ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ།། དེས་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དེའི་ཡུལ་ཅན་དངོས་པོ་དང༌།

125

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པདངོས་པོ་མེད་པ་དང༌། རང་གི་དངོས་པོ་དང༌། གཞན་གྱི་དངོས་པོ་དང༌། བདེན་པ་དང༌། བདེན་པ་མ་ཡིན་པ་དང༌། རྟག་པ་དང༌། ཆད་པ་དང༌། རྟག་པ་དང༌། མི་རྟག་པ་དང༌། བདེ་བ་
དང༌། སྡུག་བསྔལ་བ་དང༌། གཙང་བ་དང༌། མི་གཙང་བ་དང༌། བདག་དང༌། བདག་མེད་པ་དང༌། སྟོང་པ་དང༌། མི་སྟོང་པ་དང༌། མཚན་ཉིད་དང༌། མཚན་གཞི་དང༌། གཅིག་ཉིད་དང༌། གཞན་ཉིད་དང༌།
སྐྱེ་བ་དང༌། འགག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་དག་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསམ་པ་ལ་འཕགས་པ་རྣམས་ཁོ་ན་ཚད་མ་ཡིན་གྱི།
འཕགས་པ་མ་ཡིན་པ་དག་མ་ཡིན་ནོ།། དེ་ལྟར་རྒྱས་པར་སྨོས་པ་དེས་ནི་དོན་དམ་བློའི་ཡུལ་མིན་པ་དང༌། བློ་དང་ཡིད་དང་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་འདུ་བྱེད་རྣམ་རིག་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པ་ལ་འཇུག་པ་ན་ཉེ་བར་ཞི་བ་ལས་སྐད་ཅིག་གི་རྒྱུ་བ་ཙམ་ཡང་བཟོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། དོན་དམ་བློ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན།། བློ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་འདོད།། ཅེས་སོ།། ཚུལ་འདི་ནི་མདོ་སྔགས་ཀྱི་ངེས་དོན་མཐའ་དག་གི་སྲོག་གནད་ཕུལ་དུ་དབྱུང་དུ་མེད་པར་དགོངས་ཏེ། རྗེ་བཙུན་ས་ར་ཧ་དང༌། དཔལ་ལྡན་ཤ་ཝ་རི་དབང་ཕྱུག་ནས་རྗེ་བཙུན་མར་པ་མི་ལ་སོགས་ལས་ཉེ་བར་

རེ་གསུམ་

126

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བརྒྱུད་པའི་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་བློ་འདས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཚུལ་ཞེས་འབྱུང་བ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། ཕྱིས་ཀྱི་དུས་ཆོས་ཚུལ་འདི་ཆེས་ཆེར་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་སྤྱན་རས་གཟིགས་མི་ཏྲ་ཛོ་ཀིས་ཁྲོ་ཕུ་ལོ་
ཙཱ་བ་ལ་གདམས་པའི་མདོ་སྔགས་ཀྱི་ངེས་དོན་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་གདམས་སྐོར་མཐའ་ཡས་པ་འབྱུང་བའི་ལུགས་འདི་ལ་དེང་སང་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་ཁ་མཐུན་པར་རྒྱ་ནག་ཧྭ་ཤང་གི་ལུགས་
ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བ་དེ་ལ་ནི་ཁོང་པར་སྙིང་དང༌། དཔྲལ་བར་མིག་དང༌། དྲན་པ་སོ་ན་གནས་པ་ཞིག་ཇི་ལྟར་ཡོད། གཉིས་པ་དཀྱུས་མ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་མི་གནོད་པར་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། འཇིག་རྟེན་ཚད་
མ་མིན་པའི་རྒྱུ་མཚན། དེས་ན་དེ་ཉིད་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་མི་གནོད། ཞར་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པའི་ཡུལ་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་ཚད་མ་ཡིན་ན་ནི།། འཇིག་རྟེན་དེ་ཉིད་མཐོང་བས་འཕགས་གཞན་གྱིས།། ཅི་དགོས་འཕགས་པའི་ལམ་གྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ།། བླུན་པོ་ཚད་མར་རིགས་པའང་མ་ཡིན་ནོ།།༣༠ཞེས་གསུངས་ཏེ། གལ་ཏེ་དེ་ཉིད་དཔྱོད་པའི་སྐབས་འདིར་འཇིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བ་ཚད་མ་ཡིན་ན་ནི་ཆོས་ཅན། དེ་ཉིད་སྟོན་པའི་འཕགས་པ་གཞན་གྱིས་མཁྱེན་པ་ཅི་ཞིག་དགོས་ཏེ་མི་དགོས་པར་ཐལ། འཇིག་རྟེན་པས་དངོས་པོའི་དེ་ཉིད་ཚད་མས་གྲུབ་པར་མཐོང་བས་མ་རིག་པ་སྤོང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་

127

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པའཕགས་པ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་ནི།། ཇི་ལྟར་བྱིས་པས་རྣམ་བརྟགས་བཞིན།། དེས་དེ་མཐོང་ཞིང་དེ་ཡོད་ན།། ཐམས་ཅད་ཡང་དག་མཐོང་བར་
འགྱུར།། ཞེས་དང༌། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས། ཇི་ལྟར་བྱིས་པས་རྣམ་བརྟགས་བཞིན།། དངོས་པོ་གལ་ཏེ་བདེན་གྱུར་ན།། དེ་དངོས་མེད་པར་རྣམ་ཐར་དུ།། གང་གིས་མི་འདོད་རྒྱུ་ཅི་ཞིག། ཅེས་འབྱུང་
ངོ༌།། ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཚད་མས་དེ་ཉིད་མཐོང་ཡང་ད་དུང་ཐབས་ཀྱི་ཆར་གྱུར་པའི་ཐོས་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པའི་འཕགས་ལམ་ལ་བརྟེན་པས་ཅི་སྟོ་སྙམ་ན། དེ་ལྟར་ན་འཕགས་པའི་ལམ་
ཐོས་སོགས་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། དེར་བསྒྲིམས་པས་འབྲས་བུ་དོན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འཇིག་རྟེན་གྱི་མིག་སོགས་ཚད་མས་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་གང་ཞིག། དེ་ལྟར་རྟོགས་ན་གྲོལ་བ་ལ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོག་པས་འཕགས་ལམ་གཞན་ཀུན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཡང་འཇིག་རྟེན་པའི་ཚད་མས་དེ་ཉིད་མཐོང་ཡང་མ་རིག་མ་སྤངས་པས་འཕགས་པར་མ་གྱུར་ཏོ་ཞེས་དོགས་ན། འོ་ན་མ་རིག་པས་བླུན་པོར་གྱུར་པའི་བློ་ཚད་མར་རིགས་པའང་མ་ཡིན་ནོ་སྟེ། ཡུལ་གང་ལ་ཡུལ་ཅན་གང་མ་རྟོགས་པ་དེ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ནོར་བུ་མཁན་པོ་མིན་པས་ནོར་བུ་མི་ཤེས་པ་བཞིན་ནོ།། དེས་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་

རེ་བཞི་

128

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པོའི་མདོ་ལས། མིག་དང་རྣ་བ་སྣ་ཡང་ཚད་མ་མིན།།ལྕེ་དང་ལུས་དང་སེམས་ཀྱང་ཚད་མ་མིན།། གལ་ཏེ་དབང་པོ་འདི་དག་ཚད་ཡིན་ན།། འཕགས་པའི་ལམ་གྱིས་སུ་ལ་ཅི་ཞིག་བྱ།། གང་ཕྱིར་དབང་པོ་
འདི་དག་ཚད་མིན་ཏེ།། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བེམས་པོ་ལུང་མ་བསྟན།། དེ་ཕྱིར་མྱ་ངན་འདས་པའི་ལམ་འདོད་གང༌།། དེས་ནི་འཕགས་པའི་ལམ་གྱི་བྱ་བ་བྱོས།། ཞེས་འབྱུང་ངོ༌།།གཉིས་པ་དེས་ན་དེ་ཉིད་ལ་
འཇིག་རྟེན་གྱིས་མི་གནོད་པ་ནི། རྣམ་ཀུན་འཇིག་རྟེན་ཚད་མིན་དེ་ཡི་ཕྱིར།། དེ་ཉིད་སྐབས་སུ་འཇིག་རྟེན་གནོད་པ་མེད།། ཅེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སུ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པ་མེད་དེ།
དེའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་དཔྱོད་སྐབས་སུ་རྣམ་ཀུན་འཇིག་རྟེན་ཚད་མ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། འཁྲུལ་ཤེས་ཀྱི་མཐོང་བས་མ་འཁྲུལ་བའི་མཐོང་བ་ལ་གནོད་པ་མེད་པ་བཞིན་ནོ།།གསུམ་པ་ཞར་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པའི་ཡུལ་བསྟན་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་དོན་ནི་འཇིག་རྟེན་གྲགས་ཉིད་ཀྱིས།། གལ་ཏེ་སེལ་ན་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་འགྱུར།།༣༡ཞེས་གསུངས་ཏེ། འོ་ན་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པ་གང་དུ་འཇུག་ཅེ་ན། འཇིག་རྟེན་གྲགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་དོན་ནི་གལ་ཏེ་སེལ་བར་བྱེད་ན་རྒྱུ་དེའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་ཁ་ཅིག་གིས་ངའི་རྫས་ཕྲོགས་སོ་ཞེས་སྨྲས་པ་དང༌།

129

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པགཅིག་ཤོས་ཀྱིས་རྫས་ཅི་ཞིག་ཡིན། དེས་སྨྲས་པ། བུམ་པའོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ལ། དེས། བུམ་པ་ནི་རྫས་མ་ཡིན་ཏེ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྨི་ལམ་གྱི་བུམ་པ་བཞིན་ཞེས་སུན་འབྱིན་པ་
ལྟ་བུ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་དེ། འཇིག་རྟེན་ན་སད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བུམ་པ་བདེན་པར་འདོད་ཅིང༌། རྨི་ལམ་གྱི་བུམ་པ་བདེན་པར་མི་འདོད་པས་དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། རིགས་
པའི་དཔྱད་པ་ཞིབ་མོ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། གང་གི་ཚེ་འཕགས་པའི་གཟིགས་པ་ལ་གནས་ཏེ་སྐྱེ་བོ་མཁས་པ་ཚད་མར་བྱེད་པ་དེའི་ཚེ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་གཞན་ལས་སྐྱེ་
བ་འཇིག་རྟེན་པ་ལ་ཡང་མ་གྲུབ་པ་ནི། གང་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ས་བོན་ཙམ་བཏབ་ནས།། བདག་གིས་བུ་འདི་བསྐྱེད་ཅེས་སྨྲ་བྱེད་ཅིང༌།། ཤིང་ཡང་བཙུགས་སོ་སྙམ་དུ་རྟོག་དེས་ན།། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་མེད།།༣༢ཅེས་གསུངས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བ་དང་བསྟུན་ནས་རྗེས་བརྗོད་བྱས་ཀྱང་གཞན་སྐྱེ་འགོག་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་མི་གནོད་པ་ནི། དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་དེ་ཁོ་ནར་ལྟ་ཞོག། འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། གང་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་པ་དག་མའི་མངལ་དུ་ས་བོན་ཙམ་བཏབ་ནས་ཕྱིས་ཕོ་དབང་དང་ལྡན་པ་ཞིག་བཙས་པ་ན་བདག་གིས་བུ་འདི་བསྐྱེད་ཅེས་སྨྲ་བར་བྱེད་ཅིང༌། ཨ་

རེ་ལྔ་

130

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

མྲའི་ས་བོན་ཙམ་བཙུགས་ནས་ཕྱིས་ཤིང་སྡོང་ཆེར་སྐྱེས་པ་ན་འདི་ཡང་བདག་གིས་བཙུགས་སོ་སྙམ་དུ་རྟོག་པར་བྱེད་ཀྱི། ས་བོན་དང་འབྲས་བུ་རྫས་གཞན་དུ་ལྟ་བར་མི་བྱེད་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། དེ་ལས་
གཞན་རང་གི་བུ་ལུས་ལས་བཏོན་ནས་མངལ་དུ་འཇུག་འབྱིན་དང༌། ཤིང་ཡང་ས་བོན་འདེབས་ཚེ་ཡལ་འདབ་རྒྱས་པ་ཅན་བཙུགས་པ་ནི་མ་ཡིན་པས་འཇིག་རྟེན་ན་རྒྱུ་འབྲས་གཅིག་པར་ཡང་མི་འགྱུར་
ལ། རྒྱུ་མཚན་སྔ་མ་ལྟར་བདག་གིས་བུ་དང་བདག་གིས་ཤིང་བསྐྱེད་པར་བྱས་སོ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི། དེ་ལྟར་མིན་པར་གཞན་གྱིས་གཞན་བསྐྱེད་ན་བདག་གིས་བུ་སོགས་ཉེ་བར་སྟོན་པའི་སྐབས་མེད་དོ།།
གཉིས་པ་བཀག་པས་གྲུབ་པའི་དོན་ལ་གཉིས། རྟེན་འབྲེལ་རྟག་ཆད་མེད་པར་གྲུབ་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན། ངོ་བོར་གྲུབ་ན་སྟོང་ཉིད་སྐུར་འདེབས་སུ་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། གང་ཕྱིར་མྱུ་གུ་ས་བོན་ལས་གཞན་མིན།། དེ་ཕྱིར་མྱུག་ཚེ་ས་བོན་ཞིག་པ་མེད།། གང་ཕྱིར་གཅིག་ཉིད་ཡོད་མིན་དེ་ཕྱིར་ཡང༌།། མྱུག་ཚེ་ས་བོན་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་མི་བྱ།།༣༣ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདིར་ས་མྱུག་གཞན་པར་གྱུར་ན་ཆོས་ཅན། མྱུ་གུ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་ན་ས་བོན་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་ཏེ། གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བ་མེན་ཡོད་པས་བ་ལང་ཤི་ཡང་བ་མེན་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་མི་འགྱུར་བ་དང༌། སོ་སྐྱེ་ཡོད་པས་འཕགས་པ་མྱ་ངན་ལས་མ་འདས་

131

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཔ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ།། དེས་ན་མྱུ་གུ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་ས་བོན་ཞིག་ཅིང་རྒྱུན་ཆད་པ་མེད་དེ། གང་ཕྱིར་མྱུ་གུ་ས་བོན་ལས་གཞན་མིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ཚུལ་དེས་ཆད་པ་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ།། མྱུག་
ཚེ་ས་བོན་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་པར་མི་བྱ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་ས་མྱུག་གཅིག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ།། ཚུལ་དེས་རྟག་པ་རྣམ་པར་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ།། ཇི་སྐད་དུ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོའི་མདོ་
ལས། ས་བོན་ཡོད་ན་མྱུ་གུ་ཇི་བཞིན་ཏེ།། ས་བོན་གང་ཡིན་མྱུ་གུ་དེ་ཉིད་མིན།། དེ་ལས་གཞན་མིན་དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ།། དེ་ལྟར་རྟག་མིན་ཆད་མིན་ཆོས་ཉིད་དོ།། ཞེས་པས། ས་མྱུག་གཞན་མིན་ཏེ། ས་
བོན་ཡོད་ན་མྱུ་གུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དང༌། ས་བོན་གང་ཡིན་མྱུ་གུར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཉིད་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀའི་ཕྱོགས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དེ་གཉིས་གཅིག་དང་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་མྱུག་བལྟོས་ནས་སྐྱེ་འགག་བྱེད་པ་ནི་དུས་རྟག་པར་འབྱུང་བའི་རྟག་པ་དང་ཡེ་མི་འབྱུང་བའི་ཆད་པ་དང་བྲལ་བའོ།། དེས་ན་ས་མྱུག་དག་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་ན་གཅིག་དང་ཐ་དད་པའི་རང་བཞིན་ལས་རྣམ་པ་གཞན་མེད་ཀྱང་དེ་མེད་པས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ས་མྱུག་གི་འབྲེལ་པ་ནི་བློས་བཏགས་ཙམ་དུ་ཟད་པས། རྨི་ལམ་གྱི་ས་མྱུག་ལྟར་གཅིག་དང་གཞན་དུ་ག་ལ་འགྱུར། དེའི་ཆེད་དུ་འཕགས་

རེ་དྲུག་

132

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པ་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས། འདུ་བྱེད་རྣམས་ནི་མ་རིག་རྐྱེན་ཅན་ཏེ།། འདུ་བྱེད་དེ་དག་དེ་ཉིད་དུ་ཡོད་མིན།། འདུ་བྱེད་མ་རིག་པ་ཉིད་སྟོང་པ་སྟེ།། རང་བཞིན་གྱིས་ནི་གཡོ་བ་དང་བྲལ་བའོ།། ཞེས་
དང༌། བསྟན་བཅོས་ལས་ཀྱང་། གང་ལ་བརྟེན་ཏེ་གང་འབྱུང་བ།། དེ་ནི་རེ་ཞིག་དེ་ཉིད་མིན།། དེ་ལས་གཞན་པའང་མ་ཡིན་པ།། དེ་ཕྱིར་རྟག་མིན་ཆད་པའང་མིན།། ཞེས་དང༌། འཕགས་པ་ལྷའི་དབུ་མ་
བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་འཇུག་འགྱུར་བ།། དེས་ན་ཆད་པར་མི་འགྱུར་ཞིང༌།། གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་ལྡོག་འགྱུར་བ།། དེས་ན་རྟག་པར་མི་འགྱུར་རོ།། ཞེས་སོ།།གཉིས་པ་ངོ་བོར་གྲུབ་ན་སྟོང་
ཉིད་སྐུར་འདེབས་སུ་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་བསྟན་པ་ནི། གལ་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་བརྟེན་གྱུར་ན།། དེ་ལ་སྐུར་པས་དངོས་པོ་འཇིག་པའི་ཕྱིར།། སྟོང་ཉིད་དངོས་པོ་འཇིག་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་ན།། དེ་ནི་རིགས་མིན་དེ་ཕྱིར་དངོས་ཡོད་མིན།།༣༤ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེས་ན་དངོས་པོ་འགའ་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ངེས་པར་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་བླང་བར་བྱ་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་གལ་ཏེ་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བློས་བཏགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་དེ་རང་གི་ངོ་བོའི་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའམ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ན་སྟོང་ཉིད་དེས་དངོས་པོའི་རང་

133

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པབཞིན་ཡོད་པ་མེད་པར་སྨྲས་པས་དངོས་པོ་འཇིག་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བར་ཐལ། རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་མཐོང་བ་ན། དངོས་པོ་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་དེ་ལ་སྐུར་
པ་བཏབ་པས་དངོས་པོ་འཇིག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཐོ་བས་བུམ་པ་འཇིག་པ་བཞིན་ནོ།། འདོད་པ་དེ་ལྟར་ན། དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
པ་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། དཀོན་བརྩེགས་ལས། འོད་སྲུངས་གཞན་ཡང་དབུ་མའི་ལམ་ཆོས་རྣམས་ལ་ཡང་དག་པར་སོ་སོར་རྟོག་པ་ནི། གང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་སྟོང་པར་མི་བྱེད་དེ། ཆོས་རྣམས་ཉིད་
སྟོང་པ་དང༌། གང་མཚན་མ་མེད་པས་ཆོས་རྣམས་མཚན་མ་མེད་པར་མི་བྱེད་དེ། ཆོས་རྣམས་ཉིད་མཚན་མ་མེད་པ་དང༌། གང་སྨོན་པ་མེད་པས་ཆོས་རྣམས་སྨོན་པ་མེད་པར་མི་བྱེད་དེ། ཆོས་རྣམས་ཉིད་སྨོན་པ་མེད་པ་དང༌། གང་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པས་ཆོས་རྣམས་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་དེ། ཆོས་རྣམས་ཉིད་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པ་དང༌། གང་མ་སྐྱེས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་དུ་མི་བྱེད་དེ། ཆོས་རྣམས་ཉིད་མ་སྐྱེས་པ་དང་གང་མ་བྱུང་བས་ཆོས་རྣམས་མ་བྱུང་བར་མི་བྱེད་དེ། ཆོས་རྣམས་ཉིད་མ་བྱུང་བ་དང༌། ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ།།གསུམ་པ་བཀག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་

རེ་བདུན་

134

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བ་ལ་གསུམ། ཀུན་རྫོབ་དང་འགལ་བ་སྤང་བ། མཐོང་བ་དང་འགལ་བ་སྤང་བ། ལས་འབྲས་དང་འགལ་བ་སྤང་བའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། ཀུན་རྫོབ་ད པྱད་ནས་གཞག་བྱ་མིན་པ། ད པྱད་ན་བདེན་པ་
གཉིས་ཅར་དུ་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་ལོ། ། དང་པོ་ནི། གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་འདི་དག་རྣམ་དཔྱད་ན།། དེ་ཉིད་བདག་ཅན་དངོས་ལས་ཚུ་རོལ་དུ།། གནས་རྙེད་མ་ཡིན་དེ་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་གྱི།། ཐ་སྙད་བདེན་ལ་རྣམ་པར་དཔྱད་མི་
བྱ།།༣༥ཞེས་གསུངས་ཏེ། གང་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་པའི་དངོས་པོ་འདི་དག་རྣམ་པར་དཔྱད་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་དམ་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་དངོས་ཆོས་སྐྱེ་འགག་དང་བྲལ་བ་ལས། ཚུ་རོལ་གཞན་དུ་ཀུན་རྫོབ་
པའི་སྐྱེ་འགག་ཏུ་གྲུབ་པའི་གནས་རྙེད་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སེམས་པ་ན་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་ལ་དཔྱོད་ཀྱི། འཇིག་རྟེན་པས་ཀུན་རྫོབ་ལ་མ་དཔྱད་པར་འཇོག་པ་ན་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་བདེན་པ་ལ་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་མི་བྱའོ།། དེས་ན་མ་དཔྱད་པ་ན་འཇིག་རྟེན་པས་མཐོང་བ་འདི་ཡོད་ན་འདི་འབྱུང་ཞེས་པ་ཙམ་ཞིག་གཞན་གྱི་རྗེས་བརྗོད་དུ་བྱ་བ་འཐད་དེ། དེའི་བླང་དོར་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཉིད་ལ་འཇུག་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། ཇི་ལྟར་ཀླ་ཀློ་སྐད་གཞན་གྱིས།། གཟུང་བར་མི་ནུས་དེ་བཞིན་དུ།། འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་མ་གཏོགས་པར།། འཇིག་རྟེན་གཟུང་བར་

135

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པནུས་མ་ཡིན།། ཞེས་དང༌། བསྟན་བཅོས་ལས། ཐ་སྙད་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར།། དམ་པའི་དོན་ནི་རྟོགས་མི་འགྱུར།། དམ་པའི་དོན་ནི་མ་རྟོགས་པར།། མྱ་ངན་འདས་པ་ཐོབ་མི་འགྱུར།།
ཞེས་གསུངས་སོ།། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་དཔྱད་པ་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ངོར་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་ཉམས་པར་འགྱུར་ཏེ། འཕགས་པ་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས། དཔེར་ན་ཤིང་དང་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་བྱས་ལ།། ལག་
པས་རྩོལ་བ་བྱས་པ་གསུམ་ཚོགས་ན།། སྒྲོག་བྱེད་པི་ཝང་གླིང་བུ་ལ་སོགས་ལས།། དེ་དག་ལས་སྐྱེས་སྒྲ་ཡང་འབྱུང་བར་འགྱུར།། དེ་ནས་མཁས་པ་ལ་ལས་བརྟག་བྱས་ཏེ།། དེ་ནི་གང་ནས་འོངས་ལ་
གར་སོང་ཞེས།། ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་མཚམས་ཀུན་ཏུ་བརྟག་བྱས་ན།། སྒྲ་ཡི་འགྲོ་བའམ་འོང་བ་བརྙེད་མི་འགྱུར།། དེ་ལྟར་རྒྱུ་དག་དང་ནི་རྐྱེན་དག་ལས།། འདུ་བྱེད་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་སྟེ།། ཡང་དག་མཐོང་བའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་ནི།། འདུ་བྱེད་སྟོང་པ་གཡོ་བ་མེད་པར་མཐོང༌།། ཕུང་པོ་དག་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཁམས་རྣམས་ནི།། ནང་ཡང་སྟོང་ལ་ཕྱི་རོལ་སྟོང་པ་སྟེ།། སེམས་ཅན་བདག་གིས་སྟོང་ཞིང་གནས་མེད་ལ།། ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནམ་མཁའི་ངོ་བོ་ཉིད།། ཅེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་ངོ༌།། ངག་དོན། དགོས་པའི་དབང་གིས་ཐ་སྙད་ཁས་བླངས་ནས་དེར་འཇུག་པ་ན་དཔྱད་ནས་དེར་ཁས་བླང་བར་

རེ་བརྒྱད་

136

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བྱ་བ་མིན་ཏེ། དཔྱད་ན་མི་རྙེད་པས་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གང་ཡང་བཞག་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ།། ཡང་ཐ་སྙད་ཀྱི་མཚན་མས་འཆིང་བར་འགྱུར་བའི་ཚེ་ན་ནི་ཐ་སྙད་ལ་རིགས་པས་བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་
ནས་སྤྲོས་མཚན་ཞི་བའི་ཆེད་དུ་འབད་པར་བྱའོ།། གང་ཐ་སྙད་ལ་རིགས་པས་དཔྱད་ནས་འཇོག་པ་རྣམས་ནི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བཞག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ཐ་སྙད་ལ་རིགས་པས་
དཔྱད་ནས་རྙེད་ན་དོན་དམ་དུ་འགྱུར་གྱི། ཐ་སྙད་དུ་མི་རུང་ལ། མ་རྙེད་ན་ནི་ཐ་སྙད་སྟོར་ཞིང་དོན་དམ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་དཔྱད་ན་བདེན་པ་གཉིས་ཅར་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་ནི།
དངོས་པོ་ལ་ཞེན་ལྟ་ཅན་དག་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་ཡོད་པ་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་ཆད་ཀྱི་དོགས་པས་བྲེད་དེ་འཁོར་འདས་དང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང༌། རྣམ་བྱང་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་རྫས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཤིག་ཡོད་དོ་ཞེས་སྨྲ་ན། དེ་ལྟར་ཡོད་དོ་ཞེས་ཚིག་ཏུ་སྨྲས་ཀྱང་གནས་ཚོད་ལ་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་པས། དེ་ཉིད་སྐབས་སུ་རིགས་པ་གང་ཞིག་གིས།། བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་རིགས་མིན་པའི།། རིགས་དེས་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རིགས་མིན་པས།། ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་གང་གིས་ཡིན་པར་འགྱུར།།༣༦ཞེས་གསུངས་ཏེ། དོན་དམ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སུ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རིགས་པ་

137

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པགང་ཞིག་གིས་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་པའི་རིགས་པ་དེས་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་བདག་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་སོགས་རིགས་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱོད་ཀྱི་
བདེན་པ་གཉིས་ཀར་སྐྱེ་བ་གང་གི་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ་སྐྱེ་བར་མི་འགྲུབ་བོ།། བདེན་པ་གཉིས་ཀར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་འདིའང་རྣལ་འབྱོར་པའི་བློ་ལ་བལྟོས་ཏེ་སྐྱེ་སོགས་ཀྱི་མཚན་མ་ཉེ་བར་ཞིའོ་ཞེས་བཞག་
གི། གཞན་དུ་ན་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་མཚན་མེད་ཅིས་གྲུབ་པ་དང༌། དེ་ལྟར་འཇོག་བྱེད་ཀྱང་མེད་པས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བརྡ་ཙམ་ལས་སྙིང་པོར་གྱུར་པ་འགའ་ཙམ་ཡང་གར་ཡོད། གཉིས་པ་མཐོང་བ་དང་འགལ་བ་
སྤང་བ་ལ་གཉིས། སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་ཡང་རྒྱུ་འབྲས་སུ་སྣང་བ་མི་འགལ་བའི་ཚུལ། དེས་རྟག་ཆད་དང་བྲལ་བར་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། བདེན་པ་གཉིས་ཀར་རང་གི་ངོ་བོས་སྐྱེ་བ་མེད་ན་སྐྱེ་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་འཇིག་རྟེན་དུ་ཇི་ལྟར་དམིགས་ཤེ་ན། སྐྱེ་སོགས་འཇིག་རྟེན་དུ་དམིགས་པས་འཇིག་རྟེན་དུ་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་སྐྱེ་སོགས་གྲུབ་བདེན་དུ་ཡོད་པ་ཆེས་འགལ་བར་སྨྲས་པའོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། དངོས་པོ་སྟོང་པ་གཟུགས་བརྙན་ལ་སོགས་པ།། ཚོགས་ལ་ལྟོས་རྣམས་མ་གྲགས་པ་ཡང་མིན།། ཇི་ལྟར་དེར་ནི་གཟུགས་བརྙན་སོགས་སྟོང་ལས།། ཤེས་པ་དེ་ཡི་རྣམ་པར་སྐྱེ་འགྱུར་ལྟར།༣༧། དེ་བཞིན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྟོང་ན་ཡང༌།། སྟོང་ཉིད་དག་

རེ་དགུ་

138

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ལས་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་གཟུགས་བརྙན་དང༌། སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་པ་ནི་མེ་ལོང་དང་བྱད་བཞིན་དང་ཤིང་བུ་རྡེའུ་དང་སྔགས་སོགས་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱི་ཚོགས་པ་
ལ་བལྟོས་ནས་འབྱུང་ཞིང༌། དམིགས་པ་རྣམས་འཇིག་རྟེན་ན་མ་གྲགས་པའང་མ་ཡིན་ལ། འབྲས་བུ་རང་བདེན་པ་མིན་པ་འབྲས་བུ་ལྟར་སྣང་བ་ལ་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བལྟོས་ནས་འཇོག་ཀྱང་རྒྱུ་རྐྱེན་རང་བདེན་
པར་གྱུར་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་མེ་ལོང་ལ་སོགས་པ་དེར་ནི་དམིགས་རྐྱེན་གཟུགས་བརྙན་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ལས་ཡུལ་ཅན་དེའི་འབྲས་བུ་ཤེས་པ་གཟུགས་བརྙན་དེའི་རྣམ་
པར་སྐྱེ་འགྱུར་དེ་ལྟ་བུའི་ཕྱིར། དཔེ་དེ་བཞིན་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀ་རང་བཞིན་པ་མིན་ཏེ། སྤྲུལ་པ་ལས་སྤྲུལ་པ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའི་ཕྱིར། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ལས། དེ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་སྤྲུལ་སྟོང༌།།སྤྲུལ་པས་སྤྲུལ་པ་སྨོས་ཅི་དགོས།། ཞེས་སོ།། དེ་བཞིན་དུ་སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་པ་བརྫུན་པའི་དཔེ་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱར་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ།། དེ་བཞིན་གཟུགས་སོགས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་འབྲས་ཐ་དད་དུ་མི་གནས་པའི་ཚུལ་གྱི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ན་ཡང་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་དག་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་འབྲས་བུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ངོར་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་

139

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པབྱ་བ་ཞིག་གྲགས་སོ།། དེས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས། མདོར་ན་སྟོང་པའི་ཆོས་ལས་ནི།། སྟོང་པའི་ཆོས་རྣམས་འབྱུང་བ་ཡིན།། བྱེད་པོ་ལས་དང་འབྲས་མྱོང་བ།། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་
རྒྱལ་བས་བསྟན།། གང་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་རྟེན་འབྱུང་ཡང༌།། ཚོགས་པ་དག་ལས་འབྱུང་བ་ཡི།། རྔ་ཡི་སྒྲ་དང་མྱུ་གུ་བཞིན།། རྨི་ལམ་སྒྱུ་མ་ཡིན་པར་འདོད།། ཆོས་རྣམས་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བ་དང༌།། ཅུང་ཟད་འགལ་
བར་མི་འགྱུར་ཏེ།། རྒྱུ་ནི་རྒྱུ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ།། སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས།། ཞེས་སོ།། དེ་ལྟར་གཟུགས་བརྙན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་ལ་རང་བཞིན་མེད་པར་ཤེས་བཞིན་མཁས་པ་སུ་ཞིག་གཟུགས་
སོགས་རྒྱུ་འབྲས་ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ་པ་གྲུབ་པ་ལྟར་སྣང་ཙམ་དུ་དམིགས་པས་དེ་ལ་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་ངེས་པ་ག་ལ་བྱེད་རིགས་ཏེ། ཡོད་པར་སྣང་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ། ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་ལས། མེ་ལོང་ཤིན་ཏུ་ཡོངས་དག་ལ།། ཇི་ལྟར་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡི།། གཟུགས་བརྙན་སྣང་བ་དེ་བཞིན་དུ།། ལྗོན་པ་ཆོས་རྣམས་ཤེས་པར་གྱིས།། ཞེས་གསུངས་སོ།།གཉིས་པ་དེས་རྟག་ཆད་དང་བྲལ་བར་བསྟན་པ་ནི། བདེན་པ་གཉིས་སུའང་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཕྱིར།། དེ་དག་རྟག་པ་མ་ཡིན་ཆད་པའང་མིན།།༣༨ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྟེན་འབྱུང་གི་ཆོས་དེ་དག་རྟག་པ་མ་ཡིན་

བདུན་ཅུ་

140

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཆད་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པ་གཉིས་སུའང་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཕྱིར་གཟུགས་བརྙན་ལྟར་རོ།།གསུམ་པ་ལས་འབྲས་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། ཞར་ལ་
ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གསུམ། རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་འཐད་པ། དོན་དེ་ཉིད་དཔེའི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་པ། དེ་ལ་ཐུག་མེད་དུ་ཧ་ཅང་ཐལ་
བ་སྤང་བའོ། ། དང་པོ་ནི། དེས་ན་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཕྱིར་རྟག་ཆད་དུ་བལྟ་བ་ལས་གྲོལ་བར་མ་ཟད། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ལས་འགགས་ནས་ཡུན་རིང་ལོན་ཡང་ལས་འབྲས་ཀྱི་
འབྲེལ་པའི་ཆེད་དུ་ཀུན་གཞི་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་ནི་དོན་མེད་དེ། དེ་འདྲའི་དངོས་པོ་རྫས་གྲུབ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལས་འབྲས་དང་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་དང་ངོ་བོ་ཅན་དུ་གྲུབ་པར་སྨྲ་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་སེང་གེ་ཟླ་བའི་གྲོང་ཁྱེར་ཞིག་གི་ངོགས་ནས་ཡིད་འབྱུང་བས་ངལ་བའི་ཚེགས་ཆེན་པོས་དེའི་རྩ་འཛིན་བྱེད་པར་རློམ་པར་ཟད་དེ། ལས་འབྲས་སོགས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་སྐྱེ་འགགས་དང་བྲལ་བ་ལ་རྟག་ཆད་དུ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་རང་ངོས་མ་གྲུབ་པ་ལ་གྲུབ་པར་འབད་ནས་རྩོད་པའི་ཕྱིར་དོན་མེད་པ་ཁོ་

141

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པནའོ་ཞེས། གང་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་དེ་མི་འགག་པ།། དེ་ཕྱིར་ཀུན་གཞི་མེད་ཀྱང་འདི་ནུས་ཕྱིར།། ལ་ལར་ལས་འགགས་ཡུན་རིང་ལོན་ལས་ཀྱང༌།། འབྲས་བུ་ཡང་དག་འབྱུང་བར་རིག་པར་གྱིས།།༣༩ཞེས་གསུངས་
ཏེ། ལས་ཀྱི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་དེ་མི་འགག་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ལས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྐྱེ་འགག་མེད་པའི་མ་ཞིག་པ་དེ་འདུས་མ་བྱས་པ་ལས་ཐ་
སྙད་རྫུན་ངོ་དང་བསླུ་ངོར་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འདུས་བྱས་འབྱུང་མི་རུང་བའམ། མི་སྲིད་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ཀུན་གཞི་སོགས་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དངོས་པོ་རང་བདེན་པ་མེད་ཀྱང་འདས་པའི་
ལས་ལས་མ་འོངས་པའི་འབྲས་བུ་འདི་འབྱུང་བར་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་དུས་ལ་ལར་ལས་འགགས་ནས་ཡུན་རིང་ལོན་པ་ལས་ཀྱང་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡང་དག་འབྱུང་བར་འགལ་བ་མེད་པར་རིག་པར་གྱིས་ཤིག། དེས་ན་ལས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཞིག་པ་དང་མ་ཞིག་པའི་འགག་པ་དང་གནས་པ་ལས། ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པའི་རང་བཞིན་ཡོད་པ་མིན་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུའི་འབྲེལ་པ་གདོད་ནས་མ་སྐྱེས་པ་ལ་བལྟོས་བཞག་གི་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གློ་བུར་བ་ནི་གང་གིས་བཏགས་པའི་བཏགས་ངོར་ཆུད་མི་ཟ་བ་འདི་དོན་ལ་མི་གནས་པ་བསླུ་ཆོས་བརྫུན་པའི་བདེན་པ་ཙམ་ཞིག་ནི་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་སོ་

དོན་གཅིག་

142

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཞེས། བསྟན་བཅོས་ལས། གང་ཕྱིར་ལས་ནི་སྐྱེ་བ་མེད།། འདི་ལྟར་རང་བཞིན་མེད་དེའི་ཕྱིར།། གང་ཕྱིར་དེ་ནི་མ་སྐྱེས་པ།། དེ་ཕྱིར་ཆུད་ཟར་མི་འགྱུར་རོ།། ཞེས་དང༌། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ལས། སེམས་
ཅན་རང་གི་ལས་དང་ནི།། ལས་རྣམས་ཆུད་ཟ་མིན་པར་གསུངས།། ལས་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་གསུངས་ཏེ།། མ་སྐྱེས་གང་དེ་ཆུད་མི་ཟ།། ཞེས་དང༌། འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་ལས། མི་
ཡི་ཚེ་ཚད་ལོ་བརྒྱ་སྟེ།། དེ་སྲིད་འཚོ་ཞེས་བརྗོད་མོད་ཀྱི།། ལོ་ལ་ཕུང་པོར་སྤུངས་པ་མེད།། སྒྲུབ་པ་དེ་ཡང་དེ་དང་མཚུངས།། ཟད་པ་མེད་ཅེས་གང་སྨྲས་དང༌།། ལས་ཟད་ཅེས་ནི་གང་སྨྲས་པ།། སྟོང་པའི་
ཚུལ་དུ་ཟད་པ་མེད།། ཐ་སྙད་ཚུལ་དུ་ཟད་པར་བསྟན།། ཞེས་གསུངས་སོ།། དེས་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་མདོ་སྡེ་ལས་བརྒྱ་ཐམ་པ་ལས། ལུས་ཅན་དག་གི་ལས་རྣམས་ནི།། བསྐལ་པ་བརྒྱར་ཡང་ཆུད་མི་ཟ།། ཚོགས་ཤིང་དུས་ལ་བབ་པ་ན།། འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་སྨིན་པར་འགྱུར།། ཞེས་གསུངས་པ་ལ་ཆུད་མི་ཟ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་ནས་ཀུན་གཞིའི་བར་རང་རང་གིས་བཏགས་པའི་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་ཡོད་པ་ཆུད་མི་ཟ་བར་འདོད་ལ། འདིར་ནི་རང་བཞིན་མེད་པས་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་མ་འགག་པའམ་མ་ཞིག་ལ། དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་གང་ལ་ཆུད་ཟ་བ་མི་སྲིད་ཅིང༌། ཐ་

143

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པསྙད་དུ་སྐྱེ་འགག་གིས་སྟོང་པའི་སྐྱེ་འགག་ལྟར་སྣང་བའི་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་བརྫུན་བློའི་ངོར་མི་འཐད་པ་མེད་དོ་ཞེས་གཞན་ངོར་སྨྲའོ།། རང་ལུགས་ལ་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ནི་
འདིར་གཏན་སྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདིར་དངོས་པོ་ལ་སྐྱེ་འགག་གི་འཐད་པ་ནི་རང་ལུགས་ཀྱི་རིགས་པ་ཚད་མ་གང་གིས་ཀྱང་མི་འགྲུབ་པས་དེར་ཁས་ལེན་གང་དང་ཡང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་འཇིག་
རྟེན་ཀུན་རྫོབ་བསླུ་བ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་གཞན་ངོར་ལས་འབྲས་མི་འཐད་དོ་ཞེས་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་གྲགས་བརྗོད་ཙམ་དུ་ཟད་དོ།། འོ་ན་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་འགའ་ཡང་མ་གཟིགས་ན་ཇི་ལྟར་གཞན་
གྱི་ལོག་རྟོག་བསལ་བར་བྱ་ཞེ་ན། བདེན་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟར་མ་རྟོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་གྱ་ཚོམས་སུ་ལས་འབྲས་ལ་སྐུར་པ་བཏབ་ནས་བླང་དོར་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པས་ངན་སོང་གི་གཡང་ས་ཆེན་པོར་ལྟུང་བ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ།། ཀུན་གཞི་ལ་སོགས་པའི་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་ཁས་མ་བླངས་ཀྱང༌། གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་སེལ་མི་ནུས་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་གཞི་སོགས་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་ཀྱང་རྟེན་ཡོད་ན་ལས་ཀྱི་རྒྱུན་མ་འགག་པའི་ཕྱིར་མ་འགག་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱིན་པ་འཐད་པར་འདོད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྣང་ལ། འདིར་ཡང་ལས་འབྲས་ལ་སྐྱེ་འགག་སོགས་མཐའ་བརྒྱད་དང་

དོན་གཉིས་

144

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བྲལ་བའམ་མ་འགག་པའི་ཕྱིར་ཆུད་མི་ཟ་བ་ལ་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་མི་འགལ་བར་གཞན་གྱིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་ནུས་པའི་ཕྱིར། ལས་མ་སྐྱེས་པས་མི་འགག་ཏུ་ཆུག་མོད། མ་སྐྱེས་པའི་ལས་ལས་འབྲས་
བུ་ཇི་ལྟར་འབྱུང་ཞེ་ན། འབྲས་བུ་ཇི་སྙེད་ཅིག་འབྱུང་བ་ཐམས་ཅད་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ཞིང༌། མ་སྐྱེས་པའི་ཆོས་ལས་འབྱུང་བར་གོང་དུ་གཟུགས་བརྙན་ལ་སོགས་པའི་དཔེ་དུ་མས་བསྟན་ཞིང༌།
རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་འགག་མེད་པ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་འཐད་ཀྱི། ལས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེས་ན་ལས་འབྲས་དང་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་གཞུང་འདི་དག་གི་དགོངས་པ་འཁྲུལ་པ་མེད་
པ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གངས་ཅན་དུ་སྔར་བྱོན་པའི་སྐྱེས་བུ་ཚད་མར་གྱུར་པ་དག་གི་གསུང་ཚིག་རང་ཚིག་གི་ལྷད་མ་བཅུག་པར་བྲིས་པ་ཡིན་པས་སྐལ་ལྡན་དག་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་གནས་སུ་ཟུང་ཞིག། ཅེས་གསུངས། གཉིས་པ་དོན་དེ་ཉིད་དཔེའི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་པ་ནི། དོན་དམ་པར་ལས་རང་བཞིན་མེད་པ་དང༌། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ལས་འགགས་པ་གང་ཡང་རུང་བ་ལས་ཀྱང་འབྲས་བུ་འབྱུང་མི་རིགས་ན་གཉིས་ཀ་ལས་ལྟ་ཅི་སྨོས་ཤེ་ན། ཇི་སྐད་བསྙད་པའི་དོན་ཉིད་དཔེའི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ནི། རྨི་ལམ་དམིགས་པའི་ཡུལ་དག་མཐོང་ནས་ནི།། སད་ཀྱང་བླུན་ལ་ཆགས་པ་སྐྱེ་འགྱུར་བ།། དེ་བཞིན་འགགས་ཤིང་རང་བཞིན་

145

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཡོད་མིན་པའི།། ལས་ལས་ཀྱང་ནི་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་ཡིན།།༤༠ཞེས་གསུངས་ཏེ། འགགས་ནས་ཡུན་རིང་དུ་ལོན་ཞིང་རང་བཞིན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ལས་ལས་ཀྱང་ནི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་འབྱུང་
བ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་རྨི་ལམ་དུ་དམིགས་པའི་ཡུལ་འདོད་དོན་དག་དང༌། བུད་མེད་བཟང་མོ་དང་ལྷན་ཅིག་འདོད་པ་སྤྱོད་པ་མཐོང་ནས་ནི་སླར་སད་པ་ན། རྨི་ལམ་གྱི་བུད་མེད་རང་བཞིན་གྱིས་
མ་གྲུབ་ཅིང་འགགས་སུ་ཟིན་ཀྱང་བླུན་པོ་འགའ་ཞིག་དེ་ལ་འདོད་པའི་ཆགས་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་མཚུངས་སོ།། འདིའི་དཔེ་དོན་རྒྱས་པར་སྲིད་པ་འཕོ་བའི་མདོ་ལས་འབྱུང་
བ་བཞིན་རང་འགྲེལ་ན་བཀོད་ཡོད་དོ།།གསུམ་པ་དེ་ལ་ཐུག་མེད་དུ་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། ཐུག་མེད་དུ་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་སྤང་བ། སྟོང་ཡང་ལས་འབྲས་སོ་སོར་ངེས་ཤིང་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའོ། ། དང་པོ་ནི། ལས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ལ་ཟད་འགག་མེད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་སྨིན་འབྱུང་བར་འདོད་ན་ཇི་ལྟར་རྣམ་སྨིན་མ་བསྐྱེད་པའི་ལས་ལྟར་རྣམ་སྨིན་ཕྱུང་ཟིན་པས་ཀྱང་འབྲས་བུ་འབྱིན་པར་འགྱུར་ཏེ། མ་འགགས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་ཡུལ་ནི་ཡོད་ཉིད་མིན་མཚུངས་ཀྱང༌།། རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་སྐྲ་ཤད་རྣམ་པར་ནི།། མཐོང་གི་དངོས་གཞན་རྣམ་པར་མ་ཡིན་ལྟར།། དེ་བཞིན་སྨིན་ལས་སླར་སྨིན་མིན་ཤེས་གྱིས།།༤༡

དོན་གསུམ་

146

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཇི་ལྟར་ཡུལ་སྐྲ་ཤད་དང་རི་བོང་གི་རྭ་སོགས་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་མཚུངས་ཀྱང༌། རབ་རིབ་ཀྱིས་བསླད་པའི་མིག་ཅན་གྱིས་ནམ་མཁར་སྐྲ་ཤད་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་ནི་མཐོང་གི།
བོང་བུའི་རྭ་དང་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་སོགས་དངོས་པོ་གཞན་གྱི་རྣམ་པར་མཐོང་བ་མ་ཡིན་པ་ལྟར་རྣམ་སྨིན་ཕྱུང་ཟིན་པ་དང་མ་ཟིན་པའི་ལས་དག་ཀྱང་མ་འགགས་ཤིང་རང་བཞིན་མེད་པར་མཚུངས་ཀྱང༌།
སྔར་འབྲས་བུ་ཕྱུང་མ་ཟིན་པའི་ལས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་འབྱིན་ལ་རྣམ་པར་སྨིན་ཟིན་པའི་ལས་ལ་སླར་ཡང་འབྲས་བུ་སྨིན་པ་མིན་པར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག་སྟེ་དཔེ་སྔ་མ་དེ་བཞིན་ནོ།། འདིའང་རང་ལུགས་
ལ་སྒྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་གྱི། གཞན་གྱི་ཁས་བླངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ལོག་རྟོག་སེལ་བ་ཙམ་སྟེ། རི་བོང་གི་རྭ་དང་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་སོགས་མེད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། འཕགས་པ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། ནམ་མཁའ་རི་བོང་རྭ་དག་དང༌།། མོ་གཤམ་གྱི་ནི་བུ་དག་ཀྱང༌།། མེད་བཞིན་ཚིག་ཏུ་བརྗོད་པ་ལྟར།། དངོས་ལ་རྟོག་པའང་དེ་བཞིན་ནོ།། ཞེས་དེ་དག་མེད་པར་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེར་ཡང་ཡོད་པའི་རྟོག་པ་བཀག་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། མེད་པར་རྟོག་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པ་ཉིད་མ་གྲུབ་ན་མེད་པའང་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སྟོང་ཡང་ལས་འབྲས་སོ་སོར་ངེས་ཤིང་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ནི།

147

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པདེའི་ཕྱིར་རྣམ་སྨིན་མི་དགེ་ནག་པོའི་ལས།། རྣམ་སྨིན་དགེ་ཉིད་དགེ་ལས་ཡིན་མཐོང་ཞིང༌།། དགེ་མི་དགེ་མེད་བློ་ཅན་ཐར་འགྱུར་ཏེ།། ལས་འབྲས་རྣམས་ལ་སེམས་པའང་དགག་པར་མཛད།།༤༢ཅེས་གསུངས་ཏེ།
དཔེ་འདིས་ལས་རྣམས་རྣམ་སྨིན་མ་ངེས་པ་མ་ཡིན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། སོ་སོར་ངེས་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྲ་ཤད་སོགས་རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་ངེས་པ་མཐོང་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དགེ་མི་དགེའི་ལས་
རང་བཞིན་མེད་པ་ཡིན་ཀྱང་རྣམ་སྨིན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་མི་དགེ་བའི་རྒྱུ་ནི་ནག་པོའི་ལས་མི་དགེ་བ་ཉིད་ལས་ཡིན་གྱི། དགེ་བ་ལས་མ་ཡིན་ལ། རྣམ་སྨིན་ཡིད་དུ་འོང་ཞིང་དགེ་བ་ཉིད་ནི་དགེ་བའི་ལས་
ལས་ཡིན་པར་མཐོང་གི། མི་དགེ་བ་ལས་མ་ཡིན་ཞིང༌། མཁས་པ་གང་ཞིག། དགེ་མི་དགེའི་ལས་གཉིས་ཀ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་བློ་ཅན་ནི་ཐར་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་རང་བཞིན་མེད་པའི་ལས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་འབྱིན་པ་དང༌། རྣམ་སྨིན་སོ་སོར་ངེས་པའི་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དཀའ་བའི་ཕྱིར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཤིན་ཏུ་ལས་འབྲས་ལ་ངེས་པར་དཔྱོད་པ་རྣམས་ལ་ལས་འབྲས་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པ་ལས་ཀུན་རྫོབ་འཇིག་པར་འགྱུར་དུ་འོང་ངོ་སྙམ་སྟེ་སྐྲག་པ་ཅན་དེ་ངོར། ལས་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ནི་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་བོ་ཞེས་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་རྣམས་ལ་

དོན་བཞི་

148

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་པའང་དགག་པར་མཛད་དེ། རྒྱུ་འདི་ལས་འབྲས་བུ་འདི་སྐྱེའོ་ཞེས་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཚུ་རོལ་མཐོང་བས་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལས་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་
ཀྱང་བསླུ་མེད་དུ་སོ་སོར་བདེན་པར་སྣང་བ་ནི་ཐོས་བསམ་སྒོམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རིགས་པའི་མཐུ་ལས་ཡིན་གྱི། རང་དགར་བསམས་ན་འགལ་བ་ཉིད་དུ་རྟོག་པ་ལས་བློའི་ཡུལ་དུ་ཇི་ལྟ་བར་ངེས་པ་སྟེ་
གཟུང་བྱར་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་ཞར་ལ་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། ཀུན་གཞི་སོགས་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པས་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། ཅི་ལས་འབྲས་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་ལས་འབྲས་རྣམ་པར་འཇོག་ན། ལང་གཤེགས་སོགས་ལས། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོས་མཐའ་ཡས་པའི་ནུས་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་བསྒོ་གཞི་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པ་རྒྱ་མཚོ་ལས་རླབས་ལྟར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་གསུངས་པ་དེ་ཅི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པ་ཞིག་གམ་ཞེ་ན། གང་ཟག་ཁ་ཅིག་ཞེན་པའི་བློ་ངོ་དེར་བལྟོས་ནས་དེར་མོས་པར་བྱེད་པ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་པ་ལ་བསམས་ནས་དེ་ངོར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པས་དགོས་པ་དེ་སྐད་

149

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པདུ་བསྟན་པས་གདུལ་བྱ་ལ་དེ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དགོས་པ་དེ་སྐད་དུ་གསུངས་ན་དེའི་དགོངས་གཞི་ནི་གང་ཞེ་ན། སྟོང་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་དགོངས་ཏེ་ཀུན་གཞི་ཞེས་པའི་དངོས་
པོ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་སྐད་དུ་བསྟན་ཏེ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་རྗེས་སུ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། ཀུན་གཞི་ཡོད་ཅིང་གང་ཟག་ཉིད་ཡོད་ལ།། ཕུང་པོ་འདི་དག་འབའ་ཞིག་ཉིད་ཡོད་ཅེས།། བསྟན་པ་འདི་ནི་དེ་ལྟར་ཆེས་
ཟབ་དོན།། རིག་པར་མི་འགྱུར་གང་ཡིན་དེ་ལའོ།།༤༣ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེས་ན་མདོ་སྡེ་གང་དུ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་ཡོད་ཅིང་གདུལ་བྱའི་ངོར་གང་ཟག་ཉིད་ཀྱང་ཡོད་པར་གསུངས་པ།
ཇི་སྐད་དུ། དགེ་སློང་དག་ཕུང་པོ་ལྔ་ནི་ཁུར་རོ།། ཁུར་ཁུར་བ་ནི་གང་ཟག་གོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང༌། ཁ་ཅིག་ལ་ནི་བདག་དང་བྲལ་བའི་ཕུང་པོ་འདི་དག་འབའ་ཞིག་ཉིད་ཡོད་ཅེས་བསྟན་པ་འདི་ནི་དགོས་པ་དངོས་པོར་ལྟ་བ་ཅན་དག་ལ་དེ་ལྟར་ཆེས་ཟབ་པའི་དོན་སྟོང་པ་ཉིད་རིག་པར་མི་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ལ་བསྟན་པ་རིམ་འཇུག་གི་ཆེད་དུ་ཀུན་གཞི་སོགས་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིས་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ཕྱིན་ལོག་དང་བྲལ་བར་རྟོགས་པ་ན་ཀུན་གཞི་སོགས་ལ་ཞེན་པའང་སྤོང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལས་ཡོན་ཏན་འབྱུང་གི་སྐྱོན་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སངས་

དོན་ལྔ་

150

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་བསྐལ་པའི་དུས་དང་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་དཔགས་ནས་སྟོན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། གང་ཞིག་གང་གང་ལ་དགའ་བ།། དེ་ཡི་དེ་དེ་སྔར་དཔྱད་བྱ།། ཉམས་
པར་འགྱུར་བ་དམ་ཆོས་ཀྱི།། སྣོད་ནི་ཅིས་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་འབྱུང་ངོ༌།།གཉིས་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པ་ནི། འཇིག་ཚོགས་ལྟ་དང་བྲལ་ཡང་
སངས་རྒྱས་ཀྱིས།། ཇི་ལྟར་ང་དང་ང་ཡི་བསྟན་པ་ལྟར།། དེ་བཞིན་དངོས་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་མོད་ཀྱི།། ཡོད་ཅེས་དྲང་དོན་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན།།༤༤ཞེས་གསུངས་ཏེ། བསྟན་པ་མཆོག་ལ་གདུལ་བྱ་དཀྲི་ཆེད་དུ་ཀུན་གཞི་
བསྟན་པར་མ་ཟད། འཇིག་ཚོགས་ཀྱི་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ཀྱང་ང་དང་ང་ཡི་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ཆེད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ང་དེའི་ཚེ་དེའི་དུས་ན་ཞེས་སོགས་ཇི་ལྟར་ང་དང་ང་ཡི་བསྟན་པ་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྲུབ་པ་མེད་མོད་ཀྱི། དོན་ཟབ་མོ་ཁོང་དུ་ཆུད་ཆེད་དུ་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ཡོད་ཅེས་དྲང་དོན་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།། འདི་ནི་བདེན་པ་བཞི་དང་གཉིས་དང་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་སོགས་བསྟན་པ་མཐའ་དག་ལ་འདོན་པ་བསྒྱུར་རོ།། དེས་ན་ཤར་རིའི་སྡེ་པ་དང་མཐུན་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པར།

151

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པ

(འཕགས་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས།) གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་རྣམ་འདྲེན་རྣམས།། འཇིག་རྟེན་མཐུན་པར་མི་འཇུག་ན།། སངས་རྒྱས་ཆོས་ཉིད་གང་ཡིན་
དང༌།། སངས་རྒྱས་སུས་ཀྱང་ཤེས་མི་འགྱུར།། ཞེས་སོགས་ནས། དུས་གསུམ་དག་ཏུ་སེམས་ཅན་གྱི།། རང་བཞིན་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ལ།། སེམས་ཅན་ཁམས་ཀྱང་སྟོན་མཛད་པ།། འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་
མཐུན་འཇུག་ཡིན།། ཞེས་འཇིག་རྟེན་མཐུན་འཇུག་གི་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། དབུ་མ་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་འཇིག་རྟེན་པའི་བློ་དང་མཐུན་པར་བདེན་རྫུན་གྱི་བློ་སོ་སོའི་ངོར་བདེན་པའི་འཛིན་སྟངས་དང་
མཐུན་པར་བདེན་པ་གཉིས་ཡོད་དོ་ཞེས་པ་ལྟར་མཐུན་པར་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་སྨྲས་ནས། དེ་ལྟར་ནའང་འདིར་འཇིག་རྟེན་རང་གི་བློ་མཐུན་གྱི་འཇུག་པའི་རིགས་པས་དཔྱད་ན་འདིར་འགྱུར་ཏེ། བརྫུན་པའི་བདེན་པ་ལ་བདེན་པ་དོན་ལ་མི་གནས་ཤིང་བདེན་པའི་བདེན་པའང་དོན་ལ་མི་འགྲུབ་སྟེ། བརྫུན་པའི་བདེན་པའམ་བརྫུན་པར་བདེན་པའང་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་བདེན་གཉིས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན་དང་དངོས་མེད་ཆོས་ཉིད་ལ་སོགས་པར་སྒྲོ་སྐུར་དུ་བཏགས་པ་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པར་མཛད་ལ། དེས་ན་

དོན་དྲུག་

152

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

སྤྲོས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡོད་མེད་སོགས་རྣམ་པར་འཇོག་པ་ནི་འདིར་གདུལ་བྱའི་ངོར་མཐུན་འཇུག་ཙམ་དུ་སྨྲས་ཞེས་དང༌། འཇིག་རྟེན་གྱི་རྗེས་བརྗོད་ཙམ་དུ་བྱས་སོ་ཞེས་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་དབུ་མ་ཐལ་
རང་གི་ཁྱད་པར་ཡང་ཕྱེས་པ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པས་ནི་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚད་མ་འཇིག་རྟེན་ན་ཚད་མར་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་ཐ་སྙད་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་པའི་སྒོ་ནས་མཐུན་པར་འཇུག་སྟེ་
དངོས་པོའི་རང་བཞིན་འགོག་པར་བྱེད་ལ། ཐལ་འགྱུར་བས་ནི་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚད་མ་འཇིག་རྟེན་ན་ཚད་མར་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་ཐ་སྙད་དུའང་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་ན་དེ་ལྟར་གྲགས་པའི་རྗེས་
བརྗོད་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་འཇིག་རྟེན་དང་རྩོད་སྐབས་ཕྱེ་བའི་མཐུན་འཇུག་ཏུ་སྨྲས་ནས་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་འགོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་པ་འདི་ནི་བཀའ་བརྒྱུད་དྭགས་སྐོར་བའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ལ་འཁྲུལ་པ་དང་བྲལ་བའོ།། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ཞར་ལ་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་དགག་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ། དེ་དགག་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་རྣམ་པར་བཞག་པ། དེས་རང་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱལ་སྲས་ཀྱིས་སྲིད་གསུམ་རྣམ་ཤེས་ཙམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན། ཕྱི་དོན་མེད་ཀྱང་ཤེས་པའི་རྒྱུ་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། གཟུང་བ་མེད་

153

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཔས་འཛིན་པ་མ་མཐོང་ཞིང༌།། སྲིད་གསུམ་རྣམ་ཤེས་ཙམ་དུ་རབ་རྟོགས་པས།། ཤེས་རབ་ལ་གནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེས།། རྣམ་ཤེས་ཙམ་དུ་དེ་ཉིད་རྟོགས་པར་འགྱུར།།༤༥ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྣམ་རིག་ཏུ་སྨྲ་
བ་དག་གིས་དབུ་མའི་ལུགས་ཇི་སྐད་བསྟན་པ་མི་བཟོད་པས་རང་གི་རྟོག་བཟོའི་ལུགས་འཇོག་པར་བྱེད་པ་དེ་འདིར་བསལ་བའི་ཆེད་དུ་བརྗོད་ན། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྒོམ་པ་ལ་གནས་པའི་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་དྲུག་པ་བ་དེས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྣམ་ཤེས་ཙམ་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། སེམས་ལ་གཟུང་བ་མེད་པར་རྟོགས་པས་དེར་བལྟོས་ཀྱི་འཛིན་པ་ཡང་མ་
མཐོང་ཞིང༌། སྲིད་གསུམ་འདི་དག་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱིས་དབེན་པར་ཤེས་པ་ཙམ་མོ།། ཞེས་ཡུན་དུ་གོམས་པ་ལས་གཟུང་འཛིན་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བརྗོད་མེད་ཙམ་དུ་སོ་སོ་རང་རིག་གི་ཚུལ་གྱིས་རབ་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཕྱི་དོན་མེད་ཀྱང་ཤེས་པའི་རྒྱུ་བསྟན་པ་ནི། ཇི་ལྟར་རླུང་གིས་བསྐུལ་བས་རྒྱ་མཚོ་ནི།། ཆེ་ལས་ཆུ་རླབས་འབྱུང་བ་དེ་བཞིན་དུ།། ཀུན་གྱི་ས་བོན་ཀུན་གཞི་ཞེས་བྱ་ལས།། རང་གི་ནུས་པས་རྣམ་ཤེས་ཙམ་ཞིག་འབྱུང༌།།༤༦ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཅི་དོན་མེད་པར་རྣམ་ཤེས་ཙམ་དུ་ཟད་ན་གཟུགས་སོགས་དོན་སྣང་གི་རྣམ་ཤེས་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་རླུང་གིས་བསྐུལ་བས་རྒྱ་མཚོ་ནི་ཆེན་པོ་ལས་ཆུ་

དོན་བདུན་

154

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

རླབས་ཆེ་ཆུང་རྣམས་རྐྱེན་ཇི་ལྟ་བར་འབྱུང་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོས་ཀུན་གྱི་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ཐོག་མེད་ནས་ཞུགས་པ་སྐད་ཅིག་གིས་བརྒྱུད་པ་
གཟུང་འཛིན་དུ་ཞེན་པའི་བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པ་ལས་བདག་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཡོད་པ་ཐོབ་པ་འགག་བཞིན་པས། ཀུན་གཞི་ལ་བག་ཆགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རང་གི་རྣམ་པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་རྣམ་
ཤེས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་རང་གི་ནུས་པ་ལ་ཡོངས་སུ་སྨིན་པའི་རྐྱེན་གྱིས་མ་དག་པ་གཞན་དབང་གི་རྣམ་ཤེས་ཙམ་ཞིག་འབྱུང་བ་ཉིད་ལ་བྱིས་པས་གཟུང་འཛིན་དུ་རྟོག་གི། ཤེས་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་
གཟུང་བ་ནི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།། དཔེར་ན་དབང་ཕྱུག་རྒྱུར་སྨྲ་བ་ནི། བ་ནི་བ་བལ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ།། ཆུ་ཤེལ་ཆུ་རྣམས་ཀྱི་བཞིན་དང༌།། པླཀྴ་ཡལ་ག་རྣམས་ཀྱི་ལྟར།། དེ་ནི་ལུས་ཅན་ཀུན་གྱི་རྒྱུ།། ཞེས་དབང་ཕྱུག་འགྲོ་བའི་བྱེད་པོར་འདོད་པ་བཞིན། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་སྨྲ་བས་ཀྱང་ཀུན་གཞི་དངོས་པོ་མཐའ་དག་འབྱུང་བའི་ས་བོན་གྱི་རྒྱུར་སྨྲ་བར་བྱེད་ལ། དབང་ཕྱུག་རྟག་ལ་ཀུན་གཞི་མི་རྟག་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ཙམ་ཞིག་ནི་ཁྱད་པར་རོ།།གཉིས་པ་དེས་རང་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པ་ནི། དེ་ཕྱིར་གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་གང༌།། དངོས་པོ་བརྟག་པར་ཡོད་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་ཞིང༌།། ཕྱི་རོལ་གཟུང་བ་མེད་པར་

155

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པའབྱུང་འགྱུར་ལ།། ཡོད་དང་སྤྲོས་ཀུན་ཡུལ་མིན་རང་བཞིན་ཡོད།།༤༧ཅེས་གསུངས་ཏེ། ཀུན་གཞི་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ནི་གསུང་རབ་ཀྱིས་འདི་ལྟར་རྣམ་པར་བཞག་གོ་ཞེས་གྲགས་པ་དེའི་ཕྱིར་
བརྗོད་ན། གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་གང་ཞིག་བདག་གཉིས་ཀྱི་དངོས་པོ་སྒྲོ་བཏགས་པར་ཡོད་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་ཞིང༌། དེར་ཁས་བླངས་དགོས་ཏེ། རྟོག་པའི་དྲ་བ་ཀུན་གྱི་གཞིར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་
དུ་འཁྲུལ་གཞི་མེད་པས་འགའ་ཡང་བདག་གཉིས་སུ་འཁྲུལ་བར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྦྲུལ་དུ་འཁྲུལ་པ་ཐག་པའི་རྒྱུ་དང༌། བུམ་པ་ལ་སོགས་པར་འཁྲུལ་པའི་རྒྱུ་ས་སོགས་ལ་མ་བལྟོས་པར་
མཁའ་སོགས་སུ་མི་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ།། དེས་ན་ཕྱི་དོན་མེད་ཀྱང་སྔོན་པོ་སོགས་ལ་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་གཞན་དབང་ཉིད་ལ་འཇོག་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་བྱང་གི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཆོས་མངོན་པ་ལས། གང་ལ་གང་མེད་པ་དེ་ནི་དེས་སྟོང་པར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མཐོང་ལ། གང་ཞིག་འདིར་ལྷག་མར་ལུས་པར་གྱུར་པ་དེ་འདི་ན་བདེན་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཡང་དག་པར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་པ་དེ་ནི་སྟོང་ཉིད་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འཇུག་པའོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་ལེགས་པར་བཟུང་བའོ།། ལུང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་རྣམས་ཕུང་

དོན་བརྒྱད་

156

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ལ་བདག་དང་གང་ཟག་སོགས་ཀྱིས་སྟོང་གི། ལྷག་མ་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་དང་བདག་མེད་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་རྫས་སུ་ཡོད་དོ།། ཞེས་དང༌། རྣམ་རིག་པས་གཞན་དབང་ལ་ཀུན་
བརྟགས་ཀྱིས་སྟོང་གི། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱིས་མི་སྟོང་ཞེས་སྒྲོ་བཏགས་ཀྱི་ཆོས་གཞན་གྱིས་སྟོང་གི། ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ཉིད་རང་གིས་མི་སྟོང་བར་སྨྲའོ།། དེས་ན་གཞན་དབང་འདི་ནི་གསུམ་
དུ་བཞག་སྟེ། ཕྱི་རོལ་བཟུང་བ་མེད་པར་རང་ཉིད་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་གཉིས་སྣང་ཅན་དུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ལ། བདག་གཉིས་སུ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་གཞིར་རྫས་སུ་ཡོད་པ་དང༌། སྤྲོས་པ་སྒྲ་རྟོག་
ཀུན་གྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མངོན་པར་བརྗོད་པའི་སྒྲ་རྟོག་རྣམས་ནི་སྒྲོ་བཏགས་པའི་རྣམ་པ་འཛིན་པས་དངོས་པོའི་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་བཏགས་པ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་གཞན་དབང་ཉིད་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་འགྲུབ་པས་གསུམ་ལས་ཐ་དད་དུ་མ་སྨོས་ལ། དེ་ནི་སེམས་ཙམ་རྣམ་བདེན་པ་དག་རྗེས་ཐོབ་དག་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དུ་དམིགས་བྱར་རུང་ཞེས་དང༌། རྣམ་རྫུན་པ་དག་རང་ཉིད་ལ་རང་རིག་པའི་ངོ་བོར་གཞལ་ཡང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་ནུབ་པའོ་ཞེས་མི་མཐུན་པར་སྨྲའོ།།གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་

157

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པདངོས། བཀག་པ་ལ་འགལ་བ་སྤང་བའོ། ། དང་པོ་ལ་བཞི། ཕྱི་དོན་མེད་པའི་ཤེས་པ་དགག ། གཉིས་མེད་གཞན་དབང་རྫས་གྲུབ་དགག ། སྤྲོས་པ་ཀུན་གྱི་ཡུལ་མིན་པར་ཡོད་པ་དགག །
ཀུན་རྫོབ་པའི་རྒྱུར་ཡོད་པ་དགག་པའོ། ། དང་པོ་ལ་ལྔ། རྨི་ལམ་གྱི་མཐུན་དཔེ་དགག ། རབ་རིབ་ཀྱི་མཐུན་དཔེ་དགག ། ཀེང་རུས་ཀྱི་མཐུན་དཔེ་དགག ། འཁྲུལ་པའི་དཔེ་གཞན་ཡང་དགག ། དོན་བསྡུ་
བའོ། ། དང་པོ་ལ་གསུམ། རྨི་ལམ་དུ་སེམས་མི་འགྲུབ། དྲན་པས་འགྲུབ་ན་ཡུལ་ཡང་འགྲུབ། དེའི་ཉེས་སྤོང་གི་ལན་དགག་པའོ། ། དང་པོ་ནི། ཕྱི་རོལ་མེད་སེམས་དཔེ་ནི་གང་དུ་ཡོད།། རྨི་ལམ་ཇི་བཞིན་ཞེ་ན་དེ་
བསམ་བྱ།། གང་ཚེ་ང་ལ་རྨི་ལམ་ན་ཡང་སེམས།། ཡོད་མིན་དེ་ཚེ་ཁྱོད་ཀྱི་དཔེ་ཡོད་མིན།།༤༨ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཡུལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་མི་སྲིད་དེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཡུལ་རིག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་མེད་ཀྱང་སེམས་ཡོད་པའི་དཔེ་ནི་གང་དུ་ཡོད་ཅེས་དྲིས་པ་ལ་རྨི་ལམ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཏེ། ཁང་མིག་ཆུང་ངུར་གཉིད་ལོག་པ་ན་དེར་གླང་པོ་ཆེའི་ཁྱུ་འཁྲིགས་པ་རྨིས་པའི་ཚེ་ཡུལ་ཇི་ལྟ་བ་མེད་དེ། དེར་དེ་ཤོང་བ་མེད་ཀྱང་དེར་འཛིན་པའི་རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་ཡོད་པ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། རྨི་ལམ་ན་ཡུལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ཡོད་མེད་དེ་བསམ་བྱའམ་བརྟག་བྱ་ཡིན་ཏེ། གང་ཚེ་དབུ་མ་པ་ང་ལ་སད་པའི་སྐབས་སུ་མ་

དོན་དགུ་

158

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཟད་རྨི་ལམ་ན་ཡང་སེམས་ནི་ཡུལ་ལྟར་ཡོད་མིན་དེའི་ཚེ་རྣམ་རིག་པ་ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་མེད་པར་ཤེས་པ་ཡོད་པའི་དཔེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དྲན་པས་འགྲུབ་ན་ཡུལ་ཡང་འགྲུབ་པ་ནི། གལ་ཏེ་
སད་ཚེ་རྨི་ལམ་དྲན་ལས་ཡིད།། ཡོད་ན་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་ཡང་དེ་བཞིན་འགྱུར།། ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་ངས་མཐོང་སྙམ་དྲན་པ།། དེ་འདྲ་ཕྱི་རོལ་ལ་ཡང་ཡོད་པ་ཡིན།།༤༩ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཡང་རྨི་ལམ་དུ་འཁྲུལ་ཤེས་ཡོད་དེ། མེད་ན་སད་
ཚེ་རྨི་ལམ་དུ་མྱོང་བ་དྲན་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མ་ཁྱབ་པ་ནི། གལ་ཏེ་སད་ཚེ་རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་འཁྲུལ་པ་མྱོང་བའི་དྲན་པ་ལས་ཡིད་ཡོད་པར་གྲུབ་ན་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་ཡང་དེ་བཞིན་ཡོད་པར་འགྱུར་
ཏེ། ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་སད་པའི་སྐབས་ན་ངས་མཐོང་ངོ་སྙམ་དུ་རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་དྲན་པ་ལས་ཤེས་པ་ཡོད་པ་དེ་འདྲར་གླང་ཆེན་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་མྱོང་བ་ལ་ཡང་དྲན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་མ་ཁྱབ་ན་ཤེས་པའང་ཡོད་པར་མི་འགྲུབ་བོ།།གསུམ་པ་དེའི་ཉེས་སྤོང་གི་ལན་དགག་པ་ལ་གཉིས། ཉེས་སྤོང་གི་ལན། དེ་དགག་པའོ། ། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་གཉིད་ནང་མིག་བློ་མི་སྲིད་པས།། ཡོད་མིན་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཁོ་ན་ཡོད།། དེ་ཡི་རྣམ་པ་ཕྱི་རོལ་ཉིད་དུ་ཞེན།། རྨི་ལམ་ཇི་བཞིན་དེ་བཞིན་འདིར་འདོད་ན།།༥༠ཞེས་གསུངས་ཏེ། གལ་ཏེ་གཉིད་ཀྱི་ནང་ན་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེར་གཉིད་ཀྱིས་མིག་བློ་

159

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པསོགས་ཉམས་པར་བྱས་པས་དབང་ཤེས་རྣམས་མི་སྲིད་པར་བྱེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་གཉིད་ཀྱིས་བསླད་པའི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡུལ་དུ་སྣང་བ་ཁོ་ན་ཡོད་དེ། ཤེས་པ་དེ་ཡི་རྣམ་པ་ལ་
རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པས་ཕྱི་རོལ་ཉིད་དུ་ཞེན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རྨི་ལམ་དུ་ཡུལ་མེད་པར་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ་འདིར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་གསུམ། རྨི་ལམ་དུ་ཁམས་བཅོ་
བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་བརྫུན་པར་བསྟན། ཚུལ་དེ་སད་པའི་གནས་སྐབས་ལ་ཡང་མཚུངས། དེས་ན་དོན་ཤེས་ཡོད་མེད་དཔེ་དོན་མཚུངས་པར་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱི་ཕྱི་ཡུལ་རྨི་ལམ་དུ།། མ་
སྐྱེས་དེ་བཞིན་ཡིད་ཀྱང་སྐྱེས་མ་ཡིན།། མིག་དང་མིག་གི་ཡུལ་དང་དེས་བསྐྱེད་སེམས།། གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ནི་བརྫུན་པ་ཡིན།༥༡། རྣ་སོགས་གསུམ་པོ་ལྷག་མའང་སྐྱེ་བ་མེད།། ཅེས་གསུངས་ཏེ། ཇི་ལྟར་རྣམ་རིག་པ་ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་རྨི་ལམ་དུ་ཕྱི་གཟུགས་སོགས་ཡུལ་མ་སྐྱེས་པ་དེ་བཞིན་ཡིད་ཤེས་ཀྱང་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་སྐྱེས་མ་སྐྱེས་རྒྱུ་མཚན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྨི་ལམ་གྱི་འཁྲུལ་ངོར་ནི་གཉིས་ཀ་ཡོད་ལ། སད་ན་གཉིས་ཀ་མེད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་སད་ཚེ་གཟུགས་མཐོང་བ་ན། མིག་དང་གཟུགས་དང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་དམིགས་པ་བཞིན་རྨི་ལམ་དུའང་ཡུལ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་ན་མིག་དང་མིག་གི་ཡུལ་དང་

བརྒྱད་ཅུ་

160

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

དེས་བསྐྱེད་པའི་སེམས་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ནི་འདུས་པར་འཁྲུལ་སྣང་དེའི་ངོར་ཡོད་པ་ལྟར་སྣང་ཡང༌། དཔྱད་ན་དེར་མིག་དང་གཟུགས་མེད་པ་བཞིན་སེམས་ཀྱང་མེད་པས་གསུམ་ག་བརྫུན་པ་
ཡིན་ནོ།། དེ་ལྟར་རྨི་ལམ་དུ་རྣ་བ་དང་སོགས་པས་སྒྲ་དང་རྣ་བའི་རྣམ་ཤེས་ནས། ཡིད་དང་ཆོས་དང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བར་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་པོ་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། སྣང་ཙམ་དུ་
ནི་ཐམས་ཅད་མཚུངས་ལ། དཔྱད་ན་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྟོང་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྨི་ལམ་དུ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་བརྫུན་པའི་ཕྱིར་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བདེན་པར་ཅིས་འགྲུབ། གཉིས་པ་ཚུལ་དེ་
སད་པའི་གནས་སྐབས་ལ་ཡང་མཚུངས་པ་ནི། རྨི་ལམ་ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་སད་འདིར་ཡང༌།། དངོས་རྣམས་བརྫུན་ཡིན་སེམས་དེ་ཡོད་མ་ཡིན།། སྤྱོད་ཡུལ་མེད་ཅིང་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱང་མེད།།༥༢ཅེས་གསུངས་ཏེ། རྨི་ལམ་ན་གསུམ་ག་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སད་པ་ནའང་གསུམ་ག་གྲུབ་པ་བཟློག་པར་བྱ་བ་ནི། རྨི་ལམ་ན་ཡུལ་དབང་ཤེས་པ་གསུམ་ག་བརྫུན་པ་ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་སད་པའི་སྐབས་འདིར་ཡང་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་བརྫུན་པ་ཡིན་ཞིང༌། དངོས་པོ་དེ་དག་དམིགས་བྱེད་སེམས་དེ་ཡོད་པ་མིན་ལ། དེའི་དམིགས་བྱའི་སྤྱོད་ཡུལ་མེད་ཅིང༌། རྟེན་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱང་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་

161

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པསྣང་ཞེན་ལྟར་གྲུབ་པ་མེད་དེ། མདོ་ལས། ཇི་ལྟར་སྒྱུ་མའི་སེམས་ཅན་དམིགས་པ་ལྟར།། སྣང་ཡང་དེ་ཉིད་དུ་ན་ཡང་དག་མིན།། སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བ།། དེ་ལྟའི་ཆོས་ནི་བདེ་བར་
གཤེགས་པས་བསྟན།། ཞེས་དང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོའི་མདོ་ལས། སྲིད་པའི་འགྲོ་བ་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་སྟེ།། འདི་ལ་སུ་ཡང་མི་སྐྱེ་འཆི་བ་མེད།། སེམས་ཅན་མིང་དང་སྲོག་ཀྱང་མི་རྙེད་དེ།། ཆོས་འདི་
རྣམས་ནི་ལྦུ་བ་ཆུ་ཤིང་འདྲ།། ཞེས་འབྱུང་ངོ༌།།གསུམ་པ་དེས་ན་དོན་ཤེས་ཡོད་མེད་དཔེ་དོན་མཚུངས་པར་བསྟན་པ་ནི། འདི་ན་ཇི་ལྟར་སད་བཞིན་ཇི་སྲིད་དུ།། མ་སད་དེ་སྲིད་དེ་ལ་གསུམ་པོ་ཡོད།། སད་པར་གྱུར་ན་
གསུམ་ཆར་ཡོད་མིན་ལྟར།། གཏི་མུག་གཉིད་སད་ལས་དེ་དེ་བཞིན་ནོ།།༥༣ཞེས་གསུངས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་འདི་ན་ཇི་ལྟར་སད་པའི་གནས་སྐབས་ན་མ་རིག་པའི་གཉིད་ཆེན་གྱིས་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་ཇི་སྲིད་དུ་འཕྲལ་གྱི་སེམས་བྱུང་གཉིད་ཆུང་ལས་མ་སད་པ་དེ་སྲིད་དུ་རྨི་པོའི་སྐྱེས་བུ་དེ་ལ་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་པོ་ཡོད་དེ། གསུམ་དུ་སྣང་བ་ཡོད་ཅིང༌། སྣང་བ་ལྟར་ཞེན་པ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས། རྨི་ལམ་སད་པའི་གནས་སྐབས་དག། དོན་བྱེད་པ་ལ་ཁྱད་མེད་དེ།། རྨི་ལམ་ན་ནི་རྨིས་པ་བཞིན།། དོན་བྱེད་མཚུངས་པར་རང་བཞིན་མེད།། ཅེས་འབྱུང་བས།

གྱ་གཅིག་

162

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བཅོམ་ལྡན་འདས་དང་དཔལ་མགོན་ཀླུ་སྒྲུབ་སོགས་དབུ་མ་པའི་སློབ་དཔོན་སྔར་བྱོན་པ་དེ་དག་གིས་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་དམིགས་ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པའི་ཆོས་དེ་བོད་ཕྱི་མ་དག་གིས་དངོས་པོའི་
ངོ་བོ་ཉིད་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ལ་འཆད་པ་ནི་ཆེས་ལོག་རྟོག་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ནི་འཇིག་རྟེན་པས་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་དོན་བྱེད་ནུས་བདེན་པའི་ཆོས་སུ་བློ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་བཟུང་བའི་ཕྱིར། དེ་
ལྟར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོག་པ་ནི་བློ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཁོ་ནར་ངེས་ཏེ། གང་དངོས་ཆོས་རྨི་ལམ་གྱི་ཡུལ་ལྟར་དོན་བྱེད་དང་བྲལ་བར་རྟོགས་པ་དེས་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་རང་བཞིན་མེད་པ་མཉམ་པ་ཉིད་ལས་གཞར་ཡང་གཡོ་བའམ་འཕོ་འགྱུར་མེད་བཞིན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལྟར་སྲིད་པའི་སྐྱེ་འགག་སོགས་ཀྱང་རྫུན་ངོ་དང་བསླད་ངོ་དང་འཁྲུལ་ངོར་འབྱུང་རུང་ལ། དེ་ལྟར་འབྱུང་རུང་བའི་དངོས་པོ་དེ་ནི་ཡང་དག་པར་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་དོན་ལ་གནས་པའི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་ཡིན་པའོ།། ཞེས་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་པར་འཛིན་པ་ནི་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཉིད་དུ་ངེས་སོ་ཞེས་འཆད་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་གཞུང་འདིས་ཀྱང་རྨི་ལམ་དུ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་ཐ་སྙད་དུའང་ཡོད་མཉམ་དུ་སྟོན་པ་མིན་གྱི། སད་མ་

163

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པསད་ཀྱི་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་དོན་གནས་ལ་བདེན་རྫུན་ཁྱད་མེད་དུ་བརྫུན་མཉམ་ཁོ་ནར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།། གཉིད་ཆུང་སད་པར་གྱུར་ན་རྨི་ལམ་གྱི་གསུམ་པོ་ཡོད་པ་མིན་པ་ལྟར་གཏི་
མུག་མ་རིག་པའི་གཉིད་ཆེན་སད་པ་ལས་ཆོས་དབྱིངས་མངོན་དུ་གྱུར་ན་འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་མ་བསླད་པའི་གསུམ་པོ་དེ་རྨི་ལམ་གྱི་གསུམ་པོ་དེ་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་མིན་ནོ།། དེས་ན་ཡུལ་མེད་རྣམ་ཤེས་
ཀྱང་མི་རིགས་སོ།།གཉིས་པ་རབ་རིབ་ཀྱི་མཐུན་དཔེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་དངོས། དེའི་ཉེས་སྤོང་གི་ལན་དགག་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། ཡུལ་ཤེས་བདེན་རྫུན་མཚུངས་པ། དེ་ལྟར་མིན་ན་
གཞན་གྱིས་ཀྱང་མཐོང་བར་ཐལ་བའོ། ། དང་པོ་ནི། ཡང་ཕྱི་རོལ་མེད་ཀྱང་རྣམ་ཤེས་ཡོད་དེ། རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་པའི་སྐྲ་ཤད་སོགས་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དབང་པོ་རབ་རིབ་བཅས་པ་བློ་གང་གིས།། རབ་རིབ་མཐུ་ལས་སྐྲ་རྣམས་གང་མཐོང་བ།། དེ་བློ་ལ་ལྟོས་གཉིས་ཆར་བདེན་པ་སྟེ།། དོན་གསལ་མཐོང་ལ་གཉིས་ཀའང་བརྫུན་པ་ཡིན།།༥༤ཞེས་གསུངས་ཏེ། མི་འཐད་དེ། རྨི་ལམ་ཁོ་ན་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མིག་གི་དབང་པོ་རབ་རིབ་བཅས་པའི་བློ་གང་གིས་རབ་རིབ་ཀྱིས་བསླད་པའི་མཐུ་ལས་སྐྲ་ཤད་སོགས་རྣམས་གང་མཐོང་བ་དེ་བློ་འཁྲུལ་པ་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་སྐྲ་ཤད་ཀྱི་རྣམ་པའང་སྣང་བས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་

གྱ་གཉིས་

164

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཆར་བདེན་པ་སྟེ། རབ་རིབ་དང་བྲལ་བའི་དོན་གསལ་མཐོང་ལ་གཉིས་ཀའང་བརྫུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡུལ་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེ་ལྟར་མིན་ན་གཞན་གྱིས་
ཀྱང་མཐོང་བར་ཐལ་བ་ནི། གལ་ཏེ་ཤེས་བྱ་མེད་པར་བློ་ཡོད་ན།། སྐྲ་དེའི་ཡུལ་དང་མིག་ནི་རྗེས་འབྲེལ་བའི།། རབ་རིབ་མེད་ལའང་སྐྲ་ཤད་བློར་འགྱུར་ན།། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་དེ་ཕྱིར་དེ་ཡོད་མིན།།༥༥ཞེས་གསུངས་ཏེ། མ་གྲུབ་བོ་ཞེ་
ན་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཤེས་བྱའི་ཡུལ་སྐྲ་ཤད་མེད་པར་དེར་སྣང་བའི་བློ་ཡོད་ན་སྐྲ་ཤད་དེའི་ཡུལ་དང༌། མིག་ནི་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་འཁར་གཞོང་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་དེར་རབ་རིབ་མེད་པའི་
མིག་ཅན་གྱིས་མིག་གཏད་པ་ན་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བར་སྐྲ་ཤད་དུ་སྣང་བའི་བློ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཡུལ་མེད་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཐལ་བ་ལས། རབ་རིབ་མེད་པ་ལ་སྐྲ་བློ་སྐྱེ་བ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ཡུལ་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་དེ་སྐྱེ་བ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་དེའི་ཉེས་སྤོང་གི་ལན་དགག་པ་ལ་གཉིས། ནུས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག་པ། ནུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་མཐའ་འཇོག་ཚུལ་དགག་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། ཉེས་སྤོང་གི་ལན། དེ་དགག་པའོ། ། དང་པོ་ནི། གང་ཕྱིར་མཐོང་བ་དག་ལ་བློ་ནུས་ནི།། སྨིན་མེད་དེ་ཕྱིར་དེ་ལ་བློ་མི་འབྱུང༌།། ཤེས་བྱ་ཡོད་དངོས་བྲལ་བས་མིན་ཞེ་ན།། ཞེས་གསུངས་

165

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཏེ། ཡུལ་ཡོད་པ་དང་མེད་པས་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་དང་མི་སྐྱེ་བར་ངེས་ན་དེ་ལྟར་འགྱུར་དུ་ཆུག་ཀྱང༌། སྔར་གྱི་ཤེས་པས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་སྨིན་པ་དང་མ་སྨིན་པས་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་དང་མི་སྐྱེ་
བའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་གང་གི་ཕྱིར་ཤེས་པ་སྔ་མའི་སྐྲར་སྣང་གི་བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པ་ལ་སྐྲ་ཤད་མེད་ཀྱང་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་སྐྱེའི། རབ་རིབ་མེད་པ་མཐོང་བ་དག་པ་ལ་ཤེས་པ་སྔ་མས་སྐྲར་སྣང་
བའི་བག་ཆགས་མ་བཞག་པས་སྐྲར་སྣང་གི་བློ་སྐྱེ་བའི་ནུས་པ་ནི་སྨིན་པ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་རབ་རིབ་མེད་པ་དེ་ལ་སྐྲར་སྣང་གི་བློ་མི་འབྱུང་བས་ཡུལ་ཤེས་བྱ་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་དང་བྲལ་བས་དེ་འཛིན་གྱི་
བློ་མི་སྐྱེ་བ་མིན་ཞེ་ན། གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་དང༌། རྒྱས་བཤད་དོ། ། དང་པོ་ནི། ནུས་དེ་མེད་པས་འདི་ནི་འགྲུབ་མ་ཡིན།།༥༦ཞེས་གསུངས་ཏེ། གལ་ཏེ་ནུས་པ་ཞེས་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་ཡོད་ན་དེ་སྨིན་མ་སྨིན་ལས་ཤེས་པ་སྐྱེ་མི་སྐྱེར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། འཆད་འགྱུར་གྱི་རིགས་པས་ནུས་པ་དེ་མེད་པས་ནུས་པ་འདི་ནི་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དུས་གསུམ་ལ་ནུས་པ་མི་སྲིད་པ་སྤྱིར་བསྟན། འདས་མ་འོངས་ལ་མི་སྲིད་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། ནུས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་ཡོད་ན་རྣམ་ཤེས་ད་ལྟ་བ་ཉིད་དང་འབྲེལ་བའི་ནུས་པ་ཅན་ཞིག་གམ།

གྱ་གསུམ་

166

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

འདས་མ་འོངས་དང་འབྲེལ་པའི་ནུས་པ་ཅན་ཞིག་ཏུ་འདོད། དང་པོ་ལྟར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱེས་ལ་ནུས་པ་སྲིད་པ་ཡོད་མ་ཡིན།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྣམ་ཤེས་སྐྱེས་པ་ད་ལྟ་བ་རང་ལ་ནུས་པ་སྲིད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
གང་གི་ཚེ་ནུས་པའི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་དྲུག་པ་འབྲེལ་པ་བརྗོད་པ་ཡིན་ན་ནུས་པ་རྣམ་ཤེས་ལས་གཞན་མིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྣམ་ཤེས་འབྲས་བུར་གྱུར་པ་ད་ལྟ་བ་རྒྱུ་ཉིད་དུ་ཡོད་ཅེས་བྱར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར།
གལ་ཏེ་རྣམ་ཤེས་ད་ལྟ་བ་རྒྱུ་ཡིན་ན། འབྲས་བུའི་རྣམ་ཤེས་རྒྱུ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ནུས་པ་ད་ལྟ་བ་རང་ཉིད་རྒྱུར་མི་རུང་བ་གང་ཞིག། ཡང་ན་དེའི་ནུས་པ་རང་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་
པོ་མ་གྲུབ་ན། ནུས་པ་ད་ལྟ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ད་ལྟ་བར་མི་རུང་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཁྱོད་རང་གི་རྒྱུ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་བླངས། མ་ཁྱབ་ན་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཁྱོད་བསྐྱེད་མི་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ད་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་ནུས་པ་རྣམ་ཤེས་ད་ལྟ་བ་ལས་གཞན་མིན་ན་ཆོས་ཅན། མྱུ་གུ་སྐྱེས་པ་ན་ཡང་ས་བོན་མི་འཇིག་པར་ཐལ། རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་ཕྱིར། ཡང་ནུས་པ་ལས་རྣམ་ཤེས་ད་ལྟ་བ་འབྱུང་ཞེས་ལྔ་པ་འབྱུང་ཁུངས་བརྗོད་པ་ཡིན་ན། རྣམ་ཤེས་སྐྱེས་པ་ད་ལྟ་བ་ནུས་པ་ལས་འབྱུང་བ་མི་རིགས་ཏེ། ད་ལྟར་ཡོད་པ་གཞན་ལ་མ་

167

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པརག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་འདས་མ་འོངས་དང་འབྲེལ་བའི་ནུས་པ་ཅན་ཞིག་ཏུ་འདོད་པ་ལྟར་ན། མ་སྐྱེས་ངོ་བོ་ལ་ཡང་ནུས་ཡོད་མིན།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་མི་སྐྱེ་བའི་ངོ་བོ་
ལ་ཡང་ནུས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རིགས་པས་གནོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་འདས་མ་འོངས་ལ་མི་སྲིད་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། མ་འོངས་པ་ལ་ནུས་པ་མི་འཐད་པ། འདས་པ་ལ་ནུས་པ་མི་
འཐད་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གསུམ། ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཁྱད་ཅན་མི་འཐད་པ། དེའི་ལན་དགག་པ། བལྟོས་པས་མ་གྲུབ་པའོ། ། དང་པོ་ནི། ཁྱད་པར་མེད་པར་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་མིན།། མོ་གཤམ་བུ་ལའང་དེ་ནི་ཡོད་པར་
ཐལ།།༥༧ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཡང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ནུས་པ་ཞེས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཁྱད་པར་ཡིན་ལ། ནུས་པ་ཁྱད་པར་གྱི་གཞི་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ་ཁྱད་པར་འབྲས་བུ་རྣམ་ཤེས་མ་འོངས་པ་མེད་པར་དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་གྱི་ནུས་པ་དེ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱད་པར་མ་བཟུང་བར་ཁྱད་པར་གྱི་གཞིའི་བློ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར། སྐྱེས་བུས་དབྱུག་པ་མ་བཟུང་བར་དབྱུག་པ་ཅན་གྱི་བློ་མི་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ།། གལ་ཏེ་རྣམ་ཤེས་མ་སྐྱེས་པ་ལ་ནུས་པ་དེ་འདོད་ན། མོ་གཤམ་གྱི་བུ་ལའང་ནུས་པ་དེ་ནི་ཡོད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། མ་སྐྱེས་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེའི་ལན་དགག་པ་ནི། གལ་ཏེ་

གྱ་བཞི་

168

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

འབྱུང་བར་འགྱུར་བས་བསྙད་འདོད་ན།། ནུས་པ་མེད་པར་འདི་ཡི་འབྱུང་འགྱུར་མེད།། ཅེས་གསུངས་ཏེ། གལ་ཏེ་ནུས་པ་ལས་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་རྣམ་ཤེས་མ་འོངས་པ་ལ་བསམས་ནས་རྣམ་ཤེས་འདིའི་ནུས་པ་འདིའོ་
ཞེས་འདི་ལས་འདི་འབྱུང་བར་འགྱུར་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་ཁྱད་གཞིར་བསྙད་དུ་རུང་སྟེ། དཔེར་ན་འབྲས་ཆན་ཚོས་ཤིག། སྣལ་མ་འདི་ལ་རས་ཡུག་ཐོགས་ཤིག་ཅེས་སྨྲ་བ་ལྟར་འདོད་ན། དེར་ཡང་
མི་རུང་སྟེ། ནུས་པ་ཡོད་ན་དེ་ལས་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་རྣམ་ཤེས་མ་འོངས་པ་བློའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། རྣམ་ཤེས་མ་འོངས་པ་མེད་པས་དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མོ་
གཤམ་གྱི་བུ་བཞིན་ནུས་པ་མེད་པར་རྣམ་ཤེས་འདིའི་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་ཡང་མེད་པ་ཡིན་ནོ།། འདིས་ནི་འབྲས་ཆན་ལ་སོགས་པའི་དཔེ་དག་ཀྱང་བཀག་པ་ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་བལྟོས་པས་མ་གྲུབ་པ་ནི། ཡང་ནུས་པ་དང་རྣམ་ཤེས་ཕན་ཚུན་བརྟེན་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ལས་གཅིག་རྒྱུ་གཅིག་གིས་ཕན་ཚུན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རྒྱུ་ནུས་པ་ལས་འབྲས་བུ་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་ངོ་ཞེ་ན། ཕན་ཚུན་དོན་ལ་བརྟེན་པའི་གྲུབ་པ་ནི།། གྲུབ་མིན་ཉིད་ཅེས་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས།།༥༨ཞེས་གསུངས་ཏེ། འོ་ན་རྣམ་ཤེས་རང་བཞིན་གྱི་སྐྱེ་བ་དང་གྲུབ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་རིང་པོ་དང་ཐུང་ངུ་དང་ཕ་རོལ་དང་ཚུ་

169

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པརོལ་ལྟ་བུ་ཕན་ཚུན་དོན་ལ་བརྟེན་ནས་འཇོག་པའི་གྲུབ་པ་རྣམས་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མིན་པ་ཉིད་ཅེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གཟིགས་པའི་དམ་པ་འཕགས་པ་
རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འཕགས་པ་ལྷའི་དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། འབྲས་བུ་མེད་པར་རྒྱུ་ཡི་ནི།། རྒྱུ་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ།། དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་འབྲས་བུ་ཀུན།། རྒྱུ་ཉིད་དུ་ནི་ཐལ་བར་འགྱུར།། ཞེས་
དང༌། བསྟན་བཅོས་ལས། གལ་ཏེ་དངོས་པོ་གང་ལྟོས་འགྲུབ།། དེ་ཉིད་ལ་ཡང་ལྟོས་ནས་ནི།། ལྟོས་བྱ་གང་ཡིན་དེ་འགྲུབ་ན།། གང་ལ་ལྟོས་ནས་གང་ཞིག་འགྲུབ།། ཅེས་འབྱུང་བས་ལུང་དེ་དག་གི་དོན་
ནི། ནུས་པ་མ་གྲུབ་པར་རྣམ་ཤེས་འགྲུབ་པ་མིན་ཏེ། ནུས་པ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་ཤེས་པ་མ་གྲུབ་པར་ཡང་ནུས་པ་མི་འགྲུབ་སྟེ། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ནུས་པ་ཞེས་ནུས་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཉིས་ཀ་དུས་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པར་བྱ་བ་ལ་ནི་གཉིས་ཀ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་བ་དང༌། གཅིག་མ་གྲུབ་ན་གཉིས་ཀ་ཡང་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་བུ་གྲུབ་པའི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་གཞར་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།གཞན་ཡང༌། དངོས་པོ་ལྟོས་འགྲུབ་གང་ཡིན་པ།། དེ་མ་གྲུབ་ན་ཇི་ལྟར་ལྟོས།། ཅི་སྟེ་འགྲུབ་པ་ལྟོས་ཤེ་ན།། དེ་ནི་ལྟོས་པར་མི་

གྱ་ལྔ་

170

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

རིགས་སོ།། ཞེས་འབྱུང་བ་དེའི་དོན་ནི། རྣམ་ཤེས་ནུས་པ་ལ་བལྟོས་ནས་གྲུབ་ན་མ་གྲུབ་པའམ། གྲུབ་པ་ཞིག་བལྟོས། དང་པོ་ལྟར་ན་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། བོང་བུའི་རྭ་ལྟར་ནུས་པ་ལ་མི་བལྟོས་སོ།།
གཉིས་པ་ལྟར་ན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དེར་བལྟོས་པར་མི་རུང་ངོ༌།།གཉིས་པ་འདས་པ་ལ་ནུས་པ་མི་འཐད་པ་ལ་གཉིས། གཞན་ལས་གཞན་འབྱུང་ཞིང་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་དང༌། དེའི་ཉེས་སྤོང་གི་ལན་དགག་
པའོ། ། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་འགགས་པའི་ནུས་སྨིན་ལས་འགྱུར་ན།། གཞན་གྱི་ནུས་པ་ལས་གཞན་འབྱུང་བར་འགྱུར།། རྒྱུན་ཅན་རྣམས་དེར་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་ཡོད།། དེ་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་ཀུན་ལས་འབྱུང་བར་འགྱུར།།༥༩ཞེས་གསུངས་
ཏེ། ད་ནི་འདས་པ་ལ་ནུས་པ་ཡོད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པ། གལ་ཏེ་སྐྱེས་ནས་འགག་བཞིན་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་འབྲས་བུའི་དོན་དུ་ཀུན་གཞི་ལ་ནུས་པའི་ཁྱད་པར་བཞག་པ་རྣམ་ཤེས་འགགས་པའི་ནུས་པ་སྨིན་པ་ལས་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ལ་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པ་དག་ནི་ནུས་པ་ད་ལྟར་བ་ལས་འབྱུང་བར་འདོད་ལ། མི་ལེན་པའི་རྣམ་རིག་པ་དག་ནི་འདས་པའི་ནུས་པ་ལས་འབྱུང་བར་འདོད་དོ།། དེ་ལྟར་ན་རྣམ་ཤེས་གཞན་གྱི་ནུས་པ་ལས་རྣམ་ཤེས་གཞན་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་འཇུག་པའི་རྒྱུན་ཅན་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་རྣམས་རྒྱུན་དེར་

171

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཕན་ཚུན་གཞན་དང་གཞན་དུ་ཐ་དད་ཅིང༌། གཞན་ཉིད་དུ་ཡོད་པར་གཞན་གྱིས་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་གལ་ཏེ་གཞན་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ན་ནི།། འོ་
ན་མེ་ལྕེ་ལས་ཀྱང་མུན་པ་འཐུག་པོ་འབྱུང་འགྱུར་ཞིང༌།། ཞེས་སོགས་སུ་བཀག་ཟིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཉིད་དུ་ཁྱད་པར་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཀུན་ལས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་དེའི་ཉེས་སྤོང་གི་ལན་དགག་པ་ལ་གཉིས། ཉེས་སྤོང་གི་ལན། དེ་དགག་པའོ། ། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་དེར་ནི་རྒྱུན་ཅན་ཐ་དད་ཀྱི།། དེ་དག་ལ་རྒྱུན་ཐ་དད་མེད་དེའི་ཕྱིར།། ཉེས་མེད་ཅེ་ན། ཞེས་གསུངས་ཏེ། གལ་
ཏེ་རྣམ་ཤེས་རྒྱུན་གྱི་འཇུག་པའི་སྐབས་དེར་ནི་རྒྱུན་ཅན་ཡོད་པའི་རྫས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་རྣམས་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་དུ་ཡོད་མོད་ཀྱི། སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་དེ་དག་ལ་རྒྱུན་གཅིག་ཁོ་ན་ལས་ཐ་དད་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བའི་ཉེས་པ་མེད་ཅེ་ན། གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ནི། འདི་ནི་བསྒྲུབ་བྱ་ཞིག། ཐ་མི་དད་རྒྱུན་སྐབས་མི་རིགས་ཕྱིར་རོ།༦༠། བྱམས་པ་ཉེར་སྦས་ལ་བརྟེན་ཆོས་རྣམས་ནི།། གཞན་ཉིད་ཕྱིར་ན་རྒྱུད་གཅིག་གཏོགས་མིན་ཏེ།། གང་དག་རང་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སོ་སོ་བ།། དེ་དག་རྒྱུད་གཅིག་གཏོགས་པར་རིགས་མ་ཡིན།།༦༡ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ཉེས་པ་མེད་ཀྱང་དེ་མ་གྲུབ་པས་འདི་ནི་བསྒྲུབ་བྱ་ཞིག་གོ་སྟེ། ཐ་

གྱ་དྲུག་

172

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

མི་དད་པའི་རྒྱུན་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་ཤེས་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱིའི་རྫས་ཐ་དད་རྣམས་ལ་ཐ་མི་དད་རྒྱུན་གཅིག་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་གོ་སྐབས་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།། བྱམས་པ་དང་ཉེར་སྦས་ལྟ་བུ་
གཞན་དང་གཞན་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་རྣམས་ནི་གཞན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་རྒྱུད་གཅིག་གཏོགས་པ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ཏེ། རྣམ་ཤེས་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་གང་དག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སོ་སོ་ཐ་དད་པ་དེ་
དག་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པར་རིགས་པ་མིན་ཏེ་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ནུས་པ་ཡོངས་སུ་སྨིན་པ་དང་མ་སྨིན་པ་ལས་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་དེས་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་
མེད་ན་ཤེས་པ་མེད་དོ་ཞེས་པ་འདི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་ནུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་མཐའ་འཇོག་ཚུལ་དགག་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ། དེ་དགག་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གསུམ། དབང་པོ་དང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པ། ཡུལ་མེད་ཀྱང་ནུས་པ་ལས་ཤེས་པ་འབྱུང་བ། དཔེས་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། རྣམ་རིག་པས་ནུས་པ་ལ་དབང་པོ་དང་ཡུལ་དུ་བཏགས་ནས་གཟུགས་སུ་གྲུབ་པའི་ཡུལ་དབང་མེད་ཀྱང་ཤེས་པ་སྐྱེ་བར་འདོད་པའི་དོན་གྲུབ་བོ་ཞེས། མིག་བློའི་སྐྱེ་བ་རང་ནུས་གང་ཞིག་ལས།། དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཀུན་ནས་སྐྱེ་འགྱུར་ཞིང༌།། རང་གི་རྣམ་ཤེས་རྟེན་གྱི་ནུས་དེ་ལ།། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་མིག་ཅེས་བྱ་བར་རྟོགས།།༦༢

173

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཞེས་གསུངས་ཏེ། མིག་གི་དབང་པོའི་བློ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་རང་གི་ནུས་པ་གང་ཞིག་རིས་མཐུན་གྱི་རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་འགག་བཞིན་པས་བཞག་པ་ཕྱི་མར་ཡོངས་སུ་སྨིན་པ་ལས་དེ་མ་ཐག་
ཏུ་ཇི་ལྟར་ཡུལ་དབང་གི་བག་ཆགས་བཞག་པ་དེ་ལྟའི་རྣམ་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་མིག་ཤེས་ཀུན་ནས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞིང༌། རྣམ་ཤེས་དེ་སྐྱེ་བའི་ནུས་པ་བར་མ་ཆད་པ་གང་ཞིག་ལས་སྐྱེས་པའི་མིག་རང་
གི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་གྱི་ནུས་པ་དེ་ལ་གཏི་མུག་གི་དབང་གིས་འཇིག་རྟེན་ན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་མིག་ཅེས་རྟོགས་ཤིང་ཐ་སྙད་བྱེད་ཀྱི། རྣམ་ཤེས་ལས་ཐ་དད་པའི་མིག་རྣའི་དབང་པོ་སོགས་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་ཡུལ་མེད་ཀྱང་ནུས་པ་ལས་ཤེས་པ་འབྱུང་བ་ནི། འདི་ན་དབང་པོ་ལས་བྱུང་རྣམ་པར་རིག། ཕྱི་གཟུང་མེད་པར་རང་གི་ས་བོན་ལས།། སྔོ་སོགས་སྣང་ཉིད་འབྱུང་བར་མ་རྟོགས་ནས།། སྐྱེ་བོས་ཕྱི་རོལ་བཟུང་བར་སེམས་ཁས་ལེན།།༦༣ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྣམ་ཤེས་ལས་ཐ་དད་པའི་དབང་པོ་མེད་ཅིང་ཡུལ་ཡང་ཤེས་པ་ལས་ཐ་མི་དད་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། འདི་ན་བན་དྷུ་ཀ་དང་ཀིང་ཤུ་ཀ་སོགས་དམར་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བ་ནི་བསྒྱུར་ཤེལ་བཞིན་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཚོན་གྱིས་བསྒྱུར་བ་ལ་མི་བལྟོས་པར་རང་རྒྱུད་དམར་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བ་བཞིན། མིག་སོགས་ཀྱི་དབང་པོ་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་པར་རིག་པ་རྣམས་སྔོ་

གྱ་བདུན་

174

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་བ་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པར་ཐོག་མེད་ནས་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པའི་རང་གི་ས་བོན་གྱིས་འཕངས་པའི་ནུས་པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ལས་སྔོ་སོགས་ཡུལ་དུ་སྣང་བ་ཉིད་འབྱུང་བར་མ་
རྟོགས་ནས་འཇིག་རྟེན་གྱི་སྐྱེ་བོས་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་བཟུང་བར་སེམས་ཤིང་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་དེ། དཔེར་ན་མཚོ་ཤིན་ཏུ་དྭང་བའི་མཐར་སྐྱེས་པའི་ཤིང་གི་ཡལ་ག་ལ་བཏགས་པའི་ནོར་བུའི་
གཟུགས་བརྙན་ཆུ་ནང་དུ་ཤར་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་ནོར་བུ་ལྟར་དམིགས་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་དོན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ཤར་ཡང་རྣམ་ཤེས་ལས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།། དེས་
ན་སེམས་ཙམ་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་དོན་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་དྲང་དོན་ཡིན་པ་དང༌། ངེས་དོན་གཟུགས་སོགས་སུ་ཞེན་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ནུས་པ་སྨིན་པས་མར་མེ་ལས་འོད་འབྱུང་བ་ལྟར་ཤེས་པ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་གྱི་དབང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་ཤར་བ་དབང་ཡུལ་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་འདོད་པས་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གསུངས་པ་དང་མི་འགལ་ཞིང༌། ནང་དང་ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་གཞིའི་ཆོས་ཅན་ཡང་དེ་ཡིན་ལ། དེས་ན་གཟུགས་སོགས་འགོག་པ་ནི་ཕྱི་རོལ་ཀུན་ཏུ་བཏགས་པའི་གཟུགས་སོགས་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། རྣམ་བཏགས་དང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་སོགས་ནི་

175

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པམ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་ལ་ཀུན་བཏགས་དང༌། རྣམ་བཏགས་དང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་གསུམ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་དུ་བསམ་པའོ།།གསུམ་པ་
དཔེས་བསྟན་པ་ནི། རྨི་ལམ་ན་ནི་གཟུགས་དོན་གཞན་མེད་པར།། རང་ནུས་སྨིན་ལས་དེ་ཡི་རྣམ་ཅན་སེམས།། འབྱུང་བ་ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་སད་ལའང་འདིར།། ཕྱི་རོལ་མེད་པར་ཡིད་ནི་ཡོད་ཅེ་ན།།༦༤ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདིར་སད་
པའི་གནས་སྐབས་ལའང་ཕྱི་རོལ་མེད་པར་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ནི་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་རྨི་ལམ་ན་ནི་གཟུགས་སོགས་དོན་གཞན་མེད་པར་རང་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ནུས་པ་སྨིན་པ་ལས། གཟུགས་
སོགས་ཡུལ་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་ཀྱི་སེམས་འབྱུང་བ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། གནོད་བྱེད་ཡོད་པ། སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། ནུས་པ་ལས་རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་ན་ལོང་བ་ལ་མིག་ཤེས་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ། རྨི་ལམ་ན་ནུས་པ་དང་ཡུལ་དབང་ཡོད་མེད་མཚུངས་པའོ། ། དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་མིག་མེད་པར་ནི་རྨི་ལམ་དུ།། སྔོ་སོགས་སྣང་བའི་ཡིད་སེམས་འབྱུང་དེ་ལྟར།། མིག་དབང་མེད་པར་རང་གི་ས་བོན་ནི།། སྨིན་ལས་ལོང་བ་ལ་འདིར་ཅིས་མི་སྐྱེ།།༦༥ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཇི་ལྟར་མིག་དང་གཟུགས་མེད་པར་ནི་རྨི་ལམ་དུ་རང་གི་བག་ཆགས་སྨིན་པ་ལས། སྔོ་སོགས་ཡུལ་དུ་སྣང་བའི་ཡིད་

གྱ་བརྒྱད་

176

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཀྱི་སེམས་མིག་ཤེས་དང༌། རྗེས་སུ་མཐུན་པ་འབྱུང་ན་ཆོས་ཅན། དེ་ལྟར་སད་སྐབས་ཀྱི་ལོང་བ་ལ་ཡང་མ་ལོང་བ་ལྟར། རང་གི་ས་བོན་ནི་སྨིན་པ་ལས་སད་སྐབས་འདིར་རྣམ་པ་དེ་ལྟའི་སྔོན་པོ་འཛིན་
པའི་ཡིད་སེམས་ཅིས་མི་སྐྱེ་སྟེ་སྐྱེ་བར་ཐལ། གཉིད་ལོག་པ་དང་ལོང་བ་གཉིས་ཀ་ཡང་མིག་དབང་མེད་པར་འདྲ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རྨི་ལམ་ན་ནུས་པ་དང་ཡུལ་དབང་ཡོད་མེད་མཚུངས་པ་ལ་གཉིས།
དཔྱད་ན་རྨི་ལམ་དུ་ནུས་པ་མི་འཐད། མ་ད པྱད་ན་མིག་ཀྱང་ཡོད་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། ནུས་པའི་ངོ་བོ་དང༌། རྒྱུ་མི་འཐད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། ཅི་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ནི་ཕྱི་དོན་
གྱི་དབང་ཡུལ་མེད་ཀྱང་ཡོད་དེ། ནུས་པ་སྨིན་པ་ལས་དེ་ལྟའི་ཡིད་ཤེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེའང་གཉིད་རྐྱེན་གྱིས་རྨི་ལམ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཀྱི། སད་པ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་ན་མི་འཐད་དོ་ཞེས། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལྟར་རྨི་ལམ་དྲུག་པ་ཡི།། ནུས་པ་སྨིན་ཡོད་སད་པར་མེད་འགྱུར་ན།། དྲུག་པའི་ནུས་སྨིན་ཇི་ལྟར་འདིར་མེད་པ།། དེ་ལྟར་རྨི་ཚེ་མེད་ཅེས་ཅིས་མི་རིགས།།༦༦ཞེས་གསུངས་ཏེ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་རྨི་ལམ་ན་རྣམ་པ་དེ་ལྟའི་དྲུག་པའི་ཤེས་པ་ནུས་པ་སྨིན་པ་ཡོད་ལ། སད་པར་གྱུར་པ་ན་མེད་པས་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཉེས་པར་མི་འགྱུར་ན། ངེད་ཀྱི་ལྟར་ན་འདི་ལྟར་རྗོད་པར་བྱེད་དེ། རྨི་ལམ་གྱི་ཚེ་དེ་ལྟའི་རྣམ་ལྡན་གྱི་ཤེས་པ་ཡང་

177

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པམེད་ཅེས་ཅིས་མི་རིགས་ཏེ་རིགས་པར་ཐལ། དྲུག་པའི་ནུས་པ་སྨིན་པ་ཇི་ལྟར་སད་སྐབས་འདིར་ལོང་བ་ལ་མེད་པ་དེ་ལྟ་བར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རྒྱུ་མི་འཐད་པ་ནི། ཇི་ལྟར་མིག་
མེད་འདི་ཡི་རྒྱུ་མིན་ལྟར།། རྨི་ལམ་དུ་ཡང་གཉིད་ནི་རྒྱུ་མ་ཡིན།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། སད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཇི་ལྟར་མིག་མེད་པ་ལོང་བ་འདིའི་རྒྱུད་ལ་སྔོ་སོགས་སྣང་བའི་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ནུས་པ་སྨིན་པའི་རྒྱུ་མིན་
པ་ལྟར་རྨི་ལམ་དུ་ཡང་གཉིད་ནི་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ནུས་པ་སྨིན་པའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀར་མིག་མེད་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མ་དཔྱད་ན་མིག་ཀྱང་ཡོད་པ་ནི། དེ་ཕྱིར་རྨི་ལམ་དུ་ཡང་དེ་དངོས་མིག།
བརྫུན་པའི་ཡུལ་ཅན་རྟོགས་པའི་རྒྱུར་ཁས་བླང༌།།༦༧ཞེས་གསུངས་ཏེ། བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་རྨི་ལམ་དུའང་དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པའི་དངོས་པོ་བརྫུན་པའི་མིག་དང༌། རྣམ་ཤེས་དེའི་རྟེན་གྱི་བརྫུན་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་དབང་པོ་ནི་ཡུལ་རྟོགས་པའི་རྒྱུར་ཁས་བླང་བར་བྱ་སྟེ། མིག་སོགས་དབང་པོ་མེད་པར་ཡུལ་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་རྟོགས་པ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པ་ལ་གཉིས། རིགས་པ་དང༌། ལུང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། དབུ་མ་པས་སད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཡིན་ཏེ། དམིགས་པའི་ཕྱིར་

གྱ་དགུ་

178

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

རྨི་ལམ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པ་ལ། འདི་ཡིས་ལན་ནི་གང་དང་གང་བཏབ་པ།། དེ་དང་དེ་ནི་དམ་བཅའ་མཚུངས་མཐོང་བས།། རྩོད་འདི་སེལ་བྱེད།ཅེས་གསུངས་ཏེ། ཕ་རོལ་པོས་སད་པའི་རྣམ་ཤེས་ནི་དོན་གྱིས་སྟོང་པ་
ཡིན་ཏེ། རྣམ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྨི་ལམ་གྱི་རྣམ་ཤེས་བཞིན་ནོ།། ཞེས་དང༌། སད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་དམིགས་པའི་ཡུལ་ནི་བརྫུན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྨི་ལམ་གྱི་ཡུལ་
བཞིན་ནོ།། ཞེས་དང༌། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་བྱང་ནི་གཞན་དབང་མེད་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་མེད་པའི་ཕྱིར། རུས་སྦལ་གྱི་སྤུའི་གོས་བཞིན་ནོ།། དེ་བཞིན་དུ་རབ་རིབ་ཀྱི་དཔེ་ལ་སྦྱར་བ་
སོགས་རྣམ་ཤེས་སྨྲ་བ་འདི་ཡིས་ལན་ནི་གང་དང་གང་བཏབ་པ་དེ་དང་དེ་ནི་མཁས་པ་དབུ་མ་པ་དག་གིས་དམ་བཅའ་དང་མཚུངས་པར་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་ནུས་པ་མེད་པར་མཐོང་བས་དོན་མེད་ཅིང་རྣམ་ཤེས་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་རྩོད་པ་འདི་ཐམས་ཅད་སེལ་བར་བྱེད་དེ། རྨི་ལམ་དང་རབ་རིབ་ཅན་སོགས་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་བལྟོས་ནས་དོན་གྱིས་སྟོང་པ་དང༌། ཡུལ་བརྫུན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་བསྒྲུབ་མི་ནུས་ལ། མ་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པ་ལ་བལྟོས་ནས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡིན་པ་དང༌། གཞན་དབང་སོགས་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱ་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལུང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པ་ནི། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ནི།། འགར་

179

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཡང་དངོས་པོ་ཡོད་ཅེས་མ་བསྟན་ཏོ།།༦༨ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྣམ་ཤེས་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་ལུང་གི་གནོད་པ་མེད་དེ། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་
ཡུལ་དུས་གནས་སྐབས་འགར་ཡང་དངོས་པོ་ཡོད་ཅེས་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལང་གཤེགས་ལས། སྲིད་པ་གསུམ་ནི་བཏགས་པ་ཙམ།། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་པོ་མེད།། བཏགས་པ་དངོས་པོའི་ངོ་བོར་
ནི།། རྟོག་གེ་པ་དག་རྟོག་པར་འགྱུར།། རང་བཞིན་མེད་ཅིང་རྣམ་རིག་མེད།། ཀུན་གཞི་མེད་ཅིང་དངོས་མེད་ན།། བྱིས་པ་ངན་པ་རྟོག་གེ་པ།། རོ་དང་འདྲ་བས་འདི་དག་བརྟགས།། ཞེས་གསུངས་སོ།།
སེམས་ཙམ་པ་དག་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལས། གཅིག་ལ་གཅིག་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་གཞན་དབང་གི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་སྨྲ་བ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་འཁྲུལ་པ་མེད་པར་སྨྲ་བ་མིན་ཏེ། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་གཅིག་ལ་གཅིག་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐ་ཤལ་ཡིན་ནོ།། དེ་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་སྤང་བར་བྱའོ།། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་དོན་འདིར་འགྱུར་ཏེ། བ་ལང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྗོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། བ་ལང་རྟས་སྟོང་ཡང་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མི་སྟོང་པས་ཆོས་དེ་སྟོང་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ལུས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རྒྱས་

དགུ་བཅུ་

180

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པར་ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོར་ཆོས་ཅན་དབང་པོའི་དབྱེ་བ་དང༌། དེ་རང་གི་དངོས་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པའི་ཚུལ་འགྲེལ་པ་ལས་ཤེས་སོ།།གསུམ་པ་ཀེང་རུས་ཀྱི་མཐུན་དཔེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། གསུམ་
ཆར་སྐྱེ་བ་མེད་པ། མིན་ན་གནོད་བྱེད་བརྗོད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་བླ་མའི་མན་ངག་ལས།། ཀེང་རུས་ཀྱིས་གང་ས་གཞི་མཐོང་བ་གང༌།། དེར་ཡང་གསུམ་ཆར་སྐྱེ་བ་མེད་པར་མཐོང༌།། ལོག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པར་
བསྟན་ཕྱིར་རོ།།༦༩ཞེས་གསུངས་ཏེ། གལ་ཏེ་ཡུལ་མེད་པར་ཤེས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་བླ་མའི་མན་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་མི་སྡུག་པ་སྒོམ་པ་ན། རྒྱ་མཚོའི་མཐར་ཁྱབ་པའི་ས་གཞི་ཀེང་
རུས་ཀྱིས་གང་བར་མཐོང་བ་དེ་གང་ཞེ་ན། དེར་ཡང་རྐྱེན་དབང་གིས་དེར་སྣང་ཙམ་ལས་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་ཆར་སྐྱེ་བ་མེད་པར་མཐོང་བ་ཡིན་ཏེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་མཐུས་མིན་གྱི། ལོག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་མཐུས་ཡིན་པར་ལུང་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་མིན་ན་གནོད་བྱེད་བརྗོད་པ་ནི། ཁྱོད་ཀྱི་དབང་བློའི་ཡུལ་རྣམས་ཇི་ལྟ་བ།། དེ་ལྟར་མི་སྡུག་ཡིད་ཀྱི་ཡང་འགྱུར་ན།། དེ་བཞིན་ཡུལ་དེར་བློ་གཏད་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས།། རྟོགས་འགྱུར་དེ་ནི་བརྫུན་པར་ཡང་མི་འགྱུར།།༧༠ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་པས་མཐོང་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་དེར་ཀེང་རུས་སོགས་བལྟ་བར་འདོད་པའི་བློ་གཏད་པ་ཅིག་

181

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཤོས་རྣལ་འབྱོར་པ་མིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རྟོགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཀེང་རུས་སོགས་མི་སྡུག་པ་སྒོམ་པའི་ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་ཡང་བདེན་པར་འགྱུར་ན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དཔེ་ཇི་ལྟར་ཁྱོད་
ཀྱི་དབང་བློའི་ཡུལ་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་བལྟ་བ་ན། ཡུལ་དེར་མིག་གཏད་པ་རྣམས་ལས་གཅིག་ལ་མིག་ཤེས་དེའི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེ་བ་ལྟར་གཞན་དག་ལ་ཡང་སྐྱེ་བ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་ལྟ་བ་བཞིན་ནོ།། འདོད་ན།
འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ནི་བརྫུན་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ།།བཞི་པ་འཁྲུལ་པའི་དཔེ་གཞན་ཡང་དགག་པ་ནི། རབ་རིབ་དང་ལྡན་དབང་པོ་ཅན་མཚུངས་པ།། ཆུ་
འབབ་ཀླུང་ལ་ཡི་དྭགས་རྣག་བློ་ཡང༌།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། རབ་རིབ་དང་ལྡན་པའི་དབང་པོ་ཅན་ལ་འཁྲུལ་ངོར་ཡུལ་ཤེས་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་ལྟར་སྣང་ལ། མ་འཁྲུལ་བའི་ངོར་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་ལྟར་མི་སྣང་ཞེས་བཤད་པ་དང་མཚུངས་པར་གངྒཱ་སོགས་ཆུ་འབབ་ཀླུང་ལ་ཡི་དྭགས་རྣམས་ལ་རྣག་ཏུ་སྣང་བའི་བློ་ཡང་ལས་དབང་གིས་བསླད་པའི་འཁྲུལ་ངོར་རྣག་ཏུ་སྣང་བའི་ཡུལ་ཤེས་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་ལྟར་སྣང་ལ། མ་འཁྲུལ་བ་སྟེ་མ་བསླད་པའི་ངོར་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་ལྟར་མི་སྣང་ངོ༌།། འདིས་ནི་རྡོ་ཤིང་དང་མིག་སོགས་ལ་སྔགས་ཀྱི་རྐྱེན་གྱིས་བསླད་པ་ལས་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་གི་སྣང་བ་སོགས་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པའི་ཆོས་

གོ་གཅིག་

182

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཐམས་ཅད་ལ་མཚོན་ཏེ། རྐྱེན་གང་གིས་འདུས་བྱས་པའམ་བསླད་པ་ན་དེར་བལྟོས་ཀྱི་དེའི་སྣང་བ་ཡུལ་ཤེས་གཉིས་ཀ་འབྱུང་ཡང་རྐྱེན་དེས་འདུས་བྱས་པའི་བསླད་པ་དང་བྲལ་བ་ན། དེར་བལྟོས་ཀྱི་
དེའི་སྣང་བ་ཡུལ་ཤེས་གཉིས་ཀའི་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་ནས་དམིགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཡུམ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལས་ལྷག་པའི་ཆོས་ཤིག་ཡོད་ནའང་སྒྱུ་མ་དང་རྨི་ལམ་ལྟ་
བུའོ།། ཞེས་གསུངས་སོ།། མདོར་ན་ཆུ་འབབ་ཀྱི་ཀླུང་ལ་རྣག་བློ་སྐྱེ་ཞེས་སྨོས་པའང་མི་དང་ཡི་དྭགས་ཀྱི་གང་ཟག་གཉིས་ཕན་ཚུན་དམིགས་རུང་ལྷན་ཅིག་འཁོད་པ་གཉིས་ཀའི་མདུན་གཏན་སྒྲིབ་ཐོགས་
དང་བྲལ་བ་ཞིག་ཏུ་ཡི་དྭགས་ལ་རྣག་ཀླུང་དང་མི་ལ་ཆུ་ཀླུང་གཉིས་ཀྱི་བློ་ཞིག་བྱུང་ཡང་མིའི་ཆུ་འབབ་ཀླུང་ལ་ཡི་དྭགས་ཀྱི་རྣག་བློར་སྣང་བ་ཡང་མིན་ལ། ཡི་དྭགས་ཀྱི་རྣག་འབབ་ཀླུང་ལ་མིའི་ཆུ་བློར་སྣང་བ་ཡང་མིན་ཏེ། དེར་སྣང་གཞིའི་དངོས་པོ་རང་བདེན་པ་གཅིག། རྐྱེན་རང་བདེན་པ་དུ་མས་གང་ཟག་ཐ་དད་པའི་ངོར་དངོས་པོ་རང་བདེན་པ་དུ་མར་འགྱུར་བའི་དངོས་པོ་སོ་སོ་ཐ་དད་པ་རང་གི་དོན་བྱེད་ནུས་ཅན་དུ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མི་ལ་སྣང་བའི་ཆུ་འབབ་ཀླུང་དེ་ཆུ་འབབ་ཀླུང་གི་རང་བཞིན་དང་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་ན་ཁྱད་གཞི་མེད་པས་ཡི་དྭགས་ཀྱིས་དེ་ཉིད་ལ་དེར་སྔར་ཡོད་དམ་མེད་ཀྱང་

183

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པགསར་དུ་སྐྱེས་པའི་རྣག་ཀླུང་ཁྱད་ཆོས་སུ་དམིགས་སྲིད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གང་དངོས་པོར་འདུ་བྱ་བའི་གཞི་དངོས་པོ་བ་ཞིག་ཡུལ་གང་ནའང་མེད་ཀྱང་གང་ཟག་ཐ་དད་པས་ཡུལ་
གང་དུ་དངོས་པོ་འགལ་བའི་ཆོས་མཐའ་ཡས་པ་དམིགས་སུ་རུང་བ་ཡིན་ཏེ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་གོ་སར་ཡང་ལས་ཀྱི་མཐུས་འགྲོ་བའི་རིས་ཐ་དད་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དཔག་ཚད་ས་ཡ་དུ་མ་ཡོད་པའི་
སྣང་བ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འཆར་རུང་བ་མདོ་དེ་དག་ནས་བཤད་ཅིང༌། དེའང་རང་རེ་ཚུར་མཐོང་གིས་དེའི་ཚུལ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ཏུའང་ལས་རྒྱུ་འབྲས་དང་ནོར་བུ་དང་རིག་
སྔགས་ཀྱི་མཐུ་ནུས་སོགས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་གནས་སུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། མདོར་ན་ཇི་ལྟར་ཤེས་བྱ་མེད་དེ་བཞིན།། བློ་ཡང་མེད་ཅེས་དོན་འདི་ཤེས་པར་གྱིས།།༧༡ཞེས་གསུངས་ཏེ། མདོར་བསྡུ་ན་ཇི་ལྟར་ཤེས་བྱ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་དེ་བཞིན་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བློ་ཡང་རང་བཞིན་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་འདི་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག་སྟེ། དེ་ཉིད་ཕན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་བལྟོས་ནས་བཞག་པའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་འདས་བསྟོད་ལས། མ་ཤེས་པ་ནི་ཤེས་བྱ་མིན།། དེ་མེད་རྣམ་པར་ཤེས་མེད་པ།། དེ་ཕྱིར་ཤེས་དང་ཤེས་བྱ་དག། རང་བཞིན་མེད་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་གསུངས།། ཞེས་དང༌། རྣམ་ཤེས་སྒྱུ་

གོ་གཉིས་

184

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

མ་དང་མཚུངས་པར།། ཉི་མའི་གཉེན་གྱིས་གསུངས་པ་ཡིན།། དེ་ཡི་དམིགས་པའང་དེ་བཞིན་ཏེ།། ངེས་པར་སྒྱུ་མའི་དངོས་དང་འདྲ།། ཞེས་གསུངས་སོ།། དེས་ན་རྣམ་ཤེས་རྫས་སུ་སྨྲ་བའི་རྗེད་བྱེད་ཀྱི་
གདོན་གྱིས་གཟུང་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པ་འདི་ཅི་ནས་ཀྱང་བདག་ཉིད་གཡང་སར་ལྟུང་བར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དམ་པ་སྙིང་རྗེ་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལུང་དང་རིགས་པའི་གསང་སྔགས་
བཟང་པོ་བཏབ་ནས་ཚབ་ཆེར་མནན་ཏེ་བཟུང་བར་བྱའོ།།གཉིས་པ་གཉིས་མེད་གཞན་དབང་རྫས་གྲུབ་དགག་པ་ལ་གཉིས། སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པས་གཉིས་མེད་ཀྱི་གཞན་དབང་ཡོད་པ་མི་འཐད། རང་
རིག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག་པའོ། ། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་གཟུང་མེད་འཛིན་པ་ཉིད་བྲལ་ཞིང༌།། གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་གཞན་དབང་དངོས་ཡོད་ན།། འདི་ཡི་ཡོད་པ་གང་གིས་ཤེས་པར་འགྱུར།། མ་བཟུང་བར་ཡང་ཡོད་ཅེས་བྱར་མི་རུང༌།།༧༢ཞེས་གསུངས་ཏེ། གལ་ཏེ་གཟུང་མེད་འཛིན་པ་ཉིད་བྲལ་ཞིང༌། གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་གཞན་དབང་གི་དངོས་པོ་དོན་དམ་པར་ཡོད་ན་འདིའི་ཡོད་པ་ཉིད་ཡུལ་ཅན་གང་གིས་ཤེས་པར་འགྱུར་ཞེས་དོགས་པ་བསླང་ནས། རང་ཉིད་ཀྱིས་འཛིན་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། རང་གིས་རང་ལ་བྱ་བ་འགལ་བའི་ཕྱིར། མེས་རང་གི་བདག་ཉིད་མི་སྲེག་པ་བཞིན། ཤེས་པ་སྔ་མ་སོགས་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་

185

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པའཛིན་པ་མིན་ཏེ། རང་གི་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་རིག་གཞན་ཞིག་རྣམ་རིག་གི་ཡུལ་ཡིན་ན་རྣམ་རིག་པ་ཙམ་ཉིད་དོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ཉམས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཡུལ་
ཅན་འགའ་ཞིག་གིས་མ་བཟུང་བར་ཡང་ཡོད་ཅེས་བྱར་མི་རུང་སྟེ། ཧ་ཅང་ཐལ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རང་རིག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག་པ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན། དྲན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག ། སུན་འབྱིན་གྱི་
ལམ་གཞན་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། གཞན་གྱིས་གཞན་འཛིན་པ་མེད་ཀྱང་རང་རིག་པ་ནི་ཡོད་དེ། རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་འཛིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མར་མེ་རང་གིས་རང་གསལ་བ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཉིད་
ཀྱིས་དེ་མྱོང་བར་གྲུབ་མ་ཡིན།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། གཞན་དབང་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་དབང་དེ་མྱོང་བར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གིས་རང་ལ་བྱ་བ་འགལ་བའི་ཕྱིར། ལེགས་པར་བསླབས་པ་གཡེར་ཞིང་ཡང་ཟོར་ཅན་གྱིས་ཀྱང་རང་གི་ཕྲག་པ་ལ་ཞོན་པར་མི་ནུས་པ་བཞིན་ནོ།།གཉིས་པ་དྲན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག་པ་ལ་གཉིས། མ་གྲུབ་པས་མ་གྲུབ་པ་སྒྲུབ་མི་ནུས་པ། རང་རིག་གྲུབ་ཀྱང་དྲན་པས་མི་འགྲུབ་པའོ། ། དང་པོ་ནི། འདིར་རྣམ་རིག་པ་ཁ་ཅིག་མདོ་སྡེ་པའི་ཕྱོགས་ལྟར་རང་རིག་བསྒྲུབས་ནས་གཞན་དབང་རང་མྱོང་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དེ། འདི་ལྟར་ཤེས་པ་རྣམས་རང་གི་བདག་ཉིད་དང་ཡུལ་གཉིས་ཀ་

གོ་གསུམ་

186

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

རིག་བྱེད་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་མེ་ནི་སྐྱེས་པ་ཉིད་ནས་རང་གསལ་གྱི་བདག་ཉིད་དང་བུམ་སོགས་གསལ་བྱེད་དང༌། སྒྲས་ཀྱང་རང་གི་བདག་ཉིད་དང་དོན་གཉིས་ཀ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་བཞིན་གྱི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་རང་རིག་མི་འདོད་པ་དེས་ཀྱང་ཆོས་ཅན། ངེས་པར་རང་རིག་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་ན་ངས་གཟུགས་མཐོང་ངོ་སྙམ་དུ་ཡུལ་དང༌། ཡུལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་ཡུལ་
ཅན་གྱི་ཤེས་པ་དྲན་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་གྲུབ་པར་ཐལ། དྲན་པ་ནི་མྱོང་བའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ན་ཤེས་པ་ཡང་ཉམས་སུ་མ་མྱོང་བས་དྲན་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཡང་རང་རིག་མེད་ན་དེ་
ཉིད་ཀྱིས་དེ་མ་མྱོང་བར་ཡང་འགྱུར་བ་དང༌། གཞན་གྱིས་དེ་མྱོང་ན་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བར་ཡང་འགྱུར་རོ།། དུས་མཉམ་གྱི་ཤེས་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཡུལ་ཤེས་གཉིས་གཅིག་ཅར་ཡང་མི་གཅད་དེ། ཤེས་པ་མཐའ་དག་ཤེས་པ་གཞན་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུད་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་ཤེས་དུ་མ་གཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་སྣང་བ་དེའི་ཚེ་ཨུཏྤལའི་འདབ་མ་བརྒྱ་འབིགས་པ་ལྟར་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་རྣམས་འཇུག་པ་མྱུར་བས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ནོ།། དེས་ན་རང་རིག་ཁས་མ་བླངས་ན་ཐུག་མེད་ཀྱི་སྐྱོན་སྤོང་བར་མི་ནུས་ལ། དེ་ཡང་ངས་སྔར་གཟུགས་མཐོང་

187

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པབ་དང་དེ་ལྟར་མཐོང་བའི་ཤེས་པ་གཉིས་ཀའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་དྲན་པ་དུས་ཕྱིས་འབྱུང་བ་གྲུབ་སྟེ། སྔར་གཟུགས་མཐོང་བའི་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་དེ་རང་གིས་རང་རིག་པར་མ་རྟོགས་ན། དེའི་ཡུལ་
ཅན་གྱི་དྲན་པར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།གལ་ཏེ་ཕྱི་དུས་དྲན་པ་ལས་གྲུབ་ན།། མ་གྲུབ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་ཕྱིར་བརྗོད་པ་ཡི།། མ་གྲུབ་འདི་ནི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་མིན།།༧༣ཞེས་གསུངས་ཏེ། གལ་ཏེ་སྔར་ངས་གཟུགས་མཐོང་ངོ་
སྙམ་དུ་ཕྱིས་དུས་ཀྱི་གཉིས་ཀའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་དྲན་པ་ལས་དེའི་རྒྱུ་ཡུལ་ཤེས་གཉིས་ཀར་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཉིད་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རང་མྱོང་བའི་དོན་ཅན་གྱི་རང་རིག་གྲུབ་ལ། དེ་གྲུབ་པ་ན་གཞན་དབང་ཡོད་
པར་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་སོ་ཞེ་ན། གཞན་དབང་རྫས་ཡོད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་དྲན་པ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པ་དེ་ལྟར་ན། དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པའི་རང་རིག་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་དྲན་པ་འདི་ནི་རང་རིག་དེའི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་རིག་ལྟར་དྲན་པ་ཡང་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་གཞན་སོགས་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཏེ་དཔྱད་ན་དོན་དམ་པར་རང་རིག་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་དྲན་པ་མི་འགྲུབ་ཀྱང་མ་དཔྱད་པ་ཐ་སྙད་པའི་ངོར་དྲན་པས་རང་རིག་འགྲུབ་བོ་སྙམ་ན། ཐ་སྙད་དུའང་དེ་ལྟར་མི་འགྲུབ་སྟེ། ཐ་སྙད་དུ་རང་རིག་དང་དྲན་པ་ལ་མེ་དུ་ལྟར་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་

གོ་བཞི་

188

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པ་ངེས་ན་དེ་ལྟར་གྲུབ་ཆུག་ཀྱང༌། དེ་ལྟར་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་རིག་དེ་ནི་དྲན་པའི་རྒྱུར་མ་ཟད་རང་རིག་ཉིད་མ་གྲུབ་ན་དེ་རྒྱུར་བྱས་པ་ཅན་གྱི་འབྲས་བུ་དྲན་པ་ཡང་མི་འགྲུབ་
པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཐ་སྙད་དུ་རང་རིག་མེད་ཀྱང་དྲན་པ་ཙམ་འབྱུང་སྟེ། དྲན་པ་སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་ལས་དེར་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཆུ་དང་མེ་ཙམ་མཐོང་བས་ཆུ་ཤེལ་མེ་ཤེལ་ཡོད་མི་དགོས་ཀྱང་ཆར་དང་གཙུབ་ཤིང་
གཙུབ་སྟན་སོགས་ལས་ཆུ་དང་མེ་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ།། དེས་ན་ཁྱེད་ཅག་རང་རིག་གི་རྒྱུ་སྔོན་སོང་ཅན་གྱི་འབྲས་བུ་དྲན་པ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་དེ་འདྲའི་འབྲས་བུ་དྲན་པ་དེའི་རྒྱུ་རང་རིག་མེད་
པར་ཁྱེད་ཅག་ལ་དེའི་འབྲས་བུ་དྲན་པ་མི་འབྱུང་ལ། དེས་ན་ཁྱེད་འདོད་པ་ལྟར་རང་རིག་དྲན་པ་དེའི་རྒྱུ་ཙམ་དུ་མ་གྲུབ་པར་མ་ཟད། བདེན་པ་གཉིས་ཀར་མ་གྲུབ་པའི་རང་རིག་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དྲན་པའི་ཚིག་བརྗོད་པའི་མ་གྲུབ་པ་འདི་ནི་རང་རིག་གི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་མིན་ཏེ། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་མིག་གི་གཟུང་བྱ་ལྟར་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་མི་འགྲུབ་པ་བཞིན་ནོ།།གཉིས་པ་རང་རིག་གྲུབ་ཀྱང་དྲན་པས་མི་འགྲུབ་པ་ལ་གཉིས། གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དྲན་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ། རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བའོ། ། དང་པོ་ནི། རང་རིག་པ་ནི་གྲུབ་ལ་རག་མོད་ཀྱི།། དེ་ལྟའང་དྲན་པས་དྲན་པ་རིགས་མིན་ཏེ།། གཞན་ཕྱིར་མ་

189

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཤེས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་བཞིན།། གཏན་ཚིགས་འདིས་ནི་ཁྱད་པར་དག་ཀྱང་འཇོམས།།༧༤ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཡང་དཔྱོད་ཚུལ་འདི་བཏང་ནས་རང་རིག་ཡོད་པ་ལྟར་ཁས་བླངས་ཏེ་དགག་པ་ནི། ཤེས་པས་
ཡུལ་ཤེས་གཉིས་ཀ་མྱོང་བའི་རང་རིག་པ་ནི་གྲུབ་ཏུ་ཆུག་ལ་རག་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟར་ན་ཡང་དུས་ཕྱིས་ཀྱི་དྲན་པའི་ཤེས་པས་སྔར་གྱི་ཡུལ་ཤེས་དེ་དག་དྲན་པ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྔར་གྱི་མྱོང་བ་དང་ཕྱིས་
ཀྱི་དྲན་པ་རྫས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བྱམས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དྲན་པས་རང་གིས་མ་ཤེས་པའི་ཉེར་སྦས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་རང་རིག་པ་དང་ཡུལ་མྱོང་བ་མི་དྲན་པ་བཞིན་ནོ།། གཞན་ཡིན་ཡང་དྲན་
ཏེ་སྔར་མྱོང་དང་ཕྱིས་དྲན་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་དང་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་དངོས་པོར་གནས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་གཏན་ཚིགས་འདིས་ནི་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་དང༌། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་དངོས་པོར་གནས་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དག་ཀྱང་འཇོམས་ཏེ། གང་གཞན་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་ཤེས་པ་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་དང་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་དངོས་པོར་གནས་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་རྒྱུད་གཞན་གྱི་ཤེས་པ་བཞིན་ཕྱིས་ཀྱི་དྲན་པ་དང་ཉམས་མྱོང་གི་ཤེས་པ་ནི་སྔར་གྱི་རང་རིག་གི་ཤེས་པ་ལས་གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྒྱ་ཆེར་དགག་པར་བྱའོ།།

གོ་ལྔ་

190

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

གཉིས་པ་རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བ་ནི། འོ་ན་ཁྱོད་ལ་སྔར་མྱོང་ཕྱིས་དྲན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་ཕྱིར་གང་གིས་ཡུལ་མྱོང་འགྱུར་དེ་ལས།། དྲན་པ་འདི་གཞན་ང་ལ་ཡོད་མིན་པ།། དེ་
ཕྱིར་ང་ཡིས་མཐོང་སྙམ་དྲན་འགྱུར་ཏེ།། འདི་ཡང་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་ཚུལ་ལུགས་ཡིན།།༧༥ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཁོ་བོ་དབུ་མ་པས་ནི་སྔར་མྱོང་ཕྱིས་དྲན་ནི་དཔྱད་ནས་སྔར་རང་རིག་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལས་ཕྱིས་དྲན་པ་
སྐྱེ་བ་སོགས་ཀྱིས་མི་བསྒྲུབ་པར་མ་དཔྱད་པར་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པ་ཙམ་དུ་བརྗོད་པ་གང་གི་ཕྱིར་སྔར་གང་གིས་ཡུལ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ཤེས་པ་དེ་ལས་ཕྱིས་ཀྱི་དྲན་པའི་ཤེས་པ་འདི་རྫས་གཞན་དུ་གྲུབ་
པ་ང་ལ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྫས་དང་གཞན་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྫས་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་ན་སྔར་མྱོང་ཕྱིས་དྲན་སོགས་མ་དཔྱད་པ་ནའང་བལྟོས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་འཇོག་མི་བཏུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་དཔྱད་པར་འཇིག་རྟེན་རྗེས་བརྗོད་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་ནི་དེ་ངོར་གོང་དུ། གང་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ས་བོན་ཙམ་བཏབ་ནས།། བདག་གིས་བུ་འདི་བསྐྱེད་ཅེས་སྨྲ་བྱེད་ཅིང༌།། ཤིང་ཡང་བཙུགས་སོ་སྙམ་དུ་རྟོག་དེས་ན།། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འཇིག་རྟེན་ན་ཡང་མེད།། ཅེས་འབྱུང་ལ། དེས་ན་སྔར་མྱོང་གི་རྫས་འགག་ཞིག་ལས་ཕྱིས་ཀྱི་དྲན་པའི་རྫས་སྐྱེ་བར་མི་བཞག་སྟེ།

191

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པསྔར་གྱི་ས་བོན་དང་རྒྱུ་སོགས་ཀྱི་རྫས་ཞིག་མ་ཞིག་གང་ལས་ཀྱང་ཕྱིས་ཀྱི་མྱུག་སོགས་ཀྱི་རྫས་དངོས་སྐྱེ་བ་མི་འགྲུབ་པས་ལུགས་འདིར་ཆེས་འགོག་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ། དེ་ཕྱིར་མྱུག་
ཚེ་ས་བོན་ཞིག་པ་མེད།། ཅེས་སོགས་མདོ་དང་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་དབུ་མའི་གསུང་རབ་ནས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལས་སྔར་མྱོང་ཞིག་མ་ཞིག་གང་ལས་ཕྱིས་སྐྱེ་བའི་
རྒྱུ་འབྲས་དངོས་པོ་བར་མི་འཇོག་ཅིང༌། འཇོག་ན་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཚུལ་དེ་རྟག་ཆད་ཅན་དུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། ཆད་དང་ལས་རྣམས་ཆུད་ཟ་དང༌།། ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ།། དེས་ན་ཕྱིས་ཀྱི་ཤེས་
པས་ང་ཡིས་སྔར་མཐོང་ངོ་སྙམ་དུ་དྲན་པར་ཡང་འགྱུར་ཏེ། སྔ་ཕྱིའི་ཤེས་པ་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་དེ་དྲན་པས་མ་མྱོང་བའང་མ་ཡིན་ལ། མྱོང་བས་ཡོངས་སུ་བཅད་པ་དེ་དྲན་པས་མ་བཅད་པའང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མྱོང་དྲན་གྱི་ཚུལ་འདི་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཚུལ་ལུགས་ཡིན་གྱི། ཤིན་ཏུ་དཔྱད་བྱ་མིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་ནི་བརྫུན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ངག་དོན། གཞན་ཡིན་ན་མྱོང་དྲན་མི་རུང་ངོ་ཞེས་དངོས་སྨྲ་བའི་ལོག་རྟོག་ཟློག་ཆེད་དུ་འདི་སྐད་སྨོས་ཀྱི། དབུ་མ་པས་རང་ལུགས་ལ་གཞན་མིན་པས་མྱོང་དྲན་འཐད་དོ་

གོ་དྲུག་

192

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཞེས་དཔྱད་ནས་སྒྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་སུན་འབྱིན་གྱི་ལམ་གཞན་བསྟན་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་རང་རིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན།། ཁྱོད་ཀྱི་གཞན་དབང་གང་གིས་འཛིན་པར་འགྱུར།། བྱེད་པོ་ལས་དང་བྱ་བ་གཅིག་མིན་པས།།
དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་འཛིན་པར་རིགས་མ་ཡིན།།༧༦ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྣམ་རིག་པ་ཁྱོད་ཀྱི་གཞན་དབང་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་གང་གིས་འཛིན་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། བཤད་མ་ཐག་པའི་རིགས་པས་རང་
རིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར་དང༌། གཞན་རིག་ཡོད་པའང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཉིད་འཛིན་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱེད་པོ་ལས་དང་བྱ་བ་གསུམ་པོ་དག་གཅིག་པ་མ་ཡིན་
པས་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། གཅོད་པོ་གང་ཟག་དང་བཅད་བྱ་ཤིང་དང་དུམ་བུར་གཅོད་པ་གསུམ་ལ་གཅིག་པ་མེད་པ་བཞིན་ནོ།།འཕགས་པ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། ཇི་ལྟར་རལ་གྲི་རང་གི་སོ།། གཅོད་པར་མི་བྱེད་སོར་མོ་ནི།། རང་ལ་རེག་པར་མི་བྱེད་ལྟར།། རང་རིག་སེམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ནོ།། ཞེས་སོ།།གསུམ་པ་སྤྲོས་པ་ཀུན་གྱི་ཡུལ་མིན་པར་ཡོད་པ་དགག་པ་ནི། ད་ནི་གཞན་དབང་སྤྲོས་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ལས་སྤྲོས་ཡུལ་མིན་ནོ་ཞེས་འདོད་པ་མི་འཐད་པ་ནི། གལ་ཏེ་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་མ་ཤེས་པའི།། བདག་ཅན་གཞན་དབང་ངོ་བོའི་དངོས་ཡོད་ན།། གང་གིས་ན་འདི་ཡོད་པར་མི་རིགས་པ།། གཞན་ལ་མོ་གཤམ་བུས་གནོད་

193

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཅི་ཞིག་བསྐྱལ།།༧༧ཞེས་གསུངས་ཏེ། གལ་ཏེ་གཞན་དབང་དེ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་བདག་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང༌། བདག་གཞན་གང་གིས་ཀྱང་མ་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གཞན་
དབང་སྤྲོས་བྲལ་གྱི་ངོ་བོའི་དངོས་པོར་ཡོད་པར་རིགས་ན། དེ་ལྟར་ཡོད་ཚུལ་དེ་གང་གིས་ན། མོ་གཤམ་བུ་ལའང་ཡོད་པར་མཚུངས་པས་གཞན་དབང་ཡོད་པར་འདོད་ཅིང༌། མོ་གཤམ་བུ་ནི་ཡོད་པར་མི་
རིགས་པའོ་ཞེས་སྨྲ་བ་འདི་ནི་གཞན་རྣམ་རིག་པ་ལ་མོ་གཤམ་བུས་གནོད་ཅི་ཞིག་བསྐྱལ་ལ། གཞན་དབང་གིས་ཕན་ཇི་ཙམ་བཏགས། དེས་ན་ཉེ་རིང་སྙོམས་ལ་མོ་གཤམ་བུའང་གཞན་དབང་ལྟར་སྤྲོས་
པ་དང་བྲལ་བའི་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བརྗོད་མེད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་དོ་ཞེས་འདོད་པར་གྱིས་ཤིག། གཞན་དབང་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པར། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དེ་མེད་ན་ནི་དེ་ཡི་རྒྱུ།། གསལ་བར་དམིགས་པ་ཇི་ལྟ་བར།། དེ་བཞིན་གནས་ནི་གཞན་གྱུར་ན།། ཡང་དག་མ་ཡིན་རྟོག་པ་དམིགས།། ཇི་ལྟར་འཇིག་རྟེན་མ་འཁྲུལ་བ།། དེ་ཡི་རྒྱུ་ལས་འདོད་དགུར་སྤྱོད།། དེ་བཞིན་སྡོམ་བརྩོན་མ་འཁྲུལ་བ།། གནས་གཞན་གྱུར་པ་འདོད་དགུར་སྤྱོད།། ཅེས་དང༌། དེས་ནི་ཁམས་གསུམ་འདུས་བྱས་རྣམས།། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་པར།། ཡེ་ཤེས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་པ།། གཉིས་སུ་

གོ་བདུན་

194

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

མེད་པའི་དོན་གྱིས་མཐོང༌།། ཞེས་གསུངས་སོ།། འོ་ན་དབུ་མའི་ལུགས་ལས་གཞན་དབང་ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ་འོང་ཞེས་དོགས་ན། མི་འགལ་ཏེ་དབུ་
སེམས་ཀྱི་ལུགས་སོ་སོར་ངེས་པའི་ཕྱིར། དབུ་མ་པས་ནི་ཡང་དག་མིན་རྟོག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་གཞན་དབང་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་ཡུལ་མིན་པར་བསྟན་ལ། རྣམ་རིག་པས་ནི་གཞན་དབང་
རྣམ་རིག་ཙམ་མཉམ་རྗེས་གཉིས་ཀའི་ཡུལ་དུ་བསྟན་པས་རང་ལུགས་གཅིག་གཞིར་བཞག་ལ་འགལ་བར་མི་འགྱུར་རོ།། གཞན་དུ་ན་རྣམ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཐམས་ཅད་དུ་གཞན་དབང་ལ་ཀུན་
བརྟགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་དང༌། གཞན་དབང་ལ་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ཆ་ནས་དམིགས་ན་དོན་དམ་དུ་བཤད་ལ། མཉམ་གཞག་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་བཤད་པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་མི་འགལ་ཏེ། ཁྱད་གཞི་རིག་ཙམ་དང་མྱོང་ཙམ་དང་གསལ་ཙམ་མ་དམིགས་པར་ཁྱད་ཆོས་གཉིས་མེད་ཀྱི་རིག་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཞན་དབང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་བྱང་གཉིས་ཀའི་རྒྱུར་གསུངས་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།བཞི་པ་ཀུན་རྫོབ་པའི་རྒྱུར་ཡོད་པ་དགག་པ་ལ་གསུམ། གཞན་དབང་ཡོད་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལས་ཉམས། བདེན་གཉིས་ལས་ཉམས་ན་ཐར་པ་མི་ཐོབ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་

195

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པབཤད་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། མེད་པ་རྒྱུར་མི་རུང་བ། འཇིག་རྟེན་དང་འགལ་བའོ། ། དང་པོ་ནི། གང་ཚེ་གཞན་དབང་ཅུང་ཟད་ཡོད་མིན་ན།། ཀུན་རྫོབ་པ་ཡི་རྒྱུར་ནི་གང་ཞིག་འགྱུར།། ཞེས་གསུངས་
ཏེ། དངོས་པོ་བརྟགས་པ་ཡོད་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་གཞན་དབང་ཡོད་པ་ཉིད་རིགས་པ་ཞིག་གོ་སྙམ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཀུན་རྫོབ་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུར་ནི་གཞན་དབང་གང་ཞིག་འགྱུར་ཏེ་མི་
འགྱུར་བར་ཐལ། གང་གི་ཚེ་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་ཅིང་གནོད་བྱེད་ཡོད་པས་གཞན་དབང་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་འཇིག་རྟེན་དང་འགལ་བ་ནི། གཞན་གྱི་ལྟར་ན་རྫས་ལ་ཆགས་
པ་ཡིས།། འཇིག་རྟེན་གྲགས་པའི་རྣམ་གཞག་ཀུན་ཀྱང་བརླག།༧༨ཅེས་གསུངས་ཏེ། སེམས་ཙམ་པས་ཐ་སྙད་ཀུན་རྫོབ་པའི་རྒྱུ་གཞན་དབང་ཡིན་པར་འདོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ན་དེ་ནི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྒྱུར་མེད་པས་སེམས་ཙམ་སྨྲ་བ་ལ་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཇོག་མི་ཐུབ་པས་ཀྱེ་མ་ཀྱེ་ཧུད། རྣམ་རིག་པ་གཞན་གྱི་ལྟར་ན་གཞན་དབང་གི་རྫས་ཡོད་པ་མིན་པ་ལ་ཡོད་དོ་ཞེས་དེར་ཆགས་པ་ཡིས་དེས་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུ་མི་བྱེད་བཞིན་བྱེད་དོ་ཞེས་ཞེན་ནས་སྨྲ་ན། འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་འདུག་ཅིག་སོང་ཞིག་ཅེས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀུན་ཀྱང་བརླག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དབང་

གོ་བརྒྱད་

196

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

དེས་བསྐྱེད་པའི་གྲགས་པའི་རྣམ་གཞག་གི་འགྲོ་འདུག་སོགས་འཇིག་རྟེན་ན་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། བརླག་པས་ཅི་སྟོ་སྙམ་ན། འཕྲལ་གྱི་གྲགས་པའི་ལེགས་ཉེས་ལོག་པར་སྤྱད་ན་རྒུད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ།
མངོན་མཐོ་ཙམ་ཡང་ཐོབ་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་བདེན་གཉིས་ལས་ཉམས་ན་ཐར་པ་མི་ཐོབ་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཞབས་ཀྱི་ལམ་ལས་ནི།། ཕྱི་རོལ་གྱུར་ལ་ཞི་བའི་ཐབས་མེད་དོ།། དེ་དག་ཀུན་རྫོབ་
དེ་ཉིད་བདེན་ལས་ཉམས།། དེ་ལས་ཉམས་པས་ཐར་པ་གྲུབ་ཡོད་མིན།།༧༩ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེས་ན་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཞབས་ཀྱི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པའི་ལམ་ལས་ནི་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པ་རང་དགར་
རྣམ་རྟོག་གིས་སྦྱར་བའི་ཐར་པའི་ཆེད་དུ་རྣམ་རིག་དང་རྡུལ་ཕྲན་དང་གང་ཟག་དང་གཙོ་བོ་སོགས་སེམས་ཙམ་པ་ནས་རྒྱང་འཕེན་གྱི་བར་སྨྲ་བ་ལ་ནི་ཞི་བའི་ཐབས་མེད་དོ་སྟེ། རྣམ་རིག་སོགས་དེ་དག་རིགས་པས་དཔྱད་ན་རྟོག་བཏགས་ཀྱི་གཞན་དབང་དང་བདག་དང་གཙོ་བོ་སོགས་དོན་དམ་དུ་ལྟ་ཞོག། ཀུན་རྫོབ་ཐ་སྙད་དུའང་འཇིག་རྟེན་ན་སྤྱི་མཐུན་དུ་མ་གྲགས་པ་རྣམས་རང་ལུགས་ཀྱིས་ཡོད་པར་འཇོག་པས་འཇིག་རྟེན་དང་མི་མཐུན་པས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལས་ཉམས་ཤིང༌། འཕགས་པའི་གཟིགས་པ་རྣམས་དང་མི་མཐུན་པར་སྨྲ་བས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་ལ།

197

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པབདེན་གཉིས་དེ་ལས་ཉམས་པས་ཐར་པ་གྲུབ་པ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་དུ་བདེན་གཉིས་བལྟོས་འཇོག་གི་འཁོར་འདས་འཆིང་གྲོལ་འཐད་ལྡན་ལས་གཞན་དུ་སྤྱད་ན་འཇིག་རྟེན་
ན་འཁོར་འདས་འཆིང་གྲོལ་སོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གྲངས་ཅན་གྱིས་བདེན་གཉིས་རྣམ་པར་བཞག་པའི་ལམ་ལ་ངལ་བས་ཐར་པ་འབྲས་བུ་མེད་པའི་དོན་ཅན་དུ་སོང་བ་བཞིན་ནོ།།
གསུམ་པ་དེའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་པ་ནི། ཐ་སྙད་བདེན་པ་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་དང༌།། དོན་དམ་བདེན་པ་ཐབས་བྱུང་གྱུར་པ་སྟེ།། དེ་གཉིས་རྣམ་དབྱེ་གང་གིས་མི་ཤེས་པ།། དེ་ནི་རྣམ་རྟོག་ལོག་པས་ལམ་ངན་ཞུགས།།༨༠ཞེས་གསུངས་
ཏེ། བདེན་གཉིས་ལས་ཉམས་ན་ཐར་པ་མི་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཐ་སྙད་བདེན་པ་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་རྫོགས་སངས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ནི་དོན་དམ་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་དང་སྟེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོའི་མདོ་ལས། ཡི་གེ་མེད་པའི་ཆོས་ལ་ནི།། ཉན་པ་གང་དང་སྟོན་པ་གང༌།། འགྱུར་བ་མེད་ལ་སྒྲོ་བཏགས་པས།། འོན་ཀྱང་ཉན་ཞིང་སྟོན་པ་ཡིན།། ཞེས་འབྱུང་ངོ༌།། དོན་དམ་བདེན་པ་བསྟན་པ་ནི་ཐབས་ལས་བྱུང་བར་གྱུར་པ་སྟེ། ཐ་སྙད་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ་དོན་དམ་སྟོན་ལ། དེ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལས་དོན་དམ་སྟེ་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གོ་དགུ་

198

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བསྟན་བཅོས་ལས། ཐ་སྙད་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར།། དམ་པའི་དོན་ནི་བསྟན་མི་ནུས།། དམ་པའི་དོན་ནི་མ་རྟོགས་པར།། མྱ་ངན་འདས་པ་ཐོབ་མི་འགྱུར།། ཞེས་སོ།། འདིར་ཐབས་ལས་བྱུང་བ་དང་འབྲས་
བུ་དང་ཐོབ་བྱ་དང་རྟོགས་བྱ་དང་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བལྟ་བྱའི་ཡུལ་དང་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་རྣམས་རྣམ་གྲངས་སོ།། དེས་ན་སེམས་ཙམ་པ་སོགས་བདེན་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་དབུ་མའི་
ལུགས་འདི་ལྟར་གང་གིས་མི་ཤེས་པ་དེ་ནི་རང་གི་རྣམ་རྟོག་ལོག་པས་སྦྱར་བའི་ལམ་ངན་པར་ཞུགས་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བཞེད་པ་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འགྱུར་རོ།།བསྟན་བཅོས་ལས། གང་དག་
བདེན་པ་འདི་གཉིས་ཀྱི།། རྣམ་དབྱེ་རྣམ་པར་མི་ཤེས་པ།། དེ་དག་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་ནི།། ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་རྣམ་མི་ཤེས།། ཞེས་སོ།། བདེན་པ་གཉིས་རྣམ་པར་འཇོག་ལུགས་འཕགས་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ངེས་པར་བསྟན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ ཤློ་ཀ་བཅུ་གཉིས་དང་རྐང་པ་གཅིག་འགྲེལ་པར་དྲངས་ནས་(འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་དུ་ཤློ་ཀ་བཅུ་གསུམ་གསལ་ཡོད་)རྒྱས་པར་བཤད་ལ། ལུང་དེའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། དངོས་སྨྲ་བ་དང་རང་རྒྱུད་པའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་བཀག་ནས། ཐལ་འགྱུར་བས་གཞན་གྲགས་ཙམ་གྱི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་

199

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཔ་གཉིས་ཀར་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་ཞིང་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་ལ། ཐ་སྙད་དུ་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ན་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་དང་སྒོ་མ་བསྟུན་པར་འཇིག་རྟེན་ན་ཇི་ལྟར་གྲགས་པ་བཞིན་དུ་འགྲོ་བ་
རིགས་དྲུག་དང་མཐོ་དམན་ལ་སོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བཞག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བཀག་པ་ལ་འགལ་བ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། ཀུན་རྫོབ་དང་འགལ་བ་སྤང་བ། ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་བའོ། ། དང་པོ་ལ་
གསུམ། ཀུན་རྫོབ་དགོས་པའི་དབང་གིས་ཁས་བླངས་ཚུལ། འཇིག་རྟེན་ལ་མི་སྣང་ན་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཚུལ། འཇིག་རྟེན་ལ་ཀུན་རྫོབ་དགག་མི་ནུས་པའི་ཚུལ་ལོ། ། དང་པོ་ནི། རྣམ་རིག་པ་ན་རེ། ཁྱེད་
དབུ་མ་པས་ངེད་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་མི་འཛེམ་པར་རིགས་པས་གཞན་དབང་དགག་པར་བྱེད་ན། ངེད་རྣམ་རིག་པའང་ཁྱེད་དབུ་མ་པ་ལ་བཟོད་པར་མི་བྱེད་དེ། ཁྱོད་རང་དབུ་མ་པའི་བདག་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ་དེ་ཉིད་ཕྱིར་བཟློག་ནས་ཁྱེད་རང་ལ་གྲགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དེ་དགག་པར་བྱ་ན་ཁྱོད་ཅི་ལྟར་བྱེད་ཅེ་ན། ཐོག་མེད་ནས་བསགས་པའི་ནོར་འཕྲོག་པོ་ལ་ཕྲོགས་ཤོར་བ་པོ་དེས་མཛའ་བར་བྱས་ནས་དུག་དང་སྦྱར་བའི་ཟས་བྱིན་པ་སླར་འཕྲོགས་ནས་མ་བྱིན་ན་ནོར་འཕྲོག་པོ་དགའ་བ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ལྟར། ཁོ་བོ་ཅག་དབུ་མ་པ་ལ་དབུ་མའི་རིགས་པས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་འཇིག་རྟེན་ན་ཇི་

བརྒྱ་ཐམ་པ་

200

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ལྟར་གྲགས་པ་དེ་དཔྱད་ནས་འགོག་པ་ཆེས་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་དབང་རིགས་པས་དཔྱད་ནས་བཞག་པ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ནི་དཔྱད་ནས་མི་འཇོག་པར་མ་དཔྱད་གྲགས་ངོར་བཞག་
པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་དབང་དངོས་འདོད་ལྟར།། ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་ནི་བདག་གིས་ཁས་མ་བླངས།། འབྲས་ཕྱིར་འདི་དག་མེད་ཀྱང་ཡོད་དོ་ཞེས།། འཇིག་རྟེན་ངོར་བྱས་བདག་ནི་སྨྲ་བར་བྱེད།།༨༡ཅེས་གསུངས་
ཏེ། ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་དབང་གི་དངོས་པོ་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་བྱར་འདོད་པ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་ནི་དབུ་མ་པ་བདག་གིས་རང་དབང་དུ་བྱས་ནས་རང་ལུགས་ལ་ཁས་མ་བླངས་ཏེ། འོ་
ན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟར་འཇོག་ཅེ་ན། འཇིག་རྟེན་གཞུག་པའི་འབྲས་བུའམ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་འདི་དག་དོན་ལ་མེད་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་ཁོ་ན་ལ་གྲགས་པས་ཡོད་དོ་ཞེས་འཇིག་རྟེན་ཁོ་ནའི་ངོར་བྱས་ནས་བདག་ནི་སྨྲ་བར་བྱེད་དེ། དེའི་རྗེས་སུ་བརྗོད་པ་ནི། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ཡང་དག་པར་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དེ་བཟློག་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཕགས་པ་སྡོམ་པ་གསུམ་བསྟན་པ་ལས། འཇིག་རྟེན་ང་དང་ལྷན་ཅིག་རྩོད་ཀྱི། ང་ནི་འཇིག་རྟེན་དང་མི་རྩོད་དེ། གང་འཇིག་རྟེན་ན་ཡོད་པར་འདོད་པ་དེ་ནི་ངས་ཀྱང་ཡོད་པར་བཞེད་དོ།། གང་འཇིག་རྟེན་ན་མེད་པར་འདོད་པ་དེ་ནི་ང་ཡང་མེད་

201

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཔར་བཞེད་དོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།། མདོར་ན་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པ་སྣང་བ་རྣམས་རབ་རིབ་མེད་པ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཀྱང༌། རབ་རིབ་ཅན་གྱི་སྐྲ་ཤད་ཀྱི་
བདེན་འཛིན་བཟློག་པའི་ཆེད་དུ་སྐྲ་ཤད་སྣང་ཡང་རང་བཞིན་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ལྟར། ཀུན་རྫོབ་དཔྱད་ན་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་ཞིང་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ལ་ཐ་སྙད་དུ་མི་སྣང་ཡང་གཞན་ངོར་གཟུགས་
ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཐ་སྙད་མི་འདོར་བར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ཡིན་ཏེ། འཁྲུལ་ངོར་སྣང་ཙམ་དང་གྲགས་ཙམ་དེ་ཉིད་ལ་འཇིག་རྟེན་དང་རྟོག་གེ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བཏགས་པའི་བདེན་
ཞེན་ཐམས་ཅད་བཟློག་པའི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་འདིར་སྔར་བྱོན་པའི་ཐལ་འགྱུར་བ་འཁྲུལ་པའི་དྲི་མ་ལས་རིང་དུ་གྲོལ་བ་དག་གི་བཞེད་པ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་འཇིག་རྟེན་ལ་མི་སྣང་ན་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཚུལ་ནི། འོ་ན་དབུ་མ་པ་ཁྱོད། ཀུན་རྫོབ་འཇིག་རྟེན་དུའང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ངོར་མེད་དོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་སྐབས་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ཤིན་ཏུ་ཡོད་དེ། ཇི་ལྟར་ཕུང་པོ་སྤངས་ནས་ཞིར་ཞུགས་པ།། དགྲ་བཅོམ་རྣམས་ལ་ཡོད་པ་མིན་དེ་ལྟར།། འཇིག་རྟེན་ལ་ཡང་མེད་ན་དེ་བཞིན་འདི།། འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་ཡོད་ཅེས་བདག་མི་སྨྲ།།༨༢ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཇི་ལྟར་ཕུང་པོའི་ལྷག་མ་ལུས་པ་

བརྒྱ་ གཅིག་

202

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

སྤངས་ནས་ཞི་བ་མྱང་འདས་སུ་ཞུགས་པའི་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ལ་ཡང་མེད་ན་དགྲ་བཅོམ་པའི་ཕུང་པོ་དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་འདི་དག་འཇིག་རྟེན་གྱི་
གྲགས་པ་ལ་བལྟོས་ནས་ཀྱང་ཡོད་ཅེས་བདག་མི་སྨྲ་སྟེ། མ་དཔྱད་པའི་འཇིག་རྟེན་པ་དག་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཡོད་པར་གྲགས་ཤིང་སྨྲ་བ་ན་ནི་དེའི་རྗེས་བརྗོད་དུ་དེ་ལྟར་སྨྲ་ལ། མེད་པར་གྲགས་ཤིང་
སྨྲ་བ་ན་ནི་དེའི་རྗེས་བརྗོད་དུ་དེ་ལྟར་བྱེད་དེ། ཀུན་རྫོབ་ཐ་སྙད་དུའང་རང་ལུགས་ཀྱི་ཡོད་མེད་གང་དུ་ཡང་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་འཇིག་རྟེན་ལ་ཀུན་རྫོབ་དགག་མི་ནུས་པའི་ཚུལ་ནི། ཅི་ཁྱེད་
སེམས་ཙམ་པ་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་དགག་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་སྨྲ་བ་དེ་ནི་དོན་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཁོ་བོ་ཅག་དབུ་མ་པས་ནི་བདེན་པ་གཉིས་པོ་ལས་རང་ལུགས་ཀྱི་འགར་ཡང་ཡོད་པ་རྣམ་པར་མ་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཀུན་རྫོབ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཁོ་ནས་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་ཁྱེད་ཀྱི་སྐྱོན་དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཁས་ལེན་པའི་འཇིག་རྟེན་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པས་དེ་དག་གི་ཀུན་རྫོབ་སེལ་བར་འོས་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཞན་དབུ་མ་པ་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མངའ་བ་སོགས་ལ་ཀུན་རྫོབ་སེལ་བར་མི་འོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དག་གིས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་མཚན་མ་ལ་གནས་པར་

203

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པམི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལ་འཇིག་རྟེན་མི་གནོད་ན།། འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལྟོས་འདི་ནི་དགག་པར་གྱིས།། ཁྱོད་དང་འཇིག་རྟེན་འདིར་ནི་རྩོད་གྱིས་དང༌།། ཕྱི་ནས་སྟོབས་ལྡན་བདག་གིས་བསྟེན་པར་
བྱ།།༨༣ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཁོ་བོ་དབུ་མ་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ལ་དཔྱད་པ་ན་རང་བཞིན་ཡོད་པ་མིན་པ་ལ་ཡོད་པར་འཁྲུལ་པའི་འཁྲུལ་པ་བཟློག་པ་ལ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་དབང་གིས་ཚེགས་ཆེ་བར་འབད་
པར་བྱེད་མོད་ཀྱང༌། གལ་ཏེ་སེམས་ཙམ་པ་ཁྱོད་རང་འཇིག་རྟེན་དང་མཐུན་པར་འཇུག་པར་སྨྲ་བ་ན་ཁྱོད་ལ་འཇིག་རྟེན་གྲགས་པས་མི་གནོད་ན་འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལ་བལྟོས་ནས་མ་དཔྱད་པར་གྲགས་
པའི་ཀུན་རྫོབ་འདི་ནི་དགག་པར་གྱིས་ཤིག་དང༌། ངས་ཀྱང་ཁྱོད་ལ་སྟོངས་གདབ་པ་སྟེ་གྲོགས་བྱའོ།། དེའི་ཚེ་འཇིག་རྟེན་གྲགས་པས་གནོད་ན་ནི་མ་དཔྱད་པར་མཐུན་འཇུག་སྨྲ་སྐབས་སུ་མ་དཔྱད་པའི་གྲགས་པ་མི་འགོག་པར་བཏང་སྙོམས་སུ་སྡོད་རིགས་ལ། གྲགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་མ་དཔྱད་པའི་ངོར་ཡོད་མེད་སེམས་ཙམ་པ་ཁྱོད་དང་འཇིག་རྟེན་པ་དག་འདིར་ནི་རྩོད་པར་གྱིས་དང༌། ཁྱོད་རྒྱལ་ན་ཁོ་བོ་ཅག་ཁྱོད་ལ་བསྟེན་པར་བྱ་སྟེ། ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་སེལ་བ་ཉིད་འདོད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཏེ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཁྱོད་ཕམ་པར་བྱས་ན་ནི། ཕྱི་ནས་སྟོབས་ལྡན་འཇིག་རྟེན་པ་བདག་གིས་བསྟེན་པར་བྱའོ།།

བརྒྱ་ གཉིས་

204

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

རྣམ་རིག་པས་ནི་འཇིག་རྟེན་དགག་པར་མི་ནུས་ཏེ། སྣང་ཙམ་སྤྲོས་བྲལ་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ནི་ཁྱེད་ལ་མེད་ལ། སྣང་བ་སེམས་སུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པས་ནི་དེ་དགག་མི་ནུས་པའི་ཁར་སླར་སྣང་བ་ལ་
སེམས་སུ་ཞེན་པའི་བདེན་ཞེན་དྲག་པོ་སྐྱེ་བའི་ལོག་ཤེས་འདྲེན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ།། འཇིག་རྟེན་པ་ནི་རིགས་པ་གཏན་ཁས་མི་ལེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་འཇིག་རྟེན་པ་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་གཞུག་
ཐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རིགས་པ་ནི་ཁས་མི་ལེན། དེ་མ་བླངས་པར་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱི་ལོག་ཕྱོགས་མི་བཟློག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དོན་དམ་པ་གཟིགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་གང་རིགས་པ་དང་མི་རིགས་པ་
འགར་ཡང་ཉེ་བར་ཞི་བཞིན་དུ་གདུལ་བྱ་འཇིག་རྟེན་པ་དག་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་གྲགས་པ་ཙམ་ཞིག་འགོད་པའི་སྒོ་ནས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དེ་ཉིད་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། ས་བཅུ་པའི་མདོའི་དོན་དང་འགལ་བ་སྤང་བ། མདོ་གཞན་གྱི་དོན་དང་འགལ་བ་སྤང་བའོ། ། དང་པོ་ལ་གསུམ། ཙམ་སྒྲ་བྱེད་པོ་གཞན་དགག་པའི་དོན་ཅན་དུ་བཤད། གཟུགས་ལས་སེམས་གཙོ་བོའི་དོན་ཅན་དུ་བཤད། གཟུགས་སེམས་ཡོད་མེད་མཚུངས་པར་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོའི་དགོངས་པ་བཤད། དེ་མདོ་གཞན་གྱིས་སྒྲུབ་པའོ། ། དང་པོ་ནི།

205

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཡང་རྣམ་རིག་པ་ན་རེ། དབུ་མ་པ་ཁྱོད་ཀུན་རྫོབ་བསལ་བ་རིགས་པར་ཡང་མི་ལྡན་ཞིང་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཀྱང་གནོད་པའི་ཕྱིར་མ་དཔྱད་པར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་ན་ནི་ཀུན་རྫོབ་
ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་སུ་ཁས་ལེན་པར་རིགས་ཏེ། ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས། ཁམས་གསུམ་པོ་ནི་སེམས་ཙམ་མོ།། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྟོན་པའི་གསུང་མདོ་སྡེའི་དོན་ཨནྡ་རྙིལ་གྱི་ཞལ་བ་
ལ་ཞལ་བར་མ་ཤེས་པར་རྣམ་རིག་པས་སེམས་ཙམ་གྱི་ཆུར་འཁྲུལ་ནས་དེར་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་དངོས་པོའི་ཆུ་བཅུ་བར་འདོད་པས། བློ་གྲོས་ཀྱི་བུམ་པ་སོ་མ་བཏང་བར་ཆུ་དེ་བསྙུགས་པས་བློའི་བུམ་པ་ཞལ་
བ་དེར་བརྡབས་ཏེ་དུམ་བུ་དུ་མར་གྱུར་པ་ལ་སྐྱེས་བུ་གཞན་གྱིས་ནོར་བུའི་ཞལ་བ་ལས་དེར་ཆུ་མེད་པར་ཤེས་པས་བཞད་གད་བྱ་བར་འོས་པ་ལྟར་མདོའི་དགོངས་པ་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་འདོད་པ་དེ་ལྟར་མིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། མངོན་གྱུར་མངོན་ཕྱོགས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིས།། སྲིད་གསུམ་རྣམ་ཤེས་ཙམ་དུ་གང་རྟོགས་པ།། རྟག་བདག་བྱེད་པོ་བཀག་པ་རྟོགས་ཕྱིར་དེས།། བྱེད་པ་པོ་ནི་སེམས་ཙམ་ཡིན་པར་རྟོགས།།༨༤ཞེས་གསུངས་ཏེ། ས་དྲུག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིས་སྲིད་པ་གསུམ་རྣམ་ཤེས་ཙམ་དུ་གང་རྟོགས་པར་གསུངས་པའི་དོན་ནི། སྲིད་གསུམ་གྱི་འབྲས་བུ་

བརྒྱ་ གསུམ་

206

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

འདིའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་བྱེད་པོ་མ་དཔྱད་པའི་འཇིག་རྟེན་སྤྱི་མཐུན་གྲགས་གྲུབ་ཀྱི་ཆ་ནས་སེམས་ཙམ་ལ་འཇོག་པ་ཡིན་ཏེ། གྲགས་པས་མ་གྲུབ་པར་བདེན་གཉིས་དང་འགལ་བའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་དང༌། ཀུན་
བརྟགས་ཀྱིས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་སྲིད་གསུམ་གྱི་བྱེད་རྒྱུར་རྟག་བདག་བྱེད་པོ་བཀག་པ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སེམས་དཔའ་དེས་ཐ་སྙད་གཞན་ངོར་སྲིད་གསུམ་གྱི་བྱེད་པོའི་རྒྱུ་ནི་སེམས་
ཙམ་ཡིན་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལས་གཞན་སྲིད་གསུམ་གྱི་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ནི་དཔྱད་ན་འགར་ཡང་མ་རྙེད་ཅིང༌། མ་དཔྱད་གྲགས་ངོ་ན་ཡང་འཇིག་རྟེན་དང་མཐུན་པར་དེ་ལས་གཞན་དུ་མ་
གྲགས་པའི་ཕྱིར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གང་འཇིག་རྟེན་ན་ཡོད་པར་འདོད་པ་དེ་ནི་ངས་ཀྱང་ཡོད་པར་བཞེད་དོ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། ས་དྲུག་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེས་ཀྱང་བལྟོས་བཞག་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཀུན་རྫོབ་འཇིག་རྟེན་དང་མཐུན་པའི་བདེན་པ་ལའང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་བྲལ་བའི་ཇི་སྙེད་པའི་ཤེས་བྱའི་གནས་ཚུལ་ཕྱི་ནང་གི་མུ་སྟེགས་ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་དང་མི་མཐུན་པར་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་སྙིང་པོ་ལས། མདོ་ལས་སེམས་ཙམ་གསུངས་པ་ནི།། བྱེད་པོ་ཟ་པོ་དགག་ཕྱིར་རོ།། ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས། ལུགས་སུ་འབྱུང་བའི་རྣམ་པར་

207

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པརྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ལ་རབ་ཏུ་རྟོག་གོ།། དེ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ལྗོན་པ་བྱེད་པ་པོ་དང་ཚོར་བ་པོ་མེད་པ་འབའ་ཞིག་པོ་འདི་མངོན་པར་འགྲུབ་པར་འགྱུར་
རོ་སྙམ་མོ།། དེ་འདི་སྙམ་དུ་སེམས་ཏེ། བྱེད་པ་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས་ལས་རྣམས་ཡོད་པར་གྱུར་ཏེ། གང་ལ་བྱེད་པ་པོ་མེད་པ་དེ་ནི་དོན་དམ་པར་ལས་ཀྱང་མི་དམིགས་སོ་སྙམ་མོ།། དེ་འདི་སྙམ་དུ་
སེམས་ཏེ། འདི་ལྟར་ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་ནི་སེམས་ཙམ་སྟེ་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་གང་དག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་རབ་ཏུ་བཀའ་བསྩལ་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སེམས་གཅིག་ལ་བརྟེན་
པ་དག་གོ།། ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ།།གཉིས་པ་དེ་མདོ་གཞན་གྱིས་སྒྲུབ་པ་ལ་གཉིས། མདོ་འགོད་པ། དེའི་དོན་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། དེ་ཕྱིར་བློ་ལྡན་བློ་ནི་འཕེལ་བྱའི་ཕྱིར།། ལང་ཀར་གཤེགས་མདོ་དེ་ལས་ཀུན་མཁྱེན་གྱིས།། མུ་སྟེགས་སྤོ་མཐོན་རི་འཇོམས་ངག་རང་བཞིན།། རྡོ་རྗེ་འདི་ནི་དགོངས་པ་བཅད་ཕྱིར་གསུངས།།༨༥ཞེས་གསུངས་ཏེ། མདོ་དེའི་དོན་མདོ་གཞན་གྱིས་བཤད་པ་ནི། འཕགས་པ་ལང་ཀར་གཤེགས་མདོ་དེ་ལས་ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་མུ་སྟེགས་རྣམས་ཀྱི་བདག་དང་གཙོ་བོ་སོགས་བྱེད་པོར་སེམས་པའི་ལྟ་བ་ངན་པའི་རི་བོའི་སྤོ་མཐོན་པོ་འཇོམས་བྱེད་ཀྱི་ངག་གི་རང་བཞིན་རྡོ་རྗེའི་ཐོག་འདྲ་བ་འདི་ནི་སེམས་

བརྒྱ་ བཞི་

208

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཙམ་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ཡོངས་སུ་བཅད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཙམ་བྱེད་པོ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་བློ་ལྡན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་བློ་ནི་འཕེལ་
བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ། གང་ཟག་རྒྱུན་དང་ཕུང་པོ་དང༌།། དེ་བཞིན་རྐྱེན་དང་རྡུལ་དག་དང༌།། གཙོ་བོ་དབང་ཕྱུག་བྱེད་པོ་རྣམས།། སེམས་ཙམ་དུ་ནི་ངས་བཤད་དོ།། ཞེས་སོ།།གཉིས་པ་དེའི་དོན་
བཤད་པ་ནི། ཇི་བཞིན་རང་གི་བསྟན་བཅོས་དེ་དེ་ལས།། མུ་སྟེགས་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་སོགས་དེ་དག། སྨྲས་པ་དེ་དག་བྱེད་པོར་མ་གཟིགས་ནས།། རྒྱལ་བས་སེམས་ཙམ་འཇིག་རྟེན་བྱེད་པོར་གསུངས།།༨༦ཞེས་གསུངས་ཏེ། རང་
རང་གི་གྲུབ་མཐའི་བསྟན་བཅོས་ཇི་ལྟ་བ་དེ་དང་དེ་ལས་མུ་སྟེགས་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་དང་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་བྱེད་པོར་སྨྲས་པ་དང༌། རང་སྡེའང་གང་ཟག་དང་ཐོབ་པ་དང་ཆུད་མི་ཟ་བ་དང་ཀུན་གཞི་སོགས་བྱེད་པོར་བཏགས་པ་དེ་དག་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་བྱེད་པོར་མ་གཟིགས་ནས་ཐ་སྙད་དུ་རྒྱལ་བས་སེམས་ཙམ་འཇིག་རྟེན་བྱེད་པོར་གསུངས་སོ་ཞེས་པ་ནི་ལང་གཤེགས་ཀྱི་མདོ་དོན་ཡིན་ནོ།།ཙམ་སྒྲ་བྱེད་པ་པོ་གཞན་དགག་པའི་དོན་ཅན་དུ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་རྟོག་གེ་འབར་བར་བཤད་དོ།། མུ་སྟེགས་ཞེས་པའི་སྒྲ་ཙམ་ནི། དངོས་པོ་ལ་བྱེད་པོ་སོགས་རང་བཞིན་ཁས་ལེན་

209

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཔའི་རྟོག་གེ་པ་མཐའ་དག་ལ་སྦྱར་རིགས་ཏེ། བསྟན་པའི་དོན་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་རོལ་པ་བཞིན་སངས་རྒྱས་པའི་དངོས་སྨྲ་བ་འདི་དག་ཀྱང་ཆོས་འདི་པ་མ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་སློབ་དཔོན་ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱི་བཞེད་པ་ཡིན་པ་ལ། ཆོས་འདི་པའི་བོད་གང་དག། བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་དངོས་པོ་འདུས་མ་བྱས་པ་འཁོར་འདས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་པོར་འདོད་པ་དང༌། ཐ་
སྙད་དུ་བདག་དང་གང་ཟག་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པ་པོར་འདོད་པ་དང༌། ཞིག་པ་དངོས་པོ་བ་ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་ཀྱི་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་བར་ཆད་དུ་མི་འཇུག་པའི་བྱེད་པོར་འདོད་པ་དང༌། དྭངས་
མ་མི་ཤིགས་པ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་དངོས་པོ་འཁོར་འདས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་ཉིད་དང་ཁྱབ་བྱེད་དང་སྤྲོ་སྡུད་ཀྱི་བྱེད་པོར་འདོད་པ་དེ་ནི་ལུགས་འདི་ལྟར་ན་མུ་སྟེགས་པ་དོན་མཐུན་གྱི་སྒྲ་བཤད་འཇུག་པ་ཅན་ནོ་ཞེས་ཁ་ཅིག་ཟེར་བར་ཡང་བྱེད་དོ།། དེས་ན་རང་གཞན་གང་གི་སྡེ་པ་ཡིན་ཀྱང་དེ་སྐད་དུ་སྨྲ་བ་མུ་སྟེགས་པ་ཡིན་པར་ཅིས་འགྲུབ་ན། སྟོན་པ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་ཀླུ་སྒྲུབ་སོགས་ཀྱི་ལུང་གིས་འགྲུབ་སྟེ། འཕགས་པ་ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་ལས། རྐྱེན་དུ་གཏོགས་པའི་དངོས་པོ་ལ།། ཡོད་དང་མེད་པར་གང་རྟོག་པ།། མུ་སྟེགས་ལྟ་བ་ཅན་དག་ནི།། བསྟན་ལས་རིང་དུ་གྱུར་

བརྒྱ་ ལྔ་

210

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པར་ཤེས།། ཞེས་དང༌། ང་ཡི་བསྟན་པ་སུན་འབྱིན་པ།། ངུར་སྨྲིག་དག་གི་གོས་བགོས་ཤིང༌།། འབྲས་བུ་ཡོད་དང་མེད་སྨྲ་བ།། མ་འོངས་པ་ཡི་དུས་ན་འབྱུང༌།། ཞེས་དང༌། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། གང་
ཟག་ཕུང་པོར་སྨྲ་བ་ཡི།། འཇིག་རྟེན་གྲངས་ཅན་འུག་ཕྲུག་པ།། གོས་མེད་བཅས་ལ་གལ་ཏེ་ཞིག། ཡོད་མེད་འདས་པ་སྨྲ་ན་དྲིས།། དེ་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ནི།། བསྟན་པ་འཆི་མེད་ཡོད་མེད་ལས།།
འདས་པ་ཟབ་མོ་ཞེས་བསྟན་པ།། ཆོས་ཀྱི་ཁུད་པ་ཡིན་ཤེས་གྱིས།། ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལས་ཤེས་སོ།། དེས་ན་ཕུང་སོགས་ལ་གྲུབ་མཐས་བརྟགས་ཏེ་རྟག་ཆད་དུ་ལྟ་བ་ནི་ཕྱི་རོལ་པར་རིག་པར་
བྱའོ།། དེ་ལྟར་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་མུ་སྟེགས་ཅན་འདི་དག་ནི་འཁོར་བའི་ཐོག་མཐར་བྱེད་པོ་སོགས་ལ་བདེན་པར་རྟོག་ཅིང༌། བདག་མེད་པའི་དོན་ལ་མི་རྟོག་པས་ད་ལྟའང་གཅེར་བུ་པའི་དགེ་སློང་སྤོང་བ་དཀར་པོའམ་སྐྱ་བསེང་སོགས་ཕུང་པོ་ལ་བྱེད་པོར་སྟོན་པ་འདིར་སྣང་བ་བཞིན་ནོ།།གཉིས་པ་གཟུགས་ལས་སེམས་གཙོ་བོའི་དོན་ཅན་དུ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད། དོན་བསྡུ་བའོ། ། དང་པོ་ནི། ཙམ་སྒྲས་བྱེད་པོ་དགག་པ་ཡིན་གྱི། ཤེས་པ་དེའི་ཡུལ་ཕྱི་རོལ་ཡོད་པ་དགག་པ་གཏན་མིན་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། དེ་ཉིད་རྒྱས་ལ་སངས་རྒྱས་བསྙད་ཇི་བཞིན།། དེ་བཞིན་སེམས་ཙམ་གཙོར་

211

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པགྱུར་འཇིག་རྟེན་ལ།། མདོ་ལས་སེམས་ཙམ་ཞེས་གསུངས་གཟུགས་ནི་འདིར།། འགོག་པ་དེ་ལྟར་མདོ་ཡི་དོན་མ་ཡིན།།༨༧ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཇི་ལྟར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བློ་རྒྱས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཞེས་ཚིག་སྔ་
མ་མི་མངོན་པར་བྱས་ནས་བསྙད་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་སེམས་ཙམ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་འཇིག་རྟེན་ལའང་གཟུགས་སོགས་གཞན་རྣམས་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་བཀག་པས་མི་མངོན་པར་བྱས་ནས། མདོ་ལས་
ཁམས་གསུམ་པའི་བྱེད་པོ་སེམས་ཙམ་མོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་པ་ལས་གཞན་དུ་སེམས་ཙམ་ཞིག་ཁོ་ན་ཡོད་ཀྱི། གཟུགས་ནི་འདིར་མེད་དོ་ཞེས་འགོག་པ་དེ་ལྟར་མདོའི་དོན་མ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་རྒྱས་
པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་སུ་བདེན་ན་མདོ་དང་འགལ། སེམས་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན། གཟུགས་གཙོ་བོ་མིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། ། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་འདི་དག་སེམས་ཙམ་ཞེས་མཁྱེན་ནས།། དེ་ལས་གཟུགས་ཉིད་དགག་པར་མཛད་ན་ནི།། སླར་ཡང་དེ་ལས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་སེམས།། གཏི་མུག་ལས་ལས་སྐྱེས་པར་ཅི་ཕྱིར་གསུངས།།༨༨ཞེས་གསུངས་ཏེ། མདོའི་དོན་ནི་དབུ་མ་པ་ཁོ་བོ་ལྟར་སྨྲ་དགོས་སོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། ཁྱོད་ལྟར་གལ་ཏེ་ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་དག་སེམས་ཙམ་ཡིན་ཞིང་། སེམས་ནི་དོན་དམ་པར་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཆོས་སོ།། ཞེས་མཁྱེན་ནས་ས་བཅུ་པའི་མདོ་དེ་ལས་གཟུགས་ཉིད་

བརྒྱ་ དྲུག་

212

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

དགག་པར་མཛད་ན་ནི། སླར་ཡང་མདོ་དེ་ལས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་སེམས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཏི་མུག་མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་ལས་སྐྱེས་པར་ཅིའི་ཕྱིར་གསུང་རིགས་ཏེ་
མི་རིགས་པར་ཐལ། རྣམ་ཤེས་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་ན་མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་མི་བལྟོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། མ་རིག་པ་དང་
འདུ་བྱེད་སོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྐྱེན་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སྐྲར་སྣང་ནི་རབ་རིབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ།།གཉིས་པ་སེམས་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། སེམས་
ཉིད་ཀྱིས་ནི་སེམས་ཅན་འཇིག་རྟེན་དང༌།། སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཤིན་ཏུ་སྣ་ཚོགས་འགོད།། འགྲོ་བ་མ་ལུས་ལས་ལས་སྐྱེས་པར་གསུངས།། སེམས་སྤངས་ནས་ནི་ལས་ཀྱང་ཡོད་མ་ཡིན།།༨༩ཞེས་གསུངས་ཏེ། སེམས་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ལས་ཉོན་བསགས་པས་འཁོར་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་རྣམས་ཀྱིས་ཐོབ་པར་བྱེད་དེ། སེམས་ཅན་གྱི་འཇིག་རྟེན་དམྱལ་བ་ནས་སྲིད་རྩེའི་བར་དང༌། སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་རླུང་དཀྱིལ་ནས་འོག་མིན་གྱི་བར་ཤིན་ཏུ་སྣ་ཚོགས་འགོད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེའང་རྨ་བྱའི་མདོངས་སོགས་ནི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ལས་ཀྱིས་བསྐྱེད་ལ། པདྨ་སོགས་ནི་སེམས་ཅན་ཐུན་མོང་བའི་ལས་ཀྱིས་བསྐྱེད་དེ། ཇི་སྐད་དུ།

213

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པསེམས་ཅན་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་རི།། ནག་པོ་དུས་སུ་སྐྱེས་ཏེ་དཔེར།། སེམས་དམྱལ་མཐོ་རིས་འཇིག་རྟེན་དུ།། མཚོན་དང་རིན་ཆེན་ཤིང་བཞིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས་སོ།། དེས་ན་ཕྱི་ནང་
གི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ལས་ལས་སྐྱེས་པར་གསུངས་ཤིང༌། ལས་ཀྱང་སེམས་དང་བཅས་པ་ཁོ་ནས་གསོག་གི་སེམས་སྤངས་ནས་ནི་ལས་ཀྱང་གསོག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
ནོ།།གསུམ་པ་གཟུགས་གཙོ་བོ་མིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། གལ་ཏེ་གཟུགས་ཡོད་མོད་ཀྱི་དེ་ལ་ནི།། སེམས་བཞིན་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་ཡོད་མ་ཡིན།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། གལ་ཏེ་གཟུགས་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་སེམས་བཞིན་ཡོད་མོད་
ཀྱི། དེ་ལ་ནི་སེམས་བཞིན་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་ལས་སོག་པའི་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བེམས་པོ་ལ་བློའི་བྱ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེས་ན་སེམས་ལས་གཞན་པའི་བྱེད་པ་པོ།། བཟློག་གི་གཟུགས་ནི་བཀག་པ་མ་ཡིན་ནོ།།༩༠ཞེས་གསུངས་ཏེ། བདག་དང་གཙོ་བོ་སོགས་དང་སེམས་ལ་བྱེད་པོ་ཡིན་མིན་གྱི་རྩོད་པ་ཡོད་ཀྱི། གཟུགས་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེས་ན་སེམས་ལས་གཞན་པའི་གཙོ་བོ་སོགས་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པ་བཟློག་གི། གཟུགས་ནི་བྱེད་པོར་བཀག་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཡུལ་གཅིག་ལ་རྩོད་པའི་རྒྱལ་པོ་གཉིས་ལས་གཅིག་བཏོན་ནས་གཅིག་གིས་ཡུལ་ཐོབ་པ་ན།

བརྒྱ་ བདུན་

214

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

གཉིས་ཀ་ལ་མཁོ་བའི་འབངས་མི་འདོན་པ་བཞིན་སེམས་དང་གཙོ་བོ་སོགས་གང་བྱེད་པོར་འདོད་ཀྱང་གཟུགས་མཁོ་བས་དགག་པར་མི་རིགས་ཤིང༌། དེ་མ་དཔྱད་པར་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་
པ་གཟུགས་སེམས་ཡོད་མེད་མཚུངས་པར་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། གཉིས་ཀ་བདེན་གཉིས་ཡོད་མེད་མཚུངས་པ། བདེན་གཉིས་བཤིག་ནས་རྫས་མི་འགྲུབ་པ། དོན་བསྡུ་བའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། རིགས་
པ་དང༌། ལུང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་མཚུངས་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། སྐྱེས་འཕགས་གཉིས་ཀྱི་བློ་ངོར་མཚུངས་པ། ད པྱད་མ་དཔྱད་དུ་མཚུངས་པའོ། ། དང་པོ་ནི། འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་དེ་ཉིད་ལ་གནས་ལ།། ཕུང་པོ་འཇིག་
རྟེན་གྲགས་ཏེ་ལྔ་ཆར་ཡོད།། དེ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་འཆར་བར་འདོད་པ་ན།། རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་དེ་ལྔ་འབྱུང་མི་འགྱུར།།༩༡ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཕྱི་དོན་མེད་ལ་ནང་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ནི་བྱིས་བློ་ལས་ཡིན་ནམ་འཕགས་པའི་གཟིགས་ངོ་ནས་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་ངོར་དེ་ལྔ་ཅར་ཡོད་དེ། གོང་དུ་བསྟན་པ་ལྟར་བློ་འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་མཐོང་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་གནས་པ་ལ་ནི་ཕུང་པོ་ལྔ་ཆར་ཡོད་མཚུངས་སུ་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པ་སྟེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་དེ་ངོར་ལྔ་ཅར་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་འཆར་བར་འདོད་པ་ན་སྟེ་རྟོགས་པ་ན་སྤྲོས་མཚན་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཕྱིར།

215

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པགཉིས་པ་དཔྱད་མ་དཔྱད་དུ་མཚུངས་པ་ནི། གཟུགས་མེད་ན་ནི་སེམས་ཡོད་མ་འཛིན་ཅིག། སེམས་ཡོད་ཉིད་ནའང་གཟུགས་མེད་མ་འཛིན་ཅིག། ཅེས་གསུངས་ཏེ། གཟུགས་མེད་སེམས་ཡོད་ནི་དཔྱད་མ་
དཔྱད་གཉིས་ཀར་མི་འཐད་དེ། དཔྱད་ཚེ་གཟུགས་མེད་ན་ནི་སེམས་ཡོད་མ་འཛིན་ཅིག་སྟེ་དེ་གཉིས་བལྟོས་བཞག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་དཔྱད་ན་ནི་སེམས་ཡོད་ཉིད་ནའང་གཟུགས་མེད་མ་འཛིན་ཅིག་སྟེ།
དེ་འཇིག་རྟེན་ན་ཡོད་པར་གྲགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལུང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་མཚུངས་པ་ནི། དེ་དག་ཤེས་རབ་ཚུལ་མདོར་སངས་རྒྱས་ཀྱིས།། མཚུངས་པར་སྤངས་ཤིང་མངོན་པའི་ཆོས་ལས་གསུངས།།༩༢ཞེས་གསུངས་ཏེ།
གཟུགས་མེད་སེམས་ཡོད་དེ་ངེས་པ་དང་དྲང་བའི་ལུང་གང་གི་ཡང་དོན་དུ་མི་འཐད་དེ། གཟུགས་སེམས་དེ་དག་ཡུམ་སོགས་ཤེས་རབ་ཚུལ་མདོར་གཟུགས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ངོ་ཞེས་པ་ནས་རྣམ་ཤེས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ངོ་ཞེས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མཚུངས་པར་སྤངས་ཤིང༌། མངོན་པའི་ཆོས་ལས་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་སོགས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་ལྔ་ཆར་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་བདེན་གཉིས་བཤིག་ནས་རྫས་མི་འགྲུབ་པ་ནི། བདེན་གཉིས་རིམ་པ་འདི་དག་བཤིག་ནས་ཀྱང༌།། ཁྱོད་ཀྱི་རྫས་ནི་བཀག་པས་འགྲུབ་མི་འགྱུར།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། གཟུགས་མེད་སེམས་ཡོད་དུ་སྨྲ་བ་ནི་ངལ་བ་དོན་

བརྒྱ་ བརྒྱད་

216

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

མེད་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་སྨྲ་ན་ལུང་རིགས་གྲགས་པ་དང་མཐུན་པའི་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་བདེན་གཉིས་རིམ་པ་འདི་དག་བཤིག་པར་འགྱུར་ལ། དེ་བཤིག་ནས་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱི་གཞན་དབང་གི་རྫས་ནི་བཀག་
པས་འགྲུབ་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ཕྱིར་དེ་ལྟའི་རིམ་པས་དངོས་གདོད་ནས།། དེ་ཉིད་མ་སྐྱེས་འཇིག་རྟེན་སྐྱེས་རིག་བྱ།།༩༣ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེས་ན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་གདོད་ནས་
དེ་ཉིད་དུ་མ་སྐྱེས་ཤིང༌། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་སྐྱེས་པར་རིག་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། བཤད་པ་དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟའི་ལུང་རིགས་ཀྱི་རིམ་པས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་མདོ་གཞན་གྱི་དོན་དང་འགལ་
བ་སྤང་བ་ལ་གསུམ། མདོ་ལས་སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་བསྟན། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་རིགས་བཤད། ཞར་ལ་དྲང་ངེས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། ཡང་ས་བཅུ་པའི་མདོ་དོན་དེ་དག་གིས་དེ་ལྟར་བཤད་དུ་ཆུག་ཀྱང་ལུང་གཞན་ལས་སེམས་ཙམ་དུ་ངེས་ཏེ། ལང་གཤེགས་ལས། ཕྱི་རོལ་སྣང་བ་ཡོད་མེད་དེ།། སེམས་ནི་སྣ་ཚོགས་རྣམས་སུ་སྣང༌།། ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་གནས་འདྲ་བ།། སེམས་ཙམ་དུ་ནི་ངས་བཤད་དོ།། ཞེས་ལུས་ནི་མིག་སོགས་དང༌། ཡུལ་ནི་གཟུགས་སོགས་དང༌། གནས་ནི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཏེ། སེམས་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་མ་གྲུབ་པར་སེམས་ཙམ་སྟེ་ལུས་

217

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པལ་སོགས་པར་སྣང་བ་དེ་སེམས་ལས་ཐ་དད་དུ་ཕྱི་རོལ་ལྟར་མངོན་པས་ཁམས་གསུམ་སེམས་ཙམ་མོ་ཞེ་ན། མདོ་སྡེ་གང་ལས་ཕྱི་རོལ་སྣང་ཡོད་མིན།། སེམས་ནི་སྣ་ཚོགས་སྣང་ངོ་ཞེས་གསུངས་པ།།
གཟུགས་ལ་ཤིན་ཏུ་ཆགས་གང་དེ་དག་ལ།། གཟུགས་བཟློག་པ་སྟེ་དེ་ཡང་དྲང་དོན་ཉིད།།༩༤ཅེས་གསུངས་ཏེ། མདོ་སྡེ་གང་ལས་ཕྱི་རོལ་དོན་ཡོད་མིན་ཀྱང་སེམས་ཉིད་ལུས་ལ་སོགས་པ་སྣ་ཚོགས་པར་སྣང་ངོ་ཞེས་
གསུངས་པ་དེ་ནི་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། དགོངས་གཞི་གཟུགས་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པ་དེའི་རྐྱེན་གྱིས་ཆགས་སོགས་ལ་ཞུགས་ནས་སྡིག་ཆེན་པོ་གསོག་ཅིང༌། ཚོགས་གཉིས་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་
བ་གང་དེ་དག་ལ་ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་གཟུགས་ཀྱི་རྐྱེན་ཅན་གྱི་ཆགས་སོགས་སྤོང་ཆེད་དུ་མི་སྡུག་པ་སྒོམ་པར་གསུངས་པ་ལྟར་གཟུགས་བཟློག་པ་ཡིན་གྱི། དེ་བཟློག་ནས་སེམས་ཡོད་ཆེད་དུ་དེར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་དེ་ཡང་དྲང་དོན་ཉིད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་རིགས་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ལུང་དང༌། རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་འདི་དྲང་དོན་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད། དེས་འདི་འདྲའི་མདོ་གཞན་ཡང་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། འདི་ནི་སྟོན་པས་དྲང་དོན་ཉིད་གསུངས་ཤིང༌།། འདི་ནི་དྲང་དོན་ཉིད་དུ་རིགས་པས་འཐད།། ཅེས་གསུངས་ཏེ། མདོ་འདི་

བརྒྱ་ དགུ་

218

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ནི་འོག་ནས་འཆད་པ་ལྟར་ལང་གཤེགས་སུ་སྟོན་པས་དྲང་དོན་ཉིད་དུ་གསུངས་ཤིང༌། འདི་ནི་དྲང་དོན་ཉིད་དུ་འཆད་འགྱུར་གྱི་ནི་རིགས་པས་འཐད་དོ།།གཉིས་པ་དེས་འདི་འདྲའི་མདོ་གཞན་ཡང་དྲང་
དོན་དུ་བསྟན་པ་ནི། རྣམ་པ་དེ་ལྟའི་མདོ་སྡེ་གཞན་ཡང་ནི།། དྲང་དོན་ཉིད་དུ་ལུང་འདིས་གསལ་བར་བྱེད།།༩༥ཅེས་གསུངས་ཏེ། མདོ་འདི་དྲང་དོན་ཡིན་པར་མ་ཟད། རྣམ་རིག་པས་ངེས་དོན་དུ་འདོད་པའི་སྒྲས་བསྟན་
བདག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་སྡེ་འཕགས་པ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་སོགས་ལས་བརྟགས་པ་མེད་པ་ཉིད་དང༌། གཞན་གྱི་དབང་ཡོད་པ་ཉིད་དང༌། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཡོད་པ་ཉིད་དོ།། ཞེས་
དང༌། ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཟབ་ཅིང་ཕྲ།། ས་བོན་ཐམས་ཅད་ཆུ་བོའི་རྒྱུན་ལྟར་འབབ།། བདག་ཏུ་རྟོག་པར་གྱུར་ན་མི་རུང་ཞེས།། བྱིས་པ་རྣམས་ལ་ངས་ནི་དེ་མ་བསྟན།། ཞེས་མང་དུ་འབྱུང་བ་གཞན་ཡང་ནི། འཕགས་པ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། ཇི་ལྟར་ནད་པ་ནད་པ་ལ།། སྨན་པས་སྨན་རྣམས་གཏོང་བ་ལྟར།། སངས་རྒྱས་དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་ལ།། སེམས་ཙམ་དུ་ཡང་རབ་ཏུ་གསུངས།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་འདིས་དྲང་དོན་ཉིད་དུ་གསལ་བར་བྱེད་དེ། སྟོན་པས་སེམས་ཙམ་གསུངས་པའང་གདུལ་བྱའི་བསམ་པའི་ཁྱད་པར་ལ་བལྟོས་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྨན་པས་ནད་དབང་ཐ་དད་

219

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཀྱིས་དུག་ཀྱང་སྨན་དུ་གཏོང་བ་བཞིན། དེས་ན་དངོས་པོར་ལྟ་བ་ལ་དང་པོ་ནས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་བཀག་ན་སྐྲག་སྟེ་བསྟན་པ་ལ་མི་འཇུག་པས་དེ་འཇུག་ཆེད་
དུ་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ཡོད་པ་ལྟར་བསྟན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། གང་ཞིག་གང་ལ་གང་དགའ་བ།། དེ་ལ་དེ་དེ་སྔར་བཤད་བྱ།། ཉམས་པར་འགྱུར་བ་དམ་ཆོས་ཀྱི།། སྣོད་ནི་ཅིས་ཀྱང་མ་
ཡིན་ནོ།། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལང་གཤེགས་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བློ་གྲོས་ཆེན་པོས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཞུ་བ་ཞུ་ལན་གྱི་སྒོ་ནས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་རྟག་བདག་བདེན་གྲུབ་བྱེད་
པོ་ཡོན་ཏན་མེད་པ་ཁྱབ་པ་འཇིག་མེད་དུ་བསྟན་པ་དགོས་པའི་དབང་གིས་དྲང་དོན་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དེ་རང་འགྲེལ་དུ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཞེས་པ་ནས་བདག་མེད་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་བྱའོ་ཞེས་པའི་བར་རྒྱས་པར་དྲངས་ཡོད་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ།། དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་རྟག་རྫས་བདེན་པ་བར་སྟོན་པ་ནི་དགོངས་གཞི། དགོས་པ། དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་གསུམ་ལས། དགོས་པ་དངོས་འཛིན་ཅན་གྱི་གདུལ་བྱ་རིམ་གྱིས་བཀྲི་ཆེད་ཡིན་ཞེས་བཤད་ཟིན་པ་དང༌། ཁྱད་པར་གདུལ་བྱའི་རིས་ཇི་སྐད་དུ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། སེམས་ཞུམ་སེམས་ཅན་དམན་ལ་བརྙས་པ་དང༌།། ཡང་

བརྒྱ་ བཅུ་

220

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

དག་མིན་འཛིན་ཡང་དག་ཆོས་ལ་སྐུར།། བདག་ཆགས་ལྷག་པའི་སྐྱོན་ལྔ་གང་དག་ལ།། ཡོད་པ་དེ་དག་དེ་སྤང་དོན་དུ་གསུངས།། ཞེས་བསྟན་པ་ལྟར་གྱི་གང་ཟག་དེ་དག་གི་ངོར་དེ་ལྟར་བསྟན་དགོས་
པའོ།། དགོངས་གཞི་ནི་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་དབུ་སེམས་གཉིས་ཀྱི་བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་བྱུང་བར་སྣང་སྟེ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་རྣམས་ནི་རྒྱན་སྟུག་པོ་བཀོད་པ་དང་ལང་གཤེགས་སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་
བསམས་ནས། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ལ་འདོད་པ་དང༌། ཁ་ཅིག་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་རྣམ་བྱང་གི་ས་བོན་ལ་འདོད་པ་དང༌། ཁ་ཅིག་གཞན་དབང་ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་
འདོད་པ་དང༌། ཁ་ཅིག་དྲི་མ་མེད་པའི་ཡིད་བྱ་བ་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དགུ་པ་ཞིག་ཏུ་འདོད་པའང་ཡོད་དོ།། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་ནི། དཔྱད་པའམ་འཕགས་པའི་གཟིགས་ངོ་ན་ཡོད་མེད་སོགས་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཚུལ་དུ་སངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཅན་སོ་སོ་བ་དག་གི་དེ་བཞིན་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པར་མཉམ་ཉིད་དུ་གྱུར་ཀྱང་མ་དཔྱད་འཇིག་རྟེན་གྱི་ངོར་འཁོར་འདས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་ན་སངས་རྒྱས་བསྒྲུབ་པའི་རིགས་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་དང༌། རིགས་དེ་ལས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་གདུལ་བྱ་དང་འཚམས་པར་འཕྲོ་བ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ།

221

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པརྒྱུད་བླ་མ་ལས། རྫོགས་སངས་སྐུ་ནི་འཕྲོ་ཕྱིར་དང༌།། དེ་བཞིན་ཉིད་དབྱེར་མེད་ཕྱིར་དང༌།། རིགས་ཡོད་ཕྱིར་ན་ལུས་ཅན་ཀུན།། རྟག་ཏུ་སངས་རྒྱས་སྙིང་པོ་ཅན།། ཞེས་འབྱུང་བའི་
ཕྱིར། དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ནི་མདོར་བསྟན་པའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་སྙིང་པོ་དེ་ལྟར་ན་དོན་དམ་པར་ལྟ་ཞོག་ཐ་སྙད་ཙམ་དུའང་མི་འགྲུབ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱིས་བཀག་པའི་ཕྱིར་དང༌། མདོ་སྡེ་མྱང་
འདས་སོགས་ལས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་མཚན་དཔེའི་ཡོན་ཏན་མེད་པར་ཡང་ཡང་གསུངས་པ་དང༌། མ་དག་པའི་གནས་སྐབས་ན་རྟག་པ་དང་བདག་དང་བདེ་བ་དང་ཡོངས་སུ་དག་པ་མེད་པར་
དཔལ་ཕྲེང་དང་མྱང་འདས་དང་རྒྱུད་བླ་རྩ་འགྲེལ་སོགས་ནས་ཡང་ཡང་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་བདག་དང་མ་བྱས་པའི་དངོས་པོར་འདོད་པ་འདི་ལྟར་ན་ཕྱི་རོལ་པའི་བདག་དགག་པ་ཐམས་ཅད་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འགྲེལ་བཤད་ལས། སྙིང་པོ་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པ་ལྟར་སེམས་ཙམ་ཡང་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཞེས་དང༌། ཁ་ཅིག་སེམས་དེ་ཉིད་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོར་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ལང་གཤེགས་ལས། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་ཡང་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་བརྒྱད་རྣམས་སོ།། བརྒྱད་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ།

བརྒྱ་ བཅུ་གཅིག་

222

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བསྒྲགས་པ་དང་ཞེས་སོགས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྙིང་པོ་ཉིད་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པས་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པ་
ཡིན་ནོ།། དེ་བཞིན་དུ་རིགས་ཆད་དང་རིགས་གཏན་ངེས་དང༌། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་ངེས་པ་དང༌། གཞན་སྟོང་དང་རང་རིག་སོགས་བསྟན་པའི་ལུང་ཐམས་ཅད་ལང་གཤེགས་ཀྱི་ལུང་གིས་དྲང་
དོན་དུ་བསྟན་ཏོ།།གཉིས་པ་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ནི། ཤེས་བྱ་མེད་ན་ཤེས་པ་བསལ་བ་ནི།། བདེ་བླག་རྙེད་ཅེས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས།། ཤེས་བྱ་མེད་ན་ཤེས་པ་བཀག་འགྲུབ་པས།། དང་པོར་ཤེས་བྱ་དགག་པ་མཛད་པ་
ཡིན།།༩༦ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཡུལ་ཤེས་བྱ་མེད་ན་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་བསལ་བ་ནི་བདེ་བླག་རྙེད་ཅེས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་ཏེ། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་བལྟོས་ནས་བཞག་པའི་ཕྱིར། སྟོན་པས་སྦྱིན་སོགས་བསོད་ཚོགས་སྔོན་དུ་འགྲོ་བས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ལ་འཇུག་པ་བཞིན་དང་པོར། ཕྱི་རོལ་སྣང་བ་ཡོད་མེད་དེ།། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་དགག་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་བདག་མེད་པར་རྟོགས་ན་ཕྱིས་ཤེས་པ་བཀག་པ་ཉིད་འགྲུབ་པས་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དེའང་ཤེས་བྱ་མེད་ན་ཤེས་པ་མེད་པ་ནི། རེས་འགའ་རང་ཉིད་ཁོ་ནས་རྟོགས་ལ། རེས་འགའ་ཅུང་ཟད་ཉེ་བར་བསྟན་པས་ཀྱང་རྟོགས་

223

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཔར་འགྱུར་རོ།།གསུམ་པ་ཞར་ལ་དྲང་ངེས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་བསྟན་པ་ནི། དེ་ལྟར་ལུང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཤེས་བྱས་ཏེ།། མདོ་གང་དེ་ཉིད་མ་ཡིན་བཤད་དོན་ཅན།། དྲང་དོན་གསུངས་པའང་རྟོགས་ནས་དྲང་བྱ་ཞིང༌།། སྟོང་
ཉིད་དོན་ཅན་ངེས་དོན་ཤེས་པར་གྱིས།།༩༧ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཤེས་རབ་ཅན་དག་གིས་བཤད་མ་ཐག་པའི་དྲང་ངེས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དེ་ལྟར་དཔྱད་ནས་ལུང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཏེ་གང་གིས་བརྗོད་བྱ་དྲང་ངེས་སྟོན་ཞེས་
ཤེས་པར་བྱས་ཏེ། མདོ་སྡེ་གང་རྟེན་འབྲེལ་སྐྱེ་སོགས་ཀྱི་མཐའ་བརྒྱད་དང་བྲལ་བའི་དེ་ཉིད་དངོས་སུ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པར། དངོས་སུ་སྐྱེ་འགག་རང་བདེན་པ་སོགས་བཤད་པའི་དོན་
ཅན་ནི་ཟབ་དོན་ལ་འཇུག་ཆེད་དྲང་དོན་ཉིད་དུ་གསུངས་པའང་རྟོགས་པར་བྱས་ནས་ལུང་དེས་དེས་འདུལ་གྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་དམ་པའི་དོན་དུ་དྲང་བར་བྱ་ཞིང་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་དངོས་པོར་སྨྲ་བས་འབྱུང་བ་ས་ཆུ་མེ་རླུང་ནི་རེག་བྱ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མིག་གི་མཐོང་བྱ་མ་ཡིན་ལ། གཟུགས་ནི་དེ་ལྟར་མིན་པས་མིག་གི་མཐོང་བྱའོ་ཞེས་སྨྲའོ།། དེ་ལ་དབུ་མ་པས་དེ་ལྟར་ན་རྒྱུ་འབྱུང་བའི་རེག་བྱ་མིག་གིས་གཟུང་བ་མ་ཡིན་པ་དེས་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་གཟུགས་ཀྱང་མི་འགྲུབ་པས་གཟུགས་མིག་གི་བལྟ་བྱ་མ་ཡིན་པར་དོན་གྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དྲང་དོན་གྱི་ངག་ལས་ཀྱང་ངེས་དོན་གྱི་རྟོགས་པ་ཐབས་

བརྒྱ་ བཅུ་གཉིས་

224

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་འདས་བསྟོད་ལས། འབྱུང་རྣམས་མིག་བཟུང་མ་ཡིན་ན།། དེ་འབྱུང་མིག་བཟུང་ཇི་ལྟར་ཞེས།། གཟུགས་ལ་དེ་སྐད་གསུངས་པ་ན།། ཁྱོད་ཀྱི་
གཟུགས་ཀྱི་འཛིན་པ་བཟློག། ཅེས་འབྱུང་ངོ༌།། གཞན་ཡང་དངོས་པོར་སྨྲ་བས་མདོ་ལས་མི་རྟག་པའི་དོན་ནི་ཡོད་པ་སྔ་མ་འགྱུར་བའི་མེད་དོན་ཅན་གྱིས་ཕྱི་མ་ཡོད་དོན་ཅན་དུ་བྱེད་དོ་སྙམ་པ་ལ། དབུ་མ་
པས་མི་རྟག་མེད་དོན་ཅན་དུ་སྨྲ་བས་ཀྱང་མི་རྟག་པ་བདེན་དངོས་སུ་མི་འགྲུབ་པས་དངོས་སྨྲ་བའི་ངེས་དོན་དྲང་དོན་ཉིད་དུ་འགྱུར་བས་ལུང་དེའང་ངེས་དོན་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་འཇུག་པའམ་དྲང་བའི་ཆེད་དུ་
ཤེས་པར་བྱ་དགོས་སོ་ཞེས་འདོམས་པར་བྱེད་དོ།། མདོ་གང་རྟེན་འབྲེལ་སྐྱེ་སོགས་མཐའ་བརྒྱད་དང་བྲལ་བར་སྟོང་ཉིད་དུ་དངོས་སུ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་དོན་ཅན་དེ་ནི་ངེས་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག་སྟེ། མདོ་དོན་དེ་གཞན་དུ་དྲང་བར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། དྲང་ངེས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདི་ལྟར་ཡིན་པར་འཕགས་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོའི་མདོ་ལས། སྟོང་པ་བདེ་བར་གཤེགས་པས་བཤད་པ་ལྟར།།ངེས་དོན་མདོ་སྡེ་དག་གི་བྱེ་བྲག་ཤེས།། གང་ལ་སེམས་ཅན་གང་ཟག་སྐྱེས་བུ་བསྟན།། ཆོས་དེ་ཐམས་ཅད་དྲང་བའི་དོན་དུ་ཤེས།། ཞེས་དང༌། འཇིག་རྟེན་ཁམས་ནི་སྟོང་ཕྲག་དུ།། ང་ཡིས་མདོ་རྣམས་གང་

225

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པགསུངས་པ།། ཡི་གེ་ཐ་དད་དོན་གཅིག་སྟེ།། ཡོངས་སུ་བསྒྲག་པར་ནུས་མ་ཡིན།། དངོས་པོ་གཅིག་ནི་བསམ་བྱས་ན།། དེ་དག་ཐམས་ཅད་བསྒོམས་འགྱུར་ཏེ།། སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱི་ཆོས་
མང་པོ།། འཇིག་རྟེན་རབ་ཏུ་བསྟན་པ་རྣམས།། ཆོས་རྣམས་ཀུན་གྱི་བདག་མེད་ཡིན།། མི་གང་དོན་ལ་མཁས་རྣམས་ཀྱིས།། གནས་འདི་ལ་ནི་བསླབ་བྱས་ན།། སངས་རྒྱས་ཆོས་རྣམས་རྙེད་མི་དཀའ།།
ཞེས་དང༌། འཕགས་པ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། དྲང་བའི་དོན་གྱི་མདོ་གང་ཞེ་ན། མདོ་གང་ལས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་གསུངས་པ་དེ་ནི་དྲང་བའི་དོན་ཡིན་ནོ།། ངེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་
གང་ཞེ་ན། མདོ་གང་ལས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མངོན་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་འདི་ནི་ངེས་པའི་དོན་ནོ།། མདོ་གང་ལས་ཚིག་དང་ཡི་གེ་སྣ་ཚོགས་གསུངས་པ་དེ་ནི་དྲང་བའི་དོན་ཡིན་ལ། མདོ་གང་ཟབ་པ་ལྟ་བར་དཀའ་བ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་དཀའ་བར་གསུངས་པ་དེ་ནི་ངེས་པའི་དོན་ནོ།། མདོ་གང་ལས་བདག་དང་སེམས་ཅན་དང་སྲོག་དང་གསོ་བ་པོ་དང་། སྐྱེས་བུ་དང་། གང་ཟག་དང་། ཤེད་ལས་སྐྱེས་པ་དང་། ཤེད་བུ་དང་། བྱེད་པ་པོ་དང་། ཚོར་བ་པོའི་སྒྲ་དང་སྐད་སྣ་ཚོགས་པ་བདག་པོ་མེད་པ་ལ་བདག་པོ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་གསུངས་པ་དེ་ནི་དྲང་བའི་དོན་ཡིན་ལ། མདོ་གང་ལས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་།

བརྒྱ་ བཅུ་གསུམ་

226

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

མཚན་མ་མེད་པ་དང་། སྨོན་པ་མེད་པ་དང་། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པ་དང་། མ་བྱུང་བ་དང་། མ་སྐྱེས་པ་དང༌། དངོས་པོ་མེད་པ་དང་། སེམས་ཅན་མེད་པ་དང་། སྲོག་མེད་པ་དང་། གང་ཟག་མེད་
པ་དང་། བདག་མེད་པ་དང་། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུངས་པ་དེ་ནི་ངེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་འབྱུང་བས། དེའི་དོན་ནི་དངོས་བསྟན་གྱི་མདོ་དོན་ལ་རིགས་པས་གནོད་པ་ཡོད་པ་དེ་ནི་དྲང་དོན་ཡིན་ཏེ།
གདུལ་བྱ་ཐོག་མར་ལམ་ལ་འཇུག་ཅིང་རྒྱུད་སྨིན་ཆེད་དུ་ཚིག་དང་ཡི་གེ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གང་ཟག་སོ་སོའི་བློ་འདོད་དང་བསྟུན་ནས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་སྟོན་པ་ཤས་ཆེ་བ་དང༌། དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་
དངོས་ཀྱི་སྒྲས་ཟིན་ལ་རིགས་པས་གནོད་ཀྱང་གདུལ་བྱ་རིམ་གྱིས་བཀྲི་ཐབས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དངོས་བསྟན་གྱི་མདོ་དོན་ལ་རིགས་པས་གནོད་པ་མེད་པ་ནི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། གདུལ་བྱ་འབྲས་བུ་ལ་འཇུག་ཅིང་རྒྱུད་གྲོལ་བའི་ཆེད་དུ་ཟབ་པ་དང་བལྟ་དཀའ་བ་དང་གདོད་ནས་དབེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་མཐུན་པར་དོན་དམ་བདེན་པ་སྟོན་པ་ནི་དངོས་འཛིན་ལ་རིགས་པས་མི་གནོད་ཅིང་བསྟན་པའི་མོད་ལ་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་ཐར་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ་ལ་གསུམ། དགག་པའི་རིགས་པ་བཤད། མཇུག་བསྡུ་བ། སུན་འབྱིན་གྱི་

227

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པལམ་གཞན་ཡང་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། གཅེར་བུ་པ་ན་རེ། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། འཇིམ་པའི་གོང་བུ་དང་དབྱིག་གུ་དང་འཁོར་ལོ་དང་
སྐུད་པ་དང༌། ཆུ་དང་རྫ་མཁན་ལ་སོགས་པ་ལས་བུམ་པ་འབྱུང་བ་ན་འཇིམ་པ་དང་བུམ་པ་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྫ་མཁན་དང་འཁོར་ལོ་སོགས་བུམ་པ་ལས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་
དུ་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱང་བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རྣམས་སྲོག་སྲོག་མིན་སོགས་ཚིག་གི་དོན་དགུར་གནས་པ་ལས། བྱམས་པ་ཚེ་རབས་གཞན་དུ་ཡང་སྲོག་གི་བདག་
ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བ་འདི་ལེན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྲོག་ནི་རྐང་པ་དང་ལྡན་པས་འགྲོ་བ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་འགྲོ་བར་རྒྱུ་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། བྱམས་པ་ཕ་མ་དང་ཆོས་དང་ཆོས་མིན་དང་ཟག་པ་སོགས་གཞན་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་བདག་སྐྱེ་དང་གཞན་སྐྱེ་བཀག་པ་ན་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་མི་གནོད་དེ། བདག་དང་གཞན་རེ་རེ་ཁོ་ན་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྨྲའོ།།གཉིས་ལས་སྐྱེ་བའང་རིགས་པའི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་གང་གི་ཕྱིར།། བཤད་ཟིན་ཉེས་པ་དེ་དག་ཐོག་ཏུ་འབབ་པ་ཡིན་ཕྱིར་རོ།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བའང་རིགས་པའི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་ཏེ།

བརྒྱ་ བཅུ་བཞི་

228

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

གང་གི་ཕྱིར་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་བཤད་ཟིན་ཉེས་པ་དེ་དག་ཐོག་ཏུ་འབབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ནི་དེ་ལས་འབྱུང་ན་ཡོན་ཏན་འགའ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན།། ཞེས་སོགས་དང༌། གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་གལ་ཏེ་
གཞན་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ན་ནི།། འོ་ན་མེ་ལྕེ་ལས་ཀྱང་མུན་པ་མཐུག་པོ་འབྱུང་འགྱུར་ཞིང༌།། ཞེས་སོགས་ཉེས་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།གཉིས་པ་མཇུག་བསྡུ་བ་ནི། འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་མིན་དེ་ཉིད་དུ་ཡང་
འདོད་མིན་ཏེ།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་མིན་ཞིང༌། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུའང་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་མིན་ཏེ། བདེན་པ་གཉིས་ཀར་བདག་གཞན་
ལས་སྐྱེ་བ་བཀག་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་སུན་འབྱིན་གྱི་ལམ་གཞན་ཡང་བསྟན་པ་ནི། གང་ཕྱིར་རེ་རེ་ལས་ནི་སྐྱེ་བ་འགྲུབ་པ་ཡོད་མ་ཡིན།།༩༨ཞེས་གསུངས་ཏེ། གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་ཕྱིར་བདག་གཞན་རེ་རེ་ལས་ནི་སྐྱེ་བ་འགྲུབ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཏིལ་གཅིག་གིས་འབྲུ་མར་འབྱིན་པ་ན་མང་པོས་ཀྱང་འབྱིན་ལ། བྱེ་མ་རེ་རེ་ལ་ནུས་པ་མེད་པས་མང་པོས་ཀྱང་མི་ནུས་པ་བཞིན་ནོ།།བཞི་པ་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ་ལ་གཉིས། ངོ་བོ་ཉིད་སྨྲ་བ་དགག་པ། སེམས་པ་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པ་དགག་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། བདེན་པ་གཉིས་ཅར་དུ་དགག ། དམིགས་སུ་མི་

229

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པརུང་བའི་འཐད་པས་དགག་པའོ། ། དང་པོ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་སྨྲ་བ་དག་ན་རེ། དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་ན་བདག་གཞན་ནམ། གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་ལ་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་དེར་འགྱུར་ཆུག་
ནའང་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་སྐྱོན་མི་འཇུག་སྟེ། དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ།། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་པདྨའི་ཆུ་བ་དང་འདབ་མ་དག་
གི་རྩུབ་པ་དང་འཇམ་ཤ་དག་རྒྱུ་འགའ་ཞིག་གི་བྱེད་པོ་མེད་ཀྱང་དེར་འབྱུང་བ་དང་རྨ་བྱ་དང་མཐིང་རིལ་ལ་སོགས་པ་ལའང་འགའ་ཞིག་གིས་བཟུང་ནས་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སོགས་འགོད་པའི་རྒྱུ་མེད་
ཀྱང་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་རོ།།གལ་ཏེ་རྒྱུ་མེད་ཁོ་ནར་སྐྱེ་བར་ལྟ་ཞིག་འགྱུར་ན་ནི།། དེ་ཚེ་མཐའ་དག་རྟག་ཏུ་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་འགྱུར་ཞིང༌།། འབྲས་འབྱུང་ཆེད་དུ་འཇིག་རྟེན་འདི་ཡིས་ས་བོན་ལ་སོགས་ནི།། བརྒྱ་ཕྲག་དག་གི་སྒོ་ནས་སྡུད་པར་བྱེད་པར་ཡང་མི་འགྱུར།།༩༩ཞེས་གསུངས་ཏེ། གལ་ཏེ་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་མེད་ཁོ་ནར་སྐྱེ་བར་ལྟ་ཞིག་འགྱུར་ན་ནི། དེ་ཚེ་འབྲས་བུ་མཐའ་དག་དུས་རྟག་ཏུ་རྒྱུ་ཡིན་མིན་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཇི་ལྟར་པ་ན་སའི་ཤིང་དེ་ཤིང་ཐོག་གི་རྒྱུ་མིན་པ་ལས་སྐྱེ་བ་ལྟར་ཨ་མྲ་སོགས་ཀྱང་རྒྱུ་མིན་དེ་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུ་མ་ཡིན་པར་འདྲ་བའི་ཕྱིར།

བརྒྱ་ བཅོ་ལྔ་

230

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

དེ་བཞིན་དུ་ཨ་མྲ་སོགས་སྨིན་པ་དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་བལྟོས་པ་དེ་ཡང་དུས་རྟག་ཏུ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། དུས་ལ་མི་བལྟོས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་རྨ་བྱ་རྨ་བྱའི་མདོངས་ཀྱི་རྒྱུ་མིན་པ་བཞིན་བྱ་རོག་ལ་ཡང་
རྨ་བྱའི་མདོངས་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ།། དེས་ན་འགྲོ་ཀུན་ཡུལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱེ་ན་དེ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།། ཡོད་དོ་ཞེས་ཞེན་ན་རིགས་པ་དང་འགལ་བར་མ་ཟད་མཐོང་བ་དང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་
མེད་པར་སྐྱེ་ན་འཇིག་རྟེན་པ་འདི་ཡིས་འབྲུ་དང་ཤིང་བལ་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ་ས་བོན་ལ་སོགས་ནི་ངལ་བ་བརྒྱ་ཕྲག་དག་གི་སྒོ་ནས་སྡུད་ཅིང་འབད་པར་བྱེད་པར་ཡང་མི་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་དམིགས་སུ་མི་རུང་བའི་འཐད་པས་དགག་པ་ནི། གལ་ཏེ་འགྲོ་བ་རྒྱུ་ཡིས་སྟོང་པར་གྱུར་ན་ནམ་མཁའ་ཡི།། ཨུཏྤལ་ཡི་དྲི་མདོག་ཇི་བཞིན་གཟུང་དུ་མེད་ཉིད་ན།། ཤིན་ཏུ་ཆེས་བཀྲའི་འཇིག་རྟེན་འཛིན་པའང་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར།། རང་གི་བློ་བཞིན་འཇིག་རྟེན་རྒྱུ་ལས་ཡིན་པར་ཤེས་པར་གྱིས།།༡༠༠ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཡང་འཇིག་རྟེན་ཆོས་ཅན། ནམ་མཁའི་ཨུཏྤལ་ཡི་དྲི་མདོག་ཇི་བཞིན་རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པས་གཟུང་དུ་མེད་ཉིད་ན་སྟེ་མེད་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་འགྲོ་བ་རྒྱུ་ཡིས་སྟོང་པར་གྱུར་ན་སྟེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་འདི་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་ལས་འབྱུང་བ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག་སྟེ། ཤིན་ཏུ་ཆེས་བཀྲ་བའི་འཇིག་རྟེན་

231

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པའཇིག་རྟེན་པ་སོ་སོའི་ཡུལ་ཅན་གྱིས་འཛིན་པའང་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། རྒོལ་བ་རང་གི་བློ་ཡུལ་ལས་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ།། དཔེ་མ་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱང་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བློ་
སྐྱེ་བ་ན་སྔོན་པོ་ལས་སྐྱེའི། དེ་མེད་པར་མི་སྐྱེ་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་སེམས་པ་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས། འདི་ལའང་རྨོངས་ན་ཕ་རོལ་རྟོགས་པར་འགལ། ཕ་རོལ་མེད་
རྟོགས་ལོག་པར་ལྟ་བར་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། འབྱུང་བ་རྒྱུར་སྨྲ་བ་ན་རེ། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་བ་མཐོང་བཞིན་བསྙོན་ནུས་པ་མིན་ཏེ། མཐོང་བའི་ཕྱིར་དང༌། བཤད་པའི་
སྐྱོན་དུའང་ཐལ་བའི་ཕྱིར། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་དངོས་པོ་འདིར་མཐོང་གང་ནི་ཡོད་དོ།། དངོས་པོ་འདི་དག་གི་རྒྱུ་ནི་འབྱུང་བ་བཞིའོ།། དེ་དག་སྨིན་པའི་ཁྱད་པར་ལས་པདྨ་དང་བལ་པོ་སེའུ་དང་རྨ་བྱ་དང་བྱ་གག་གི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སོགས་མཐོང་བ་བཞིན་བློའི་དངོས་པོ་ཡུལ་ཡོངས་སུ་གཅོད་བྱེད་དེའང་འབྱུང་བཞི་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ།། དཔེར་ན་ཆན་དང་ཕབས་སོགས་ཕྲད་པའི་ཁྱད་པར་སྨིན་པ་ལས། སྲོག་ཆགས་མྱོས་པའི་ནུས་པ་སྐྱེ་བ་བཞིན་ཁུ་ཁྲག་གི་ནུར་ནུར་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྨིན་པ་ལས་བློ་སྐྱེ་ལ། བློས་དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པར་བྱེད་དོ།། དེས་ན་འཇིག་རྟེན་འདི་ནི་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ཁོ་ན་ལས་

བརྒྱ་ བཅུ་དྲུག་

232

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

འབྱུང་གི། དགེ་མི་དགེའི་ལས་འབྲས་འདི་དང་ཕྱི་མར་འབྱུང་བ་ནི་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། མཛེས་མ་ལེགས་པར་སྤྱོད་ཅིང་བཟའ་བར་གྱིས།། ལུས་མཆོག་འདས་གང་དེ་ཁྱོད་ལ་མི་འབྱུང༌།། ལུས་འདི་ཚོགས་
པར་གྱུར་པ་ཙམ་ཞིག་སྟེ།། འཇིགས་མ་སོང་བ་ལྡོག་པར་མི་འགྱུར་རོ།། ཞེས་རང་གི་བུ་མོས་ཕ་རོལ་མེད་པར་རྟོགས་སུ་བཅུག་ནས་དེ་ལ་བགྲོད་པའི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་སྨྲས་སོ།། དེ་ལ་འདི་འདྲི་སྟེ། ཁྱོད་
ཀྱིས་ཕ་རོལ་མེད་པ་དེ་འཐད་པ་ཅིས་ཤེས་ཞེས་པ་ལ་ལན་དུ། འཇིག་རྟེན་སྔ་ཕྱི་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། ཡོད་ན་མངོན་སུམ་དུ་ཡོད་དགོས་པ་ལས་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེའོ།། མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་
མངོན་སུམ་མམ། མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པ་གང་ལས་ཤེས་པ་ཡིན་གྲང༌། མངོན་སུམ་མོ་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་དངོས་པོར་མེད་པ་ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་དུ་ཐལ། འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་མངོན་གྱུར་དུ་མེད་པ་དེ་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དངོས་མེད་ཀྱང་ཁྱོད་ལ་དངོས་པོར་ཐལ། མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་བཞིན་ནོ།། འདོད་ན། དངོས་པོ་ཡང་མེད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་མེད་ཅེས་བྱ་བ་འགའ་ཡང་མེད་པས་འབྲེལ་ཟླ་མེད་ན་འབྲེལ་པོ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འབྱུང་བ་དངོས་པོར་ཡོད་པ་དང་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་དངོས་པོར་མེད་པ་དག་མི་འཐད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་

233

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པམེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ་མངོན་སུམ་མིན་པ་དེ་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་ལས་ཤེས་སོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཇི་ལྟར་བློས་མ་བཟུང་བའི་སྒོ་ནས་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་མེད་པ་རྗེས་སུ་དཔོག་
པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ན་གང་གིས་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་མེད་པ་མ་བཟུང་བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་སྟེ། རྗེས་དཔག་གིས་བཟུང་ངོ་ཞེ་
ན། འོ་ན་ཁྱེད་ཚེ་འདིའི་བདེ་སྡུག་སོགས་ཀྱི་རྟགས་ལས་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་རྗེས་སུ་དཔོག་པ་ནི་སྤྱང་ཀིའི་རྗེས་ཀྱི་སྔོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་མི་འཐད་པས་རྗེས་དཔག་མི་སྲིད་ཅེས་པ་དང༌། ཇི་ཙམ་དབང་པོའི་
མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དེ་ཙམ་ཞིག་ཏུ་ཟད་དོ་ཞེས་སྨྲས་པ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྗེས་དཔག་གིས་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་མེད་པ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་སོགས་ལ་སྐུར་འདེབས་བྱེད་པ་ལ་སུན་འབྱིན་འདིའི་ལམ་ནས་སུན་འབྱིན་བརྗོད་པར་བྱའོ།།འབྱུང་བ་དེ་དག་བདག་ཉིད་གང་ཞིག་གིས་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་བློའི།། ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་ཅན་ནི་མ་ཡིན་ན།། གང་ལ་ཡིད་ཀྱི་མུན་པ་མཐུག་པོ་འདི་ཉིད་དུ་ཡོད་པ།། དེས་ནི་ཇི་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ཡང་དག་རྟོགས་པར་འགྱུར།།༡༠༡ཞེས་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན་རབ་རིབ་ཀྱིས་བསླད་པའི་མིག་ཅན་ལ་ནམ་མཁར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཟླ་གཉིས་སྣང་བ་ན། དེ་ལས་གཞན་པ་

བརྒྱ་ བཅུ་བདུན་

234

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

སྐྲ་ཤད་དང་སྦྲང་མ་ལ་སོགས་པ་སྣང་བ་དག་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་ས་ལ་སོགས་པའི་འབྱུང་བ་དེ་དག་ཕྱི་དང་ནང་གི་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་བདག་ཉིད་གང་ཞིག་གིས་ནི་རྒྱང་འཕེན་
ཁྱོད་ཀྱི་བློའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་ས་སོགས་དེ་དག་ཤེས་པ་དེའི་རྒྱུའི་བདག་ཉིད་ཅན་ནི་མ་ཡིན་ན་སྟེ། ཡིན་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་ས་རྡོ་སོགས་ལ་རྣམ་ཤེས་དང༌། དེ་དང་ལྷན་ཅིག་པའི་དབུགས་དབྱུང་རྔུབ་སོགས་
འབྱུང་རིགས་པའི་ཕྱིར། རྒྱང་འཕེན་གང་ལ་འབྱུང་བས་ཤེས་པའི་རྒྱུ་བྱེད་དོ་ཞེས་ཡིད་ཀྱི་མུན་པ་མཐུག་པོའི་དབང་གིས་དེ་ལྟ་བུའི་འཇིག་རྟེན་མངོན་སུམ་འདི་ཉིད་དུ་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་དེས་ནི་ཇི་ལྟར་འཇིག་
རྟེན་ཕ་རོལ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བར་གྱུར་པ་ལྷའི་མིག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ལོག་པར་ལྟ་བ་མ་བཏང་བར་ཡང་དག་པར་ལྟ་བ་འབྱུང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཕ་རོལ་མེད་རྟོགས་ལོག་པར་ལྟ་བར་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། གཞན་ལ་གྲགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་བརྗོད། དཔེ་མ་གྲུབ་པ་སྤང་བའོ། ། དང་པོ་ནི། རྒྱང་འཕེན་གྱི་བློས་འབྱུང་བ་བདེན་པར་ཞེན་པ་དང༌། འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་མེད་པར་ཞེན་པ་གཉིས་ཡོད་པ་དེ་ལ་འདི་ལྟར་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་འགོག་པར་བྱེད་པའི་དུས་སུ་བདག་ཉིད་ནི།། ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ལྟ་བར་རྟོགས་བྱ་སྟེ།། དེ་ཡི་ལྟ་བའི་རྣམ་

235

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཔའི་རྟེན་མཚུངས་ལུས་དང་ལྡན་ཉིད་ཕྱིར།། གང་ཚེ་འབྱུང་བའི་བདག་ཉིད་ཡོད་ཉིད་ཁས་ལེན་དེ་ཚེ་བཞིན།།༡༠༢ཞེས་གསུངས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་མེད་དེ་ཞེས་འགོག་པར་བྱེད་པའི་དུས་སུ་རྒྱང་འཕེན་
བདག་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན། ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་འཇིག་རྟེན་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ལྟ་བར་རྟོགས་བྱ་སྟེ། ཞེས་ཕྱིན་ལོག་གི་ལྟ་བ་ཅན་དུ་ཐལ། ཕྱིན་ལོག་དེའི་ལྟ་བའི་རྣམ་པར་བྱེད་པའི་
རྒྱུའི་རྟེན་དུ་སྐལ་བ་མཉམ་པར་འདྲ་བ་སྟེ་མཚུངས་པའི་ལུས་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། གང་ཚེ་ས་སོགས་འབྱུང་བའི་བདག་ཉིད་བདེན་མེད་ལ་བདེན་ཡོད་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་པ་དེའི་ཚེ་ལོག་ལྟའི་རྣམ་པའི་
རྟེན་མཚུངས་པའི་ལུས་དང་ལྡན་པ་བཞིན་ནོ།།གཉིས་པ་དཔེ་མ་གྲུབ་པ་སྤང་བ་ནི། ས་སོགས་ཀྱི་འབྱུང་བ་ལ་བདེན་ལྟ་མ་ལྡོག་པའམ་ཐེ་ཚོམ་མ་སྐྱེས་པར་འབྱུང་བ་བདེན་ལྟའི་རྣམ་པའི་རྟེན་མཚུངས་པའི་ལུས་དང་ལྡན་པའི་དཔེ་མ་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། འབྱུང་བ་དེ་དག་ཇི་ལྟར་ཡོད་མིན་དེ་ལྟར་བཤད་ཟིན་ཏེ།། གང་གི་ཕྱིར་ན་གོང་དུ་རང་གཞན་ལས་དང་གཉིས་ཀ་ལས།། སྐྱེ་དང་རྒྱུ་མེད་ཐུན་མོང་དུ་ནི་བཀག་ཟིན་དེ་ཡི་ཕྱིར།། མ་བཤད་འབྱུང་བ་འདི་དག་ལྟ་ཞིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།༡༠༣ཞེས་གསུངས་ཏེ། འབྱུང་བ་ལ་བདེན་པ་དང་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་མཐུན་དཔེ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་མི་དགོས་ཏེ། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་འབྱུང་བ་དེ་དག་ཇི་ལྟར་བདེན་པའི་རང་

བརྒྱ་ བཅོ་བརྒྱད་

236

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བཞིན་དུ་ཡོད་པ་མིན་པར་དེ་ལྟར་བཤད་ཟིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་གོང་དུ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་གཞན་ལས་དང་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་དང་རྒྱུ་མེད་པར་སྐྱེ་བ་ཐུན་མོང་དུ་ནི་བཀག་ཟིན་པ་དེའི་ཕྱིར་
ཏེ། རང་བཞིན་མེད་པར་མ་བཤད་པའི་འབྱུང་བ་འདི་དག་ལ་བདག་གི་སྐྱེ་བ་སོགས་བདེན་པར་སྤྱིར་བཀག་པས་བདེན་པར་ལྟ་བ་ཅུང་ཟད་ཅིག་གི་གནས་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དཔེ་གྲུབ་བོ།། དེ་
བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་དང༌། དངོས་པོ་ཡོད་པ་དང༌། མེད་པ་དང༌། དབང་ཕྱུག་དང༌། དུས་དང༌། རྡུལ་དང༌། རང་བཞིན་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་རྒྱུར་སྨྲ་བ་སྟེ་མདོར་ན་རྒྱང་འཕེན་
ནས་རྣམ་རིག་པའི་བར་རང་རང་གིས་རྟོག་པས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཉིད་དུ་སྦྱར་བར་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་སྦྱོར་བ་པོ་དེ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པར་ལྟ་བ་ཅན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་འདི་ལྟར། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འགོག་པར་བྱེད་པའི་དུས་སུ་བདག་ཉིད་ནི།། ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ལྟ་བར་རྟོགས་བྱ་སྟེ།། དེ་ཡི་ལྟ་བའི་རྣམ་པའི་རྟེན་མཚུངས་ལུས་དང་ལྡན་ཉིད་ཕྱིར།། གང་ཚེ་འབྱུང་བའི་བདག་ཉིད་ཡོད་ཉིད་ཁས་ལེན་དེ་ཚེ་བཞིན།། ཞེས་ཡོད་མེད་ཀྱི་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་དགག་པར་འདོད་དོ།། དེས་ན་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་གནས་སྐབས་འགར་ཡང་མ་དཔྱད་པ་ན་བདེན་གཉིས་ཀྱི་གྲགས་པ་དང་འགལ་བ་དང༌།

237

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པདཔྱད་ན་རང་ཚིག་འགལ་བའི་མི་འདོད་པ་འགར་ཡང་ཐོབ་པ་མེད་དེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལ་འཇུག་ན་གྲགས་པ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། གནས་ཚུལ་སེམས་པ་ན་ཡོད་པ་བཀག་
ནས་མེད་པའི་ཕྱོགས་དང་མེད་པ་བཀག་ནས་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་གང་ཡང་ཁས་མ་བླངས་པས་ཀླན་ཀ་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་མཁས་པས་ཡོངས་སུ་བསྒྱུར་ལ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་འདིས་
ཕྱི་ནང་གི་རྟོག་གེ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཏགས་པའི་ཕྱོགས་མ་ལུས་པ་བསལ་བར་ངེས་པར་བྱ་སྟེ། རྟོག་པའི་དྲྭ་བ་མ་ལུས་པ་བཀག་པས་དོན་དམ་པའི་ཡེ་ཤེས་གྲུབ་པར་མངོན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་
དེར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། ཁོ་བོས་ལོག་པར་སྒྲུབ་བོ་ཞེས་དཔེ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད་ཁོ་བོས་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ཕྱིན་ལོག་དང་བྲལ་བར་རྟོགས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ། འཇིག་རྟེན་གཞན་རྟོགས་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་དུས་སུ་བདག། ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་དམ་པའི་དོན་ནི་ལྟ་བར་རྟོགས་བྱ་སྟེ།། བདག་གི་ལྟ་བའི་རྣམ་པའི་རྟེན་མཚུངས་ལུས་དང་ལྡན་ཉིད་ཕྱིར།། གང་གི་ཚེ་ནི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་ཁས་ལེན་དེ་ཚེ་བཞིན།། ཞེས་དང༌། འདི་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡོད་ཅེས་རྟོགས་པའི་དུས་སུ་བདག། ཅེས་སོགས་ཀྱང་རིགས་བསྒྲེས་ནས་བརྗོད་

བརྒྱ་ བཅུ་དགུ་

238

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པར་བྱའོ།། འོ་ན་རྒྱུ་ལ་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བཀག་ན། དེའི་འབྲས་བུ་ཡང་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཁོ་བོ་ཅག་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་འཇུག་པ་ན་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་སྐྱེ་སོགས་ལ་མཐའ་བཞི་
གང་གི་སྒོ་ནས་སྐྱེ་ཞེས་མི་དཔྱོད་པར་འཁྲུལ་ངོའི་རྒྱུ་འབྲས་གྲགས་ཙམ་ཞིག་གི་རྗེས་སུ་ཞུགས་ནས། འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པའི་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་དང་དེའི་བཟློག་ཕྱོགས་རྣམས་ལ་
བླང་དོར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྨི་ལམ་དུ་ལེགས་པར་སྤྱད་པ་བཞིན་ནོ།། དབུ་མ་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་པ་འགོག་པ་ན་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་བླང་དོར་འགོག་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་
དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཏན་མེད་དུའང་མི་སྨྲ་བའི་ཕྱིར་དང༌། གཏན་མེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་དེ་དག་ལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རང་བཞིན་འཚོལ་བ་ན་རང་བཞིན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་རྙེད་ལ། དེས་ན་སྐྱེས་འཕགས་ཀྱི་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་སོ་སོའི་ཤེས་ངོ་ན་བདེན་གཉིས་དང་རྟེན་འབྱུང་གི་ཚུལ་ཏེ་དབུ་མའི་ལམ་བཟང་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ་རིགས་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་འགལ་བར་བརྩད་དུ་མེད་པས། དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་མིན་གཞན་དག་ལས་ལྟ་ག་ལ་ཞིག། གཉིས་ཀ་ལས་ཀྱང་མ་ཡིན་རྒྱུ་མེད་པར་ནི་ག་ལ་ཡོད།། ཅེས་གང་དམ་བཅས་པ་དེ་རབ་ཏུ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་

239

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པརང་བཞིན་མེད་པར་བསྟན་པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་ན་བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་དང༌།། རྒྱུ་ལ་མ་ལྟོས་ཡོད་པ་མིན་པས་དངོས་རྣམས་རང་བཞིན་བྲལ།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེས་ན་དངོས་པོར་གྲུབ་
པའི་སྐྱེ་བ་སྲིད་ན་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བར་རྟོག་པ་ལས་གཞན་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དབང་ཕྱུག་སོགས་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་ནའང་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་སྐྱེ་བ་མ་གཏོགས་མཐའ་ལྔ་པ་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དོ་
ཞེས། དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་བྲལ་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་བདག་དང༌། གཞན་དང༌། གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་དང༌། རྒྱུ་ལ་མ་ལྟོས་པར་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མིན་པས་དེའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་བཀག་པ་ལ་འགལ་
བ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། མཐོང་བ་དང་འགལ་བ་སྤང་བ། རང་བཞིན་མེད་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ཡོད་པར་འགལ་བའི་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། གཏི་མུག་གི་དབང་གིས་མི་མཁས་པས་མཐོང་བའི་ཚུལ། མཁས་པ་ལ་མི་སྣང་བའི་ཚུལ་ལོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་པོ་མཐོང་བའི་འགལ་སྤང། དངོས་མེད་མཐོང་བའི་འགལ་སྤང་ངོ༌། ། དང་པོ་ནི། གང་ཕྱིར་སྤྲིན་ཚོགས་དང་མཚུངས་གཏི་མུག་སྟུག་པོ་འཇིག་རྟེན་ལ།། ཡོད་པ་དེས་ན་ཡུལ་རྣམས་ལོག་པ་དག་ཏུ་སྣང་བར་འགྱུར།།༡༠༤ཞེས་གསུངས་ཏེ། འོ་ན་སྔོན་པོ་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་མ་སྐྱེས་ཤིང་ཡུལ་དུ་མི་འགྱུར་བས་མ་བཟུང་ན་ཡང་ཡང་དུ་མདུན་ན་སྣང་བ་དེ་ཅི་ཞེ་ན།

བརྒྱ་ ཉི་ཤུ་

240

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཡུལ་རྣམས་མཐོང་བ་ནི་རང་བཞིན་ཇི་ལྟ་བ་མ་ཡིན་པར་མངོན་ཞེན་ཅན་རྣམས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་དག་ཏུ་སྣང་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། གང་གིས་ནམ་མཁའི་རང་བཞིན་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་ཆར་སྤྲིན་གྱི་ཚོགས་
དང་མཚུངས་པའི་གཏི་མུག་གི་མུན་པ་སྟུག་པོས་ནམ་མཁའི་སྔོན་པོ་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་མཐོང་བ་གཡོགས་ནས་གནས་པ་འཇིག་རྟེན་པ་ལ་ཡོད་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དངོས་མེད་མཐོང་བའི་
འགལ་སྤང་ལ་གཉིས། དཔེ་དང༌། དོན་ནོ། ། དང་པོ་ནི། གཏི་མུག་གི་སྒྲིབ་དབང་གིས་དེ་ཉིད་མི་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་ལ་རག་མོད། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཇི་ལྟར་མཐོང་ཞེ་ན། མ་རིག་པའི་དབང་གིས་དེ་མིན་ལ་
དེ་ལྟར་སྣང་ངོ་ཞེས་དཔེའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་ནི། ཇི་ལྟར་རབ་རིབ་མཐུ་ཡིས་འགའ་ཞིག་སྐྲ་ཤད་ཟླ་གཉིས་དང༌།། རྨ་བྱའི་མདོངས་དང་སྦྲང་མ་ལ་སོགས་ལོག་པར་འཛིན་བྱེད་པ།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཇི་ལྟར་རབ་རིབ་མཐུ་ཡིས་རབ་རིབ་ཅན་འགའ་ཞིག་ལ་ཡོད་པ་མིན་པའི་སྐྲ་ཤད་དང་ཟླ་གཉིས་དང་རྨ་བྱའི་མདོངས་དང་སྦྲང་མ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་མ་སྐྱེས་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་དངོས་པོ་ཉིད་དུ་ལོག་པར་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་དོན་ནི། དེ་བཞིན་དུ་ནི་གཏི་མུག་སྐྱོན་གྱི་དབང་གིས་མི་མཁས་པས།། འདུས་བྱས་ལྟ་ཞིག་སྣ་ཚོགས་བློ་གྲོས་ཀྱིས་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར།།༡༠༥ཞེས་གསུངས་ཏེ། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་ནི་འགྲོ་བ་རྣམས་

241

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཀྱང་གཏི་མུག་གི་སྐྱོན་གྱི་དབང་གིས་རང་བཞིན་མ་མཐོང་སྟེ། མི་མཁས་པས་བསོད་ནམས་དང༌། བསོད་ནམས་མིན་པ་དང༌། མི་གཡོ་བའི་ལས་བསགས་ནས་འཁོར་བའི་སྣོད་བཅུད་
ཀྱི་འདུས་བྱས་འདི་ལྟ་ཞིག་སྣ་ཚོགས་པ་ཡོད་པར་བློ་གྲོས་ཀྱིས་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མདོ་ལས། འདི་ནི་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས་དང༌། ཞེས་དང༌། མ་རིག་པ་དང་རྗེས་
སུ་འབྲེལ་བའི་གང་ཟག་འདི་ནི་བསོད་ནམས་མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་དང༌། བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་དང༌། མི་གཡོ་བའི་མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་ཡང་འདུ་བྱེད་དོ།། ཞེས་དང༌། མ་རིག་
པ་འགགས་པས་འདུ་བྱེད་འགག་གོ་ཞེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་སོ།།གཉིས་པ་མཁས་པ་ལ་མི་སྣང་བའི་ཚུལ་ནི། གལ་ཏེ་གཏི་མུག་བརྟེན་ནས་ལས་བྱུང་གཏི་མུག་མེད་པར་དེ།། མི་འབྱུང་ཞེས་བྱར་མི་མཁས་ཁོ་ནས་རྟོགས་པར་གོར་མ་ཆག། བློ་བཟང་ཉི་མས་མུན་པ་སྟུག་པོ་རྣམ་པར་བསལ་བ་བཞིན།། མཁས་པ་དག་ནི་སྟོང་ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་ཅིང་གྲོལ་བར་འགྱུར།།༡༠༦ཞེས་གསུངས་ཏེ། གལ་ཏེ་སྐྱེ་འགག་གི་ཚུལ་འདིས་ནི་གཏི་མུག་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་རང་བཞིན་མེད་པ་འབྱུང་ལ། གཏི་མུག་གི་རྫས་མེད་པར་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྫས་དེ་མི་འབྱུང་ཞེས་བྱར་བྱིས་པ་མི་མཁས་པ་ཁོ་ནས་རྟོགས་པར་གོར་མ་ཆག་སྟེ། གཉིས་

བརྒྱ་ ཉེར་གཅིག་

242

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཀ་གདོད་ནས་སྐྱེ་མེད་དུ་མ་རྟོགས་པར་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་ལས་འབྱུང་བ་དང་དེ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བར་ཞེན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བའི་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཉི་མས་གཏི་མུག་གི་མུན་པ་སྟུག་
པོ་རྣམ་པར་བསལ་བའི་མཁས་པ་དག་ནི་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་འགྱུར་ཏེ། མ་རིག་པའི་རྐྱེན་ལས་འདུ་བྱེད་དོ་ཞེས་འབྱུང་བ་དག་རྟེན་འབྱུང་སྒྱུ་མ་ལྟར་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་
མ་རིག་པ་སྤོང་ཞིང༌། འདུ་བྱེད་ཀྱང་ཉེ་བར་ལེན་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རང་བཞིན་མེད་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ཡོད་པར་འགལ་བའི་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། རྩོད་པ་དང༌། ལན་ནོ། ། དང་པོ་ནི།
གལ་ཏེ་དངོས་རྣམས་དེ་ཉིད་དུ་མེད་ན།། ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མོ་གཤམ་བུ་ཇི་བཞིན།། དེ་དག་མེད་པ་ཉིད་འགྱུར་དེ་ཡི་ཕྱིར།། དེ་དག་རང་བཞིན་གྱིས་ནི་ཡོད་པ་ཉིད།།༡༠༧ཅེས་གསུངས་ཏེ། གཟུགས་སོགས་དེ་དག་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་དེ། གལ་ཏེ་གཟུགས་སོགས་དངོས་པོ་རྣམས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་སྟེ་དོན་དམ་པར་མེད་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་དེ་དག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་རིགས་ན། དེ་ཡང་མ་ཡིན་པར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ།།གཉིས་པ་ལན་ལ་གསུམ། དཔེ་མ་ངེས་པར་བསྟན། དབུ་མ་པ་ལ་འདིའི་ཀླན་ཀ་མི་འཇུག ། རང་གི་སྡེ་པས་

243

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པབརྒལ་བར་མི་རིགས་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་མ་ངེས་པ། ཁྱོད་རང་ཉིད་ལ་མ་ངེས་པའོ། ། དང་པོ་ནི། གང་དག་རབ་རིབ་ཅན་སོགས་ཡུལ་གྱུར་པ།། སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་དེ་དག་
མ་སྐྱེས་པས།། རེ་ཞིག་དེ་དག་ཉིད་ལ་བརྩད་བྱ་སྟེ།། ཕྱི་ནས་མ་རིག་རབ་རིབ་རྗེས་འབྲེལ་ལའོ།།༡༠༨ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེའི་ལན་དུ། གང་དག་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སོགས་པའི་བློའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པ་དེ་
དག་དང་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་མ་སྐྱེས་པར་མཚུངས་པ་ལས། ཁྱོད་ཅག་གིས་ཡོད་པ་མིན་པའི་སྐྲ་ཤད་མཐོང་ལ། མོ་གཤམ་གྱི་བུ་མཐོང་བ་མ་ཡིན་པ་ཅི་ཞེས་རེ་ཞིག་རབ་རིབ་ཅན་དེ་དག་ཉིད་ལ་བརྩད་པར་
བྱ་བར་འོས་ཏེ། ཕྱི་ནས་མ་སྐྱེས་པའི་གཟུགས་མཐོང་ལ་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་མཐོང་བ་མིན་པ་ཅི་ཞེས་མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་ཀྱིས་བློ་མིག་རྗེས་སུ་འབྲེལ་ཞིང་བསྒྲིབས་པ་རྣམས་ལ་བརྒལ་བརྟག་ཏུ་བྱ་དགོས་སོ།། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ནི་བརྒལ་ཞིང་བརྟག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཁོ་བོ་ཅག་ནི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་འདི་ལྟར་གཟིགས་ཤིང༌། གང་དག་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པར་འདོད་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་སྐད་བཤད་པ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་ལྷག་པར་མོས་པར་བྱའོ་ཞེས་པའི་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པར་འཆད་དུ་གཞུག་པ་ཡིན་གྱི།

བརྒྱ་ ཉེར་གཉིས་

244

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

འཇིག་རྟེན་པ་རང་གི་ཤེས་པ་ཉིད་དབང་བཙན་པར་བྱས་ནས་གཟུགས་སོགས་ཡོད་པ་དང་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་མེད་པར་མི་བསྒྲུབས་ཏེ། མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་ཀྱིས་བློ་གྲོས་ཀྱི་མིག་བསྒྲིབས་པས་དེ་ལྟར་
སྒྲུབ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མ་སྐྱེས་པར་མཚུངས་ཀྱང་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྐྲ་ཤད་སོགས་སྣང་ལ། མོ་གཤམ་བུ་མི་སྣང་བ་ལྟར་ཐ་སྙད་དུའང་རང་བཞིན་མེད་པར་མཚུངས་ཀྱང་བྱིས་བློའི་ཡུལ་དུ་
གཟུགས་སོགས་འགྱུར་བ་དང༌། མོ་གཤམ་གྱི་བུ་སོགས་མི་འགྱུར་བ་འགལ་བ་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌། རབ་རིབ་མེད་པ་ལ་སྐྲ་ཤད་མི་སྣང་བ་ལྟར་འཕགས་པས་དེ་ཉིད་གཟིགས་པ་ན་ཀུན་རྫོབ་
པའི་ཆོས་འགར་ཡང་མ་གཟིགས་པས་གཟུགས་སོགས་གཟིགས་ལ། མོ་གཤམ་གྱི་བུ་ཅིས་མི་གཟིགས་པའི་བརྟག་པ་ག་ལ་འཇུག།གཉིས་པ་ཁྱོད་རང་ཉིད་ལ་མ་ངེས་པ་ལ་གཉིས། རིགས་པས་མ་ངེས་པ། ལུང་གིས་མ་ངེས་པའོ། ། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་རྨི་ལམ་དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་བཅས།། སྨིག་རྒྱུའི་ཆུ་དང་མིག་འཕྲུལ་གཟུགས་བརྙན་སོགས།། སྐྱེ་མེད་མཐོང་ན་ཡོད་ཉིད་མིན་མཚུངས་ཀྱང༌།། ཁྱོད་ལ་ཇི་ལྟར་དེར་འགྱུར་དེ་མི་རིགས།།༡༠༩ཞེས་གསུངས་ཏེ། རབ་རིབ་ཅན་ལ་བརྒལ་ཞིང་བརྟག་པ་ཕར་འདུག་ཅིག། རེ་ཞིག་འདི་ཁྱོད་ཉིད་ལ་ཆེར་བརྒལ་ཞིང་བརྟག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་རྨི་ལམ་དང༌། དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་རྭ་

245

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པབ་དང་བཅས་པ་དང༌། སྨིག་རྒྱུའི་ཆུ་དང༌། མིག་འཕྲུལ་དང༌། གཟུགས་བརྙན་དང༌། སོགས་པས་བྲག་ཆ་དང་སྤྲུལ་པ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་བཞིན་མཐོང་ན། མོ་གཤམ་གྱི་
བུ་དང་དོན་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་མིན་པར་མཚུངས་ཀྱང་ཁྱོད་ལ་ཇི་ལྟར་རྨི་ལམ་སོགས་མཐོང་ལ། མོ་གཤམ་གྱི་བུ་མི་མཐོང་བ་དེར་འགྱུར་བ་ཅི་ཡིན་ཞེས་རང་ལ་བརྒལ་བརྟག་བྱས་ཏེ་ཕྱིས་ནས་ངེད་ལའང་
བརྒལ་བརྟག་བྱས་པར་འགྱུར་རོ།། དེས་ན་གཟུགས་སོགས་རང་བཞིན་མེད་ན་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་དང་ཡོད་མེད་མཚུངས་སོ་ཞེས་སྨྲ་བ་དེ་མི་རིགས་སོ།།གཉིས་པ་ལུང་གིས་མ་ངེས་པ་ནི། དེ་ཉིད་དུ་འདི་ཇི་
ལྟར་སྐྱེ་མེད་ཀྱང༌།། མོ་གཤམ་བུ་ལྟར་གང་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་གྱི།། མཐོང་བའི་ཡུལ་དུ་མི་འགྱུར་མ་ཡིན་ན།། དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་སྨྲ་འདི་མ་ངེས་པའོ།།༡༡༠ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས། གལ་ཏེ་དངོས་རྣམས་དེ་ཉིད་དུ་མེད་ན།། ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མོ་གཤམ་བུ་ཇི་བཞིན།། ཞེས་སྨྲ་བ་འདི་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པར་འགྱུར་ཏེ། གཟུགས་སོགས་འདི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་རྨི་ལམ་ལ་སོགས་པ་འདི་ཇི་ལྟ་བར་སྐྱེ་བ་མེད་ཀྱང་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་ལྟར་གང་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་གྱིས་མཐོང་བའི་ཡུལ་དུ་མི་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ནའོ།། ངག་དོན། འཇིག་རྟེན་ན་སྒྱུ་མའི་དཔེ་བརྒྱད་དང་མོ་གཤམ་བུ་རང་བཞིན་མེད་པར་མཚུངས་ཀྱང་རྨི་ལམ་སོགས་སྒྱུ་མའི་དཔེ་

བརྒྱ་ ཉེར་གསུམ་

246

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བརྒྱད་སྣང་རུང་ལ་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་སྣང་དུ་མི་རུང་བ་ལྟར་གཟུགས་དང༌། མོ་གཤམ་གྱི་བུ་རང་བཞིན་མེད་མཚུངས་ནི་སྣང་མི་སྣང་གི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་སོ།།གཉིས་པ་དབུ་མ་པ་ལ་
འདིའི་ཀླན་ཀ་མི་འཇུག་པ་ལ་གཉིས། རིགས་པ་དང་མི་འགལ་བ། ལུང་དང་མི་འགལ་བའོ། ། དང་པོ་ནི། དེས་ན་དབུ་མ་པ་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་བརྒལ་བརྟག་བྱ་བའི་སྐབས་མེད་དེ། ཁོ་བོ་ཅག་གཟུགས་སོགས་
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བར་ཁས་བླངས་ནས་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་འགོག་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས། མོ་གཤམ་བུ་ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས།། སྐྱེ་བ་དེ་ཉིད་དུ་མེད་འཇིག་རྟེན་དུའང༌།། ཡོད་མིན་དེ་བཞིན་དངོས་འདི་ཀུན་
ངོ་བོ།། ཉིད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དེ་ཉིད་དུ་མ་སྐྱེས།།༡༡༡ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཇི་ལྟར་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་སྟེ། དོན་དམ་པར་མེད་ཅིང་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་དུའང་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་འདི་ཀུན་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་དང་དེ་ཉིད་དོན་དམ་དུ་མ་སྐྱེས་ཏེ། དཔྱད་ན་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལུང་དང་མི་འགལ་བ་ནི། དེ་ཕྱིར་འདི་ལྟར་སྟོན་པས་ཆོས་རྣམས་ཀུན།། གདོད་ནས་ཞི་ཞིང་སྐྱེ་བྲལ་རང་བཞིན་གྱིས།། ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་འདས་པ་གསུངས་གྱུར་པ།། དེ་ཕྱིར་རྟག་ཏུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་མ་ཡིན།།༡༡༢ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཆོས་ཐམས་

247

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཅད་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་རྟག་ཏུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བཤད་མ་ཐག་པ་དེའི་ཕྱིར། འདི་ལྟར་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་འཕགས་པ་དཀོན་མཆོག་སྤྲིན་གྱི་མདོ་ལས། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
བསྐོར་བ་ནི།། གདོད་ནས་ཞི་ཞིང་མ་སྐྱེས་པ།། རང་བཞིན་མྱ་ངན་འདས་པ་ཡི།། ཆོས་རྣམས་མགོན་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྟོན།། ཞེས་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀུན་གདོད་ནས་ཞི་ཞིང་སྐྱེ་
བ་དང་བྲལ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གསུངས་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ།། དེའང་ཡེ་ཤེས་ཞི་བའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཞི་བའོ།། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དེ་ཞི་བ་ནི་མ་
སྐྱེས་པས་སོ།། མ་སྐྱེས་པ་ཅི་ཞེ་ན། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ།། ཆོས་འགའ་ཞིག་ལ་རང་བཞིན་དང་ངོ་བོ་ཡོད་ན་སྐྱེ་ཡང་དེ་ཡོད་པ་མིན་པས་ཅི་ཞིག་སྐྱེ། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བས་སྔར་མ་བྱུང་ལས་ཕྱིས་བྱུང་དང༌། ཕྱིས་བྱུང་ཡང་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་གྱི། རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་འགྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ།། གདོད་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་དག་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཁོ་ནར་མ་སྐྱེས་པ་ནི་མ་ཡིན་གྱི། དེ་གོང་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ནས་ཆོས་དེ་དག་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པའོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ།། འདི་ལྟ་བུ་ལ་

བརྒྱ་ ཉེར་བཞི་

248

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

དགོངས་ནས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རྒོད་ཚང་པས། སྐྱེ་བོའི་དུས་ཀྱི་ཤེས་པ་འདི།། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་རུ་འདུག་པ་ལ།། བླ་མས་བསྟན་ཀྱང་མ་དགོས་པར།། རྟོགས་སུ་ཐོད་པར་གཤའ་པ་ལ།། ཞེས་འབྱུང་ངོ༌།། གདོད་
ཀྱི་སྒྲ་ནི་དང་པོའི་སྒྲའི་རྣམ་གྲངས་ཏེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་བརྗོད་དོ།། དེ་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བའི་དུས་སུ་ཆོས་རྣམས་སྐྱེ་མེད་དུ་བསྟན་ཏོ་ཞེས་ཡོན་ཏན་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་
བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་བྱང་སེམས་སྒྲིབ་སེལ་གྱིས་བསྟོད་དོ།།གསུམ་པ་རང་གི་སྡེ་པས་བརྒལ་བར་མི་རིགས་པ་ནི། བུམ་སོགས་འདི་དག་དེ་ཉིད་དུ་མེད་ཅིང༌།། འཇིག་རྟེན་རབ་ཏུ་གྲགས་པར་ཡོད་
ཇི་བཞིན།། དེ་བཞིན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་འགྱུར་བས་ན།། མོ་གཤམ་བུ་དང་མཚུངས་པར་ཐལ་མི་འགྱུར།།༡༡༣ཞེས་གསུངས་ཏེ། རང་གི་སྡེ་པ་བྱེ་སྨྲ་དང་མདོ་སྡེ་པས་དངོས་པོ་རྣམས་དོན་དམ་པར་མེད་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བརྒལ་དུ་མེད་དེ། ཁྱེད་ལྟར་ན་བུམ་པ་དང་ནགས་ཚལ་སོགས་འདི་དག་ཀུན་རྫོབ་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་དེ་ཉིད་དུ་མེད་ཅིང་འཇིག་རྟེན་གྱི་རབ་ཏུ་གྲགས་པར་ཡོད་ཅེས། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས། གང་ལ་བཅོམ་དང་བློ་ཡིས་གཞན།། བསལ་ན་དེ་བློ་མི་འཇུག་པ།། བུམ་ཆུ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ།། ཡོད་དེ་དོན་དམ་ཡོད་གཞན་ནོ།། ཞེས་རགས་པ་བཏགས་ཡོད་དུ་

249

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཁས་བླངས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་སོགས་དཔྱད་ན་མེད་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་གྲགས་ངོར་མ་བརྟགས་ཉམས་དགར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྣང་བར་འགྱུར་བས་ན་དེ་ཉིད་
དུ་མེད་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་དང་མཚུངས་པར་གཏན་མེད་དུ་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་རོ།། དེ་ལ་མི་མཚུངས་ཏེ། བུམ་སོགས་གདགས་པའི་རྟེན་འབྱུང་བཞི་སོགས་རྫས་སུ་ཡོད་པས་རྒྱུ་དེས་བུམ་
པར་བཏགས་པའི་བུམ་པ་འབྲས་བུར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་འཐད་ཀྱང་དབུ་མ་པ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བཏགས་ཙམ་གྱི་ཆ་ལས་དེའི་རྒྱུའི་རྫས་གཏན་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཐམས་ཅད་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་ལྟར་
ཐལ་བའི་ཉེས་པ་མི་ལྡོག་གོ་སྙམ་ན། མི་རིགས་ཏེ། གདགས་པའི་རྟེན་ས་ལ་སོགས་པ་རྫས་སུ་སྒྲུབ་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མ་གཏོགས་པར།། ཇི་ལྟར་བུམ་པ་ཡོད་མིན་ལྟར།། དེ་བཞིན་རླུང་སོགས་མ་གཏོགས་པར།། གཟུགས་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་དང༌། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ས་ཆུ་མེ་དང་རླུང་རྣམས་ནི།། རེ་རེའང་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མེད།། གང་གསུམ་མེད་པར་རེ་རེ་མེད།། གཅིག་མེད་པར་ཡང་གསུམ་མེད་དོ།། གལ་ཏེ་གསུམ་མེད་རེ་རེ་མེད།། གཅིག་མེད་པར་ཡང་གསུམ་མེད་ན།། སོ་སོར་རང་ཡོད་མ་ཡིན་ཏེ།། ཅི་ལྟར་འདུས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར།།

བརྒྱ་ ཉེར་ལྔ་

250

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཞེས་ས་ཆུ་མེ་རླུང་སོགས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲན་ཡང་རྡུལ་ཕྲན་གཞན་ལ་མ་བལྟོས་པར་རེ་རེ་བ་ཟླ་མེད་ཀྱི་དེར་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྐྱེན་མེད་པར་རྒྱུ་རང་གི་ངོ་བོས་འབྱུང་བ་མིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་གདགས་
གཞི་རྫས་སུ་ཡོད་དུ་ཆུག། དེ་ལྟར་ན་དོན་དམ་རྫས་སུ་ཡོད་པ་ལས། ཀུན་རྫོབ་རྫས་སུ་མེད་པ་སྐྱེ་མི་རིགས་ཏེ། དོན་དམ་པར་བདེན་གྲུབ་རྟག་པ་ལས་དེར་མ་གྲུབ་པའི་མི་རྟག་པའི་བདེན་མེད་མི་སྐྱེ་བའི་
ཕྱིར། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། དངོས་པོ་རྟག་པ་ལས་བྱུང་བ།། མི་རྟག་པར་ནི་ཇི་ལྟར་འགྱུར།། རྒྱུ་འབྲས་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པ།། ནམ་ཡང་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་སོ།། དེས་ན་བཏགས་ཡོད་མེ་ལོང་
དང༌། བཞིན་སོགས་ཀྱི་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་བརྙན་བཏགས་པ་ཙམ་དམིགས་པ་དང༌། བཏགས་ཡོད་ཀ་བ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྱིམ་དུ་བཏགས་པ་དང༌། དེ་བཞིན་ཤིང་གི་རྟེན་ལ་ནགས་ཚལ་བཏགས་པ་དང༌། རྨི་ལམ་དུ་མ་སྐྱེས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ས་བོན་ལས་མ་སྐྱེས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བར་དམིགས་པ་བཞིན་དངོས་པོ་བཏགས་ཡོད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བཏགས་པ་ཡང་བཏགས་པར་ཡོད་པའི་རྟེན་ཅན་དུ་རིགས་ཏེ། བསྟན་བཅོས་ལས། ཇི་ལྟར་སྟོན་པས་སྤྲུལ་པ་ནི།། རྫུ་འཕྲུལ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་སྤྲུལ་ཞིང༌།། ཞེས་པ་ནས། དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་ལྟ་བུ་དང༌།། སྨིག་རྒྱུ་རྨི་ལམ་

251

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པའདྲ་བ་ཡིན།། ཞེས་པའི་བར་གསུངས་སོ།།གཉིས་པ་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྐྱེ་བ་རྟེན་འབྲེལ་དུ་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྐྱེ་བ་རྟེན་འབྲེལ་དུ་བསྟན་པ་དངོས། རྟེན་འབྲེལ་རྟོགས་པའི་
ཕན་ཡོན་ནོ། ། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་བཀག་ན། མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་ལས་རྣམ་ཤེས་དང་ས་མྱུག་སོགས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་ཇི་ལྟར་ངེས་ཤེ་ན། གང་ཕྱིར་རྒྱུ་མེད་པ་དང་དབང་
ཕྱུག་གི།། རྒྱུ་ལ་སོགས་དང་བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས།། དངོས་རྣམས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པ།། དེ་ཕྱིར་བརྟེན་ནས་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར།།༡༡༤ཞེས་གསུངས་ཏེ། མ་དཔྱད་གྲགས་པར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་མི་བཅད་
པ་དེའི་ཆེད་དུ་ས་བོན་སྣང་ཙམ་གྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་འདི་དག་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱི་རྒྱུ་མེད་པ་དང་དབང་ཕྱུག་གི་རྒྱུ་ལ་སོགས་པ་དང༌། བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་ལས་དངོས་པོ་རྣམས་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ།། དེའང་ཇི་སྐད་དུ། འཕགས་པ་གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོས་བསུ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་ལས། དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བརྡ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། འདི་ཡོད་ན་འདི་འབྱུང༌། འདི་སྐྱེས་པས་འདི་སྐྱེ་སྟེ། གང་འདི་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ།།

བརྒྱ་ ཉེར་དྲུག་

252

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། འདི་ཡོད་པས་ན་འདི་འབྱུང་དཔེར།། རིང་པོ་ཡོད་ན་ཐུང་ངུ་བཞིན།། འདི་སྐྱེས་པས་ན་འདི་སྐྱེ་དཔེར།། མར་མེ་བྱུང་བས་འོད་བཞིན་ནོ།། ཞེས་དང༌། བསྟན་བཅོས་ལས། བྱེད་པོ་
ལས་ལ་བརྟེན་བྱས་ཤིང༌།། ལས་ཀྱང་བྱེད་པོ་དེ་ཉིད་ལ།། བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་མ་གཏོགས་པར།། གྲུབ་པའི་རྒྱུ་ནི་མ་མཐོང་ངོ༌།། དེ་བཞིན་ཉེར་ལེན་ཤེས་པར་བྱ།། ལས་དང་བྱེད་པོ་བསལ་ཕྱིར་རོ།། བྱེད་
པ་པོ་དང་ལས་དག་གིས།། དངོས་པོ་ལྷག་མ་ཤེས་པར་བྱ།། ཞེས་རྐྱེན་འདི་པ་ཙམ་ཞིག་ཁོ་ནའོ་ཞེས་འཇིག་རྟེན་རྗེས་བརྗོད་དུ་སྨྲའོ།།གཉིས་པ་རྟེན་འབྲེལ་རྟོགས་པའི་ཕན་ཡོན་ལ་གཉིས། ལྟ་བ་ངན་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། ། དང་པོ་ནི། གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་བརྟེན་ནས་རབ་འབྱུང་བས།། རྟོག་པ་འདི་དག་བརྟག་པར་མི་ནུས་པ།། དེ་ཕྱིར་རྟེན་འབྱུང་རིགས་པ་འདི་ཡིས་ནི།། ལྟ་ངན་དྲ་བ་མཐའ་དག་གཅོད་པར་བྱེད།།༡༡༥ཅེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་རྐྱེན་འདི་པ་ཙམ་གྱི་རྟེན་འབྱུང་བཤད་པས་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་སོགས་ཀྱི་རྟོག་པ་བཟློག་པར་མ་ཟད། རྐྱེན་འདི་པ་ཙམ་གྱི་རྟེན་འབྱུང་རིགས་པ་འདི་ཡིས་ནི་མཐར་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་ངན་པའི་དྲ་བ་མཐའ་དག་གཅོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འདི་རབ་ཏུ་འབྱུང་ཞེས་པས་མ་དཔྱད་པར་སྐྱེ་འགག་རྒྱུ་འབྲས་གྲགས་པ་ལྟར་གྱི་སྣང་

253

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པམྱོང་ཙམ་འགྲུབ་ཀྱི། དེ་ལས་གཞན་དུ་རྟག་ཆད་དངོས་པོ་དངོས་མེད་སོགས་གཉིས་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་དུ་མ་ཟད་ཐ་སྙད་དུའང་བརྟག་པར་མི་ནུས་པ་དེའི་ཕྱིར་
རོ།། དེས་ན་དངོས་པོ་འགའ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་ཁས་མ་བླངས་ཏེ་རྐྱེན་འདི་པ་ཙམ་གྱི་རྟེན་འབྱུང་རྣམ་པར་བཞག་པའི་ཕྱིར། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས། དེ་དང་དེ་རྟེན་གང་འབྱུང་བ།། རང་གི་ངོ་བོར་དེ་
མ་སྐྱེས།། རང་གི་ངོ་བོར་མ་སྐྱེས་གང༌།། དེས་ནི་སྐྱེས་ཞེས་ཇི་སྐད་བྱ།། ཞེས་དང༌། བསྟན་བཅོས་ལས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང༌།། དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད།། དེ་ནི་རྒྱུར་བྱས་གདགས་པ་
སྟེ།། དེ་ཉིད་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་དང༌། ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་མ་དྲོས་པས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། གང་ཞིག་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་དེ་མ་སྐྱེས།། དེ་ལ་སྐྱེ་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་མ་ཡིན།། རྐྱེན་ལ་རག་ལས་གང་དེ་སྟོང་པར་བཤད།། གང་ཞིག་སྟོང་ཉིད་ཤེས་དེ་བག་ཡོད་ཡིན།། ཞེས་གསུངས་སོ།། དེས་ན་རང་བཞིན་མེད་པར་སྨྲ་བ་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་རྒྱུད་ལ་ལྟ་ངན་རྣམས་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་རོ།། དེ་ལྟར་ན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཀུན་རྫོབ་སྐྱེ་འཕགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཤེས་བྱ་འཇིག་རྟེན་ལ་བསྙོན་མེད་དུ་གྲགས་ཤིང༌། མ་བརྟགས་གཅིག་པུར་ཉམས་དགའི་སྣང་བ་ཙམ་འདི་ལ་བདེན་གཉིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་

བརྒྱ་ ཉེར་བདུན་

254

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པར་རྟོགས་ཏེ་རྒྱ་ཡོངས་སུ་མ་ཆད་པའི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་མཁྱེན་པ་ཅན་དག་གིས་དཔྱད་པ་དང་མ་དཔྱད་པའི་དབང་ལས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཇིག་རྟེན་དགྲོལ་བའི་ཆེད་དུ་ངེས་
དོན་དབུ་མའི་གསུང་རབ་ལས་ལེགས་པར་བཤད་པ་ལས་གཞན་དུ་དངོས་པོར་ལྟ་བ་ཅན་དག་གིས་གྲུབ་པར་ནི་འདི་ལྟ་བུ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པས། རྟེན་འབྱུང་འདི་ལྟ་ངན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཉེན་པོ་དང་
སྟོང་ཉིད་སྤྲོས་བྲལ་གཏན་ལ་དབབ་པར་བྱེད་པའི་རིགས་པ་དམ་པ་དང༌། གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང༌། བདེན་གཉིས་ཟུང་འཇུག་གི་དབུ་མའི་ལམ་དང༌། འཕགས་པའི་སྐྱེ་
བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བགྲོད་པའི་ས་དང་ལམ་ཉིད་དུ་བས་པས། ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་ཀྱང་སུས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་མཐོང་བ་དེས་ཆོས་མཐོང་ཞེས་སོགས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་བདེན་པ་བཞི་སོགས་མཐོང་བར་གསུངས་ཤིང༌། སློབ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་དབུ་མ་གཏམ་ཚོགས་དང༌། རིགས་ཚོགས་དང༌། བསྟོད་ཚོགས་ཐམས་ཅད་དུ་རྟེན་འབྲེལ་འབའ་ཞིག་གསུངས་པའི་སྒོ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་བསྟོད་ཅིང༌། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་རྗོད་བྱེད་གསུང་རབ་དང་བརྗོད་བྱ་ཤེས་བྱ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། རྟོག་རྣམས་དངོས་པོ་ཡོད་ན་འགྱུར་བ་སྟེ།། དངོས་པོ་ཇི་ལྟར་

255

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པམེད་པར་ཡོངས་དཔྱད་ཟིན།། དངོས་པོ་མེད་པར་འདི་རྣམས་མི་འབྱུང་དཔེར།། བུད་ཤིང་མེད་པར་མེ་ཡོད་མིན་དེ་བཞིན།།༡༡༦ཞེས་གསུངས་ཏེ། བདག་གཞན་རྟག་ཆད་ལ་སོགས་རྟོག་པ་རྣམས་ཆོས་ཀུན་ལ་
དངོས་པོ་ཡོད་ན་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་སྟེ། བཤད་པའི་རིགས་པས་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་ཇི་ལྟར་མེད་པར་ཡོངས་སུ་དཔྱད་ཟིན་པས་འཕགས་པས་མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གཟིགས་པས་དངོས་པོ་
ཕྲ་རབ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་མཐོང་བ་རྣམས་ལ་ནི་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོར་རྟོག་པ་འདི་རྣམས་མི་འབྱུང་སྟེ། དཔེར་ན་བུད་ཤིང་མེད་པར་མེ་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་བཞིན་ནོ།།གསུམ་པ་རིགས་པས་རྣམ་
པར་དཔྱད་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་དངོས། རྣམ་དཔྱོད་མཛད་པ་ཐུགས་རྗེའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བར་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ནི་རྟོག་པས་བཅིངས།། མི་རྟོག་རྣལ་འབྱོར་པ་ནི་གྲོལ་འགྱུར་བས།། རྟོག་རྣམས་ལོག་པར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་ཏེ།། རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་འབྲས་བུར་མཁས་རྣམས་གསུངས།།༡༡༧ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེས་ན་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པའི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ནི་རང་གི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་བཅིངས་ཤིང༌། དེ་ཉིད་ཐུགས་སུ་བྱོན་པའི་འཕགས་པ་སྤྲོས་པ་གང་ལའང་མི་རྟོག་རྣལ་འབྱོར་པ་ནི་གྲོལ་བར་འགྱུར་བས་མཐར་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་རྣམས་མ་ལུས་

བརྒྱ་ ཉེར་བརྒྱད་

256

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པར་ལོག་པར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་གྱིས་བསྟན་བཅོས་ལས་རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་འབྲས་བུར་མཁས་རྣམས་གསུངས་སོ།། དེས་ན་ཇི་སྐད་དུ། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་
ཡོད་ན།། སྟོང་མཐོང་ཡོན་ཏན་ཅི་ཞིག་ཡོད།། རྟོག་པས་མཐོང་བ་འཆིང་བ་སྟེ།། དེ་ཉིད་འདིར་ནི་འགོག་པ་ཡིན།། ཞེས་སོ།། དེ་ལྟར་བསྟན་པས་ཅི་ཞིག་བསལ་བར་བྱས་སྙམ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་དང་
ས་ཆེན་པོར་ཞུགས་པའི་དེ་སྲས་སློབ་མར་བཅས་པ་མཐའ་དག་གི་དབུ་མའི་གསུང་རབ་རབ་འབྱམས་ལས་གསུངས་པའི་རིགས་ཚུལ་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་ཐོག་མེད་ནས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོག་པའི་རྟོག་པ་ཁོ་
ན་བཟློག་པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པས་རྟོག་པ་ཞིག་བཟློག་ནས་རྟོག་པ་ཁྱད་པར་བ་གཞན་ཞིག་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་དངོས་པོ་མི་སྟོང་པའི་ཡོད་པར་རྟོག་པ་བཟློག་ནས་དངོས་པོ་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་མེད་པ་ཞིག་གི་རྟོག་པ་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་རྟོག་ན་དེ་ཉིད་ཀྱང་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་ལ་མ་ཞུགས་པའི་འཆིང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་གྱི་འཇིག་རྟེན་བརྟག་པ་ལས། འདི་ནི་ཡོད་ཉིད་འགོག་པ་སྟེ།། མེད་ཉིད་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མིན།། ནག་པོ་མིན་ཞེས་སྨྲས་པ་ན།། དཀར་པོ་ཡིན་ཞེས་མ་བརྗོད་བཞིན།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།། དེས་ན་ཐར་པ་དོན་གཉེར་རྣམས་

257

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཀྱིས་ཡོད་མེད་དུ་ཞེན་པ་གཉིས་ཀ་སྤང་དགོས་ཏེ། དེ་དག་མ་སྤངས་པར་ཐར་པ་མི་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དགོངས་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་དང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་
རྒྱལ་པོ་དང༌། དཀོན་བརྩེགས་དང༌། ལང་གཤེགས་དང༌། ཀཱ་ཏྱཱ་ཡ་ན་ལ་གདམས་པ་སོགས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོད་མེད་དུ་ལྟ་བ་གཉིས་ཀ་སྤང་བར་གསུངས་ཤིང༌། སློབ་དཔོན་
གྱིས་ཀྱང་བསྟན་བཅོས་ཐམས་ཅད་ལས་དེ་གཉིས་ཀ་སྤང་བར་གསུངས་ཏེ། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས། བློ་ཆུང་གང་དག་དངོས་རྣམས་ལ།། ཡོད་པ་ཉིད་དང་མེད་ཉིད་དུ།། ལྟ་བ་དེས་ནི་བལྟ་བྱ་བ།། ཉེ་བར་
ཞི་བ་ཞི་མི་མཐོང༌།། ཞེས་དང༌། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། གནས་མེད་ཆོས་འདིས་སྐྲག་གྱུར་པའི།། སྐྱེ་བོ་གནས་ལ་མངོན་དགའ་ཞིང༌།། ཡོད་དང་མེད་པར་ཞེན་པ་ལས།། མི་མཁས་རྣམས་ནི་ཕུང་བར་འགྱུར།། ཞེས་དང༌། མེད་པ་པ་ནི་ངན་འགྲོར་འགྲོ།། ཡོད་པ་པ་ནི་བདེ་འགྲོར་འགྲོ།། ཡང་དག་ཇི་བཞིན་ཡོངས་ཤེས་ཕྱིར།། གཉིས་ལ་མི་བརྟེན་ཐར་པར་འགྱུར།། ཞེས་དང༌། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས། ཡོད་པས་རྣམ་པར་མི་གྲོལ་ཏེ།། མེད་པས་སྲིད་པ་འདི་ལས་མིན།། དངོས་དང་དངོས་མེད་ཡོངས་ཤེས་པས།། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྣམ་པར་གྲོལ།། ཞེས་དང༌། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པར་བསྟོད་པ་ལས།

བརྒྱ་ ཉེར་དགུ་

258

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཡོད་ཅེས་པ་ནི་རྟག་པར་བལྟ།། མེད་ཅེས་པ་ནི་ཆད་པར་བལྟ།། དེས་ན་མཐའ་གཉིས་བྲལ་བ་ཡི།། ཆོས་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་བསྟན་པར་མཛད།། དེས་ན་ཆོས་རྣམས་མུ་བཞི་དང༌།། བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་བཀའ་
བསྩལ་ལགས།། རྣམ་ཤེས་བྱ་བའང་མ་ལགས་ན།། ཚིག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་ག་ལ་ལགས།། ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་བའི་ལུང་རིགས་ལ་བརྟེན་ནས་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ཡོད་མེད་དུ་བལྟ་བ་བཀག་ནས་སོ་
སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་སྐྱེད་བྱེད་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་དོན་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷག་མཐོང་གི་ལྟ་སྒོམ་རྣམ་པར་དག་པ་གོང་
འཕེལ་དུ་བསྐྱེད་པར་བྱས་ནས་བསགས་སྦྱང་མཐར་ཕྱིན་པ་ན་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ནི། དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་གྱི་མདོ་ལས། སྐྱེ་བ་པོ་ཡི་ལྷག་མཐོང་དང༌།། ཞི་གནས་གོམས་པར་བྱས་ནས་ནི།། གནས་ངན་ལེན་གྱི་འཆིང་བ་དང༌།། མཚན་མའི་འཆིང་ལས་རྣམ་གྲོལ་འགྱུར།། ཞེས་སོ།། དེས་ན་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུའི་མཆོག་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་དུ་བྱར་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་པའི་སྒོ་ནས་ལེགས་པར་སྐྱེད་བྱེད་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རང་བཞིན་དུ་ལྟ་བ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིབ་

259

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པགཉིས་ཀྱི་འཁྲུལ་པ་ཐམས་ཅད་གཞོམ་པར་བྱ་དགོས་སོ་ཞེས་བསྟན་བཅོས་འདིར་བསྟན་གྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་པའོ།།གཉིས་པ་རྣམ་དཔྱོད་མཛད་པ་ཐུགས་རྗེའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བར་
བསྟན་པ་ལ་གསུམ། དངོས་དང༌། ཀླན་ཀ་སྤང་བ། ཆགས་སྡང་སྤངས་ཏེ་རྣམ་པར་དཔྱོད་རིགས་པའོ། ། དང་པོ་ནི། བསྟན་བཅོས་ལས་དཔྱད་རྩོད་ལ་ཆགས་པའི་ཕྱིར།། མ་མཛད་རྣམ་གྲོལ་ཕྱིར་ནི་དེ་ཉིད་བསྟན།། ཞེས་
གསུངས་ཏེ། སློབ་དཔོན་གྱི་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལས། རིགས་པའི་ཚོགས་དུ་མས་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་པ་ནི་རྩོད་པ་ལ་ཆགས་པ་གཞན་སྨ་དབབ་འདོད་པའི་ཕྱིར་མ་མཛད་དོ།། འོ་ན་ཅི་
ཞེ་ན། དེ་ལས་རྒྱ་ཆེར་དཔྱད་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟན་པས་འགྲོ་བ་ཀུན་གྱིས་ཆོས་ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་དེ་ཐར་པ་ཐོབ་ན་ཅི་མ་རུང་ཞེས་སྐྱེ་བོ་རྣམ་གྲོལ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ནི་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་ཀླན་ཀ་སྤང་བ་ནི། གལ་ཏེ་དེ་ཉིད་རྣམ་པར་བཤད་པ་ན།། གཞན་གཞུང་འཇིག་པར་འགྱུར་ན་ཉེས་པ་མེད།།༡༡༨ཅེས་གསུངས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་རྒོལ་བས་བརྟགས་པ་ཐམས་ཅད་བཀག་སྟེ་རྩོད་པའི་ཕྱིར་ན་རྟོག་པ་བཟློག་ཙམ་ཁོ་ན་འབྲས་བུར་བཞག་པ་མ་སོང་ངོ་སྙམ་ན་མིན་ཏེ། དཔྱད་པ་རྩོད་ཕྱིར་མིན་ཀྱང་གལ་ཏེ་དཔྱད་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ཉིད་རྣམ་པར་བཤད་པ་ན། གཞན་གཞུང་འཐད་པ་དང་བྲལ་བས་སྐྱོང་བར་མ་ནུས་ཏེ་རྡོ་

བརྒྱ་ སུམ་ཅུ་

260

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

རྗེས་བྲག་རི་འཇིག་པར་འགྱུར་བ་ལྟར་ན་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ཉེས་པ་མེད་དེ། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། ཆོས་འདི་དེ་བཞིན་གཤེགས་རྣམས་ཀྱིས།། རྩོད་པ་མཛད་ཕྱིར་གསུངས་མ་ཡིན།། འོན་ཀྱང་མེ་ཡིས་བུད་ཤིང་
ལྟར།། འདི་ཡིས་ཕས་ཀྱི་རྒོལ་བ་སྲེག། ཅེས་སོ།།གསུམ་པ་ཆགས་སྡང་སྤངས་ཏེ་རྣམ་པར་དཔྱོད་རིགས་པ་ནི། རང་གི་ལྟ་ལ་ཆགས་དང་དེ་བཞིན་དུ།། གཞན་གྱི་ལྟ་ལ་འཁྲུག་གང་རྟོག་པ་ཉིད།། དེའི་ཕྱིར་འདོད་ཆགས་
ཁོང་ཁྲོ་རྣམ་བསལ་ཏེ།། རྣམ་དཔྱོད་པ་ནི་མྱུར་དུ་གྲོལ་བར་འགྱུར།།༡༡༩ཞེས་གསུངས་ཏེ། རང་གཞན་གྱི་ཕྱོགས་ལ་ཆགས་སྡང་དྲག་པོས་རྩོད་ཕྱིར་ཆོས་བསྟན་ན་རྟོག་པ་བཟློག་མི་སྲིད་པས་རང་གི་ལྟ་ལ་ཆགས་པ་
དང༌། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་གྱི་ལྟ་ལ་འཁྲུག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དངོས་པོར་རྟོག་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟོག་པ་དེ་མ་ལོག་པར་ཐར་པ་འཐོབ་པ་མ་ཡིན་ནོ།། ཆོས་འདི་རྩོད་ཆེད་དུ་མིན་པ་དེའི་ཕྱིར་རང་གཞན་ལ་འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྲོ་རྣམས་བསལ་ཏེ་དེ་ཉིད་རྟོགས་འདོད་ཀྱིས་གནས་ལུགས་ལ་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་ནི་མྱུར་དུ་གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ།།རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས། རྩོད་མེད་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན།། དེ་དག་ལ་ནི་ཕྱོགས་མེད་དོ།། གང་རྣམས་ལ་ནི་ཕྱོགས་མེད་པ།། དེ་ལ་གཞན་ཕྱོགས་ག་ལ་ཡོད།། ཅེས་དང༌། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། རང་གི་ཕྱོགས་ལ་ཆགས་ཡོད་ཅིང༌།། གཞན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱོད་མི་དགའ་ན།།

261

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པམྱ་ངན་འདས་པར་མི་འགྲོ་སྟེ།། གཉིས་སྤྱོད་ཞི་བར་ཡོང་མི་འགྱུར།། ཞེས་དང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོའི་མདོ་ལས། གང་ཞིག་ཆོས་འདི་ཐོས་ནས་ཆགས་བྱེད་ཅིང༌།། ཆོས་མ་ཡིན་
པ་ཐོས་ནས་ཁོང་ཁྲོ་བྱེད།། ང་རྒྱལ་རྒྱགས་པས་བཅོམ་པས་ལོག་པ་སྟེ།། ང་རྒྱལ་དབང་གིས་སྡུག་བསྔལ་རྗེས་སུ་མྱོང༌།། ཞེས་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཕྱོགས་བཏང་སྟེ་ཤེས་བྱ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་འཇིག་རྟེན་སྤྱི་མཐུན་ལ་གྲགས་པ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་བཀྲལ་བ་དེ་ཐར་འདོད་ཀྱིས་བསྟེན་ན། རྟེན་འབྲེལ་ཙམ་དུ་རྣམ་གྲོལ་གྱི་རྒྱུར་འགྱུར་བས་དེ་ལ་བསླབ་པར་བྱ་དགོས་ཤིང་དཔྱད་པ་དང་
འཕགས་པའི་གཟིགས་ངོ་ལ་རྟེན་འབྲེལ་ཙམ་དང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་གྲོལ་གྱི་ཐར་པ་ཡང་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལས་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པས་འཐོབ་བྱ་ཐོབ་བྱེད་ཐོབ་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ལ། དེའི་ཚེ་དེ་དག་མེད་ཅེས་ཀྱང་མི་བརྗོད་ཅིང༌། ཡོད་མེད་གཉིས་ཡིན་དང༌། གཉིས་མིན་གཉིས་ཀར་ཡང་མི་བརྗོད་པས་གང་དུ་ཡང་མི་རྟོག་མི་འཛིན་མི་རྩོལ་བར་བྱར་མེད་རང་བབ་ཆེན་པོ་མ་བཅོས་ལྷུག་པ་འདི་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་འཇོག་ཅིང༌། དེའི་ཚེ་ཚོགས་དྲུག་ཡུལ་བཅས་ཀྱི་ཕྱི་ནང་གི་སྣང་བ་གང་ཤར་བའི་ཆོས་ཅན་དེ་ཐམས་ཅད་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་དང་དྲན་པས་དེའི་

བརྒྱ་ སོ་གཅིག་

262

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངང་ཚུལ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱས་ཏེ། རྡོ་ཚན་ལ་ཁ་བ་བབ་པ་ལྟར་སྣང་སྟོང་གྲག་སྟོང་རིག་སྟོང་ལ་ཅེར་ལྟ་ཅེར་གྲོལ་དུ་འགྱུར་བ་སྟེ། དབུ་མའི་ལྟ་སྒོམ་གྱི་མན་ངག་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་
ཆེ་བའི་ཁྲིད་སྲོལ་བར་མ་ཆད་པ་དཔལ་ལྡན་དྭགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྲོག་སྙིང་ཀརྨ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྙན་བརྒྱུད་མར་མེ་གཅིག་ལ་གཅིག་བལྟམས་པ་ལྟ་བུ་འདི་ནི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱུག་རྗེ་བཙུན་
མཉན་པ་གྲུབ་ཐོབ་ཁོ་ནའི་བཀའ་དྲིན་ལས་ཉེ་བར་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས་སོ།།གཉིས་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བཤད་པ་ལ་གསུམ། གང་ཟག་གི་བདག་དགག་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན། དེ་
དགག་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་བཤད། བཀག་ནས་གང་ཟག་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་སྐྱོན་རྣམས་མ་ལུས་འཇིག་ཚོགས་ལ།། ལྟ་ལས་བྱུང་བར་བློ་ཡིས་མཐོང་གྱུར་ཞིང༌།།བདག་ནི་འདི་ཡི་ཡུལ་དུ་རྟོགས་བྱས་ནས།། རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་བདག་ནི་འགོག་པར་བྱེད།།༡༢༠ཅེས་གསུངས་ཏེ། ལུང་དང་རིགས་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་བཀག་ནས་ད་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པ་ལ། ཐར་འདོད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་འཇིག་ལྟའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་བདག་ནི་འགོག་པར་བྱེད་རིགས་ཏེ། འདོད་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་རྣམས་དང་སྐྱེ་རྒ་ན་འཆི་མྱ་ངན་སོགས་སྐྱོན་རྣམས་མ་ལུས་པ་ང་དང་ང་

263

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཡིར་འཛིན་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ལས་བྱུང་བར་བློ་ཡིས་མཐོང་བར་གྱུར་པས་དགག་རིགས་ཤིང༌། བདག་ནི་འཇིག་ལྟ་འདིའི་དམིགས་ཡུལ་དུ་རྟོགས་པར་
བྱས་ནས་སོ།། ཁྱབ་སྟེ་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཡུལ་སུན་མ་ཕྱུང་བར་ཡུལ་ཅན་སུན་འབྱིན་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རྩ་བ་ཅན། འཇིག་ཚོགས་ལ་
ལྟ་བའི་རྒྱུ་ཅན། འཇིག་ཚོགས་ལྟ་བའི་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བ་ཅན་དག་གོ་ཞེས་འཇིག་ལྟ་ལས་འདུ་བྱེད་སོགས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཡན་ལག་ཉོན་མོངས་པ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་སྲིད་པའི་འཁོར་ལོ་དར་དྲགས་
ལ་ཡུན་རིང་དུ་འཁོར་བ་འབྱུང་བས་འཇིག་ལྟ་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་དཔྱད་པ་འདི་ནི་ཐར་པ་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་བླ་ན་མེད་པའོ།།གཉིས་པ་དེ་དགག་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ། རྣམ་པ་ལྔས་དཔྱད་དེ་བདག་དགག་པ། དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བདག་དགག་པ། བཀག་པས་མཇུག་བསྡུ་བའོ། ། དང་པོ་ལ་ལྔ། ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་བདག་དགག ། ཕུང་པོ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་བདག་དགག ། ཕུང་པོ་དང་རྟེན་བརྟེན་པའི་བདག་དགག ། ཕུང་པོ་དང་ལྡན་པའི་བདག་དགག ། བཀག་པའི་དོན་བསྡུས་ཏེ་འཇིག་ལྟ་ཉི་ཤུའི་གཉེན་པོར་འགྱུར་ཚུལ་ལོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ་

བརྒྱ་ སོ་གཉིས་

264

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བརྗོད་པ། དེ་དགག་པའོ། ། དང་པོ་ནི། འཇིག་ལྟའི་ཡུལ་གྱི་བདག་དེ་གྲངས་ཅན་པས་ཀུན་ཏུ་བཏགས་པ་ནི། རྩ་བའི་རང་བཞིན་རྣམ་འགྱུར་མ་ཡིན་ལ།། ཆེན་པོ་སོགས་བདུན་རང་བཞིན་རྣམ་འགྱུར་
ཞིང༌།། བཅུ་དྲུག་པོ་ནི་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་སྟེ།། སྐྱེས་བུ་རང་བཞིན་མ་ཡིན་རྣམ་འགྱུར་མིན།། ཞེས་སྨྲ་སྟེ། རང་བཞིན་ནི་པྲ་ཀྲི་ཏ་ཞེས་རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་དོན་ཅན་ཏེ་དེས་སྐྱེས་བུ་ཡུལ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པར་
འདོད་པའི་དུས་སུ་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེས་བུས་ལོངས་སྤྱད་བྱ་རྣམས་འབྱིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་ཡིན་ལ། ཇི་ལྟར་འབྱིན་པ་ནི། རང་བཞིན་ལས་ཆེན་པོའམ་བློ་འབྱུང་ལ། དེ་ལས་ང་རྒྱལ་ལོ།།
དེ་ལས་བཅུ་དྲུག་པོའི་ཚོགས་སོ།། བཅུ་དྲུག་པོའི་སྒྲ་སོགས་དེ་ཙམ་ལྔ་ལས་འབྱུང་བ་ལྔ་འབྱུང་ངོ༌།། རྩ་བའི་རང་བཞིན་ནི་རྒྱུ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། ཆེན་པོ་སོགས་ལྟར་རྣམ་འགྱུར་མ་ཡིན་ནོ།། ཆེན་པོ། ང་རྒྱལ་དེ་ཙམ་ལྔ་དང་བདུན་ནི་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་རྣམ་འགྱུར་ལ་བལྟོས་ནས་རང་བཞིན་ཡིན་ལ། རྩ་བའི་རང་བཞིན་ལ་བལྟོས་ནས་རྣམ་འགྱུར་ཡིན་ནོ།། དབང་པོ་བཅུ་ཡིད་འབྱུང་བ་ལྔ་དང་བཅུ་དྲུག་ནི་རྣམ་འགྱུར་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་ལས་བྱུང་ཞིང་འབྲས་བུ་མི་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། སྐྱེས་བུ་ནི་རང་བཞིན་རྣམ་འགྱུར་གཉིས་ཀ་མིན་ཏེ། རྒྱུ་ལས་མ་བྱུང་ཞིང་འབྲས་བུ་མི་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། རིམ་

265

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཔ་འདིས་རྣམ་འགྱུར་གྱི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་སྐྱེས་པས་འདོད་པ་སྐྱེས་པའི་སྐྱེས་བུ་ཟ་བ་པོར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་བ་ནི། ཟ་པོ་རྟག་དངོས་བྱེད་པོ་མིན་པའི་བདག། ཡོན་ཏན་བྱ་མེད་མུ་སྟེགས་རྣམས་ཀྱིས་
བརྟགས།། དེའི་དབྱེ་ཅུང་ཟད་ཅུང་ཟད་ལ་བརྟེན་ནས།། མུ་སྟེགས་ཅན་རྣམས་ལུགས་ནི་ཐ་དད་འགྱུར།།༡༢༡ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་ཡིད་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་དག་གི་ཡོངས་སུ་བཟུང་
བའི་ཡུལ་སྒྲ་སོགས་ལ་བློས་ཞེན་པར་བྱེད་ལ། ཞེན་པར་བྱས་པའི་དོན་ལ་སྐྱེས་བུས་སེམས་པར་བྱེད་དོ།། དེས་ན་སྐྱེས་བུའམ་བདག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཡུལ་དེ་དག་ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་པས་ཟ་བ་པོ་ཞེས་བྱ་
སྟེ། སྐྱེས་བུ་དེ་ནི་ཡུལ་ལ་ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་པའི་སེམས་པ་ཡོད་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཚེ་ན་འཁོར་བ་ཞེས་བརྗོད་དོ།། དེ་ལྟར་བདག་གི་འདོད་པས་ཡུལ་སྤྱོད་ཟིན་ནས་གང་གི་ཚེ་སྐྱེས་བུ་ཡུལ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བར་གྱུར་པའི་ཚེ་རིམ་གྱིས་བསམ་གཏན་བསྒོམས་པས་ལྷའི་མིག་ཐོབ་ནས་དེས་རང་བཞིན་ལ་བལྟས་པ་ན་གཞན་གྱི་བུད་མེད་ལྟར་རང་བཞིན་ངོ་ཚ་བར་གྱུར་པས་བདག་གི་ཆེད་དུ་རྣམ་འགྱུར་རྣམས་འགྲོ་བར་མི་བྱེད་དེ། རྣམ་འགྱུར་གྱི་སྐྱེ་རིམ་ལུགས་ལས་བཟློག་ནས་གཙོ་བོར་མི་གསལ་བར་ཞ་བར་འགྱུར་ཏེ། སྐྱེས་བུ་ཟླ་མེད་ཉག་གཅིག་པར་གྱུར་ཏེ་གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ།།

བརྒྱ་ སོ་གསུམ་

266

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

དེའི་ཚེ་རྣམ་འགྱུར་ཞ་བ་ལྟར་བདག་ཞ་བ་མ་ཡིན་པས་རྟག་པའི་དངོས་པོའོ།། རང་བཞིན་དང་རྣམ་འགྱུར་བྱེད་པོ་ཡིན་པ་ལྟར་བདག་ནི་བྱེད་པོ་མིན་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་བྱ་བ་ལ་སྙོམས་ལས་
ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡོན་ཏན་མེད་པ་ཉིད་དེ་རྡུལ་མུན་སྙིང་སྟོབས་ཀྱི་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཕྱིར། བྱ་བ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་དེ་ནི་སྐྱེས་བུའི་ཁྱད་པར་དག་གོ།། དེ་ལ་རང་བཞིན་ནི་བྱེད་པོ་
ཡིན་ལ། རྣམ་འགྱུར་རྣམས་ལ་བྱེད་པོ་ཡིན་མིན་གཉིས་ལས་བྱེད་པོ་ཡིན་མིན་གང་ཞེ་ན། དེ་ལ་རྡུལ་མུན་སྙིང་སྟོབས་ནི་ཡོན་ཏན་གསུམ་མོ།། རྡུལ་ནི་བློ་ཡུལ་ལ་གཡོ་བ་དང་འཇུག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་
ནོ།། མུན་པ་ནི་ལུས་ལ་སོགས་པ་ལྕི་བ་དང་མི་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ནོ།། སྙིང་སྟོབས་ནི་ལུས་ལ་སོགས་པ་ཡང་བ་དང་རབ་ཏུ་དང་ཞིང་གསལ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་ནོ།། བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་བཏང་སྙོམས་ནི་རྣམ་གྲངས་སོ།། ཡོན་ཏན་གསུམ་པོ་ཆ་མཉམ་པའི་གནས་སྐབས་ནི་གཙོ་བོ་སྟེ། འདིར་ཡོན་ཏན་དག་གཙོ་བོར་གྱུར་ཞིང་རྣམ་འགྱུར་རྣམས་རབ་ཏུ་ཞི་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་དག་ནི་རྣམ་པར་མི་འགྱུར་བའི་སྐབས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནོ།། རང་བཞིན་འདི་ནི་བུམ་པའོ།། འདི་ནི་སྣམ་བུའོ་ཞེས་ཡུལ་ངེས་པ་ནི་ཆེན་པོའོ།། དེ་ལས་བདག་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པར་བལྟ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་

267

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཞེས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ནི་ང་རྒྱལ་ལོ།། དེ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཆ་ལྡན་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་དང༌། བདེ་བའི་ཆ་ལྡན་སྙིང་སྟོབས་ཅན་དང༌། བཏང་སྙོམས་ཀྱི་
ཆ་ལྡན་མུན་པ་ཅན་ནོ།། ང་རྒྱལ་དང་པོ་ལས་གཟུགས་སོགས་དེ་ཙམ་ལྔའོ།། དེ་ཙམ་ལྔ་ལས་ས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྔའོ།། ང་རྒྱལ་གཉིས་པ་ལས་ལས་དབང་ལྔ་དང་དབང་པོ་ལྔ་དང་གཉིས་ཀའི་བདག་
ཉིད་ཅན་གྱི་ཡིད་དང་བཅུ་གཅིག་གོ།། ང་རྒྱལ་གསུམ་པས་ནི་ང་རྒྱལ་གཉིས་ཀའི་འཇུག་པར་བྱེད་པའོ།། ཞེས་མུ་སྟེགས་གྲངས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་བརྟགས་ཤིང༌། བདག་དེའི་དབྱེ་བ་ཅུང་ཟད་ཅུང་ཟད་ལ་
བརྟེན་ནས་མུ་སྟེགས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ནི་ཐ་དད་དུ་གྱུར་ཏེ། བྱེ་བྲག་པ་ནི་བློ་དང་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་འདོད་པ་དང་སྡང་བ་དང་འབད་པ་དང་ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པ་དང་འདུས་བྱས་པའི་ཤུགས་ཏེ། རིམ་བཞིན་ཡུལ་འཛིན། འདོད་པའི་ཡུལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ། དེ་ལས་བཟློག་པ། འདོད་པའི་དངོས་པོ་ལ་རེ་འཆའ་བ། མི་འདོད་པའི་ཡུལ་ལ་རྒྱབ་ཕྱོགས་པ། མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་དང༌། དེ་ལས་བཟློག་པ། ཤེས་པ་ལས་སྐྱེ་ཞིང་ཤེས་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་བདག་གི་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱ་བ་དགུ་བྱེད་ལ། ཡོན་ཏན་དགུ་པོ་དེ་བདག་ལ་འདུ་ཞིང་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་དགེ་མི་དགེའི་ལས་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་

བརྒྱ་ སོ་བཞི་

268

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

འཁོར་བ་ཞེས་བྱ་ལ། གང་གི་ཚེ་སྐྱེས་བུའི་དབང་སོགས་བདག་གི་བ་རྣམས་སྡུག་བསྔལ་དུ་རྟོགས་ཏེ་བློ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་རྩ་བ་དང་བཅས་པ་གཅོད་པའི་ཚེ། བདག་དེ་ཉིད་ཡོན་ཏན་རྣམས་
དང་མི་ལྡན་པའི་ཡན་གར་བར་གནས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཐར་པ་ཞེས་བྱའོ།། བདག་དེ་ཡང་རྟག་པ་དང༌། བྱེད་པོ་དང༌། ཟ་པོ་དང༌། ཡོན་ཏན་དང་བཅས་པ་དང༌། སེམས་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་
དང༌། ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་བྱ་བ་མེད་པར་སྨྲའོ།། ཁ་ཅིག་བསྐུམས་པ་དང་བརྐྱང་བའི་བྱ་བ་དང་བཅས་པར་སྨྲའོ།། རིག་བྱེད་སྨྲ་བ་དག་ནི་བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་སྣོད་ཐ་དད་པའི་ནང་གི་ནམ་མཁའ་ལྟར་བདག་
གཅིག་ཉིད་ལུས་ཐ་དད་པས་སྣ་ཚོགས་པ་ཉིད་དོ།། དེ་ལ་གྲངས་ཅན་དང༌། རིག་བྱེད་མཐའ་པ་དང༌། གསང་བ་པ་དང༌། གཅེར་བུ་པ་དང༌། དཔྱོད་པ་པ་དང༌། རྒྱལ་དཔོགས་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་བདག་ཤེས་རིག་ཏུ་འདོད་ལ། བྱེ་བྲག་པ་དང༌། རིགས་པ་ཅན་སོགས་བེམ་པོར་འདོད་ཅིང༌། རྒྱང་འཕེན་པས་ལུས་སྲོག་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདོད་དོ།། ཡང་གྲངས་ཅན་པ་དང༌། བྱེ་བྲག་པ་དང༌། རིགས་པ་ཅན་པ་སོགས་བདག་རྟག་པར་འདོད་ཅིང༌། གཅེར་བུ་པ་དང༌། དཔྱོད་པ་པ་དང༌། རྒྱལ་དཔོགས་པ་སོགས་རང་བཞིན་རྟག་ལ་གནས་སྐབས་མི་རྟག་པ་དང༌། རྒྱང་འཕེན་སྐྱེས་ནས་མ་ཤིའི་བར་རྟག་པ་དང༌།

269

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པདེ་ནས་ཆད་པར་འདོད་དོ།།གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་བཞི། བདག་གི་ངོ་བོ་དགག ། ཁྱད་པར་དགག ། ཕུང་པོ་ལས་གཞན་དུ་མི་འཐད། ངར་འཛིན་གྱི་རྟེན་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པའོ། ། དང་
པོ་ནི། མོ་གཤམ་བུ་ལྟར་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་ཕྱིར།། དེ་ལྟར་གྱུར་པའི་བདག་ནི་ཡོད་མིན་ཞིང༌།། འདི་ནི་ངར་འཛིན་རྟེན་དུའང་མི་རིགས་ལ།། འདི་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཡོད་མི་འདོད།།༡༢༢ཅེས་གསུངས་ཏེ། རྟག་པ་དང་ཟ་པོ་ལ་སོགས་
པ་དེ་ལྟར་གྱུར་པའི་བདག་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང༌། ཞེས་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟའི་བདག་འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་རྟེན་དུའང་མི་རིགས་ཏེ། དེའི་འཛིན་སྟངས་
དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་དོན་དམ་པར་མེད་པར་མ་ཟད་ཀུན་རྫོབ་ཏུའང་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཡོད་པར་མི་འདོད་དེ། དེ་ལྟར་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་མོ་གཤམ་བུ་ལྟ་བུའོ།། ཞེས་གོང་མ་ལའང་དཔེར་སྦྱར་རོ།།གཉིས་པ་ཁྱད་པར་དགག་པ་ནི། གང་ཕྱིར་བསྟན་བཅོས་བསྟན་བཅོས་ལས་དེའི་ཁྱད།། མུ་སྟེགས་རྣམས་ཀྱིས་གང་བསྟན་དེ་ཀུན་ལ།། རང་གྲགས་མ་སྐྱེས་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་གནོད་པ།། དེ་ཕྱིར་དེ་ཁྱད་ཀུན་ཀྱང་ཡོད་མ་ཡིན།།༡༢༣ཞེས་གསུངས་ཏེ། བདག་དེའི་ཁྱད་པར་ཀུན་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་མུ་སྟེགས་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་བསྟན་བཅོས་དང་བསྟན་བཅོས་ལས་བདག་དེའི་ཁྱད་པར་ཟ་

བརྒྱ་ སོ་ལྔ་

270

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པོ་རྟག་དངོས་སོགས་གང་བསྟན་པ་དེ་ཀུན་རང་ཉིད་ལ་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་མ་སྐྱེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་གནོད་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ།། ངག་དོན། བདག་རྟག་པ་མིན་ཏེ། མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་མོ་གཤམ་བུ་
བཞིན་ཞེས་པའི་རྟགས་དཔེས་བདག་གི་ཁྱད་པར་ཐམས་ཅད་ལ་གནོད་པར་བྱེད་དོ།།གསུམ་པ་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་དུ་མི་འཐད་པ་ནི། དེ་ཕྱིར་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་བདག་མེད་དེ།། ཕུང་པོ་མ་གཏོགས་དེ་འཛིན་མ་གྲུབ་
ཕྱིར།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་དུ་བདག་མེད་དེ། ཕུང་པོ་ལས་ཐ་དད་པར་ཡོད་ན་སོ་སོར་བཟུང་དུ་རུང་བར་འགྱུར་བ་ལས་ཕུང་པོ་ལས་མ་གཏོགས་པར་རྟག་སོགས་
ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདག་དེ་འཛིན་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།བཞི་པ་ངར་འཛིན་གྱི་རྟེན་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་དང༌། རྒྱས་བཤད་དོ། ། དང་པོ་ནི། འཇིག་རྟེན་ངར་འཛིན་བློ་ཡི་རྟེན་དུ་ཡང༌།། མི་འདོད་དེ་རིག་མིན་པའང་བདག་ལྟའི་ཕྱིར།།༡༢༤ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཕུང་པོ་ལས་ཐ་དད་པའི་བདག་མེད་པར་མ་ཟད་རྟག་སོགས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདག་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་པ་དག་གི་ངར་འཛིན་གྱི་བློ་འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་རྟེན་ནམ་ཡུལ་དུ་ཡང་མི་འདོད་དེ། རྟག་སོགས་ཀྱི་བདག་དེ་ལྟ་བུ་རིག་པ་མིན་པའི་བྱིས་པའང་མངོན་ཞེན་གྱི་དབང་གིས་བདག་དང་བདག་གི་བར་བལྟ་བའི་ཕྱིར།

271

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པགཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། གལ་ཏེ་ད་ལྟ་བདག་རྟག་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པར་མ་ཤེས་ཀྱང་སྔར་གོམས་ཀྱི་དབང་གིས་བདག་དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ངར་འཛིན་ཡོད་དོ་སྙམ་ན་མ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། གང་དག་དུད་འགྲོར་བསྐལ་མང་བརྐྱལ་གྱུར་པ།། དེས་ཀྱང་མ་སྐྱེས་རྟག་འདི་མ་མཐོང་ལ།། ངར་འཛིན་དེ་དག་ལ་ཡང་འཇུག་མཐོང་སྟེ།། དེས་ན་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་བདག་འགའ་མེད།།༡༢༥ཅེས་གསུངས་ཏེ།
ཕུང་པོ་ལས་ཐ་དད་གཞན་གྱུར་གྱི་བདག་འགའ་ཡང་མེད་དེ། སེམས་ཅན་གང་དག་དུད་འགྲོར་བསྐལ་མང་དུ་བརྒྱུད་མར་སྐྱེས་ཤིང་ད་དུང་ཡང་རིང་པོར་དེ་ལས་མི་ལྡོག་པར་བརྐྱལ་བར་གྱུར་པ་དེ་དག་
གིས་ཀྱང་སྟེ། དམྱལ་སོགས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱི་འདོད་པའི་མ་སྐྱེས་རྟག་པའི་བདག་འདི་དང༌། ཤར་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་བཞེད་པའི་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་གྱི་བདག་ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་ཀྱི་བཏགས་ཡོད་དང༌། བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་མ་ཚིམ་པར་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་མ་རྙེད་རྒྱུའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་བདག་སོགས་ཞེན་ཡུལ་དུ་མ་མཐོང་ལ། ཕུང་པོ་ལ་ངར་འཛིན་པ་ནི་དེ་དག་ལ་ཡང་འཇུག་པར་མཐོང་སྟེ། དེས་ན་ཤེས་རབ་ཅན་དག་གིས་ངར་འཛིན་གྱི་རྟེན་དུ་བདག་དེ་ལྟ་བུ་འཇོག་སྲིད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། ངར་འཛིན་གྱི་རྟེན་གྱི་བདག་བཏགས་བཞག་གི་ཆོས་ཡིན་པ་དང༌།

བརྒྱ་ སོ་དྲུག་

272

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

དེ་ཐ་སྙད་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་འཇོག་པ་འདི་ལྟ་བུ་ནི་འཇིག་རྟེན་དང་བསྟན་བཅོས་གང་དུ་ཡང་མ་གྲགས་པའི་རྟོག་བཏགས་སོ།།གཉིས་པ་ཕུང་པོ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་བདག་དགག་པ་ལ་
གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ་བརྗོད་པ། དེ་དགག་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། འདོད་ཚུལ་དང༌། དབྱེ་བའོ། ། དང་པོ་ནི། ཕུང་པོ་ལས་གཞན་བདག་གྲུབ་མེད་པའི་ཕྱིར།། བདག་ལྟའི་དམིགས་པ་ཕུང་པོ་ཁོ་ན་འོ།། ཞེས་གསུངས་
ཏེ། མང་པོས་བཀུར་བ་སོགས་རང་སྡེ་ན་རེ། བདག་ལྟའི་དམིགས་པ་ཕུང་པོ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རིགས་པས་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་པའི་བདག་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བདག་ནི་ཕུང་པོ་
ཙམ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། ཁ་ཅིག་བདག་ལྟའི་རྟེན་དུ་ཕུང་པོ་ནི།། ལྔ་ཆར་ཡང་འདོད་ཁ་ཅིག་སེམས་གཅིག་འདོད།།༡༢༦ཅེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ལ་ཁ་ཅིག་བདག་ལྟའི་རྟེན་དུ་སྟེ་དམིགས་ཡུལ་བདག་ཏུ་ཕུང་པོ་ནི་ལྔ་ཅར་ཡང་འདོད། ཁ་ཅིག་སེམས་གཅིག་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་དོ།།གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། དགག་པ་དངོས། བདག་ལྟ་མི་སྤོང་བར་ཐལ་བས་མཇུག་བསྡུ་བའོ། ། དང་པོ་ལ་གསུམ། གནོད་བྱེད་བརྗོད། སྒྲུབ་བྱེད་དགག ། གང་ཟག་བརྟེན་ནས་གདགས་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གསུམ། རིགས་པས་གནོད། ལུང་གིས་གནོད། རྣལ་འབྱོར་པའི་མཐོང་བས་གནོད་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གསུམ།

273

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པབདག་མང་པོ་སོགས་སུ་ཐལ་བ། ཆད་པ་སོགས་སུ་ཐལ་བ། མཇུག་བསྡུ་བའོ། ། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་བདག་ན་དེ་ཕྱིར་དེ།། མང་བས་བདག་དེ་དག་ཀྱང་མང་པོར་འགྱུར།། བདག་ནི་རྫས་སུ་འགྱུར་
ཞིང་དེར་བལྟ་བ།། རྫས་ལ་འཇུག་པས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མི་འགྱུར།།༡༢༧ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་རྒྱུད་གཅིག་ལ་བདག་དང་གང་ཟག་སོགས་དེ་དག་ཀྱང་མང་པོར་འགྱུར་ཏེ། གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་རྣམས་བདག་ཡིན་
ན་དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གཟུགས་ཚོར་སོགས་དེ་དག་ཆེས་མང་བས་སོ།། སེམས་བདག་ཡིན་པར་འདོད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མིག་སོགས་དྲུག་དང་དེ་དག་གི་སྐད་ཅིག་དུ་མས་བདག་ཀྱང་དེ་སྙེད་དུ་འགྱུར་
རོ།། འདོད་དོ་ཞེ་ན། ལུང་ལས། འཇིག་རྟེན་སྐྱེ་བ་ན་གང་ཟག་ཉག་གཅིག་སྐྱེའོ།། ཞེས་པ་དང་འགལ་ལོ།། བདག་ནི་རྫས་སུ་འགྱུར་ཞིང་ཞེས་བདག་རྫས་སུ་ཐལ། གཟུགས་སོགས་དུས་གསུམ་གྱི་རྫས་སྤུངས་པ་ལ་ཕུང་པོར་བརྗོད་ཅིང་དེ་ཉིད་བདག་ཏུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། འདོད་དོ་ཞེ་ན། ལུང་ལས། དགེ་སློང་དག་ཕུང་པོ་འདི་དག་ནི་མིང་ཙམ་ཐ་སྙད་ཙམ་བཏགས་པ་ཙམ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། འདས་པའི་དུས་དང་མ་འོངས་པའི་དུས་དང་ནམ་མཁའ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་གང་ཟག་གོ།། ཞེས་དང༌། ཇི་ལྟར་ཡན་ལག་ཚོགས་རྣམས་ལ།། བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟར་བརྗོད་པ་ལྟར།། དེ་བཞིན་ཕུང་པོ་རྣམས་

བརྒྱ་ སོ་བདུན་

274

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བརྟེན་ནས།། ཀུན་རྫོབ་སེམས་ཅན་ཞེས་བྱའོ།། ཞེས་པ་དང་འགལ་ལོ།། ཡང་བདག་ལྟ་འཛིན་སྟངས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། བདག་དེར་བལྟ་བའི་ཡུལ་རྫས་ཡོད་ལ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཅན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྔོ་སེར་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་ལྟར་རོ།། འདོད་ན། བདེན་པ་མཐོང་བ་ན་འཇིག་ལྟ་ཀུན་འབྱུང་ཐོབ་པའི་ཐག་པ་བཅད་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཐོང་སྤང་སྤོང་བར་མ་བྱས་པར་ཐལ། སྔོ་སེར་
སོགས་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་ལྟར་བདག་དེ་ལ་དམིགས་པའི་འདོད་ཆགས་སྤངས་པ་ཁོ་ནས་སྤོང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལྟར་ན་བདེན་པ་མཐོང་བ་དོན་མེད་པར་ཡང་འགྱུར་ཏེ། ཁམས་
གོང་མས་སྒོམ་སྤང་གི་ཉོན་མོངས་སྤངས་ཀྱང་བདག་ལྟ་མ་སྤངས་པ་བཞིན་འདིར་ཡང་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་བདེན་པ་མཐོང་བ་ཡང་ཚིག་གིས་སྟོངས་པར་འགྱུར་རོ།། ཡང་ན་བདག་ལྟ་ཡང་སྒོམ་སྤང་དུ་ཐལ། ཁྱོད་སྤོང་བྱེད་མཐོང་ལམ་མི་དགོས་པར་སྒོམ་ལམ་གྱིས་ཀྱང་ཆོག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཆད་པ་སོགས་སུ་ཐལ་བ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། ཉེས་སྤོང་གི་ལན་དགག་པའོ། ། དང་པོ་ནི། མྱ་ངན་འདས་ཚེ་ངེས་པར་བདག་ཆད་འགྱུར།། མྱ་ངན་འདས་སྔོན་སྐད་ཅིག་དག་ལ་ནི།། སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པོ་མེད་པས་དེའི་འབྲས་མེད།། གཞན་གྱིས་བསགས་ལ་གཞན་གྱིས་ཟ་བར་འགྱུར།།༡༢༨ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཕུང་པོ་ལྷག་མེད་དུ་མྱ་ངན་

275

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པལས་འདས་ཚེ་ངེས་པར་བདག་ཆད་པར་འགྱུར་ཏེ། བདག་ཕུང་པོའི་རང་བཞིན་ཡིན་ན་དེའི་ཚེ་ཕུང་པོ་ལྔ་ནི་རྒྱུན་ཆད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མཐར་ལྟ་འཛིན་པར་འགྱུར་ཏེ། འཇིག་ལྟས་
བདག་ཏུ་བཟུང་བ་དེ་ཉིད་ལ་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་འཛིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ལྟ་བས་བདག་ལྷག་མ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་སྨྲ་བ་དང་ཡང་འགལ་བ་ཉིད་དོ།། མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་
ཞུགས་པའི་སྔོན་རོལ་གྱི་སྐད་ཅིག་དག་ལ་ནི་ཕུང་པོ་རྣམས་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པ་བཞིན་བདག་ཀྱང་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་དུ་འགྱུར་ཏེ། བདག་ཕུང་པོའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་སྟོན་པས།
དེའི་ཚེ་དེའི་དུས་ན་ང་རྒྱལ་པོ་ང་ལས་ནུ་ཞེས་བྱ་བར་གྱུར་ཞེས་གསུང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཚེ་བདག་ཀྱང་ལུས་ལྟར་ཞིག་ནས་ལུས་གཞན་སྐྱེ་བར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། བསྟན་བཅོས་ལས་ཀྱང་། ཉེ་བར་ལེན་ཉིད་བདག་མ་ཡིན།། དེ་དག་འབྱུང་དང་འཇིག་པ་ཡིན།། ཉེ་བར་བླང་བ་ཇི་ལྟ་བུར།། ཉེ་བར་ལེན་པོ་ཡིན་པར་འགྱུར།། ཞེས་སོ།། མ་འོངས་པའི་སྐྱེ་བའི་དུས་ན་སྔོན་གྱི་ལས་བྱེད་པོའི་བདག་ཞིག་ནས་ཕྱིས་རྟེན་བདག་མེད་པས་བརྟེན་པ་ལས་དང༌། དེའི་འབྲས་བུ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཕུང་པོ་ལྟར་བདག་ཀྱང་སྐྱེས་ནས་འཇིག་ཅིང་འགག་པའི་ཕྱིར། ཐལ་བ་འདི་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པ་མ་

བརྒྱ་ སོ་བརྒྱད་

276

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཡིན་ཏེ། ལས་དང་འབྲས་བུ་འཇོག་ན་རང་ལུགས་ལ་དེའི་རྟེན་གྱི་བདག་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་གྱི་གྲགས་པ་ལྟར་ཐ་སྙད་དུ་བདག་ལྟ་དྲུངས་ཕྱུང་ན་འཁོར་བར་མི་སྐྱེ་བ་བཞིན་རྟེན་
བདག་ཆད་ན་བརྟེན་པ་ལས་འབྲས་ཀྱང་ཡན་གར་གནས་མི་ནུས་སོ་ཞེས་འཕེན་པའོ།། ཡང་གཞན་གྱིས་བསགས་པའི་ལས་འབྲས་ལ་གཞན་གྱིས་ཟ་བར་འགྱུར་ཏེ། སྐད་ཅིག་སྔ་མར་ལས་བྱས་པའི་
འབྲས་བུ་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མར་ལོངས་སྤྱོད་ན། བདག་སྔ་ཕྱི་ཐ་དད་པས་གཞན་གྱིས་བསགས་པ་གཞན་གྱིས་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱས་པ་ཆུད་ཟོས་པ་དང་མ་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་དང་ཕྲད་པར་
འགྱུར་རོ།། ངག་དོན། རྒྱུ་འབྲས་གཞན་དུ་འདོད་པ་ལ་སྐྱོན་འདིར་འགྱུར་གྱི་དབུ་མ་པ་ལ་ནི་མི་འགྱུར་ཏེ། ལས་འབྲས་དང་གང་ཟག་སྔ་ཕྱི་སོགས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་གང་དུའང་མི་སྨྲ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཉེས་སྤོང་གི་ལན་དགག་པ་ནི། དེ་ཉིད་དུ་རྒྱུད་ཡོད་ན་སྐྱོན་མེད་དེ།། སྔར་རྣམས་དཔྱད་ཚེ་རྒྱུད་ལ་ཉེས་བཤད་ཟིན།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྐྱོན་དེ་མི་འཇུག་སྟེ། སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱིའི་བདག་གཞན་ཡིན་ཀྱང་རྒྱུད་གཅིག་པའི་ཕྱིར་སྙམ་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་རྒྱུད་ཡོད་པར་གྱུར་ན། དེའི་སྐྱོན་མེད་ན་ཡང་སྔར། བྱམས་པ་ཉེར་སྦས་ལ་བརྟེན་ཆོས་རྣམས་ནི།། ཞེས་སོགས་སུ་རྒྱུད་ལ་རྣམ་པར་དཔྱད་ཚེ་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་རྣམས་རྒྱུད་

277

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པགཅིག་ཡིན་པ་ལ་ཉེས་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།གསུམ་པ་མཇུག་བསྡུ་བ་ནི། དེའི་ཕྱིར་ཕུང་པོ་དང་སེམས་བདག་མི་རིགས།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། རིགས་པས་གནོད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཕུང་པོ་རྣམས་དང་
སེམས་བདག་ཡིན་པར་མི་རིགས་སོ།།གཉིས་པ་ལུང་གིས་གནོད་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་མཐའ་ལྡན་ལ་སོགས་མེད་ཕྱིར་རོ།།༡༢༩ཞེས་གསུངས་ཏེ། སངས་རྒྱས་པའི་སྡེ་པ་དག་འདོན་པའི་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བ་
བཅུ་བཞི་ནི། འཇིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྡན་མི་ལྡན་སོགས་བཞི་དང༌། འཇིག་རྟེན་རྟག་མི་རྟག་སོགས་བཞི་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གྲོངས་ཕན་ཆད་ཡོད་མེད་སོགས་བཞི་དང༌། ལུས་སྲོག་གཅིག་ཐ་
དད་པ་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས་དང་བཅུ་བཞི་པོ་འདི་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྨྲ་མི་ནུས་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལུང་མ་བསྟན་པར་རྣམ་པར་བཞག་གོ།། དེ་ལ་གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་ནམ་བདག་གི་སྒྲ་ཕུང་པོ་ལ་འཇོག་ཅིང༌། དེ་དག་བདག་དང་སེམས་ཅན་དང་འཇིག་རྟེན་ཡིན་ན། ཕུང་པོ་རྣམས་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་མི་རྟག་པར་ལུང་སྟོན་པར་ཡང་འགྱུར་ལ། མྱང་འདས་ཀྱི་འོག་ཏུ་ཕུང་པོ་རྣམས་རྒྱུན་ཆད་པས་འཇིག་རྟེན་མཐའ་ལྡན་དུའང་ལུང་བསྟན་པ་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གྲོངས་ཕན་མི་འབྱུང་བར་ལུང་བསྟན་རིགས་པར་འགྱུར་བ་ལས་དེ་ལྟར་མིན་པར་འཇིག་རྟེན་མཐའ་ལྡན་ལ་

བརྒྱ་ སོ་དགུ་

278

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

སོགས་པ་མེད་པ་སྟེ་མ་ཡིན་པར་ཡང་ཁྱེད་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཕུང་པོ་རྣམས་དང་སེམས་བདག་ཏུ་སྨྲ་བར་མི་རིགས་སོ།།གསུམ་པ་རྣལ་འབྱོར་པའི་མཐོང་བས་གནོད་པ་ལ་གཉིས། བདག་མེད་མཐོང་བ་ལ་
ཕུང་པོ་མི་སྣང་བར་འགྱུར་བ། བདག་མེད་མཐོང་ཡང་ཉོན་མོངས་མི་སྤོང་བར་ཐལ་བའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། ཀླན་ཀ་སྤང་བའོ། ། དང་པོ་ནི།ཁྱོད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བདག་མེད་མཐོང་བ་ལ།། དེ་ཚེ་ངེས་
པར་དངོས་རྣམས་མེད་པར་འགྱུར།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ན་རྣལ་འབྱོར་པས་བདེན་པ་མཐོང་བའི་དུས་སུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པའོ་ཞེས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པར་
མཐོང་བ་ལ་དེ་ཚེ་ངེས་པར་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་མེད་པ་སྟེ་ཆད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཕུང་ལྔ་བདག་ཡིན་པ་དང་བདག་མེད་པར་ཡང་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་ཀླན་ཀ་སྤང་བ་ནི། ཅི་སྟེ་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་སྟོན་པའི་དུས་སུ་བདག་གི་སྒྲ་ཕུང་པོ་རྣམས་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་ལ། བདག་མེད་མཐོང་ཚེ་གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་ནང་གི་བྱེད་པོའི་སྐྱེས་བུ་ཉིད་ལ་འཇུག་པས། བདག་མེད་མཐོང་བ་ན་ནང་གི་བྱེད་པོའི་སྐྱེས་བུ་དང་བྲལ་བའི་འདུ་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་ཙམ་མཐོང་བས་གཟུགས་སོགས་དངོས་མེད་དུ་ག་ལ་འགྱུར་ཞེ་ན། རྟག་བདག་སྤོང་ན་དེ་ཚེ་དེ་ཡི་ཕྱིར།། ཁྱོད་ཀྱི་སེམས་སམ་ཕུང་པོ་

279

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པབདག་མི་འགྱུར།།༡༣༠ཞེས་གསུངས་ཏེ། བདག་གི་སྒྲས་བདག་རྟག་པ་ཉིད་བཟུང་ནས་བདག་མེད་མཐོང་བས་བདག་སྤོང་བར་འདོད་ན་དེའི་ཁས་ལེན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱི་སེམས་སམ་
ཕུང་པོ་རྣམས་བདག་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་རོ།། གཞན་ཡང་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མེད་པར་གཟིགས་པའི་བདག་དེ་རྟག་པའི་བདག་ཡིན་ན་ཕུང་པོ་དང་སེམས་བདག་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་ཞིང་མ་བཀག་པའི་ཕྱིར། བདག་མེད་རྟོགས་ཚེ་ཕུང་པོ་བདག་མིན་ན་དེ་མ་རྟོགས་པའི་དུས་ནའང་ཕུང་པོ་བདག་ཡིན་པ་ག་ལ་རུང༌། གཉིས་པ་བདག་མེད་མཐོང་ཡང་ཉོན་མོངས་མི་སྤོང་བར་
ཐལ་བ་ནི། ཁྱོད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བདག་མེད་མཐོང་བ་ཡིས།། གཟུགས་སོགས་དེ་ཉིད་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་ཞིང༌།། གཟུགས་ལ་དམིགས་ནས་འཇུག་ཕྱིར་འདོད་ཆགས་སོགས།། སྐྱེ་འགྱུར་དེ་ཡི་ངོ་བོ་རྟོགས་མེད་ཕྱིར།།༡༣༡ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་བདག་མེད་མཐོང་བ་ཡིས་གཟུགས་སོགས་ཕུང་པོའི་དེ་ཉིད་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཕུང་པོ་ལས་གཞན་པའི་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་ལ་འདོད་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཕུང་པོ་དེ་ཡི་རང་གི་ངོ་བོ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཆགས་སོགས་དང་བདག་ལྟ་སོགས་ནི་གཟུགས་

བརྒྱ་ བཞི་བཅུ་

280

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

སོགས་ཡུལ་ལ་དམིགས་ནས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཟེའུ་འབྲུ་ལ་ཁུ་བྱུག་དང་སྦྲང་རྩི་ཡོད་ཙམ་གྱིས་མངར་པོ་མི་རྟོགས་ཀྱང་ཁུ་བྱུག་གིས་སྦྲང་རྩི་མྱོང་ན་མངར་བ་རྟོགས་ཤིང་དེ་ལ་སྲེད་པའང་མི་ལྡོག་
པ་བཞིན། བཏགས་པའི་བདག་མེད་པར་མཐོང་ཙམ་གྱིས་བདག་མེད་མི་རྟོགས་ཤིང་ཕུང་སོགས་ལ་བདག་ཏུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བལྟ་ཞིང་ཆགས་སོགས་ཀྱང་ལྡོག་པར་མི་འགྱུར་རོ།།གཉིས་པ་སྒྲུབ་བྱེད་
དགག་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ་བརྗོད་པ། དེ་དག་དགག་པའོ། ། དང་པོ་ནི། གང་ཕྱིར་སྟོན་པས་ཕུང་པོ་བདག་གོ་ཞེས།། གསུངས་པ་དེ་ཕྱིར་ཕུང་པོ་བདག་འདོད་ན།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཁོ་བོ་ཅག་ལུང་ཚད་མར་བྱེད་
པས་རྟོག་གེའི་ཚད་མས་གནོད་པ་མིན་པ་གང་གི་ཕྱིར། སྟོན་པས་དགེ་སློང་དག། དགེ་སྦྱོང་ངམ་བྲམ་ཟེ་གང་སུ་དག་གཅིག་བདག་གོ་སྙམ་དུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟ་བ་དེ་དག་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་འདི་དག་ཁོ་ན་ལ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟའོ།། ཞེས་ཕུང་པོ་རྣམས་ཁོ་ན་བདག་གོ་ཞེས་གསུངས་པ་དེའི་ཕྱིར་ཕུང་པོ་བདག་ཏུ་འདོད་ཅེ་ན། གཉིས་པ་དེ་དག་དགག་པ་ལ་གསུམ། ལུང་གི་དགོངས་པ་ཕུང་པོ་བདག་མ་ཡིན། ཕུང་པོ་བདག་ཡིན་ཀྱང་ཚོགས་པ་བདག་ཏུ་མི་རུང༌། ལེན་པ་པོ་ཉེར་ལེན་དུ་མི་རིགས་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད་དོ། ། དང་པོ་ནི། དེ་ནི་ཕུང་པོ་

281

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པལས་གཞན་བདག་འགོག་སྟེ།། གཟུགས་བདག་མིན་སོགས་མདོ་གཞན་གསུངས་ཕྱིར་རོ།།༡༣༢ཞེས་གསུངས་ཏེ། མདོ་འདིས་ནི་ཕུང་པོ་བདག་ཡིན་པར་མ་བསྟན་ཏེ། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་དེ་ནི་ཕུང་པོ་ལས་
ཐ་དད་པའི་གཞན་ཕྱི་ནང་གི་སྡེ་པས་བཏགས་པའི་བདག་དགག་པ་སྟེ། ཕུང་པོ་ཁོ་ན་ལ་བདག་ཏུ་ལྟའོ་ཞེས་པས་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་དུ་དེ་དག་གིས་བདག་མ་མཐོང་ངོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་རྫོབ་
བདེན་པ་ལ་བལྟོས་ནས་བཏགས་པའི་བདག་དགག་ཅིང༌། མ་དཔྱད་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཡང་བདག་ལྟའི་དམིགས་པ་ནི་ཕུང་པོ་ཡིན་ཞིང༌། དེས་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་བདག་
ལྟ་ལ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ཞེས་གསུངས་སོ།། འདི་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་པའི་བདག་འགོག་པར་འདིས་ཤེས་ཏེ། མདོ་གཞན་ལས་གཟུགས་བདག་མ་ཡིན་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། གང་ཕྱིར་གཟུགས་ཚོར་བདག་མིན་འདུ་ཤེས་ཀྱང༌།། མ་ཡིན་འདུ་བྱེད་རྣམས་མིན་རྣམ་ཤེས་ཀྱང༌།། མིན་པར་མདོ་གཞན་ལས་གསུངས་དེ་ཡི་ཕྱིར།། མདོར་བསྟན་ཕུང་པོ་བདག་ཅེས་བཞེད་མ་ཡིན།།༡༣༣ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྔར་གྱི་མདོ་ལས་བསྟན་པའི་དོན་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་པའི་བདག་དགག་པའི་ཆེད་ཡིན་གྱི། ཕུང་པོ་བདག་ཡིན་ཞེས་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ཁས་ལེན་པའི་མདོ་གཞན་ལས་

བརྒྱ་ ཞེ་གཅིག་

282

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

གཟུགས་ཚོར་བདག་མ་ཡིན་ཞིང༌། འདུ་ཤེས་ཀྱང་བདག་མ་ཡིན་ལ། འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱང་བདག་མ་ཡིན། རྣམ་ཤེས་ཀྱང་བདག་མིན་པར་གསུངས་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ།། འདིའི་དོན་མདོ་སྔ་མས་ནི་མ་དཔྱད་
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་གདགས་པའི་བདག་འཇིག་ལྟའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བསྟན་ནས་ཕུང་པོ་ལས་ཐ་དད་པའི་བདག་བཀག་པ་ཡིན་ལ། མདོ་ཕྱི་མས་ནི་དཔྱད་དེ་དེ་ཁོ་ནར་སེམས་པ་ན་
གཟུགས་སོགས་ཀྱང་བདག་ཡིན་པ་བཀག་ནས་བརྟེན་ནས་གདགས་པའི་བདག་དེ་འཇིག་ལྟའི་ཡུལ་ཕུང་པོས་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་བྱས་པ་ལས་སྐྱེས་པའང་མིན་པས་ཕུང་པོ་བདག་གི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་རྒྱུར་
མེད་ན་དེའི་འབྲས་བུའི་བདག་ཉེ་བར་བླང་བྱར་ཡང་མེད་པས་བདག་ནི་གཟུགས་སོགས་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བར་ཡང་འགྱུར་རོ་ཞེས་དགོངས་པའོ།།གཉིས་པ་ཕུང་པོ་བདག་ཡིན་ཀྱང་ཚོགས་པ་བདག་ཏུ་མི་རུང་བ་ལ་གཉིས། ཚོགས་པ་བདག་ཡིན་པ་དགག ། ཞར་ལ་དབྱིབས་བདག་ཡིན་པ་དགག་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གསུམ། ཚོགས་པ་རྫས་སུ་མ་གྲུབ། དེའི་ཕྱིར་མགོན་སོགས་སུ་མི་རུང༌། དེའི་ཉེས་སྤོང་གི་ལན་དགག་པའོ། ། དང་པོ་ནི། ཕུང་པོ་བདག་ཅེས་བརྗོད་ཚེ་ཕུང་རྣམས་ཀྱི།། ཚོགས་པ་ཡིན་གྱི་ཕུང་པོའི་ངོ་བོ་མིན།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན། ཤིང་རྣམས་ནི་ནགས་ཚལ་ལོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན་ཤིང་གི་

283

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཚོགས་པ་ནགས་ཚལ་ཡིན་གྱི། ཤིང་གི་ངོ་བོ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་ཤིང་རེ་རེ་ལ་ཡང་ནགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ། ཕུང་པོ་རྣམས་བདག་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ་ཕུང་པོ་
རྣམས་ཀྱི་ཚོགས་པ་བདག་ཏུ་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི། ཕུང་པོའི་ངོ་བོ་བདག་ཡིན་པར་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་ཕུང་པོ་རེ་རེ་བ་ཡང་བདག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེའི་ཕྱིར་མགོན་སོགས་སུ་མི་རུང་
བ་ནི། མགོན་མིན་འདུལ་བའམ་དཔང་པོ་ཉིད་ཀྱང་མིན།། དེ་མེད་ཕྱིར་དེ་ཚོགས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།༡༣༤ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཚོགས་པ་ནི་མགོན་སོགས་སུ་མི་རིགས་ཏེ། རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པས་ཅི་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆེད་
དུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས་ལས། བདག་ཉིད་བདག་གི་མགོན་ཡིན་ཏེ།། བདག་ཉིད་བདག་གི་དགྲ་ཡང་ཡིན།། ལེགས་དང་ངན་པ་བྱས་པ་ལ།། བདག་ཉིད་བདག་གི་དཔང་པོ་ཡིན།། ཞེས་བདག་ནི་མགོན་ཉིད་དང་དཔང་པོ་ཉིད་དུ་གསུངས་ལ། ཆོས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་མདོ་ལས། བདག་ཉིད་ལེགས་པར་དུལ་བས་ནི།། མཁས་པས་མཐོ་རིས་ཐོབ་པར་འགྱུར།། ཞེས་བདག་འདུལ་བར་གསུངས་ན་ཚོགས་པ་ཙམ་པོ་རྫས་སུ་མེད་པ་ནི་མགོན་མིན་ཞིང༌། འདུལ་བའམ་དཔང་པོ་ཉིད་ཀྱང་མིན་ཏེ། ཚོགས་པ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་དེས་ན་ཚོགས་པ་བདག་མ་ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་དེའི་ཉེས་སྤོང་གི་ལན་དགག་

བརྒྱ་ ཞེ་གཉིས་

284

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པ་ལ་གཉིས། དཔེ་དང༌། དོན་ནོ། ། དང་པོ་ནི། དེ་ཚེ་དེ་ཡི་ཡན་ལག་ཚོགས་གནས་རྣམས།། ཤིང་རྟ་ཉིད་འགྱུར་ཤིང་རྟ་དང་བདག་མཚུངས།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཚོགས་པ་ཚོགས་པ་ཅན་ལས་ཐ་མི་དད་པས་མགོན་སོགས་
ཚོགས་པ་ཅན་ལ་འགྲུབ་བོ་སྙམ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་སོ་སོ་བ་རྣམས་ལ་གཅིག་དང་བདག་མི་འཐད་པ་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ།། ཕུང་པོ་བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་དག་གི་ཚོགས་པ་ཅན་སོ་སོ་བ་རྣམས་བདག་ཡིན་ན།
ཡན་ལག་གི་ཚོགས་ལ་ཤིང་རྟ་ཞེས་བརྗོད་པ་དེའི་ཚེ། གཟེར་བུ་སོགས་ཤིང་རྟ་དེའི་ཡན་ལག་ཚོགས་པར་གནས་པ་སོ་སོ་བ་རྣམས་ཤིང་རྟ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ན་དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། ཡན་ལག་ཤིང་རྟ་ཡིན་པ་
འོག་ནས་འགོག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཤིང་རྟ་དང་བདག་མཚུངས་པས་ཕུང་པོའི་ཚོགས་པ་ཅན་གྱི་སོ་སོ་བ་བདག་ཏུ་ག་ལ་འགྱུར། དེས་ན་ས་གའི་མདོ་ལས། བདག་ཅེས་བྱ་བ་བདུད་ཀྱི་སེམས།། ཁྱོད་ནི་ལྟ་བར་གྱུར་པ་ཡིན།། འདུ་བྱེད་ཕུང་པོ་འདི་སྟོང་སྟེ།། འདི་ལ་སེམས་ཅན་ཡོད་མ་ཡིན།། ཇི་ལྟར་ཡན་ལག་ཚོགས་རྣམས་ལ།། བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟར་བརྗོད་པ་ལྟར།། དེ་བཞིན་ཕུང་པོ་རྣམས་བརྟེན་ནས།།ཀུན་རྫོབ་སེམས་ཅན་ཞེས་བྱའོ།། ཞེས་སོ།།གཉིས་པ་དོན་ནི། མདོ་ལས་ཕུང་པོ་བརྟེན་ནས་ཡིན་གསུངས་པ།། དེ་ཕྱིར་ཕུང་པོ་འདུས་ཙམ་བདག་མ་ཡིན།།༡༣༥ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཕུང་པོ་འདུས་ཙམ་ནི་བདག་མ་ཡིན་ཏེ།

285

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པམདོ་ལས་ཕུང་པོ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་དང་ང་དང་སེམས་ཅན་དང་གང་ཟག་ཡིན་ཞེས་བཏགས་པར་གསུངས་པ་དེའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཞར་ལ་དབྱིབས་བདག་ཡིན་པ་དགག་པ་ནི།
དབྱིབས་ཤེ་ན་དེ་གཟུགས་ཅན་ལ་ཡོད་ཕྱིར།། ཁྱོད་ལ་དེ་དག་ཉིད་བདག་ཅེས་འགྱུར་གྱི།། སེམས་སོགས་ཚོགས་ནི་བདག་ཉིད་འགྱུར་མིན་ཏེ།། གང་ཕྱིར་དེ་དག་ལ་དབྱིབས་ཡོད་མ་ཡིན།།༡༣༦ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཡང་འཕང་ལོ་སོགས་
ཚོགས་ཙམ་ཤིང་རྟ་མིན་གྱི། འཕང་ལོ་སོགས་དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པ་ན་ཤིང་རྟའི་མིང་རྙེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་སོགས་ཚོགས་ཙམ་བདག་མིན་ཀྱང༌། གཟུགས་སོགས་བཀོད་པའི་དབྱིབས་
ཙམ་བདག་ཡིན་ཞེ་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ། དབྱིབས་དེ་ནི་གཟུགས་ཅན་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཟུགས་ཅན་དེ་དག་ཉིད་ལ་བདག་ཅེས་ཁྱོད་ཀྱིས་འདོད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་སེམས་ལ་སོགས་པ་མིང་བཞི་ཚོགས་པའི་ངོ་བོ་ནི་བདག་ཉིད་མིན་པར་འགྱུར་ཏེ། གང་ཕྱིར་དེ་དག་ལ་དབྱིབས་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།གསུམ་པ་ལེན་པ་པོ་ཉེར་ལེན་དུ་མི་རིགས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། བྱེད་པོ་མེད་པའི་ལས་དགག་པའོ། ། དང་པོ་ནི། ལེན་པོ་རང་ཉེར་ལེན་གཅིག་རིགས་དངོས་མིན།། དེ་ལྟར་ན་ལས་བྱེད་པོ་གཅིག་ཉིད་འགྱུར།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཉེ་བར་ལེན་པོ་བདག་རང་དང༌། ཉེ་བར་ལེན་པ་བླང་བྱའི་ཕུང་པོ་

བརྒྱ་ ཞེ་གསུམ་

286

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

རྣམས་ཀྱི་དངོས་པོ་གཅིག་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། རིགས་པ་དེ་ལྟར་ན་ལས་དང་བྱེད་པོ་གཅིག་ཉིད་དུ་འགྱུར་བས་འབྱུང་བ་རྒྱུར་བྱས་ཀྱི་གཟུགས་དང་བུམ་པ་དང་རྫ་མཁན་ཀྱང་གཅིག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
བསྟན་བཅོས་ལས། བུད་ཤིང་གང་དེ་མེ་ཡིན་ན།། བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་གཅིག་འགྱུར།། ཞེས་སོ།།གཉིས་པ་བྱེད་པོ་མེད་པའི་ལས་དགག་པ་ནི། བྱེད་པོ་མེད་ལས་ཡོད་སྙམ་བློ་ཡིན་ན།། མ་ཡིན་གང་ཕྱིར་བྱེད་པོ་མེད་
ལས་མེད།།༡༣༧ཅེས་གསུངས་ཏེ། ཉེ་བར་ལེན་པར་བྱེད་པོ་ནི་འགའ་ཡང་མེད་ལ། ཉེ་བར་བླང་བྱའི་ལས་གཟུགས་སོགས་ཉེར་ལེན་འདུས་ཙམ་ཡོད་སྙམ་བློས་སེམས་པ་ཡིན་ན་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། གང་
ཕྱིར་བྱེད་པོ་རྒྱུ་མེད་ན་ལས་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།བསྟན་བཅོས་ལས། དེ་ལྟར་ལེན་པས་གཞན་མ་ཡིན།། དེ་ནི་ཉེར་ལེན་ཉིད་ཀྱང་མིན།། བདག་ནི་ཉེ་བར་ལེན་མེད་མིན།། མེད་པ་ཉིད་དུའང་དེ་མ་ངེས།། ཞེས་སོ།། དེས་ན་གང་དུ་བྱེད་པ་པོ་ནི་མ་དམིགས་ཀྱི། ལས་ཀྱང་ཡོད་ལ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཡང་ཡོད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ནི་བྱེད་པ་པོ་བདེན་པ་བཀག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།། གཞན་གྲགས་ཙམ་གྱི་ངོར་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་བྱེད་པ་པོ་ནི་བཀག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མདོ་ལས། མ་རིག་པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་གང་ཟག་འདི་ནི་

287

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པབསོད་ནམས་མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་ཡང་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དོ།། ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ།།གསུམ་པ་གང་ཟག་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་ནི། གང་ཕྱིར་ཐུབ་པས་བདག་དེ་ས་ཆུ་མེ།། རླུང་དང་རྣམ་
ཤེས་ནམ་མཁའ་ཞེས་བྱ་བ།། ཁམས་དྲུག་དང་ནི་མིག་སོགས་རེག་པ་ཡི།། རྟེན་དྲུག་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཉེར་བསྟན་ཞིང༌།༡༣༨། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཆོས་རྣམས་ཉེར་བཟུང་ནས།། དེས་གསུངས་དེ་ཕྱིར་དེ་ནི་དེ་རྣམས་དང༌།། དེ་ཉིད་མ་ཡིན་
ཚོགས་ཙམ་ཉིད་མིན་ཏེ།། དེ་ཕྱིར་ངར་འཛིན་བློ་དེ་རྣམས་ལ་མིན།།༡༣༩ཞེས་གསུངས་ཏེ། གང་ཕྱིར་ཐུབ་པས་ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་ལས། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་སྐྱེས་བུ་གང་ཟག་དེ་ནི་ཁམས་དྲུག་དང༌། རེག་པའི་སྐྱེ་
མཆེད་དྲུག་དང༌། ཡིད་ཀྱི་ཉེ་བར་རྒྱུ་བ་བཅོ་བརྒྱད་དོ་ཞེས་བདག་དེ་ས་ཆུ་མེ་རླུང་དང་རྣམ་ཤེས་ནམ་མཁའ་ཞེས་བྱ་བ་ཁམས་དྲུག་དང་ནི་མིག་སོགས་ནས་ཡིད་ཀྱི་བར་འདུས་ཏེ་རེག་པའི་རྟེན་དྲུག་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཉེ་བར་བསྟན་ཏེ། གཟུགས་སོགས་ཡུལ་དྲུག་ལ་ཡིད་བདེ་བའི་ཉེ་རྒྱུ་དྲུག། ཡིད་མི་བདེ་བའི་ཉེ་རྒྱུ་དྲུག་དང༌། བཏང་སྙོམས་ཀྱི་ཉེ་རྒྱུ་དྲུག་སྟེ་བཅོ་བརྒྱད་ལ་བརྟེན་པའི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་ཆོས་རྣམས་ཉེ་བར་བཟུང་ནས་བདག་ཏུ་བཏགས་སོ་ཞེས་ངེས་པར་གསུངས་པ་དེའི་ཕྱིར། བདག་དེ་ནི་ཆོས་དེ་རྣམས་དང་གཞན་མིན་པའི་དེ་ཉིད་མ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཚོགས་ཙམ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ།

བརྒྱ་ ཞེ་བཞི་

288

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཆོས་དེ་དག་བདག་ཏུ་མི་རུང་བ་དེའི་ཕྱིར་ཆོས་དེ་རྣམས་ལ་ངར་འཛིན་པའི་བློ་དེ་རིགས་པ་མིན་ནོ།། དེས་ན་ཕུང་པོ་དང་དེ་ལས་གཞན་དུ་ངར་འཛིན་གྱི་ཡུལ་མ་དམིགས་པས་རྣལ་འབྱོར་པས་བདག་དང་
བདག་གི་ཡོད་པ་མིན་པར་ཤེས་ནས་ཕུང་པོ་ལྔའི་རྒྱུན་བཅད་ནས་ལེན་པ་མེད་པར་མྱང་འདས་སུ་འགྱུར་བས་བདག་མེད་པར་དཔྱད་པ་འདི་ཆེས་མཛེས་སོ།།གཉིས་པ་བདག་ལྟ་མི་སྤོང་བར་ཐལ་བས་
མཇུག་བསྡུ་བ་ལ་གཉིས། འབྲེལ་མེད་སྤང་གཉེན་དུ་མི་རིགས་པ། དེ་དཔེའི་སྒོ་ནས་བསལ་བའོ། ། དང་པོ་ནི། བདག་ཕུང་གཅིག་ཏུ་འཛིན་ཞིང་ཕྱིས་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་ན་ཡུལ་ཅན་སྤངས་ཤིང་ཡུལ་མ་
སྤངས་པར་འདོད་ལ། ཡུལ་མ་ཡིན་པ་མུ་སྟེགས་པའི་བདག་སྤངས་པར་སྨྲ་བའི་མང་བཀུར་བ་གང་གི་ཕྱོགས་དེ་ལྟར་ན་ཇི་སྲིད་དུ་ཕུང་པོ་རྒྱུན་མ་ཆད་པ་དེ་སྲིད་དུ་ངར་འཛིན་འཇུག་སྟེ། བདག་འཛིན་གྱི་གཞི་བདག་བཟློག་པར་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕུང་པོ་དེ་ཉིད་བདག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཤད་པ་ནི། བདག་མེད་རྟོགས་ཚེ་རྟག་པའི་བདག་སྤོང་ཞིང༌།། འདི་ནི་ངར་འཛིན་རྟེན་དུའང་མི་འདོད་པ།། དེའི་ཕྱིར་བདག་མེད་ཤེས་པས་བདག་ལྟ་བ།། དཔྱིས་ཀྱང་འབྱིན་ཞེས་སྨྲ་བ་ཤིན་ཏུ་མཚར།།༡༤༠ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་པས་བདག་མེད་རྟོགས་ཚེ་ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་རྟག་པའི་བདག་མེད་ཤེས་པས་ཕུང་པོའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་

289

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པབདག་ཏུ་ལྟ་བའི་ས་བོན་དཔྱིས་ཀྱང་འབྱིན་ཞེས་སྨྲ་བ་ཤིན་ཏུ་མཚར་ཏེ། ཕན་ཚུན་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་དུ་བཏགས་པའི་རྟག་པའི་བདག་སྤོང་
ཞིང་མེད་པར་འཇིག་རྟེན་གང་གིས་རློམ་ཡང་ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་རྟག་པའི་བདག་འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ཀྱི་ངར་འཛིན་གྱི་རྟེན་དུའང་མི་འདོད་པས་འཇིག་རྟེན་པས་ངར་འཛིན་གྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་
པའི་ཕུང་པོ་ལ་བདག་ལྟ་ལྡོག་པར་མི་ནུས་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་དེ་དཔེའི་སྒོ་ནས་བསལ་བ་ནི། རང་ཁྱིམ་རྩིག་ཕུག་སྦྲུལ་གནས་མཐོང་བཞིན་དུ།། འདི་ན་གླང་ཆེན་མེད་ཅེས་དོགས་བསལ་ཏེ།། སྦྲུལ་གྱི་འཇིགས་པའང་
སྤོང་བར་བྱེད་པ་ནི།། ཀྱེ་མ་གཞན་གྱི་གནམ་པོར་འགྱུར་ཉིད་དོ།།༡༤༡ཞེས་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན། འགའ་ཞིག་གིས་རང་ཁྱིམ་གྱི་རྩིག་ཕུག་ན་སྦྲུལ་གནས་པ་མཐོང་བཞིན་དུ་འདི་ན་གླང་པོ་ཆེ་མེད་ཅེས་སྦྲུལ་གྱི་འཇིགས་པའི་དོགས་པ་བསལ་ཏེ་སྦྲུལ་གྱི་འཇིགས་པའང་སྤོང་བར་བྱེད་པ་ནི་ཀྱེ་མ་གཞན་གྱི་གནམ་པོར་ཏེ་དཔྱོད་ལྡན་དག་གི་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་སུ་འགྱུར་བ་ཉིད་དོ་སྟེ། དེ་ལྟར་སྦྲུལ་མེད་དོ་ཞེས་བག་ཕེབས་པར་གནས་པའི་སྐྱེས་བུ་དེ་ལ་སྦྲུལ་གྱིས་ཟིན་ནས་མ་རུང་བར་བྱེད་པ་བཞིན་རྟག་བདག་ལྡོག་ཀྱང་ཕུང་པོའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་བདག་ལྟ་མི་ལྡོག་པས་འཁོར་བ་ཉིད་དུ་ལས་ཉོན་གྱིས་འཁོར་བར་

བརྒྱ་ ཞེ་ལྔ་

290

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

འགྱུར་རོ།།གསུམ་པ་ཕུང་པོ་དང་རྟེན་བརྟེན་པའི་བདག་དགག་པ་ནི། ཕུང་པོར་བདག་ཡོད་མ་ཡིན་བདག་ལ་ཡང༌།། ཕུང་པོ་དེ་རྣམས་ཡོད་མིན་གང་ཕྱིར་འདིར།། གཞན་ཉིད་ཡོད་ན་རྟོག་པ་འདིར་འགྱུར་ན།། གཞན་ཉིད་དེ་མེད་
དེ་ཕྱིར་འདི་རྟོག་པའོ།།༡༤༢ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྟེན་ཕུང་པོར་བདག་བརྟེན་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང༌། རྟེན་བདག་ལ་ཡང་ཕུང་པོ་དེ་རྣམས་བརྟེན་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་འདིར་མཁར་གཞོང་
དང་ཞོ་ལྟར་གཞན་ཉིད་ཡོད་ན་རྟེན་བརྟེན་པའི་དངོས་པོར་རྟོག་པ་འདིར་འགྱུར་ན། བདག་དང་ཕུང་པོ་གཞན་ཉིད་དུ་མེད་པས། དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་ལ་རྟེན་བརྟེན་པ་འདི་རྟོག་པས་བཏགས་པའོ།།བཞི་པ་
ཕུང་པོ་དང་ལྡན་པའི་བདག་དགག་པ་ནི། བདག་ནི་གཟུགས་ལྡན་མི་འདོད་གང་ཕྱིར་བདག། ཡོད་མིན་དེ་ཕྱིར་ལྡན་དོན་སྦྱོར་བ་མེད།། གཞན་ན་གནག་ལྡན་གཞན་མིན་གཟུགས་ལྡན་ན།། བདག་ནི་གཟུགས་ལས་དེ་ཉིད་གཞན་ཉིད་མེད།།༡༤༣ཅེས་གསུངས་ཏེ། བདག་ནི་གཟུགས་སོགས་ཕུང་པོ་རྣམས་དང་ལྡན་པར་མི་འདོད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་བདག་ཡོད་པ་མིན་ཞིང་དེའི་ཕྱིར། བདག་ཕུང་ལྡན་པའི་དོན་སྦྱོར་བ་མེད་དེ། ལྡན་པའི་དོན་ཡང་གཞན་ཡིན་ན་ལྷས་བྱིན་གནག་དང་ལྡན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའམ། གཞན་མིན་པ་ལྷས་བྱིན་གཟུགས་དང་ལྡན་ཞེས་པ་ལྟར་ན་ཡང་བདག་ནི་གཟུགས་སོགས་ཕུང་པོ་ལས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་མེད་

291

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཔར་སྔར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་བཀག་པའི་དོན་བསྡོམས་ཏེ་འཇིག་ལྟའི་མཐའ་ཉི་ཤུའི་གཉེན་པོར་འགྱུར་ཚུལ་ལ་གཉིས། འཇིག་ལྟའི་དམིགས་རྣམ་ལ་ལོག་པར་འཇུག་ཚུལ་གྱི་
གྲངས་བསྟན། དེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྡོ་རྗེས་འཇོམས་ཚུལ་ལུང་དང་སྦྱར་བའོ། ། དང་པོ་ནི། གཟུགས་བདག་མ་ཡིན་བདག་ནི་གཟུགས་ལྡན་མིན།། གཟུགས་ལ་བདག་མེད་བདག་ལའང་གཟུགས་ཡོད་མིན།། དེ་ལྟར་རྣམ་བཞིར་ཕུང་ཀུན་
ཤེས་བྱ་སྟེ།། དེ་དག་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ཉི་ཤུར་འདོད།།༡༤༤ཅེས་གསུངས་ཏེ། གཟུགས་ནི་བདག་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་ཞིང་བྱ་བྱེད་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར། སྐྱེས་བུ་ལ་དོ་ཤལ་ལྟར་བདག་
ནི་གཟུགས་དང་ལྡན་པ་ཡང་མིན་ཏེ། དེ་དག་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ནགས་ན་སེང་གེ་ལྟར་རྟེན་གཟུགས་ལ་བདག་བརྟེན་པར་རྗེས་སུ་ཞུགས་ཏེ་གནས་པ་ཡང་མེད་ཅིང༌། རི་གངས་ཅན་ལ་ཤིང་ཚོགས་ལྟར་རྟེན་བདག་ལ་ཡང་གཟུགས་སོགས་དབང་བསྒྱུར་བྱར་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། དེ་དག་ལ་གཞན་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་དེ་ལྟར་རྣམ་བཞིའི་སྒོ་ནས་མིང་བཞིའི་ཕུང་པོ་ཀུན་ཀྱང་བདག་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཕུང་ལྔ་བདག་གིས་དབེན་པ་ལ་འཇིག་ལྟས་དེ་ལས་བཟློག་ནས་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་རྣམ་པ་བཞི་བཞིས་བཟུང་བ་དེ་དག་ནི་བདག་ཏུ་ལྟ་བའམ་འཇིག་ལྟ་ཉི་ཤུར་འདོད་དོ།། འོ་ན་བསྟན་

བརྒྱ་ ཞེ་དྲུག་

292

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བཅོས་ལས། ཕུང་མིན་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་མིན།། ཞེས་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་པ་བདག་ལྟའི་འཛིན་སྟངས་ཞིག་སྟེ་འཇིག་ལྟ་ཉེར་ལྔར་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན། བསྟན་བཅོས་ལས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བ་ནི་མུ་སྟེགས་
པ་ཁ་ཅིག་བདག་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་དུ་ལྟ་བས་དེ་འགོག་ཆེད་དུ་རྣམ་དཔྱད་ལྔ་པ་གསུངས་ཀྱང༌། མདོ་སྡེ་ལས་འཇིག་ལྟས་ཕུང་པོ་མ་བཟུང་བར་བདག་ཏུ་ཞེན་མི་ནུས་པས་ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་འཇིག་ལྟས་
འཛིན་སྟངས་བཞི་བཞི་འཇུག་པས་ལྔ་པའི་འཇུག་པ་ནི་མེད་དོ།།གཉིས་པ་དེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྡོ་རྗེས་འཇོམས་ཚུལ་ལུང་དང་སྦྱར་བ་ནི། ལྟ་རི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྡོ་རྗེ་ཡིས།། བཅོམ་བདག་གང་དང་ལྷན་ཅིག་འཇིག་
འགྱུར་བ།། འཇིག་ཚོགས་ལྟ་རི་ལྷུན་སྟུག་ལ་གནས་པའི།། རྩེ་མོ་མཐོ་བར་གྱུར་པ་འདི་དག་གོ།།༡༤༥ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདུལ་བ་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་གཞི་ལས། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རིའི་རྩེ་མོ་ཉི་ཤུ་མཐོ་བ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྡོ་རྗེས་བཅོམ་ནས་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱས་སོ།། ཞེས་འཇིག་ལྟའི་རི་ནི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་ཡིས་བཅོམ་པ་ན་དམིགས་ཡུལ་བདག་གང་དང་ལྷན་ཅིག་འཇིག་པར་འགྱུར་བ་ཡུལ་ཅན་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རི་བོ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་བྲག་རྡོ་འཁོར་བ་ཐོག་མེད་ནས་འཕེལ་བས་དཔངས་ཁམས་གསུམ་དུ་མཐོ་བ་ལྷུན་སྟུག་ལ་གནས་པ་མ་རིག་པའི་གསེར་གྱི་ས་གཞི་

293

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པལས་ཐོན་པ་རྩེ་མོ་མཐོ་བར་གྱུར་པ་ཉི་ཤུ་འདི་དག་གོ།། ཉི་ཤུ་པོ་འདི་དག་ཀུན་བརྟགས་སུ་འདོད་པ་ནི་མཐོང་སྤང་ཡིན་པས་འཁྲུལ་གཞི་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། ཀུན་བརྟགས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་
བརྟགས་ནི་གྲུབ་མཐའ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་འཕྲལ་དུ་བརྟགས་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་མེད་ཅིང༌། འདི་དག་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཐོག་མེད་ནས་གོམས་པས་བྱུང་བའི་ཕུང་པོ་ལ་བདག་
དང་བདག་གིར་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བདག་དགག་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ་བརྗོད་པ། དེ་དགག་པའོ། ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་དེ་ཉིད་
གཞན་ཉིད་རྟག་མི་རྟག། ལ་སོགས་བརྗོད་མེད་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་འདོད།། རྣམ་ཤེས་དྲུག་གི་ཤེས་བྱར་དེ་འདོད་ཅིང༌།། དེ་ནི་ངར་འཛིན་གཞིར་ཡང་འདོད་པ་ཡིན།།༡༤༦ཞེས་གསུངས་ཏེ། གནས་མ་བུ་ན་རེ། གང་ཟག་ནི་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་དུ་མི་འཐད་དེ། ཕུང་པོ་ལས་མ་གཏོགས་པར་གང་ཟག་འཛིན་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཕུང་པོའི་རང་བཞིན་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་འཇིག་ཏུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་བདག་ནི་ཕུང་པོ་ལས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་དོ།། དེ་ལྟར་རྟག་མི་རྟག་ལ་སོགས་པར་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་དེ། རྟག་ཆད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟའི་གང་ཟག་རྫས་སུ་ཡོད་པར་འདོད་དེ། དེ་ལ་བྱེད་པོ་དང་ཟ་པོ་ཉིད་

བརྒྱ་ ཞེ་བདུན་

294

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

དུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། འཁོར་འདས་བཅིང་ཐར་དང་འབྲེལ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་དེ་རང་གི་ངོ་བོས་ཤེས་བྱ་མིན་གྱི། གཟུགས་སོགས་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་བློའི་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ཤེས་
པར་བྱེད་པས་རྣམ་ཤེས་དྲུག་གི་ཤེས་བྱར་གང་ཟག་དེ་འདོད་ཅིང༌། དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ངར་འཛིན་གྱི་གཞིའམ་ཡུལ་དུ་ཡང་འདོད་པ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་གསུམ། བདག་རྫས་གྲུབ་དགག །
བཏགས་ཡོད་དུ་བསྟན། དངོས་པོའི་ཆོས་མེད་པས་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། གང་ཕྱིར་གཟུགས་ལས་སེམས་བརྗོད་མེད་མི་རྟོགས།། དངོས་ཡོད་བརྗོད་མེད་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཉིད།། གལ་ཏེ་བདག་འགའ་དངོས་
པོར་གྲུབ་འགྱུར་ན།། སེམས་ལྟར་གྲུབ་དངོས་བརྗོད་དུ་མེད་མི་འགྱུར།།༡༤༧ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྫས་སུ་གྲུབ་ན་བརྗོད་དུ་མེད་པར་མི་རིགས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་གཟུགས་ལས་སེམས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་མེད་དུ་མི་རྟོགས་པ་ལྟར་གང་དངོས་པོར་ཡོད་པ་ནི། དེ་ཉིད་དང་གཞན་པར་བརྗོད་མེད་དུ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དེ། རྫས་སུ་གྲུབ་ན་དེ་གཉིས་གང་རུང་ལས་འདའ་བ་མིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་བདག་འགའ་རྫས་ཀྱི་དངོས་པོར་གྲུབ་པར་འགྱུར་ན་སེམས་དང་གཟུགས་ལྟར་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་ཅན་གྱིས་ཁྱབ་པས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པར་མི་འགྱུར་རོ།།གཉིས་པ་བཏགས་ཡོད་དུ་བསྟན་པ་ནི།

295

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པགང་ཕྱིར་ཁྱོད་བུམ་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པའི།། ངོ་བོ་གཟུགས་སོགས་ལས་བརྗོད་མེད་འགྱུར་བས།། བདག་གང་ཕུང་པོ་ལས་བརྗོད་མེད་འགྱུར་ཏེ།། རང་གིས་ཡོད་པར་གྲུབ་པར་རྟོགས་མི་བྱ།།༡༤༨ཞེས་གསུངས་
ཏེ། དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་ན་བཏགས་ཡོད་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ཁྱོད་བུམ་པ་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པའི་བཏགས་ཡོད་ཙམ་ཡིན་ལ། རྒྱུ་མཚན་དེས་བུམ་པའི་ངོ་བོ་གཟུགས་སོགས་ལས་དེ་
ཉིད་དང་གཞན་པར་བརྗོད་དུ་མེད་པར་འགྱུར་བས་དེ་བཞིན་དུ་བདག་གང་ཕུང་པོ་ལས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་པར་བརྗོད་མེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། བདག་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རྫས་སུ་ཡོད་པར་གྲུབ་པར་མི་
བྱ་བར་བཏགས་ཡོད་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དངོས་པོའི་ཆོས་མེད་པས་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་ནི། ཁྱོད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་རང་བདག་ལས་གཞན་ནི།། མིན་འདོད་གཟུགས་སོགས་ལས་གཞན་དངོས་འདོད་ཅིང༌།།དངོས་ལ་རྣམ་པ་དེ་གཉིས་མཐོང་འགྱུར་པ།། དེ་ཕྱིར་བདག་མེད་དངོས་ཆོས་དང་བྲལ་ཕྱིར།།༡༤༩ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་བདག་རྫས་ཡོད་རྣམ་ཤེས་རང་གི་བདག་ཉིད་ལས་གཞན་ནི་མིན་པར་འདོད་ལ། གཟུགས་སོགས་ལས་གཞན་གྱི་དངོས་པོར་འདོད་པ་ལྟར་བདག་ནི་རང་ལས་གཞན་མིན་ཞིང༌། གཞན་ལས་ཐ་དད་པར་འགྱུར་བའང་མ་ཡིན་ནོ།། དེས་ན་བདག་ནི་རྫས་སུ་མེད་དེ། དངོས་པོའི་ཆོས་དང་བྲལ་

བརྒྱ་ ཞེ་བརྒྱད་

296

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྫས་ཡོད་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་དེ་དང་གཞན་རྣམ་པ་དེ་གཉིས་སུ་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར་བུམ་སོགས་བཞིན་ནོ།། རྣམ་ཤེས་དྲུག་གི་ཤེས་བྱར་ཡང་མི་འཐད་དེ། མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་
ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་དམིགས་པས་མིག་གི་ཤེས་བྱར་འགྱུར་ཞིང༌། གཟུགས་དང་གཟུགས་མིན་པར་བརྗོད་པར་མི་བྱ་བ་ཡིན་ན་འོ་མ་དང་ཆུ་སོགས་ལྟར་བཏགས་ཡོད་དུ་འགྱུར་ཞིང༌། མིག་
ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པས་སྒྲ་ལས་གཞན་དུའང་འགྱུར་ལ། དེ་གཞན་ལའང་མཚུངས་ཤིང་དབང་པོ་ལྔའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཐ་དད་དུ་གསུངས་པ་དང་ཡང་འགལ་ཏེ་གང་ཟག་དབང་ཤེས་ལྔ་ཅར་གྱི་ཤེས་བྱ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མངོན་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང༌། ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང༌། རེག་པ་དྲུག་དང༌། རེག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་བྱུང་བའི་ཚོར་བར་འདུས་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ།། གང་ཟག་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་གང་ཡང་མིན་ན་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང༌། སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་ན་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པ་དང་འགལ་བར་ཡང་འགྱུར་རོ།།གསུམ་པ་བཀག་པས་མཇུག་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ཕྱིར་ངར་འཛིན་རྟེན་ནི་དངོས་པོ་མིན།། ཕུང་ལས་གཞན་མིན་ཕུང་པོའི་ངོ་བོ་མིན།། ཕུང་པོ་རྟེན་མིན་འདི་ནི་དེ་ལྡན་མིན།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དཔྱད་པ་ན་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་མི་རིགས་

297

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཔ་དེའི་ཕྱིར་ངར་འཛིན་གྱི་རྟེན་ནམ་ཡུལ་ནི་གཞིགས་ན་དེ་དང་གཞན་དུ་མེད་པའི་དངོས་པོ་རྫས་ཡོད་མིན་ཏེ། དེ་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་ཡང་མིན་ལ། ཕུང་པོའི་ངོ་བོ་ཡང་མིན་ཞིང་ཕུང་
པོ་རྣམས་རྟེན་ས་ཡང་མིན་ལ། བདག་འདི་ནི་ཕུང་པོ་དེ་ལ་ལྡན་པ་ཡང་མིན་ནོ།།གསུམ་པ་བཀག་ནས་གང་ཟག་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན། དཔེ་དོན་གྱི་སྒོ་
ནས་རྒྱས་པར་བཤད། དེས་རིགས་ཅན་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། འདི་ནི་ཕུང་པོ་རྣམས་བརྟེན་འགྲུབ་པར་འགྱུར།།༡༥༠ཞེས་གསུངས་ཏེ། རིགས་པ་དུ་མས་གང་
ཟག་འགོག་ན། ཅི་གང་ཟག་དེ་གཏན་མེད་པ་ཞིག་གམ་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འདི་འབྱུང་ཞེས་པ་ཙམ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་རྣམ་གཞག་མ་ཆད་པའི་ཆེད་དུ་བརྗོད་ན་རྒྱུ་མེད་སོགས་ལས་སྐྱེ་བ་མིན་པ་བཞིན་བདག་ལ་དཔྱད་སྐབས་སུའང་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྐྱོན་བཅས་ཀྱི་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་བསལ་ནས་བདག་འདི་ནི་ཕུང་པོ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཐ་སྙད་གནས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་བདག་གི་ཐ་སྙད་ནི་དེ་ཙམ་ལ་འཇིག་རྟེན་པ་དག་བྱེད་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དཔེ་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། མཚོན་

བརྒྱ་ ཞེ་དགུ་

298

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བྱེད་ཀྱི་དཔེ། དཔེས་མཚོན་པའི་དོན་ནོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད་དོ། ། དང་པོ་ནི། ཤིང་རྟ་རང་ཡན་ལག་ལས་གཞན་འདོད་མིན།། གཞན་མིན་མ་ཡིན་དེ་ལྡན་ཡང་མིན་ཞིང༌།། ཡན་ལག་ལ་མིན་
ཡན་ལག་དག་དེར་མིན།། འདུས་པ་ཙམ་མིན་དབྱིབས་མིན་ཇི་བཞིན་ནོ།།༡༥༡ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཤིང་རྟ་རང་གི་ཡན་ལག་གཟེར་བུ་སོགས་ལས་གཞན་དུ་འདོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ལས་ལོགས་སུ་མ་མཐོང་
བའི་ཕྱིར། གཞན་མིན་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་བྱ་བྱེད་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ཞིང༌། ཡན་ལག་རེ་རེ་བ་ལ་ཤིང་རྟ་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་དེ་དག་དང་ལྡན་པ་ཡང་མིན་ཞིང་སྟེ། དེ་ཉིད་དང་
གཞན་དུ་མེད་པས་ལྡན་པའི་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་ལ་ཤིང་རྟ་བརྟེན་པའང་མིན་ལ། ཡན་ལག་དག་ཤིང་རྟ་དེར་བརྟེན་པ་ཡང་མིན་ཏེ་གཞན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་འདུས་པ་ཙམ་མིན་ཏེ་སྐྱོན་སྔར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དབྱིབས་ཀྱང་ཤིང་རྟ་མིན་ཏེ་འཆད་འགྱུར་གྱི་རིགས་པས་གནོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་དཔྱད་ན་ཤིང་རྟ་མི་རྙེད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ནོ།།གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཡན་ལག་ཅན་དགག ། ཡན་ལག་ཅན་མེད་པའི་ཡན་ལག་དགག་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་ཕྱི་མ་གཉིས་ཐུན་མོང་དུ་དགག ། དབྱིབས་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པའོ། །

299

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པདང་པོ་ལ་གཉིས། ཚོགས་ཙམ་དགག ། དབྱིབས་དང་ཐུན་མོང་དུ་དགག་པའོ། ། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཚོགས་ཙམ་ཤིང་རྟར་འགྱུར་ན་ནི།། སིལ་བུར་གནས་ལ་ཤིང་རྟ་ཉིད་ཡོད་གྱུར།། ཞེས་གསུངས་
ཏེ། གལ་ཏེ་ཡན་ལག་ཚོགས་ཙམ་ཤིང་རྟ་ཡིན་པར་འགྱུར་ན་ནི་གཟེར་བུ་སོགས་ཡན་ལག་སིལ་བུར་གནས་པ་ལ་ཤིང་རྟ་ཉིད་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཚོགས་པ་ནི་ཚོགས་པ་ཅན་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་དབྱིབས་དང་ཐུན་མོང་དུ་དགག་པ་ནི། གང་ཕྱིར་ཡན་ལག་ཅན་མེད་ཡན་ལག་དག། མེད་པས་དབྱིབས་ཙམ་ཤིང་རྟར་རིགས་པའང་མིན།།༡༥༢ཞེས་གསུངས་ཏེ། གང་ཕྱིར་ཡན་ལག་ཅན་མེད་ན་ཡན་
ལག་མེད་པས་ཏེ་དེ་དག་བལྟོས་ནས་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་ཅན་མེད་ན་ཡན་ལག་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་ཚོགས་པའི་དབྱིབས་ཙམ་ཤིང་རྟར་རིགས་པའང་མ་ཡིན་ནོ།། འང་གི་སྒྲས་ཚོགས་པ་ཙམ་པོའང་ཤིང་རྟར་མི་རིགས་སོ།།གཉིས་པ་དབྱིབས་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་ལ་གསུམ། དབྱིབས་རྫས་སུ་ཡོད་པ་དགག ། བཏགས་ཡོད་ཡིན་ན་ཀུན་ལའང་མཚུངས། རང་ལ་ཐ་སྙད་དང་འགལ་བ་སྤང་བའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། ཡན་ལག་དང༌། ཚོགས་པའི་དབྱིབས་དགག་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། སྔར་གྱི་དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མ་བཏང་བ་དང༌། བཏང་བའི་དབྱིབས་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །

བརྒྱ་ ལྔ་བཅུ་

300

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

དང་པོ་ནི། ཁྱོད་དབྱིབས་ཡན་ལག་རེ་རེ་སྔར་ཡོད་གྱུར།། ཇི་བཞིན་ཤིང་རྟར་གཏོགས་ལའང་དེ་བཞིན་ན།། བྱེ་བར་གྱུར་པ་དེ་དག་ལ་ཇི་ལྟར།། ད་ལྟ་ཡང་ནི་ཤིང་རྟ་ཡོད་མ་ཡིན།།༡༥༣ཞེས་གསུངས་ཏེ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཤིང་རྟའི་ཡན་
ལག་རེ་རེ་བ་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་ཀྱི་དབྱིབས་ཤིང་རྟ་མ་བཅས་པའི་སྔར་ཡོད་པར་གྱུར་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ད་ལྟ་ཤིང་རྟར་གཏོགས་པ་ལའང་དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དེ་བཞིན་ཡིན་ན། ཡན་ལག་དེ་དག་སོ་
སོར་བྱེ་བར་གྱུར་པ་ལ་ཤིང་རྟ་མེད་པ་ཇི་ལྟ་བར་ད་ལྟ་ཤིང་རྟར་བཅས་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་ཤིང་རྟ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། ཤིང་རྟ་བཅས་མ་བཅས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་འཕང་ལོ་སོགས་ཀྱི་དབྱིབས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བཏང་བའི་དབྱིབས་ཡིན་པ་དགག་པ་ནི། ད་ལྟ་གལ་ཏེ་ཤིང་རྟ་ཉིད་དུས་འདིར།། འཕང་ལོ་སོགས་ལས་དབྱིབས་ཐ་དད་ཡོད་ན།། འདི་གཟུང་འགྱུར་ན་དེ་ཡང་ཡོད་མིན་ཏེ།། དེ་ཕྱིར་དབྱིབས་ཙམ་ཤིང་རྟར་ཡོད་མ་ཡིན།།༡༥༤ཞེས་གསུངས་ཏེ། དབྱིབས་ཙམ་ཤིང་རྟར་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། ད་ལྟ་གལ་ཏེ་ཤིང་རྟ་བཅས་ཏེ་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་དུས་འདིར་འཕང་ལོ་དང་སྲོག་ཤིང་ལ་སོགས་པ་སོ་སོར་ལྷམ་པ་རིང་བ་སོགས་སྔར་ཤིང་རྟ་མ་བཅས་པའི་སྐབས་ལས་དབྱིབས་ཐ་དད་པ་གཞན་ཞིག་ཤིང་རྟ་ཉིད་ཀྱི་དུས་སུ་ཡོད་ན་ནི་དབྱིབས་འདི་བཟུང་དུ་འགྱུར་ན་དེ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ་རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་རོ།།

301

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པགཉིས་པ་ཚོགས་པའི་དབྱིབས་དགག་པ་ནི། གང་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱི་ཚོགས་པ་ཅང་མེད་པས།། དབྱིབས་དེ་ཡན་ལག་ཚོགས་ཀྱི་མ་ཡིན་ན།། གང་ཞིག་ཅི་ཡང་མ་ཡིན་དེ་བརྟེན་ནས།། འདིར་ནི་དབྱིབས་སུ་ལྟ་ཞིག་ཅི་ལྟར་
འགྱུར།།༡༥༥ཞེས་གསུངས་ཏེ། འཕང་ལོ་སོགས་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཤིང་རྟ་ཡིན་པར་ཞེན་ན་དེ་ཡང་མི་འགྲུབ་བོ་ཞེས་གང་ཞིག་ཅུང་ཟད་ཙམ་གྱི་ཅི་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
པའི་ཚོགས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འདིར་ནི་དབྱིབས་སུ་གདགས་པར་ལྟ་ཞིག་ཅི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། བཏགས་པ་ནི་རྫས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཁོ་ནར་ཁས་བླངས་པ་ལས་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
གྲུབ་བོ་སྙམ་ན་མ་གྲུབ་སྟེ། གང་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱི་ཚོགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྫས་ཅང་གྲུབ་པ་མེད་པས་དབྱིབས་དེ་ཡན་ལག་ཚོགས་ཙམ་གྱི་རྟེན་ཅན་མ་ཡིན་ན་སྟེ་དེའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བཏགས་ཡོད་ཡིན་ན་ཀུན་ལའང་མཚུངས་པ་ལ་གསུམ། དངོས་དང༌། བུམ་སོགས་དང༌། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དབྱིབས་མི་རིགས་པའོ། ། དང་པོ་ནི། ཁྱོད་ཀྱི་འདི་ནི་ཇི་ལྟར་འདོད་དེ་ལྟར།། མི་བདེན་པ་ཡི་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་བྱས་ནས།། འབྲས་བུའི་རྣམ་པ་མི་བདེན་རང་བཞིན་ཅན།། ཐམས་ཅད་ཀྱང་ནི་སྐྱེ་བར་ཤེས་པར་གྱིས།།༡༥༦ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཅི་སྟེ་ཚོགས་ཙམ་གྱི་དབྱིབས་མི་བདེན་དུ་ཟིན་ཀྱང་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་བདེན་པའི་དབྱིབས་སུ་འགྱུར་རོ།།

བརྒྱ་ ང་གཅིག་

302

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཞེས་འདོད་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་འདི་ནི་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་དེ་ལྟར་མ་རིག་པ་དང་ས་བོན་སོགས་མི་བདེན་པའི་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་པར་བྱས་ནས་འདུ་བྱེད་དང་མྱུ་གུ་སོགས་འབྲས་བུའི་རྣམ་པ་མི་བདེན་པའི་རང་བཞིན་
ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ནི་སྐྱེ་བར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག། རི་དྭགས་ཀྱི་མིག་ཡོར་ལ་བཟའ་འདོད་ཀྱིས་སྲེད་པར་མི་རིགས་ཏེ་འབད་རྩོལ་བརྒྱ་ཕྲག་གིས་ཀྱང་ཤ་ཟ་བར་མི་ནུས་པ་བཞིན། དངོས་པོ་ལ་མངོན་
པར་ཞེན་པས་ཅི་བྱ། གཉིས་པ་བུམ་སོགས་ཀྱི་དབྱིབས་མི་རིགས་པ་ནི། འདིས་ནི་གཟུགས་སོགས་དེ་ལྟར་གནས་རྣམས་ལ།། བུམ་བློ་ཞེས་བྱའང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཉིད།། ཅེས་གསུངས་ཏེ། ཤིང་རྟའི་དཔེ་འདིས་ནི་
གཟུགས་སོགས་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་བཀོད་པ་དེ་ལྟར་གནས་པ་རྣམས་ལ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་རྫས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོར་གྲུབ་པའི་བློ་ཞེས་བྱ་བ་འབྱུང་བའང་རིགས་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དེ། དེ་དག་ལ་ཤིང་རྟའི་རྣམ་དཔྱད་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དབྱིབས་མི་རིགས་པ་ནི། སྐྱེ་བ་མེད་པས་གཟུགས་སོགས་ཀྱང་ཡོད་མིན།། དེ་ཡི་ཕྱིར་ཡང་དེ་དག་དབྱིབས་མི་རིགས།།༡༥༧ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྫས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ཅན་དུ་འདོད་པའི་བུམ་སོགས་མི་རིགས་པས་བུམ་སོགས་དེ་དག་གཟུགས་དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། གཟུགས་སོགས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མེད་པས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་པར་

303

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པབཤད་ཟིན་པས་བུམ་སོགས་གདགས་རྒྱུར་ཡང་མི་འཐད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཡང་ངོ༌།།གསུམ་པ་རང་ལ་ཐ་སྙད་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་ལ་གསུམ། བདེན་གཉིས་སུ་མ་རྙེད་ཀྱང་མ་དཔྱད་པར་
བརྟེན་ནས་འདོགས་པ། དེའི་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མ་ད པྱད་པར་གྲགས་པས་འདོད། དེས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་གཏིང་དཔོགས་པར་འགྱུར་བའོ། ། དང་པོ་ནི། འོ་ན་དཔྱད་པ་བདུན་གྱིས་བཙལ་ན་ཤིང་རྟ་
མེད་པས་འཇིག་རྟེན་ན་ཤིང་རྟའི་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་ན་ཤིང་རྟ་འོན་ཅིག་ཉོས་ཤིག་སོགས་མཐོང་བས་ཤིང་རྟ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་དེ་ཉིད་དུའམ་འཇིག་རྟེན་དུ།། རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་འགྲུབ་འགྱུར་
མིན་མོད་ཀྱི།། རྣམ་དཔྱད་མེད་པར་འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་འདིར།། རང་གི་ཡན་ལག་བརྟེན་ནས་འདོགས་པ་ཡིན།།༡༥༨ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཤིང་རྟའི་ཐ་སྙད་འཇིག་རྟེན་ན་ཆད་པ་འདི་ནི་ཁྱོད་ལ་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་དཔྱད་ན་ཤིང་རྟ་མི་རྙེད་ཅིང༌། ཁྱོད་ཀྱིས་དཔྱད་ནས་ཤིང་རྟ་འཇོག་པ་ལས་གཞན་མི་སྨྲ་བའི་ཕྱིར་ཤིང་རྟ་འོན་ཅིག་སོགས་ཁྱོད་ལ་ཇི་ལྟར་འགྲུབ། ཁོ་བོ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དེ། ཤིང་རྟ་དེ་ནི་དམ་པའི་དོན་དང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དཔྱད་ན་རིགས་པ་རྣམ་བདུན་གྱིས་འགྲུབ་འགྱུར་མ་ཡིན་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟའི་རྣམ་དཔྱད་མེད་པར་འཇིག་རྟེན་གྲགས་པ་ཉིད་ལས་ཤིང་རྟ་འདིར་འཕང་ལོ་སོགས་རང་གི་ཡན་ལག་ལ་བརྟེན་

བརྒྱ་ ང་གཉིས་

304

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ནས་འདོགས་པ་ཡིན་ནོ།། དེས་ན་རྟེན་འབྱུང་རྐྱེན་འདི་པ་ཙམ་ཁོ་བོས་ཁས་ལེན་པས་མ་དཔྱད་པར་ཐ་སྙད་རྒྱུན་མི་འཆད་ལ། ཁྱོད་ཀྱང་ཐ་སྙད་བརྗོད་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པར་འོས་སོ།།གཉིས་པ་དེའི་ཐ་
སྙད་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མ་དཔྱད་པར་གྲགས་པས་འདོད་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། ཡན་ལག་ཅན་སོགས་མེད་པ་མི་འཐད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། དེ་ཉིད་ཡན་ལག་ཅན་དེ་ཆ་ཤས་ཅན།། ཤིང་རྟ་དེ་ཉིད་བྱེད་པོ་ཞེས་འགྲོར་
བསྙད།། སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་ལེན་པོ་ཉིད་དུའང་གྲུབ།། ཅེས་གསུངས་ཏེ། ཁོ་བོ་ཅག་གྲགས་པའི་ཆ་ནས་ཤིང་རྟའི་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་ཆེས་གསལ་བར་མ་ཟད་རྣམ་དཔྱད་མེད་པར་འདིའི་མིང་ཡང་ཐ་སྙད་ལ་འཇུག་
པ་ན་གྲགས་པ་ལྟར་བརྗོད་དགོས་ཏེ། ཤིང་རྟ་དེ་ཉིད་འཕང་ལོ་སོགས་རང་གི་ཡན་ལག་ལ་བལྟོས་ནས་ཡན་ལག་ཅན་ཡང་ཡིན་ལ། ཤིང་རྟ་དེ་འཕང་ལོ་སོགས་ཆ་ཤས་ལ་བལྟོས་ནས་ཆ་ཤས་ཅན་དང༌། ཤིང་རྟ་དེ་ཉིད་གཟེར་བུ་སོགས་བླང་བྱ་ལ་བལྟོས་ནས་བྱེད་པོ་ཉིད་དོ་ཞེས་འགྲོ་བ་འདི་དག་བསྙད་ཅིང༌། རང་གི་ཉེར་ལེན་ལ་བལྟོས་ནས་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་གྲགས་པའི་ཡན་ལག་གི་ལེན་པོ་ཉིད་དུ་གྲུབ་བོ།།གཉིས་པ་ཡན་ལག་ཅན་སོགས་མེད་པ་མི་འཐད་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་གྲགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་མ་བརླག་ཅིག།༡༥༩ཅེས་གསུངས་ཏེ། རང་སྡེ་ཁ་ཅིག་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་ཀྱི། ཡན་ལག་ཅན་རྣམ་

305

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཔ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པ་དང༌། ཆ་ཤས་དང་ལས་དང་ཉེ་བར་བླང་བྱ་འབའ་ཞིག་ཡོད་ཀྱི། ཆ་ཅན་དང་བྱེད་པོ་དང་ལེན་པོ་སོགས་མེད་དོ་ཞེས་འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་གྲགས་པ་ལས་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་ཏུ་སྨྲ་བ་དེ་དག་གི་ལྟར་ན་གཏན་ཚིགས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཡན་ལག་སོགས་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་སོགས་ཕན་ཚུན་བལྟོས་ནས་བཞག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཁྱོད་ལ་བཟློག་
སྟེ་སྨྲ་ན་ཆད་པའི་ཉེས་པ་ནི་ཁྱོད་རང་གིས་ཁས་བླངས་པས་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་སོགས་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་མ་བརླག་ཅིག། ཁོ་བོ་ཅག་དེ་དག་ཐ་སྙད་དུ་ནི་བལྟོས་ནས་བཞག་
པས་གཉིས་ཀའང་ཡོད་ལ། དཔྱད་ན་གཉིས་ཀའང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་དེས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་གཏིང་དཔོགས་པར་འགྱུར་བ་ནི། རྣམ་བདུན་གྱིས་མེད་གང་དེ་ཇི་ལྟ་བུར།། ཡོད་ཅེས་རྣལ་འབྱོར་པས་འདིའི་ཡོད་མི་རྙེད།། དེས་དེ་ཉིད་ལའང་བདེ་བླག་འཇུག་འགྱུར་བས།། འདིར་དེའི་གྲུབ་པ་དེ་བཞིན་འདོད་པར་བྱ།།༡༦༠ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེས་ན་དངོས་པོ་རྣམས་དཔྱད་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཀྱང་མ་དཔྱད་ན་ཡོད་པས་དཔྱད་པ་ན་དེ་ཉིད་ཀྱི་གཏིང་དཔོག་པར་འགྱུར་བས་ཤིང་རྟ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཡོད་ན་དཔྱད་པའི་ཚེ། རྣམ་པ་བདུན་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་གི་ངོ་བོར་རྙེད་པར་འགྱུར་ན་རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་བཙལ་བ་ན་

བརྒྱ་ ང་གསུམ་

306

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

མེད་པའི་ཤིང་རྟ་གང་དེ་ཇི་ལྟ་བུར་ཡོད་ཅེས་རྣལ་འབྱོར་པས་དཔྱོད་ཚེ་ཤིང་རྟ་འདིའི་ཡོད་པ་མི་རྙེད་དེ། ཤིང་རྟ་ནི་མ་རིག་པའི་ལིང་ཏོག་གིས་ཉམས་པར་བྱས་པ་ཁོ་ནས་བཏགས་པར་ཟད་ཀྱི། རང་གི་
ངོ་བོས་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་དེས་དེ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་ཡང་བདེ་བླག་ཏུ་འཇུག་པར་འགྱུར་བས་སོ།། འང་གི་སྒྲས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ལས་ཀྱང་མི་ཉམས་སོ།། མ་དཔྱད་པ་འདིར་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཤིང་རྟ་དེའི་གྲུབ་པ་ནི་
གྲགས་པའི་སྒོ་ནས་གྲུབ་པ་དེ་བཞིན་འདོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་འདོད་པ་ལ་སྐྱོན་མེད་ཅིང་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡན་ལག་ཅན་མེད་པའི་ཡན་ལག་དགག་པ་ལ་གཉིས། དོན་དངོས། དེ་
དཔེས་གསལ་བར་བྱས་པའོ། ། དང་པོ་ནི། རྣལ་འབྱོར་པས་ཤིང་རྟ་མ་དམིགས་ལ་རག་མོད། དེའི་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ཙམ་ཞིག་ནི་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། ཤིང་རྟ་ཡོད་ཉིད་མིན་ན་དེ་ཡི་ཚེ།། ཡན་ལག་ཅན་མེད་དེའི་ཡན་ལག་ཀྱང་མེད།། ཅེས་གསུངས་ཏེ། ཅི་སྣམ་བུ་ཚིག་ནས་ཐལ་བ་ལ་སྣལ་མ་ཚོལ་བ་ཁྱོད་ནི་བཞད་གད་དུ་བྱ་བ་ཞིག་སྟེ། ཤིང་རྟ་ཉིད་ཡོད་པ་མིན་ན་དེའི་ཚེ་དེའི་ཡན་ལག་ཀྱང་མེད་དེ། དེ་ལ་བལྟོས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཤིང་རྟ་ཞིག་པ་ན་ཡང་འཕང་ལོ་སོགས་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་ཅན་མེད་ཀྱང་ཡན་ལག་ཡོད་དོ་སྙམ་ན། ཡན་ལག་ཅན་མེད་པར་ཡན་ལག་ཡོད་པར་གྱུར་པ་མིན་ཏེ།

307

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པསྔར་ཡན་ལག་ཅན་ཤིང་རྟ་མཐོང་བའི་རྟོགས་པ་ཁོ་ནས་འཕང་ལོ་སོགས་སིལ་བུར་མཐོང་བ་ན་འདི་དག་ནི་ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་གོ་ཞེས་རྟོགས་ཀྱི། གཞན་དུ་དེ་དང་འབྲེལ་པ་མི་ཤེས་པ་
ལ་དེའི་ཡན་ལག་གོ་ཞེས་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེ་དཔེས་གསལ་བར་བྱས་པ་ནི། ཤིང་རྟ་ཚིག་ན་ཡན་ལག་མེད་དཔེ་བཞིན།། བློ་མེས་ཡན་ལག་ཅན་བསྲེགས་ཡན་ལག་གོ།།༡༦༡ཞེས་གསུངས་ཏེ། དཔེར་
ན་ཤིང་རྟ་མེས་ཚིག་ན་དེའི་ཡན་ལག་ཀྱང་ཚིག་ནས་མེད་པའི་དཔེ་བཞིན་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་གཙུབ་ཤིང་གཙུབས་པ་ལས་བྱུང་བའི་བློ་གྲོས་ཀྱི་མེས་ཡན་ལག་ཅན་ཤིང་རྟ་མ་ལུས་པར་བསྲེགས་པ་ན་ཡན་ལག་
ཀྱང་ཚིག་པར་འགྱུར་རོ།།གཉིས་པ་དཔེས་མཚོན་པའི་དོན་ལ་གསུམ། བདག་བརྟེན་ནས་བཏགས་པར་བསྟན། དེའི་ཕན་ཡོན་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་བཟློག་པར་འགྱུར་བ། བདག་དང་བདག་གི་བ་མེད་པར་རྟོགས་པས་གྲོལ་བའི་ཚུལ་ལོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། ཐ་སྙད་དུ་ཕུང་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་ཚུལ། ལས་དང་བྱེད་པོའི་ཐ་སྙད་འཆད་ཚུལ་ལོ། ། དང་པོ་ནི། དེ་བཞིན་འཇིག་རྟེན་གྲགས་པས་ཕུང་པོ་དང༌།།ཁམས་དང་དེ་བཞིན་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་བརྟེན་ནས།། བདག་ཀྱང་ཉེ་བར་ལེན་པོ་ཉིད་དུ་འདོད།། ཅེས་གསུངས་ཏེ། ཇི་ལྟར་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟར་འདོགས་ཤིང་འཕང་ལོ་སོགས་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཡིན་ལ།

བརྒྱ་ ང་བཞི་

308

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཤིང་རྟ་ཉེ་བར་ལེན་པོ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་འཇིག་རྟེན་གྲགས་ངོར་ཀུན་རྫོབ་ཐ་སྙད་མི་གཅོད་པར་རྣམ་པར་བཞག་པས་དེའི་ཆེད་དུ་ཕུང་པོ་ལྔ་དང༌། ནང་གི་ཁམས་དྲུག་དང༌། དེ་བཞིན་གཟུགས་སོགས་
སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ཏུ་ཉེ་བར་འདོགས་པའི་ཕྱིར། ཕུང་པོ་སོགས་དེ་དག་བདག་གི་ཉེར་ལེན་ཡིན་ལ། བདག་ཀྱང་དེ་དག་གི་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་ཉིད་དུ་འདོད་དོ།།གཉིས་པ་ལས་དང་བྱེད་
པོའི་ཐ་སྙད་འཆད་ཚུལ་ནི། ཉེར་ལེན་ལས་ཡིན་འདི་ནི་བྱེད་པོའང་ཡིན།།༡༦༢ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཇི་ལྟར་ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་ཉེ་བར་ལེན་པོའི་རྣམ་གཞག་ཤིང་རྟ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་བརྗོད་དུ་བདག་
གི་ལས་དང་བྱེད་པོ་ལའང་དེ་ལྟར་བརྗོད་དེ། ཉེར་ལེན་ཕུང་སོགས་ནི་ལས་ཡིན་ཞིང༌། བདག་འདི་ནི་དེ་དག་གི་བྱེད་པོའང་ཡིན་པར་མ་དཔྱད་པར་བཞག་སྟེ། བདག་གིས་བསོད་ནམས་ཡིན་མིན་དང༌། མི་གཡོ་བའི་ལས་བསགས་པས་ཁམས་གསུམ་པའི་ཕུང་པོ་ལེན་པར་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེའི་ཕན་ཡོན་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་བཟློག་པར་འགྱུར་བ་ནི། དངོས་ཡོད་མིན་ཕྱིར་འདི་ནི་བརྟན་མིན་ཞིང༌།།མི་བརྟན་ཉིད་མིན་འདི་ནི་སྐྱེ་འཇིག་མིན།། འདི་ལ་རྟག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཡང༌།། ཡོད་མིན་དེ་ཉིད་དང་ནི་གཞན་ཉིད་མེད།།༡༦༣ཅེས་གསུངས་ཏེ། བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་ལ་བརྟན་མི་བརྟན་སོགས་

309

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པརྟོག་པའི་རྟེན་མ་ཡིན་པ་རྟག་མི་རྟག་གི་རྟོག་པ་སོགས་ཀྱང་བཟློག་སླ་བས། བདག་ཅེས་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་འདི་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་དངོས་པོར་ཡོད་པ་མིན་པའི་
ཕྱིར་དང༌། སྔོན་འདས་པའི་སྐྱེ་བར་བྱུང་བའི་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་ཞིང་སྟེ། བསྟན་བཅོས་ལས། འདས་པའི་དུས་ནི་བྱུང་གྱུར་ཞེས།། བྱ་བ་དེ་ནི་མི་འཐད་དོ།། སྔོན་ཚེ་རྣམས་སུ་གང་བྱུང་བ།། དེ་ཉིད་འདི་ནི་
མ་ཡིན་ནོ།། དེ་ཉིད་བདག་ཏུ་འགྱུར་སྙམ་ན།། ཉེ་བར་ལེན་པ་ཐ་དད་འགྱུར།། ཉེ་བར་ལེན་ལས་མ་གཏོགས་པར།། ཁྱོད་ཀྱི་བདག་ནི་གང་ཞིག་ཡིན།། ཞེས་སོ།། སྔོན་མ་བྱུང་བ་ལས་བྱུང་བའི་མི་བརྟེན་
པ་ཉིད་ཀྱང་མིན་ཏེ། བསྟན་བཅོས་ལས། མ་བྱུང་བ་ལས་འབྱུང་མིན་ཏེ།། འདི་ལ་སྐྱོན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར།། བདག་ནི་བྱས་པར་འགྱུར་པའམ།། འབྱུང་བའང་རྒྱུ་མེད་ཅན་དུ་འགྱུར།། ཞེས་སོ།། བདག་འདི་ནི་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་ཡང་མིན་ཏེ། ཉེ་བར་ལེན་ཉིད་བདག་མ་ཡིན།། དེ་དག་འབྱུང་དང་འཇིགས་པ་ཡིན།། ཉེ་བར་བླངས་པ་ཅི་ལྟ་བུར།། ཉེ་བར་ལེན་པོ་ཡིན་པར་འགྱུར།། ཞེས་སོ།། འདི་ལ་རྟག་པ་ཉིད་དང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་བཞི་ཡང་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། རྟག་དང་མི་རྟག་ལ་སོགས་བཞི།། ཞི་བ་འདི་ལ་ག་ལ་ཡོད།། མཐའ་དང་མཐའ་མེད་ལ་སོགས་བཞི།། ཞི་བ་འདི་ལ་ག་ལ་ཡོད།། གང་གིས་

བརྒྱ་ ང་ལྔ་

310

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

དེ་བཞིན་གཤེགས་ཡོད་ཅེས།། འཛིན་པ་སྟུག་པོ་བཟུང་གྱུར་པ།། དེ་ནི་མྱ་ངན་འདས་པ་ལ།། མེད་ཅེས་རྣམ་རྟོག་རྟོག་པར་བྱེད།། རང་བཞིན་གྱིས་ནི་སྟོང་དེ་ལ།། སངས་རྒྱས་མྱ་ངན་འདས་ནས་ནི།།
ཡོད་དོ་ཞེའམ་མེད་དོ་ཞེས།། བསམ་པ་འཐད་པར་ཉིད་མི་འགྱུར།། ཞེས་སོ།། བདག་དེ་ཕུང་པོ་ལས་དེ་ཉིད་དང་ནི་གཞན་ཉིད་མིན་ཏེ། གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་བདག་ཡིན་ན།། སྐྱེ་དང་འཇིག་པ་ཅན་དུ་འགྱུར།།
གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་རྣམས་ལས་གཞན།། ཕུང་པོའི་མཚན་ཉིད་མེད་པར་འགྱུར།། ཞེས་སོ།། ངག་དོན། བརྟན་མི་བརྟན་སོགས་ཁྱད་ཆོས་འདི་དག་ཁྱད་གཞི་དངོས་པོར་ཡོད་ན་འབྱུང་ལ། དེ་མེད་པར་མི་
འབྱུང་བས་བདག་དངོས་པོར་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཏེ། འཕགས་པ་ནམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། མི་ཟད་པ་ཡི་ཆོས་བཞི་ནི།། འཇིག་རྟེན་མགོན་གྱིས་བསྟན་པ་སྟེ།། སེམས་ཅན་ནམ་མཁའ་བྱང་ཆུབ་སེམས།། དེ་བཞིན་སངས་རྒྱས་ཆོས་རྣམས་སོ།། གལ་ཏེ་དེ་དག་རྫས་ཡོད་ན།། དེ་དག་ཡོངས་སུ་ཟད་འགྱུར་གྲང༌།། མེད་པ་དེ་དག་མི་ཟད་དེ།། དེ་ཕྱིར་དེ་དག་ཟད་མེད་གསུངས།། ཞེས་སོ།།གསུམ་པ་བདག་དང་བདག་གི་བ་མེད་པར་རྟོགས་པས་གྲོལ་བའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། བདག་དང་བདག་གི་བ་མ་རིག་པ་ཙམ་གྱི་དབང་གིས་མ་དཔྱད་པར་བཏགས། དེ་གཉིས་མེད་པར་རྟོགས་པས་གྲོལ་

311

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པབའི་ཚུལ་ལོ། ། དང་པོ་ནི། གང་ཕྱིར་རྟག་ཏུ་འགྲོ་རྣམས་ངར་འཛིན་བློ།། རབ་ཏུ་འབྱུང་ཞིང་དེ་ཡི་གང་ཡིན་དེར།། ང་ཡིར་འཛིན་བློ་འབྱུང་བའི་བདག་དེ་ནི།། མ་བརྟགས་གྲགས་པར་གཏི་མུག་ལས་ཡིན་ནོ།།༡༦༤ཞེས་
གསུངས་ཏེ། རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་བཙལ་ན་མི་རྙེད་ཀྱང་བདག་མེད་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་འཇིག་ལྟས་འཁོར་བར་འགྱུར་བའི་བདག་དེ་གང་ཞེ་ན། ཕྱི་རོལ་པ་དག་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་དུ་ཞེན་ལ། རང་སྡེ་
དག་ཕུང་པོ་དེ་ཉིད་དམ། དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་མེད་དུ་འཛིན་ཞིང༌། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཇི་ལྟ་བར་བསྟན་པ་ཤེས་པ་དག་གི་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་རང་བཞིན་མེད་དོ་ཞེས་
པ་དེ་ཙམ་ཞིག་ལ་བདག་གི་ཐ་སྙད་བྱེད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་བདག་དེ་ལྟ་བུ་དུས་རྟག་ཏུ་མི་དང་དུད་འགྲོ་ལ་སོགས་པའི་འགྲོ་བ་མ་རིག་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་ངར་འཛིན་གྱི་བློ་རབ་ཏུ་འབྱུང་བ་དེའི་ཞེན་ཡུལ་ནི་བདག་ཡིན་ཞིང༌། བདག་དེའི་དབང་བསྒྱུར་བྱའམ་གདགས་པའི་རྟེན་མིག་ལ་སོགས་པ་ནང་དང༌། ལོངས་སྤྱད་བྱ་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་གང་ཡིན་དེར་ང་ཡིར་འཛིན་པའི་བློ་འབྱུང་བའི་བདག་དེ་ནི་མ་བརྟགས་གྲགས་པར་གཏི་མུག་གི་དབང་ལས་ཡིན་ནོ་སྟེ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་དེ་གཉིས་མེད་པར་རྟོགས་པས་གྲོལ་བའི་ཚུལ་ནི། བདག་མེད་ཀྱང་དེར་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་

བརྒྱ་ ང་དྲུག་

312

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

དེའི་ཕྱིར་རྣལ་འབྱོར་པས་མ་དམིགས་པས་མིག་སོགས་ཉེར་ལེན་རྣམས་མི་འབྱུང་ལ། རྣལ་འབྱོར་པས་དངོས་པོ་འགའ་ཡང་དམིགས་པ་མེད་པས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་འགྱུར་ཏེ། བསྟན་བཅོས་
ལས། ནང་དང་ཕྱི་རོལ་ཉིད་དག་ལ།། བདག་དང་བདག་གི་སྙམ་ཟད་ན།། ཉེ་བར་ལེན་པ་འགག་འགྱུར་ཞིང༌།། དེ་ཟད་པས་ནི་སྐྱེ་བ་ཟད།། ཅེས་དང༌། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར། ངར་འཛིན་ལས་བྱུང་ཕུང་པོ་
རྣམས།། ངར་འཛིན་དེ་ནི་དོན་དུ་རྫུན།། གང་གིས་ས་བོན་རྫུན་པ་དེའི།། སྐྱེ་བ་བདེན་པ་ག་ལ་ཞིག། ཕུང་པོ་དེ་ལྟར་མི་བདེན་པར།། མཐོང་ནས་ངར་འཛིན་སྤོང་བར་འགྱུར།། ངར་འཛིན་པ་དག་སྤངས་
ནས་ནི།། ཕྱིས་ནི་ཕུང་པོ་འབྱུང་མི་འགྱུར།། ཞེས་པ་ལྟར་རོ།། བདག་མེད་ན་བདག་གི་བ་ཡང་མེད་དམ་ཞེ་ན། གང་ཕྱིར་བྱེད་པོ་མེད་ཅན་ལས་མེད་པ།། དེ་ཕྱིར་བདག་གི་བདག་མེད་པར་ཡོད་མིན།། དེ་ཕྱིར་བདག་དང་བདག་གི་སྟོང་ལྟ་ཞིང༌།། རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར།།༡༦༥ཞེས་གསུངས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་རྫ་མཁན་མེད་པར་བུམ་པ་མི་སྲིད་པ་བཞིན་བྱེད་པོ་མེད་པར་ལས་མེད་དེ། བྱེད་པོའི་བྱ་བ་འཇུག་ཡུལ་ཉིད་ལ་ལས་སུ་བཏགས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་བདག་གི་བ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱེད་པོའི་བདག་མེད་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་ཕུང་པོ་བདག་དང་བདག་གི་བས་སྟོང་པར་བལྟ་ཞིང༌། འཁོར་བ་མ་

313

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པགཟིགས་པ་ན་རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར་ཏེ། གཟུགས་སོགས་མ་དམིགས་པ་ན་དེ་ལ་ཆགས་སོགས་ཀྱི་རྟོག་པ་མི་འབྱུང་བས་ཉན་རང་དག་ལེན་པ་མེད་པར་མྱ་ངན་ལས་
འདའ་ལ། བྱང་སེམས་ནི་བདག་མེད་རྟོགས་ཀྱང་སྙིང་རྗེའི་དབང་གིས་སྲིད་པའི་རྒྱུན་འཛིན་པར་བྱེད་པའོ།།གསུམ་པ་དེས་རིགས་ཅན་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བཏགས་པ་ཙམ་ཏུ་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།
དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་བརྟེན་ནས་བཏགས་པར་བསྟན། རྒྱུ་འབྲས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་པོ་རྣམས་ད པྱད་ན་མི་རྙེད་ཀྱང་གྲགས་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག ། ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་བདེན་
པ་གཉིས་དང་མི་འགལ་བའོ། ། དང་པོ་ནི། བུམ་པ་སྣམ་བུ་རེ་ལྡེ་དམག་དང་ནགས་ཚལ་ཕྲེང་བ་ལྗོན་ཤིང་དང༌།། ཁང་ཁྱིམ་ཤིང་རྟ་ཕྲན་དང་མགྲོན་གནས་ལ་སོགས་དངོས་རྣམས་གང་དག་དང༌།། དེ་བཞིན་གང་དག་སྒོ་ནས་སྐྱེ་འདིས་བསྙད་པ་དེ་རྣམས་རྟོགས་བྱ་སྟེ།། གང་ཕྱིར་ཐུབ་དབང་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལྷན་ཅིག་རྩོད་མི་མཛད་ཕྱིར་རོ།།༡༦༦ཞེས་གསུངས་ཏེ། བདག་དང་དེའི་ཉེར་ལེན་ཤིང་རྟ་དང་མཚུངས་པ་ལྟར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དེ་དང་འདྲ་བར་བསྒྲེ་བ་ནི། བུམ་པ་སྣམ་བུ་རེ་ལྡེ་དམག་དང་ནགས་ཚལ་ཕྲེང་བ་ལྗོན་ཤིང་དང་ཁང་ཁྱིམ་ཤིང་རྟ་ཕྲན་དང་མགྲོན་གནས་ལ་སོགས་དངོས་པོ་རྣམས་ཇི་སྙེད་པ་གང་དག་དེ་དག་ནི་ཤིང་རྟ་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་

བརྒྱ་ ང་བདུན་

314

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བདུན་གྱིས་དཔྱད་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལས་གཞན་དུ་རང་གི་ཡན་ལག་ཚོགས་ལ་བརྟེན་ནས་གྲགས་པར་ཡོད་དོ་ཞེས་འཇོག་པ་དེ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་གང་དག་རྒྱུ་མཚན་འདི་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་སྐྱེ་བོ་
སྟེ་འགྲོ་བ་འདིས་བསྙད་དེ་ཐ་སྙད་བྱས་པ་དེ་རྣམས་མ་བརྟགས་གྲགས་པས་བཞག་པར་རྟོགས་པར་བྱ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཐུབ་དབང་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་དང་ལྷན་ཅིག་རྩོད་པ་མི་མཛད་པར་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ནི་ང་དང་ལྷན་ཅིག་རྩོད། ང་ནི་འཇིག་རྟེན་དང་ལྷན་ཅིག་མི་རྩོད་ཅེས་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ཐ་སྙད་དུ་མི་འགོག་པར་འཆད་དོ།།གཉིས་པ་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་བདེན་པ་གཉིས་
དང་མི་འགལ་བ་ནི། ཡན་ལག་ཡོན་ཏན་འདོད་ཆགས་མཚན་ཉིད་དང་ནི་བུད་ཤིང་ལ་སོགས་དང༌།། ཡོན་ཏན་ཅན་ཡན་ལག་ཅན་ཆགས་དང་མཚན་གཞི་མེ་ལ་སོགས་དོན་དག། དེ་རྣམས་ཤིང་རྟའི་རྣམ་དཔྱད་བྱས་པས་རྣམ་བདུན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང༌།། དེ་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པར་འཇིག་རྟེན་གྲགས་པའི་སྒོ་ནས་ཡོད་པ་ཡིན།།༡༦༧ཞེས་གསུངས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ན་དངོས་པོ་གང་གིས་ཐ་སྙད་ཇི་ལྟར་འདོགས་ཤེ་ན། ཡན་ལག་ཡོན་ཏན་འདོད་ཆགས་མཚན་ཉིད་དང་ནི་བུད་ཤིང་ལ་སོགས་དང་ཞེས་པ་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཡན་ལག་ཅན་དང༌། ཡོན་ཏན་ཅན་དང༌། ཆགས་པ་དང༌། མཚན་གཞི་དང༌། མེ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དེ་དག་སྔ་ཕྱི་སྦྱར་ནས་དེ་རྣམས་ཤིང་

315

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པརྟ་ལྟར་རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་རྣམ་དཔྱད་བྱས་པས་ཏེ་བཙལ་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང༌། དཔྱད་པ་དེ་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པར་མ་དཔྱད་འཇིག་རྟེན་གྲགས་པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་དེ་དག་ཡོད་པ་ཡིན་
ཏེ། ཇི་ལྟར་བུམ་པ་ཡན་ལག་ཅན་ཡིན་ལ། གྱོ་མོ་ལ་སོགས་པ་དག་དེའི་ཡན་ལག་ཡིན་ཞིང༌། བུམ་པ་ཡོན་ཏན་ཅན་ཡིན་ལ། མེ་རིས་སྔོ་བསངས་ལ་སོགས་པ་དེའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་དང་བུམ་པ་མཚན་
གཞི་ཡིན་ལ། ལྟོ་བ་ལྡིར་བ་དང་མཆུ་འཕྱང་བ་དང་མགྲིན་པ་རིང་བ་སོགས་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་བཞིན་སྣམ་བུ་ལ་སོགས་ལའང་སྦྱར་རོ།། འདོད་ཆགས་ནི་ལྷག་པར་ཞེན་པ་སེམས་ལས་བྱུང་བའོ།།
ཆགས་པ་ནི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་རྟེན་སེམས་སམ་གང་ཟག་གོ།། མེ་ནི་སྲེག་པར་བྱེད་པའོ།། བུད་ཤིང་ནི་བསྲེག་པར་བྱ་བའོ།། དེ་ལ་ཡན་ལག་རྒྱུར་བྱས་ནས་ཡན་ལག་ཅན་དུ་འདོགས་ལ། ཡན་ལག་ཅན་ལ་བལྟོས་ནས་ཡན་ལག་ཏུ་འདོགས་པས་ཤིང་རྟའི་དཔེ་དང་མཚུངས་ཏེ། བུད་ཤིང་ལ་བལྟོས་ཏེ་མེ་ཡིན་ལ། མེ་ལ་བལྟོས་ནས་བུད་ཤིང་ཡིན་པའི་བར་དུའོ།། དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ཉིད་སོགས་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་ཙམ་ཡིན་གྱི། རིགས་པའི་དཔྱད་པ་མི་བཟོད་པས་བདེན་གཉིས་མི་འགལ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ།།གཉིས་པ་རྒྱུ་འབྲས་བྱེ་བྲག་

བརྒྱ་ ང་བརྒྱད་

316

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཏུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། རྒྱུ་འབྲས་ཕན་ཚུན་བལྟོས་ཙམ་དུ་བསྟན། རྒྱུ་འབྲས་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་དགག་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། མིན་ན་མི་འཐད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་རྒྱུ་ཡིས་བསྐྱེད་པར་བྱ་
བསྐྱེད་དེ་ལྟ་ན་དེ་རྒྱུ་ཡིན་ཞིང༌། །གལ་ཏེ་འབྲས་བུ་མི་བསྐྱེད་ན་ནི་དེ་མེད་རྒྱུ་མེད་ཅན་དུ་འགྱུར།། འབྲས་བུ་ཡང་ནི་རྒྱུ་ཡོད་གྱུར་ན་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དེ་ཡི་ཕྱིར།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཡན་ལག་སོགས་བལྟོས་བཞག་གིས་གྲུབ་པ་དེ་
བཞིན་དུ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱང་བལྟོས་བཞག་གིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་གལ་ཏེ་རྒྱུ་ཡིས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་དེ་ལྟར་ན་དེ་རྒྱུ་ཡིན་ཞིང༌། གལ་ཏེ་རྒྱུ་དེས་འབྲས་བུ་མི་བསྐྱེད་ན་ནི་འབྲས་
བུ་དེ་མེད་པས་རྒྱུའི་ཐ་སྙད་རྒྱུ་མེད་ཅན་དུ་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུ་དེ་རྒྱུར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་མེད་པར་རྒྱུ་ཡིན་ན་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་ཉིད་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྒྱུ་ཡིན་མིན་ནི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་མིན་གྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ལས་འཇོག་གོ།། འབྲས་བུ་ཡང་ནི་རྒྱུ་ཡོད་པར་གྱུར་ན་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞིང༌། མེད་ན་མི་སྐྱེ་བ་དེའི་ཕྱིར་རྒྱུ་འབྲས་བལྟོས་བཞག་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ནི་མིན་ནོ།།གཉིས་པ་མིན་ན་མི་འཐད་པ་ནི། གང་ལས་གང་ཞིག་འགྱུར་བ་གང་ཞིག་ལས་སྔར་གང་ཞིག་འགྱུར་དེ་སྨྲོས།།༡༦༨ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཁྱོད་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པར་སེམས་ན་རྒྱུའམ་འབྲས་བུ་སྔར་གྲུབ་པ་གང་ལས་རྒྱུའམ་འབྲས་བུ་ཕྱིས་

317

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པའབྱུང་བ་གང་ཞིག་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བ་བརྟེན་པ་གང་ཞིག་ལས་སྔར་བརྟེན་པ་གང་ཞིག་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བ་དེ་སྨྲོས་ཤིག ། སྨྲ་མི་ནུས་པས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་གདགས་པ་ཡང་ཤིང་རྟ་ལྟར་
རྒྱུར་བྱས་ནས་འབྱུང་གི། རང་གི་ངོ་བོས་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་རྒྱུ་འབྲས་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། མཚུངས་པ་སྤང་བའོ། ། དང་པོ་ལ་གསུམ། ཕྲད་མ་ཕྲད་བརྟགས་ནས་
དགག ། འཇོག་བྱེད་མེད་པའི་རྒྱུ་མི་འཐད། དབུ་མ་པ་ལྟར་ན་མི་འགལ་བའོ། ། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིས་ཕྲད་ནས་འབྲས་སྐྱེད་བྱེད་ན་དེ་ཡི་ཚེ།། དེ་དག་ནུས་པ་གཅིག་པས་སྐྱེད་བྱེད་འབྲས་བུ་ཐ་དད་མེད་འགྱུར་ཞིང༌།།
སོ་སོར་ན་ནི་རྒྱུ་འདི་རྒྱུ་མིན་རྣམས་དང་ཁྱད་པར་མེད་འགྱུར་ལ།། གཉིས་པོ་འདི་དག་སྤངས་ནས་རྟོག་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་པར་འགྱུར་མ་ཡིན།།༡༦༩ཞེས་གསུངས་ཏེ། གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་འབྲས་བུ་རང་བཞིན་གྱིས་བསྐྱེད་ན་ཕྲད་ནས་སམ་མ་ཕྲད་པར་བསྐྱེད། དང་པོ་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིས་ཕྲད་ནས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ན་དེའི་ཚེ་ཆུ་ཀླུང་དང་རྒྱ་མཚོ་ཕྲད་པ་ལྟར་རྒྱུ་འབྲས་དེ་དག་ནུས་པ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པས་འདི་སྐྱེད་བྱེད་རྒྱུ་དང་དེ་བསྐྱེད་བྱ་འབྲས་བུའོ་ཞེས་ཐ་དད་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་ལྟར་ན་འབྲས་བུ་རྒྱུས་བསྐྱེད་པར་མི་འགྱུར་རོ།། མ་ཕྲད་པར་རྒྱུ་འབྲས་སོ་སོར་ཡོད་པ་ལས་བསྐྱེད་ན་ནི་སཱ་ལུའི་རྒྱུས་མ་ཕྲད་པའི་ནས་

བརྒྱ་ ང་དགུ་

318

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཀྱི་འབྲས་བུ་གཞན་མི་བསྐྱེད་པ་ལྟར་འབྲས་བུ་མི་བསྐྱེད་པའམ། ཡང་ན་འབྲས་བུ་ཡིན་མིན་ཀུན་རྒྱུ་ཡིན་མིན་ཀུན་གྱིས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་ཏེ། མ་ཕྲད་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྒྱུ་འདི་རྒྱུ་མིན་
རྣམས་དང་ཁྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་ན་དེ་ཡང་ཁྱེད་མི་འདོད་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཡོད་ན་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཕྲད་མ་ཕྲད་གཉིས་པོ་འདི་དག་སྤངས་ནས་རྟོག་པ་གཞན་ཡང་གསུམ་པ་
ཡོད་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱུས་འབྲས་བུ་མི་བསྐྱེད་པ་ཁོ་ནའོ།།གཉིས་པ་འཇོག་བྱེད་མེད་པའི་རྒྱུ་མི་འཐད་པ་ནི། ཅི་སྟེ་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པར་མི་བྱེད་དེ་ཕྱིར་འབྲས།།
ཞེས་བྱ་ཡོད་མིན་འབྲས་བྲལ་རྒྱུ་ནི་རྒྱུ་མེད་ཅན་འགྱུར་ཡོད་པའང་མིན།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེས་ན་ཅི་སྟེ་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པར་མི་བྱེད་ན་དེའི་ཕྱིར་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱ་ཡོད་པ་མིན་ལ། འབྲས་བུ་དང་བྲལ་བའི་རྒྱུ་ནི་རྒྱུའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མེད་ཅན་དུ་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པ་ནི་འབྲས་བུ་ལ་བལྟོས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་རྒྱུར་འཇོག་པ་ལའང་རྒྱུ་མེད་པར་ཡོད་པའང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྒྱུ་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་དབུ་མ་པ་ལྟར་ན་མི་འགལ་བ་ནི། གང་ཕྱིར་འདི་དག་གཉིས་ཆར་ཡང་ནི་སྒྱུ་མ་དང་འདྲ་དེ་ཡི་ཕྱིར།། བདག་ལ་སྐྱོན་དུ་མི་འགྱུར་འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱང་ཡོད།།༡༧༠

319

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཅེས་གསུངས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་རྒྱུས་འབྲས་བུ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་ཅེ་ན། རྒྱུ་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྨྲ་བ་ལ་དཔྱད་པ་འདི་འཇུག་གི། གང་གི་ཕྱིར་ཁོ་བོ་ཅག་ལྟར་ན་དངོས་པོ་
ཐམས་ཅད་ལོག་པར་ཀུན་བརྟགས་པས་བསྐྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱུ་འབྲས་འདི་དག་གཉིས་ཆར་ཡང་ནི་སྒྱུ་མ་དང་འདྲ་བར་སྐྱེ་བ་མེད་ཀྱང༌། རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་དམིགས་པའི་སྐྲ་ཤད་ལྟར་རྟོག་པའི་ཡུལ་གྱི་
དངོས་ཆོས་འདི་ལ་དཔྱད་དུ་མེད་དེ། དེའི་ཕྱིར་དབུ་མ་པ་བདག་ལ་རྒྱུ་འབྲས་ཕྲད་མ་ཕྲད་སོགས་བརྟགས་པའི་སྐྱོན་དུ་མི་འགྱུར་ཞིང༌། འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་པོ་མ་དཔྱད་སྣང་བ་རྣམས་ཀྱང་གཞན་ངོར་
ཡོད་པར་སྨྲ་བ་ལ་གནོད་པ་མེད་དོ།།གཉིས་པ་མཚུངས་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ། ལན་ནོ། ། དང་པོ་ལ་གསུམ། མཚུངས་པ་འགོད་པ། དེས་ན་སུན་འབྱིན་དུ་མི་འགྱུར་བ། སྐྱོན་གཞན་ཡང་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། སུན་འབྱིན་འདིས་སུན་དབྱུང་བྱ་ཕྲད་ནས་འབྱིན་ནམ་མ་ཕྲད་པར།། ཡིན་ཞེས་ཉེས་པ་འདིར་ནི་ཁྱོད་ལའང་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྒྱུ་འབྲས་ཕྲད་པ་དང་མ་ཕྲད་པ་གང་ལས་སྐྱེ་ཞེས་སྨྲས་པ་དེ་ཁྱོད་ལའང་མཚུངས་སོ་ཞེས་རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་སུན་འབྱིན་འདིས་སུན་དབྱུང་བྱ་དང་ཕྲད་ནས་སུན་འབྱིན་ནམ་མ་ཕྲད་པར་འབྱིན། ཕྲད་ནས་ཡིན་ན་དེ་དག་ནུས་

བརྒྱ་ དྲུག་ཅུ་

320

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པ་གཅིག་པས་ཐ་དད་མེད་པར་འགྱུར། མ་ཕྲད་པས་ཡིན་ན་སུན་འབྱིན་མི་ནུས་པའམ་ཡང་ན་ཐམས་ཅད་སུན་འབྱིན་པར་འགྱུར་ཞེས་སྔར་བཤད་པའི་ཉེས་པ་འདིར་ནི་ཁྱོད་ལའང་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ།
རྟོག་པ་གཉིས་པོ་སྤངས་ནས་རྟོག་པ་གསུམ་པའང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་དེས་ན་སུན་འབྱིན་དུ་མི་འགྱུར་བ་ནི། གང་ཚེ་དེ་སྐད་སྨྲ་ཞིང་རང་ཕྱོགས་ཁོ་ན་རྣམ་འཇོམས་པ།། དེ་ཚེ་ཁྱོད་ཀྱིས་སུན་དབྱུང་སུན་ནི་འབྱིན་
པར་ནུས་མ་ཡིན།།༡༧༡ཞེས་གསུངས་ཏེ། གང་གི་ཚེ་རྒྱུ་འབྲས་ཕྲད་པ་དང་མ་ཕྲད་པར་བསྐྱེད་ཅེས་དེ་སྐད་སྨྲ་ཞིང་རྩོད་པ་དེ་ལ་བརྟགས་པ་འདི་མཚུངས་པས་རང་གི་སུན་དབྱུང་བྱ་འབྱིན་བྱེད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཁོ་
ན་རྣམ་པར་འཇོམས་པ་དེའི་ཚེ་དབུ་མ་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་སུན་འབྱིན་གྱིས་སུན་དབྱུང་བྱ་རྒྱུ་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་སུན་འབྱིན་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་སུན་འབྱིན་ཉིད་སུན་ཕྱུང་བའི་ཤུགས་ཀྱིས་ན་རྒྱུ་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ།།གསུམ་པ་སྐྱོན་གཞན་ཡང་བསྟན་པ་ནི། གང་ཕྱིར་རང་གི་ཚིག་ལའང་ཐལ་བ་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་ཀྱི།། རིགས་པ་མེད་པར་དངོས་མཐའ་དག་ལ་སྐུར་འདེབས་དེ་ཡི་ཕྱིར།། ཁྱོད་ནི་སྐྱེ་བོ་དམ་པས་བཞེད་མི་འགྱུར་ཞིང་གང་གི་ཕྱིར།། ཁྱོད་ལ་རང་ཕྱོགས་མེད་པས་སུན་ཅི་ཕྱིན་དུ་རྒོལ་བའང་ཡིན།།༡༧༢ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཡང་སྐྱོན་འདི་ལྟར་ཡོད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་དབུ་མ་པ་ཁྱོད་རང་གི་སུན་

321

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པའབྱིན་གྱི་ཚིག་ལའང་ཕྲད་མ་ཕྲད་ཀྱི་ཐལ་བ་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་གིས་རིགས་པ་མེད་པར་དངོས་པོ་གནས་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ལ་ཕྲད་མ་ཕྲད་བརྟགས་པའི་སྒོ་ནས་
དངོས་པོ་མཐའ་དག་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། མ་ཕྲད་པར་མཚུངས་པས་མ་ཕྲད་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་ཞེས་པ་འདི་རིགས་པ་འཐད་ལྡན་མིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མ་ཕྲད་པར་མཚུངས་
ཀྱང་མ་ཕྲད་པར་ཁབ་ལེན་གྱིས་རུང་ཡུལ་ན་གནས་པའི་ལྕགས་འདྲེན་པ་དང༌། མ་ཕྲད་པར་མིག་གིས་རུང་ཡུལ་ན་གནས་པའི་གཟུགས་བཟུང་བས་མ་ཕྲད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་མི་བསྐྱེད་པ་
མིན་པ་ལྟར་རྒྱུས་ཀྱང་མ་ཕྲད་པར་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་དུ་ཟིན་ཀྱང༌། མ་ཕྲད་པ་ཐམས་ཅད་མི་བསྐྱེད་ཀྱི། འབྲས་བུ་རུང་བ་ཁོ་ན་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེའི་ཕྱིར་ཁྱོད་ནི་སྐྱེ་བོ་དམ་པས་བཞེད་པར་མི་འགྱུར་བ་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་ཅིང༌། དེར་མ་ཟད་ཁྱོད་ནི་སུན་ཅི་ཕྱིན་དུ་རྒོལ་བའང་ཡིན་ཏེ། གང་ཕྱིར་ཁྱོད་ལའང་ཕྱོགས་གཏན་མེད་ཅིང༌། གཞན་ཕྱོགས་སེལ་བར་བྱེད་པས་དེའི་ཕྱིར་སུན་ཅི་ཕྱིན་དུ་རྒོལ་བ་པ་བཞད་གད་ཀྱི་ཆེད་ཙམ་ལས་ངལ་བ་འབྲས་བུ་མེད་པའི་རྒོལ་བར་ཟད་དོ།།གཉིས་པ་ལན་ལ་ལྔ། ཐལ་བ་མི་མཚུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་བསྟན། རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་སུན་འབྱིན་གྱིས་སུན་འབྱིན་

བརྒྱ་ རེ་གཅིག་

322

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ནུས་པར་དཔེས་སྒྲུབ། གཞན་གྱི་འདོད་པ་མ་རྟོགས་པར་དགག་པ་བྱེད་པ་མི་རིགས། ལམ་བཟང་བཏང་ནས་ལམ་ངན་གྱིས་འཇིག་རྟེན་ལ་གནོད་པར་མི་རིགས། སུན་འབྱིན་གྱི་ལམ་གཞན་ཡང་རྒྱ་ཆེར་
རྟོགས་པར་བྱ་བའོ། ། དང་པོ་ནི། སུན་འབྱིན་པས་སུན་དབྱུང་བྱ་མ་ཕྲད་སུན་ནི་འབྱིན་བྱེད་དམ།། འོན་ཏེ་ཕྲད་ནས་ཡིན་ཞེས་སྨྲས་ཟིན་ཉེས་པ་འདིར་གང་ལ།། ངེས་པར་ཕྱོགས་ཡོད་དེ་ལ་འགྱུར་གྱི་བདག་ལ་ཕྱོགས་འདི་ནི།། ཡོད་པ་མིན་
པས་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་འདི་ནི་སྲིད་མ་ཡིན།།༡༧༣ཞེས་གསུངས་ཏེ། སུན་འབྱིན་པས་སུན་དབྱུང་བྱ་མ་ཕྲད་པར་སུན་འབྱིན་བྱེད་དམ། འོན་ཏེ་ཕྲད་ནས་ཡིན་ཞེས་རང་ཚིག་ལའང་ཐལ་བ་མཚུངས་པའི་ལྟག་
ཆོད་ཡིན་པར་སྨྲས་ཟིན་པའི་ཉེས་པ་འདིར་གང་ལ་སུན་འབྱིན་དབྱུང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྨྲ་བའི་ངེས་པར་ཕྱོགས་ཡོད་དེ་ལ་འགྱུར་གྱི། དབུ་མ་པ་བདག་ལ་སུན་འབྱིན་དབྱུང་གདོད་ནས་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་འདི་ནི་ཡོད་པ་མིན་པས་རང་ཚིག་ལ་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་མཚུངས་པ་འདི་ནི་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སུན་འབྱིན་དབྱུང་ཕྲད་མ་ཕྲད་གང་ལས་ཀྱང་སུན་ཕྱུང་བར་སྨྲ་བསམ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས། ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར། ཅི་སྐྱེས་པའི་ཆོས་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རམ། འོན་ཏེ་མ་སྐྱེས་པའི་ཆོས་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། རབ་འབྱོར་གྱིས་

323

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པསྨྲས་པ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ། ཁོ་བོ་ནི་སྐྱེས་པའི་ཆོས་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་མི་འདོད་ལ། མ་སྐྱེས་པས་ཀྱང་མ་སྐྱེས་པའི་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་མི་འདོད་དོ།། ཤཱ་རིའི་བུས་
སྨྲས་པ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ཡང་ཅི་ཐོབ་པ་མེད་ཅིང་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མེད་དམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་ཐོབ་པ་ཡང་ཡོད། མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱི།
གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ།། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ། ཐོབ་པ་དང་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཡིན་ལ། རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་དང༌། ལན་གཅིག་ཕྱིར་འོང་བ་དང་། ཕྱིར་མི་འོང་བ་
དང༌། དགྲ་བཅོམ་པ་དང་། རང༌སངས་རྒྱས་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་པར་ནི་ཐོབ་པ་མེད་ཅིང་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མེད་དོ།། ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པས། སྐྱེས་མ་སྐྱེས་ཀྱི་ཆོས་ཐོབ་པ་དང་མ་ཐོབ་པ་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་བཀག་ནས། མ་དཔྱད་པར་དངོས་པོར་སྣང་བ་མ་བརྟགས་ཉམས་དགའ་ཙམ་དུ་སྣང་ཞིང༌། རིགས་ཤེས་ཚད་མ་དང༌། འཕགས་པའི་མཁྱེན་པ་ཚད་མས་མི་འགྲུབ་པའི་སླུ་ཆོས་རྫུན་སྣང་ཙམ་འདི་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཐོབ་པར་བརྗོད་པ་ཙམ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སུན་འབྱིན་དབྱུང་ཕྲད་མ་ཕྲད་གང་ལས་ཀྱང་སུན་ཕྱུང་བ་མ་

བརྒྱ་ རེ་གཉིས་

324

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

གྲུབ་ཀྱང་མ་དཔྱད་པར་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་དུ་སུན་འབྱིན་གྱིས་སུན་དབྱུང་བྱ་སུན་ཕྱུང་བར་བལྟོས་ནས་འཇོག་པར་བྱེད་དེ། སྤྲུལ་པས་སྤྲུལ་པ་སུན་འབྱིན་པ་དང༌། སྒྱུ་མས་སྒྱུ་མ་སུན་འབྱིན་པ་དང༌། རྨི་
ལམ་དུ་རིགས་པས་མི་རིགས་པར་སྨྲ་བ་སུན་འབྱིན་པ་དང༌། སྣང་བས་མུན་པ་སུན་འབྱིན་པ་ལྟར་ཤེས་དགོས་སོ།།གཉིས་པ་རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་སུན་འབྱིན་གྱིས་སུན་འབྱིན་ནུས་པར་དཔེས་སྒྲུབ་པ་
ནི། ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ཡོད་ཁྱད་པར་རྣམས།། གཟུགས་བརྙན་ལ་ཡང་གཟས་གཟུང་ལ་སོགས་རྣམས་ཚེ་མཐོང་འགྱུར་ལ།། ཉི་མ་དང་ནི་གཟུགས་བརྙན་རྣམ་པར་ཕྲད་དང་མ་ཕྲད་པར།། མི་རིགས་མོད་ཀྱི་བརྟེན་ནས་
ཐ་སྙད་ཙམ་ཞིག་འབྱུང་འགྱུར་ཞིང༌།།༡༧༤ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ཡོད་པའི་གཟས་བཟུང་བའི་ཁྱད་པར་རྣམས་ཆུ་དྭངས་པར་ཤར་བའི་ཉི་མའི་གཟུགས་བརྙན་ལ་ཡང་གཟས་བཟུང་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དེའི་ཚེ་མཐོང་བར་འགྱུར་ལ། དེའི་ཚེ་ཉི་མ་དང་ནི་གཟུགས་བརྙན་བརྟེན་པའི་ཆུ་རྣམ་པར་ཕྲད་ནས་གཟུགས་བརྙན་འཆར་ན་ནམ་མཁར་ཉི་མ་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང༌། མ་ཕྲད་པར་འབྲེལ་མེད་དུ་འཆར་ན་དེ་གཉིས་བར་རྫས་གཞན་གྱིས་ཆོད་པར་ཡང་འཆར་བས་དཔྱད་ན་གཟུགས་བརྙན་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་རིགས་མོད་ཀྱི། མ་དཔྱད་ན་ཆུ་དྭངས་པ་དང་ཉི་མའི་

325

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པརྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་བརྙན་དུ་དམིགས་པ་ཐ་སྙད་ཙམ་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞིང༌། ཉི་མའི་གཟུགས་བརྙན་ལ་ཉི་མའི་རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་ཉི་མ་གཟས་ཇི་ཙམ་དུ་ཟ་བར་རྟོགས་
པ་ངེས་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ།། དེས་ན་སུན་འབྱིན་དབྱུང་ཕྲད་མ་ཕྲད་ཀྱི་རང་བཞིན་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་བཞིན་སུན་འབྱིན་གྱིས་དབྱུང་བྱ་ཕྱུང་བར་འཇིག་རྟེན་དུ་ཐ་སྙད་འབྱུང་བའི་དཔེ་བཤད་མ་
ཐག་པ་ཉིད་དང༌། མི་བདེན་བཞིན་དུའང་རང་གི་བྱད་བཞིན་མཛེས་པར་བསྒྲུབ་བྱའི་ཕྱིར།། དེ་ནི་ཡོད་པ་ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་འདིར་ཡང་ཤེས་རབ་གདོང༌།། སྦྱང་བར་བྱ་ལ་ནུས་པ་མཐོང་བར་གྱུར་པའི་གཏན་ཚིགས་ནི།། འཐད་པ་དང་བྲལ་ལས་
ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ།།༡༧༥ཞེས་གསུངས་ཏེ། སླར་ཡང་མེ་ལོང་ནང་དུ་ཤར་བའི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་བྱད་བཞིན་ཉིད་དུ་མི་བདེན་བཞིན་དུའང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་བྱད་བཞིན་མཛེས་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་གཟུགས་བརྙན་དེ་ནི་བྱད་བཞིན་མཛེས་པར་བྱ་བའི་རྟེན་དུ་མ་དཔྱད་པར་ཡོད་པ་ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ་གཞན་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཁས་བླངས་པའི་རིགས་པས་དེ་ཉིད་ཀྱི་འདོད་པ་དགག་པའི་སྐབས་འདིར་ཡང་རྒོལ་བ་གང་གིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་གདོང་མི་ཤེས་པའི་དྲི་མ་སྦྱང་བར་བྱ་བ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་སུན་འབྱིན་གྱིས་གཞན་ངོར་སུན་

བརྒྱ་ རེ་གསུམ་

326

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

དབྱུང་བྱ་སུན་འབྱིན་པ་དང་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་མཐོང་བར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཚུལ་གྱི་འཐད་པ་དང་བྲལ་བ་ལས་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱ་
རྟོགས་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ།། དེས་ན་དབུ་མ་ཐལ་རང་གི་ཁྱད་པར་ནི་ཐ་སྙད་དུ་དབུ་མའི་ཆོས་ཚུལ་སོགས་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ལ་འཆད་རྩོད་རྩོམ་པས་གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་བཟློག་པ་ན་དེ་
བཟློག་ཆེད་ཀྱི་ལུང་དང་རིགས་པ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ཚད་མ་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡོད་ནས་དེའི་ལོག་ཕྱོགས་བཟློག་པར་འགྱུར་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་པ་མིན་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་གཞན་གྱི་ཚད་མའི་གྲགས་
བརྗོད་ཀྱི་རྗེས་ཟློས་ལས། དོན་དམ་པར་མ་ཟད་ཡང་དག་པར་འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་པར་ཡང་མི་འགྲུབ་པའི་ཆོས་འགོག་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་པ་ནི་ཐལ་འགྱུར་བ་དང༌། དེ་ལས་བཟློག་སྟེ་དོན་དམ་པར་ལོག་རྟོག་བཟློག་པའི་གཏན་ཚིགས་སོགས་ལ་དོན་དམ་པར་ཚད་མར་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་མེད་ཀྱང༌། ཐ་སྙད་དུ་ལོག་རྟོག་བཟློག་པ་ན་ཐ་སྙད་དུ་གཏན་ཚིགས་སོགས་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཁས་མ་བླངས་ན་དངོས་པོར་སྨྲ་བའི་ལོག་རྟོག་བཟློག་མི་ནུས་སོ་ཞེས་པ་ནི་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ཏེ། ཐལ་རང་གི་དབུ་མའི་གྲུབ་མཐའང་འདི་ཁོ་ནས་འབྱེད་ཅིང༌། གཞན་དུ་མ་དཔྱད་པ་ན་ཐ་སྙད་འཇོག་ཚུལ་མི་གཅིག་

327

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཔའི་བཞེད་པ་སོ་སོར་སྣང་བ་དེ་དག་གིས་ནི་ཐལ་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་གཉིས་སུ་འཇོག་བྱེད་མ་ཡིན་པས། འདི་ཙམ་ལས་གཞན་དུ་ཐལ་རང་གི་དབུ་མའི་ལྟ་བ་ལ་ཟབ་ཁྱད་ཡོད་པས།
དེས་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པས་རིལ་བ་ཁུར། འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་སེང་གེ་ལ་ཞོན། ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་གནོད་སྦྱིན་གྱི་དཔུང་ཚོགས་ཆེན་པོ་ཁྲིད་ནས་བྱོན་ཏེ་ཇི་ཙམ་དུ་
གསུངས་ཀྱང་ཁོ་བོས་ནི་དྲང་དོན་ལས་བདེན་སྙམ་དུ་མི་བགྱིད་དེ། འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་པར་སྔོན་བྱོན་པའི་ཐལ་རང་གི་དབུ་མ་སྨྲའོ་ཅོག་གི་ལུགས་ཀྱི་གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། སྟོན་པ་རྫོགས་
པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་གསུང་གིས། ཁྱོད་ཀྱིས་ཕ་མ་བསད་བྱ་ཞིང༌།། ཞེས་འཆད་པ་ལྟར་གོར་མ་ཆག་གོ།། ཞེས་གསུངས་སོ།།གསུམ་པ་གཞན་གྱི་འདོད་པ་མ་རྟོགས་པར་དགག་པ་བྱེད་པ་མི་རིགས་པ་ནི། གལ་ཏེ་རང་གི་བསྒྲུབ་བྱ་གོ་བྱེད་གཏན་ཚིགས་དངོས་གྲུབ་དང༌།། དངོས་སུ་གོ་བྱ་ཉིད་འགྱུར་བསྒྲུབ་བྱའི་ངོ་བོའང་ཡོད་འགྱུར་ན།། ཕྲད་པ་ལ་སོགས་རིགས་པ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བར་འགྱུར་ཞིག་ན།། དེ་ཡང་ཡོད་པ་མིན་པས་ཁྱོད་ཀྱི་ཡི་ཆད་འབའ་ཞིག་ཡིན།།༡༧༦ཞེས་གསུངས་ཏེ། གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་དབུ་མ་པ་ལ་རང་ལུགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་གོ་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་དང༌། གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་དངོས་སུ་གོ་བྱ་

བརྒྱ་ རེ་བཞི་

328

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ནུས་ཡུལ་གྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་གྲུབ་པའང་ཡོད་པར་འགྱུར་ན། བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་ཕྲད་པ་དང་མ་ཕྲད་པ་ལ་སོགས་ཀྱི་རིགས་པ་ཉེ་བར་སྦྱོར་ཞིང་སྦྱར་བ་དེས་སུན་འབྱིན་པར་
འགྱུར་བ་ཞིག་ན། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྟགས་སོགས་དེ་ཡང་ཡོད་པ་མིན་པས་ཁྱོད་ཀྱི་རང་གི་ལུགས་མི་རིགས་པས་ཕྱེ་མར་བྱས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་གྱི་རིགས་པར་བརྗོད་པ་ལ་མི་
རིགས་སོ་ཞེས་འགོད་པ་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་རྒྱུ་ཟད་དེ་ཡི་ཆད་འབའ་ཞིག་གིས་སྨྲ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་སྐྲ་ཤད་ཀྱིས་རབ་རིབ་ཅན་མིན་པ་ལ་མི་གནོད་པ་བཞིན་རང་བཞིན་མེད་
པ་ལ་མ་དཔྱད་པར་རྒྱུ་འབྲས་འཇོག་པ་ན་རང་བཞིན་དང་བཅས་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ལ་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་བཀོད་པས་ག་ལ་གནོད། དེས་ན་དངོས་སྨྲ་བས་དབུ་མ་པ་ལ་བརྒལ་བརྟག་ནི་རང་གི་རྟོག་པའི་རྒྱབ་ཀྱིས་བཀབ་ནས་བརྗོད་པར་ཟད་དེ། རང་འདོད་པའི་བཟློག་དོན་དབུ་མ་པས་ཀྱང་ངེས་པར་ཁས་ལེན་ནོ་སྙམ་ནས་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་ཅིང༌། རང་འདོད་པ་ལྟར་དབུ་མ་པས་ཀྱང་རང་ཕྱོགས་གཞན་ཕྱོགས་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་སུན་འབྱིན་དབྱུང་སོགས་འདོད་པར་བསམས་ནས་རྩོད་པ་ཡིན་པས། དངོས་སྨྲ་བས་དབུ་མ་པ་ལ་དགག་པར་བྱེད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་སྔའི་དོན་གཏན་མ་གོ་བར་རང་གི་རྣམ་

329

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པརྟོག་རྒོལ་བར་བསླངས་ནས་དགག་པར་བྱེད་པར་ཟད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་མིག་དང་ཁབ་ལེན་སོགས་མ་ཕྲད་པར་བྱ་བ་བྱེད་པའི་དཔེ་ལ་ཡང་དཔྱད་པ་ན་ཐལ་བ་མཚུངས་པས་
མི་འགྲུབ་སྟེ། བསྟན་བཅོས་ལས། མར་མེས་ཕྲད་པ་མེད་པར་ཡང༌།། གལ་ཏེ་མུན་པ་སེལ་བྱེད་ན།། འཇིག་རྟེན་ཀུན་ལ་གནས་པའི་མུན།། འདི་ན་གནས་པ་དེས་བསལ་འགྱུར།། ཞེས་དང༌། རྩོད་ཟློག་
ལས། ཡང་ན་མེ་དང་མ་ཕྲད་ཀྱང༌།། མུན་པ་སེལ་བར་བྱེད་ན་ནི།། འདི་ན་ཡོད་པ་གང་ཡིན་པས།། འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀུན་མུན་སེལ་འགྱུར།། ཞེས་སོ།།བཞི་པ་ལམ་བཟང་བཏང་ནས་ལམ་ངན་གྱིས་
འཇིག་རྟེན་ལ་གནོད་པར་མི་རིགས་པ་ནི། དངོས་རྣམས་མཐའ་དག་དངོས་པོ་མེད་པར་རྟོགས་སུ་གཞུག་པར་ནི།། ནུས་པར་ཆེས་སླ་ཇི་ལྟ་དེ་ལྟར་རང་བཞིན་གཞན་དག་ལ།། ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བདེ་བླག་ཏུ་ནི་ནུས་པ་མ་ཡིན་ནོ།། རྟོག་གེ་ངན་པའི་དྲ་བས་འཇིག་རྟེན་ཅི་སྟེ་འདིར་བཅོལ་བྱེད།།༡༧༧ཅེས་གསུངས་ཏེ། སྒྱུ་མ་དང་རྨི་ལམ་གཟུགས་བརྙན་སོགས་འཇིག་རྟེན་རང་ལ་གྲུབ་པའི་དཔེས་འཁོར་འདས་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་མཐའ་དག་དངོས་པོ་མེད་པར་རྟོགས་སུ་གཞུག་པར་ནི་ནུས་པར་ཆེས་སླ་བ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་ལྟར་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་ཡོད་པར་གཞན་དག་ལ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བདེ་བླག་ཏུ་ནི་འཛིན་པར་ནུས་པའི་ཐབས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་

བརྒྱ་ རེ་ལྔ་

330

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

སྟེ། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་ལ་གཉིས་ཀ་ལ་གྲགས་པའི་དཔེ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཁྱོད་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ལ་གནོད་པའི་ཆེད་དུ་སུ་ཞིག་གིས་རྦད་པ་ཡིན་ཀྱང་ཁྱོད་རང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་དར་
སྲིན་ལྟར་རྟོག་པའི་སྦུབས་ཀྱིས་གཏུམས་པའི་ཁར་ཀུན་ཏུ་བཏགས་པའི་རྟོག་གེ་ངན་པའི་དྲ་བའི་རྒྱ་ལ་ཚུད་པས་འཇིག་རྟེན་འདི་སྔར་དངོས་པོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ལས་ད་དུང་ཡང་ཅི་སྟེ་འདིར་བདེན་
འཛིན་གྱིས་བཅོལ་བར་བྱེད་དེ་མ་བཅོལ་ཀྱང་ཐོག་མེད་ནས་སྤྲོས་འཛིན་གྱིས་བཅོལ་ཏེ། བཅོལ་ནས་སྨྱོ་བས་འཁོར་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱ་མཚོའི་རྦ་ཀློང་དྲག་པོར་འཁོར་འདུག་པ་རེ་སྙིང་རྗེ་བའི་ཕྱིར།
དེས་ན་ཁོ་བོ་དབུ་མའི་རིགས་པ་ནི་ལྟག་ཆོད་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་རྩོད་པ་དེ་མི་རིགས་པས་དོར་བར་གྱིས་ཤིག། དེས་ན་འཁོར་འདས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་དོན་བྱེད་པ་དེ་ལྟར་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཡུལ་ཅན་མངོན་རྗེས་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་དེ། དེའི་གཞལ་བྱའི་ཡུལ་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་གཟུགས་བརྙན་བཞིན་ནོ།།ལྔ་པ་སུན་འབྱིན་གྱི་ལམ་གཞན་ཡང་རྒྱ་ཆེར་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ནི། སུན་འབྱིན་ལྷག་མ་གོང་དུ་བསྟན་པ་ཡང་ནི་ཤེས་བྱས་ནས།། ཕྲད་པ་ལ་སོགས་ཕྱོགས་ཀྱི་ལན་གྱི་ཆེད་དུ་འདིར་གཏང་བྱ།། སུན་ཅི་ཕྱིན་དུ་རྒོལ་བ་པ་ཡང་ཇི་ལྟར་ཡོད་མིན་པ།། དེ་སྐད་སྔར་བཤད་ལྷག་མ་ཕྱོགས་འདི་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱ།།༡༧༨

331

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཞེས་གསུངས་ཏེ། དེས་ན་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྟོན་པ་རྟེན་འབྱུང་རྣམ་པར་བཞག་པ་དང༌། གང་ཟག་གིས་བདག་མེད་སྟོན་པ་བརྟེན་ནས་
གདགས་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་དང༌། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་དང༌། རྣམ་བདུན་གྱིས་དཔྱད་པ་སོགས་སུན་འབྱིན་ལྷག་མ་གོང་དུ་བསྟན་པ་ཡང་ནི་ཤེས་བྱས་ནས་ཏེ་དྲན་པར་བྱས་ནས་ཅི་རྒྱུ་འབྲས་
ཕྲད་ནས་སྐྱེད་པར་བྱེད་དམ། མ་ཕྲད་པར་སྐྱེད་པར་བྱེད་ཅེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ལན་གྱི་ཆེད་དུ་སུན་འབྱིན་དབྱུང་སོགས་མཐའ་བཞིར་མི་སྐྱེ་ཞིང༌། རིགས་པ་རྣམ་བདུན་གྱིས་མི་རྙེད་པས་ཕྲད་
མ་ཕྲད་བརྟགས་ནས་སུན་མི་འབྱིན་ཀྱང༌། མ་དཔྱད་པར་གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་སེལ་བྱེད་དུ་སུན་འབྱིན་ནོ་ཞེས་འདིར་ཡང་སུན་འབྱིན་པའང་ཕྱེ་སྟེ་བརྗོད་པར་བྱའོ།། མཐའ་བཞི་དང་རྣམ་པ་བདུན་དང་ཕྲད་མ་ཕྲད་སོགས་བརྟགས་ན་སྐྱེ་བ་དང་རྙེད་པ་དང་སུན་འབྱིན་པ་མི་འགྲུབ་ཀྱང༌། མ་དཔྱད་པའི་ཐ་སྙད་དུ་སྐྱེ་རྙེད་སུན་འབྱིན་པ་མི་འགལ་ལོ།། སུན་ཅི་ཕྱིན་དུ་རྒོལ་བ་པ་ཡང་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་སྟེ། གཞན་གྱི་རྟོག་པ་དོན་ལ་མི་གནས་པར་བཟློག་པ་ཙམ་ལས་རང་ཕྱོགས་བཞག་ནས་གཞན་ཕྱོགས་སེལ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བསལ་བྱའི་དངོས་པོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། མུ་སྟེགས་

བརྒྱ་ རེ་དྲུག་

332

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

རྐང་མིག་པས་དངོས་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་བྱས་པ་འདི་ཁྱབ་བྱེད་དུ་མཚན་ཉིད་ཡང་དག་པར་འགྱུར་བས་དེ་ལ་ནི་སུས་ཀྱང་རང་གི་ཕྱོགས་མ་བཞག་ཀྱང་འགྲུབ་ཅིང༌། ཁྱབ་བྱེད་བྱས་པ་དེ་ཁྱབ་བྱེད་མ་བྱས་
པ་གཞན་གྱི་ཕྱོགས་ནི་ངེས་པར་བཟློག་པ་སྟེ་བསལ་བར་བྱས་པ་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པའོ་ཞེས་རྫས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཁས་བླངས་ནས་སུན་ཅི་ཕྱིན་དུ་རྒོལ་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་གཞན་ཕྱོགས་བཟློག་
པའི་ཟློག་ཕྱོགས་ཀྱང་རང་ལུགས་ལ་མེད་ཅེས་བརྗོད་པ་ལས་དོན་གྱིས་ཡོད་པར་སོང་བའི་ཕྱིར། དབུ་མ་པ་ཁོ་བོ་ཅག་ནི་གཞན་ཕྱོགས་སུན་ཅི་ཕྱིན་དུ་རྒོལ་བ་ཡང་མིན་ཏེ། རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་བཞག་རྒྱུ་
ཡོད་བཞིན་མ་བཞག་པ་དང༌། གཞན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་དགག་བྱ་ཡོད་བཞིན་དགག་པའང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུ་དེ་སྐད་སོགས་སྔར་བཤད་ཀྱི་སུན་འབྱིན་ལྷག་མ་རྣམས་ནི། བདག་ལ་ཕྱོགས་འདི་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་འདི་ནི་སྲིད་པ་མ་ཡིན། ཞེས་སོགས་ཕྱོགས་འདི་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱའོ།། དེས་ན། དེ་ཉིད་དེ་ལས་བྱུང་མིན་ཞེས་པ་ནས། རྣམ་དཔྱོད་པ་ནི་མྱུར་དུ་གྲོལ་བར་འགྱུར།། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གསལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་ལ། ཉོན་མོངས་སྐྱོན་རྣམས་མ་ལུས་འཇིག་ཚོགས་ལ།། ཞེས་པ་ནས་འདི་ཡན་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གསལ་བར་བྱས་སོ།།

333

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པགཉིས་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། བདག་མེད་འདི་ནི་འགྲོ་བ་རྣམ་དགྲོལ་ཕྱིར།། ཆོས་དང་གང་ཟག་དབྱེ་བས་རྣམ་གཉིས་གསུངས།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེས་ན་བདག་མེད་པ་སྟོན་ཞིང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བ་
བརྗོད་ན། བདག་མེད་འདི་ནི་མདོར་བསྡུ་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་གསུངས་ཏེ། གདུལ་བྱའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་
སྒྲིབ་ལས་རྣམ་པར་དགྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ།། དེ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་ནི་ཉན་རང་གྲོལ་བའི་ཆེད་དུ་བསྟན་ལ། བྱང་སེམས་རྣམས་ཀུན་མཁྱེན་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་གཉིས་ཀ་བསྟན་ཏོ།།
ཉན་རང་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཉན་རང་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རྟེན་འབྱུང་རྐྱེན་འདི་པ་ཙམ་མཐོང་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟར་ན་ཡང་དེ་དག་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཡོངས་རྫོགས་བསྒོམ་པ་མེད་དེ། ཤེས་བྱ་ཤེས་པ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལྷུར་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གིས་དུས་ཐུང་ངུར་བདག་རྒྱུད་ཀྱི་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་ཆོས་བདག་མེད་པར་བསྒོམ་པས་ཁམས་གསུམ་ན་སྤྱོད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཙམ་ཞིག་སྤངས་ཤིང༌། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མ་ལུས་པར་བསྒོམ་པ་ནི་ཡོད་ལ། བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་དུ་མར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་

བརྒྱ་ རེ་བདུན་

334

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་མཐའ་ཡས་པ་དང་རོ་གཅིག་པར་འབྲེལ་བའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་དོན་དམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་བདག་མེད་པ་ཆོས་ཅན་དེ་སྙེད་ཀྱི་གྲངས་
དང་མཉམ་པར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་སོག་པར་བྱེད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་ཐོབ་ལ། ཉན་རང་གིས་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་བྱང་
ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་རྒྱས་པ་དང་ཟུང་དུ་མི་འཇུག་པར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཉིས་ཡ་བྲལ་བར་བསྒོམ་པས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་དབྱིངས་ལ་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་
རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་ཀྱང་ཆོས་སྐུའི་ཡོན་ཏན་སྣ་གཅིག་ཀྱང་མི་འབྱུང་ངོ༌།།གཉིས་པ་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ་གཉིས། མཚམས་སྦྱོར་བ། དོན་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་སྟོན་པས་སླར་ཡང་འདི་ཉིད་ནི།། གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་ཕྱེ་སྟེ་རྣམ་མང་གསུངས།།༡༧༩ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་སྟོན་པས་སླར་ཡང་བདག་མེད་གཉིས་པོ་འདི་ཉིད་ནི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་ཕྱེ་སྟེ་བཞི་དང༌། བཅུ་དྲུག་སོགས་རྣམ་པ་མང་པོར་གསུངས་སོ།།གཉིས་པ་དོན་བཤད་པ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད། དོན་བསྡུ་བའོ། ། དང་པོ་ནི། སྤྲོས་དང་བཅས་པར་སྟོང་པ་ཉིད།། བཅུ་དྲུག་བཤད་ནས་མདོར་བསྡུས་ཏེ།། སླར་ཡང་བཞིར་

335

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པབཤད་དེ་དག་ནི།། ཐེག་ཆེན་དུ་ཡང་བཞེད་པ་ཡིན།།༡༨༠ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདིར་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་ལ་མདོ་ལེ་བརྒྱད་མར་ཉི་ཤུ་དཀྱུས་གཅིག་ལ་གསུངས་ཤིང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཕགས་སེང་གིས་
ཉི་ཤུའི་གྲངས་ངེས་མཛད་ལ། བརྒྱད་སྟོང་པ་དང་རྒྱུད་སྡེ་རྣམས་ལས་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཏུ་གསུངས་ཤིང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དབུས་མཐའ་དང༌། བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྡུ་སོགས་ལས་བཅུ་དྲུག་ཏུ་གྲངས་
ངེས་མཛད་ཅིང༌། མདོ་ལེ་མང་ལས། ཐོག་མར་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་དང༌། ཡང་གུད་དུ་སྟོང་ཉིད་བཞི་གསུངས་ཤིང༌། དེའི་དོན་བཞི་པོ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་འདུ་བར་དགོངས་ཏེ། འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེ་དང༌། གནོད་
འཇོམས་མཁན་པོ་སོགས་ཀྱིས་ཐ་མ་བཞི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་སྡུད་ཀྱང༌། འདིར་སློབ་དཔོན་གྱིས་དང་པོར་བཅུ་དྲུག་དང༌། ཡང་བཞི་བཤད་པའི་མདོའི་དོན་བཅུ་དྲུག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང༌། བཞི་ནི་མདོར་བསྡུས་པར་དགོངས་ཏེ། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ཕྱི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌།

བརྒྱ་ རེ་བརྒྱད་

336

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། མི་དམིགས་པ་སྟོང་
པ་ཉིད་དང༌། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དོ།། ཞེས་སྤྲོས་པ་དང་བཅས་པར་སྟོང་པ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཏུ་བཤད་ནས། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང༌། དངོས་པོ་ནི་དངོས་པོས་སྟོང་ངོ༌།། དངོས་པོ་མེད་
པ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པས་སྟོང་ངོ༌།། རང་བཞིན་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ངོ༌།། གཞན་གྱི་དངོས་པོ་ནི་གཞན་གྱི་དངོས་པོས་སྟོང་ངོ༌།། ཞེས་མདོར་བསྡུས་ཏེ་སླར་ཡང་སྟོང་ཉིད་བཞིར་བཤད་ཅིང༌། སྟོང་ཉིད་
ཉི་ཤུ་པོ་དེ་དག་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དུ་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་པར་ཕྱེ་ན་བཅུ་དྲུག། བསྡུ་ན་བཞི། ཤིན་ཏུ་བསྡུ་ན་བདག་མེད་གཉིས་སུ་འདུ་ལ། དེ་ལྟར་དབྱེ་བ་ཡང་འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡིན་གྱི། དཔྱད་ན་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་དག་སྟོང་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ནི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བ་དེ་ལྟར་བསྟན་པས་གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོའི་བསམ་པའི་དབང་གིས་གཟུགས་སོགས་ལྟར་ཀུན་ཏུ་བསྙད་པར་ཟད་དེ། བསྟན་བཅོས་ལས། གལ་ཏེ་སྟོང་མིན་ཅུང་ཟད་ཡོད།། སྟོང་པ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པར་འགྱུར།། མི་

337

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པསྟོང་ཅུང་ཟད་ཡོད་མིན་ན།། སྟོང་པའང་ཡོད་པར་ག་ལ་འགྱུར།། ཞེས་དང༌། སྟོང་ངོ་ཞེས་ཀྱང་མི་བརྗོད་དེ།། མི་སྟོང་ཞེས་ཀྱང་མི་བྱ་ཞིང༌།། གཉིས་དང་གཉིས་མིན་མི་བྱ་སྟེ།། གདགས་
པའི་དོན་དུ་བརྗོད་པར་བྱ།། ཞེས་སོ།།གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། སྤྲོས་པ་དང་བཅས་པས་བཅུ་དྲུག་ཏུ་བཤད་པ། མདོར་བསྡུས་ཏེ་བཞིར་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ལ་བཅུ་དྲུག ། ནང་སྟོང་པ་
ཉིད། ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད། ཕྱི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད། སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད། ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད། དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད། འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད། འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད། མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་
ཉིད། ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད། དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད། རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད། མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། གང་ཕྱིར་དེ་ཡི་རང་བཞིན་དེ།། ཡིན་ཕྱིར་མིག་ནི་མིག་གིས་སྟོང༌།། དེ་བཞིན་རྣ་བ་སྣ་དང་ལྕེ།། ལུས་དང་ཡིད་ཀྱང་བསྙད་པར་བྱ།༡༨༡། ཐེར་ཟུག་གནས་པ་མ་ཡིན་དང༌།། འཇིག་པ་མ་ཡིན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།། མིག་ལ་སོགས་པ་དྲུག་པོ་ཡི།། རང་བཞིན་མེད་ཉིད་གང་ཡིན་པ།། དེ་ནི་ནང་སྟོང་ཉིད་དུ་འདོད།།༡༨༢ཅེས་གསུངས་ཏེ། ཤེར་ཕྱིན་ཁྲི་པ་ལས། གང་དག་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ནང་

བརྒྱ་ རེ་དགུ་

338

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

གི་ཆོས་རྣམས་གང་དག་ཡིན་ཞེ་ན། ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མིག་དང༌། རྣ་བ་དང༌། སྣ་དང༌། ལྕེ་དང༌། ལུས་དང་ཡིད་དེ། དེ་ལ་ཐེར་ཟུག་ཏུ་གནས་པ་མ་ཡིན་པ་དང༌། འཇིག་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར་མིག་ནི་མིག་གིས་སྟོང་སྟེ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་རང་བཞིན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་གང་གི་ཕྱིར་མིག་དེའི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མིག་ནི་མིག་གི་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་
ལ། དེ་བཞིན་དུ་རྣ་བ་དང་སྣ་དང་ལྕེ་དང་ལུས་དང་ཡིད་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་དུ་བསྙད་པར་བྱའོ།། དེ་ལྟར་ན་མིག་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་པོ་ཡི་རང་གི་ངོ་བོ་གདོད་ནས་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་གང་
ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་མ་དཔྱད་འཇིག་རྟེན་གྲགས་པར་བདེན་གཉིས་བལྟོས་ནས་འཇོག་སྐབས་དེར་འདོད་དགོས་ཏེ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཇི་བཞིན་པར་སྨྲ་བའི་འཇིག་རྟེན་གྲགས་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པ་དག་མ་དཔྱད་པར་བདེན་གཉིས་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་མེད་ཐ་སྙད་ཀྱི་གྲགས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་འཇོག་པ་ན་མིག་སོགས་དྲུག་གི་རང་ངོས་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་རང་བཞིན་དུ་འཇོག་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཐ་སྙད་དུ་དངོས་པོའམ་ཆོས་ཙམ་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་ན་ཐེར་ཟུག་ཏུ་གནས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་མི་

339

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པལྡོག་པ་ཞིག་དགོས་ལ། རང་བཞིན་དེ་ཆོས་ཅན་མིག་གི་རང་ངོས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པའི་ཆ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་རུང་གི། ཆོས་ཅན་མིག་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་ཤིང་གཞན་ལ་བལྟོས་
ནས་མིག་གིས་བལྟ་བར་བྱ་བའི་གཞན་འགྱུར་ཅན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ཆ་ལ་དེ་ཐ་སྙད་དུའང་མི་རུང་སྟེ། ཐེར་ཟུག་ནི་ཨ་ཀཱུ་ཊསྠ་ཞེས་ཀཱུ་ཊ་ནི་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱི་ཚོགས་པ་དང་སྠ་གནས་པ་དང༌། ཨས་
བཀག་པ་ལ་འཇུག་པས་མིག་རང་ངོས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་ཐེར་ཟུག་ཏུ་སྟེ་ཚོགས་པར་གནས་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་བཅོས་པ་མ་ཡིན་པ་དང༌། གཞན་ལ་མི་བལྟོས་པའི་ཕྱིར་
དང༌། ནང་གི་མིག་སོགས་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་རང་བཞིན་གྱི་ནང་གི་འབྲས་བུ་མིག་སྐྱེ་བས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་བཞིན་མེད་པ་དེ་ཅུང་ཟད་ཅིག་གནས་ནས་ལྡོག་པར་ཡང་འགྱུར་བ་འཇིག་པ་སྟེ་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཐེར་ཟུག་ཏུ་མི་གནས་པའི་མདོ་དོན་ལ། ཉི་ཁྲི་སྣང་བ་ལས། དེ་ལ་ཀཱུ་ཊ་ནི་ཚོགས་པ་སྟེ་དེ་ལ་ཡོད་དེ། ཡོད་པའི་རང་བཞིན་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཨ་ཀཱུ་ཊ་སྠ་སྟེ་ཚོགས་པར་གནས་པ་མེད་པའོ།། དེ་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་སྟེ་ཇི་ཞིག་འཇིག་པར་འགྱུར་ཏེ། དེས་ན་འཇིག་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་འགག་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་ནི་དེའི་རང་བཞིན་ཡིན་ནོ།། ཞེས་འབྱུང་ལ།

བརྒྱ་ བདུན་ཅུ་

340

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

དེའི་དོན་ནི་ཐ་སྙད་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འཐད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དེའི་རང་བཞིན་གསར་དུ་བྱས་
པ་མ་ཡིན་ཞིང༌། མཐར་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་ཞིང་གནས་ལུགས་དེ་ལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་མི་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཇི་སྐད་དུ། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས། རང་བཞིན་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་དག་ལས།། འབྱུང་བར་
རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ།། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན།། རང་བཞིན་བྱས་པ་ཅན་དུ་འགྱུར།། རང་བཞིན་བྱས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས།། ཇི་ལྟ་བུར་ན་རུང་བར་འགྱུར།། རང་བཞིན་ཉིད་ནི་བཅོས་མིན་དང་།།
གཞན་ལ་བལྟོས་པ་མེད་པ་ཡིན།། ཞེས་འབྱུང་ངོ༌།།གཉིས་པ་ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ནི། གང་ཕྱིར་དེ་ཡི་རང་བཞིན་དེ།། ཡིན་ཕྱིར་གཟུགས་ནི་གཟུགས་ཀྱིས་སྟོང༌།། སྒྲ་དང་དྲི་རོ་རེག་བྱ་དང༌།། ཆོས་རྣམས་ཉིད་ཀྱང་དེ་བཞིན་ནོ།༡༨༣།གཟུགས་སོགས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད།། ཕྱི་རོལ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འདོད།། ཅེས་གསུངས་ཏེ། གཟུགས་སོགས་ཕྱིའི་ཆོས་རྣམས་རང་རང་ངོ་བོས་སྟོང་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་གཟུགས་དེའི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཟུགས་ནི་གཟུགས་ཀྱི་རང་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་དང་དྲི་རོ་རེག་བྱ་དང་ཆོས་རྣམས་ཉིད་ཀྱང་རང་རང་ངོ་བོས་སྟོང་པ་དེ་བཞིན་ནོ།། དེས་ན་གཟུགས་སོགས་ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གི་

341

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པརང་བཞིན་མེད་ཉིད་ནི་ཕྱི་རོལ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འདོད་དོ།།གསུམ་པ་ཕྱི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ནི། གཉིས་ཆར་རང་བཞིན་མེད་ཉིད་ནི།། ཕྱི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ།།༡༨༤ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཕྱི་ནང་གི་སྐྱེད་
བྱེད་གཉིས་ཆར་རང་རང་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ནི་ཕྱི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ།། ཕྱི་ནང་ནི་དབུས་མཐའ་སོགས་ལས་ཁོག་པ་དང༌། འཕགས་སེང་དབང་རྟེན་ལ་འདོད་ཀྱང་འདིར་བཤད་
པ་ནི་མདོའི་དགོངས་པའོ།།བཞི་པ་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ནི། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད།། མཁས་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བསྙད།། སྟོང་ཉིད་དེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི།། ངོ་བོས་སྟོང་པར་འདོད་པ་ཡིན།༡༨༥། སྟོང་ཉིད་ཅེས་བྱའི་
སྟོང་ཉིད་གང༌།། སྟོང་ཉིད་སྟོང་ཉིད་དུ་འདོད་དེ།། སྟོང་ཉིད་དངོས་པོའི་བློ་ཅན་གྱི།། འཛིན་པ་བཟློག་ཕྱིར་གསུངས་པ་ཡིན།།༡༨༦ ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྟོང་ཉིད་འདི་ནི་དབུས་མཐའ་དང༌། རྒྱུད་སྡེ་དང༌། འཕགས་སེང་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བཤད་ཀྱང༌། འདི་སློབ་དཔོན་གྱིས་མདོ་ཇི་ལྟ་བར་འདུས་བྱས་མ་བྱས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རང་རང་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ལ་མཁས་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བསྙད་དེ། སེམས་འགྲེལ་ལས། ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་མེད་པ།། སྟོང་ཉིད་ཡིན་པར་རབ་ཏུ་བཤད།། ཅེས་སོ།། སྟོང་ཉིད་དེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཅན་ནམ་

བརྒྱ་ དོན་གཅིག་

342

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

དགག་གཞི་མི་སྟོང་པའི་ཆོས་ཅུང་ཟད་ཅིག་ཡོད་ན་དེའི་སྟེང་དུ་དགག་བྱ་བཀག་པའི་སྟོང་ཉིད་ཇོ་ནང་པ་དང་དགེ་ལྡན་པ་བཞེད་པ་ལྟར་ཡོད་པར་འགྱུར་ནའང༌། འདིར་མི་སྟོང་བའི་ཆོས་ཅུང་ཟད་ཙམ་
ཡང་མེད་པས་སྟོང་ཉིད་ཀྱང་ཡོད་ཙམ་དང་གཞི་གྲུབ་ཙམ་དུའང་ག་ལ་འཐད། སྟོང་ཉིད་ཅེས་བྱའི་སྟོང་ཉིད་གང་དེ་ནི་སྟོང་ཉིད་སྟོང་ཉིད་དུ་འདོད་དེ། འདི་ལས་གཞན་དུ་ཁ་ཅིག་སྟོང་ཉིད་ལ་དངོས་པོ་
བདེན་པ་བའམ་བདེན་པར་མེད་པའི་དོན་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་དུ་གཞི་གྲུབ་པར་རྟོག་པའི་བློ་ཅན་གྱི་འཛིན་པ་བཟློག་ཕྱིར་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་འདས་བསྟོད་ལས། ཀུན་
རྟོག་ཐམས་ཅད་གཞོམ་པའི་ཕྱིར།། སྟོང་ཉིད་བདུད་རྩི་བསྟན་པར་མཛད།། གང་ལ་དེ་ལའང་འཛིན་ཡོད་པ།། དེ་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་སྨད་པར་མཛད།། ཅེས་དང༌། འོད་སྲུང་གིས་ཞུས་པ་ལས། འོད་སྲུང་གང་དག་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་དམིགས་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རྟོག་པ་དེ་དག་ནི་ངས་གསུང་རབ་འདི་ལས་རབ་ཏུ་ཉམས་ཞེས་བཤད་དོ།། འོད་སྲུང་གང་ཟག་ཏུ་ལྟ་བ་རི་རབ་ཙམ་དུ་གནས་པ་ནི་བླའི། མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་ཅན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ལྟ་བ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ནོ།། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོད་སྲུང་ལྟ་བར་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ལས་འབྱུང་བ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ན། འོད་སྲུང་གང་དག་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ནར་ལྟ་བ་དེ་ནི་གསོར་མི་

343

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པརུང་ངོ་ཞེས་ངས་བཤད་དོ།། འོད་སྲུང་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་མི་ནད་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ལ་སྨན་བཏང་ནས་སྨན་དེས་དེའི་ནད་ཐམས་ཅད་བསྐྱོད་དེ། སྨན་ལྟོ་ན་གནས་པ་དེ་ཉིད་མི་འབྱུང་ན་
འོད་སྲུང་དེ་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས། མི་དེ་ནད་ལས་ཐར་བར་འགྱུར་རམ། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མི་འགྱུར་ལགས་ཏེ། གང་སྨན་དེས་ནད་ཐམས་ཅད་ལས་བསྐྱོད་ནས་སྨན་ལྟོར་མཆིས་པ་ཉིད་མ་
བྱུང་ན། མི་དེའི་བྲོ་ནད་ཤིན་ཏུ་ཚབས་ཆེར་འགྱུར་ལགས་སོ།། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། འོད་སྲུང་དེ་བཞིན་དུ་ལྟ་བར་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ལས་འབྱུང་བ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ན་ཡིན་ན། འོད་
སྲུང་གང་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་ལྟ་བ་དེ་ནི་གསོར་མི་རུང་ངོ་ཞེས་ངས་བཤད་དོ།། ཞེས་དང༌། རྒྱན་སྟུག་པོ་བཀོད་པ་ལས། རི་རབ་རི་བོ་ཙམ་གྱུར་པའི།། བདག་ཏུ་ལྟ་བས་མི་གནོད་ཀྱི།། སྟོང་ཉིད་ལྟ་བས་གནོད་པ་ནི།། ང་རྒྱལ་མི་བདེན་བརྟགས་པས་སོ།། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་སྟོང་པ་ཉིད།། གནས་མིན་པ་ལ་སྦྱོར་མི་བྱ།། གལ་ཏེ་གནས་མིན་སྦྱར་གྱུར་ན།། བདུད་རྩི་དུག་ཏུ་འཐུང་བ་ཡིན།། ལྟ་བ་ཇི་སྙེད་གང་ཡང་རུང༌།། ལུས་ཅན་རྣམས་ལ་ཡོད་པ་ཡི།། ལྟ་བའི་རྣམ་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར།། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་བསྟན་ཏེ།། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་ཐོས་ཀྱང༌།། ལ་ལའི་ལྟ་བ་མ་ཞིག་ན།། གསོར་མི་རུང་བའི་ལྟ་ཅན་ནོ།།

བརྒྱ་ དོན་གཉིས་

344

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

སྨན་པས་བཏང་བའི་ནད་པ་བཞིན།། ཞེས་ཇོ་ནང་པ་ཆེན་པོ་མཉམ་གཞག་ལ་ཟློའི་སྐབས་སུ་གཞན་སྟོང་ལ་བདེན་པར་མི་ལྟ་ཡང༌། རྗེས་ཐོབ་ཤན་འབྱེད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བདེན་པར་འཛིན་པ་དང༌། རི་བོ་
དགེ་ལྡན་པ་དག་མཉམ་རྗེས་གཉིས་ཀར་རྟེན་འབྲེལ་བཏགས་བཞག་ལས་གཞན་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱས་གཟུགས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་གཞན་སྟོང་བདེན་མེད་འཛིན་སྟངས་ཤུགས་དྲག་ཅན་དུ་བྱེད་པ་དེ་
ནི་སྨན་པས་བོར་བའི་ནད་པ་བཞིན་དུ་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་ནད་མ་ལུས་པར་སེལ་བར་མཛད་པའི་སྨན་པ་ཆེན་པོ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དམ་ཆོས་ཀྱི་བདུད་རྩིས་གསོར་མི་རུང་བའི་ལྟ་བ་ཅན་དུ་བཤད་
པའི་ཕྱིར་རོ།།ལྔ་པ་ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་གཉིས། རྟེན་ཆོས་ཅན། སྟོང་ཚུལ་དང་དགོས་པ་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ནི།། མ་ལུས་ཁྱབ་བྱེད་ཉིད་ཕྱིར་དང༌།། ཚད་མེད་དཔེ་ཡིས་མུ་མཐའ་ནི།། མེད་ཕྱིར་ཕྱོགས་རྣམས་ཆེན་པོ་ཉིད།།༡༨༧ཅེས་གསུངས་ཏེ། ཕྱོགས་བཅུ་རྣམས་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་དོ་སྟེ། ཕྱོགས་ལས་ལོགས་སུ་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་མེད་པས་སེམས་ཅན་ཏེ་འགྲོ་བ་དང་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ནི་མ་ལུས་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དང༌། ཕྱོགས་བཅུ་པོ་རེར་ཡང་བྱམས་སོགས་བསྒོམ་ན་ཕྱོགས་ཡོངས་སུ་བཅད་ནས་བསྒོམས་པས་ཚད་མེད་པའི་དཔེ་ཡིས་གནས་པས་མུ་མཐའ་ནི་མེད་པའི་

345

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་སྟོང་ཚུལ་དང་དགོས་པ་བཤད་པ་ནི། འདི་དག་བཅུ་ཆར་ཕྱོགས་རྣམས་ཀྱིས།། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་གང་ཡིན་ཏེ།། ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ།། ཆེན་པོར་འཛིན་པ་བཟློག་ཕྱིར་གསུངས།།༡༨༨ཞེས་
གསུངས་ཏེ། ཕྱོགས་འདི་དག་བཅུ་ཆར་ཕྱོགས་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་གང་ཡིན་པ་དེ་ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པར་ཏེ་བྱེ་བྲག་པ་སོགས་ཕྱོགས་རྣམས་ཚད་མེད་པར་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་
པའི་རྫས་སོ་སྙམ་དུ་ཆེན་པོར་འཛིན་པ་དག་གི་འཛིན་པ་བཟློག་པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི། དེ་ནི་དགོས་པ་མཆོག་ཡིན་པས།། དོན་དམ་མྱ་ངན་འདས་པ་ཡིན།། དེ་ནི་དེ་ཡིས་
སྟོང་ཉིད་གང༌།། དེ་ནི་དོན་དམ་སྟོང་ཉིད་དེ།༡༨༩། མྱ་ངན་འདས་དངོས་བློ་ཅན་གྱི།། འཛིན་པ་བཟློག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།། དོན་དམ་མཁྱེན་པས་དོན་དམ་པ།། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་བསྟན་པར་མཛད།།༡༩༠ཅེས་གསུངས་ཏེ། མྱང་འདས་དེ་ནི་དོན་དམ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། པ་ར་མ་ཨཱརྠ་ཞེས་པར་མ་ནི་དམ་པའམ་མཆོག་ལ་འཇུག་གི། ཨཱརྠ་ནི་དོན་ཏེ་འབྲས་བུ་དང་དགོས་པ་དང་ཡུལ་སོགས་ལ་འཇུག་པས། མྱང་འདས་དེ་སྐྱེས་བུའི་དགོས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་པས་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། མྱང་འདས་དེ་ནི་དེས་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ། དངོས་པོ་དང༌། དངོས་མེད་དང༌། གཉིས་ཀ་ཡིན་མིན་གྱི་མུ་བཞི་

བརྒྱ་ དོན་གསུམ་

346

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། དོན་དམ་མཁྱེན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་བསྟན་པར་མཛད་དེ། བྱེ་སྨྲས། སོ་སོར་བརྟགས་པས་འགོག་པ་གང༌།། བྲལ་བའོ་སོ་སོ་སོ་སོ་ཡིན།། ཞེས་ལྡན་རྫས་
ཇི་སྙེད་ཀྱི་བྲལ་རྫས་དེ་སྙེད་དུ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དང༌། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་མྱང་འདས་འགོག་བདེན་བདེན་གྲུབ་པའི་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་བློ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་བ་ངན་པའི་འཛིན་པ་བཟློག་
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། བདུན་པ་འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་ནི། རྐྱེན་ལས་བྱུང་ཕྱིར་ཁམས་གསུམ་པོ།། འདུས་བྱས་ཡིན་པར་ངེས་པར་བསྙད།། དེ་ནི་དེ་ཡིས་སྟོང་ཉིད་གང༌།། དེ་ནི་འདུས་བྱས་སྟོང་ཉིད་གསུངས།།༡༩༡ཞེས་གསུངས་ཏེ།
ཁམས་གསུམ་པོ་རྣམས་འདུས་བྱས་ཡིན་པར་ངེས་པར་མདོ་ལས་བསྙད་དེ། རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཁམས་གསུམ་པོ་དེ་ནི་དེའི་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་ཉིད་གང་དེ་ནི་འདུས་བྱས་སྟོང་ཉིད་དུ་གསུངས་སོ།།བརྒྱད་པ་འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་ནི། གང་ལ་སྐྱེ་གནས་མི་རྟག་ཉིད།། དེ་དག་མེད་པ་འདུས་མ་བྱས།། དེ་ནི་དེ་ཡིས་སྟོང་ཉིད་གང༌།། དེ་ནི་འདུས་མ་བྱས་སྟོང་ཉིད།།༡༩༢ཅེས་གསུངས་ཏེ། གང་ལ་ཐོག་མར་སྐྱེ་བ་དང༌། བར་དུ་གནས་པ་དང༌། ཐ་མར་མི་རྟག་པ་ཉིད་དེ་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་པོ་དེ་དག་མེད་པ་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་ལ། དེ་ནི་འདུས་མ་བྱས་དེ་ཡིས་སྟོང་ཉིད་གང་དེ་ནི་འདུས་མ་བྱས་སྟོང་ཉིད་དོ།།

347

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པའདི་ནི་ནམ་མཁའ་སོགས་འདུས་མ་བྱས་ལ་རྟག་འཛིན་བཟློག་པའོ།།དགུ་པ་མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི། གང་ལ་མཐའ་ནི་ཡོད་མིན་པ།། དེ་ནི་མཐའ་ལས་འདས་པར་བརྗོད།། དེ་དེ་ཁོ་ནས་
སྟོང་པ་ཉིད།། མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་ཉིད་བསྙད།།༡༩༣ཅེས་གསུངས་ཏེ། གང་ལ་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་ནི་ཡོད་པ་མིན་པ་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་དབུ་མའི་ལམ་དེ་ནི་མཐའ་ལས་འདས་པར་བརྗོད་དོ།། མཐའ་
ལས་འདས་པ་དེ་མཐའ་ལས་འདས་པ་དེ་ཁོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བསྙད་དོ།། ཁ་ཅིག་མཐའ་ལས་འདས་པའི་དབུ་མའི་ལམ་རྟག་དངོས་སུ་འདོད་པའང་གཞུང་འདི་ཉིད་
ཀྱིས་བཀག་གོ།།བཅུ་པ་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི། ཐོག་མ་དང་པོ་ཐ་མ་མཐའ།། དེ་དག་མེད་པས་འཁོར་བ་ནི།། ཐོག་མ་ཐ་མ་མེད་པར་བརྗོད།། འགྲོ་འོང་བྲལ་ཕྱིར་རྨི་ལམ་ལྟའི།༡༩༤། སྲིད་འདི་དེ་ཡིས་དབེན་ཉིད་གང༌།། དེ་ནི་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ།། མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དོ་ཞེས།། བསྟན་བཅོས་ལས་ནི་ངེས་པར་བསྙད།།༡༩༥ཅེས་གསུངས་ཏེ། འཁོར་བ་ནི་ཐོག་མ་ཐ་མ་མེད་པར་བརྗོད་དེ། ཐོག་མ་དང་པོ་དང་ཐ་མ་ནི་མཐའ་སྟེ་དེ་དག་མེད་པས་སོ།། ཐོག་མཐའ་དབུས་གསུམ་མེད་པའི་དོན་ཡང་ཀུན་རྫོབ་འཁྲུལ་ངོར་ཐོག་མཐའ་མེད་པའི་དོན་ལ་མི་བཟུང་གི། འཁོར་བ་རང་བཞིན་མེད་པ་སྐྱེ་འཇིག་གནས་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་འཇོག་གོ།།

བརྒྱ་ དོན་བཞི་

348

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

རྨི་ལམ་ལྟ་བུའི་སྲིད་པ་འདི་དེའི་ངོ་བོས་དབེན་པ་ཉིད་གང་དེ་ནི་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་འཆོས་སྐྱོབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལས་ནི་ངེས་པར་བསྙད་
དོ།། ཐོག་མཐའ་དབུས་གསུམ་བྲལ་བ་ལ་སྔ་མ་ནས་འདིར་འོང་བ་དང་འདི་ནས་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།བཅུ་གཅིག་པ་དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི། དོར་བ་ཞེས་བྱ་འཐོར་བ་དང༌།། འབོར་
བ་ལ་ནི་ངེས་པར་བརྗོད།། དོར་མེད་སྟོང་པ་མེད་པ་སྟེ།། འགའ་ཡང་འབོར་མེད་གང་ཡིན་པའོ།༡༩༦། དོར་བ་མེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས།། དེ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན།། དེ་དེའི་ཕྱིར་ན་དོར་མེད་པ།། སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བར་བརྗོད།།༡༩༧ཅེས་
གསུངས་ཏེ། དོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཐོར་བ་དང་འབོར་བ་ལ་ནི་ངེས་པར་བརྗོད་ཅིང་དོར་མེད་ནི་ཐ་སྙད་དུ་གཏོང་བ་མེད་པ་སྟེ་དོར་བྱ་མིན་ཞིང་འགར་ཡང་འབོར་བ་མེད་པ་བླང་བྱ་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་དགེ་བ་གང་ཡིན་པའོ།། དོར་བ་མེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དོར་བ་མེད་པ་དེ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་ན་དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བར་བརྗོད་དོ།།བཅུ་གཉིས་པ་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ནི། འདུས་བྱས་ལ་སོགས་ངོ་བོ་ཉིད།། གང་ཕྱིར་སློབ་མ་རང་སངས་རྒྱས།། རྒྱལ་སྲས་དེ་བཞིན་གཤེགས་རྣམས་ཀྱིས།། མ་མཛད་དེ་ཕྱིར་འདུས་བྱས་ལ།༡༩༨། སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད།། རང་བཞིན་ཉིད་དུ་བསྙད་པ་སྟེ།། དེ་ཉིད་

349

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཀྱིས་དེ་སྟོང་ཉིད་གང༌།། དེ་ནི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད།།༡༩༩ཅེས་གསུངས་ཏེ། འདུས་བྱས་མ་བྱས་ལ་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་ནི་གང་ཕྱིར་སློབ་མ་དང༌། རང་སངས་རྒྱས་དང༌། རྒྱལ་
སྲས་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་མཐོང་གིས་མ་མཛད་དེ། དེ་དག་བྱོན་རུང་མ་བྱོན་རུང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་གདོད་ནས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་མཛད་པ་དེའི་
ཕྱིར་འདུས་བྱས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ནི་རང་བཞིན་ཉིད་དུ་བསྙད་པ་སྟེ། རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་རང་བཞིན་དུ་མིང་བཏགས་པའོ།། འོ་ན་དབུ་མའི་གསུང་རབ་ཀྱི་བརྡ་འདིར་མེའི་
རང་བཞིན་ཚ་བ་སོགས་ལའང་རང་བཞིན་དུ་བརྗོད་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་འཕགས་སོགས་ཀྱིས་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་སྙམ་ན། མ་དཔྱད་པ་དེར་བརྗོད་པ་མི་འགོག་མོད། འོན་ཏེ་ཚ་སོགས་འཕགས་པས་མ་བྱས་ཀྱང་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རིགས་པས་རང་བཞིན་ཡིན་པར་མི་རིགས་ཏེ། རང་བཞིན་ནི་བཅོས་མིན་བལྟོས་མིན་ཡིན་དགོས་པས་ཚ་སོགས་ནི་མ་རིག་པ་སོགས་ཀྱིས་བྱས་པའི་ཕྱིར། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་འཕགས་པས་བྱས་སམ་སྙམ་པར་དོགས་གཞི་ཡོད་དེ། དེས་བྱིས་པའི་དུས་མ་རྟོགས་ལ་འཕགས་པས་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ། དེ་འཕགས་པས་མ་མཛད་པས་མ་བྱས་པ་དང་བཅོས་

བརྒྱ་ དོན་ལྔ་

350

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

མིན་དང་གཞན་ལ་མི་བལྟོས་པའི་རང་བཞིན་ནོ་ཞེས་བཅོས་མའི་རང་བཞིན་མིན་པའི་རང་བཞིན་ནོ་ཞེས་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་བསྙད་ཀྱི། དེ་ལྟར་བསྙད་པ་ནི་དེ་ལྟའི་རང་བཞིན་དེ་མ་བཅོས་པའི་རང་བཞིན་དུ་
གྲུབ་པ་དང༌། མ་བཅོས་པའི་ངོ་བོ་དང་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པས་དེ་ལྟའི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རང་བཞིན་དེ་སྟོང་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དོ།།བཅུ་གསུམ་པ་ཆོས་
ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ནི། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང་རེག་དྲུག་དང༌།། དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་དྲུག། གཟུགས་ཅན་གཟུགས་ཅན་མིན་དེ་བཞིན།། འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་ཆོས་རྣམས།༢༠༠། ཆོས་དེ་དག་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི།། དེ་དག་གིས་
དབེན་སྟོང་ཉིད་གང༌།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། མིག་སོགས་ནང་གི་ཁམས་དང་གཟུགས་སོགས་ཕྱིའི་ཁམས་དང་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་སོགས་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ནས་ཡིད་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པའི་བར་རེག་པ་དྲུག་དང༌། རེག་པ་དེ་དག་ལས་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་དྲུག་དང༌། གཟུགས་ཅན་དང་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་དང་དེ་བཞིན་འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བསྙད་དོ།། ཆོས་དེ་དག་རྣམས་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་རང་གི་ངོ་བོ་དེ་དག་གིས་དབེན་ཞིང་སྟོང་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ།། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དུ་རེག་དྲུག་ཚོར་དྲུག་འདུས་

351

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཀྱང་རེག་དྲུག་དང་ཚོར་དྲུག་ལོགས་སུ་སྨོས་པ་ནི་དེ་དག་འདོད་ཆགས་ཀྱི་དངོས་རྒྱུ་ཡིན་པས་གཙོ་བོར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། བཅོ་བརྒྱད་དུ་གཟུགས་དང་གཟུགས་ཅན་མིན་པ་དང་འདུས་
བྱས་མ་བྱས་འདུས་ཀྱང་དེ་དག་ལོགས་སུ་སྨོས་པ་ནི་ཕྱེ་ན་བཅོ་བརྒྱད་ཡིན་ཀྱང་བསྡུ་ན་དེ་དག་ཏུ་འདུ་བའི་ཕྱིར། བཅུ་བཞི་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་གསུམ། ངོ་བོས་མདོར་བསྟན། ཆོས་ཅན་
གྱིས་རྒྱས་པར་བཤད། རྟེན་བསྡུ་ཞིང་སྟོང་ཚུལ་གྱིས་དོན་བསྡུ་བའོ། ། དང་པོ་ནི། གཟུགས་རུང་ལ་སོགས་དངོས་མེད་གང༌།། དེ་ནི་རང་མཚན་སྟོང་པ་ཉིད།།༢༠༡ཅེས་གསུངས་ཏེ། གཟུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གཟུགས་
སུ་རུང་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་བྱེད་པའི་བར་དེ་དག་དངོས་པོ་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དོ།།གཉིས་པ་ཆོས་ཅན་གྱིས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ། རྣམ་བྱང་གི་རང་གི་མཚན་ཉིད་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གསུམ། ཕུང་པོ་དང་ཁམས། སྐྱེ་མཆེད། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རང་མཚན་ནོ། ། དང་པོ་ནི། གཟུགས་ནི་གཟུགས་རུང་མཚན་ཉིད་ཅན།། ཚོར་བ་མྱོང་བའི་བདག་ཉིད་ཅན།། འདུ་ཤེས་མཚན་མར་འཛིན་པ་སྟེ།། འདུ་བྱེད་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའོ།༢༠༢། ཡུལ་ལ་སོ་སོར་རྣམ་རིག་པ།། རྣམ་ཤེས་རང་གི་

བརྒྱ་ དོན་དྲུག་

352

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

མཚན་ཉིད་དོ།། ཕུང་པོ་སྡུག་བསྔལ་རང་མཚན་ཉིད།། ཁམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་སྦྲུལ་གདུག་འདོད།།༢༠༣ཅེས་གསུངས་ཏེ། གཟུགས་ནི་གཟུགས་ཅན་ནང་ཕན་ཚུན་ཕྲད་པ་ན་འགྱུར་བ་བསྐྱེད་དུ་རུང་བའི་ཕྱིར་གཟུགས་སུ་
རུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ།། ཚོར་བ་ནི་དགེ་སྡིག་གི་རྣམ་སྨིན་སིམ་གདུང་སོགས་མྱོང་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ།། འདུ་ཤེས་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཚན་མར་འཛིན་པ་སྟེ། འདུ་བྱེད་ནི་
སེམས་ཡུལ་ལ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་ཅིང་གཡོ་བར་བྱེད་པའོ།། གཟུགས་སོགས་ཡུལ་རྣམས་ལ་སོ་སོར་རྣམ་པར་རིག་པ་ནི་རྣམ་ཤེས་རང་གི་མཚན་ཉིད་དོ།། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་རྣམས་ནི་སྡུག་བསྔལ་
གསུམ་གང་རུང་གི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དོ།། ཁམས་རྣམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་འཛིན་པར་ཆོས་མཐུན་པའི་སྒོ་ནས་སྦྲུལ་གདུག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་འདོད་དོ།།གཉིས་པ་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་མཚན་ནི། སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས།། སྐྱེ་བའི་སྒོར་གྱུར་ཉིད་དུ་གསུངས།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་པོ་རྣམས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་ཞིང་སྐྱེ་བའི་སྒོར་གྱུར་པ་ཉིད་དུ་གསུངས་སོ།།གསུམ་པ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རང་མཚན་ནི། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང༌།། དེ་ནི་འདུ་འཕྲོད་མཚན་ཉིད་དོ།།༢༠༤ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང་དེ་ནི་འདུ་འཕྲོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ་སྟེ། རྒྱུ་རྐྱེན་

353

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པའདུས་ཤིང་ཚོགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རྣམ་བྱང་གི་རང་གི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ལམ་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད། འབྲས་བུའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དོ། ། དང་པོ་ལ་བཞི།
ཕར་ཕྱིན་དང་བསམ་གཏན་སོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད། རྣམ་ཐར་བརྒྱད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། གཏོང་བ་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན།།
ཚུལ་ཁྲིམས་གདུང་མེད་མཚན་ཉིད་བཟོད།། ཁྲོ་མེད་མཚན་ཉིད་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི།། ཁ་ན་མ་ཐོ་མེད་ཉིད་དོ།༢༠༥། བསམ་གཏན་སྡུད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན།། ཤེས་རབ་ཆགས་མེད་མཚན་ཉིད་དོ།། ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་དྲུག་རྣམས་ཀྱི།། མཚན་ཉིད་
འདི་དག་ཡིན་པར་བརྗོད།༢༠༦། བསམ་གཏན་རྣམས་དང་ཚད་མེད་དང༌།། དེ་བཞིན་གཞན་གང་གཟུགས་མེད་པ།། དེ་དག་ཡང་དག་མཁྱེན་པ་ཡིས།། མི་འཁྲུགས་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་གསུངས།།༢༠༧ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྦྱིན་པ་ནི་རང་གི་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་སོགས་གཏོང་བ་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང༌། ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་གནོད་འཚེ་སྤོང་ཞིང་ཕན་འདོགས་པས་ཉོན་མོངས་པས་གདུང་མེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ།། བཟོད་པ་ནི་གནོད་བྱེད་ལ་ཁྲོ་མེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ།། བརྩོན་འགྲུས་ནི་དགེ་བ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་ཉིད་དོ།། བསམ་གཏན་ནི་དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྡུད་པའི་མཚན་

བརྒྱ་ དོན་བདུན་

354

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཉིད་ཅན་ནོ།། ཤེས་རབ་ནི་འགའ་ལ་ཡང་ཆགས་པ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཏེ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་བགྲོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་འདི་དག་ཡིན་
པར་བརྗོད་དོ།། བསམ་གཏན་བཞི་པོ་རྣམས་དང༌། ཚད་མེད་པ་བཞི་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་གང་གཟུགས་མེད་པ་བཞི་པོ་དེ་དག་ནི་ཡང་དག་མཁྱེན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མི་འཁྲུགས་པ་ཁྲོ་བ་མེད་
པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་གསུངས་ཏེ། དེ་དག་ནི་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ཏེ་ཁོང་ཁྲོ་སྤངས་པས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་ནི་སུམ་ཅུ་བདུན།། ངེས་པར་
འབྱུང་བྱེད་རང་མཚན་ཉིད།། ཅེས་གསུངས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ནི་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་པོ་རྣམས་འཁོར་བ་ལས་འདའ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཐར་པར་ངེས་པར་འབྱུང་བར་བྱེད་ནུས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ།།གསུམ་པ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི།། དམིགས་པ་མེད་པས་རྣམ་དབེན་ཉིད།༢༠༨། མཚན་མ་མེད་པ་ཞི་ཉིད་དེ།། གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད་སྡུག་བསྔལ་དང༌།། གཏི་མུག་མེད། ཅེས་གསུངས་ཏེ། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། དངོས་པོ་དམིགས་པ་མེད་པས་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་དྲི་མས་ཉེ་བར་མ་སྦགས་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་དབེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ།།

355

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པརྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་མཚན་མ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། མཚན་མ་མ་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་ཞི་བའི་མཚན་ཉིད་དེ། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་པ་སྨོན་པ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། སྡུག་
བསྔལ་དང་གཏི་མུག་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཏེ། འདུ་བྱེད་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་རྣམས་ལ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟ་ཞིང་ཤེས་རབ་ཀྱིས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ལྟ་བ་ན་སྨོན་པར་
མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ།། དེ་ལ་བདག་མེད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པའོ།། གཟུགས་སོགས་སྤྲོས་པའི་མཚན་མ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཕྱིར་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་མཚན་མ་མེད་པའི་རྣམ་
པའོ།། སྡུག་ཀུན་གཉིས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཆོས་རྣམས་ནི་སྨོན་པ་མེད་པའི་རྣམ་པའོ།། དམིགས་ཡུལ་གསུམ་པོ་དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་བརྗོད་ལ་དེ་དག་ལ་དམིགས་པའི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་བདག་མེད་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ནི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པར་བརྗོད་དོ།།བཞི་པ་རྣམ་ཐར་བརྒྱད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ནི། རྣམ་ཐར་རྣམས་ཀྱི།། མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་གྲོལ་བྱེད་པའོ།།༢༠༩ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྣམ་ཐར་བརྒྱད་པོ་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། སྙོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་

བརྒྱ་ དོན་བརྒྱད་

356

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པ་ལས་གྲོལ་བྱེད་ཀྱི་ཕྱིར་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ།། བརྒྱད་ནི་གཟུགས་ཅན་གཟུགས་རྣམས་ལ་ལྟ་བ་ནི་རྣམ་ཐར་དང་པོའོ།། ནང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པས་ཕྱི་
རོལ་གྱི་གཟུགས་རྣམས་ལ་ལྟ་བ་ནི་གཉིས་པའོ།། སྡུག་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ནི་གསུམ་པའོ།། གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་བཞི་དང༌། འདུ་ཤེས་དང་
ཚོར་བ་འགོག་པའི་རྣམ་ཐར་རོ།། དང་པོ་ནི། སྤྲུལ་པའི་སྒྲིབ་པ་ལས་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་རྣལ་འབྱོར་པ་བདག་ལ་གཟུགས་ཅན་གྱི་འདུ་ཤེས་ཉེ་བར་
བཞག་སྟེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་རྣམས་ལ་སྡུག་མི་སྡུག་དང་ཆེ་ཆུང་སྣ་ཚོགས་པར་མོས་པར་བྱེད་པའི་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་ངོ༌།། གཉིས་པ་ནི། གཞན་སྔར་དང་འདྲ་ཞིང་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ཉིད་ལ་གཟུགས་ཅན་གྱི་འདུ་ཤེས་ཉེ་བར་བཤིག་པ་ནི་ཁྱད་པར་རོ།། གསུམ་པ་ནི། གཟུགས་སྡུག་མི་སྡུག་སྤྲུལ་པ་ལ་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པའི་སྒྲིབ་པ་ལས་གྲོལ་བའི་ཕྱིར་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ལ་གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བཤིག་ནས་གཟུགས་སྡུག་མི་སྡུག་བར་མ་གསུམ་ལ་དམིགས་ཏེ། དེ་དག་ཕན་ཚུན་བལྟོས་པའི་འདུ་ཤེས་དང༌། རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་

357

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པའདུ་ཤེས་དང༌། མཐར་སྡུག་པར་རོ་གཅིག་ཏུ་མོས་པར་བྱས་ཏེ་སྒོམ་པའི་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་ངོ༌།། གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་བཞི་ནི་དགོས་ཆེད་རང་རང་གི་སྙོམས་འཇུག་ལ་
རོ་མྱོང་གི་སྒྲིབ་པ་ལས་གྲོལ་བའི་ཕྱིར་རོ།། དེ་ལ་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ནི། སྦྱོར་བའི་དུས་སུ་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སོ་སྙམ་དུ་མོས་པར་བྱེད་ཅིང༌། དངོས་གཞིའི་
དུས་སུ་དེ་ཉིད་ལ་གསལ་སྣང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་རང་གི་སྙོམས་འཇུག་ལ་རོ་མྱོང་གི་སྒྲིབ་པ་ལས་གྲོལ་བར་བྱེད་པའོ།། དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་དང༌། ཅི་ཡང་
མེད་པ་དང༌། འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་རྣམ་ཐར་རྣམས་ལ་ཡང་ཅི་རིགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།། བརྒྱད་པ་ནི། འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པའི་སྒྲིབ་པ་ལས་གྲོལ་བའི་ཕྱིར་དུ་སྲིད་རྩེའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་ཚོར་འདུ་རགས་པ་མ་ལུས་པ་འགོག་པའོ།།གཉིས་པ་འབྲས་བུའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ལ་དྲུག ། སྟོབས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད། མི་འཇིགས་པའི་རང་གི་མཚན་ཉིད། སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པའི་རང་གི་མཚན་ཉིད། བྱམས་པ་ཆེན་པོ་སོགས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པའི་རང་གི་མཚན་ཉིད། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དོ། ། དང་པོ་ནི།

བརྒྱ་ དོན་དགུ་

358

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

སྟོབས་རྣམས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་ནི།། གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རང་བཞིན་གསུངས།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། འཆད་འགྱུར་གྱི་སྟོབས་བཅུ་པོ་རྣམས་ནི་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་ནི་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་གསུངས་
ཏེ། ཤིན་ཏུ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་མི་འཇིགས་པའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི། སྐྱོབ་པའི་མི་འཇིགས་པ་རྣམས་ནི།། ཤིན་ཏུ་བརྟན་པའི་ངོ་བོ་ཡིན།།༢༡༠ཞེས་གསུངས་
ཏེ། སྐྱོབ་པའི་མི་འཇིགས་པ་རྣམས་ནི། ངས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་བོ་ཞེས་དམ་བཅས་པ་ལ། ཆོས་འདི་བྱང་མ་ཆུབ་བོ་ཞེས་རྒོལ་བ་མེད་པར་རང་དོན་རྟོགས་པའི་ཆོས་ལ་མི་
འཇིགས་པ་དང༌། ངས་ཟག་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་དོ་ཞེས་དམ་བཅས་པ་ན་ཟག་པའི་རྣམ་པ་འདི་མ་ཟད་དོ་ཞེས་རྒོལ་བ་པོ་མེད་པར་རང་དོན་སྤངས་པའི་ཆོས་ལ་མི་འཇིགས་པ་དང༌། ངས་ཉན་ཐོས་རྣམས་ལ་བར་ཆད་ཀྱི་ཆོས་སུ་གསུངས་པ་དེ་དག་བསྟེན་ཀྱང་བར་ཆད་དུ་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་རྒོལ་བ་པོ་མེད་པར་གཞན་དོན་བར་ཆད་ཀྱི་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ་དང༌། ངས་སྡུག་བསྔལ་ལས་ངེས་པར་འབྱིན་པའི་ལམ་དུ་བསྟན་པ་དེ་དག་བསྟེན་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་རྒོལ་བ་མེད་པས་གཞན་དོན་ངེས་པར་འབྱིན་པའི་ལམ་སྟོན་པའི་མི་འཇིགས་པ་རྣམས་ནི་ཤིན་

359

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཏུ་བརྟན་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ཏེ་སུས་ཀྱང་གཞན་དུ་བསྒྱུར་བར་བྱ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི། སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་རྣམས་ནི།། སྤོབས་སོགས་
ཚད་མེད་མཚན་ཉིད་ཅན།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། འཆད་འགྱུར་གྱི་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི་པོ་རྣམས་ནི་སྤོབས་པ་ལ་སོགས་གང་ལ་ཡང་ཚད་མེད་པའམ་རྡུགས་པ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཏེ། ཡུལ་བཞི་པོ་
རྣམས་ལ་ཐགས་ཐོགས་མེད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་བྱམས་པ་ཆེན་པོ་སོགས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི། འགྲོ་ལ་ཕན་པ་ཉེར་སྒྲུབ་པ།། བྱམས་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ།༢༡༡། སྡུག་བསྔལ་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སྐྱོབ་པའི།། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་
པོའོ་དགའ་བ་ནི།། རབ་དགའི་མཚན་ཉིད་བཏང་སྙོམས་ནི།། མ་འདྲེས་མཚན་ཉིད་ཅན་ཞེས་བྱ།།༢༡༢ཞེས་གསུངས་ཏེ། འགྲོ་བ་ལ་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་ཕན་པ་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱམས་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ།། སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྐྱོབ་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའོ།། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགའ་བ་ཆེན་པོ་ནི། སེམས་ཅན་ཀུན་དུས་ཐམས་ཅད་པར་བདེ་བ་དང་མི་འབྲལ་བར་རབ་དགའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ།། བཏང་སྙོམས་ཆེན་པོ་ནི་རྗེས་ཆགས་དང་ཁོང་ཁྲོ་སོགས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་མ་འདྲེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།ལྔ་པ་སངས་

བརྒྱ་ བརྒྱད་ཅུ་

360

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི། སངས་རྒྱས་ཆོས་ནི་མ་འདྲེས་པ།། བཅུ་དང་བརྒྱད་དུ་གང་འདོད་དག། གང་ཕྱིར་སྟོན་དེས་མི་འཕྲོགས་པ།། དེ་ཕྱིར་མི་འཕྲོགས་རང་མཚན་ཉིད།།༢༡༣ཅེས་གསུངས་ཏེ། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ནི་མ་འདྲེས་པ་བཅུ་དང་བརྒྱད་དུ་གང་འདོད་པ་དག་བཅོ་བརྒྱད་དེ། སྤྱོད་པས་བསྡུས་པ་དྲུག་ནི། སྐུ་ལ་འཁྲུལ་པ་མི་མངའ། གསུང་ལ་ཅ་ཅོ་མི་མངའ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་བསྙེལ་
བ་མི་མངའ། ཐུགས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་མི་མངའ། འཁོར་འདས་བླང་དོར་ཐ་དད་པའི་འདུ་ཤེས་མི་མངའ། སོ་སོར་མ་བརྟགས་པར་གདུལ་བྱ་ཡལ་བར་འདོར་བའི་བཏང་སྙོམས་མི་མངའ་བའོ།།
རྟོགས་པས་བསྡུས་པ་དྲུག་ནི། འདུན་པ་དང༌། བརྩོན་འགྲུས་དང༌། དྲན་པ་དང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང༌། ཤེས་རབ་དང༌། རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ལས་ཉམས་པ་མི་མངའ་བའོ།། ཕྲིན་ལས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་གསུམ་ནི། སྒོ་གསུམ་གྱི་ལས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་སྔོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའོ།། ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་གསུམ་ནི། དུས་གསུམ་གྱི་ཤེས་བྱ་ལ་མ་ཆགས་མ་ཐོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་པ་འཇུག་པའོ།། དེ་དག་ནི་གང་གི་ཕྱིར་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་འཁྲུལ་པ་ལ་སོགས་པ་མི་མངའ་བས་གླགས་མེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མ་འཕྲོགས་ཤིང་ཐུབ་པར་མི་ནུས་པ་དེའི་ཕྱིར་མི་འཕྲོགས་པའི་རང་གི་མཚན་

361

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཉིད་ཅན་ནོ།།དྲུག་པ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི། རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ནི།། མངོན་སུམ་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་འདོད།། གཞན་ནི་ཉི་ཚེ་བ་ཉིད་ཀྱིས།། མངོན་སུམ་ཞེས་བྱར་མི་འདོད་དོ།།༢༡༤ཞེས་
གསུངས་ཏེ། རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་འདོད་དོ།། གཞན་ཉན་རང་གི་མཁྱེན་པ་ནི་ཤེས་
བྱ་ཉི་ཚེ་བ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པ་ཞེས་བྱར་མི་འདོད་དོ།།གསུམ་པ་རྟེན་བསྡུ་ཞིང་སྟོང་ཚུལ་གྱིས་དོན་བསྡུ་བ་ནི། གང་ཞིག་འདུས་བྱས་མཚན་ཉིད་དང༌།། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་གང༌།། དེ་དེ་ཁོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད།། དེ་ནི་རང་མཚན་སྟོང་པ་ཉིད།།༢༡༥ཅེས་གསུངས་ཏེ། གང་ཞིག་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་རང་རང་གི་ངོ་བོ་དེ་ཁོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དོ།།བཅོ་ལྔ་པ་མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི། ད་ལྟར་བ་འདི་མི་གནས་ཤིང༌།། འདས་དང་མ་འོངས་ཡོད་མ་ཡིན།། གང་དུ་དེ་དག་མི་དམིགས་པ།། དེ་ལ་མི་དམིགས་པ་ཞེས་བརྗོད།༢༡༦། མི་དམིགས་པ་དེ་རང་ངོ་བོ།། དེ་ཡིས་དབེན་པ་ཉིད་གང་དེ།། ཐེར་ཟུག་གནས་མིན་འཇིག་མིན་པས།། མི་དམིགས་ཞེས་བྱའི་སྟོང་ཉིད་དོ།།༢༡༧ཞེས་གསུངས་ཏེ། ད་ལྟར་བ་འདི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ཞིང༌། སྐད་ཅིག་

བརྒྱ་

གྱ་གཅིག་

362

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

མའང་ཐོག་མཐའ་དབུས་གསུམ་གྱིས་དཔྱད་ན་སྐད་ཅིག་ཏུ་ཡང་མི་གནས་ཤིང༌། འདས་པ་ཞིག་པ་དང༌། མ་འོངས་པ་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་དུས་གསུམ་གང་དུ་དུས་གསུམ་དེ་དག་མི་
དམིགས་པ་དེ་ལ་མི་དམིགས་པ་ཞེས་བརྗོད་ལ། མི་དམིགས་པ་དེ་རང་གི་ངོ་བོ་དེ་ཡིས་དབེན་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཐེར་ཟུག་གནས་པ་མིན་པ་དང་འཇིག་པ་མིན་པས་མི་དམིགས་ཞེས་བྱའི་སྟོང་ཉིད་
དོ།།བཅུ་དྲུག་པ་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ནི། རྐྱེན་ལས་བྱུང་ཕྱིར་དངོས་རྣམས་ལ།། འདུས་པ་པ་ཡི་ངོ་བོ་མེད།། འདུས་པ་པ་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱིས།། སྟོང་ཉིད་དངོས་མེད་སྟོང་ཉིད་དོ།།༢༡༨ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྒྱུ་
དང་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་འདུས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཚོགས་པའི་ངོ་བོ་མེད་ལ། འདུས་པ་ལས་བྱུང་བ་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་ངོས་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་ཉིད་དོ།། དབུས་མཐའ་སོགས་ལས་དང་པོ་དྲུག་ཆོས་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་དང༌། དེ་འོག་བརྒྱད་དགོས་ཆེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དང༌། ཐ་མ་གཉིས་སྒྲོ་སྐུར་སྤང་བའི་དངོས་པོ་མེད་པས་གང་ཟག་དང་ཆོས་སུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་བསལ་ནས། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་ལ་སྐུར་འདེབས་སྤང་བའི་ཕྱིར་དུ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་པར་བཞེད་དེ། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་

363

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཔའི་གདུལ་བྱ་དག་དྲང་བའི་ཕྱིར་ཡིན་པས་དབུ་མ་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པ་འདི་ཁོ་ན་ཟབ་ཅིང་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་སོ།། སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གི་ཚུལ་ལ། བཤད་
རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བ་དང༌། སམྦུ་ཊའི་རྒྱུད་ཕྱི་མ་དང༌། དབུས་མཐའ་རྩ་འགྲེལ་འགྲེལ་བཤད་དང་བཅས་པ་དང༌། བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྡུ་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་ཕལ་ཆེར་སྟོན་ཚུལ་མཐུན་པར་སྣང་ནའང་ངེས་པའི་
དོན་དུ་འདི་ནས་བཤད་པ་ཁོ་ན་ཉིད་གནས་པ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བཞིར་བཤད་པ་ལ་བཞི། དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད། དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད། རང་གི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད། གཞན་གྱི་
ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། ། དང་པོ་ནི། དངོས་པོའི་སྒྲས་ནི་མདོར་བསྡུས་ན།། ཕུང་པོ་ལྔ་རྣམས་བརྗོད་པ་ཡིན།། དེ་རྣམས་དེ་ཡིས་སྟོང་ཉིད་གང༌།། དེ་དངོས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད།།༢༡༩ཅེས་གསུངས་ཏེ། དངོས་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ནི་མདོར་བསྡུ་ན་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་རྣམས་ལ་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི། དེ་རྣམས་དེའི་སྟོང་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད་དོ།།གཉིས་པ་དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི། མདོར་བསྡུས་ན་ནི་དངོས་མེད་པ།། འདུས་མ་བྱས་ཆོས་རྣམས་ལ་བརྗོད།། དེ་ནི་དངོས་མེད་དེས་སྟོང་ཉིད།། དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་ཉིད་དོ།།༢༢༠ཞེས་གསུངས་ཏེ། དངོས་པོ་མེད་པར་བརྗོད་པ་ནི་མདོར་བསྡུ་ན་ནི་ནམ་མཁའ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་

བརྒྱ་

གྱ་གཉིས་

364

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

སོགས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་བརྗོད་ལ། དངོས་མེད་དེ་ཉིད་དང་དངོས་མེད་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་དོ།།གསུམ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི། རང་
བཞིན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ནི།། རང་བཞིན་ཞེས་བྱའི་སྟོང་ཉིད་དེ།། འདི་ལྟར་རང་བཞིན་མ་བྱས་པས།། རང་བཞིན་ཞེས་ནི་བྱ་བར་བསྙད།།༢༢༡ཅེས་གསུངས་ཏེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཆོས་ཉིད་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ནི་
རང་བཞིན་ཞེས་བྱ་བའི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་འདི་ལྟར་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཉན་ཐོས་སོགས་ཀྱི་ཤེས་མཐོང་གིས་མ་བྱས་པས་ན་རང་བཞིན་ཞེས་ནི་བྱ་བར་བསྙད་དོ།།བཞི་པ་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་
ནི། ཡུམ་རྒྱས་པ་ལས། གཞན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བྱུང་ཡང་རུང་མ་བྱུང་ཡང་རུང་སྟེ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་གནས་པ་ཉིད་དང༌། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཉིད་དང༌། ཆོས་ངེས་པ་ཉིད་དང༌། དེ་བཞིན་ཉིད་དང༌། གཞན་མ་ཡིན་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང༌། ཡང་དག་པའི་མཐའ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་གནས་པ་ཉིད་དེ་གཞན་གྱིས་མ་བྱས་སོ།། ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་བྱུང་བའམ།། མ་བྱུང་ཡང་རུང་དངོས་སུ་ན།། དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད།། གཞན་གྱི་དངོས་པོར་རབ་ཏུ་བསྒྲགས།༢༢༢། ཡང་དག་མཐའ་དང་དེ་བཞིན་ཉིད།། དེ་གཞན་དངོས་པོའི་སྟོང་ཉིད་དོ།། ཞེས་གསུངས་ཏེ།

365

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པསངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་འབྱུང་བའམ་མ་བྱུང་ཡང་རུང་སྟེ་དངོས་སུ་ན་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་གནས་ལུགས་དང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་ཐ་སྙད་དུ་ཅིའི་ངོ་བོར་ཡང་མ་གྲུབ་པར་རྟག་ཏུ་ཡོད་
པས་མཆོག་ཏུ་བྱུང་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་པས་སམ། ཡེ་ཤེས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བས་རྟོགས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཞན་གྱི་དངོས་པོར་རབ་ཏུ་བསྒྲགས་ཞེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རང་
སྒྲ་དང༌། གཞན་སྒྲས་ཐ་སྙད་དུ་སྒྲ་རྟོག་གིས་བརྗོད་ཚུལ་གཉིས་བྱུང་བ་ལ་གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང་དེ་ལྟའི་རང་གཞན་གྱི་སྟོང་ཉིད་དེ་དངོས་པོ་དངོས་མེད་བདག་གཞན་བྱས་མ་བྱས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་གང་གི་
ཡང་རང་གི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་པའི་རང་རང་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དུ་གཏན་ལ་དབབ་པའི་ཆེད་དུ་དང་པོར་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་འཕགས་པ་སོགས་ཀྱིས་མ་བྱས་པའི་སྟོང་ཉིད་དེའང་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་ཉིད་དུ་བསྟན་ནས། སླར་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་འཕགས་སོགས་ཀྱིས་མ་བྱས་པའི་སྟོང་ཉིད་གཞན་གྱི་ངོ་བོའམ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ངོ་བོའོ།། ཞེས་འཇིག་རྟེན་རྟེན་འབྲེལ་གཞན་གྲགས་སུ་སྨྲ་བའི་ལུགས་འགའ་ཞིག་དང་མཐུན་པར་བྱས་ནས་དེ་ལྟའི་གཞན་སྟོང་དེ་ཡང་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་སྟོང་ཉིད་དུ་གཏན་ལ་དབབ་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ།། ཡང་ན་འཁོར་བ་

བརྒྱ་

གྱ་གསུམ་

366

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་ཕ་རོལ་ན་ཡོད་པ་ནི་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་སྟེ་ཡང་དག་མཐའ་དང༌། རྣམ་པར་འགྱུར་བ་མེད་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་དེ་ནི་གཞན་གྱི་དངོས་པོའི་སྟོང་ཉིད་དོ།།
གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ཚུལ་ལས།། དེ་དག་དེ་སྐད་རབ་ཏུ་བསྒྲགས།།༢༢༣ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ཚུལ་མདོ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལས་རབ་ཏུ་སྤྲོས་ནས་བཅུ་དྲུག་དང༌། བཞི་པོ་
དེ་དག་བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་སྐད་དུ་རབ་ཏུ་བསྒྲགས་སོ།།གསུམ་པ་སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་དེ་དོན་བསྡུ་བ་ལ་བཞི། བདེན་གཉིས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་འགོག་པ་ལ་འཇུག ། སྙིང་རྗེས་སེམས་ཅན་མི་
འདོར་བའི་ཚུལ། ས་གོང་མར་འཕགས་པ་གཞན་ཟིལ་གྱིས་གནོན། བདེན་གཉིས་རྟོགས་པས་དོན་གཉིས་མཐར་ཐུག་པར་འགྱུར་ཚུལ་ལོ། ། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་བློ་གྲོས་ཟེར་གྱིས་སྣང་བ་གསལ་བྱས་པ།། རང་གི་ལག་ན་གནས་པའི་སྐྱུ་རུ་ར་བཞིན་དུ།། སྲིད་གསུམ་འདི་དག་མ་ལུས་གདོད་ནས་སྐྱེ་མེད་པར།། རྟོགས་ཏེ་ཐ་སྙད་བདེན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འགོག་པར་འགྲོ།།༢༢༤ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཤེར་ཕྱིན་ལ་ལྷག་པར་གནས་པའི་སེམས་དཔའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཡོན་ཏན་ཕུལ་བྱུང་བརྗོད་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྐབས་རྫོགས་པར་བསྟན་པ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་དཔྱད་པ་ལས་བྱུང་བའི་བློ་གྲོས་ཀྱི་ཟེར་གྱིས་དེ་ཉིད་མཐོང་བའི་གེགས་

367

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཀྱི་མུན་པ་བཅོམ་ནས་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྣང་བ་གསལ་བར་བྱས་པའི་སེམས་དཔའ་ནི་རང་གི་ལག་ན་གནས་པའི་སྐྱུ་རུ་ར་ཕྱི་ནང་སྒྲིབ་མེད་དུ་མཐོང་བ་ནི་དེ་བཞིན་དུ་སྲིད་གསུམ་འདི་དག་མ་
ལུས་གདོད་ནས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་རྟོགས་ཏེ། དོན་དམ་པར་འགོག་སྙོམས་ལ་འཇུག་པ་མེད་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་བདེན་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤྲོས་བྲལ་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་
པར་འགྲོའོ།།གཉིས་པ་སྙིང་རྗེས་སེམས་ཅན་མི་འདོར་བའི་ཚུལ་ནི། རྟག་ཏུ་འགོག་པར་གཏོགས་པའི་བསམ་ལྡན་ཡིན་མོད་ཀྱི།། འགྲོ་བ་མགོན་མེད་པ་ལ་སྙིང་རྗེའང་སྐྱེད་པར་བྱེད།། ཅེས་གསུངས་ཏེ། འགོག་པ་མངོན་དུ་
བྱས་ཏེ་གཞན་དོན་ཡལ་བར་འདོར་རམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། དེས་ནི་རྟག་ཏུ་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་འཇུག་གི་ནུས་པ་ཐོབ་པས་དངོས་གཞིའི་དུས་ན་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་གཏོགས་པའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། སྦྱོར་བ་དང་རྗེས་ཀྱི་དུས་ན་འཁོར་བར་གཏོགས་པའི་བརྩེ་བའི་བསམ་པ་ཅན་ཡིན་པས་འགྲོ་བ་མགོན་མེད་ལ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡང་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ།།གསུམ་པ་ས་གོང་མར་འཕགས་པ་གཞན་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་ནི། དེ་གོང་བདེ་གཤེགས་གསུང་སྐྱེས་སངས་རྒྱས་འབྲིང་བཅས་ནི།། མ་ལུས་པ་རྣམས་བློ་ཡིས་ཕམ་པར་བྱེད་པའང་ཡིན།།༢༢༥ཞེས་གསུངས་ཏེ། སེམས་དཔའ་ས་དྲུག་པ་དེའི་གོང་རོལ་བདུན་

བརྒྱ་

གྱ་བཞི་

368

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པ་ལ་སོགས་པར་བདེ་གཤེགས་གསུང་སྐྱེས་ཉན་ཐོས་དང༌། སངས་རྒྱས་འབྲིང་བཅས་ནི་རང་རྒྱལ་ཏེ་མ་ལུས་པ་རྣམས་བློ་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕམ་པར་བྱེད་པའང་ཡིན་ནོ།།བཞི་པ་བདེན་གཉིས་
རྟོགས་པས་དོན་གཉིས་མཐར་ཐུག་པར་འགྱུར་ཚུལ་ནི། ཀུན་རྫོབ་དེ་ཉིད་གཤོག་ཡངས་དཀར་པོ་རྒྱས་གྱུར་པ།། ངང་པའི་རྒྱལ་པོ་དེ་ནི་སྐྱེ་བོའི་ངང་པ་ཡི།། མདུན་དུ་བདར་ནས་དགེ་བའི་རླུང་གི་ཤུགས་སྟོབས་ཀྱིས།། རྒྱལ་བའི་
ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཕ་རོལ་མཆོག་ཏུ་འགྲོ།།༢༢༦ཞེས་གསུངས་ཏེ། སེམས་དཔའ་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྦྱིན་སོགས་སྔར་ལས་ཆེས་ལྷག་པར་འབར་བ་དང༌། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་རྟོགས་པའི་གཤོག་ཡངས་
རང་དོན་གྱི་དྲི་མ་མེད་པས་དཀར་པོ་རྒྱས་པར་གྱུར་པའི་ངང་པའི་རྒྱལ་པོ་སེམས་དཔའ་ས་དྲུག་པ་བ་དེ་ནི་རང་གི་གདུལ་བྱ་སྐྱེ་བོའི་ངང་པ་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་མ་ཡི་མདུན་དུ་བདར་ནས་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་དགེ་བའི་རླུང་གི་ཤུགས་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱལ་བའི་ཡོན་ཏན་ཟད་མི་ཤེས་ཤིང་གཏིང་མི་དཔོགས་པའི་རྒྱ་མཚོའི་ཕ་རོལ་མཆོག་ཏུ་འགྲོ་བར་བྱེད་དོ།། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པའོ།། །།བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ་ནི། རིང་དུ་སོང་བ་འདིར་ནི་སྐད་ཅིག་དང༌།། སྐད་ཅིག་ལ་ནི་འགོག་པར་འཇུག་འགྱུར་ཞིང༌།། ཐབས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ལེགས་འབར་བ་འཐོབ།།

369

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཅེས་གསུངས་ཏེ། སེམས་དཔའི་ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ་འདིར་ནི་སེམས་དཔའ་འདི་ནི་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་དང་སྐད་ཅིག་ལ་ནི་ས་དྲུག་པར་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་དེ་ལ་སྙོམས་པར་
འཇུག་པར་འགྱུར་ཞིང༌། འགོག་པ་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་ནི་མིན་པར་མདོའི་ལུང་དང་བཅས་ཏེ་རང་འགྲེལ་དུ་བཤད་དོ།། འདིར་ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས། འགོག་སྙོམས་ལ་འཇུག་པའི་མིང་ཙམ་ཞིག་བྱུང་
ལ། དེའི་དོན་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དག་གིས་ཚོགས་དྲུག་བཀག་པའི་འཕགས་པའི་སྙོམས་འཇུག་ལ་འདོད་ཅིང༌། བྱེ་སྨྲས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་རྫས་གྲུབ་ཏུ་འདོད་ལ། མདོ་སྡེ་པ་ཡན་བཏགས་ཡོད་དུ་འདོད་ཅིང༌།
ཁ་ཅིག་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་ཡོད་པར་འདོད། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་གང་ཞེ་ན། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ལ། སྲིད་པའི་རྩེ་མོ་ལས་གྱེན་དུ་བསྐྱོད་པའི་ཞི་བར་གནས་པའི་འདུ་ཤེས་སྔོན་དུ་བཏང་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་བརྟན་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་དང༌། བརྟན་པ་དེ་དག་ལས་ཀྱང་ཁ་ཅིག་འགོག་པ་ལ་འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཞེས་གདགས་སོ།། ཞེས་སྲིད་རྩེའི་སེམས་ཐོབ་པའི་འཕགས་པས་ཚོར་འདུ་རགས་པ་ཞི་བར་གནས་པར་འདོད་པས་ཚོགས་བདུན་འཁོར་བཅས་བཀག་པའི་ཕུང་པོའི་

བརྒྱ་
གྱ་ལྔ་

370

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པའི་ལྡན་མིན་དུ་བཤད་ཅིང༌། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པར་བཞེད་དེ། འགྲེལ་པར། འགོག་པ་ལ་
སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཡིན་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་འགོག་པ་ཞེས་བརྗོད་དེ། འདིར་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་འགག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཞེས་སོ།། དེས་ན་ཉན་
རང་ནི་འགོག་སྙོམས་ལ་ཡུན་རིང་མོར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞི་བ་ལ་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་ཞི་བ་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཐབས་ལ་མཁས་པའི་ཕྱིར་ས་བདུན་པ་ནས་
སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་འགོག་པ་ལ་འཇུག་ཅིང་ལྡང་བས་ཉན་རང་བློའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་ཡིན་ནོ།། འདིར་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་ལྡང་འཇུག་གཉིས་ཀ་བྱེད་པ་ལྟར་བཤད་པ་ལ་གོང་དུ་དཔྱད་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་འགོག་པར་འཇུག་ནུས་མི་ནུས་དང༌། སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་དེ་ལས་ལྡང་ནུས་མི་ནུས་ལ་བརྗོད་དེ། སྐད་ཅིག་གི་ཡུན་ལ་ལྡང་འཇུག་གི་བྱེད་པས་བྱ་བ་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་ལ། གཞན་དུ་ལྡང་འཇུག་གང་ཡང་རུང་བ་རེ་རེའི་ཆེད་དུ་སྐད་ཅིག་མ་མང་པོའི་ཡུན་འགོར་བའོ།། ས་བརྒྱད་པར་ནི་སྐད་ཅིག་གིས་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཡོད་ཀྱང་སྐད་ཅིག་གིས་ལྡང་བར་མི་

371

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པབྱེད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱང་ཡོད་དེ། དེར་ནི་རྩོལ་མེད་མཚན་མེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དེ་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་འཇོག་པའི་ཕུལ་ཆེས་ཆེ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། འགོག་སྙོམས་ལ་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལྡང་འཇུག་
ནུས་པ་དེས་ན་དེའི་ཐབས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལེགས་པར་འབར་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པའང་འཐོབ་བོ།། ཤེས་རབ་ཉིད་ཡུལ་ཐབས་སྟོབས་སྨོན་ལམ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཞུགས་པ་ལ་ཐབས་ལ་སོགས་
པར་བརྗོད་ཀྱི་གཞན་དུ་མ་ཡིན་ནོ།། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་རིང་དུ་སོང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་བདུན་པའི་བཤད་པའོ།། །།བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ་ལ་གཉིས། སའི་ངོ་བོ་མདོར་བསྟན་
པ། ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། ཡང་ཡང་སྔར་དགེ་ལས་ལྷག་ཐོབ་བྱའི་ཕྱིར།། གང་དུ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཉིད་འགྱུར་བ།། མི་གཡོ་དེ་ལ་བདག་ཉིད་ཆེ་དེ་འཇུག། ཅེས་གསུངས་ཏེ། ས་བརྒྱད་པའི་སེམས་དཔའ་དེ་ནི་སྔར་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་དགེ་བ་ལས་ལྷག་པ་སྟེ་ཆེས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ཐོབ་པ་ནི། ས་གང་དུ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་སེམས་དཔའི་ས་བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ་དེ་ལ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེ་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ།། དེ་ལ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་སྔར་གྱི་དགེ་བ་ལས་ལྷག་པ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། རྒྱ་མཚོར་འགྲོ་བའི་གྲུ་

བརྒྱ་

གྱ་དྲུག་

372

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཆེན། རྒྱ་མཚོ་དང་མ་ཕྲད་པ་ན་ཆེད་དུ་བསྐྱོད་ནས་འགྲོ་ལ། ཕྲད་མ་ཐག་རླུང་ཆེན་པོས་བསྐྱོད་ནས་ཆེད་དུ་བསྐྱོད་མི་དགོས་པར། དེ་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལ་ཉིན་གཅིག་གིས་ཆོད་པ་དེ་ནི་སྔོན་ཆེད་དུ་བསྐྱོད་པས་
ལོ་བརྒྱར་ཡང་དེ་སྲིད་དུ་འགྲོ་མི་ནུས་པ་བཞིན་ས་བརྒྱད་པ་ཕྱིན་ནས་ལྷུན་གྲུབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཡུད་ཙམ་གཅིག་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་བགྲོད་པའི་དགེ་བ་དེ་ནི། སྔོན་མ་དག་པ་ས་བདུན་དུ་བསྐལ་པ་
འབུམ་དུ་བསགས་པའི་དགེ་བས་ཀྱང་ས་ལམ་བགྲོད་པའི་སྟོབས་མི་སྙོམས་པར་མདོར་བཤད་ཅིང༌། དེས་ན་ལམ་ལ་འཇུག་པ་ན་རྩོལ་བ་ཡོད་མེད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས་ལམ་བགྲོད་པ་མྱུར་བུལ་ཡོན་ཏན་ཐོབ་
ཚུལ་ཤིན་ཏུ་ཁྱད་ཆེའོ།།གཉིས་པ་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ། ཕར་ཕྱིན་དང་ཡོངས་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན། སྲིད་གསུམ་བླ་མར་གྱུར་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སྒྲུབ་ཚུལ། འཁོར་བ་འགགས་ཀྱང་དབང་བཅུས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྫོགས་པར་བྱེད་ཚུལ་ལོ། ། དང་པོ་ནི། འདི་ཡི་སྨོན་ལམ་ཤིན་ཏུ་དག་འགྱུར་ཞིང༌།༡། རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་ལས་སློང་བར་མཛད།། ཅེས་གསུངས་ཏེ། སེམས་དཔའ་འདིས་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པའི་སྨོན་ལམ་གྲངས་མེད་བཅུ་བཏབ་པ་གང་དེ་སྐབས་འདིར་ཤིན་ཏུ་དག་པར་འགྱུར་བས་སྨོན་ལམ་གྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱིས་ཆེས་ལྷག་ཅིང་ས་འདིར་རྒྱལ་སྲས་གཞོན་ནུའི་སར་བཞག་སྟེ།

373

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པདགུ་པར་རྒྱལ་ཚབ་ཐོབ་ལ། བཅུ་པར་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བ་ལྟར་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་དབང་བསྐུར་རོ།། ས་འདིར་ཉོན་མོངས་པ་དང་མཚན་འཛིན་མ་ལུས་པ་སྤངས་པས་ཆོས་དབྱིངས་ལ་
འབད་མེད་དུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་འགོག་སྙོམས་ལས་མི་ལྡང་བ་ལ། དེར་དུས་མིན་པར་གཞན་དོན་རྒྱུན་ཆད་ནས་མྱང་འདས་ལ་འཇུག་པ་འགོགས་པའི་ཆེད་དུ་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལས་བསྐུལ་བ་ནི། ངེད་
ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྟོབས་དང་སངས་རྒྱས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི།། དེ་དག་ཁྱོད་ལ་མེད་ཀྱིས་དེ་ལ་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམས།། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འགོག་པ་ལས་སློང་བར་མཛད་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྒྲུབ་ཏུ་
འཇུག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདིའི་མྱང་འདས་དེ་མྱང་འདས་གང་ལ་འཇོག་སྙམ་ན། ཉི་སྣང་ལས། འོ་ན་དེའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དེ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མྱང་འདས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ་རིང་དུ་སྤོང་བའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། སྒོམ་པས་སྤང་བར་བྱ་བ་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གང་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱིར་མྱང་འདས་ལ་རྩེ་མོ་ཐོབ་ནས་དགེ་རྩ་ཆད་པ་ལས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང༌། བཟོད་པ་ཐོབ་ནས་ངན་འགྲོའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང༌། བསམ་གཏན་ཐོབ་ནས་དེའི་ཡན་ལག་གི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང༌། རྒྱུན་དུ་

བརྒྱ་

གྱ་བདུན་

374

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཞུགས་པ་ན་སྲིད་པ་བརྒྱད་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང༌། ཕྱིར་འོང་ལ་འདོད་པའི་སྲིད་པ་གཉིས་ལས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང༌། ཕྱིར་མི་འོང་ལ་འདོད་ཁམས་ཀྱི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང༌། དགྲ་
བཅོམ་རྣམས་ལ་ལྷག་བཅས་ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང༌། དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་པ་ལས། ཕྱི་མ་སྟེ་རེ་ཞིག་གཞན་དོན་རྒྱུན་ཆད་པ་ལ་དགོངས་ནས་
མྱང་འདས་སུ་བཞག་གོ།། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།གཉིས་པ་སྲིད་གསུམ་བླ་མར་གྱུར་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སྒྲུབ་ཚུལ་ནི། ཆགས་པ་མེད་པའི་བློ་ནི་སྐྱོན་རྣམས་དག་དང་ལྷན་གཅིག་མི་གནས་ཕྱིར།། ས་བརྒྱད་
པ་ལ་དྲི་མ་དེ་དག་རྩ་བཅས་ཉེ་བར་ཞི་འགྱུར་ཞིང༌།། ཉོན་མོངས་ཟད་ཅིང་ཁམས་གསུམ་བླ་མར་གྱུར་ཀྱང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ནི།༢། འབྱོར་བ་མཁའ་ལྟར་མཐའ་བྲལ་མ་ལུས་ཐོབ་པར་ནུས་མ་ཡིན།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། ས་བརྒྱད་པ་ལ་ཁམས་གསུམ་འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་གྱུར་གྱི་དྲི་མ་དེ་དག་རྩ་བ་དང་བཅས་པ་ཉེར་ཞིར་འགྱུར་ཞིང་སྟེ། སྣང་མུན་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པ་ལྟར་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཉི་མ་ཤར་བས་གང་ལའང་ཆགས་པ་མེད་པའི་བློ་ནི་མུན་པ་ལྟ་བུའི་སྐྱོན་ཉོན་མོངས་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་མ་ལུས་ཟད་ཅིང་ཁམས་གསུམ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བས་དེ་དག་གི་བླ་མར་གྱུར་ཀྱང་སྐབས་དེར་སངས་

375

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པརྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ནི་ཡོན་ཏན་གྱི་འབྱོར་པ་མཁའ་ལྟར་མཐའ་བྲལ་མ་ལུས་ཐོབ་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་པས་དེ་ཐོབ་ཆེད་བསྒྲིམ་པར་བྱ་དགོས་སོ།།གསུམ་པ་འཁོར་བ་འགགས་ཀྱང་དབང་
བཅུས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྫོགས་པར་བྱེད་ཚུལ་ནི། འཁོར་བ་འགགས་ཀྱང་དབང་རྣམས་བཅུ་པོ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཞིང་དེ་དག་གིས།། སྲིད་པའི་འགྲོ་བར་རང་གི་བདག་ཉིད་སྣ་ཚོགས་སྟོན་པར་བྱེད་པར་འགྱུར།། ཞེས་གསུངས་ཏེ།
ས་འདིར་ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པ་སྤངས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཇི་ལྟར་རྫོགས་པར་བྱེད་ཅེ་ན། འདིར་ཟག་པ་དང་བཅས་མ་བཅས་ཀྱི་དགེ་མི་དགེའི་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་འགགས་
ཀྱང༌། དབང་རྣམ་པ་བཅུ་པོ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཞིང་དེ་དག་གི་དབང་གིས་སྲིད་པའི་འགྲོ་བར་གཞན་དོན་དུ་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་འདོད་དགུར་བསྒྱུར་བ་ལ་མངའ་བརྙེས་པས་གཞན་ལ་རག་མ་ལུས་པར་འཁོར་བར་སེམས་དཔའ་རང་གི་བདག་ཉིད་དེ་འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་གི་འཁོར་བའི་ལུས་དང་དག་པའི་འཇིག་རྟེན་ན་ཡོད་པའི་མྱང་འདས་ཀྱི་ལུས་སྣ་ཚོགས་པ་སྤྲུལ་པའམ་མ་སྤྲུལ་པ་རང་རྒྱུད་པར་ཡང་སྟོན་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་བས་བསགས་སྦྱངས་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་དོ།། དབང་བཅུ་ནི། ༡བསྐལ་པ་བརྗོད་མེད་ཀྱི་བརྗོད་མེད་དུ་ཚེ་བྱིན་གྱིས་རློབ་པས་ཚེ་ལ་དབང་བ་དང༌། ༢ཏིང་འཛིན་གྱི་སྒོ་དཔག་མེད་ལ་

བརྒྱ་

གྱ་བརྒྱད་

376

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

འཇུག་པས་སེམས་ལ་དབང་བ་དང༌། ༣འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་རྒྱན་བཀོད་དུ་མས་བརྒྱན་པར་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཏེ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པས་ཡོ་བྱད་ལ་དབང་བ་དང༌། ༤སེམས་དཔའ་རང་གི་
ལས་གང་བསགས་པའི་བྱིན་རླབས་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་དང་འཚམས་པར་དུས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ལས་ལ་དབང་བ་དང༌། ༥འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་སུ་གདུལ་བྱ་དང་འཚམས་པར་སྐྱེ་བ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་
པས་སྐྱེ་བ་ལ་དབང་བ་དང༌། ༦སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དང་དུས་གང་དུ་ཅི་དགའ་བར་བདག་ཉིད་སངས་རྒྱས་པར་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པས་སྨོན་ལམ་ལ་དབང་བ་དང༌། ༧འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་
སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་གང་བར་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པས་མོས་པ་ལ་དབང་བ་དང༌། ༨སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཐམས་ཅད་དུ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྣམ་པར་འཕྲུལ་པ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པས་རྫུ་འཕྲུལ་ལ་དབང་བ་དང༌། ༩དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོབས་སོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པས་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བ་དང༌། ༡༠མཐའ་དབུས་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་སྣང་བས་ཆོས་ལ་དབང་བ་རྣམས་སོ།། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་མི་གཡོ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་བརྒྱད་པའི་བཤད་པའོ།། །།དགུ་པ་ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་ནི། དགུ་པ་ལ་ནི་དེའི་སྟོབས་ལྟ་ཞིག་མཐའ་དག་རྫོགས་པར་དག་འགྱུར་ཞིང༌།། དེ་བཞིན་ཡང་དག་རིག་ཆོས་

377

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པརང་གི་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་དག་པའང་འཐོབ།། ཅེས་གསུངས་ཏེ། བྱང་སེམས་ས་དགུ་པ་འདི་ལ་ནི་སེམས་དཔའ་དེའི་སྟོབས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་ལྟ་ཞིག་བརྟགས་པ་དང་སྒོམ་པས་མཐའ་དག་རྫོགས་
པར་ཆེས་ཡོངས་སུ་དག་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་བཞིན་དུ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པའི་ཆོས་རང་གི་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་དག་པ་བཞི་ཡང་འཐོབ་སྟེ། ཆོས་དང༌། དོན་དང༌། ངེས་པའི་ཚིག་དང༌། སྤོབས་པ་
སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པའོ།། དང་པོས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ།། གཉིས་པས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ།། གསུམ་པས་ནི་ཆོས་རྣམས་མ་
འདྲེས་པར་སྟོན་པ་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ།། བཞི་པས་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དྲི་བ་ལ་ལན་འདེབས་པ་རྒྱུན་ཆད་པ་མེད་པ་ཉིད་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ།། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་ཞེས་བྱ་བ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དགུ་པའི་བཤད་པའོ།། །།བཅུ་པ་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན་བཤད་པ་ནི། བཅུ་པའི་ས་ལ་དེ་ཡིས་ཀུན་ནས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལས་དབང་བསྐུར་བ།། དམ་པ་ཐོབ་ཅིང་ཡེ་ཤེས་ལྷག་པར་མཆོག་ཏུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའང་ཡིན།། ཆར་སྤྲིན་རྣམས་ལས་ཆུ་ཆར་འབབ་པ་ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་འགྲོ་རྣམས་ཀྱི།། དགེ་བའི་ལོ་ཐོག་ཆེད་དུ་རྒྱལ་སྲས་ལས་ཀྱང་ལྷུན་གྲུབ་ཆོས་ཆར་འབབ།།༡ཅེས་གསུངས་ཏེ། སེམས་དཔའ་བཅུ་པའི་ས་ཆོས་ཀྱི་

བརྒྱ་

གྱ་དགུ་

378

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

སྤྲིན་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དེ་ཡིས་ཕྱོགས་བཅུ་ཀུན་ནས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལས་འོད་ཟེར་ཆེན་པོའི་དབང་བསྐུར་བ་དམ་པ་ཐོབ་ཅིང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་འགྱུར་རོ།།ས་བཅུ་པའི་མདོ་
ལས། དེ་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྲངས་མེད་པ་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་ཇི་སྙེད་པའི་ཐ་མ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཏིང་འཛིན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ཁྱད་པར་མེད་པར་དབང་བསྐུར་བ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་
བྱ་བ་མངོན་དུ་གྱུར་ཏེ། དེ་མངོན་དུ་གྱུར་མ་ཐག་ཏུ་སྟོང་གསུམ་ཕྲག་བཅུའམ་འབུམ་ཕྲག་བཅུའི་གཏོས་དང་མཉམ་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་པདྨ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པས་སྤྲས་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ནས་རྒྱས་པར་སྟོང་གསུམ་འབུམ་ཕྲག་བཅུར་ཚང་བའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་རྡུལ་སྙེད་ཀྱི་པདྨའི་འཁོར་དང་ལྡན་པ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེའི་ལུས་ཀྱང་དེ་དང་འཚམ་ཞིང་དེའི་རྐྱེན་དུ་བབ་པར་གནས་སོ།། དེ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ཐོབ་མ་ཐག་ཏུ་པདྨ་དེ་ལ་འདུག་པར་ཀུན་ཏུ་སྣང་ངོ༌།། དེ་དེ་ལ་འདུག་པ་དང་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཀུན་ནས་གདན་འཛོམ་པ་རྣམས་ཀྱི་མཛོད་སྤུ་ནས་འོད་ཟེར་དག་བྱུང་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ལ་དབང་བསྐུར་བར་མཛད་དོ།། ཞེས་པའི་བར་དུ་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།། དེ་ཚེ་ས་འདིར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་པར་མཆོག་ཏུ་

379

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པའབྱུང་བར་འགྱུར་བའང་ཡིན་ལ། ཆར་སྤྲིན་རྣམས་ལས་ཆུ་ཆར་ཚད་མེད་འབབ་པ་ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་དགེ་བའི་ལོ་ཏོག་སྤེལ་བའི་ཆེད་དུ་རྒྱལ་སྲས་དེ་ལས་ཀྱང་ལྷུན་གྱིས་
གྲུབ་པར་དམ་ཆོས་ཆར་འབབ་པར་འགྱུར་བས་ས་དེ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན་ཞེས་བརྗོད་དོ།། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན་ཞེས་བྱ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་བཅུ་པའི་བཤད་པའོ།། །།གཉིས་པ་དེ་
དག་གི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ་ལ་དྲུག ། ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན། ས་གཉིས་པའི་ཡོན་ཏན། ས་གསུམ་པ་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན། ས་བརྒྱད་པའི་ཡོན་ཏན། ས་དགུ་པའི་ཡོན་ཏན། ས་བཅུ་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་
པའོ། ། དང་པོ་ནི། དེ་ཚེ་འདིས་ནི་སངས་རྒྱས་བརྒྱ་མཐོང་ཞིང༌།། དེ་དག་བྱིན་གྱིས་རླབས་ཀྱང་འདི་ཡིས་རྟོགས།། དེ་ཉིད་ཚེ་ནི་བསྐལ་པ་བརྒྱར་གནས་ཤིང༌།། སྔོན་དང་ཕྱི་མའི་མཐར་ཡང་ཡང་དག་འཇུག༡། བློ་ལྡན་ཏིང་འཛིན་བརྒྱ་ཕྲག་སྙོམས་པར་འཇུག་ཅིང་གཏོང་བྱེད་དེ།། འཇིག་རྟེན་ཁམས་བརྒྱ་འདི་ཡིས་ཀུན་ནས་གཡོ་ཞིང་སྣང་བར་ནུས།། དེ་བཞིན་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་དེ་སེམས་ཅན་བརྒྱ་ཕྲག་སྨིན་བྱེད་ཅིང༌།། བརྒྱ་ཕྲག་གྲངས་དང་རྗེས་འབྲེལ་ཞིང་དག་ཏུ་ཡང་འགྲོ་བར་འགྱུར།༢། དེས་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་རྣམས་ཡང་དག་འབྱེད་བྱེད་ཐུབ་དབང་སྲས།། རང་གི་ལུས་ལ་ལུས་རྣམས་ཀུན་ནས་སྟོན་པར་བྱེད་པའང་ཡིན།། རང་གི་འཁོར་དང་བཅས་པས་མཛེས་འབྱོར་ལུས་ནི་རེ་རེ་ཞིང༌།། རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་བརྒྱ་ཕྲག་དག་

བརྒྱ་ དགུ་བཅུ་

380

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའང་སྟོན།།༣ཞེས་གསུངས་ཏེ། ༡ ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་དེའི་ཚེ་རྒྱལ་སྲས་འདིས་ནི་སྐད་ཅིག་ཐང་ཅིག་ཡུད་ཙམ་ལ་སངས་རྒྱས་བརྒྱ་མཐོང་ཞིང༌། ༢ སངས་རྒྱས་དེ་དག་གིས་བྱིན་གྱིས་
བརླབས་ཀྱང་འདི་ཡིས་རྟོགས་པ་དང༌། ༣ དེ་ཉིད་ཚེ་ནི་བསྐལ་པ་བརྒྱར་གནས་ཤིང༌། ༤ བསྐལ་པ་དེ་སྙེད་ཀྱི་སྔོན་དང་ཕྱི་མའི་བསྐལ་པ་བརྒྱའི་མཐར་ཡང་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཟིགས་པ་ཡང་དག་པར་
འཇུག་པ་དང༌། ༥ བློ་ལྡན་སེམས་དཔའ་སྐད་ཅིག་དེར་ཏིང་ངེ་འཛིན་བརྒྱ་ཕྲག་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་ཅིང་གཏོང་བ་སྟེ་ལྡང་བར་ཡང་བྱེད་དོ།། ༦ འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱ་སེམས་དཔའ་འདི་ཡིས་ཀུན་
ནས་གཡོ་ཞིང༌། ༧ བརྒྱ་སྣང་བར་ཡང་ནུས་ལ། ༨ དེ་བཞིན་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་སེམས་ཅན་བརྒྱ་ཕྲག་སྨིན་པར་བྱེད་ཅིང༌། ༩ བརྒྱ་ཕྲག་གྲངས་དང་རྗེས་འབྲེལ་གྱི་ཞིང་དག་ཏུ་ཡང་འགྲོ་བར་འགྱུར་ལ། ༡༠ སེམས་དཔའ་དེས་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་བརྒྱ་རྣམས་ཡང་དག་པར་འབྱེད་པར་བྱེད་ཅིང༌། ༡༡ ཐུབ་དབང་སྲས་དེའི་རང་གི་ལུས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལུས་བརྒྱ་ཕྲག་གཅིག་རྣམས་ཀུན་ནས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡང་ཡིན་ལ། ༡༢ རང་གི་འཁོར་དང་བཅས་པས་མཛེས་ཤིང་འབྱོར་པའི་ལུས་ནི་རེ་རེ་ཞིང་འཁོར་གྱི་གྲངས་རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་བརྒྱ་ཕྲག་དག་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པའང་སྟོན་པར་བྱེད་དོ།། མདོ་ལས་ས་

381

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པདང་པོ་ཐོབ་པ་དེ་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་ཞེས་པའི་རབ་བྱུང་ཁ་ཅིག་ཁྱིམ་པ་དང་རབ་བྱུང་གི་ཟླས་དབྱེའི་རབ་བྱུང་ལ་འཆད་པ་དང༌། ཁ་ཅིག་འཇིག་རྟེན་གྱི་ས་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་སྟེ་འཇིག་རྟེན་
ལས་འདས་པའི་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ས་དང་པོར་ཞུགས་ཙམ་ལ་འཆད་ལ། ཡོན་ཏན་དེ་ཐམས་ཅད་ལ་བརྒྱའི་གྲངས་དེས་ཀྱང་ས་དེར་ངེས་པར་འབྱུང་ཙམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ལ་དེ་སྙེད་དུ་བརྗོད་ཀྱི། ཐབས་
མཁས་ཉིད་ཀྱིས་ནི་གྲངས་མེད་པར་ཡང་ཡོད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།གཉིས་པ་ས་གཉིས་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ་ནི། བློ་ལྡན་རབ་ཏུ་དགའ་བར་གནས་པས་ཡོན་ཏན་དེ་དག་ནི།། ཐོབ་པར་གྱུར་ནས་དེ་བཞིན་ཁོ་ནར་དྲི་མ་མེད་
གནས་པས།། དེ་དག་སྟོང་ནི་ཡང་དག་འཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། སེམས་དཔའ་བློ་ལྡན་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་གནས་པས་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་དག་ནི་ཐོབ་པར་གྱུར་ནས་དེ་བཞིན་ཁོ་ནར་ས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་ལ་གནས་པས་ཡོན་ཏན་དེ་དག་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་ནི་ཡང་དག་འཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཡོན་ཏན་གོང་དུ་ཆེས་ཆེར་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ས་གསུམ་པ་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནི། ས་ལྔ་པོ།། འདི་དག་རྣམས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིས་ནི་འབུམ་ཕྲག་དང༌།༤། བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ཐོབ་ཅིང་དེ་ཡིས་བྱེ་བ་སྟོང་འགྱུར་ཐོབ།། དེ་ནས་བྱེ་བ་བརྒྱ་ཕྲག་སྟོང་འགྱུར་ཡང་ཐོབ་བྱེ་བ་ཕྲག། ཁྲག་ཁྲིག་ཕྲག་བརྒྱར་རྫོགས་པར་

བརྒྱ་ གོ་གཅིག་

382

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བསྒྱུར་དང་སླར་ཡང་སྟོང་ཕྲག་ཏུ།། ཡང་དག་པར་ནི་བསྒྱུར་བ་མཐའ་དག་རབ་ཏུ་འཐོབ་པར་འགྱུར།།༥ཞེས་གསུངས་ཏེ། ས་ལྔ་པོ་འདི་དག་རྣམས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིས་ནི་ཡོན་ཏན་གྱི་འགྱུར་གང་དུ་བརྩིས་
པའི་གསུམ་པ་ལ་ཡོན་ཏན་འབུམ་ཕྲག་དང༌། བཞི་པ་ལ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ཐོབ་ཅིང༌། ལྔ་པ་ལ་སེམས་དཔའ་དེ་ཡིས་བྱེ་བ་སྟོང་འགྱུར་ཐོབ་པ་དེ་ནས་དྲུག་པ་ལ་བྱེ་བ་བརྒྱ་ཕྲག་སྟོང་འགྱུར་ཏེ་བྱེ་བ་འབུམ་
ཡང་ཐོབ་ཅིང༌། བདུན་པ་ལ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་ཕྲག་བརྒྱར་རྫོགས་པར་བསྒྱུར་བ་དང་སླར་ཡང་སྟོང་ཕྲག་ཏུ་ཡང་དག་པར་ནི་བསྒྱུར་བ་མཐའ་དག་སྟེ། ཡོན་ཏན་དེ་དག་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་ཕྲག་འབུམ་རབ་ཏུ་
འཐོབ་པར་འགྱུར་རོ།།བཞི་པ་ས་བརྒྱད་པའི་ཡོན་ཏན་ནི། མི་གཡོའི་སར་གནས་རྣམ་རྟོག་མེད་པ་དེས།། སྟོང་གསུམ་བརྒྱ་ཕྲག་སྟོང་བསྡོམས་འཇིག་རྟེན་ན།། རྡུལ་ཚད་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དེ་རྣམས་དང༌།།གྲངས་མཉམ་ཡོན་ཏན་དག་ནི་འཐོབ་པར་འགྱུར།།༦ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡན་ཆད་ལ་ཡོན་ཏན་གྲངས་ཀྱིས་བགྲང་བར་མི་ནུས་ཤིང༌། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱིས་བགྲང་བར་བཤད་པས་སེམས་བསྐྱེད་པ་མི་གཡོ་བའི་སར་གནས་པ་རྣམ་རྟོག་མེད་པ་དེས་ནི་སྟོང་གསུམ་བརྒྱ་ཕྲག་སྟོང་བསྡོམས་པ་སྟེ། སྟོང་གསུམ་འབུམ་གྱི་འཇིག་རྟེན་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་ཚད་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དེ་རྣམས་དང་གྲངས་མཉམ་པའི་ཡོན་ཏན་དག་ནི་འཐོབ་པར་འགྱུར་རོ།།

383

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པལྔ་པ་ས་དགུ་པའི་ཡོན་ཏན་ནི། ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་ས་ལ་གནས་པ་ཡི།། བྱང་ཆུབ་སེམས་དེས་སྔར་བསྟན་ཡོན་ཏན་དག།གྲངས་མེད་བརྒྱ་ཕྲག་སྟོང་དུ་ཡང་དག་པར།། བསྡོམས་པ་ཕྲག་བཅུའི་རྡུལ་ཚད་འཐོབ་པར་
འགྱུར།།༧ཞེས་གསུངས་ཏེ། ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་ས་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེས་ནི་སྔར་བསྟན་པའི་ཡོན་ཏན་དག་སྟོང་གསུམ་གྲངས་མེད་བརྒྱ་ཕྲག་སྟོང་དུ་ཡང་དག་པར་བསྡོམས་པ་
ཕྲག་བཅུ་སྟེ། སྟོང་གསུམ་གྲངས་མེད་འབུམ་ཕྲག་བཅུའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་ཚད་དང་མཉམ་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར་རོ།།དྲུག་པ་ས་བཅུ་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ་ལ་གཉིས། སྔར་བསྟན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་
གྲངས། ཡོན་ཏན་གཞན་ཡང་ཚད་མེད་པར་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། རེ་ཞིག་བཅུ་པ་འདིར་དེའི་ཡོན་ཏན་དག། ངག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་ལས་ཆེས་འདས་གྱུར་ཞིང༌།། ངག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་བསྡོམས་རྣམས་ན།། རྡུལ་དག་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དེ་སྙེད་འགྱུར།།༨ཞེས་གསུངས་ཏེ། རེ་ཞིག་ས་བཅུ་པ་འདིར་རྒྱལ་སྲས་དེའི་ཡོན་ཏན་དག་ངག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་ལས་ཆེས་འདས་པས་བརྗོད་དུ་མེད་པར་གྱུར་ཞིང་ངག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པ་བསྡོམས་པ་རྣམས་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དག་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དེ་སྙེད་འཐོབ་པར་འགྱུར་རོ།། རེ་ཞིག་གི་སྒྲ་ནི་དེ་ཙམ་ཁོ་ནར་མ་ཟད་བརྗོད་བྱའི་གོ་རིམ་

བརྒྱ་ གོ་གཉིས་

384

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

སྟོན་པར་བྱེད་དོ།།གཉིས་པ་ཡོན་ཏན་གཞན་ཡང་ཚད་མེད་པར་བསྟན་པ་ནི། བ་སྤུའི་ཁུང་བུར་བྱང་ཆུབ་སེམས་རྣམས་དང༌།། ལྷན་ཅིག་རྫོགས་སངས་རྒྱས་སྐུ་བགྲང་འདས་དང༌།། དེ་བཞིན་ལྷ་དང་ལྷ་མིན་མི་དག་ཀྱང༌།། སྐད་
ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་ནི་སྟོན་པར་ནུས།།༩ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྒྱལ་སྲས་འདི་རྣམ་རྟོག་མེད་བཞིན་དུ་རང་གི་ལུས་ཀྱི་བ་སྤུའི་ཁུང་བུ་རེ་རེར་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཞལ་གྱིས་མི་ལང་བའི་འཁོར་རྣམས་དང་
ལྷན་ཅིག་ཏུ་བཞུགས་པའི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་བགྲང་འདས་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་རྣམ་པ་གཞན་དང་གཞན་དུ་ཡང་སྟོན་ནུས་ལ། དེ་བཞིན་ལྷ་དང་ལྷ་མིན་མི་སོགས་འགྲོ་བ་ལྔའི་འཁོར་བ་
པ་དག་ཀྱང་མ་འདྲེས་པར་བ་སྤུའི་ཁུང་བུ་རེ་རེར་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་ནི་སྟོན་པར་ནུས་ཤིང༌། ཀྱང་སྒྲས་ནི་བརྒྱ་བྱིན་སོགས་དང་ཉན་རང་སོགས་ཀྱིས་འདུལ་བའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་དེའི་གཟུགས་སོགས་བཟུང་ནས་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་སྟོན་པར་ནུས་སོ།།གཉིས་པ་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་བཤད་པ་ལ་ལྔ། གནས་གང་དུ་བྱང་ཆུབ་བརྙེས་པ། ཚུལ་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་པ། བྱང་ཆུབ་པའི་ངོ་བོ་སྐུའི་རྣམ་གཞག ། བྱང་ཆུབ་གཅིག་ལ་གསུམ་དུ་བསྟན་པ་དགོངས་པ་ཅན་དུ་བཤད་པ། བྱང་ཆུབ་པ་དང་བཞུགས་པའི་དུས་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། གང་ཕྱིར་ནམ་མཁའ་དྲི་མ་མེད་ལ་ཟླ་སྣང་གསལ་བར་འགྱུར་

385

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པབའི་ཕྱིར།། སྔོན་ཚེ་སྟོབས་བཅུ་བསྐྱེད་པའི་ས་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་སླར་ཡང་འབད་གྱུར་ཞིང༌།། འོག་མིན་དུ་ནི་གང་གི་དོན་དུ་འབད་གྱུར་གོ་འཕང་མཆོག་ཞི་བ།། ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་མཐར་ཐུག་མཚུངས་པ་མེད་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་བརྙེས།།༡
ཞེས་གསུངས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ནམ་མཁའ་དྲི་མ་མེད་པ་ལ་ཟླ་བ་ཉ་གང་བ་སྣང་བས་མུན་པ་སེལ་བས་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ་གསལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་སྣང་བར་བྱེད་ནུས་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྔོན་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཆོས་འཐོབ་བྱེད་ལ་གེགས་བྱེད་ཀྱི་མུན་པ་སྦྱང་བར་མཛད་པས་ས་བཅུ་བརྙེས་པའི་ཚེ། བདག་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མངོན་དུ་བྱ་ནུས་པར་མཁྱེན་ནས་སྟོབས་བཅུ་བསྐྱེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱིས་སླར་ཡང་འབད་པར་གྱུར་ཞིང༌། གང་གི་དོན་དུ་འབད་པར་གྱུར་པའི་གོ་འཕང་མཆོག་བླ་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཡང་འོག་མིན་དུ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱིས་བརྙེས་ལ། ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་སྤྲོས་པ་མ་ལུས་པ་ཞི་བ་དང་སྟོབས་སོགས་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་མཐར་ཐུག་ཅིང༌། དེའི་གོང་ན་གོ་འཕང་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་མཚུངས་པ་མེད་པའོ།།གཉིས་པ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། རྩོད་པ་སྤང་བའོ། ། དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་སྣོད་ཀྱི་དབྱེ་བས་མཁའ་ལ་དབྱེ་བ་མེད་དེ་ལྟར།། དངོས་བྱས་དབྱེ་བ་འགའ་ཡང་དེ་ཉིད་ལ་མེད་དེ་ཡི་ཕྱིར།། རོ་མཉམ་ཉིད་དུ་ཡང་དག་ཐུགས་སུ་ཆུད་པར་མཛད་གྱུར་ནས།།

བརྒྱ་ གོ་གསུམ་

386

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

མཁྱེན་བཟང་ཁྱོད་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་གིས་ནི་ཤེས་བྱ་ཐུགས་སུ་ཆུད།།༢ཅེས་གསུངས་ཏེ། ཇི་ལྟར་བུམ་པ་དང་གཞོང་པ་སོགས་སྣོད་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཐ་དད་མི་སྒྲིབ་པར་འདྲ་བས་དེའི་ནང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་དབྱེ་བ་ཐ་དད་པ་
མེད་པ་དེ་ལྟར་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་དངོས་པོ་འཇིག་རྟེན་པ་དང༌། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་དང༌། ཁྱད་པར་སྣ་ཚོགས་སུ་སྒྲོ་བཏགས་པས་བྱས་པའི་དབྱེ་བ་ཐ་དད་རྣམས་སུ་
བཏགས་ཀྱང༌། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྐྱེ་མེད་ལ་ནི་ཐ་དད་པ་འགའ་ཡང་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་ལ་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་ཁྱད་དུ་སྒྲོ་བཏགས་ཀྱི་སྤྲོས་པས་དབེན་པར་རོ་མཉམ་ཉིད་དུ་
ཡང་དག་པར་ཐུགས་སུ་ཆུད་པར་མཛད་གྱུར་ནས། དེའང་མཁྱེན་བཟང་ཁྱོད་ཀྱིས་མཁྱེན་པ་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་ནི་ཤེས་བྱ་མ་ལུས་ཐུགས་སུ་ཆུད་དེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་བརྙེས་སོ།། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་འདི་ལྟར་འཇོག་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྨྲ་བ་དག་གིས་མ་དཔྱད་པའི་ངོར་ཇི་ལྟར་འཇོག་ལུགས་འཁྲུལ་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་སྨྲ་བའི་གཞན་གྲགས་ལ་སྒྲོ་སྐུར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་སྨྲས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ནའང་ཕྱི་རོལ་པ་དང༌། རང་སྡེ་བྱེ་སྨྲ་ནས་རང་རྒྱུད་པའི་བར་འདོད་པའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཚུལ་དང་

387

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པམཐུན་པའི་གནས་སྐབས་ནི་ཡེ་མེད་དེ། དེ་དག་གི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཚུལ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་མ་དཔྱད་པའི་ཐ་སྙད་དུའང་མི་འགྲུབ་ལ། དེ་མི་
འགྲུབ་པས་དེ་འདྲ་མཁྱེན་ཚུལ་དེ་རྟེན་འབྲེལ་སྨྲ་བའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རིགས་པས་དཔྱད་པ་ན་འགར་ཡང་བསྒྲུབ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། རྩོད་པ་དང༌། ལན་ནོ། ། དང་
པོ་ནི། གང་ཚེ་ཞི་བ་དེ་ཉིད་ཡིན་ན་དེ་ལ་བློ་གྲོས་འཇུག་མི་འགྱུར།། བློ་མ་ཞུགས་པར་ཤེས་བྱའི་ཡུལ་ཅན་ངེས་པར་རིགས་པའང་མ་ཡིན་ལ།། ཀུན་ནས་ཤེས་མེད་པ་ནི་ཤེས་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་འགལ་བར་འགྱུར།། མཁྱེན་པོ་མེད་པར་ཁྱེད་
ཀྱིས་གཞན་ལ་འདི་ལྟའོ་ཞེས་སུ་ཞིག་སྟོན།།༣ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྐྱེ་མེད་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཡིན་ཞིང༌། དེའང་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཤེས་པ་ཡིན་ན། གང་གི་ཚེ་སྤྲོས་པ་མ་ལུས་པ་ཞི་བ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་ན། དེའི་ཚེ་དེ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བློ་གྲོས་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཤེས་པ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེས་པ་ལ་ཡུལ་རྟོགས་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྐྱེ་མེད་རྟོགས་པའི་བློ་ནི་གང་གིའང་རྣམ་ལྡན་དུ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རྣམ་པ་མེད་པས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་བློ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གོང་དུ་འདོད་ན་བློ་མ་ཞུགས་པར་ནི་ཤེས་བྱ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་

བརྒྱ་ གོ་བཞི་

388

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཡུལ་ཅན་གྱི་ངེས་པ་སྐྱེ་བར་རིགས་པའང་མ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན་ནི་སྟོང་ཉིད་འདི་ཇི་ལྟར་ཤེས་པར་འོས། ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པ་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའོ་སྙམ་ན། མི་རིགས་
ཏེ། ཀུན་ནས་ཤེས་པ་མེད་པ་ནི་ཤེས་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ། འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མི་ཤེས་པ་དང་ཤེས་པ་གཅིག་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། ཡང་དེར་སེམས་མེད་ན་མཁྱེན་པ་པོ་མེད་པར་
དབུ་མ་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་ལ་འདི་ལྟ་བུའི་དོན་ཁོང་དུ་ཆུབ་བོ་ཞེས་སུ་ཞིག་གིས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དེ་ཡང་མི་རིགས་སོ།།གཉིས་པ་ལན་ལ་གཉིས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ། འཇིག་རྟེན་
ལ་དེ་ཉིད་སྟོན་པ་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ། ། དང་པོ་ནི། གང་ཚེ་སྐྱེ་མེད་དེ་ཉིད་ཡིན་ཞིང་བློ་ཡང་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བ།། དེ་ཚེ་དེ་རྣམས་བསྟེན་ལས་དེ་ཡིས་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ།། ཇི་ལྟར་སེམས་ནི་གང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་དེ་ཡིས་ཡུལ།། དེ་ཡོངས་ཤེས་པ་དེ་བཞིན་ཐ་སྙད་ཉེ་བར་བརྟེན་ནས་རིག་པ་ཡིན།།༤ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཇི་ལྟར་སེམས་ནི་སྔོན་པོ་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་གང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་སེམས་དེ་ཡིས་ཡུལ་སྔོ་སོགས་དེ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་མདོ་སྡེ་པ་སོགས་བརྗོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་གང་ཚེ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་མེད་ཡིན་ཞིང༌། ཡུལ་ཅན་རྣལ་འབྱོར་པའི་བློ་ཡང་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བར་གྱུར་པ་དེ་ཚེ་ཡེ་ཤེས་དེ་ཡུལ་སྐྱེ་མེད་དེའི་རྣམ་པ་དེ་སྐྱེ་བ་མེད་

389

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཔར་བསྟན་པ་ལས་མཁྱེན་པ་དེ་ཡིས་ཡུལ་གྱི་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་ལྟ་བུར་བཞག་སྟེ། དེ་ཡང་གཞན་གྲགས་ཐ་སྙད་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཉིད་རིག་པ་ཡིན་པར་བཞག་གི། དངོས་སུ་ན་ཡུལ་འགའ་
ཞིག་ཡུལ་ཅན་འགའ་ཞིག་གིས་བཅད་པ་ནི་མིན་ཏེ། གཉིས་ཀ་ཡང་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་གི་དོན་ནི། དབུ་མ་རང་ལུགས་ལ་སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་མེད་གང་དུའང་མི་སྨྲ་ལ། དེ་ལྟར་ནའང་
འཇིག་རྟེན་གྱི་ངོར་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྨྲ་བའི་རྗེས་སུ་ཟློས་ན་མ་དཔྱད་ཐ་སྙད་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་དང་ཤེས་པ་ལ་ནི་མ་རིག་ལ་སོགས་ཀྱི་འཁྲུལ་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་གྲངས་ཚང་བས་སྐྱེ་
འགག་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་བ་ཡོད་ལ། སངས་རྒྱས་ལ་དེ་མེད་པས་སངས་རྒྱས་རང་ངོར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་འགག་གི་རྒྱུ་བ་མེད་དོ།། དེ་ལྟར་ནའང་གདུལ་བྱ་གཞན་ངོར་སངས་རྒྱས་ལ་སྟོབས་སོགས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཡོད་པ་ལྟར་སྣང་སྟེ། དེའི་རྒྱུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཉེ་བར་བསགས་པའི་འབྲས་བུ་རྟེན་འབྱུང་ཙམ་དུ་བསླུ་བ་མེད་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་གཞན་ངོར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་དྲི་བྲལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་འབྲས་བུར་འབྱུང་ན་ཡེ་ཤེས་དངོས་པོའི་རང་མཚན་ཅན་དུ་ཐལ་ཞེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟའི་རྒྱུ་འབྲས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བཏགས་ནས་བཞག་པའི་བཏགས་བཞག་གི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

བརྒྱ་ གོ་ལྔ་

390

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

འཇིག་རྟེན་ལ་དེ་ཉིད་སྟོན་པ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། ཞི་ཡང་འགྲོ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པའི་ཚུལ། ཞི་ཡང་གཞན་དོན་ལྷུན་གྲུབ་འབྱུང་བ་དཔེའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། མཁྱེན་པོ་མེད་པར་
ཇི་ལྟར་སྟོན་ཞེས་པ་དེའི་ལན་དུ། ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ན་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཉེ་བར་ཞི་བ་བདེན་མོད། དེ་ལྟར་ནའང་འཇིག་རྟེན་ན་དེ་ཉིད་སྟོན་པ་མི་སྲིད་པ་མིན་ཏེ། དེ་ཡི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྐུ་བསོད་
ནམས་ཀྱིས།།ཟིན་དང་སྤྲུལ་པ་མཁའ་གཞན་ལས་དེའི་མཐུས།། སྒྲ་གང་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་སྟོན་འབྱུང་བ།། དེ་ལས་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཀྱང་དེ་ཉིད་རིག།༥ཅེས་གསུངས་ཏེ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་གཟུགས་སྐུ་གང་ལ་བཞུགས་ནས་
ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་མཛད་པ་དེའི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྐུ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་བརྒྱས་ཟིན་པ་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་དམ་པའི་ཆོས་ལོངས་སྤྱོད་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་ཏེ། ལོངས་སྐུ་དེ་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱིན་རླབས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲ་གང་འབྱུང་བ་དེ་སྟོན་པའི་སྣོད་དེས་ཀྱང་ངེས་པར་འགྱུར་བ་དང༌། དེར་མ་ཟད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱིན་རླབས་ཀྱིས་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ལས་ཀྱང་དམ་ཆོས་བསྟན་པ་འབྱུང་ཞིང༌། དེ་ལས་ཀྱང་གདུལ་བྱས་དེ་ཉིད་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་བ་མེད་པའི་མཁའ་དང་གཞན་རྩྭ་ཤིང་སོགས་ལས་སངས་རྒྱས་དེའི་མཐུས་སྒྲ་གང་ཞིག་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་སྟོན་

391

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཔར་འབྱུང་བ་དེ་ལས་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཀྱང་དེ་ཉིད་རིག་པ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་ཞི་ཡང་གཞན་དོན་ལྷུན་གྲུབ་འབྱུང་བ་དཔེའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་ནི། ཇི་ལྟར་རྫ་མཁན་སྟོབས་ཆེན་ལྡན་པས་
འདིར།། ཡུན་རིང་ཆེས་འབད་པས་བསྐོར་འཁོར་ལོ་ནི།། དེའི་རྩོལ་ད་ལྟ་སྐྱེས་པ་མེད་བཞིན་དུའང༌།། འཁོར་ཞིང་བུམ་པ་ལ་སོགས་རྒྱུར་མཐོང་ལྟར།༦། དེ་བཞིན་ད་ལྟ་སྐྱེས་རྩོལ་མེད་བཞིན་དུ།། ཆོས་ཀྱི་བདག་ཅན་སྐུ་ཉིད་ལ་བཞུགས་དེའི།།
འཇུག་པ་སྐྱེ་བོའི་དགེ་དང་སྨོན་ལམ་གྱི།། ཁྱད་པར་གྱིས་འཕངས་ལས་ཆེས་བསམ་མི་ཁྱབ།།༧ཅེས་གསུངས་ཏེ། ཇི་ལྟར་རྫ་མཁན་སྟོབས་ཆེར་ལྡན་པས་རྫ་བྱེད་པ་འདིར་དང་པོར་ཡུན་རིང་པོར་ཆེས་འབད་པས་དབྱུག་
པ་ལ་སོགས་པས་བསྐོར་བའི་འཁོར་ལོ་ནི་སྔོན་བཟོ་བོ་མཁས་པས་ལེགས་པར་བཟོ་བྱས་པ་དང་འབད་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་དེ་བསྐོར་བའི་རྩོལ་བ་ད་ལྟ་སྐྱེས་པ་མེད་བཞིན་དུའང་རང་གི་ངང་གིས་འཁོར་ཞིང་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་སྣོད་དུ་མའི་རྒྱུར་མཐོང་བ་ལྟར། དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱང་ད་ལྟ་རྣམ་རྟོག་ལས་སྐྱེས་པའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་རྩོལ་བ་མེད་བཞིན་དུའང་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སྐུ་ཉིད་ལ་བཞུགས་པ་དེའི་ཕྲིན་ལས་མཁའ་མཉམ་དུ་འཇུག་པ་ནི་གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ལ་ཆོས་ཉན་པ་སོགས་ཀྱི་དགེ་ལས་སྨིན་པ་དང༌། སྔོན་སེམས་དཔའ་སྤྱད་པ་སྤྱོད་ཚེ་ཡིད་བཞིན་

བརྒྱ་ གོ་དྲུག་

392

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ནོར་བུ་སོགས་རྟོག་པ་མེད་པར་འགྲོ་དོན་བྱེད་པ་བཞིན། ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ལས་མི་གཡོ་བཞིན་སེམས་ཅན་གདུལ་བའི་དུས་ལས་མི་ཡོལ་བར་དགོས་འདོད་སྐོང་ནུས་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་ཁྱད་པར་གྱིས་
འཕངས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དེ་ནི་རྫོགས་སངས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་ཏེ་ཆེས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་བོ།།གསུམ་པ་བྱང་ཆུབ་པའི་ངོ་བོ་སྐུའི་རྣམ་གཞག་ལ་གཉིས། རང་དོན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་ཆོས་སྐུ་དང༌། གཞན་
དོན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་གཟུགས་སྐུ་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱའི་བུད་ཤིང་སྐམ་པོ་མ་ལུས་པ།། བསྲེགས་པས་ཞི་སྟེ་རྒྱལ་རྣམས་ཆོས་སྐུ་སྟེ།། དེའི་ཚེ་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་འགག་པ་མེད།། སེམས་འགག་པ་དེ་སྐུ་ཡིས་མངོན་སུམ་མཛད།།༨
ཅེས་གསུངས་ཏེ། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཤེས་བྱ་ཡུན་རིང་པོ་ནས་ཞེན་པའི་བརླན་དང་བྲལ་བའི་བུད་ཤིང་སྐམ་པོ་མ་ལུས་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེས་བསྲེགས་པས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་སྐུ་ཤེས་བྱ་སྐྱེ་བ་མེད་པས་ཤེས་པ་ཡང་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བ་དེ་ནི་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་སྐུ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། རྡོ་རྗེ་གཅོད་པ་ལས། སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་ཆོས་ཉིད་ལྟ།། འདྲེན་པ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ།། ཆོས་ཉིད་ཤེས་བྱའང་མ་ཡིན་ཏེ།། དེ་ནི་ཤེས་པར་ནུས་མ་ཡིན།། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་མཛད་པ་དེའི་ཚེ། ཆོས་སྐུ་འདི་ནི་སྔར་མེད་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་སྔར་

393

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཡོད་འགག་པ་ཡང་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་གདོད་མ་ནས་སྐྱེ་འགག་མེད་པ་ལ་སྐྱེ་འགག་མེད་པར་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པ་རྣམ་པར་ཆད་པའི་འཆི་འཕོ་བ་དང༌། སྐྱེ་བ་དེར་བསམ་
གྱིས་མི་ཁྱབ་པར་བསྒྱུར་བའི་འཆི་འཕོ་བ་དང༌། སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་བའི་ཕྱིར། འཕགས་པ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཡེ་ཤེས་སྣང་བའི་རྒྱན་ལས། འཇམ་དཔལ་སྐྱེ་བ་མེད་
ཅིང་འགག་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་དེའི་ཚིག་བླ་དྭགས་སོ།། ཞེས་གསུངས་སོ།། དེས་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དེའི་ཡུལ་ཅན་སེམས་སེམས་བྱུང་མི་འཇུག་པར་འགག་
པ་ན་ཆོས་སྐུ་དེ་ལོངས་སྐུ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པར་ཐ་སྙད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་གོ།། སེམས་སེམས་བྱུང་འགག་ཅེས་པ་འདིའང་སྔར་ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐའ་མན་དུ་ཡོད་པ་ཞིག་འདིར་མེད་པར་སོང་བ་ནི་མིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་འགྱུར་ཞིང་སྔར་ཡོད་ན་ཕྱིས་མེད་པར་འགྱུར་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གདོད་མ་ནས་ཡོད་པ་མིན་པ་ལ་ཕྱིས་མེད་པའང་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདིར་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་འཛིན་པ་མཐའ་དག་ཞིག་པའམ་མ་རིག་པའི་འཁྲུལ་སྣང་ཡལ་བ་ལ་འགག་ཅེས་ཐ་སྙད་བཏགས་པར་ཟད་དོ།།གཉིས་པ་གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་གཟུགས་སྐུ་བཤད་

བརྒྱ་ གོ་བདུན་

394

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པ་ལ་གསུམ། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་དང༌། རྒྱུ་མཐུན་པའི་སྐུ་དང༌། སྤྲུལ་པའི་སྐུ་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། ཞི་སྐུ་དཔག་བསམ་ཤིང་ལྟར་གསལ་གྱུར་ཞིང༌།། ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ཇི་བཞིན་རྣམ་མི་རྟོག། འགྲོ་གྲོལ་བར་དུ་
འཇིག་རྟེན་འབྱོར་སླད་རྟག། འདི་ནི་སྤྲོས་དང་བྲལ་ལ་སྣང་བར་འགྱུར།།༩ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྐུ་གང་གིས་ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་མཛད་པའི་ལོངས་སྐུ་དེ་ནི་ཞི་བའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་ཏེ། སེམས་སེམས་བྱུང་དང་བྲལ་
བའི་ཕྱིར་ཞི་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཀྱང༌། དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་ལྟར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པར་སྤྱོད་པ་གསལ་བར་གྱུར་ཞིང༌། ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ཇི་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཏུ་ཟིན་ཀྱང་གདུལ་བྱའི་
འདོད་དོན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དོ།། སྐུ་འདི་ནི་འགྲོ་བ་མ་གྲོལ་བ་སྟེ་འཁོར་བ་མ་སྟོང་གི་བར་དུ་འཇིག་རྟེན་དག་གི་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་འབྱོར་པ་ཐོབ་སླད་དུ་ཡུན་རིང་པོ་ནམ་མཁའ་གནས་པ་ཇི་སྲིད་དེ་སྲིད་དུ་རྟག་པར་བཞུགས་སོ།། ལོངས་སྐུ་འདི་ནི་བྱང་སེམས་ས་བཅུ་པ་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བ་ཚོགས་གཉིས་བསགས་པས་ཤེས་རབ་དྲི་མེད་ཀྱི་མེ་ལོང་ཐོབ་པ་རྣམས་ཁོ་ན་ལ་སྣང་བར་འགྱུར་རོ།།ལོངས་སྐུ་ནི་ངེས་པ་ལྔ་དང་ལྡན་པ་སྟེ། གནས་ངེས་པ་འོག་མིན། ངོ་བོ་ངེས་པ་མཚན་དཔེས་བརྒྱན་པ། འཁོར་ངེས་པ་ས་བཅུ་པའི་སེམས་དཔའ། དུས་ངེས་པ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ། ལོངས་སྤྱོད་ངེས་པ་ཐེག་

395

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཆེན་གྱི་ཆོས་འབའ་ཞིག་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་སྐུ་ནི།། མཚན་དང་དཔེ་བྱད་རབ་འབར་ཞིང༌།། སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་སྣ་ཚོགས་
གཟུགས།། རང་མོས་དབང་གིས་འཛིན་པར་བྱེད།། བསོད་ནམས་ཚོགས་ནི་དཔག་མེད་ལས།། བྱུང་བ་དེ་ནི་རྒྱལ་བའི་སྲས།། ས་བཅུ་ལ་ནི་གནས་རྣམས་ཀྱིས།། དེ་ལྟ་བུ་ཡི་སྐུར་གཟིགས་སོ།། འདི་དེ་
ཆོས་རྫོགས་ལོངས་སྤྱོད་པས།། རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་སྤྱད་བྱའོ།། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་ཁོ་ན་ལ།། གནས་པའི་བློ་ལ་སངས་རྒྱས་བརྗོད།། འོག་མིན་གཞལ་ཡས་ཁང་དུ་ནི།། དེ་ཉིད་མངོན་སུམ་བྱ་བར་
བཞེད།། ཅེས་ཏེ། བསོད་ནམས་ཚོགས་ནི་དཔག་མེད་ལས།། བྱུང་བ། ཞེས་པས་དུས་ངེས་པ་བསྟན་ཏོ།། གཞན་གོ་སླའོ།།གཉིས་པ་རྒྱུ་མཐུན་པའི་སྐུ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། སྐུ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང༌། བཞེད་པ་ལ་མངའ་བསྒྱུར་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང༌། ཡོན་ཏན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། སྐྱེ་བའི་གནས་སྐབས་སྟོན་པའི་མཐུ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ། སྤྱོད་པའི་གནས་སྐབས་སྟོན་པའི་མཐུ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའོ། ། དང་པོ་ནི། ཐུབ་དབང་དུས་གཅིག་ཁོ་ནར་དེའི་རྒྱུ་མཐུན།། གཟུགས་སྐུ་གཅིག་ལ་རང་གི་སྐྱེ་གནས་སྐབས།། སྔར་འགགས་གསལ་དང་མ་འཆོལ་བྱུང་ཚུལ་ནི།། མ་ལུས་ཀྱིས་བཀྲ་མཐའ་དག་སྟོན་པར་

བརྒྱ་ གོ་བརྒྱད་

396

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

མཛད།།༡༠ཅེས་གསུངས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་དེ་དག་བསྐྱེད་པ་དང་རྒྱུ་མཐུན་པའི་སྐུ་གཞན་ཡང་ཆོས་གཟུགས་ཀྱི་སྐུའི་མཐུ་ལས་གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་འབྱུང་བ་ནི། ཐུབ་པའི་དབང་པོས་
དུས་གཅིག་ཁོ་ནར་སྐུ་གཉིས་པོ་དེའི་རྒྱུ་མཐུན་གཟུགས་སྐུ་གཅིག་ལ་སངས་མ་རྒྱས་པའི་སྔ་རོལ་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་རང་གི་སྐྱེ་བའི་གནས་སྐབས་སྔར་འགགས་ཟིན་པའི་བྱུང་མཐའ་མ་ལུས་པ་
གསལ་བ་དང་མ་འདྲེས་པ་མ་འཆོལ་བར་བྱུང་ཚུལ་ནི་མ་ལུས་ཀྱིས་བཀྲ་མཐའ་དག་མེ་ལོང་ལ་བྱད་བཞིན་སྟོན་པ་ལྟར་མཛད་དོ།།གཉིས་པ་སྤྱོད་པའི་གནས་སྐབས་སྟོན་པའི་མཐུ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ལ་
གཉིས། སྐུ་གཅིག་ལ་སྟོན་པ་དང༌། བ་སྤུའི་ཁུང་བུ་གཅིག་ཏུ་སྤྱོད་པ་མཐའ་དག་སྟོན་པའི་མཐུའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། སྦྱིན་པ་དང༌། ཕར་ཕྱིན་གཞན་ལྔ་ལ་སྤྱོད་པའི་བྱུང་མཐའ་སྟོན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཞིང་ཇི་འདྲ་ཐུབ་དབང་དེ་དང༌།། དེ་དག་སྐུ་སྤྱོད་མཐུ་སྟོབས་ཅི་འདྲ་དང༌།། ཉན་ཐོས་དགེ་འདུན་ཇི་སྙེད་ཇི་ལྟ་དང༌།། བྱང་ཆུབ་སེམས་རྣམས་དེར་གཟུགས་ཇི་འདྲ་དང༌།༡༡། ཇི་འདྲའི་ཆོས་དང་དེར་བདག་ཇི་འདྲ་དང༌།། ཆོས་ཐོས་སྤྱོད་པ་གང་ལ་སྤྱད་པ་དང༌།། སྦྱིན་གང་ཇི་ཙམ་དེ་དག་ལ་ཕུལ་བ།། དེ་ནི་མ་ལུས་སྐུ་གཅིག་ལ་སྟོན་མཛད།།༡༢ཅེས་གསུངས་ཏེ། སྟོན་པ་སྔོན་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་སྤྱོད་པ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བཻ་ཌཱུརྻ་དང་པདྨ་རཱ་ག་སོགས་

397

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཀྱི་ལྗོན་ཤིང་སེམས་ཅན་གྱི་མཛེས་པ་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་ན་ཐུབ་དབང་དེ་རྣམས་བལྟམས་པ་དང༌། སངས་རྒྱས་དེ་དག་སྐུ་སྤྱོད་མཐུ་སྟོབས་ཕུལ་དུ་གྱུར་བ་ཅི་འདྲ་བ་དང༌། དེ་དག་གི་ཉན་ཐོས་
དགེ་འདུན་གྱི་གྲངས་ཇི་སྙེད་པ་དང༌། རང་གི་ཐར་པ་ལ་ནན་ཏན་ཇི་ལྟར་སྤྱོད་པ་དང༌། སངས་རྒྱས་དེ་དག་གི་ཞིང་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་དེར་གཟུགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མཚན་དཔེ་དང་ཆོས་གོས་
ཟས་གནས་ཉེར་སྤྱོད་ཇི་འདྲ་བར་དང༌། ཐེག་པ་གཅིག་དང་གསུམ་གྱི་རྟེན་ཅན་ཆོས་ཇི་འདྲ་བ་བསྟན་པའི་ཆོས་དང༌། ཞིང་དེར་བདག་ཉིད་བྲམ་ཟེའི་རིགས་སོགས་སུ་སྐྱེས་པ་དང༌། ཁྱིམ་པའམ་རབ་བྱུང་
ཇི་འདྲར་གྱུར་པ་དང༌། ཆོས་ཐོས་ན་བསླབ་པ་ལྷག་མ་དང་བཅས་པ་བསྡུས་པ་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་ལྟ་བུ་དང༌། ལྷག་མ་མེད་པ་རྒྱས་པ་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ལྟ་བུ་ཁས་བླངས་ནས་སྤྱོད་པ་གང་ལ་སྤྱད་པ་དང༌། སངས་རྒྱས་སེམས་དཔའ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་དང་བཅས་པ་ལ་བཟའ་གོས་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་སོགས་སྦྱིན་པ་གང་ཇི་ཙམ་དེ་དག་ལ་ཕུལ་བ་དེ་ནི་མ་ལུས་པར་སྐུ་གཅིག་ལ་སྟོན་པར་མཛད་དོ།།གཉིས་པ་ཕར་ཕྱིན་གཞན་ལྔ་ལ་སྤྱོད་པའི་བྱུང་མཐའ་སྟོན་པ་ནི། དེ་བཞིན་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟོད་བརྩོན་ཏིང་འཛིན་དང༌།། ཤེས་རབ་སྤྱོད་ཚེ་སྔར་གྱི་གནས་སྐབས་གང༌།། མ་ཚང་མེད་དེ་དག། ཅེས་གསུངས་ཏེ། སྔོན་སྦྱིན་པའི་

བརྒྱ་ གོ་དགུ་

398

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

སྤྱད་པ་སྤྱོད་པའི་བྱུང་བ་སྟོན་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང༌། བཟོད་པ་དང༌། བརྩོན་འགྲུས་དང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང༌། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་ཚེ་སྔར་གྱི་གནས་སྐབས་གང་ཡིན་པ་མ་ཚང་བ་
མེད་པ་དེ་དག་མ་ལུས་པ་སྐུ་གཅིག་ལ་སྟོན་པར་མཛད་དོ།།གཉིས་པ་བ་སྤུའི་ཁུང་བུ་གཅིག་ཏུ་སྤྱོད་པ་མཐའ་དག་སྟོན་པའི་མཐུ་ལ་གསུམ། ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང༌། དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
སྤྱོད་པ་དང༌། གཞན་དུས་གསུམ་གྱི་སྐྱེ་འཕགས་ཀུན་གྱི་སྤྱོད་པ་བ་སྤུའི་ཁུང་བུ་གཅིག་ཏུ་སྟོན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། ཉིད་སྤྱོད་པ་ཀུན།། སྐུ་ཡི་བ་སྤུའི་ཁུང་བུའང་གསལ་བར་སྟོན།།༡༣ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྐུ་གཅིག་ལ་
དེ་ལྟའི་སྤྱོད་པ་སྟོན་པར་མ་ཟད་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིན་དྲུག་གི་སྤྱོད་པ་མ་ཚང་བ་མེད་པ་ཀུན་བ་སྤུའི་ཁུང་བུར་གསལ་བར་སྟོན་ཏོ།།གཉིས་པ་དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་བ་སྤུའི་ཁུང་བུ་གཅིག་ཏུ་སྟོན་པ་ནི། སངས་རྒྱས་གང་དག་འདས་དང་འབྱུང་འགྱུར་གང༌།། གང་དག་ད་ལྟར་ནམ་མཁའི་མཐར་ཐུག་པར།། གདངས་མཐོན་ཆོས་སྟོན་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་བཟུང་བའི།། འགྲོ་དབུགས་འབྱིན་ཞིང་འཇིག་རྟེན་བཞུགས་པ་དང༌།༡༤། དང་པོའི་ཐུགས་བཟུང་བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོའི་བར།། དེ་དག་སྤྱོད་ཀུན་དངོས་རྣམས་མིག་འཕྲུལ་གྱིས།། རང་བཞིན་མཁྱེན་ནས་བདག་བཞིན་བ་སྤུ་ཡི།། ཁུང་བུར་དུས་གཅིག་ལ་ནི་གསལ་བར་སྟོན།།༡༥ཞེས་གསུངས་ཏེ། གཞན་ཡང་སངས་

399

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པརྒྱས་གང་དག་འདས་དང༌། མ་བྱོན་པ་འབྱུང་འགྱུར་གང་དང༌། གང་དག་ད་ལྟ་ནམ་མཁའི་མཐར་ཐུག་པར་གསུང་གི་གདངས་མཐོན་པོ་ཚངས་དབྱངས་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་ཞིང་སྡུག་
བསྔལ་གྱིས་བཟུང་བའི་འགྲོ་བ་རྣམས་དབུགས་འབྱིན་ཞིང་འཇིག་རྟེན་ན་བཞུགས་པ་དང་བཞུགས་པ་དེ་དག་དང་པོ་ཐུགས་བསྐྱེད་པ་ནས་བཟུང་བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོའི་བར་གཤེགས་པ་དེ་དག་གི་སྤྱོད་པ་
ཀུན་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་མིག་འཕྲུལ་གྱི་རང་བཞིན་ལྟར་མཁྱེན་ནས་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྟོན་པ་བཞིན་སྐུའི་བ་སྤུའི་ཁུང་བུར་དུས་གཅིག་ལ་ནི་གསལ་བར་སྟོན་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཐམས་ཅད་
མིག་འཕྲུལ་ལྟར་མཁྱེན་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མིག་འཕྲུལ་དུ་སྟོན་པར་སྤྱོད་པ་ལ་མངའ་བརྙེས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གཞན་དུས་གསུམ་གྱི་སྐྱེ་འཕགས་ཀུན་གྱི་སྤྱོད་པ་བ་སྤུའི་ཁུང་བུ་གཅིག་ཏུ་སྟོན་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུས་གསུམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང༌།། རང་རྒྱལ་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་མ་ལུས་ཀྱི།། སྤྱོད་དང་དེ་ལྷག་སྐྱེ་བོའི་གནས་སྐབས་ནི།། ཐམས་ཅད་བ་སྤུའི་ཁུང་བུར་གཅིག་ཚེ་སྟོན།།༡༦ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རང་གཞན་གྱི་སྤྱོད་པ་བ་སྤུའི་ཁུང་བུ་གཅིག་ཏུ་སྟོན་པ་དེ་བཞིན་དུ་དུས་གསུམ་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་རང་རྒྱལ་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་མ་ལུས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་དང༌། དེ་ལྷག་སོ་སོ་སྐྱེ་

ཉིས་བརྒྱ་ཐམ་པ་

400

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བོའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ནི་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་བ་སྤུའི་ཁུང་བུར་དུས་གཅིག་གི་ཚེ་སྟོན་ཏོ།།གཉིས་པ་བཞེད་པ་ལ་མངའ་བསྒྱུར་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཡུལ་ལ་བལྟོས་ནས་བཞེད་པ་
ལ་མངའ་དབང་བསྒྱུར་བ། དུས་ལ་བལྟོས་ནས་བཞེད་པ་ལ་མངའ་དབང་བསྒྱུར་བའོ། ། དང་པོ་ནི། དག་པ་འདི་ནི་བཞེད་པ་འཇུག་པ་ཡིས།། རྡུལ་གཅིག་ཡུལ་ལ་མཁའ་གཏུགས་འཇིག་རྟེན་དང༌།། འཇིག་རྟེན་མཐའ་ཡས་
ཕྱོགས་ཁྱབ་རྡུལ་སྟོན་མོད།། རྡུལ་རགས་མི་འགྱུར་འཇིག་རྟེན་ཕྲ་མི་འགྱུར།།༡༧ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྤངས་རྟོགས་ཕྲིན་ལས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་སངས་རྒྱས་འདི་ནི་བཞེད་པ་ཙམ་གྱིས་འཇུག་པ་ཡིས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་
གཅིག་གི་ཡུལ་ལ་ནམ་མཁའི་མཐས་གཏུགས་པའི་འཇིག་རྟེན་སྟོན་པ་དང་འཇིག་རྟེན་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱོགས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཅིག་གིས་ཁྱབ་པར་སྟོན་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟར་ནའང་རྡུལ་རགས་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་འཇིག་རྟེན་ཕྲ་བར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ།།གཉིས་པ་དུས་ལ་བལྟོས་ནས་བཞེད་པ་ལ་མངའ་དབང་བསྒྱུར་བ་ནི། རྣམ་རྟོག་མི་མངའ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྲིད་མཐའི་བར།། སྐད་ཅིག་དེ་རེ་རེ་ལ་སྤྱོད་སྣ་ཚོགས།། ཇི་སྙེད་སྟོན་པ་དེ་སྙེད་འཛམ་བུའི་གླིང༌།། མ་ལུས་རྡུལ་གང་དེ་སྙེད་ལ་གྲངས་མེད།།༡༨ཅེས་གསུངས་ཏེ། སྟོན་པ་རྣམ་རྟོག་མི་མངའ་བ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྲིད་མཐའི་བར་དུ་སྐད་ཅིག་དང་སྐད་ཅིག་དེ་རེ་རེ་ལ་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ལྟ་བུ་

401

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པསེམས་ཅན་འདུལ་ཐབས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྣ་ཚོགས་ཇི་སྙེད་སྟོན་པ་དེ་སྙེད་འཛམ་བུའི་གླིང་མ་ལུས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གང་དེ་སྙེད་ལ་སྔ་མའི་གྲངས་ཀྱི་ཆ་ཙམ་ཡང་མེད་དོ།།གསུམ་པ་ཡོན་ཏན་
ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། ཡོན་ཏན་གྱི་གཙོ་བོ་སྟོབས་བཅུ་བཤད་པ། ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་ཤིང་སངས་རྒྱས་ལས་གཞན་གྱིས་བསམ་མི་ཁྱབ་པར་བསྟན་པ། ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཟབ་པ་
དང་རྒྱ་ཆེ་བ་གཉིས་སུ་བསྡུ་བའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་དང༌། རྒྱས་བཤད་དོ། ། དང་པོ་ནི། གནས་དང་གནས་མིན་མཁྱེན་སྟོབས་དང༌།། དེ་བཞིན་ལས་རྣམ་སྨིན་བློ་དང༌།། མོས་པ་སྣ་ཚོགས་ཐུགས་ཆུད་དང༌།།
སྣ་ཚོགས་ཁམས་ནི་མཁྱེན་སྟོབས་དང༌།༡༩། དེ་བཞིན་དབང་མཆོག་མཆོག་མ་ཡིན།། མཁྱེན་དང་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་དང༌།། བསམ་གཏན་རྣམ་ཐར་ཏིང་འཛིན་དང༌།། སྙོམས་པར་འཇུག་སོགས་མཁྱེན་སྟོབས་དང༌།༢༠། སྔོན་གནས་དྲན་པ་མཁྱེན་པ་དང༌།། དེ་བཞིན་འཆི་འཕོ་སྐྱེ་བློ་དང༌།། ཟག་རྣམས་ཟད་པ་མཁྱེན་སྟོབས་ཏེ།། སྟོབས་ནི་བཅུ་པོ་འདི་དག་གོ།།༢༡ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདིར་འགྲེལ་བཤད་དུ། སྟོབས་རེ་རེ་ཞིང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་མངོན་པ་ནས་འབྱུང་བ་བཞིན་བཤད་པ་ནི་གོང་དུ་སེམས་སེམས་བྱུང་གི་འཇུག་པ་ཐམས་ཅད་ཞི་བར་བཤད་པ་དང་འགལ་ཞིང༌། གཞན་སྣང་ཡིན་ན་ཡང་མ་དཔྱད་

ཉིས་བརྒྱ་ གཅིག་

402

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པར་འཇོག་པས་མཚུངས་ལྡན་སྦྱར་མི་དགོས་སོ།།གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། མདོར་བསྟན་ལྟར་བཅུའི། དང་པོ་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ནི། རྒྱུ་གང་ཞིག་ལས་གང་ཞིག་ངེས་
པར་སྐྱེ་འགྱུར་བ།། དེ་ནི་དེ་ཡི་གནས་སུ་དེ་མཁྱེན་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས།། བཤད་པ་ལས་བཟློག་གནས་མིན་ཤེས་བྱ་མཐའ་ཡས་པ།། མཁྱེན་པ་ཐོགས་པ་སྤངས་པ་དེ་ནི་སྟོབས་སུ་བཤད།།༢༢ཅེས་གསུངས་ཏེ། རྒྱུ་གང་ཞིག་ལས་རང་
གི་འབྲས་བུ་གང་ཞིག་ངེས་པར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དེ་ནི་སྐྱེ་བ་ཅན་འབྲས་བུ་དེའི་གནས་སུ་གནས་དེ་མཁྱེན་པ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་ཏེ། རྒྱུ་དགེ་མི་དགེ་ལས་རྣམ་སྨིན་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་
སོགས་འབྱུང་བ་འདི་ལྟར་བསླུ་བ་མེད་པར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ།། ཇི་སྐད་བཤད་པ་ལས་བཟློག་པ་རྒྱུ་མིན་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་དེ་གནས་མིན་ཏེ། དཔེར་ན་དགེ་བ་ལས་འབྲས་བུ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་འབྱུང་བའི་གནས་མེད་པ་ལྟ་བུའོ།། དེའི་གནས་ཡིན་མིན་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཤེས་བྱ་མཐའ་ཡས་པ་མཁྱེན་པ་ལ་ཆགས་ཐོགས་སྤངས་པ་དེ་ནི། སྟོན་པའི་གནས་དང་གནས་མིན་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སུ་བཤད་དོ།།གཉིས་པ་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ནི། འདོད་དང་མི་འདོད་དེ་ལས་བཟློག་དང་ཟད་དངོས་ཀྱི།། ལས་དང་དེ་ཡི་རྣམ་སྨིན་ཤིན་ཏུ་སྣ་ཚོགས་ལའང༌།། མཁྱེན་པ་ནུས་མཐུ་ཐོགས་མེད་སོ་སོར་འཇུག་

403

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པའགྱུར་བ།། དུས་གསུམ་ཤེས་བྱ་ཁྱབ་མཛད་དེ་ནི་སྟོབས་སུ་འདོད།།༢༣ཅེས་གསུངས་ཏེ། འདོད་པའི་ལས་རྣམ་སྨིན་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང༌། མི་འདོད་པའི་ལས་རྣམ་སྨིན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་དང༌། དེ་ལས་
བཟློག་པ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དགེ་མི་དགེ་མ་ཡིན་པའི་འདྲེས་མ་དང༌། ལས་ཟད་པའི་རྒྱུའི་དངོས་པོ་ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་དང་སྟེ། མདོ་ལས། ལས་གཅིག་ཏུ་དཀར་བ་དང༌། གཅིག་ཏུ་གནག་པ་དང༌། དཀར་
ནག་འདྲེས་མ་དང༌། ལས་ཟད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་བཞི་གསུངས་པས་འདིར་ཡང་དེའི་དབང་དུ་བྱས་སོ།། ལས་དེ་བཞི་ལས་ཟག་མེད་ལ་རྣམ་སྨིན་མེད་པས་གཞན་གསུམ་པོ་དེའི་རྣམ་སྨིན་
ཤིན་ཏུ་སྣ་ཚོགས་དུས་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པ་ལའང་རང་གི་ངོ་བོ་རབ་དབྱེ་སོགས་མཁྱེན་པའི་ནུས་མཐུ་ཐོགས་མེད་གདུལ་བྱའི་ཡུལ་དུས་སོ་སོར་འཇུག་པར་འགྱུར་བའི་ཡུལ་ཅན་དུས་གསུམ་གྱི་ཤེས་བྱ་ལ་ཁྱབ་པར་མཛད་པ་དེ་ནི་སྟོན་པའི་ལས་དང་རྣམ་སྨིན་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སུ་འདོད་དོ།།གསུམ་པ་མོས་པ་སྣ་ཚོགས་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ནི། འདོད་ཆགས་སོགས་ཀྱིས་འབྱུང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་འདོད་པ་ནི།།ཤིན་ཏུ་སྣ་ཚོགས་དམན་འབྲིང་གང་ཡང་ཁྱད་འཕགས་འདོད།། དེ་ལས་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་གཡོགས་མོས་ལའང་མཁྱེན་པ་ནི།། དུས་གསུམ་འགྲོ་བ་མ་ལུས་ཁྱབ་པ་སྟོབས་ཞེས་བྱ།།༢༤ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་སོགས་

ཉིས་བརྒྱ་ གཉིས་

404

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཉོན་མོངས་པ་དང་། སོགས་ཀྱིས་དད་སོགས་དགེ་ཆོས་གང་ལས་འབྱུང་བའི་ས་བོན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བའི་ལྷག་པར་མོས་བསམ་གྱི་འདོད་པ་དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྣ་ཚོགས་པ་དམན་པ་དང་
འབྲིང་དང་གང་ཡང་ཁྱད་འཕགས་འདོད་པ་དང༌། འདོད་པ་དེ་ནི་ཡང་མོས་པ་དེ་ལས་གཞན་ཆགས་སོགས་མངོན་འགྱུར་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཡོགས་ཤིང་སྒྲིབ་པའི་མོས་པ་དེ་ལའང་རང་གི་ངོ་བོ་དང་
དབྱེ་བ་སོགས་མཁྱེན་པ་དེ་ནི། དུས་གསུམ་གྱི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་ལ་ཁྱབ་པས་སངས་རྒྱས་དག་གི་མོས་པ་སྣ་ཚོགས་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ཞེས་བྱའོ།།བཞི་པ་ཁམས་སྣ་ཚོགས་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ནི། སངས་
རྒྱས་ཁམས་ཀྱིས་རྣམ་པར་དབྱེ་ལ་མཁས་རྣམས་ཀྱིས།། མིག་སོགས་དག་གི་རང་བཞིན་གང་དེ་ཁམས་སུ་གསུངས།། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་མཐའ་ཡས་ཤིང༌།། རྣམ་ཀུན་ཁམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་འཇུག་སྟོབས་སུ་འདོད།།༢༥ཅེས་གསུངས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཁམས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ལ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མིག་སོགས་དག་གི་རང་བཞིན་ནམ་ངོ་བོའམ་སྟོང་ཉིད་གང་དེ་ཁམས་སུ་གསུངས་པས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་སོགས་རབ་དབྱེ་ལ་མཁྱེན་པ་ཁམས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པས་མཐའ་ཡས་ཤིང༌། རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཁམས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་ཐོགས་པ་མི་མངའ་བར་འཇུག་པ་དེ་ནི་

405

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཁམས་སྣ་ཚོགས་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སུ་འདོད་དོ།།ལྔ་པ་དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ནི། ཀུན་ཏུ་རྟོག་སོགས་ཆེས་རྣོ་ཉིད་ནི་མཆོག་བཞེད་ལ།། འབྲིང་གནས་སྐབས་དང་
རྟུལ་ཉིད་མཆོག་མིན་པར་བཤད་དང༌།། མིག་ལ་སོགས་དང་ཕན་ཚུན་སྒྲུབ་ནུས་ཆུབ་པ་ལ།། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆགས་མེད་སྟོབས་སུ་གསུངས།།༢༦ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་པོ་ཡིན་
ཏེ། འདོད་ཆགས་སོགས་བསྐྱེད་པའི་མངའ་བདག་ཉིད་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར། སོགས་པའི་སྒྲས་དད་སོགས་ནི་རྣམ་བྱང་གི་དབང་པོ་ཡིན་ཏེ། དགེ་བའི་ཆོས་བསྐྱེད་པ་ལ་དབང་བསྒྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་དག་
ལས་ཆེས་དབང་པོ་རྣོ་བ་ཉིད་ནི་མཆོག་ཕུལ་དུ་བྱུང་བར་བཞེད་ལ། འབྲིང་གི་གནས་སྐབས་དང་རྟུལ་པོ་ཆུང་ངུ་ཉིད་མཆོག་མིན་པར་བཤད་པ་དེ་དག་དང་མིག་ལ་སོགས་དབང་པོ་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང༌། མིག་གིས་ཉེར་ལེན་བྱས། རྣ་བས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་བྱས་ནས་མིག་གི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་ལྟ་བུ་ཕན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་གིས་འབྲས་བུ་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཐུགས་སུ་བྱང་ཆུབ་པ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པར་འཇུག་པ་འདི་ནི་དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མིན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སུ་གསུངས་སོ།།དྲུག་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ནི།

ཉིས་བརྒྱ་ གསུམ་

406

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ལམ་འགའ་རྒྱལ་བ་ཉིད་དང་འགའ་ཞིག་རང་རྒྱལ་གྱི།། བྱང་ཆུབ་དང་ནི་ཉན་ཐོས་བྱང་ཆུབ་ཡི་དྭགས་དང༌།། དུད་འགྲོ་ལྷ་མི་རྣམས་དང་དམྱལ་ལ་སོགས་འགྲོ་བ།། དེ་ལ་མཁྱེན་པ་ཆགས་མེད་མཐའ་ཡས་སྟོབས་སུ་འདོད།།༢༧ཅེས་གསུངས་
ཏེ། ལམ་འགའ་ཞིག་ནི་རྒྱལ་བ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་དང༌། ལམ་འགའ་ཞིག་རང་རྒྱལ་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་འདོད་པ་དང་ནི་ལ་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་འདོད་པ་དང༌། ལ་ལ་ཡི་དྭགས་དང༌། དུད་འགྲོ་ལྷ་མི་
རྣམས་དང༌། དམྱལ་བ་དག་ཏུ་འགྲོ་བ་དང༌། ལ་སོགས་པས་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པར་འགྲོ་བ་དེ་ལ་དེ་དང་དེར་འགྲོ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མཁྱེན་པ་ཡུལ་ཅན་ཆགས་ཐོགས་མེད་པ་མཐའ་ཡས་པར་འཇུག་པ་
འདི་ནི་སྟོན་པའི་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སུ་འདོད་དོ།།བདུན་པ་བསམ་གཏན་རྣམ་ཐར་ཏིང་འཛིན་སྙོམས་འཇུག་སོགས་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ནི། འཇིག་རྟེན་མཐའ་ཡས་རྣལ་འབྱོར་བྱེ་བྲག་ལ་ཐ་དད།། བསམ་གཏན་རྣམ་ཐར་བརྒྱད་གང་ཞི་གནས་གང་དག་དང༌།། སྙོམས་འཇུག་ཁྱད་པར་གང་དག་གཅིག་དང་བརྒྱད་གྱུར་པ།། དེ་ལ་མཁྱེན་པ་ཐོགས་མེད་འདི་ནི་སྟོབས་སུ་བཤད།།༢༨ཅེས་གསུངས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཐའ་ཡས་ན་གནས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་མ་འདས་དང༌། དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་མཐའ་ཡས་ལ་དབྱེ་བ་མང་པོ་ཐ་དད་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་དང་རྣམ་ཐར་

407

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པབརྒྱད་གང་ཡིན་དང༌། ཞི་གནས་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་གང་དག་དང༌། མཐར་གནས་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་ཁྱད་པར་ཅན་གང་དག་གཅིག་དང་བརྒྱད་དུ་གྱུར་པ་བསམ་གཏན་བཞི་གཟུགས་
མེད་བཞི་ཚོར་འདུ་འགོག་པ་དགུའོ།། དེ་དག་གི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་བྱང་གི་རྒྱུ་མཐའ་ཡས་པའི་བསམ་གཏན་ལ་སོགས་པ་དེ་ལ་མཁྱེན་པ་ཐོགས་མེད་འདི་ནི་བསམ་གཏན་སོགས་དང༌།
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང༌། རྣམ་བྱང་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སུ་བཤད་དོ།།བརྒྱད་པ་སྔོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ནི། ཇི་སྲིད་གཏི་མུག་དེ་སྲིད་སྲིད་གནས་འདས་བདག་དང༌།། སེམས་ཅན་གཞན་
རེ་རེ་ཡི་སྲིད་པ་སེམས་ཅན་ནི།། ཇི་སྙེད་དེ་སྙེད་མཐའ་ཡས་གཞིར་བཅས་ཡུལ་ཕྱོགས་དང༌།། བཅས་རྣམས་ལ་བློ་གང་དང་གང་ཡིན་སྟོབས་སུ་བཤད།།༢༩ཅེས་གསུངས་ཏེ། ཇི་སྲིད་གཏི་མུག་ཐོག་མེད་ཀྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་བརྒྱུད་པ་ཐོག་མེད་དེ་སྲིད་ཀྱི་སྲིད་པར་གནས་པ་འདས་པའི་བདག་དང༌། སེམས་ཅན་གཞན་རེ་རེ་ཡི་སྲིད་པར་སེམས་ཅན་ནི་ཇི་སྙེད་དེ་སྙེད་མཐའ་ཡས་པ་དག་གི་སྔོན་འདས་པའི་སྲིད་པ་སྐྱེ་བ་གཞིར་བཅས་ཡུལ་ཕྱོགས་དང་བཅས་པ་རྣམས་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་མཁྱེན་པའི་བློ་གང་དང་གང་ཡིན་པ་ནི་སྔོན་གནས་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་སྟོབས་སུ་བཤད་དོ།།དགུ་པ་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ནི།

ཉིས་བརྒྱ་ བཞི་

408

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་རེ་རེའི་འཆི་འཕོ་དང༌།། སྐྱེ་གང་འཇིག་རྟེན་ལ་གནས་ནམ་མཁའི་མཐར་ཐུག་དང༌།། བཀྲ་མང་དེ་ལ་མཁྱེན་པ་དུས་དེར་འཇུག་པ་ཡིས།། མ་ཆགས་རྣམ་ཀུན་ཡོངས་དག་མཐའ་ཡས་སྟོབས་སུ་འདོད།།༣༠ཅེས་
གསུངས་ཏེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་རེ་རེ་འཆི་འཕོ་བ་ཕུང་པོ་འཇིག་པ་དང༌། སྐྱེ་བ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་གང་ཡིན་པ་འཇིག་རྟེན་ལ་གནས་པ་ནམ་མཁའི་མཐར་ཐུག་པ་དང་ལས་སྣ་ཚོགས་
ཀྱི་བཟོ་བོས་སྦྱར་བ་ཆེས་བཀྲ་ཞིང་མང་བ་དེ་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་དུས་དེར་འཇུག་པ་ཡིས་ཡུལ་ལ་མ་ཆགས་པར་རྣམ་ཀུན་ཡོངས་སུ་དག་པ་མཐའ་ཡས་འདི་ནི་སྟོན་པའི་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་
བ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སུ་འདོད་དོ།།བཅུ་པ་ཟག་པ་ཟད་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ནི། རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མྱུར་དུ་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི།། ཉོན་མོངས་དང་ནི་བག་ཆགས་དང་བཅས་འཇིག་འགྱུར་དང༌།། སློབ་མ་ལ་སོགས་ཉོན་མོངས་བློ་ཡིས་འགོག་པ་ཡང༌།། དེ་ལ་མཁྱེན་པ་ཆགས་མེད་མཐའ་ཡས་སྟོབས་སུ་འདོད།།༣༡ཅེས་གསུངས་ཏེ། ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མྱུར་དུ་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཁམས་གསུམ་ན་མ་རིག་པ་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་དག་དང་ནི། མ་རིག་པ་སོགས་ཀྱིས་སེམས་རྒྱུད་འབག་པ་བསྒོ་བར་རྗེས་སུ་བགྲོད་བྱེད་ཉོན་མོངས་མུ་མཐར་ཐུག་པ་དང་། གོམས་པ་དང༌། རྩ་བ་ཞེས་རྣམ་གྲངས་སུ་བརྗོད་

409

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཔའི་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་འཇིག་ཅིང་འགོག་འགྱུར་དང༌། སློབ་མ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་སོ་སོར་བརྟགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བློ་ཡིས་འགོག་ཀྱང་བག་ཆགས་སྤང་མི་
ནུས་ཏེ། བུམ་པ་ལ་མེ་ཏོག་དང་ཏིལ་མར་སོགས་བསལ་ཀྱང་དེའི་དྲི་དམིགས་པ་བཞིན། ཉོན་མོངས་སྤངས་ཀྱང་བག་ཆགས་ཡོད་པས་དགྲ་བཅོམ་པ་སྔོན་སྤྲེའུར་གྱུར་པ་མཆོང་ཞིང་འགྲོ་བ་དང༌། སྔོན་
བྲམ་ཟེར་གྱུར་པ་དམངས་མོར་བརྗོད་པའི་ཀུན་སྤྱོད་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་མ་བཟློག་པ་བཞིན་ནོ།། དེ་ལ་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ནི་ཤེས་བྱ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་གེགས་ཡིན་ལ། དེ་ནི་པ་ཚབ་ལོ་
ཙཱས་འཇུག་འགྲེལ་གྱི་མཆན་རྙིང་ལ་ལར་རི་ར་བ་ཁང་ཁྱིམ་ལ་སོགས་པར་སྣང་བ་དང་དེར་ཤེས་པ་ཞེས་པས་གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་བཞག་སྣང་བས་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱའོ།། ཆགས་སོགས་ཀྱི་བག་ཆགས་ནི་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་སོགས་ཀྱི་ལུས་ངག་གི་ཉེས་པ་དེ་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡང་ཡིན་ལ། བག་ཆགས་དེ་རྫོགས་སངས་ཁོ་ནས་བཟློག་གི་གཞན་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ།། ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་པར་སློབ་དཔོན་ཟླ་གྲགས་ཀྱིས་འདིར་གསལ་བར་བཤད་སྣང་བས་བོད་གང་དག་ཐལ་འགྱུར་བས་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་བག་ཆགས་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་མི་འཇོག་ཅེས་འབད་པ་ནི་རྩ་

ཉིས་བརྒྱ་ ལྔ་

410

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

འགྲེལ་འདི་ཚར་གཅིག་བཀླག་པའི་ངལ་བ་ཡང་མ་བྱས་པར་ཟད་དོ།། དེས་ན་ཉོན་མོངས་ཀྱི་བག་ཆགས་དང་བག་ཆགས་དེས་མཚམས་སྦྱར་བའི་ཉོན་མོངས་སྤངས་པ་གང་དེ་ལ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་
མཁྱེན་པ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པ་མཐའ་ཡས་པ་དེ་ནི་ཟག་ཟད་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སུ་འདོད་དོ།།གཉིས་པ་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་ཤིང་སངས་རྒྱས་ལས་གཞན་གྱིས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པར་བསྟན་པ་ལ་
གཉིས། ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་སངས་རྒྱས་ལས་གཞན་པའི་འཕགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་བསྟན། བྱིས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་ཀྱང་སློབ་དཔོན་ལ་བརྟེན་ནས་ཅུང་ཟད་བརྗོད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། ནམ་
མཁའ་མེད་པས་འདབ་ཆགས་ལྡོག་པར་མི་འགྱུར་གྱི།། འདི་ནི་རང་མཐུ་ཟད་པས་ལྡོག་པར་འགྱུར་དེ་བཞིན།། སློབ་མ་དང་བཅས་སངས་རྒྱས་སྲས་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི།། ཡོན་ཏན་མཁའ་ལྟར་མཐའ་ཡས་མ་བརྗོད་ལྡོག་པར་འགྱུར།།༣༢ཞེས་གསུངས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱིས་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་བསམ་འདས་སུ་སྐུ་ཚེ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ནས་ཕྲིན་ལས་གཞན་མེད་པར་སྐྱེན་པ་སྐྱེན་པར་གསུངས་ཀྱང་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་མི་རྫོགས་ན་བྱང་སེམས་དང་ཉན་རང་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་ཤེས་ནུས། དཔེར་ན་མཁའ་ལྡིང་འདབ་གཤོག་གི་རྩལ་རྫོགས་ཀྱང་ནམ་མཁའ་མེད་པ་སྟེ་ཟད་པས་འདབ་ཆགས་ཀྱི་དབང་པོ་

411

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པལྡོག་པར་མི་འགྱུར་གྱི། འོན་ཀྱང་འདི་ནི་རང་གི་གཤོག་རྩལ་གྱི་མཐུ་ཅི་ཙམ་ཟད་པས་ལྡོག་པར་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྲས་ས་བཅུ་པ་རྣམས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
བརྗོད་མི་ནུས་པས། ཡོན་ཏན་མཁའ་ལྟར་མཐའ་ཡས་པ་དག་མ་བརྗོད་པར་ལྡོག་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བརྗོད་མི་ནུས་ན་སློབ་མ་ཉན་ཐོས་དང་བཅས་པས་ཡོན་ཏན་མཐའ་
དག་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བྱིས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་ཀྱང་སློབ་དཔོན་ལ་བརྟེན་ནས་ཅུང་ཟད་བརྗོད་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་བདག་འདྲས་ཁྱོད་ཡོན་འདི་དག་ཅི།། ཤེས་པ་དང་ནི་བརྗོད་པར་ནུས་འགྱུར་
རམ།། འོན་ཀྱང་དེ་དག་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས།། བཤད་ཕྱིར་དོགས་སྤངས་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཞིག་སྨྲས།།༣༣ཞེས་གསུངས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དམ་པ་དེ་དག་གིས་བརྗོད་མི་ནུས་པ་དེའི་ཕྱིར་བདག་འདྲ་མ་རིག་པས་མིག་ལྡོངས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡང་དག་པ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དབང་གིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འདི་དག་ཅི་ཤེས་པ་དང་ནི་བརྗོད་པར་ནུས་འགྱུར་རམ་སྟེ་ག་ལ་ནུས། འོན་ཀྱང་ཅུང་ཟད་སྨྲས་པ་དེ་དག་ནི་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་བརྗོད་སྤོབས་པའི་དོགས་པ་སྤངས་ཏེ་དད་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཡོན་

ཉིས་བརྒྱ་ དྲུག་

412

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཏན་གྱི་ཆ་ཤས་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཞིག་སྨྲས་ཤིང་གླེངས་པ་ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་གཉིས་སུ་བསྡུ་བ་ནི། ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ།། ཡོན་ཏན་གཞན་རྣམས་རྒྱ་ཆེ་བའོ།། ཟབ་དང་
རྒྱ་ཆེའི་ཚུལ་ཤེས་པས།། ཡོན་ཏན་འདི་དག་འཐོབ་པར་འགྱུར།།༣༤ཞེས་གསུངས་ཏེ། མདོར་ན་བསྟན་བཅོས་འདིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་ཚུལ་གཉིས་ལས། དེ་ལས་ཟབ་མོ་ནི་ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་
ཉིད་ཡིན་ཏེ་གཏིང་དཔག་དཀའ་བའི་ཕྱིར། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཞན་རྣམས་ནི་མཐའ་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རྒྱ་ཆེ་བའོ།། དེ་ལྟར་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཚུལ་ཤེས་ནས་ཉམས་སུ་བླངས་པས་ཡོན་
ཏན་འདི་དག་བདེ་བླག་ཏུ་འཐོབ་པར་འགྱུར་རོ།།གསུམ་པ་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་བཤད་པ་ནི། སླར་ཡང་མི་གཡོའི་སྐུ་མངའ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྲིད་གསུམ་བྱོན་ནས་སྤྲུལ་རྣམས་ཀྱིས།། གཤེགས་པ་དང་ནི་བལྟམས་དང་བྱང་ཆུབ་ཞི་བའི་འཁོར་ལོའང་སྟོན་པར་མཛད།། དེ་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་གཡོ་བག་སྤྱོད་ཅན་རེ་བའི་ཞགས་པ་ནི།། མང་པོས་བཅིངས་པ་མ་ལུས་ཐུགས་རྗེས་མྱ་ངན་འདས་པར་བཀྲི་བར་མཛད།།༣༥ཅེས་གསུངས་ཏེ། ལོངས་སྐུ་གདུལ་བྱ་དག་པའི་དོན་མཛད་ནས་སླར་ཡང་ཆོས་སྐུ་ལས་མི་གཡོ་བའི་སྐུ་མངའ་བས་ཁམས་གསུམ་ལས་འདས་སུ་ཟིན་ཀྱང༌། ཁྱོད་ཀྱིས་སྲིད་གསུམ་དུ་གདུལ་བྱའི་སྣང་བ་དང་འཚམས་པར་བྱོན་ནས་སྤྲུལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡབ་

413

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཡུམ་སོགས་དང་འབྲེལ་བ་བསྟན་ཏེ་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ནས་ཡུམ་གྱི་ལྷུམས་སུ་གཤེགས་པ་དང་ནི་བལྟམས་པ་དང༌། རྡོ་རྗེའི་གདན་དུ་བྱང་ཆུབ་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ཞི་
བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོའང་རིམ་པ་གསུམ་དུ་དབང་པོ་དང་འཚམས་པར་སྟོན་པར་མཛད་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ད་ལྟར་འཇིག་རྟེན་སྐྱེ་བོ་ཉོན་མོངས་པའི་གཡོ་བག་གི་སྤྱོད་པ་ཅན་ཡུལ་ལ་སྲེད་པའི་
རེ་བའི་ཞགས་པ་ནི་མང་པོས་བཅིངས་པ་མ་ལུས་པ་རྣམས་གྲགས་པ་དང་ཕན་ལན་ལ་སོགས་པ་མི་འདོད་པར་ཐུགས་རྗེས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་སར་བཀྲི་བར་མཛད་དོ།།བཞི་པ་བྱང་ཆུབ་གཅིག་
ལ་གསུམ་དུ་བསྟན་པ་དགོངས་པ་ཅན་དུ་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་གསུངས་པ་ངེས་དོན་དུ་བསྟན། ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བསྟན་པ་དྲང་དོན་དུ་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། གང་ཕྱིར་འདི་ན་དེ་ཉིད་ཤེས་ལས་དྲི་མ་མཐའ་དག་སེལ་བ་ནི།། ལྷུར་བྱེད་གཞན་མེད་ཆོས་རྣམས་དེ་ཉིད་རྣམ་འགྱུར་དབྱེ་བའང་བསྟེན་མིན་ཞིང༌།། དེ་ཉིད་ཡུལ་ཅན་བློ་གྲོས་འདི་ཡང་ཐ་དད་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པ།། དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་འགྲོ་ལ་ཐེག་པ་མི་མཉམ་དབྱེར་མེད་བསྟན།།༣༦ཞེས་གསུངས་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཐེག་པ་གཅིག་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བསྟན་པ་ནི་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་འདི་ན་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་

ཉིས་བརྒྱ་ བདུན་

414

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

དུ་ཤེས་པ་ལས་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་དྲི་མ་མཐའ་དག་སེལ་བ་ནི་ལྷུར་བྱེད་པའི་གཉེན་པོ་གཞན་མེད་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མི་ཤེས་པ་དེས་ནི་སྒྲིབ་པ་རྣམས་མ་ལུས་པ་སྤང་བར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་ལམ་
གྱི་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྟན་ཏོ།། དངོས་པོ་ལ་ཡོད་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཉིད་སྐྱེ་མེད་དེ། དངོས་པོའི་རྣམ་འགྱུར་དབྱེ་བ་ཐ་དད་པ་ལའང་སོ་སོར་དབྱེ་བ་དང་བཅས་པར་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་
གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་ཤེས་བྱའི་ཡུལ་ལམ་གཞི་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྟན་ཏོ།། ཐོས་བསམ་སྒོམ་པས་མཐོང་བ་ཐ་དད་ཀྱང་དེ་ལ་དབྱེ་བ་དང་རྣམ་འགྱུར་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་དེ་ཉིད་
རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བློ་གྲོས་འདི་ཡང་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཞིང༌། རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་ལ། ཡེ་ཤེས་རང་བཞིན་དུ་མ་ཡིན་ན་ནི། ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ།།རང་བཞིན་ཇི་ལྟར་གནས་པ་བཞིན་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་རྟོགས་པ་འབྲས་བུའི་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྟན་ཏོ།། ཡུལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཅིག་ཡིན་པས་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ཐ་མི་དད་པ་དེའི་ཕྱིར་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱིས་འགྲོ་བ་ཐེག་པ་མི་མཉམ་པ་དེ་དང་མཚུངས་པ་ལྟར། ཐེག་པ་གཞན་མེད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་དབྱེར་མེད་དུ་བསྟན་གྱི། ཐེག་པ་གསུམ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་པད་

415

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པདཀར་ལས། འོད་སྲུང་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ན་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་ཡིན་ལ། དེའང་གཅིག་ཡིན་གྱི། གཉིས་དང་གསུམ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ངག་
དོན། རྟོགས་བྱའི་ཡུལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེ་བ་མེད་ཅིང༌། དེ་རྟོགས་བྱེད་ལམ་གྱིས་དེ་མ་རྟོགས་པར་དྲི་མ་སེལ་མི་ནུས་ལ། རྟོགས་ན་དེ་ལའང་དབྱེ་བ་མེད་པས་བགྲོད་བྱེད་ལམ་དང་བགྲོད་བྱ་འབྲས་བུའི་
ཐེག་པ་དག་ཀྱང་གཅིག་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བསྟན་པ་དྲང་དོན་དུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བསྟན་པ་དགོངས་པ་ཅན་དུ་བཤད་པ། དོན་དེ་ཉིད་དཔེའི་སྒོ་ནས་
གསལ་བར་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། འོ་ན་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་ན་ཇི་ལྟར་ཉན་རང་གི་ཐེག་པས་ཀྱང་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་བསྟན་ཞེ་ན། འདི་ནི་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། གང་ཕྱིར་འགྲོ་ལ་ཉེས་པ་སྐྱེད་བྱེད་སྙིགས་མ་འདི་དག་ཡོད་གྱུར་པ།། དེ་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་སངས་རྒྱས་སྤྱོད་ཡུལ་གཏིང་ཟབ་ལ་འཇུག་མི་འགྱུར་ཞིང༌།། བདེ་གཤེགས་གང་ཕྱིར་ཁྱོད་ལ་མཁྱེན་རབ་ཐུགས་རྗེའི་ཐབས་དང་ལྷན་ཅིག་པ།། མངའ་དང་གང་ཕྱིར་བདག་གིས་སེམས་ཅན་དགྲོལ་ཞེས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཞལ་བཞེས་ཏེ།།༣༧ཞེས་གསུངས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་ལུས་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བའི་ཉེས་པ་སྐྱེད་བྱེད་སེམས་ཅན་དང༌། བསྐལ་པ་དང༌། ཉོན་མོངས་

ཉིས་བརྒྱ་ བརྒྱད་

416

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པ་དང༌། ལྟ་བ་དང༌། ཚེའི་སྙིགས་མ་ལྔ་པོ་འདི་དག་ཡོད་ཅིང་ཉོན་མོངས་པ་ཤས་ཆེ་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་དེ་དག་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་འདོད་ཀྱང་རེ་ཞིག་གེགས་བྱེད་ཡོད་པ་དེའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་དག་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་གཏིང་ཟབ་ལ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་ཞིང༌། བདེ་གཤེགས་རྣམས་ཀྱང་གདུལ་བྱ་སྣོད་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ལྷག་པར་སྒྲོལ་བ་ལ་གཡེལ་བར་མི་མཛད་དེ། གང་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཁྱོད་ལ་གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་མཁྱེན་རབ་ཐུགས་རྗེ་ཐབས་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་མངའ་བའི་ཕྱིར་དང༌། གང་ཕྱིར་སྔོན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་ཚེ་བདག་གིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བསྒྲལ་
བར་བྱའོ་ཞེས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཏེ། སྔར་གྱི་སྨོན་ལམ་གསལ་བས་དེ་དག་སྒྲོལ་བའི་ཐབས་འཚོལ་ཞིང་སྙོམས་ལས་མི་མཛད་དེ། ཞལ་བཞེས་རྣམས་གདོན་མི་ཟ་བར་བསྒྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར།གཉིས་པ་དོན་དེ་ཉིད་དཔེའི་སྒོ་ནས་གསལ་བར་བསྟན་པ་ནི། དེ་ཕྱིར་མཁས་པས་རིན་པོ་ཆེ་ཡི་གླིང་དུ་ཆས་པའི་སྐྱེ་ཚོགས་ཀྱི།། ངལ་བ་ཉེར་སེལ་གྲོང་ཁྱེར་ཡིད་འོང་བར་དུ་རྣམ་པར་བཀོད་པ་ལྟར།། ཁྱོད་ཀྱིས་ཐེག་པ་འདི་ནི་སློབ་མ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཚུལ་ལ་ཡིད།། སྦྱར་བར་མཛད་ཅིང་རྣམ་པར་དབེན་ལ་བློ་སྦྱངས་རྣམས་ལ་ལོགས་སུ་གསུངས།།༣༨ཞེས་གསུངས་ཏེ། འགྲོ་བ་ཐེག་ཆེན་ལ་འཇུག་པ་ལ་གེགས་མང་ཞིང༌། དེ་དག་ཀྱང་མྱང་འདས་ལ་འགོད་

417

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པདགོས་པ་དེའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། དེད་དཔོན་ཐབས་ལ་མཁས་པས་རིན་པོ་ཆེའི་གླིང་དུ་ཆས་པའི་སྐྱེ་བོའི་ཚོགས་ལམ་གྱིས་དུབ་པ་རྣམས་ཀྱི་ངལ་བ་ཉེ་བར་སེལ་ནས་བསྟི་བའི་ཆེད་དུ་གྲོང་
ཁྱེར་ཡིད་འོང་རིན་ཆེན་གླིང་གི་བར་དུ་རྣམ་པར་བཀོད་ཅིང་སྤྲུལ་ནས་དེར་དབུགས་ཕྱུང་སྟེ། སླར་རིན་ཆེན་གླིང་དུ་འཁྲིད་པ་ལྟར་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཀྱིས་འཁོར་བའི་ལམ་གྱིས་དུབ་པའི་
འགྲོ་བ་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་བཀྲི་ཆེད་ཐབས་མཁས་ཀྱིས་ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་འདི་ནི་གསུངས་ནས་སློབ་མ་ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་རྣམས་དང་པོར་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཚུལ་ལ་ཡིད་སྦྱར་ཞིང་ཕྱི་ནས་
རྣམ་པར་དབེན་པ་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་ལའང་སྦྱོར་ཏེ། འཁོར་བའི་ཉོན་མོངས་སྤངས་པས་བློ་སྦྱངས་པའི་ཉན་རང་རྣམས་ལ་ཕྱི་ནས་ཐེག་ཆེན་ལོགས་སུ་གསུངས་ནས། དེ་དག་གིས་ཀྱང་བསགས་སྦྱངས་ལ་བརྩོན་ཏེ་བླ་མེད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་དོ།།ལྔ་པ་བྱང་ཆུབ་པ་དང་བཞུགས་པའི་དུས་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་དུས་དང༌། བཞུགས་པའི་དུས་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། བདེ་བར་གཤེགས་པ་མ་ལུས་ཕྱོགས་ཤིང་སངས་རྒྱས་ཡུལ་དག་ན།། ཕྲ་རབ་རྡུལ་གྱི་རྡུལ་རྣམས་བདོག་པར་གྱུར་པ་ཇི་སྙེད་པ།། བྱང་ཆུབ་མཆོག་རབ་དམ་པར་གཤེགས་པའི་བསྐལ་པ་དེ་སྙེད་དེ།། འོན་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱི་གསང་བ་འདི་ནི་བསྙད་

ཉིས་བརྒྱ་ དགུ་

418

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བགྱི་མ་ལགས་སོ།།༣༩ཞེས་གསུངས་ཏེ། སངས་རྒྱས་གཟུགས་སྐུ་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་དུས་ཇི་ཙམ་པ་དེའི་ཚད་བརྗོད་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་ཕྱོགས་བཅུའི་ཞིང་
མ་ལུས་པ་དག་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་རྡུལ་རྣམས་བདོག་པར་གྱུར་པ་ཇི་སྙེད་པའི་གྲངས་ནི་བདེར་གཤེགས་ཁྱོད་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་མཆོག་རབ་ཏུ་གཤེགས་པའི་བསྐལ་པའི་
གྲངས་ཀྱང་དེ་སྙེད་ཡིན་ཏེ། འོན་ཀྱང་འདི་ན་སྔོན་དགེ་རྩ་མ་བསགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལྷག་པར་མོས་པ་བྱ་དཀའ་བའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱི་གསང་བ་འདི་ནི་དབང་རྟུལ་རྣམས་ལ་བསྙད་པར་བགྱི་བ་མ་ལགས་
སོ།།གཉིས་པ་བཞུགས་པའི་དུས་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། ཤེས་རབ་དང་ཐུགས་རྗེས་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་བཞུགས་པར་བསྟན། ཐུགས་རྗེའི་རང་བཞིན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བ། འཇིག་རྟེན་མཐའ་དག་ཐུགས་རྗེའི་ཡུལ་ཡིན་པས་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བའོ། ། དང་པོ་ནི། རྒྱལ་བ་ཇི་སྲིད་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དག་མཆོག་ཏུ་རབ་ཞི་བར།། འགྲོ་བ་མིན་ཞིང་ནམ་མཁའ་རྣམ་འཇིག་འགྱུར་མིན་དེ་སྲིད་དུ།། ཤེས་རབ་ཡུམ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ཁྱོད་ལ་ཐུགས་བརྩེ་མ་མ་ཡིས།། ཚུལ་ལུགས་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་ཞི་བར་འགྱུར་བ་ག་ལ་མངའ།།༤༠ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྒྱལ་བའི་སྐུ་ཚེའི་ཚད་ནི་ཇི་སྲིད་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དག་མཆོག་ཏུ་རབ་ཏུ་ཞི་བ་

419

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པཆོས་སྐུར་འགྲོ་བ་མིན་པ་སྟེ་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་པར་མ་གྱུར་ཞིང༌། ཇི་སྲིད་ནམ་མཁའ་རྣམ་པར་འཇིག་འགྱུར་མིན་པ་སྟེ་མ་ཞིག་པ་དེ་སྲིད་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཡུམ་གྱིས་བསྐྱེད་
པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ལ་ཐུགས་བརྩེ་མ་མས་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་དུ་བཞུགས་པའི་ཚུལ་ལུགས་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་ཞི་བར་འགྱུར་བ་ག་ལ་མངའ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ནི་ཡུམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱིས་བསྐྲུན་ནས་
སྙིང་རྗེའི་མ་མ་ལ་གཏད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཐུགས་རྗེའི་རང་བཞིན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བ་ནི། གཏི་མུག་སྐྱོན་གྱིས་འཇིག་རྟེན་ཁ་ཟས་དུག་བཅས་ཟ་བ་ཡི།། སྐྱེ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ནང་མི་དེ་ལ་ཁྱོད་
བརྩེ་ཇི་ལྟ་བ།། དེ་ལྟར་དུག་ཟོས་ཉེན་པའི་བུ་ལ་མ་ཡིས་སྡུག་བསྔལ་མིན།། དེས་ན་མགོན་པོ་མཆོག་ཏུ་རབ་ཞིར་གཤེགས་པར་འགྱུར་མ་ལགས།།༤༡ཞེས་གསུངས་ཏེ། དུས་མེད་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་དེ་ནི་གཏི་མུག་སྐྱོན་གྱི་སྒྲིབ་པས་འཇིག་རྟེན་འདོད་ཡོན་ལྔའི་ཁ་ཟས་ལ་བདེན་ཞེན་གྱིས་ཟོས་ན་དུག་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཏེ། འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟའི་ཁ་ཟས་དུག་བཅས་ཟ་བའི་སྐྱེ་བོ་འཁོར་བ་པ་ལ་ཐུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་བདག་ཏུ་མཛད་པས་ན་ནང་མི་དེ་དག་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་བརྩེ་བ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་ལྟར་དུག་ཟོས་ནས་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་ཉེན་

ཉིས་བརྒྱ་ བཅུ་

420

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པའི་བུ་གཅིག་པ་ཕངས་པ་ལ་མ་ཡིས་སྡུག་བསྔལ་དེ་ཙམ་དུ་གདུང་བ་མིན་ཏེ། དེས་ན་མགོན་པོ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་བཙས་པ་ལ་མཆོག་ཏུ་རབ་ཞིར་གཤེགས་པས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འགྱུར་བ་མ་
ལགས་སོ།།གསུམ་པ་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དག་ཐུགས་རྗེའི་ཡུལ་ཡིན་པས་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བ་ནི། འཇིག་རྟེན་དག་སྡུག་བསྔལ་བའི་གཞིར་གཟིགས་པས་ཐུགས་རྗེས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་ཐུགས་
ལྡོག་པས་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་ན་མི་མཁས་དངོས་དང་དངོས་པོ་མེད་པར་ཞེན་པའི་བློ་ཅན་གྱིས།། སྐྱེ་དང་འཇིག་གནས་སྐབས་དང་སྡུག་དང་མི་སྡུག་བྲལ་ཕྲད་ཀྱིས་བསྐྱེད་སྡུག་བསྔལ་དང༌།། སྡིག་ཅན་
འགྲོ་བ་ཐོབ་པ་དེ་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ཐུགས་བརྩེའི་ཡུལ་དུ་རབ་དོང་བས།། བཅོམ་ལྡན་ཐུགས་རྗེས་ཁྱོད་ཐུགས་ཞི་ལས་བཟློག་པས་ཁྱོད་ལ་མྱ་ངན་འདའ་མི་མངའ།།༤༢ཞེས་གསུངས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་བྱིས་པ་མི་མཁས་པ་དངོས་པོ་ལ་མངོན་ཞེན་གྱིས་ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་ཡོད་ཀྱང་ལྷ་མིར་སྐྱེས་པས་ཡོད་པར་ལྟ་བས་ནི་སྐྱེ་བ་དང༌། འཇིག་པ་འཆི་བའི་གནས་སྐབས་དང༌། སྡུག་པ་དང་བྲལ་བ་དང༌། མི་སྡུག་པ་དང་ཕྲད་པ་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བ་དང༌། དངོས་པོ་མེད་པར་ཞེན་པའི་བློ་ཅན་ལོག་ལྟ་ལྡན་པ་མེད་པ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་སྡིག་ཅན་གྱི་དམྱལ་སོགས་ཀྱི་འགྲོ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཡང་ཐོབ་པ་དེའི་ཕྱིར།

421

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པསྡུག་བསྔལ་ཅན་གྱི་འཇིག་རྟེན་མཁའ་མཉམ་ཐམས་ཅད་ཐུགས་བརྩེའི་ཡུལ་དུ་རབ་དོང་སྟེ། དེར་སོང་ནས་ཐུགས་རྗེས་དེའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་དམིགས་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཐུགས་རྗེའི་
དབང་གིས་ཁྱོད་ཐུགས་ཞི་བ་ལས་བཟློག་པས་ཁྱོད་ལ་ཇི་སྲིད་འགྲོ་ཀུན་མ་གྲོལ་བ་དེ་སྲིད་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་མི་འདའོ།། གསུམ་པ་བརྩམས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བྱ་བ་ལ་གསུམ། ལུང་རིགས་
མན་ངག་དང་ལྡན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ། དགོས་པ་གཞན་གྱིས་སྤངས་པའི་ཟབ་མོའི་དོན་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བརྩམས་པ། བརྩམས་པའི་དགེ་བ་གཞན་དོན་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་
བའོ། ། དང་པོ་ནི། ལུགས་འདི་དགེ་སློང་ཟླ་གྲགས་ཀྱིས།། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལས་བཏུས་ནས།། ལུང་ཇི་བཞིན་དང་མན་ངག་ནི།། ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བརྗོད་པ་ཡིན།༤༣། འདི་ལས་གཞན་ན་ཆོས་འདི་ནི།། ཇི་ལྟར་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ།།འདིར་འབྱུང་ལུགས་ཀྱང་གཞན་ན་ནི།། མེད་ཅེས་མཁས་རྣམས་ངེས་པར་མཛོད།།༤༤ཅེས་གསུངས་ཏེ། བདེན་གཉིས་ཀྱི་དོན་འཁྲུལ་མེད་དུ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་ལུགས་འདི་གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱིས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་དགེ་སློང་ཟླ་གྲགས་ཀྱིས་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་རྩ་བ་ཤེས་རབ་སོགས་ལས་དོན་བཏུས་ནས་རིགས་པ་དང་མཐུན་པར་སྨྲས་ཤིང༌། ས་བཅུ་པ་དང༌། ཤེར་

ཉིས་བརྒྱ་ བཅུ་གཅིག་

422

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཕྱིན་དང༌། ལང་གཤེགས་དང༌། ཏིང་རྒྱལ་སོགས་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་ལུང་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དང༌། ཁྱད་པར་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་མན་ངག་ནི་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། ཇི་ལྟར་དབུ་མའི་བསྟན་
བཅོས་འདི་ལས་གཞན་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་ཆོས་འདི་ནི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པ་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་བསྟན་བཅོས་འདིར་འབྱུང་བ་ཁོ་བོ་ཟླ་གྲགས་ཀྱི་ལུགས་བརྒལ་ལན་དང་བཅས་པར་བསྙད་
པ་འདི་དག་ཀྱང་ཀླུ་སྒྲུབ་ཞབས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གི་བསྟན་བཅོས་གཞན་ན་ནི་མེད་དོ།། ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ངེས་པར་མཛོད་ལ་ཕྱིས་ཀྱང་དྲན་པ་དང་ཤེས་རབ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་ངེས་པར་
མཛད་དུ་གསོལ། དེ་ལྟར་ཚིགས་བཅད་དང་པོས་དངོས་སྨྲ་བས་སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་ཤིང་དབུ་མ་པས་རྟོགས་པར་བསྟན་ནས་རང་རྒྱུད་པ་དབུ་མ་པར་བསྟན། ཚིགས་བཅད་ཕྱི་མས་རང་རྒྱུད་པ་ལས་སློབ་དཔོན་གྱི་ལུགས་འདི་ཁྱད་འཕགས་སུ་བསྟན་ཏོ།།གཉིས་པ་དགོས་པ་གཞན་གྱིས་སྤངས་པའི་ཟབ་མོའི་དོན་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བརྩམས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། དེའི་རྒྱུ་མཚན་བསྟན་ཞིང་དབུ་མའི་ལམ་འབའ་ཞིག་ལ་དགའ་བར་རིགས་པའོ། ། དང་པོ་ནི། ཀླུ་སྒྲུབ་བློ་མཚོ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེའི་ཁ་དོག་གིས་འཇིགས་པས།། སྐྱེ་བོ་ལུགས་བཟང་གང་དག་རྒྱང་རིང་སྤངས་པས་དེ་ཡི་ཚིག། ལེའུར་བྱས་པའི་ཁ་འབུས་ཀུ་མུ་ཏ་ཁ་ཕྱེ་བའི་ཆུས།། ད་

423

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པལྟ་ཟླ་བ་གྲགས་པ་རེ་རྣམས་རབ་ཏུ་སྐོང་བར་བྱེད།།༤༥ཅེས་གསུངས་ཏེ། དེས་ན་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་བློའི་རྒྱ་མཚོའི་གཏིང་མཐའ་དཔག་དཀའ་བའི་ཕྱིར་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཁ་
དོག་གནག་པ་ལྟར་སྦྱར་བའི་སྐྱེ་མེད་དང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་བཞེད་པ་མ་རྟོགས་པར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པ་ཡི་ཡི་གེ་ཙམ་མཐོང་བས་འཇིགས་སྐྲག་སྐྱེས་པས་རབ་ཏུ་སྔངས་པའི་སྐྱེ་བོ་བསྟན་བཅོས་མཁན་དག།
སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལུགས་བཟང་པོ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་གང་དག་རྒྱང་རིང་དུ་སྤངས་པས་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་བློ་མཚོ་ལས་འཁྲུངས་པ་དབུ་མ་དེའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་
བསྟན་བཅོས་ཁ་འབུས་པའི་མེ་ཏོག་ཀུ་མུ་ད་ལྟ་བུ་དག་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་བློ་གྲོས་ཀྱི་བསིལ་ཟེར་གྱིས་ཁ་ཕྱེ་ནས། དེའི་ནང་གི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཆུ་ཡན་ལག་བརྒྱད་དང་ལྡན་པས་ད་ལྟ་ཟླ་བ་གྲགས་པ། སྐལ་ལྡན་གྱི་གདུལ་བྱ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པར་རེ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་རབ་ཏུ་སྐོང་བར་བྱེད་དོ།། འགྲེལ་པར་གལ་ཏེ་གནས་བརྟན་དབྱིག་གཉེན་དང༌། ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོ་དང༌། ཆོས་སྐྱོང་ལ་སོགས་པ་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཀྱི་མཛད་པ་པོ་བྱོན་ཟིན་པར་གྱུར་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་ཡི་གེ་ཙམ་ཐོས་པས་འཇིགས་ཏེ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པ་

ཉིས་བརྒྱ་ བཅུ་གཉིས་

424

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

འདི་ཡོངས་སུ་སྤངས་སམ་ཞེ་ན། དེ་སྐད་དུ་སྨྲའོ་ཞེས་སོ།། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ནི་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཀྱང་དབུ་མའི་དོན་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པར་སྨྲ་སྟེ། རྟོག་གེ་འབར་བར། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་
ཉིད་ཀྱི་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་དང་དབྱིག་གཉེན་ལ་སོགས་པ་གཞན་དག་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ལུང་བསྟན་ཞིང་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་བརྙེས་པའི་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་
ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དོན་གྱི་ལུགས་གཞན་དུ་འདྲེན་པར་བྱེད་ཅིང༌། ངོ་ཚ་དང་ཁྲེལ་མེད་པ་དོན་རྣམ་པར་ནི་མི་ཤེས་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་ཤེས་ཤིང་མཁས་པར་ང་རྒྱལ་བྱེད་པ་དག་འདི་སྐད་དུ་སྨྲ་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་ཀྱི་བདུད་རྩིར་འཇུག་པ་སྟེ། རབ་ཏུ་འཇུག་པ་དེ་ནི་བདག་ཅག་ཁོ་ནས་ལེགས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། དབུ་མར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ་ཞེས་འབྱུང་ལ། འདིར་ནི་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་འཕགས་པ་ཡིན་ཀྱང་གདུལ་བྱ་འདུལ་ཆེད་སེམས་ཙམ་གསུངས་པ་ལས་དབུ་མ་པ་མ་ཡིན་པར་མི་བཞེད་དེ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པས་ཀྱང་དྲང་དོན་དུ་སེམས་ཙམ་གྱི་བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་བཞེད་པར་གསལ་ལོ།།གཉིས་པ་དེའི་རྒྱུ་མཚན་བསྟན་ཞིང་དབུ་མའི་ལམ་འབའ་ཞིག་ལ་དགའ་བར་རིགས་པ་ནི། དེ་ཉིད་བཤད་ཟིན་ཟབ་མོ་འཇིགས་རུང་འདི་ནི་སྔོན་གོམས་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བོ་ཡིས།། ངེས་པར་རྟོགས་

425

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པའགྱུར་འདི་ནི་གསན་རྒྱ་ཆེ་ཡང་གཞན་གྱིས་ཐུགས་སུ་ཆུད་མི་འགྱུར།། དེ་ཕྱིར་ཚུལ་ལུགས་རང་བློས་སྦྱར་བ་དེ་དག་མཐོང་ནས་བདག་ཏུ་བརྗོད་པ་ཡི།། གཞུང་ལུགས་རྣམས་ལྟར་གཞན་ལུགས་བཞེད་གཞུང་འདི་ལས་གཞན་
ལ་དགའ་བློ་དོར་བར་བྱ།།༤༦ཞེས་གསུངས་ཏེ། བཤད་པའི་ཚུལ་འདི་ཁྱོད་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་རྟོགས་ཤེ་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཤད་ཟིན་པའི་སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་ཟབ་མོ་སྐལ་བ་མེད་པས་འཇིགས་རུང་འདི་ནི་སྔོན་སྟོང་
ཉིད་ལ་གོམས་པའི་དགེ་ཚོགས་བསགས་པ་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བོ་ཡིས་རྟོགས་པར་སྣང་ལ། དེ་ལྟར་བསགས་པ་ཅན་གྱི་རྒྱུ་ཡི་སྟོབས་ཀྱིས་མུ་སྟེགས་བྱེད་ཡིན་ཀྱང༌། མུ་སྟེགས་ཀྱི་ལུགས་མི་རིགས་པར་མཐོང་སྟེ།
སྟོང་ཉིད་ཀྱི་གཏིང་ངེས་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་གྱི། མུ་སྟེགས་པ་སྟོང་ཉིད་ལ་བག་ཆགས་མ་བཞག་པར་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་ཅི་རིགས་སྤངས་ཤིང་གྲུབ་མཐའ་གཞན་སྦྱོར་ནུས་ཀྱང༌། ཐུབ་བསྟན་ལ་མི་མོས་པ་བཞིན་དུ་ཟབ་མོ་འདི་ནི་གསན་རྒྱ་ཆེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་ལ་མོས་པའི་ས་བོན་དང་བྲལ་བའི་སློབ་དཔོན་གཞན་གྱིས་ཐུགས་སུ་ཆུད་པར་མི་འགྱུར་བར་ཤེས་པར་བྱའོ།། དེའི་ཕྱིར་ཐར་འདོད་དག་གིས་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་གང་དང་ཡང་མི་མཐུན་པའི་ཚུལ་ལུགས་རང་བློས་སྦྱར་བ་དེ་དག་མཐོང་ནས་བདག་ཏུ་བརྗོད་པའི་མུ་སྟེགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་འདོར་རིགས་པ་ལྟར།

ཉིས་བརྒྱ་ བཅུ་གསུམ་

426

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

གཞན་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དང་སེམས་ཙམ་གྱི་ལུགས་ཀླུ་སྒྲུབ་བཞེད་པའི་དབུ་མའི་གཞུང་འདི་ལས་གཞན་གཞུང་དག་ལ་དགའ་བའི་བློ་དོར་བར་བྱ་སྟེ། ལུགས་གཞན་ནི་ཐ་སྙད་དུ་བླང་དོར་མ་འཁྲུལ་བའི་རྟེན་
མི་བྱེད་ཅིང༌། རྟེན་འབྲེལ་དང་མི་མཐུན་པའི་རྟོག་བཏགས་ཡིན་པས་ཡ་མི་མཚན་ལ། འདིར་ནི་དེ་དང་མཐུན་པས་ཡ་མཚན་པར་རིག་པར་བྱའོ།།གསུམ་པ་བརྩམས་པའི་དགེ་བ་གཞན་དོན་བྱང་ཆུབ་ཏུ་
བསྔོ་བ་ནི། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ལུགས་བཟང་བསྙད་ལས་བདག་གིས་བསོད་ནམས་ཕྱོགས་ཀྱི་མཐར།། ཁྱབ་ཅིང་ཡིད་མཁའ་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་སྔོ་སྟོན་ཀའི་རྒྱུ་སྐར་ལྟར་དཀར་བའམ།། སེམས་ཀྱི་སྦྲུལ་ལ་གདེངས་ཀའི་ནོར་བུ་དང་འདྲ་གང་
ཞིག་ཐོབ་པ་དེས།། འཇིག་རྟེན་མ་ལུས་དེ་ཉིད་རྟོགས་ནས་མྱུར་དུ་བདེ་གཤེགས་སར་བགྲོད་ཤོག།༤༧ཅེས་གསུངས་ཏེ། བསྔོ་རྒྱུ་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་བཞེད་པའི་ལུགས་བཟང་པོ་བདེན་གཉིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་བསྙད་པ་ལས་ཟླ་གྲགས་བདག་གིས་བསོད་ནམས་ཀྱིས་ཕྱོགས་ཀྱི་མཐའ་མ་ལུས་པར་ཁྱབ་ཅིང༌། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིད་ཀྱི་ནམ་མཁར་གློ་བུར་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཁ་དོག་སྔོ་ཞིང་དྲི་མ་ཅན་དུ་བྱས་པར་གྱུར་པ་ལས་སྟོན་ཀའི་སྤྲིན་དང་བྲལ་བའི་རྒྱུ་སྐར་ལྟར་དཀར་བར་གྱུར་པའམ་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་རྟོག་གི་རང་བཞིན་སེམས་ཀྱི་སྦྲུལ་ལ་གདེངས་ཀའི་ནོར་བུ་དང་འདྲ་བ་གང་ཞིག་ཐོབ་པ་དེས་

427

༄༅། ། དབུ་མའཇུག་པའཇིག་རྟེན་མ་ལུས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་ཉིད་རྟོགས་ནས་མྱུར་དུ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སར་བགྲོད་པར་ཤོག་ཅིག།གསུམ་པ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མཛད་བྱང་དང་འགྱུར་བྱང་སྨོས་པ་
ནི། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཚུལ་གསལ་བར་བྱེད་པ་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ། ཐེག་པ་མཆོག་ལ་ཐུགས་གཞོལ་བ། མི་འཕྲོགས་པའི་མཁྱེན་རབ་དང་ཐུགས་རྗེ་མངའ་བ།
རི་མོར་བྲིས་པའི་བ་དྲུས་མ་ལས་འོ་མ་བཞོས་པས་བདེན་པར་ཞེན་པ་བཟློག་པས་སྦྱར་བ་རྫོགས་སོ།། ཁ་ཆེའི་ཡུལ་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་དཔེ་མེད་ཀྱི་དབུས་སུ་རིན་ཆེན་སྦས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཁ་ཆེའི་རྒྱལ་
པོ་འཕགས་པ་ལྷའི་སྐུ་རིང་ལ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཏི་ལ་ཀ་དང༌། བོད་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་བནྡེ་པ་ཚབ་ཉི་མ་གྲགས་ཀྱིས་ཁ་ཆེའི་དཔེ་དང་མཐུན་པར་བསྒྱུར། ཕྱིས་ར་ས་ར་མོ་ཆེར་བརྡ་སྤྲོད་པའི་མཁན་པོ་ཀ་ན་ཀ་ཝརྨ་སྟེ་གསེར་གྱི་གོ་ཆ་དང༌། འཇིག་རྟེན་སྡེབ་པར་བྱེད་པས་སམ། འཇིག་རྟེན་འདུན་པར་བྱེད་པའམ། འཇིག་རྟེན་གྱི་མིག་ཏུ་གྱུར་པའི་ལོ་ཙཱ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཉི་འོག་ཤར་ཕྱོགས་པའི་དཔེ་དང་གཏུགས་ཤིང་ཚིག་གི་ཆ་ལ་ལེགས་པར་བཅོས་ཏེ་དོན་གྱི་ཆ་ཡང་དག་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པའོ།། ཞེས་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱས་འགྲེལ་དྭགས་བརྒྱུད་གྲུབ་པའི་ཤིང་རྟ་ཉིད། རང་གིས་སློབ་ཕྲུག་འགའ་ཞིག་ལ་

ཉིས་བརྒྱ་ བཅུ་བཞི་

428

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བཤད་ཁྲིད་ཞུས་པ་དང་གཞན་ལ་འཆད་སྤེལ་གནང་བཅོལ་བའི་སྐབས། ཕྱག་དཔེ་གསར་བུ་པ་རྣམས་ལ་ཅུང་ཟད་རྒྱ་ཆེ་དྲགས་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་བས། དང་པོར་ཚིག་འགྲེལ་ཙམ་ཞིག་སྦྱང་དེ་རྗེས་འགྲེལ་ཆེན་
ཉིད་ལ་འཇུག་ན་སྤོབས་པ་དང་གོ་བ་སྐྱེ་བ་ལ་ཕན་ཐོགས་འབྱུང་ངེས་སྙམ་པའི་ཀུན་སློང་གིས། ཁྲ་འགུ་སྤྲུལ་མིང་པས་ཚིག་འགྲེལ་རྣམས་རྗེ་བརྒྱད་པའི་གསུང་སོར་བཞག་ལས་རང་བཟོས་མ་བསླད་
པར་ཟུར་བཀོལ་ཞུ་བའི་སྐབས་ཉེ་བར་གནས་པ་མཁན་པོ་ཀརྨ་ཤེས་རབ་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་རིག་མཛོད་དུ་བཅུག་ནས་བསྣོན་འཕྲི་སྟབས་བདེའི་རོགས་རམ་གནང་བ་བཅས་ཀྱིས་ལེགས་པར་གྲུབ་པའི་
དགེ་བས། ཐོས་བསམ་གནང་བ་པོ་རྣམས་རིག་པའི་རྩལ་རྒྱས་ནས་རང་གཞན་བསྟན་འགྲོའི་དོན་ཆེན་འགྲུབ་པའི་རྒྱུར་གྱུར་ཅིག། དེ་ལྟར་འབད་པའི་ལེགས་བྱས་འདི་ཡི་མཐུས།། དབུ་མའི་ཟབ་གནད་ཇི་བཞིན་རྟོགས་དཀའ་བའི།། རྨོངས་པའི་མུན་པ་རྣམ་པར་བསལ་ནས་ཀྱང༌།། ཐོས་བསམ་སྒོམ་པའི་ཤེས་རབ་འཕེལ་གྱུར་ཅིག། སརྦ་མངྒ་ལཾ།། །། དགེའོ །། (དབུ་མ་དྭགས་བརྒྱུད་གྲུབ་པའི་ཤིང་རྟའི་ཚིག་འགྲེལ་གཅེས་བཏུས་འདི་ཉིད་༧སྐྱབས་རྗེ་ཡོངས་འཛིན་མཁན་ཆེན་ཁྲ་འགུ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དགུང་གྲངས་གྱ་དགུ་ལ་ཕེབས་པའི་སྐབས་སུ་མགོན་པོ་གང་གི་ཞལ་སྔ་ནས། གནས་མཆོག་སྟག་མོ་ལུས་སྦྱིན་ཁྲ་འགུ་བཀྲ་ཤིས་ཡང་རྩེ་དགོན་དུ། སྤྱི་ལོ་༢༠༢༡ ལོར། སྤྱི་ཟླ་༧ ཚེས་༣༡ ནས།

429

༄༅། །

དབུ་མའཇུག་པཟླ་༨ ཚེས་༡༢ བར། ཆོས་ཐུན་ཐེངས་དྲུག་ གསུངས་ནས་ཁྲིད་ལུང་བཀའ་དྲིན་བསྩལ་བའོ། །དེ་ཡང་རེས་གཟའ་

སྤེན་པ་དང་མིག་དམར་དང་ཕུར་བུ་རྣམས་ ལའོ།།)

ཉིས་བརྒྱ་ བཅོ་ལྔ་བྱོན།

431

༄༅།། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དྭགས་བརྒྱུད་གྲུབ་པའི་ཤིང་རྟའི་སྤྱི་དོན་དང་དཀའ་གནད་རྣམས་ཀྱི་བསྡུས་དོན་ས་བཅད་དོན་ཚན་བཞི་བརྒྱ་པ་བཞུགས་སོ།།

གཅིག་

432

༄༅། །འོག་མིན་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ཕོ་བྲང་ན།། དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད།། རང་སེམས་ཆོས་སྐུ་མངོན་སུམ་སྟོན་མཛད་པ།། རྩ་བའི་བླ་མའི་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས།།དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དྭགས་བརྒྱུད་གྲུབ་པའི་ཤིང་རྟའི་སྤྱི་དོན་དང་དཀའ་གནད་རྣམས་ཀྱི་བསྡུས་དོན་ས་བཅད་དོན་ཚན་བཞི་བརྒྱ་པ་འདི་ཉིད་འཆད་པ་ལ་གསུམ། ཐོག་མར་དགེ་བ་བསྡུས་དོན་ས་བཅད་འདི་ཉིད་ཀྱི་གླེང་སློང་བ། བར་དུ་དགེ་བ་བསྡུས་དོན་ས་བཅད་དངོས་བསྟན་པ། ཐ་མར་དགེ་བ་ཇི་ལྟར་བརྩམས་པའི་ཚུལ་སྨྲོས་ཏེ་མཇུག་བསྡུ་བའོ། ། དང་པོ་ནི།

433

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

ད་ལྟའི་སྐབས་སུ་ང་རང་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་སྒོམ་ཉམས་ལེན་གྱི་དྲོད་རྟགས་ཡོད་མཁན་འདྲ་པོ་དང་། དཔེ་ཆའི་སྟེང་ནས་ཐོས་
བསམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡོད་མཁན་འདྲ་པོ་དེ་འདྲ་མ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་ལོའི་ན་ཚོད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ང་རང་ལོ་རྒན་པའི་

གྲལ་འདྲ་པོ་ལ་སླེབས་ཡོད།
དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྟན་པའི་ཁུར་འདྲ་པོ་ཞིག་འཁུར། དེ་འདྲ་བྱས་ནས་བསྡད་དུས། སྤྱིར་ཁྱེད་རྣམ་པ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་བསྟན་པ་ལ་ཐུགས་བསམ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བཞེས། དེའི་ནང་ནས་དམིགས་བསལ་དུ་ཀློག་པ་ཐོས་བསམ་གྱི་སྡེ་

སྤེལ་བའི་ཆེད་དུ། གདན་ས་རུམ་བཏེག་ཆོས་སྒར་གྱི་བཤད་གྲྭ་དང་།

གཉིས་

434

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

གདན་ས་ཤེས་རབ་གླིང་གི་བཤད་གྲྭ་དང་། ཀརྨ་ལེགས་བཤད་གླིང་གི་བཤད་གྲྭ་སོགས་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དགོན་སྡེ་རྣམས་སུ་བཤད་གྲྭ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བཙུགས། བཤད་གྲྭའི་ནང་དུ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་
གནང་། དེ་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་ལ་ང་རང་གིས་སྙིང་ཐག་པ་ནས་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་དང་། ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་དགོས་པ་ཞིག་དང་། ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་བ་རྐྱང་པ་མ་ཡིན་པར། ད་རེས་ཁྱེད་རྣམ་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་
འབྲེལ་པ་ཞིག་ཞུ་དགོས་ཀྱི་འདུག། ཀརྨ་དགུན་ཆོས་ཟླ་བ་གཅིག་གི་རིང་ལ་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཞིག་ཞུ་དགོས་ཀྱི་འདུག་བསམ་པ་ང་རང་ལ་ཡང་བྱུང་སོང་ལ། དེ་ལ་ཁ་སང་བླ་མ་ཕུན་ཚོགས་ལགས་ཀྱིས་
རྒྱུད་བླ་མ་གཅིག་བཤད་དགོས་ཀྱི་འདུག་གསུངས་སོང་། དེ་ལ་ང་རང་གིས་ལགས་སོ་ཞུས་པ་ཡིན། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུད་བླ་མ་གཅིག་ཞུ་གི་ཡིན་ལགས། སྤྱིར་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་མ་དེ་ང་རང་ཚོ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཕ་ཆོས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཞིག་རེད་ལ། དེ་དང་མཉམ་དུ་ང་རང་གིས་བསམ་ན་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པའི་སྐོར་ལས་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་འགྲེལ་ཆེན་དྭགས་བརྒྱུད་གྲུབ་པའི་ཤིང་རྟ་དེ་ཚར་གཅིག་ཞུ་ན་བསམ་པ་འདྲ་པོ་བྱུང་སོང་། སྤྱིར་བཏང་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་འགྲེལ་ཆེན་དེ་དེབ་གྲངས་མང་པོ་འདྲ་པོ་ཞིག་རེད། ཡིན་ན་ཡང་ཏོག་ཙམ་མདོར་བསྡུས་བྱས་

435

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

ནས་བསྡུས་ཙམ་ཞིག་ཞུས་ན། ཁྱེད་རྣམ་པ་ཐོས་བསམ་གནང་མཁན་ཤ་སྟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། ཕན་ཐོགས་འབྱུང་གི་རེད་བསམས་སོང་། ང་རང་གིས་བཤད་ཡོང་རྒྱུ་དམིགས་བསལ་
གང་ཡང་ཡོད་མ་རེད་དེ། ཁྱེད་རྣམ་པས་གང་མཁྱེན་པ་དང་། ང་རང་གིས་ཏོག་ཙམ་གོ་བ་འདྲ་པོ་ཡོད་པ་དེ་ཚོ་ཕར་ཚུར་གོ་བསྡུར་ཞིག་བྱས་ན། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཏོག་ཙམ་ཕན་གྱི་རེད་བསམ་པ་བྱུང་
སོང་། སྐབས་འགར་མི་ཚོས་ཟེར་ན། ཀརྨ་པ་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེའི་ལྟ་བ་ནི་དེ་ཙམ་ཡག་པོ་མ་རེད་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་དང་། དབུ་མ་དྭགས་བརྒྱུད་གྲུབ་པའི་ཤིང་རྟའི་ལྟ་བ་དེ་ཙམ་ཡག་པོ་ཡོད་མ་རེད་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་
དེ་འདྲ་བཤད་སྒྲོས་ཡོད་རེད། ཡིན་ན་ཡང་དངོས་གནས་བྱས་ན་དེ་ལ་ཡག་པོ་མེད་པ་གཏན་ནས་ཡོད་མ་རེད། ང་རང་ཚོ་ཀརྨ་པ་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེའི་ལྟ་བ་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན། མི་གཞན་གྱིས་ཡག་པོ་མི་འདུག་ཟེར་ན་ཡང་ང་རང་ཚོ་ཀརྨ་པ་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་དགོས་པ་ཞིག་རེད། ཁོང་ནི་ང་རང་ཚོ་འགྲོ་མགོན་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་བསྟན་པའི་གཙུག་རྒྱན་ཞིག་རེད། དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་འཇམ་མགོན་ཀོང་སྤྲུལ་རིན་པོ་ཆེས་ཤེས་བྱ་མཛོད་ཀྱི་ནང་དུ། གཞུང་ཆེན་བཀའ་བཞི་མི་བསྐྱོད་རྒྱལ་ལ་བབ།། ཅེས་གཞུང་ཆེན་པོའི་བཀའ་བཞི་སྟེ། ཤེར་ཕྱིན། འདུལ་བ། མཛོད། དབུ་མ་བཅས་

གསུམ་

436

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་བཞི་དེ་༧རྒྱལ་དབང་ཀརྨ་པ་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེ་ལ་བཀའ་བབ་པ་ཡིན་དེ་འདྲ་གསུངས་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་ན་ང་རང་ཚོས་ངེས་པར་དུ་དཔེ་གལ་ཆེན་པོ་གནང་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་ལ་
འགའ་ཞིག་གིས་བསམས་ན་དྭགས་བརྒྱུད་གྲུབ་པའི་ཤིང་རྟའི་ནང་དུ་གསུངས་པ་དེ་ཚོ་ལ་དགོངས་པ་གཞན་ཞིག་ལེན་དགོས་ཀྱི་འདུག་བསམ་པ་འདྲ་པོ་གནང་གི་ཡོད་རེད། ཡིན་ན་ཡང་དེ་ལྟ་བུ་མ་
རེད། དྭགས་བརྒྱུད་གྲུབ་པའི་ཤིང་རྟའི་ནང་དུ་གསལ་པོར་གསུངས་ཡོད་ན་དེ་ལྟར་དུ་ཁས་བླང་དགོས་པ་ཡིན། དྭགས་བརྒྱུད་གྲུབ་པའི་ཤིང་རྟའི་ནང་ལ་ཡོད་མ་རེད་གསུངས་ཡོད་ན་དེ་ལྟར་དུ་ཁས་ལེན་
དགོས་པ་ཞིག་རེད། དེ་བཞིན་དུ་སྤྱིར་བཏང་ང་རང་གི་རྨོངས་འཆར་ལྟར་དུ་བྱས་ན་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་མ་དང་། དྭགས་བརྒྱུད་གྲུབ་པའི་ཤིང་རྟ་གཉིས་ཀྱང་དགོངས་པ་འགལ་བ་ རྩ་བ་ནས་ཡོད་མ་རེད། དེ་གཉིས་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་བབ་ཀྱི་ཡོད། དེས་ན་ཁྱེད་རྣམ་པ་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་ཐུགས་དཔྱད་ཡག་པོ་གནང་ནས་༧རྒྱལ་དབང་ཀརྨ་པ་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེའི་དགོངས་པ་དེ་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཞིག་གཟིགས་ཐུབ་པ་དང་། མཁྱེན་ཐུབ་པ་ཞིག་ངེས་པར་དུ་གནང་དགོས། ད་༧རྒྱལ་དབང་ཀརྨ་པ་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེའི་དགོངས་པ་དེ་གང་འདྲ་རེད་ཟེར་ན། འདི་རེད་

437

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

ཟེར་བ་ཞིག་གནང་ཐུབ་པ་དགོས། དེ་ང་རང་ཚོ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ལས་འགན་ཡིན་དུས་ངེས་པར་དུ་དགོས་ཀྱི་འདུག་བསམ་པ་བྱུང་སོང་། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་ཀློག་པ་ཐོས་བསམ་གྱི་
སྡེ་བཤད་གྲྭ་ལ་བཞུགས་མཁན་དེ་ཚོས་ངེས་པར་དུ་༧རྒྱལ་དབང་ཀརྨ་པ་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེའི་གཞུང་ཆེན་པོ་རྣམ་པ་བཞི་ལ་གལ་ཆེན་པོ་གནང་དགོས། དེས་ན་ད་རེས་སྤྱིར་བཏང་ང་རང་གིས་ཞེ་དྲག་ཞུ་
ཤེས་ཡག་ཡོད་མ་རེད་དེ། ཡིན་ན་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆེད་དུ་དབུ་མ་དྭགས་བརྒྱུད་གྲུབ་པའི་ཤིང་རྟ་དེ་བསྡུས་ཙམ་ཞིག་ཞུས་ན་དཔེ་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་རེད། ཁྱེད་རྣམ་པ་ལ་ཞུ་དགོས་ཀྱི་འདུག་
བསམས་ནས་ཞུས་པ་ཡིན་ལགས། དེས་ན་ཁྱེད་རྣམ་པས་འདི་ལ་དཔེ་དོན་ཆེན་པོ་དང་གལ་ཆེན་པོ་གནང་རོགས་བྱེད་ཞུ་གི་ཡིན་ལགས། དེ་ནས་ས་བཅད་དེ་ཞུ་ན། སྤྱིར་བཏང་དྭགས་བརྒྱུད་གྲུབ་ཤིང་གི་མཐའ་དཔྱད་དེ་ཚོ་ཏོག་ཙམ་རྒྱས་པ་འདྲ་པོ་ཡོད་རེད་ལ། སྐབས་སྐབས་ལ་གཞན་ལུགས་ཀྱི་མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་ཀརྨ་པ་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེའི་འགྲེལ་པ་དེ་ཚོ་རྒྱས་པ་མ་རེད་ཉོབ་པ་རེད་ཅེས་གསུང་གི་ཡོད། དངོས་གནས་ཞིབ་ཏུ་མ་བལྟས་ན་ཏོག་ཙམ་ཉོབ་པོའི་རྣམ་པ་འདྲ་པོ་ཡོད་རེད། འོན་ཀྱང་ཞིབ་ཏུ་བལྟས་ནས་དཀའ་གནད་སོ་སོ་སོ་སོ་ལ་སྡེ་ཚན་སོ་སོ་སོ་སོར་ཕྱེས་ནས་བལྟས་ན། ཉོབ་པོ་མ་

བཞི་

438

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཡིན་པར་སོ་སོའི་དགོངས་པ་སོ་སོར་གསལ་པོར་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། ང་རང་གིས་ས་བཅད་སོ་སོར་ཕྱེས་ཏེ་ཞུ་ན་ཁྱེད་རྣམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་འདྲ་པོ་སེལ་ཐུབ་པའི་དགོས་པ་ཡོང་གི་རེད། གཞན་དག་
གིས་ཉོབ་པོ་རེད་ཟེར་དུས་ང་རང་གིས་ཀྱང་ཀརྨ་པ་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེའི་དགོངས་འགྲེལ་དེ་ཚོ་ཉོབ་པོ་ཞིག་མིན་འགྲོ་དགོངས་ནས་ཐེ་ཚོམ་བཟའ་ན་ཡག་པོ་མ་རེད། ཀརྨ་པ་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེའི་གཞུང་དེ་ཚོ་ལ་
ཞིབ་ཏུ་བལྟས་ནས་ཡག་པོ་གཟིགས་ཐུབ་ན་ཉོབ་པོ་མ་རེད། སྤྱི་དོན་དེ་ཚོ་ལ་དཀའ་གནད་སྡེ་ཚན་མི་འདྲ་བ་སོ་སོ་སོ་སོ་ཡོད་རེད། དབུ་མ་དྭགས་བརྒྱུད་གྲུབ་པའི་ཤིང་རྟ་འདི་ཉོབ་པོ་མ་ཡིན་པའི་གཏན་
ཚིགས་འདྲ་པོ་ག་རེ་ཡོད་ཅེ་ན། ང་རང་གིས་སྔོན་མ་དྭགས་བརྒྱུད་གྲུབ་ཤིང་འདི་ལ་ས་བཅད་འདྲ་པོ་སྡེ་ཚན་སོ་སོར་ཕྱེ་ན་ཏོག་ཙམ་གསན་བདེ་བ་ཨེ་ཡོང་བསམས་ནས་བརྟག་དཔྱད་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་དུ་ད་རེས་ཁྱེད་རྣམ་པ་ལ་ཞུ་བཞག་ན་ཐུགས་ལ་ངེས་འགྲོ་གི་རེད། མ་འོངས་པ་ལ་ས་བཅད་སྡེ་ཚན་འདིའི་ནང་དུ་དོན་ཚན་འདི་བསྟན་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། དཔེ་གསལ་པོ་འདུག་དགོངས་པ་འདྲ་པོ་ཨེ་ཡོང་བསམས་ནས་ཞུ་གི་ཡིན། གཉིས་པ་བར་དུ་དགེ་བ་བསྡུས་དོན་ས་བཅད་དངོས་བསྟན་པ་ནི། ༡༽ཐལ་རང་གི་དབུ་མ་པ་རྣམས་ལ་མཐར་ཐུག་དོན་དམ་གྱི་ལྟ་བ་མཐོ་དམན་མེད་

439

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༣ རྒྱབ་ཕྲེང་༥ པར། སློབ་དཔོན་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་གི་དབུ་མའི་བཞེད་པ་ལ་མི་མཐུན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ་ཞེས་པ་ནས། ཐམས་ཅད་བདེན་པ་དབུ་མའི་ལུགས།
ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༽རང་ལུགས་ལ་ཟླ་གྲགས་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་སློབ་མིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ལྡེབ་མ་༤ རྒྱབ་ཕྲེང་༤ པར། བཀའ་གདམས་པ་དག་ཟླ་གྲགས་ཀླུ་ཞབས་གཉིས་ལ་ཐུག་པར་བཞེད་ཀྱང་ཞེས་པ་ནས།
སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷའི་སློབ་མའོ།། ཞེས་འཆད་ལ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༽མཻ་ཏྲི་པའི་དབུ་མའི་ཆོས་ཚུལ་འདི་ས་ར་ཧ་དང་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༥ མདུན་
ཕྲེང་༤ པར། གཉིས་པ་རྗེ་མཻ་ཏྲི་པ་ནས་བརྒྱུད་པ་ལྟར་ན། ས་ར་ཧ་ཆེ་ཆུང་དང་ཞེས་པ་ནས། འདིར་ནི་བླ་མ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཞབས་སོགས་ཀྱི་ལུང་གིས་བརྒྱན་ནས་དབུ་མའི་དོན་འཆད་དོ་ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༤༽མཻ་ཏྲི་པའི་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་ཆོས་ཚུལ་འདིའི་དགོངས་པ་སྐོང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ནི། ལྡེབ་མ་༥ རྒྱབ་ཕྲེང་༦ པར། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་མཻ་ཏྲི་པའི་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་དབུ་མ་འདི་ལ་ཞེས་པ་ནས། སེམས་ཙམ་རྣམ་རྫུན་གྱི་དབུ་མ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་གསུམ་ལས། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༥༽མཻ་ཏྲི་པ་ནས་བརྒྱུད་པའི་དབུ་མའི་ཆོས་ཚུལ་ལ་གྲོ་ལུང་པ་དང་། ས་པན་

ལྔ་

440

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

དང་བཀའ་གདམས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་དགག་པ་བརྒྱབ་ཡོད་པའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༦ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། ལུགས་འདི་དབུ་མར་འཆད་པ་ལ་རིགས་པར་སྨྲ་བ་གྲོ་ལུང་པ་སོགས་དཔྱོད་ལྡན་མང་པོས་ཞེས་པ་
ནས། སྐུར་བ་འདེབས་པའི་སྐལ་བ་ཅན་ཡང་བྱུང་སྣང་ངོ་།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༦༽རྗེ་སྒམ་པོ་པས་མཻ་ཏྲི་པའི་བཀའ་སྲོལ་བར་པ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་ཐུགས་ཉམས་སུ་བཞེས་ཤིང་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་ཚུལ་ནི།
ལྡེབ་མ་༦ མདུན་ཕྲེང་༥ པར། དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་བཀའ་སྲོལ་ནི། རྗེ་མར་པ་དང་མི་ལ་ལྟ་བུ་ལ་གཉིས་ཀ་ཚང་བར་བཞུགས་ཤིང་ཞེས་པ་ནས། མིང་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ། ཞེས་ཁྱད་པར་སུམ་ལྡན་དུའང་གསུངས་སོ།།ཞེས་
པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༧༽བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་དོན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་གཞུང་དང་། རྒྱུད་བླ་མ་ནས་བསྟན་པ་རྣམས་དགོངས་པ་གཅིག་པ་ཡིན་པའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༧ མདུན་ཕྲེང་༦ པར། ཕྱག་ཆེན་འདིའི་དངོས་བསྟན་མདོ་ལུགས་ཀྱི་སྤྲོས་བྲལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དབུ་མ་དང་ཞེས་པ་ནས། དགག་ཕྱོགས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ཅེས་གསུངས་སོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༨༽འགོས་ལོ་ཙཱ་བ་གཞོན་ནུ་དཔལ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་དང་དགག་པ་མཛད་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༧ རྒྱབ་ཕྲེང་༣ པར། དེས་ན་རྒྱལ་བ་གར་གྱི་དབང་པོ་ཞེས་པ་ནས། ཆེས་མི་འཐད་པས་གཞན་དུ་བཀག་ཟིན་ཏོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༩༽རང་ལུགས་ལ་མདོ་སྔགས་དབུ་

441

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

མའི་ཁྱད་པར་འཇོག་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༩ རྒྱབ་ཕྲེང་༤ པར། འོ་ན་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཀླུ་ཞབས་ཡབ་སྲས་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པའི་དབུ་མའི་ཆོས་ཚུལ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པའི་སྔགས་ཀྱི་
ཐེག་པའི་དབུ་མའི་ཆོས་ཚུལ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན་ཞེས་པ་ནས། ཕྱི་ཞིག་ནས་དགོངས་པའི་མཁྱུད་པ་ཉིད་གྲོལ་བས་འདིར་དཔྱིས་ཕྱིན་དུ་བཤད་དོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༠༽མདོ་སྔགས་ཀྱི་ལྟ་བའི་ཁྱད་པར་
སྐོར་ཇོ་ནང་པ་དང་ཟི་ལུང་པ་དང་བོ་དོང་པ་དང་ཤར་ཙོང་ཁ་པ་བཅས་རྣམ་པ་བཞིའི་ཕྱོགས་སྔ་བརྗོད་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༠ མདུན་ཕྲེང་༣ པར། དེ་ལས་གཞན་དུ་མདོ་སྔགས་ཀྱི་དབུ་མའི་ལྟ་བའི་ཁྱད་པར་ལ། ཇོ་
ནང་པས་ཞེས་པ་ནས། སྔགས་དོན་གྱི་ཟབ་ཁྱད་ཞིབ་མོ་རྣམས་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ཉིད་དུ་དཔྱིས་ཕྱིན་པའི་ཟུར་ཐོན་པ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་སྨྲའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༡༽ཇོ་ནང་པའི་འདོད་པ་དགག་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་རྟག་པ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༡ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། དེ་ལ་དང་པོ་མི་འཐད་དེ། མདོ་སྔགས་ཀྱི་དབུ་མ་མཐའ་དག་གི་དགག་པར་བྱ་བའི་དོན་པོ་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་ཆེན་པོ་འདི་གཉིས་ཡིན་ཏེ་ཞེས་པ་ནས། ནམ་མཁའི་པད་མ་དང་ནོར་བུས་བརྒྱན་ནས་སྡོད་པར་གྱིས་ཤིག།ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༢༽གཉིས་པ་རྟེན་འབྲེལ་ལས་འདས་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༢ རྒྱབ་ཕྲེང་༤ པར།

དྲུག་

442

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

དོན་དམ་པ་རྟེན་འབྲེལ་ལས་འདས་ན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པར་རྒྱལ་བ་སྲས་དང་བཅས་པ་དག་གིས་མཛད་པའི་ཞེས་པ་ནས། རང་ཚིག་གིས་རང་གི་དམ་བཅའ་སུན་
ཕྱུང་བར་བྱས་པ་དང་། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༣༽གསུམ་པ་དེས་ན་ཐར་འདོད་རྣམས་ཀྱིས་རྟོགས་བྱར་མི་རུང་བར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༢ རྒྱབ་ཕྲེང་༦ པར། ངག་དོན་ཁྱོད་ཀྱི་དོན་དམ་བདེན་པ་རྟག་པ་དང་
འདུས་མ་བྱས་པ་དེ་ཞེས་པ་ནས། ཐར་པ་འདོད་པ་གང་གིའང་རྟོགས་བྱར་མི་འགྱུར་བ་ཉིད་དུ་སྨྲ་དགོས་པར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༤༽བཞི་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༣ མདུན་ཕྲེང་༤ པར། འོ་
ན་ཁྱོད་རང་ལ་ཡང་དེར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་རང་ཡང་དོན་དམ་བདེན་པ་བློའི་ཡུལ་ལས་འདས་པར་སྨྲ་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ་ཞེས་པ་ནས། དོན་གྱིས་འཕེན་པའི་སྒྱུ་ཚིག་ཏུ་ཟད་དོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༥༽ཤཱཀྱ་མཆོག་ལྡན་གྱི་འདོད་པ་སྤྱིར་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༣ རྒྱབ་ཕྲེང་༣ པར། འདོད་པ་གཉིས་པ་དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ་ཞེས་པ་ནས། དམ་པའི་ལས་སུ་མ་གྱུར་པ་འབའ་ཞིག་བརྗོད་པར་ཟད་དེ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༦༽ཤཱཀ་མཆོག་ པས་བཞེད་པའི་དབུ་སེམས་ཁྱད་པར་བཞི་ལས། གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༤ མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། ཁྱད་པར་འབྱེད་བྱེད་བར་པ་གཉིས་སེམས་ཙམ་རྣམ་

443

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

བདེན་རྫུན་གྱི་ཁྱད་པར་དབུ་སེམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་བྱེད་དུ་སྨྲས་པས་ཞེས་པ་ནས། འབྱེད་བྱེད་མིན་པ་དུ་མ་དེའི་འབྱེད་བྱེད་དུ་བཀོད་སྣང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༧༽རང་
ལུགས་ལ་དབུ་སེམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འཇོག་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༤ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། འོ་ན་དེའི་ཁྱད་འབྱེད་བྱེད་དངོས་དེ་གང་ཞེ་ན། སེམས་ཙམ་པས་སེམས་དང་ཤེས་པ་དང་རིག་པ་དང་བློ་དང་མཁྱེན་པ་དང་ཡེ་
ཤེས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་པ་ཞིག་ཅེས་པ་ནས། དྲི་བཅས་རྣམ་རྫུན་དང་དྲི་མེད་རྣམ་རྫུན་པ་གཉིས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༨༽རྣམ་པ་མེད་པར་སྨྲ་བ་ཙམ་གྱིས་དབུ་མའི་འཇོག་བྱེད་
དུ་མི་འགྲོ་བར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༤ རྒྱབ་ཕྲེང་༡ པོར། སེམས་རིག་པ་ཤེས་པ་བློ་སོགས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་པར་བརྗོད་པ་ཞེས་པ་ནས། རང་ཚིག་འགལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེན་དོན་དྲུངས་ཕྱུང་བར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༩༽རྣམ་རྫུན་དབུ་མ་པར་སྡུད་པ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༤ རྒྱབ་ཕྲེང་༥ པར། འོ་ན་རྣམ་རྫུན་པ་དེ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བཞི་གང་དུ་སྡུད་ཅེས་པ་ནས། བློའི་ནོར་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཅིའི་ཕྱིར་མི་བསླན། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༠༽རྣམ་རྫུན་དབུ་སེམས་གཉིས་ཀར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༥ མདུན་ཕྲེང་༥ པར། ཡང་རྣམ་རྫུན་པ་དེ་དབུ་སེམས་གཉིས་ཀར་བཞག་ཆོག་སྟེ་

བདུན་

444

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཞེས་པ་ནས། མི་འགྱུར་ན་དབྱེ་བར་བགྲང་བའང་དོན་མེད་ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༡༽རྣམ་རྫུན་པ་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་སྨྲ་ལས་མཆོག་དམན་གང་དུའང་མི་འཐད་པས་དབུ་མ་པར་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་
ནི། ལྡེབ་མ་༡༥ རྒྱབ་ཕྲེང་༣ པར། ཡང་རྣམ་རྫུན་པ་དེ་དབུ་མ་པ་ཡིན་ན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་སྨྲ་ལས་ཞེས་པ་ནས། ཤེས་པ་རབ་ཏུ་ཚོར་བ་མེད།། ཅེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༢༽རྩོད་པ་སྤོང་བ་ནི།
ལྡེབ་མ་༡༦ རྒྱབ་ཕྲེང་༡ པོར། དེ་འདྲའི་མྱོང་བ་བདེན་གྲུབ་ཡོད་དེ། མེད་ན་འཁོར་འདས་གང་ཡང་འབྱུང་བའི་གཞི་མེད་པའི་ཕྱིར་སྙམ་ན་ཞེས་པ་ནས། སེམས་ཙམ་པ་ནི་སེམས་ཉིད་དོན་དམ་པར་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་
སྨྲ་བས་ཁྱད་པར་རབ་ཏུ་འབྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༣༽ཤཱཀ་མཆོག་ པས་བཞེད་པའི་དབུ་སེམས་འབྱེད་བྱེད་དང་པོ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༧ མདུན་ཕྲེང་༣ པར། ཡང་དབུ་སེམས་འབྱེད་བྱེད་དང་པོ་དེའང་ཆེས་ཕོངས་ནས་སྨྲས་པར་ཟད་དེ་ཞེས་པ་ནས། ཡུལ་ཅན་གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༤༽ཤཱཀ་མཆོག་ པས་བཞེད་པའི་དབུ་སེམས་འབྱེད་བྱེད་བཞི་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༨ མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། འབྱེད་བྱེད་བཞི་པའང་འབྱེད་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་མ་ངེས་ཏེ་ཞེས་པ་ནས། མེད་དགག་སྣང་བའི་རང་བཞིན་ཅན་མིན་པའི་ཕྱིར་གཉིས་མེད་ཡེ་

445

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

ཤེས་ཀྱི་སྣང་བར་ག་ལ་ཡོད། ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༥༽ཁྱད་པར་རྣམ་རྫུན་པ་སྔགས་ལས་བཀག་ཚུལ་ལ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་ཕྱག་རྡོར་སྟོད་འགྲེལ་ལས་བཀག་ཚུལ་ནི།
ལྡེབ་མ་༡༨ མདུན་ཕྲེང་༥ པར། ཁྱད་པར་རྣམ་པ་བདེན་རྫུན་གྱི་ལུགས་འདི་ནི་ནོར་བ་མེད་པའི་ལུགས་ཡིན་པར་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་བླ་ན་མེད་པར་ཆེས་ཆེར་བཀག་པ་ལས་བསྒྲུབས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ་ཞེས་པ་ནས།
འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་བདེན་པས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་དོན་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་སོ་ཞེས་འབྱུང་ལ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༦༽གཉིས་པ་ངེས་པའི་དོན་དུ་རྣམ་མེད་ཀྱི་
ཡེ་ཤེས་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༩ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། ཡང་རྣམ་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་ངེས་པའི་དོན་དུ་མི་རིགས་ཏེ་ཞེས་པ་ནས། ཡེ་ཤེས་དེའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་རང་ཡུལ་ལ་རྣམ་པ་མེད་པ་ལེགས་པར་བཀག་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༧༽གསུམ་པ་རྡོ་རྗེ་སྙིང་འགྲེལ་ལས་བཀག་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༠ མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། ཡང་སྔགས་བླ་ན་མེད་པའི་ཐེག་པར་རྣམ་ལྡན་གྱི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒོམ་པ་ལས་ཀུན་མཁྱེན་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པར་བསྟན་ནས་ཞེས་པ་ནས། འགྲོ་བའི་དོན་བྱེད་འབྲས་བུའོ།། ཞེས་དང་། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༨༽བཞི་པ་རྣམ་རྫུན་པས་གཉིས་མེད་ཡེ་ཤེས་ལ་རྣམ་པ་མི་

བརྒྱད་

446

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

སྣང་བར་བཞེད་པ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༠ མདུན་ཕྲེང་༣ པར། ཁྱད་པར་སེམས་ཙམ་རྣམ་རྫུན་པས་རྣམ་ཤེས་ལ་རྣམ་པ་དམིགས་པ་ཡིན་གྱི་ཞེས་པ་ནས། ཡེ་ཤེས་གཉིས་མེད་ཚུལ་འཆང་བ།།
ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༩༽ལྔ་པ་སྔགས་བླ་མེད་ལུགས་ལ་གཉིས་མེད་ཡེ་ཤེས་རྣམ་མེད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་བཞེད་པ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༠ མདུན་ཕྲེང་༦ པར། དེར་མ་ཟད་
སྔགས་བླ་ན་མེད་པའི་ཐེག་པར་སེམས་ཙམ་རྣམ་མེད་པའི་ལུགས་ཀྱི་གཉིས་མེད་ཡེ་ཤེས་བདེན་གྲུབ་པ་འདི་ཁོ་ན་ངེས་པའི་དོན་དུ་འཆད་པ་ཡིན་ཅེས་པ་ནི་ཞེས་པ་ནས། འདི་དོན་རྒྱས་པར་ཁོ་བོས་གཞན་
དུ་བཤད་ཡོད་དོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༠༽དྲུག་པ་དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ལས་བཀག་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༡ མདུན་ཕྲེང་༤ པར། ཅི་ཁྱེད་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གི་ངོ་བོར་བདེན་པར་གྲུབ་བོ་ཞེས་སྨྲ་བ་འདི་ནི་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་བླ་ན་མེད་པར་ཆེས་བཀག་པ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་པ་ནས། དཔལ་ལྡན་ས་བཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་རྣམས་སུའང་འབྱུང་ལ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༡༽བདུན་པ་ཨིནྡྲ་བྷཱུ་ཏིས་ཡེ་ཤེས་གྲུབ་པར་བཀག་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༢ རྒྱབ་ཕྲེང་༦ པར། དེ་དང་མཐུན་པར་རྒྱལ་པོ་ཨིནྡྲ་བྷཱུ་ཏིས་ཡེ་ཤེས་གྲུབ་པར་ཞེས་པ་ནས། སྔགས་གཞུང་རབ་འབྱམས་སུ་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་ཤིང་། ཞེས་པའི་བར་

447

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

གྱིས་བསྟན། ༣༢༽བརྒྱད་པ་ཁྱད་པར་དུ་སློབ་དཔོན་མཻ་ཏྲི་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཅུ་པ་ལས་བཀག་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༣ མདུན་ཕྲེང་༣ པར། ཁྱད་པར་དུ་སློབ་དཔོན་ཤཱནྟི་པས་རྣམ་རྫུན་པ་དབུ་མར་
སྒྲུབ་པའི་དབུ་མ་རྒྱན་ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་བྱས་ནས་ཞེས་པ་ནས། དེར་མ་གྲུབ་ན་སྔགས་ཀྱི་ཟབ་དོན་དུ་འོངས་མི་རྙེད་པའི་ལུང་རིགས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེས་མུ་མེད་དོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༣༽མདོ་
སྔགས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ལ་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་མེད་འཇོག་ཚུལ་མདོར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༣ རྒྱབ་ཕྲེང་༦ པར། འདིར་མདོ་སྔགས་ཀྱི་འཇུག་ངོགས་ཆེན་པོ་གཉིས་ནས་བསྒྲུབས་པའི་
སངས་རྒྱས་ཚུལ་ལ་ཞེས་པ་ནས། མཆོག་དམན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་འདོད་པ་གཉིས་ལས། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༤༽སྟག་ཚང་ལོ་ཙཱ་བ་ཤེས་རིན་གྱི་བཞེད་པ་དེ་རྗེ་སྒམ་པོ་པའི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༤ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། གཞི་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱོགས་འདི་ལ་བསམས་ནས་ཞེས་པ་ནས། མདོ་སྔགས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ལ་མཆོག་དམན་གྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༥༽རང་ལུགས་ལ་འཁོར་ལོ་བར་པར་བཤད་པའི་སེམས་འོད་གསལ་དེ་སྔགས་ནས་བཤད་པའི་སེམས་འོད་གསལ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༥ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། དེས་ན་འཁོར་ལོ་བར་པ་

དགུ་

448

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

སོགས་ནས་དགོངས་གཞི་སྔགས་ནས་བཤད་པའི་ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་གཉིས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༦༽རྗེ་རས་པ་ཆེན་པོས་བྱམས་ཆོས་སྡེ་ལྔ་པོ་མདོ་
སྔགས་ཀྱི་བཀའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགོངས་འགྲེལ་དུ་བཞེད་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༥ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། དེས་ན་ཡབ་རྗེ་རས་པ་ཆེན་པོའི་ཞལ་སྔ་ནས་ཞེས་པ་ནས། ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༧༽མདོར་
བཤད་པའི་སེམས་འོད་གསལ་དེ་སྔགས་ནས་བཤད་པའི་སེམས་འོད་གསལ་དང་གཅིག་པ་ཡིན་ན་གནོད་བྱེད་དུ་མ་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༥ རྒྱབ་ཕྲེང་༦ པར། དེས་ན་མདོར་བཤད་པའི་གཉིས་མེད་
ཀྱི་ཡེ་ཤེས་འོད་གསལ་བ་དེ་ཞེས་པ་ནས། དོན་ལ་མ་ཞུགས་པའི་རྫུན་ཚིག་ཆེན་པོར་སོང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༨༽སྔགས་ནས་བཤད་པའི་སེམས་འོད་གསལ་དང་མདོ་ནས་བཤད་པའི་སེམས་འོད་གསལ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་བཤད་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༦ རྒྱབ་ཕྲེང་༡ པོར། ཁྱད་པར་སྔགས་ནས་བཤད་པའི་སེམས་འོད་གསལ་དང་ཞེས་པ་ནས། མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་གྲུབ་པར་དོགས་སོ་ཞེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༩༽མདོ་ལུགས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་བསྒྲུབས་པས་སྔགས་ལུགས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཞར་བྱུང་དུ་མི་ཐོབ་ལ། སྔགས་ལུགས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་བསྒྲུབས་པས་མདོ་ལུགས་

449

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཞར་བྱུང་དུ་འགྲུབ་པར་བཞེད་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༧ མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། དེས་ན་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོའི་བཀའ་བབས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་འདིའི་ལུགས་ལ་ཞེས་པ་ནས། ཤེས་བྱའི་ཁོངས་སུ་
བྱུང་བ་སུ་ཞིག་གིས་བརྗོད་ནུས། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༤༠༽གསུམ་པ་བོ་དོང་པའི་འདོད་པ་དགག་པ་ལ། ཐོག་མར་འཐད་པའི་ཆ་བརྗོད་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༧ རྒྱབ་ཕྲེང་༤ པར། ཤིན་ཏུ་དཔྱད་པ་ན་མདོ་སྔགས་
གཉིས་ཀར་ཞེས་པ་ནས། ཁྱད་པར་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་བཤད་པ་ལ་མི་རིགས་པ་མེད་ཀྱང་། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༤༡༽གཉིས་པ་བོ་དོང་པའི་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ལ་གཞུང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་
གསུམ་ལས། དང་པོ་འཆད་ལུགས་དེའི་མ་དཔྱད་པ་དང་། ཅུང་ཟད་དང་། ཤིན་ཏུ་དཔྱད་པའི་འཆད་ཚུལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་སྐྱོན་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༨ མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། དང་པོ་ལ་འདོད་པ་དེ་ལྟ་བུ་དབུ་མའི་ལུགས་ཙམ་དུ་མི་རུང་ཞེས་པ་ནས། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཉེ་བར་མི་མཁོ་བ་ཁོ་ནའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༤༢༽གཉིས་པ་ཅུང་ཟད་དཔྱད་ཚེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བཀའི་ཕྱག་རྒྱ་ལས་དོན་གཞན་དུ་བརྒལ་བས་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༩ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། གཉིས་པ་ནི་ཅུང་ཟད་དཔྱད་ཚེ་བདེན་གཉིས་གཞི་མཐུན་པ་འཇོག་པ་ན་དྭངས་མ་མི་

བཅུ་

450

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཤིགས་པའི་ཆོས་དང་ཞེས་པ་ནས། བདག་རིགས་པས་བརྟགས་ན་འདིར་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་དུ་མི་རྙེད་པ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༤༣༽གསུམ་པ་དྭངས་མའི་གང་ཟག་ཁས་བླངས་པས་སེམས་
ཅན་གཅིག་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དེའི་རྒྱུད་ལ་གང་ཟག་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་ན་གཅིག་རྒྱུན་ཆད། ཅིག་ཤོས་ལྷག་མར་ལུས་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟར་འདོད་ན་སྐྱོན་ཆགས་པར་
བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༠ མདུན་ཕྲེང་༤ པར། གསུམ་པ་ནི་སངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུན་ལ་གང་ཟག་ཙམ་ཞིག་འཇོག་པ་ལས་ཞེས་པ་ནས། རིགས་པ་ཡང་དག་པས་དཔྱད་པ་ན་དོན་ལ་ཞུགས་པའི་སྐབས་
ག་ལ་ཡོད། ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༤༤༽རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་བཞེད་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་རྟོག་པས་ཕར་བཞག་མིན་པའི་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ལ་དཔྱད་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༠ རྒྱབ་ཕྲེང་༦ པར། རྟོག་པས་ཕར་བཞག་མིན་པའི་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དེ་རྟོགས་པས་ཞེས་པ་ནས། མདོ་སྔགས་གཉིས་ཆར་གྱི་རྟོགས་བྱའི་དབུ་མར་ཁྱད་མེད་དུ་སྨྲ་བ་དེ་ལ་ཁོ་བོས་བདེན་སྙམ་དུ་ག་ལ་བགྱིད། ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༤༥༽གཉིས་པ་འཁྲིག་པའི་ཚོར་བདེ་དེ་སྟོང་ཉིད་ངེས་བྱེད་མཆོག་གྱུར་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༢

451

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

མདུན་ཕྲེང་༢ པར། ཁྱེད་འདོད་པའི་སྟོང་ཉིད་དེ་ངེས་བྱེད་མཆོག་གྱུར་འཁྲིག་པའི་ཚོར་བ་དེ་ཙམ་ཡིན་པར་འདོད་པ་དེ་ལའང་དཔྱད་པར་བྱར་ཡོད་དེ་ཞེས་པ་ནས། བསྐལ་པའི་བར་དུ་སོམས་
ཤིག་ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༤༦༽མདོ་སྔགས་དབུ་མའི་སྤྱི་དོན་མདོར་བསྡུས་ཤིག་ཞར་བྱུང་དུ་བཤད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༢ རྒྱབ་ཕྲེང་༤ པར། དེས་ན་མདོ་སྔགས་ཀྱི་དབུ་མའི་ཆོས་ཚུལ་
གྱི་ཞེས་པ་ནས། སྐབས་དོན་མིན་པས་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་སྤྲོས་པ་ཆོག་གོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༤༧༽དབུ་མའི་ལྟ་བ་ཁས་ལེན་པ་དང་རྟོགས་པ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་དབུ་མ་པའི་གང་ཟག་ལ་མུ་བཞི་ཡོད་ཚུལ་
བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༤ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། དབུ་མ་པའི་གང་ཟག་ལའང་ལྟ་བ་ཁས་ལེན་པ་དང་ཞེས་པ་ནས། གཞན་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་སྤོང་བར་བྱེད་པའི་སྐབས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༤༨༽ཟབ་མོ་ནང་དོན་དུ། ཕྱི་ནང་ཉན་ཐོས་སྤྱོད་ཡུལ་མིན།། ཞེས་བྱུང་བའི་ཉན་ཐོས་དེ་སྐབས་འདིར་བྱུང་བའི་ཉན་ཐོས་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༧ མདུན་ཕྲེང་༤ པར། འདིར་འདི་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། དཔལ་རང་བྱུང་རྡོ་རྗེས་ཞེས་པ་ནས། སྤྱི་སྒྲ་འཇུག་པ་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་བཀག་པ་མེད་པ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༤༩༽ཐེག་གསུམ་གང་རུང་གི་མྱང་འདས་མངོན་

བཅུ་གཅིག་

452

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

དུ་མཛད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་འཇུག་ཙམ་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༧ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། ཐེག་པ་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་མྱང་འདས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཞེས་པ་ནས། དེ་ལ་སངས་རྒྱས་འཁོར་
ལོས་སྒྱུར་བ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཞེས་བཏགས་པའི་ཚེ་དེ་སངས་རྒྱས་ཡིན་ནམ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༥༠༽ས་དང་པོ་ནས་འཕགས་པ་གཞན་བསོད་ནམས་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༤༦
མདུན་ཕྲེང་༣ པར། ཐུབ་དབང་གསུང་ལས་སྐྱེས་པ་ཉན་ཐོས་དང་བཅས་ཞེས་པ་ནས། འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཉན་རང་གི་བསོད་ནམས་གང་གིས་ཀྱང་བསྐྲུན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་
གྱིས་བསྟན། ༥༡༽ས་བདུན་པ་ནས་བློའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཀྱང་ཉན་རང་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༤༦ རྒྱབ་ཕྲེང་༦ པར། གཉིས་པ་ནི། སེམས་དང་པོ་སྐྱེས་པ་དེ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བའི་སར་འཁོད་པ་ན་ཞེས་པ་ནས། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་ཤིན་ཏུ་འདས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༥༢༽ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་རིགས་པ་གསུམ་ནི། ལྡེབ་མ་༤༧ མདུན་ཕྲེང་༦ པར། ལུང་འདིས་ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་སྟོན་ཏེ་ཞེས་པ་ནས། མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་མི་ཐོབ་ཅེས་ལུགས་གཉིས་བྱུང་ལ།

453

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༥༣༽བོད་ཁ་ཅིག་གིས་མངོན་པ་དང་དབུ་མ་ནས་བཤད་པའི་འཇིག་ལྟ་ལ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་བསྟན་པ་མི་འཐད་པའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༤༨ མདུན་ཕྲེང་༥ པར།
ལྔ་བརྒྱ་ཐ་མར་བྱུང་བའི་བོད་ཁ་ཅིག་མངོན་པ་གོང་འོག་ནས་འབྱུང་བའི་ཞེས་པ་ནས། དེ་ལྟའི་བདག་འཛིན་མེད་པ་རྣམས་ལའང་ངར་འཛིན་པ་དང་ཉོན་མོངས་པ་ཡོད་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་
བསྟན། ༥༤༽ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་ལུང་བདུན་ནི། ལྡེབ་མ་༤༨ རྒྱབ་ཕྲེང་༥ པར། ལུང་ནི། ཇི་སྐད་དུ། རིན་ཕྲེང་ལས། ཞེས་པ་ནས། དེ་ནི་ཚང་བར་བསྟན་པ་ལགས།། ཞེས་
འབྱུང་ངོ་།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༥༥༽བོད་ཁ་ཅིག་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྒྱས་བསྡུས་ཀྱི་དོན་འཇོག་པ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༥༡ རྒྱབ་ཕྲེང་༡ པོར། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྒྱས་བསྡུས་ཀྱི་དོན། བོད་གང་དག་ཅེས་པ་ནས། ཉན་རང་ལའང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཆེས་རྒྱས་པར་སྟོན་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༥༦༽རང་ལུགས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྒྱས་བསྡུས་ཀྱི་དོན་དང་། ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཉིད་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་སོགས་ཆོས་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་འབྲེལ་བར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༥༡ རྒྱབ་ཕྲེང་༤ པར། དེས་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྒྱས་བསྡུས་

བཅུ་གཉིས་

454

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཀྱི་དོན་ཞེས་པ་ནས། དེ་ཡང་རྟོག་གེའི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༥༧༽ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མདོ་ཙམ་དུ་རྟོགས་ཀྱང་རྒྱས་པར་མ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༥༢ མདུན་ཕྲེང་༥ པར། ཡང་
གྲུབ་མཐའ་ལས་གྲོལ་ཞིང་རྟོགས་པ་ཐོབ་པའི་ཉན་རང་དེ་དག་ནི་ཞེས་པ་ནས། ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང་ཐེག་པ་དང་གྲུབ་མཐའ་མི་གཅིག་པའི་ཕྱིར་དེར་ག་ལ་ཐལ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༥༨༽དབང་ཐོབ་པའི་རྒྱལ་
བ་དང་རྒྱལ་སྲས་ཆེན་པོ་རྣམས་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་རེར་འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་ལ་ལྡང་འཇུག་བྱེད་པའི་དོན་ལ་ཅུང་ཟད་དཔྱད་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༥༢ རྒྱབ་ཕྲེང་༥ པར། གཞན་ཡང་དབང་ཐོབ་པའི་རྒྱལ་བ་དང་
ཞེས་པ་ནས། ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་ཅེས་པའི་རྣམ་གཞག་བཀག་པའང་མིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༥༩༽སེམས་བསྐྱེད་བཞི་པའི་སྐབས། རང་དུ་ལྟ་བ་དང་འབྲེལ་ཡོངས་སུ་ཟད།། གསུངས་སྐབས་འགྲེལ་བཤད་དང་ཨ་བྷ་ཡ་དང་། བོད་ཁ་ཅིག་གིས་གང་ཟག་གི་བདག་ལྟ་ཞིག་ཟད་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༦༣ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། འདིར་འགྲེལ་བཤད་དང་སློབ་དཔོན་ཨ་བྷ་ཡས་ཞེས་པ་ནས། ལུགས་འདིར་སྒོམ་ལམ་གང་ཟག་གི་བདག་ལྟ་སྤོང་བྱེད་དུ་བཤད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༦༠༽རང་ལུགས་ལ། རང་དུ་ལྟ་བ་དང་འབྲེལ་ཡོངས་སུ་ཟད།། གསུངས་སྐབས་

455

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

ཆོས་ཀྱི་བདག་ལྟར་གྱུར་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་བའི་དོན་དུ་འཆད་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༦༣ རྒྱབ་ཕྲེང་༡ པོར། འོ་ན་འདིར་བསྟན་རང་དུ་ལྟ་བ་དང་འབྲེལ་ཞེས་པ་ནས། རྟེན་གྱི་གནས་རྣམས་གང་ཡིན་པ་
དེ་དག་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༦༡༽སེམས་བསྐྱེད་ལྔ་པའི་སྐབས་སུ། བདེན་པ་བཞི་པོ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་བསྡུ་ཚུལ་དང་། ཆོས་དབྱིངས་དང་
འགོག་བདེན་མི་འགལ་བའི་ཚུལ་དང་། ཆོས་ཉིད་འགོག་བདེན་མིན་པའི་ཚུལ་བཅས་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༦༤ མདུན་ཕྲེང་༣ པར། འདིར་འཕགས་པའི་བདེན་པ་ནི་སྤང་བྱ་ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་
དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ཞེས་པ་ནས། བདེན་པ་གཉིས་ལས་བརྩམས་ཏེ་བཀའ་སྩལ་པ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༦༢༽འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་དོན་མཐར་ཐུག་པའི་དགོངས་དོན་ཇི་བཞིན་རྟོགས་ནས་འགྲེལ་བར་འགྱུར་བ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལུང་བསྟན་མཛད་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༦༦ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། འོ་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ལུང་དོན་མ་ནོར་བ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ལ་ཡོད་པ་ཞེས་པ་ནས། དབུ་མའི་ལུགས་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་སྨྲ་བ་ཁོ་ནར་བས་སོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༦༣༽ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་གིས་སྟོང་ཉིད་མེད་པའི་དོན་དུ་རྟོག་པ་དང་། རྫོགས་ཆེན་ར་རོག་ཕད་རོག་པ་སོགས་ཁ་ཅིག་

བཅུ་གསུམ་

456

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

གིས་སྟོང་ཉིད་མེད་པའི་དོན་དུ་བཟུང་ནས་སྐུར་བ་འདེབས་པས་སྐྱོན་ཡོད་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༦༧ མདུན་ཕྲེང་༦ པར། ཐེག་ཆེན་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་སྡེ་པ་ལ་སོགས་མི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་ཅེས་པ་ནས། མི་གཙང་
དེར་ནི་བྱིང་བར་འགྱུར།། ཞེས་སོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༦༤༽སྟོང་ཉིད་བདེན་པའི་ངོ་བོར་རྟོག་པ་ཤར་ཙོང་ཁ་པ་དང་། ཇོ་ཟིའི་ལུགས་རྣམས་མི་རུང་བའི་ཚུལ་གསུངས་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༦༧ རྒྱབ་ཕྲེང་༣ པར།
སྟོང་ཉིད་བདེན་པའི་དོན་དུ་འདོད་པ་ལའང་ཚུལ་གཉིས་སུ་སྨྲ་བར་སྣང་སྟེ་ཞེས་པ་ནས། ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ཉིད་དུ་མཐོང་བའི་ང་རྒྱལ་ཅན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ལྟ་བ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན།
༦༥༽འཕགས་པ་ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྟོན་པའི་མཉམ་ཉིད་བཅུའི་ལུང་ནི། ལྡེབ་མ་༦༩ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། འཕགས་པ་ས་བཅུ་པ་ལས་ཞེས་པ་ནས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༦༦༽དབུ་མ་འཇུག་པ་འདིར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དང་པོར་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བསྟན་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ལྡེབ་མ་༦༩ མདུན་ཕྲེང་༦ པར། འདིར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དང་པོར་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་འཇུག་ངོགས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༦༧༽སྐྱེ་མེད་མཉམ་པ་ཉིད་རིགས་པའི་ལམ་ནས་བསྟན་པས་

457

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

མཉམ་ཉིད་གཞན་རྣམས་བསྟན་སླ་བར་དགོངས་ཏེ་རྩ་ཤེར་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་དམ་བཅའ་བརྗོད་པ་ཡིན་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༦༩ རྒྱབ་ཕྲེང་༤ པར། མཉམ་ཉིད་བཅུའི་ལུང་གི་དང་པོ་བརྒྱད་དོན་དམ་དུ་
མཉམ་པ་ཉིད་དང་ཞེས་པ་ནས། རྒྱུ་བཀག་པས་འབྲས་བུ་དགག་པ་དོན་གྱིས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༦༨༽རྩ་ཤེས་ལས་གསུངས་པའི་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་དམ་བཅའ་བརྗོད་པའི་གཞུང་དེ་ཀཱ་མ་ལ་
ཤཱི་ལས་རྡོ་རྗེ་གཟེགས་མའི་གཏན་ཚིགས་ལ་སྦྱར་ནས་འཆད་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༧༠ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། གཞུང་འདི་སློབ་དཔོན་ཀཱ་མ་ལ་ཤཱི་ལ་སོགས་ཞེས་པ་ནས། ཞེས་གཞུང་འདི་དང་སྦྱོར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན།
༦༩༽སྐྱེ་མེད་ཀྱི་དམ་བཅའ་བརྗོད་པའི་གཞུང་དེ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དམ་བཅའ་བཞི་ལ་སྦྱར་བ་ལས་ཐལ་འགྱུར་གྱི་དམ་བཅའ་བཞི་ལ་སྦྱར་བ་ལེགས་པའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༧༠ མདུན་ཕྲེང་༥ པར། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ལ་སོགས་པ་ཞེས་པ་ནས། འཕགས་པའི་དགོངས་པ་རང་རྒྱུད་ཡིན་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༧༠༽སྐྱེ་མེད་ཀྱི་དམ་བཅའ་བཞི་པོ་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་སྔར་བསྒྲུབས་ཟིན་ཀྱང་འདིར་བསྟན་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ལྡེབ་མ་༧༠ རྒྱབ་ཕྲེང་༣ པར། ཅི་དམ་བཅའ་བཞི་པོ་འདི་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཞེས་པ་ནས། སྐྱེ་བའི་རྣམ་པ་བཞི་པོ་འདི་ལས་གཞན་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན།

བཅུ་བཞི་

458

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

༧༡༽ཐལ་འགྱུར་པས་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༧༡ མདུན་ཕྲེང་༣ པར། འདིར་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་དོན་དམ་དུའམ་ཐ་སྙད་དུ་འགོག་ཅེ་ན་ཞེས་པ་ནས། དེ་
ལ་ཐམས་ཅད་རུང་མ་ཡིན།། ཞེས་གསུངས་སོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༧༢༽རྟེན་འབྲེལ་སྨྲ་བ་པོ་དེ་དབུ་མ་པ་ཡིན་མིན་ཐལ་རང་སོ་སོས་སྨྲ་ཚུལ་རྗེ་རས་པ་ཆེན་པོའི་དགོངས་པ་བསྟན་པ་ནི།
ལྡེབ་མ་༧༢ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། འོ་ན་རྟེན་འབྲེལ་སྨྲ་བ་བདེན་པ་གཉིས་ལས་མི་ཉམས་པར་སྨྲ་བ་པོ་དེ་དབུ་མ་པ་ཡིན་ནམ་ཞེས་པ་ནས། གངས་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་འདིར་མ་བྱུང་བ་ལྟ་བུར་སྣང་ངོ་།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན།
༧༣༽དབུ་མ་དང་དབུ་མ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐ་སྙད་དུའང་གཞི་མ་གྲུབ་ཀྱང་མ་དཔྱད་གྲགས་ངོ་དང་བསྟུན་ནས་རྗེས་བརྗོད་བྱས་པ་ཡིན་ཚུལ་དང་། གནད་འདི་རྒྱལ་བ་སྤོམ་བྲག་པའི་མགུར་ལས་བྱུང་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༧༢ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། དེ་ལྟར་ན་དབུ་མ་དང་དབུ་མ་པ་ཞེས་པ་ནས། འཕྱོ་ཤེས་ཀྱི་ཉ་ལ་ཆུ་བོ་བདེ།། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༧༤༽དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པ་ལ་བདེན་གཉིས་གང་གི་སྐབས་སུའང་དམ་བཅའ་མེད་ཀྱང་གཞན་ངོར་རྟེན་འབྲེལ་དང་སྟོང་ཉིད་སོགས་སྨྲས་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༧༣ མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། ཁ་ཅིག་དབུ་མ་པ་ལ་དམ་བཅའ་ཡོད་ཟེར་བ་ནི་མི་འཐད་དེ་

459

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

ཞེས་པ་ནས། རབ་རིབ་མེད་པ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པ་སྣང་དགོས་པ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༧༥༽དབུ་མ་པའི་རིགས་པ་རྣམས་རང་ངམ་གཞན་གྱི་རིགས་
པ་གང་ཡིན་དཔྱད་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༧༤ མདུན་ཕྲེང་༥ པར། ཅི་སྟེ་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པ་ལ་སོགས་པའི་རིགས་པ་འདི་དག་ཅེས་པ་ནས། ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་དབུ་མ་པ་ལ་གུས་པར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༧༦༽དེ་ལྟར་བཤད་པའི་འཕྲོས་དོན་དེ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཟླ་གྲགས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཇོ་བོ་ཡབ་སྲས་ནས་བརྒྱུད་པ་དང་། པ་ཚབ་བུ་བཞི་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པའི་དགོངས་
པ་ལོ་ཆེན་སྐྱབས་མཆོག་དཔལ་བཟང་སོགས་ཀྱི་གསུང་ལྟར་འཆད་པ་ཡིན་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༧༥ མདུན་ཕྲེང་༥ པར། འཕྲོས་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་པ་འདི་ནི་ཞེས་པ་ནས། ལེགས་བཤད་ཀྱི་སྣང་བའི་ཆ་ཡང་འདིར་གསལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༧༧༽བོད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་སྔ་རབས་པ་དག་གི་དགོངས་དོན་ཕྱིས་བྱོན་སྔ་རབས་པའི་རྗེས་འབྲངས་སུ་རློམ་པ་དག་གིས་འཆད་པ་དེ་དགོངས་དོན་དཔྱིས་མ་ཕྱིན་པའི་ཚུལ་བཤད་པའི་སྐབས། ཕྱོགས་སྔ་དང་པོ་ཁ་ཅིག་གིས་རང་རྒྱུད་པའི་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་དང་། ཐལ་འགྱུར་པའི་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་འཇོག་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༧༥ རྒྱབ་ཕྲེང་༥ པར།

བཅོ་ལྔ་

460

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཁ་ཅིག་རང་རྒྱུད་པས་ཚུར་མཐོང་གི་མངོན་རྗེས་ཚད་མ་ཚད་མ་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་དང་ཞེས་པ་ནས། དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པའི་རྟེན་གྱི་ཚད་མ་ནི་གཞན་གྲགས་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་
བསྟན། ༧༨༽ཕྱོགས་སྔ་གཉིས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་རང་རྒྱུད་པས་ཕྱོགས་གླང་གྲགས་པའི་དགག་སྒྲུབ་དང་མཐུན་པར་རྩོད་ཀྱང་། ཐལ་འགྱུར་པས་དེ་ལྟར་མི་རྩོད་ཅིང་རང་ལ་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ཐུན་མོང་
མིན་པ་ལྔ་ཡོད་པར་བཞེད་པའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༧༦ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། རང་རྒྱུད་པ་ནི་ཕྱོགས་གླང་ཆོས་གྲགས་ལུགས་ཀྱི་དགག་སྒྲུབ་ཡང་དག་དང་ཞེས་པ་ནས། རླུང་ལྟར་གྲགས་ནས་དེ་ལྟར་འདོན་པར་བྱེད་དོ།།
ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༧༩༽དེ་དག་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དགག་པ་ལ་བཅུ་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པས་བོད་ཕྱི་རབས་པས་འདོད་པའི་རང་རྒྱུད་པའི་ཁྱད་ཆོས་དང་པོ་ཚུར་མཐོང་གི་མངོན་རྗེས་ཚད་མ་དེ་ཚད་མ་ཡང་དག་ཏུ་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༧༦ རྒྱབ་ཕྲེང་༡ པོར། རྩིང་པོར་སྨྲ་བ་དེ་ལ་ཅུང་ཟད་དཔྱད་དུ་ཡོད་དེ་ཞེས་པ་ནས། ཇི་ལྟར་གཟིགས་པས་དེ་བཞིན་གསུངས།། ཞེས་སོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༨༠༽གཉིས་པ་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པས་བོད་ཕྱི་རབས་པས་འདོད་པའི་རང་རྒྱུད་པའི་ཁྱད་ཆོས་གཉིས་པ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་ཚད་མ་ཁས་མི་ལེན་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༧༧ མདུན་ཕྲེང་༣ པར།

461

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

རང་རྒྱུད་པས་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་ཚད་མ་ཁས་ལེན་པའི་ཁྱད་པར་ཞིབ་མོ་མ་ཕྱེ་བར་དེ་སྐད་དུ་སྨྲ་ན་ཞེས་པ་ནས། ངལ་བ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྙིང་པོ་མེད་པར་ཅིས་མི་འགྱུར་ལེགས་
པར་སོམས་ཤིག།ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༨༡༽གསུམ་པ་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པས་བོད་ཕྱི་རབས་པས་འདོད་པའི་རང་རྒྱུད་པའི་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་པ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཉམས་མྱོང་གིས་གྲུབ་པའི་སྟོང་ཉིད་ཁས་མི་
ལེན་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༧༧ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། རང་རྒྱུད་པས་སྟོང་པ་ཉིད་རང་ཉམས་སུ་གྲུབ་ཅིང་ཞེས་པ་ནས། ལ་ལས་ཁྱད་པར་གསུམ་ག་དང་། ལ་ལས་གཉིས་དང་། ལ་ལས་གཅིག་ཙམ་ཁས་ལེན་པར་སྣང་བའི་
ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༨༢༽བཞི་པ་བོད་ཕྱིས་རབས་པ་སྔ་རབས་པའི་རྗེས་འབྲངས་སུ་རློམ་པ་དག་གིས་ཐལ་འགྱུར་པའི་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་བཞག་པ་ལས། ཁྱད་ཆོས་དང་པོ་ཐལ་འགྱུར་པས་དགག་སྒྲུབ་རྟེན་གྱི་ཚད་མ་ཁས་མི་ལེན་ཞེས་པ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༧༨ མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། སྨྲ་བ་དེ་དང་སྒོ་བསྟུན་པའི་ཐལ་འགྱུར་བ་སྔ་རབས་པའི་རྗེས་འབྲངས་སུ་རློམ་པ་རྣམས་ལའང་ཞེས་པ་ནས། ཕྱི་ནང་གི་མུ་སྟེགས་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཚར་བཅད་པའི་ཕྱིར།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༨༣༽ལྔ་པ་ཁྱད་ཆོས་གཉིས་པ་ཐལ་འགྱུར་པས་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་ཚད་མ་ཡེ་ནས་ཁས་མི་ལེན་ཞེས་པ་མི་འཐད་

བཅུ་དྲུག་

462

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༧༨ མདུན་ཕྲེང་༤ པར། ཁྱད་པར་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་དངོས་པོའི་དོན་གྲུབ་པར་མི་བཞེད་ཀྱང་ཞེས་པ་ནས། གཞན་ལ་གནོད་པའི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་ཐལ་འགྱུར་བས་
བརྗོད་པ་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༨༤༽དྲུག་པ་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་པ་ཐལ་འགྱུར་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མ་གཏན་ནས་ཁས་མི་ལེན་ཞེས་པ་མི་འཐད་པའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༧༨ རྒྱབ་ཕྲེང་༡
པོར། གཞན་ཡང་ཐལ་འགྱུར་བས་རང་གི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་དམ་བཅའི་ཆེད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་དངོས་དོན་ལ་གནས་པ་ཞེས་པ་ནས། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པའང་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ནས་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་
བརྗོད་པར་མཛད་དོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༨༥༽བདུན་པ་དེ་ལ་དོགས་པ་སྤང་བ་ནི། ལྡེབ་མ་༧༩ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། དེ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་མ་ཡིན། གཞན་གྲགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པས་ཞེས་པ་ནས། བློ་ཆུང་གང་དག་ལེགས་བཤད་བླ་མེད་དུ་འཁྲུལ་བ་ནི་ཆོས་ཀྱི་གནད་ཆེན་པོ་འཕྱུགས་པའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༨༦༽བརྒྱད་པ་ཐལ་འགྱུར་པའི་རིགས་པ་ཡིན་ན་གཞན་གྲགས་ཁོ་ནར་མ་ངེས་པའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༨༠ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། གཞན་ཡང་ཐལ་འགྱུར་བས་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པ་ན་གཞན་གྱིས་བརྗོད་པའི་གཏན་ཚིགས་ཁོ་ན་བརྗོད་དགོས་ཀྱི་ཞེས་པ་ནས། དངོས་པོ་དེའི་དེ་ཉིད་དུ་གང་ཞུགས་ཀྱང་རྒོལ་

463

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

བ་དེ་དག་གི་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་དགོངས་སོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༨༧༽དགུ་པ་ཐལ་འགྱུར་པས་ཕྱོགས་གླང་གྲགས་པའི་དགག་སྒྲུབ་དང་མཐུན་པར་མི་རྩོད་ཅེས་པ་
དང་། དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ཐུན་མོང་མིན་པ་ལྔ་ཁས་ལེན་ཞེས་པ་ནི་རང་ཚིག་སྔ་ཕྱི་འགལ་བ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༨༡ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། ཁྱད་པར་རྒོལ་བ་གཞན་དང་རྩོད་པ་ན་དཔལ་ལྡན་ཕྱོགས་
གླང་གྲགས་པའི་ལུགས་ཀྱི་དགག་སྒྲུབ་དང་མཐུན་པར་ཐལ་འགྱུར་བས་ཡེ་མི་རྩོད་ཅེས་པ་དང་ཞེས་པ་ནས། དེས་དམ་བཅའ་མེད་པའོ་ཞེས་ཀྱང་བསམ་བརྗོད་ཀྱིས་རྟོག་པར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་
གྱིས་བསྟན། ༨༨༽བཅུ་པ་ཐལ་འགྱུར་པས་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚད་མ་ཕྱོགས་གླང་གྲགས་པའི་ལུགས་ལྟར་སྨྲ་དགོས་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་བསྟན་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༨༢ མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། དེས་ན་སློབ་དཔོན་མཻ་ཏྲི་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཅུ་པར་དབུ་མའི་ལུགས་སུ་སྨྲ་ན་ཞེས་པ་ནས། རིགས་པ་ཕྱི་མས་དེ་བརྩད་ནས་ཕྱུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འབྱུང་ངོ་།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༨༩༽གངས་ཅན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་བ་སྔ་རབས་པ་དག་གི་དགོངས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་འཆད་པ་དེ་ཐལ་རང་གི་སློབ་དཔོན་དག་གི་དགོངས་པ་ཇི་ལྟ་བར་གནས་ཚུལ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་དོན་ཚན་བཅུ་དགུ་བསྟན་ཡོད་པ་

བཅུ་བདུན་

464

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ལས། དང་པོ་ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་རྟོགས་ཚུལ་ལ་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་ཁྱད་མེད་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༨༢ མདུན་ཕྲེང་༦ པར། སྤྱིར་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དང་ཐལ་འགྱུར་བ་གཉིས་ལ་ཆོས་དབྱིངས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་
ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པའི་བལྟ་བྱའི་ཡུལ་དང་ཞེས་པ་ནས། ཞེས་སོགས་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་འབྱམས་ཀླས་པར་འབྱུང་ངོ་།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༩༠༽གཉིས་པ་ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་འཇོག་ཚུལ་ལ་དབུ་
མ་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༨༣ རྒྱབ་ཕྲེང་༡ པོར། དེ་ལྟར་ནའང་ཆོས་ཅན་རྒྱ་ཆེན་སྤྲོས་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་རྣམ་གཞག་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཉིད་འཚོལ་བ་ན་ཀུན་རྫོབ་ལ་
བརྟེན་ཚུལ་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ཐ་སྙད་དུ་འཇོག་ཚུལ་ལ་ཐལ་རང་གཉིས་འདོད་པ་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པས་བསྟན་ནོ།། ༩༡༽གསུམ་པ་དངོས་པོར་སྨྲ་བས་དངོས་པོ་རྣམས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༨༣ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། དེའང་རང་ཅག་མཚན་མ་དང་བཅས་པའི་ཆོས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པོ་འདི་ཀུན་ཞེས་པ་ནས། མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ལོག་པར་རྟོག་པ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༩༢༽བཞི་པ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀས་དོན་དམ་བདེན་པར་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་ཆོས་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེད་པའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༨༤

465

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

མདུན་ཕྲེང་༢ པར། ཐལ་འགྱུར་དང་རང་རྒྱུད་སྨྲ་བའི་དབུ་མ་པ་གཉིས་ཀའང་ཞེས་པ་ནས། དོན་དམ་བདེན་པར་གྱུར་པའི་དོན་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ཤེས་བྱ་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དགོངས་
སོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༩༣༽ལྔ་པ་རང་རྒྱུད་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཀུན་རྫོབ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཆོས་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༨༤ མདུན་ཕྲེང་༣ པར། དེ་ལྟར་ནའང་རང་རྒྱུད་
པས་ཀུན་རྫོབ་པའི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱིས་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ཆོས་དང་ཞེས་པ་ནས། འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་རང་རྒྱུད་པ་ལ་སྒྱུ་མ་རིགས་སྒྲུབ་སྨྲ་བའི་དབུ་མ་པ་ཞེས་སོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན།
༩༤༽དྲུག་པ་སྟེང་པ་ལོ་ཙཱ་བས་སྒྱུ་མ་རིགས་སྒྲུབ་སྨྲ་བའི་དབུ་མ་པ་དེ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀ་མིན་ཞིང་། རྨོངས་པ་ངོ་མཚར་བསྐྱེད་པའི་དབུ་མ་པ་ཡིན་གསུངས་པ་སྟག་ཚང་ལོ་ཙཱ་བས་བཀག་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༨༥ མདུན་ཕྲེང་༤ པར། སྟེང་པ་ལོ་ཙཱ་བ་ཆེན་པོ་རང་རྒྱུད་པའི་ཕྱོགས་ལ་དགྱེས་པས་ཞེས་པ་ནས། རྨོངས་པ་མཚར་བསྐྱེད་ཡིན་ཅེས་གསུང་མི་རིགས།། ཞེས་འབྱུང་ངོ་།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༩༥༽བདུན་པ་རང་རྒྱུད་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཀུན་རྫོབ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཐ་སྙད་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པ་ཐལ་འགྱུར་པས་དགག་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༨༥ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། དེ་ལྟར་རང་རྒྱུད་དུ་སྨྲ་བ་ལ་ཐལ་འགྱུར་བས་ཀུན་

བཅོ་བརྒྱད་

466

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

རྫོབ་པའི་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་ཆོས་དང་ཞེས་པ་ནས། རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་དེར་ཡང་ཕྱི་ནས་དབུ་མའི་ལྟ་བ་གོམས་པའི་ཚོགས་གསོག་གི་མཐུས་ངང་གིས་བཟློག་པར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན།
༩༦༽བརྒྱད་པ་ཐལ་འགྱུར་བས་ཀུན་རྫོབ་ཏུའང་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་རྣམས་དངོས་པོའི་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༨༦ མདུན་ཕྲེང་༣ པར། དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་བས་
ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དེ་ཉིད་འཚོལ་བ་ན་ཞེས་པ་ནས། ཚད་མས་གྲུབ་པའི་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་སེལ་བར་མཛད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༩༧༽དགུ་པ་ཐལ་
རང་གི་ཁྱད་པར་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༨༦ མདུན་ཕྲེང་༦ པར། དེས་ན་བདེན་པ་གཉིས་ལས་བརྩམས་པའི་རང་ལུགས་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མེད་ཀྱང་ཞེས་པ་ནས། ཞེས་སྲོག་གནད་དུ་གདམས་སོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༩༨༽བཅུ་པ་རང་རྒྱུད་པས་ཀུན་རྫོབ་ཚད་གྲུབ་ཏུ་ཁས་བླངས་པས་བདེན་པ་གཉིས་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་ཞིང་། ཐལ་འགྱུར་པས་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཁས་བླངས་པས་བདེན་པ་གཉིས་ལས་མི་ཉམས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༨༦ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། མདོར་ན་ཐལ་འགྱུར་བས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཅེས་པ་ནས། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་རྒྱས་པར་

467

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

བསྟན་པས་དེ་ཉིད་ལས་ཡོངས་སུ་བཙལ་བར་བྱའོ་ཞེས་འབྱུང་ངོ་།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༩༩༽བཅུ་གཅིག་པ་ཐལ་འགྱུར་བས་གཞན་ལུགས་དགག་པ་ན་གཞན་གྲགས་ལ་བརྟེན་པའི་
ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༨༧ རྒྱབ་ཕྲེང་༣ པར། དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་བས་ཕྱི་རོལ་པའི་རྟོག་གེ་སྡེ་ལྔ་དང་ཞེས་པ་ནས། རྣལ་མར་བརྗོད་པ་ལས་དེ་སྐབས་ཀྱི་ངག་དེ་ཕྱི་མར་སྣང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༠༠༽བཅུ་
གཉིས་པ་ཐལ་གྱུར་པས་གཞན་གྲགས་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་པ་ལ་དོགས་པ་སྤོང་བ་ནི། ལྡེབ་མ་༨༨ མདུན་ཕྲེང་༦ པར། འོ་ན་རང་ལུགས་དང་རང་ཕྱོགས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བཞག་བཞིན་གཞན་ཁོ་ན་སུན་འབྱིན་པ་ནི་
དགོས་པ་མེད་དེ་ཞེས་པ་ནས། རྟོག་གེ་པ་ཞེས་བརྗོད་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༠༡༽བཅུ་གསུམ་པ་ཐལ་འགྱུར་པས་ཀུན་རྫོབ་གཞན་ལ་གྲགས་པ་ལྟར་བཞག་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༨༩ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་གྱི་སློབ་དཔོན་དག་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཆིང་གྲོལ་གྱི་ཆེད་དུ་བླང་དོར་བྱེད་པ་ན་ཞེས་པ་ནས། དེར་བསྙད་ནས་གཞན་གྱི་གོ་བྱར་བསྟན་པ་ལྟ་བུའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༠༢༽བཅུ་བཞི་པ་ཐལ་འགྱུར་པས་འཇིག་རྟེན་གཞན་གྲགས་དང་མཐུན་པར་ཁས་ལེན་ཞེས་པའི་འཇིག་རྟེན་ངོས་འཛིན་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༨༩ རྒྱབ་ཕྲེང་༣ པར། འོ་ན་ཁྱོད་ཀྱི་དེ་ཉིད་འཚོལ་

བཅུ་དགུ་

468

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བའི་རྟེན་གྱི་དགག་སྒྲུབ་ཀུན་རྫོབ་འཇིག་རྟེན་དང་མཐུན་པའི་གཞན་གྲགས་སུ་སྨྲ་ན་ཞེས་པ་ནས། འདི་ནི་ཐལ་འགྱུར་བ་དག་གི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་སྲོག་ཟུངས་ཆེན་པོའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༠༣༽བཅོ་
ལྔ་པ་ཕྱི་རབས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་སློབ་དཔོན་རྨ་བྱ་བའི་དགོངས་པ་རང་རྒྱུད་པས་དངོས་པོ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་པར་བཤད་པ་དེ་ནོར་བ་ཡིན་པའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༩༠ མདུན་ཕྲེང་༣ པར། ཡང་སློབ་
དཔོན་ཆེན་པོ་རྨ་བྱའི་ཡིག་ཆར་ཞེས་པ་ནས། ཞིབ་མོ་རྣམ་པར་འཐག་པར་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་རྒྱས་པར་བཀག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༠༤༽བཅུ་དྲུག་པ་ཐལ་འགྱུར་པས་ཀུན་རྫོབ་ཚད་
གྲུབ་ཞལ་གྱིས་མ་བཞེས་རུང་ལས་འབྲས་སོགས་འཐད་ཚུལ་ལ་དོགས་པ་སྤོང་བ་ནི། ལྡེབ་མ་༩༠ རྒྱབ་ཕྲེང་༤ པར། འོ་ན་ཐལ་འགྱུར་བས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ཀུན་རྫོབ་ཏུའང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེར་སྨྲ་ན་ཞེས་པ་ནས། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དོན་དམ་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འབྱུང་ངོ་།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༠༥༽བཅུ་བདུན་པ་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་ཀུན་རྫོབ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པ་དེ་ཡབ་རྗེ་རས་པ་ཆེན་པོའི་དགོངས་པ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༩༡ རྒྱབ་ཕྲེང་༥ པར། དེས་ན་ཁོ་བོའི་ཡབ་མཆོག་རྗེ་བཙུན་རས་པ་ཆེན་པོས་ཞེས་པ་ནས། ཉེར་འཚོའི་བདུད་རྩི་

469

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

དམ་པར་གྲུབ་བོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༠༦༽བཅོ་བརྒྱད་པ་རང་རྒྱུད་ཕྱི་མའི་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོ་དང་། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་གཉིས་ཀྱང་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་དགོས་པའི་
ཕྱོགས་བཏང་ནས་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པ་དང་མཐུན་པར་སྨྲ་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༩༢ མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། ལེགས་པར་བསམས་ན་ཁོ་བོས་ནི་འདི་ལྟར་དུ་གོ་སྟེ་ཞེས་པ་ནས། འདི་ནི་མཚུངས་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པར་གཏན་ལ་
ཕབ་པས་འདིར་ནི་རྒྱ་མི་བསྐྱེད་དོ་ཞེས་འབྱུང་ངོ་།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༠༧༽བཅུ་དགུ་པ་དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་པ་དང་རང་རྒྱུད་པའི་སློབ་དཔོན་ཕྱི་མ་དག་ཚིག་གི་འདོན་ཚུལ་ཐ་དད་པ་མ་གཏོགས་
ཐུགས་རྩེ་གཏད་མཚམས་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༩༣ རྒྱབ་ཕྲེང་༤ པར། དེས་ན་རང་རྒྱུད་པའི་སློབ་དཔོན་ཕྱི་མ་དག་ཅེས་པ་ནས། འཇིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་མགོན་པོ་འབྲི་གུང་པས་བཀའ་སྩལ་པ་ཉིད་ལྟར་ལེགས་སོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༠༨༽ཕྱི་རབས་པས་བཏགས་པའི་ཐལ་རང་གི་གྱེས་ཚུལ་སྨྲས་པ་དེ་གསར་དུ་བརྩམས་ཚུལ་ལ་དོན་ཚན་དགུ་བསྟན་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་དང་། གུང་རུ་རྒྱལ་བཟང་གཉིས་ཀྱི་ཡི་གེའི་ངག་དོན་བཀོད་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༩༤ མདུན་ཕྲེང་༥ པར། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དཔལ་དངོས་སུ་བསྙེན་པའི་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་བཞེད་པའི་དབུ་མའི་སྲོལ་

ཉི་ཤུ་

470

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

དེར་ཞེས་པ་ནས། དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པ་ནི་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་སོ་ཞེས་འཆད་པར་སྣང་ངོ་།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༠༩༽གཉིས་པ་ཐལ་འགྱུར་པས་རྒོལ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པའི་རྟགས་
ཆོས་དོན་གསུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་མི་བཞེད་པའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༩༤ རྒྱབ་ཕྲེང་༥ པར། སྐུ་མཆེད་དེ་གཉིས་ཀྱང་མཐུན་པར་དཔལ་ཙོང་ཁ་པའི་དགོངས་པ་ལོན་པའི་བསྟན་འཛིན་དུ་གྲུབ་
མོད་ཅེས་པ་ནས། བདག་གིས་ཀུན་རྫོབ་ཁས་བླངས་ཀྱི་རང་དབང་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༡༠༽གསུམ་པ་ཐལ་འགྱུར་པས་ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་
ཀྱང་། དེའི་ཐ་སྙད་འཇིག་རྟེན་གཞན་གྲགས་ཁོ་ན་ལྟར་བཞེས་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༩༦ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། ཡང་ཐལ་འགྱུར་བས་རང་ལུགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་པའི་དངོས་ཆོས་ཞེས་པ་ནས། ཤིན་ཏུ་སྟོབས་དང་ལྡན་པའི་འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལ་བདག་ཉིད་བརྟེན་པར་བྱའོ་ཞེས་འབྱུང་ངོ་།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༡༡༽བཞི་པ་ཐལ་འགྱུར་པས་དངོས་སྨྲ་བ་དང་མཐུན་སྣང་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༩༦ རྒྱབ་ཕྲེང་༣ པར། གཞན་ཡང་ཐལ་འགྱུར་པས་དངོས་སྨྲ་བ་དང་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་མཐུན་སྣང་དུ་ཞེས་པ་ནས། འགར་ཡང་དངོས་པོ་ཡོད་ཅེས་མ་

471

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

བསྟན་ཏོ།། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༡༢༽ལྔ་པ་ཐལ་འགྱུར་པས་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་འཇིག་རྟེན་གཞན་གྲགས་ཁས་བླངས་ཀྱང་ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་
ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༩༦ རྒྱབ་ཕྲེང་༦ པར། འོ་ན་ཁྱོད་ཀྱི་དེ་ཉིད་འཚོལ་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་གཞན་གྲགས་ཀྱི་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་ཞེས་པ་ནས། དམ་བཅའ་གཏན་ཚིགས་ཉིད་མ་ཡིན།། ཅེས་འབྱུང་ངོ་།།
ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༡༣༽དྲུག་པ་རྟོག་གེ་ཐོ་བ་དང་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། ཐལ་འགྱུར་པས་ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་ཁས་མ་བླངས་ཀྱང་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཇིག་རྟེན་གྲགས་པ་
ལྟར་ཁས་བླངས་ནས་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་མཛད་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༩༨ མདུན་ཕྲེང་༣ པར། དེས་ན་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་ཁུ་མདོ་སྡེས་རྟོག་གེ་ཐོ་བར་ཞེས་པ་ནས། འགྲེལ་ཚིག་དེའི་དོན་ཁྱི་སྐྱུར་ཕག་སྐྱུར་ལ་གཏོང་བ་གང་ཡིན་ཅེས་བསམ་དགོས་པར་སྣང་ངོ་།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༡༤༽བདུན་པ་མཁས་གྲུབ་རྗེས་རང་རྒྱུད་པས་ཆོས་ཅན་ལ་སོགས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་། ཡུལ་གྱི་སྡོད་ལུགས་ནས་གྲུབ་པར་བཞེད་ཅེས་བཤད་པ་དེ་རང་རྒྱུད་པའི་སྲོལ་འབྱེད་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༩༩

ཉེར་གཅིག་

472

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

མདུན་ཕྲེང་༤ པར། ཁྱད་པར་རང་རྒྱུད་པས་ཆོས་ཅན་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རང་གི་མཚན་ཉིད་དམ་ཞེས་པ་ནས། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དངོས་པོ་རང་མཚན་ཡུལ་གྱི་སྡོད་ལུགས་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་བཞེད་པ་ཡིན་ཞེས་ཆེར་
ངལ་བ་བྱེད་པ་དེ་ནི་འབྲས་བུ་ཅི་ཞིག་ལ་རེ་བ་ཡོད། ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༡༥༽བརྒྱད་པ་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཀུན་རྫོབ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་། ཡུལ་གྱི་སྡོད་ལུགས་
ནས་གྲུབ་པ་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེད་པའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༠༠ རྒྱབ་ཕྲེང་༤ པར། ཁྱད་པར་རང་རྒྱུད་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཞི་བ་འཚོས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱད་པའི་སྐབས་འདིར་ཞེས་པ་ནས། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཀུན་རྫོབ་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་བདེན་དུ་མེད་པའི་ལེགས་བཤད་རྒྱ་ཆེར་ཡོད་ཀྱང་སྤྲོས་པ་ཆོག་གོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༡༦༽དགུ་པ་ཐལ་འགྱུར་པ་ལ་དམ་བཅའ་མེད་པས། དམ་བཅའ་མེད་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་པའི་དམ་བཅའ་ཉིད་དུ་འགྱུར་སྙམ་པའི་དོགས་པ་སྤོང་བ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༠༡ མདུན་ཕྲེང་༦ པར། མདོར་ན་གལ་པོ་ཆེ་ལ་ཡང་ཡང་སྐྱོར་བའི་དཔེས་ཐལ་འགྱུར་བས་ཞེས་པ་ནས། ཆར་མ་བབ་པ་དེ་ཀ་ཆར་བབ་པར་འགྱུར་བ་ལ་སོགས་སུ་བླུན་པོ་དེ་དག་རེ་བར་ཅིས་མི་འགྱུར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༡༧༽ཐལ་རང་གྱེས་ནས་ཕན་ཚུན་རྩོད་པ་ཇི་ལྟར་བྱས་པ་ལ་གསུམ། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ལ་ཉེས་

473

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

པ་མེད་པར་བསྟན་པ། ལེགས་ལྡན་རང་ཉིད་ལ་ཁས་བླངས་འགལ་བའི་ཉེས་པ་ཡོད་པར་བསྟན་པ། ཟླ་བ་རང་ཉིད་ལ་འགལ་བའི་ཉེས་པ་མེད་པར་བསྟན་པའོ།། དང་པོ་སློབ་དཔོན་
སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ལ་ཉེས་པ་མེད་པར་བསྟན་པ་ལའང་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་ལུགས་འགོད་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༠༢ མདུན་ཕྲེང་༥ པར། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་ཀྱང་
ཞེས་པ་ནས། ལེགས་ལྡན་གྱིས་མ་གོ་བར་ཟད་དོ་ཞེས་བྲིས་སྣང་ངོ་།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༡༨༽གཉིས་པ་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་ལུགས་དེ་ལ་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་སུན་འབྱིན་བརྗོད་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༠༢
རྒྱབ་ཕྲེང་༤ པར། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་གིས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་བདག་སྐྱེ་འགོག་ཚུལ་དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་པ་ནས། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་བསམ་པ་ལོན་ནས་དགག་པ་བྱས་པར་ཁོ་བོས་རྟོགས་སོ་ཞེས་སྨྲ་བ་དེའི་སྙིང་ལ་ཅི་ཞིག་གིས་ཀུན་ནས་བསླངས། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༡༩༽གསུམ་པ་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་དགག་པ་བརྗོད་པ་དེ་མི་འཐད་པར་ཟླ་བས་བཤད་པ་ལའང་ས་བཅད་དྲུག་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་རང་ལུགས་ཚད་གྲུབ་ཀྱི་རང་རྒྱུད་མི་སྨྲ་བས་དཔེ་རྟགས་མ་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་མེད་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༠༤ མདུན་ཕྲེང་༥ པར། ལེགས་ལྡན་ འབྱེད་ཀྱིས་བཀོད་པའི་སྐྱོན་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་

ཉེར་གཉིས་

474

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཟླ་བ་གྲགས་པ་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་མཐོང་ངོ་ཞེས་པ་ནས། རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་ནས་རྣམ་པར་འཇོག་རྒྱུར་རྙེད་པའི་ཆོས་ནི་འགའ་ཡང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན།
༡༢༠༽གཉིས་པ་བཟློག་དོན་རང་རྒྱུད་འཕེན་པའི་ཐལ་བ་མ་བཀོད་པས་ཁས་བླངས་མི་འགལ་བ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༠༥ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། དབུ་མ་པ་ཡིན་ན་ནི་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་རིགས་པ་ཡང་
མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་པ་ནས། ཡ་རབས་མཐོན་པོའི་གྲལ་དུ་འདུག་ནས་མ་རབས་དམའ་བའི་བགྱི་བས་ཤ་ཐང་དུ་བྲེལ་བ་ཅི་ཞིག་ཡིན། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༢༡༽གསུམ་པ་རང་ལུགས་ཚད་གྲུབ་ཀྱི་གཏན་
ཚིགས་སོགས་མ་བརྗོད་པས་རྒོལ་ངོར་བརྗོད་པའི་དམ་བཅའ་དང་གཏན་ཚིགས་ལ་ཉེས་པ་སེལ་མི་དགོས་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༠༦ རྒྱབ་ཕྲེང་༣ པར། གང་གི་ཚེ་རང་ལུགས་ཚད་གྲུབ་མི་འཇོག་པ་དེ་ལྟར་སྨྲ་བའི་དབུ་མ་པས་ཞེས་པ་ནས། ཁོ་བོ་ཐལ་བ་པ་ལ་ནི་ལན་འདེབས་ཀྱི་གཉེར་ཆུང་ངོ་ཞེས་བྲིས་སྣང་ངོ་།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༢༢༽བཞི་པ་རང་འདོད་མེད་ཀྱང་གཞན་སུན་འབྱིན་གྱི་ཆེད་དུ་གཏན་ཚིགས་དཔེ་སོགས་ཡོད་པར་བསྟན་པའི་ནང་དུ་དོན་ཚན་དྲུག་བསྟན་ཡོད་པ་ལས། དོན་ཚན་དང་པོ་ཐལ་འགྱུར་པས་རང་ལུགས་ཚད་གྲུབ་ཀྱི་རྟགས་དཔེ་མ་བརྗོད་པས་གཞན་གྱི་དམ་བཅའི་སྐྱོན་མ་བསལ་བའི་ཉེས་

475

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

པ་མེད་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༠༧ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། ཅི་སྟེ་ཡང་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྟར་ན་རང་ལུགས་ཚད་གྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་ལྷུང་བའི་ཕྱོགས་དང་ཞེས་པ་ནས། དེས་ན་གྲངས་ཅན་
སུན་འབྱིན་པའི་སྐབས་འདིར་རང་ལུགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པས་གནོད་པ་བརྗོད་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་མེད་དོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༢༣༽དོན་ཚན་གཉིས་པ་གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་
དང་དཔེ་སོགས་བརྗོད་པས་གཞན་གྱི་དམ་བཅའི་ཉེས་པ་སེལ་ཚུལ་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་གསུངས་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༠༨ རྒྱབ་ཕྲེང་༤ པར། ཡང་གྲངས་ཅན་ལ་གྲངས་ཅན་རང་ལུགས་ཀྱི་
གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་བ་བརྗོད་པས་ཞེས་པ་ནས། གཞན་གྲངས་ཅན་གྱིས་སྨྲས་པའི་ཉེས་པ་མ་བསལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༢༤༽དོན་ཚན་གསུམ་པ་རང་ལུགས་ཚད་གྲུབ་ཀྱི་རྟགས་དཔེ་མ་བརྗོད་ཀྱང་གཞན་གྱིས་སྨྲས་པའི་དམ་བཅའི་ཉེས་པ་ཇི་ལྟར་བསལ་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༡༠ རྒྱབ་ཕྲེང་༡ པོར། ཇི་ལྟར་ཉེས་པ་བསལ་ཅེ་ན་ཞེས་པ་ནས། སྐྱེས་བུ་དཔེར་བྱས་པས་རྟགས་མ་ངེས་པ་མེད་སྙམ་ནས་བརྗོད་པའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༢༥༽དོན་ཚན་བཞི་པ་འབྲས་བུ་མངོན་པར་གསལ་ཟིན་ལ་སྐྱེ་བ་བཀག་པས་རྒྱུ་མངོན་པར་མི་གསལ་བ་ལ་སྐྱེ་བ་མི་ཁེགས་སྙམ་པའི་དོགས་པ་སྤང་བ་ནི།

ཉེར་གསུམ་

476

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ལྡེབ་མ་༡༡༡ རྒྱབ་ཕྲེང་༡ པོར། གལ་ཏེ་ཡང་འདི་སྙམ་དུ་སྐྱེ་བ་བཀག་པས་འབྲས་བུ་མངོན་པར་གསལ་བའི་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ཞེས་པ་ནས། གཉིས་པ་ལྟར་ན་རང་གསལ་གྱི་དམ་བཅའ་བུད་ཅེས་བྲིས་སྣང་ངོ་།།ཞེས་པའི་
བར་གྱིས་བསྟན། ༡༢༦༽དོན་ཚན་ལྔ་པ་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་སྒྲུབ་ངག་དང་ཐལ་འགྱུར་སྟོན་པའི་ངག་རྣམས་ཚིག་ཉུང་ལ་དོན་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༡༢ མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། ཡང་སློབ་དཔོན་
སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་འགལ་བརྗོད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་རྣལ་མ་དང་ཞེས་པ་ནས། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་སུན་འབྱིན་པའི་ཆེད་དུ་ངག་སོགས་མ་བསྟན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྲིད་དོ།།ཞེས་པའི་
བར་གྱིས་བསྟན། ༡༢༧༽དོན་ཚན་དྲུག་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡིད་བཟང་རྩེ་བའི་གསུང་ལས་བྱུང་བའི་དོགས་པ་དང་ལན་འདེབས་དེ་ཟོང་ཟད་པའི་ལན་འདེབས་ཡིན་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༡༢ མདུན་ཕྲེང་༥ པར། སྐབས་འདིར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡིད་བཟང་རྩེ་བའི་གསུང་གིས་ཞེས་པ་ནས། ཟོང་ཟད་པའི་ལན་འདེབས་འདི་མི་བྱེད་ཀ་མེད་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གཞན་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་པའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༢༨༽ལྔ་པ་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཟློག་དོན་གཞན་གྲངས་ཅན་སོགས་དང་འབྲེལ་བར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༡༢ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། ཐལ་བར་འགྱུར་བ་བཟློག་པའི་དོན་དང་ཡང་ཕ་རོལ་གྲངས་ཅན་ཉིད་

477

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

འབྲེལ་བ་ཡིན་གྱི་ཞེས་པ་ནས། བཟློག་པའི་དོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༢༩༽དྲུག་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཞབས་ཀྱིས་ཀྱང་གཞན་སུན་འབྱིན་པ་ན་ཐལ་འགྱུར་གྱི་སྒོ་ནས་
ཚར་གཅོད་པ་ཤས་ཆེ་བར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༡༣ མདུན་ཕྲེང་༣ པར། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་ཐལ་བ་ཙམ་གྱིས་གཞན་ཕྱོགས་སེལ་བ་དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱང་མཛད་དེ་ཞེས་པ་ནས། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་
བའི་ངག་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༣༠༽ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡིད་བཟང་རྩེ་བས་ཐལ་རང་གི་ཁྱད་པར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དངོས་སུ་བཀོད་མ་བཀོད་ལས་བཞག་པ་མི་འཐད་
པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༡༤ མདུན་ཕྲེང་༣ པར། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡིད་བཟང་རྩེ་བའི་གསུང་གིས་ཞེས་པ་ནས། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ལྷ་དར་མི་དར་ཁྱི་དར་ལ་སོང་འདུག་གོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༣༡༽ ཟི་ལུང་པན་ཆེན་ཤཱཀྱ་མཆོག་ལྡན་གྱི་དགོངས་པ་ལ་དཔྱད་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཕྱོགས་སྔ་བརྗོད་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༡༤ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། འདིར་ཟི་ལུང་ཤཱཀྱ་པ་ཆེན་པོ་ན་རེ་ཞེས་པ་ནས། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཞལ་གྱིས་མི་ བཞེས་ཞེས་པ་ཞིག་ཀྱང་ཁས་ལེན་པར་སྣང་ངོ་།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༣༢༽དེ་དགག་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་རང་

ཉེར་བཞི་

478

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ཚུལ་གྱི་ཞིབ་ཆ་ཟི་ལུང་པས་ཁར་འབྱིན་མ་ནུས་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༡༤ རྒྱབ་ཕྲེང་༦ པར། དེ་ལྟར་སྨྲ་བ་དེ་ལ་དཔྱད་ན། ཕྱོགས་རེ་མཐོང་བ་ལ་མངོན་
པར་ཕྱོགས་པའི་ཚེ་ཞེས་པ་ནས། ཞིབ་ཆ་ཁར་འབྱིན་མ་ནུས་པས་ནོངས་སོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༣༣༽ཐལ་འགྱུར་པས་སྤྱོད་པས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་གསོག་ལ་འཇུག་ཚེ་མེད་པ་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་
མཐའ་སེལ་ཚུལ་རང་སྡེ་དངོས་སྨྲ་བ་དང་མཐུན་པར་བཞེད་པའི་ངེས་པ་མེད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༡༥ མདུན་ཕྲེང་༣ པར། ཐལ་འགྱུར་བས་སྤྱོད་པས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་གསོག་ལ་འཇུག་པ་ན་ཞེས་པ་
ནས། དབང་རྟུལ་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཤེས་བྱའི་འཇུག་པ་ཕྲ་མོ་མ་མཐོང་བར་ཟད་དོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༣༤༽ཐལ་འགྱུར་བས་ལྟ་བས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གསོག་ལ་འཇུག་ཚེ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་གཞན་གྲགས་ཙམ་དུ་མི་བཞེད་ན་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༡༥ རྒྱབ་ཕྲེང་༡ པོར། ཁྱད་པར་ཐལ་འགྱུར་བས་ཡེ་ཤེས་ཚོགས་གསོག་ལ་འཇུག་པ་ན་ཞེས་པ་ནས། རང་རྒྱུད་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པ་མི་རིགས་སོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༣༥༽རང་ལུགས་ལ་ཚོགས་གཉིས་གང་བསགས་ཀྱང་རང་ལུགས་ཚད་གྲུབ་ཀྱི་རང་རྒྱུད་གཏན་ཚིགས་མི་བཞེད་ཀྱང་གཞན་གྲགས་ཙམ་དུ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་

479

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

ཚིགས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༡༥ རྒྱབ་ཕྲེང་༣ པར། དེ་ལྟར་ན་ཁོ་བོ་ཅག་ནི་ཐལ་འགྱུར་བས་ཞེས་པ་ནས། ཆར་པས་བངས་པ་ན་འཁྲུ་བར་ཁས་ལེན་ཅེས་སྨྲ་བ་དང་ཁྱད་ཅི་
ཡོད། ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༣༦༽གཉིས་པ་ལེགས་ལྡན་རང་ཉིད་ལ་ཁས་བླངས་འགལ་བའི་ཉེས་པ་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ལ་ས་བཅད་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་ལེགས་ལྡན་གྱི་ལུགས་བརྗོད་པ་ནི།
ལྡེབ་མ་༡༡༥ རྒྱབ་ཕྲེང་༦ པར། གཞན་ཡང་ལེགས་ལྡན་ འབྱེད་རྟོག་གེ་པ་འདིས་བདག་ཉིད་རྟོག་གེའི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་ཙམ་ཞིག་གཞན་ལ་བསྟན་པར་འདོད་པས་ཞེས་པ་ནས། སྒྲུབ་བྱེད་ཐ་སྙད་
དུའང་རང་བདེན་པའམ་རང་རྒྱུད་དེ་ལྟར་སྦྱོར་བར་བྱེད་དོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༣༧༽གཉིས་པ་དེ་ལ་ཉེས་པ་དུ་མ་བརྗོད་པ་ལ་དོན་ཚན་བཞི་བསྟན་ཡོད། དོན་ཚན་དང་པོ་དོན་དམ་པའི་ཁྱད་པར་སྦྱར་བ་འདི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་ན་ཉེས་པ་གསུམ་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ལ་གསུམ་ལས། ཉེས་པ་དང་པོ་དབུ་མ་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུའང་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་མི་བླངས་པས་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་བ་མི་རིགས་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༡༦ མདུན་ཕྲེང་༦ པར། གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་བླངས་པ་ཞེས་པ་ནས། དེས་ན་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་སྒྲ་སྦྱོར་བ་འབྲེལ་བ་མེད་དོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་

ཉེར་ལྔ་

480

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བསྟན། ༡༣༨༽ཉེས་པ་གཉིས་པ་གཞན་གཞུང་ལ་ལྟོས་ཏེ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་བ་མི་རིགས་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༡༦ རྒྱབ་ཕྲེང་༦ པར། གཞན་གྲངས་ཅན་གྱིས་དོན་དམ་པར་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་པའི་
ལུགས་དེ་ལ་བལྟོས་ཏེ་ཞེས་པ་ནས། དོན་དམ་པའི་ཁྱད་པར་བརྗོད་པ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༣༩༽ཉེས་པ་གསུམ་པ་འཇིག་རྟེན་རང་ག་བས་ཀྱང་བདག་སྐྱེ་མི་འདོད་པས་དོན་
དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་བ་མི་རིགས་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༡༧ མདུན་ཕྲེང་༣ པར། འཇིག་རྟེན་རང་ག་བས་བློ་ངོར་བདག་སྐྱེ་འདོད་པས་ཞེས་པ་ནས། དོན་དམ་པར་ཞེས་ཁྱད་པར་དོན་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་སོ།།ཞེས་པའི་
བར་གྱིས་བསྟན། ༡༤༠༽དོན་ཚན་གཉིས་པ་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་དོན་དམ་པར་ཞེས་སྦྱོར་བ་མི་རིགས་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་མདོར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༡༧ མདུན་ཕྲེང་༦ པར། ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་དོན་དམ་པར་ཞེས་སྦྱོར་ན་ཡང་མི་འཐད་དོ་ཞེས་པ་ནས། བསྒྲུབ་བྱའི་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་མདོར་བསྟན་ནས། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༤༡༽གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༡༨ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། དེ་རྒྱས་པར་བཤད་ན། འདི་ལྟར་གལ་ཏེ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ལས་གྱུར་པའི་སྒྲ་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་ན་ཞེས་པ་ནས། དཔལ་ལྡན་ཟླ་གྲགས་ཀྱི་དབུ་མའི་བསྟན་པ་འཁྲུལ་བྲལ་འདི་ལ་མྱུར་བར་

481

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

མྱུར་བར་ཞུགས་ཤིག།ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༤༢༽དོན་ཚན་གསུམ་པ་ཀུན་རྫོབ་ཚད་གྲུབ་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བླང་དོར་མི་འགལ་བར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༢༠ མདུན་ཕྲེང་༤ པར། འོ་ན་ཀུན་
རྫོབ་ཏུ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་དོན་བྱེད་ནུས་ཀྱི་དངོས་པོར་གྲུབ་མི་སྲིད་ན་ཞེས་པ་ནས། སྲོག་ལ་རྒོལ་བའི་གཡང་ས་ལྟར་རྒྱང་རིང་དུ་འདོར་བར་རིགས་སོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༤༣༽དོན་ཚན་བཞི་པ་
དངོས་སྨྲ་བ་ནང་ཕན་ཚུན་རྩོད་དུས་ཀྱི་དཔེ་དང་། དབུ་མ་པ་དང་དངོས་སྨྲ་བ་རྩོད་དུས་ཀྱི་དཔེ་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༢༠ རྒྱབ་ཕྲེང་༥ པར། དངོས་སྨྲ་བ་ནང་
དུ་སྒྲའི་དངོས་པོ་སྤྱི་མཐུན་དཔེར་བཟུང་བ་ཞེས་པ་ནས། འདི་ནི་སུ་ཞིག་གི་མཐུ་ལས་ཡིན་ཅེས་ཆེས་ཡ་ང་བར་གྱུར་ཏོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༤༤༽གསུམ་པ་ཟླ་བས་ལེགས་ལྡན་ལ་ཉེས་པ་བརྗོད་པ་དེ་དག་ལེགས་ལྡན་རང་གི་ཁས་བླངས་དང་སྦྱར་བ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༢༡ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། གསུམ་པ་ཉེས་བརྗོད་དེ་ལེགས་ལྡན་རང་གི་ཁས་བླངས་དང་སྦྱར་བ་ནི། འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ་ཞེས་པ་ནས། ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས་དེ་སྐད་དུ་མ་སྨྲས་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༤༥༽རྩ་བའི་ས་བཅད་གསུམ་པ་ཟླ་བ་རང་ཉིད་ལ་འགལ་བའི་ཉེས་པ་མེད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༢༤ མདུན་ཕྲེང་༢ པར།

ཉེར་དྲུག་

482

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

གལ་ཏེ་གཞན་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དག་ལ་ཞེས་པ་ནས། ཚད་མའི་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པར་བྱེད་དོ།། ཤིན་ཏུ་སྤྲོས་པས་ཆོག་གོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༤༦༽བདག་
སྐྱེ་འགོག་པའི་སྐབས་སུ། བོད་ཁ་ཅིག་གིས་ཐལ་རང་གཉིས་ཀས་གཅིག་འགོག་པ་ན་ཐ་དད་ངེས་པར་བསྒྲུབ་དགོས་ཟེར་བ་དང་། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་སྒྲུབ་པ་དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་དགག་
པ་དོན་དམ་པར་ཡོད་ཟེར་བ་ལ་དཔྱད་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༢༨ རྒྱབ་ཕྲེང་༥ པར། བོད་ཁ་ཅིག་ཐལ་རང་གཉིས་ཀས་ཀྱང་གཅིག་འགོག་པ་ན་ཐ་དད་ངེས་པར་བསྒྲུབ་དགོས་ཟེར་བ་དང་ཞེས་པ་ནས། དེ་ལྟའི་དགག་པ་
དེ་དོན་དམ་པར་བདེན་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༤༧༽གཞན་སྐྱེ་དགག་པའི་ཕྱོགས་སྔ་མ་བརྗོད་པའི་སྐབས་སུ། ཙོང་ཁ་པས་ཞིག་པ་དངོས་པོར་འདོད་པ་དང་། མདོ་སྡེ་པས་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་ཞིག་པ་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་གཉིས་ཁས་ལེན་ཚུལ་མི་འདྲ་བར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༣༠ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། འོ་ན་ཙོང་ཁ་པས། ཞིག་པ་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་དེ་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་པ་ནས། སྔོན་གྱི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་དུ་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་ངོ་།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༤༨༽སློབ་དཔོན་ཕྱྭ་པས་ཟླ་བ་གྲགས་པས་དངོས་སྨྲ་བ་ལ་མེ་ལྕེ་ལས་ཀྱང་མུན་པ་འཐུག་པོ་འབྱུང་བར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་བརྗོད་

483

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

གནང་བ་དེ་དངོས་སྐྱོན་དུ་མ་སོང་ཟེར་བ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༣༢ མདུན་ཕྲེང་༥ པར། འདིར་སློབ་དཔོན་ཕྱྭ་པ་ན་རེ། དངོས་སྨྲ་བས་རྒྱུས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་ན་ཞེས་པ་ནས། རྟོག་གེ་པ་རང་གི་སྐལ་
བ་དམན་པའི་སྐྱོན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༤༩༽བོད་གང་དག་དབུ་མ་པས་ཡུལ་རང་ངོ་ནས་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་གཞན་སྐྱེ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་ཀྱི་གཞན་སྐྱེ་མི་འགོག་པར་འདོད་
པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༣༢ རྒྱབ་ཕྲེང་༥ པར། དབུ་མར་སྨྲ་བའི་སྐབས་འདིར་གཞན་སྐྱེ་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་དགག་པར་བྱ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་པ་ལ་ཞེས་པ་ནས། ལུགས་བཟང་ལས་བཟློག་པར་སྨྲ་བའི་དབུ་མ་ཐལ་
འགྱུར་བ་གང་ན་ཡོད་ཀྱང་ངོ་མཚར་མི་ཆེའམ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༥༠༽དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་རང་སྡེ་དངོས་སྨྲ་བ་དང་མཐུན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་སོ་ཟེར་བ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༣༣ རྒྱབ་ཕྲེང་༡ པོར། རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རང་སྡེ་ལ་སོགས་པ་དང་ཞེས་པ་ནས། དེ་ཙམ་གྱིས་དགོས་དོན་འགྲུབ་པས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོག་པ་དེ་ལས་གཞན་བཙལ་ཅི་དགོས། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༥༡༽བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་འཕྲོས་དོན་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་དོན་ཚན་བཅུ་དགུ་བསྟན་ཡོད་པ་ལས། དོན་ཚན་དང་པོ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་

ཉེར་བདུན་

484

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཐལ་འགྱུར་པའི་ཁྱད་ཆོས་རྣམ་པ་བཅུ་གསུངས་ནས། ཡུལ་རང་ངོས་ནས་སྡོད་ལུགས་ཀྱིས་བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་ན་བྱང་ཆུབ་གསུམ་གྱི་ཐར་པ་གང་ཡང་མེད་པར་གསུངས་
ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༣༨ མདུན་ཕྲེང་༦ པར། གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་འདིར་དུས་ཕྱིས་དབུ་མར་སྨྲ་བ་ཐལ་རང་གི་ལུགས་ཞེས་པ་ནས། ལྟ་ངན་འདི་མ་ལོག་གི་བར་བྱང་ཆུབ་གསུམ་གྱི་ཐར་པ་གང་ཡང་མེད་དོ།།ཞེས་པའི་
བར་གྱིས་བསྟན། ༡༥༢༽དོན་ཚན་གཉིས་པ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་ཆོས་ཚུལ་འབྱམས་ཀླས་སུ་འཕེལ་བས་ཐལ་འགྱུར་སྔ་རབས་པའི་ལུགས་འཁྲུལ་མེད་དུ་འཛིན་པ་ཉུང་ཤས་ལས་མ་བྱུང་བའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི།
ལྡེབ་མ་༡༣༩ རྒྱབ་ཕྲེང་༣ པར། ཞེས་ཆོས་ཚུལ་འདི་འབྱམས་ཀླས་སུ་འཕེལ་ནས་ཞེས་པ་ནས། ཉིན་མོའི་སྐར་མ་ལྟར་ཉུང་ཤས་ལས་མ་བྱུང་བར་སྣང་ངོ་།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༥༣༽དོན་ཚན་གསུམ་པ་རང་གི་ལུགས་ལ་ཐལ་འགྱུར་སྔ་རབས་པའི་དགོངས་པ་ལྟར་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟར་བཞག་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༣༩ རྒྱབ་ཕྲེང་༦ པར། དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་བ་གསར་པ་བཀའ་གདམས་གསར་མ་བར་གྲགས་པའི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ལུགས་དེ་མི་བཟང་བ་མ་ཡིན་མོད་ཅེས་པ་ནས། མྱ་ངན་འདས་པར་རློམ་སེམས་ཏེ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༥༤༽དོན་ཚན་བཞི་པ་ཀུན་མཁྱེན་

485

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

དོལ་བུ་པས་བདེན་གཉིས་དོན་ལ་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༤༡ མདུན་ཕྲེང་༣ པར། ཚུལ་འདི་དང་མི་མཐུན་པར་དོལ་བུ་པ་ཆེན་པོ་ན་རེ་ཞེས་པ་ནས། སློབ་དཔོན་དེ་དག་དབུ་
མའི་སྐྱེས་བུ་ཚད་ལྡན་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༥༥༽དོན་ཚན་ལྔ་པ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་བཞེད་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༤༣ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། ཤར་
ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་སོགས་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་བཞེད་པ་ཞེས་པ་ནས། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་རིགས་པས་དཔྱད་ནས་སྨྲས་པའི་ཕྱིར་སྔར་གྱི་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་ལས་མ་འདས་སོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན།
༡༥༦༽དོན་ཚན་དྲུག་པ་ཁ་ཅིག་བདེན་གཉིས་དོན་ལ་ཡོད་ཀྱང་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༤༣ རྒྱབ་ཕྲེང་༣ པར། ཁ་ཅིག་བདེན་པ་གཉིས་ཀ་དོན་ལ་ཡོད་པར་བྱས་ནས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པར་སྨྲ་བ་དང་ཞེས་པ་ནས། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུའང་རྟོག་པར་ག་ལ་བྱེད་ཅེས་ཤེས་པར་བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༥༧༽དོན་ཚན་བདུན་པ་ཙོང་ཁ་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ན་རྒྱུ་འབྲས་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་སྐྱོན་ཡོད་ཟེར་བ་དང་། ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན་མེད་པ་ཡིན་དགོས། མེད་པ་མ་ཡིན་ན་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་

ཉེར་བརྒྱད་

486

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

དགོས་ཟེར་བ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༤༤ རྒྱབ་ཕྲེང་༡ པོར། འདིར་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པའི་གསུང་གིས་ཞེས་པ་ནས། ཚིག་ཏུ་དབུ་མར་སྨྲས་ཀྱང་དོན་ལ་དངོས་པོར་སྨྲ་བར་སོང་བ་ཡིན་ནོ།།
ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༥༨༽དོན་ཚན་བརྒྱད་པ་ཟི་ལུང་པས་བར་དུ་བདག་ཟློག་གི་སྐབས་སུ་དོན་གྱི་ཡོད་པ་བཀག་ན་མེད་པར་ཁས་ལེན་དགོས། ཐ་མ་ལྟ་ཞིག་ཀུན་ཟློག་གི་སྐབས་སུ་དོན་གྱི་ཡོད་པ་
བཀག་ནས་མེད་པར་མི་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ཕྱི་མ་འདི་ནི་ཐལ་འགྱུར་པའི་རང་ལུགས་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་སུ་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༤༥ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། འདིར་ཟི་ལུང་ཤཱཀྱ་པ་ཆེན་པོ་ན་རེ། རྩོད་
ཟློག་གི་ལུང་དེ་དབུ་མ་པས་ཞེས་པ་ནས། བྱིས་པ་དག་བྱེ་མའི་ཁང་བུ་ལ་གསེར་ལས་གྲུབ་པའི་ཀ་གདུང་སོགས་ཀྱིས་བརྒྱན་པའི་འབད་པ་བྱེད་པ་ལྟར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༥༩༽དོན་ཚན་དགུ་པ་ཁ་ཅིག་གིས་བདེན་གཉིས་ལྡོག་པ་དེ་ཉིད་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་ཅིང་། ངོ་བོ་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་ཟེར་བ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༤༦ མདུན་ཕྲེང་༤ པར། ཁ་ཅིག་བདེན་པ་གཉིས་ལྡོག་པ་དེ་ཉིད་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་ཅིང་ཞེས་པ་ནས། བདེན་གཉིས་དོན་ལ་ཐ་དད་པར་མ་སོང་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༦༠༽དོན་ཚན་བཅུ་པ་ཁ་ཅིག་གིས་བདེན་པ་གཉིས་པོ་ཐ་མི་དད་ཀྱི་གཅིག་ཀྱང་མ་ཡིན་ལ། རྫས་གཞན་ཡང་

487

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

མ་ཡིན་ཟེར་བ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༤༦ མདུན་ཕྲེང་༦ པར། ཡང་ཁ་ཅིག། ཐ་མི་དད་ཀྱི་གཅིག་མ་ཡིན་ཀྱང་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་ཟེར་བའང་ཞེས་པ་ནས། འཁོར་གསུམ་ཁས་བླངས་སོ།།ཞེས་པའི་
བར་གྱིས་བསྟན། ༡༦༡༽དོན་ཚན་བཅུ་གཅིག་པ་ཇོ་ནང་པ་ཁ་ཅིག་གིས་བདེན་གཉིས་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་ཡིན་ཟེར་བ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༤༦ རྒྱབ་ཕྲེང་༡ པོར། ཇོ་ནང་པ་ཁ་ཅིག་དེ་གཉིས་གཅིག་པ་
བཀག་པའི་ཐ་དད་ཡིན་ཟེར་བ་ནི་ཞེས་པ་ནས། ངོ་བོ་ཐ་དད་དང་ཡུལ་ཐ་དད་ན་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༦༢༽དོན་ཚན་བཅུ་གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ་བདེན་པ་གཉིས་པོ་གཅིག་
དང་ཐ་དད་གང་ཡང་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༤༦ རྒྱབ་ཕྲེང་༦ པར། དེ་ལྟར་ན་བདེན་པ་གཉིས་པོ་དེ་གཅིག་གམ་ཐ་དད་ཅེ་ན་ཞེས་པ་ནས། དུས་གསུམ་འགྱུར་མེད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཡིན།། ཅེས་སོགས་མཐའ་ཡས་པ་འབྱུང་ལ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༦༣༽དོན་ཚན་བཅུ་གསུམ་པ་ཁ་ཅིག་གིས་བཀའ་བརྒྱུད་གོང་མས་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་པར་བཀག་པ་བདེན་མོད་ཀྱང་། ཚིག་ཟིན་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་པས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ཡིན་པ་མ་བཀག་སྙམ་པའི་དོགས་པ་སྤོང་བ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༤༨ རྒྱབ་ཕྲེང་༤ པར། དེ་ལ་ཁ་ཅིག་འདི་ལྟར་དོགས་ཏེ། དྲངས་མ་ཐག་པའི་ལུང་དེ་དག་གིས་ཞེས་པ་ནས།

ཉེར་དགུ་

488

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཅིར་སྣང་ཐར་ལམ་གྲོགས་སུ་ཆེ།། ཞེས་འབྱུང་ངོ་།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༦༤༽དོན་ཚན་བཅུ་བཞི་པ་ཁ་ཅིག་གིས་བཀའ་བརྒྱུད་གོང་མའི་ལུང་དོན་དེ་དག་སེམས་ཙམ་གྱི་ལྟ་བ་ཡིན་གྱི། དབུ་མའི་ལྟ་
བ་མ་ཡིན་སྙམ་པའི་དོགས་པ་སྤོང་བ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༥༡ མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། ཁ་ཅིག་དྲངས་མ་ཐག་པའི་ལུང་དེར་སེམས་ཉིད་འཕོ་འགྱུར་མེད་པ་སོགས་ཞེས་པ་ནས། མཚན་མ་མཐའ་དག་ལས་འདས་ཏེ་མི་གནས་
པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༦༥༽དོན་ཚན་བཅོ་ལྔ་པ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བཞི་པོས་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་གཞི་འཇོག་ཚུལ་ལ་མི་མཐུན་ཡང་མཚན་ཉིད་དང་མཚོན་
བྱའི་མིང་གདགས་པ་ཙམ་ལ་མི་མཐུན་པ་མེད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༥༡ མདུན་ཕྲེང་༦ པར། གང་དག་བྱེ་སྨྲ་ནས་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་བར་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོ་དང་གཞུང་ལུགས་སོ་སོའི་ཞེས་པ་ནས། འདི་ནི་བདག་གི་ཆུང་མར་འདོད།། ཅེས་འབྱུང་ངོ་།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༦༦༽དོན་ཚན་བཅུ་དྲུག་པ་ཐལ་འགྱུར་རང་ལུགས་ལ་བདེན་གཉིས་བཏགས་བཞག་ཙམ་ལས་མཚན་མཚོན་གྱི་རྣམ་གཞག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༥༢ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། འོ་ན་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་རང་ལུགས་ཀྱི་བདེན་གཉིས་ལ་མཚན་མཚོན་གྱི་རྣམ་གཞག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཅེས་པ་ནས། རྫོགས་

489

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

པའི་སངས་རྒྱས་ཆེན་པོ་མཉན་པ་རས་ཆེན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་བཀའ་སྩལ་ཏོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༦༧༽དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་པ་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་བདེན་པ་གཉིས་པོ་བལྟོས་
བཞག་ཙམ་ཡིན་པས་མཚན་ཉིད་དེ་ལྡན་གྱི་དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་དོན་ལ་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༥༢ རྒྱབ་ཕྲེང་༣ པར། འོ་ན་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་རིགས་པས་གནོད་པ་མེད་ཅིང་
དཔྱད་བཟོད་པ་དང་ཞེས་པ་ནས། གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་འདིར་ཕྱིས་བྱུང་བའི་ལོག་བརྟགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་རྩིང་པོས་རྟོགས་པ་ལྟ་ག་ལ་ཞིག།ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༦༨༽དོན་ཚན་བཅོ་བརྒྱད་པ་ཕྱྭ་པས་སྟོང་
ཉིད་མེད་དགག་དཔྱད་བཟོད་དུ་བཞེས་པ་དང་། གཙང་ནག་པས་དོན་དམ་བདེན་པ་གདུལ་བྱའི་ངོར་གཏན་བརྗོད་མི་ནུས་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༥༣ རྒྱབ་ཕྲེང་༦ པར། གངས་ཅན་གྱི་སྨྲ་བའི་ཁྱུ་མཆོག་ཕྱྭ་པ་དང་གཙང་ནག་པ་ལྟ་བུ་ལའང་ཞེས་པ་ནས། གཞན་གྲགས་ཙམ་དུ་དབུ་མ་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༦༩༽དོན་ཚན་བཅུ་དགུ་པ་འདིར་དོན་དམ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བཤད་པ་དང་། གཞུང་གཞན་དུ་དོན་དམ་བློའི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་བཤད་པ་གཉིས་མི་འགལ་བའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༥༤ མདུན་ཕྲེང་༦ པར། འདིར་དོན་དམ་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་པར་

སུམ་ཅུ་

490

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཞེས་པ་ནས། ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་མ་མཐོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༧༠༽བོད་གང་དག་གིས་ཐལ་རང་གི་ཁྱད་པར་རང་ལུགས་ལ་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་ལོག་གི་
ཁྱད་པར་འདོད་མི་འདོད་ཀྱིས་འཇོག་ཟེར་བ་སོགས་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༥༥ རྒྱབ་ཕྲེང་༡ པོར། འདིར་བོད་གང་དག་ཐལ་རང་གི་ཁྱད་པར་ལ་རང་ལུགས་སུ་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཞེས་པ་ནས། སྣང་ཙམ་མ་བརྟགས་པར་
གཉིས་ཀ་ཡོད་ལ། དཔྱད་ན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༧༡༽ཕྱི་ནང་གི་མུ་སྟེགས་བྱེད་དག་གིས་བཏགས་པའི་རྟོག་བཏགས་དང་། དབང་ཤེས་འཁྲུལ་པ་ལ་སྣང་བའི་
ཆོས་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མིན་པས་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༥༧ མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། མུ་སྟེགས་ཅན་གྱིས་བརྟགས་པ་དེ་དག་དོན་ལ་མེད་ཀྱང་ཞེས་པ་ནས། ལུང་འདིར་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་དང་བསྟུན་ནས་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༧༢༽འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་ལ་བདེན་འཛིན་ཡིན་ན་ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༥༨ མདུན་ཕྲེང་༤ པར། སྐབས་འདིའི་འཇུག་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་གི་ཟིན་སོ་བཙན་པར་བྱས་ན་ཞེས་པ་ནས། རྟབ་རྟབ་པོར་རིངས་པོ་རིངས་པོས་ཁ་ཚོན་གཅོད་པའང་ཆེས་སྔས་

491

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

པར་འགྱུར་གྱི་དོགས་སོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༧༣༽ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་སོ་སྐྱེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་སྣང་ཡང་འཕགས་ཆུང་འོག་མ་གསུམ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་པོ་བ་ཞིག་ལས་
མི་སྣང་ཞིང་། སངས་རྒྱས་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་པོ་བ་གཉིས་ཀ་མི་སྣང་བར་བཞེད་པའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༥༨ མདུན་ཕྲེང་༦ པར། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་
རྒྱས་དང་ཞེས་པ་ནས། ཀུན་རྫོབ་ལ་བདེན་འཛིན་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་བརྫུན་པར་འཛིན་པ་ཡོད་ལ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༧༤༽ ཟི་ལུང་པས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་བདེན་འཛིན་ཕྲ་མོ་ཡོད་ཟེར་བ་དགག་པ་
ནི། ལྡེབ་མ་༡༥༩ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། དེ་ནི་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་པར་ཞལ་གསལ་གྱི་ལུང་འདི་ལྟ་བུ་ལ་ཞེས་པ་ནས། ཉིད་ཅག་དབང་བཙན་པར་འགྱུར་བས་ཁྱེད་ཀྱི་ལུགས་འདི་ནི་ཅིར་ཡང་མི་རུང་བའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༧༥༽བདེན་འཛིན་ལ་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ནོངས་མེད་ཡིན་པས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལ་གོ་ཤཱཀ་གཉིས་ཀྱིས་སྐྱོན་བརྗོད་པ་དེ་མི་རིགས་པའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༥༩ མདུན་ཕྲེང་༦ པར། དེས་ན་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པ་དག་གིས་ཞེས་པ་ནས། ཁྭ་ཏས་མི་གཙང་བཟོས་པའི་མཆུ་ས་གཙང་དག་ལ་འབད་དེ་འཕྱི་བར་བྱེད་པ་ལས་གཞན་དུ་ཅིར་འགྱུར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན།

སོ་གཅིག་

492

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

༡༧༦༽བདེན་འཛིན་ཉོན་སྒྲིབ་དང་། བདེན་འཛིན་གྱི་བག་ཆགས་དང་ཕུང་པོ་བདེན་མེད་སྒྱུ་མ་ལྟར་ཞེན་པའི་བློ་རྣམས་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་འཇོག་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༥༩ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་རྐྱེན་
ལ་བལྟོས་པའི་དངོས་ཆོས་དེ་ཞེས་པ་ནས། ཡུལ་བརྫུན་པ་སྣང་བའི་ཕྱིར་རྨི་ལམ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༧༧༽བདེན་ཞེན་མེད་ན་འཁྲུལ་པ་མིན་པས་མ་ཁྱབ་པར་བསྟན་པ་
ནི། ལྡེབ་མ་༡༦༠ མདུན་ཕྲེང་༤ པར། ཅི་སྟེ་སྣང་ཡང་བདེན་ཞེན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནས། བསྟན་པ་འདི་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༧༨༽སངས་རྒྱས་ལ་ཀུན་རྫོབ་མི་སྣང་ཡང་ཇི་སྙེད་
མཁྱེན་པ་དང་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བ་སོགས་མི་འགལ་བའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༦༠ རྒྱབ་ཕྲེང་༣ པར། དེས་ན་སངས་རྒྱས་ལ་ཀུན་རྫོབ་མི་སྣང་ཡང་ཞེས་པ་ནས། གཟུ་བོར་གནས་པའི་ལེགས་བཤད་དུ་མཐོང་ངོ་།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༧༩༽གོ་ར མས་པས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ན་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ། ཐ་སྙད་བདེན་པ་ཡིན་ན་ཡོད་པས་ཁྱབ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ན་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ན་ཡོད་པས་ཁྱབ་ཟེར་བ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༦༠ རྒྱབ་ཕྲེང་༥ པར། རྟ་ནག་གོ་བོས་བྱས་པའི་འཇུག་པའི་ཡི་གེར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ན་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་ཅིང་ཞེས་པ་ནས། རྫ་བུམ་གྱི་དུམ་བུ་ཐོ་རེ་ལོང་ངེ་ཡོང་ཉེན་ཆེའོ།།ཞེས་པའི་

493

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

བར་གྱིས་བསྟན། ༡༨༠༽ས་པཎ་གྱིས་དབུ་ཚད་ཁྱད་པར་སྟོན་པའི་གཞུང་དེ་གོ་ར མས་པས་ཐལ་རང་གི་ཁྱད་པར་སྟོན་པའི་གཞུང་དུ་བཀྲལ་བ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༦༡ རྒྱབ་ཕྲེང་༡
པོར། ཡང་རྟ་ནག་གོ་ཆེན་པས། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ནི་སླུ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནས། ས་སྐྱ་པའི་ལུགས་སུ་སྨྲས་ཏེ་ངལ་བ་ཆེན་པོ་བྱེད་པ་ནི་ཚེ་བསོད་ནམས་ལ་གཟན་ཆེས་
ཆེ་བ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༨༡༽སངས་རྒྱས་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྣང་བ་གཏན་ནས་མི་འཆར་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཅི་ཡང་མི་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གཟིགས་པར་བསྟན་པ་ནི།
ལྡེབ་མ་༡༦༢ རྒྱབ་ཕྲེང་༣ པར། དེའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་མ་རིག་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསླད་པ་གཏན་ལོག་པས་ཞེས་པ་ནས། དཔྲལ་བར་མིག་དང་། དྲན་པ་སོ་ན་གནས་པ་ཞིག་ཇི་ལྟར་ཡོད། ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༨༢༽གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་ཚད་མ་ཡིན་ན་ནི།། ཞེས་པའི་དོན་རི་བོ་དགེ་ལྡན་པས་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་བདེན་སྣང་ཚད་མས་གྲུབ་པར་མཐོང་བའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཚད་མ་ལ་སྦྱར་བ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༦༣ རྒྱབ་ཕྲེང་༥ པར། རྟགས་ཁྱབ་འགོད་ཚུལ་ལ་རི་བོ་དགེ་ལྡན་པ་དག་ཅེས་པ་ནས། གང་གིས་མི་འདོད་རྒྱུ་ཅི་ཞིག། ཅེས་འབྱུང་ངོ་།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༨༣༽མིག་དང་རྣ་བ་སྣ་ཡང་ཚད་མ་

སོ་གཉིས་

494

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

མིན།། ཞེས་པའི་ལུང་དོན་ཁ་ཅིག་གིས་དབང་པོ་ཁོ་ན་ཚད་མ་མིན་པའི་དོན་དུ་བཀྲལ་བ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༦༥ མདུན་ཕྲེང་༥ པར། ཁ་ཅིག་ལུང་འདིས་འཇིག་རྟེན་པའི་དབང་པོ་ཚད་མ་མ་ཡིན་
པར་བསྟན་གྱི་ཞེས་པ་ནས། རྒྱུ་ཁེགས་ན་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་དགོངས་སོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༨༤༽ཤར་ཙོང་ཁ་པ་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པས་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་ཐ་སྙད་དུ་
ཡོད་པས་ཡོད་པའི་གོ་ཆོད། རྟེན་འབྲེལ་མཐའ་བྲལ་མིན། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྲོས་བཅས་ཡིན། སྤྲོས་བྲལ་མིན། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་ཉིད་མིན་གསུངས་པ་སོགས་ཐུན་མིན་གྱི་བཞེད་པ་རྣམས་ཕྱོགས་
གཅིག་ཏུ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༦༥ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། ངག་དོན། ཤར་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པ་དང་ཞེས་པ་ནས། ཆོས་ཚུལ་འདི་ནི་ཆེས་བསགས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པས་རྟོགས་པར་མི་ནུས་སོ་ཞེས་འདོན་པར་བྱེད་དོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༨༥༽རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པའི་ཐུན་མིན་གྱི་བཞེད་པ་དེ་དག་ལ་མི་འདོད་པའི་ཐལ་བ་རིམ་བཞིན་དུ་འཕངས་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༦༦ རྒྱབ་ཕྲེང་༣ པར། འདོན་པ་འདི་ནི་ཐར་འདོད་དག་ལ་འཆི་ལྟས་ཀྱི་སྒྲ་ལྟར་བས་པས་ཞེས་པ་ནས། རྒྱུ་མཚན་རང་གི་འདོད་པ་ཉིད་རྟགས་སུ་སྦྱར་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༨༦༽ཁྱད་པར་དུ་ཐ་སྙད་ཚད་མས་

495

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

གྲུབ་ན་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་འཁྲུལ་པར་འགྱུར་ཚུལ་གསལ་བར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༦༧ རྒྱབ་ཕྲེང་༡ པོར། ཁྱད་པར་ཁྱེད་རང་ལུགས་ཀྱི་ཞིབ་ཆའི་དབང་དུ་བྱས་ནའང་ཞེས་པ་
ནས། བདེན་པ་གཉིས་ཀའི་དེ་ཉིད་ལ་བློའི་འཇུག་པ་མ་རིག་པའི་ལིང་ཏོག་གིས་ཁེབས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༨༧༽ཙོང་ཁ་པ་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པའི་ལུགས་
དེ་དག་ལ་དགག་པ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༦༩ མདུན་ཕྲེང་༤ པར། མདོར་ན་རིགས་པས་མ་དཔྱད་པ་དང་། འཁྲུལ་ངོར་ཡོད་པས་ཡོད་པའི་གོ་ཆོད་ཅིང་ཞེས་པ་ནས། ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་
སུའི་ལུགས་ལའང་མི་འབྱུང་བས་དེ་ལྟར་འདོད་པ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༨༨༽ཤར་ཙོང་ཁ་པས་བུམ་པ་བུམ་པས་མི་སྟོང་ལ། བུམ་པ་བདེན་པས་སྟོང་པ་བུམ་པ་རང་སྟོང་པའི་དོན་ཡིན་གསུངས་པ་ལ་མཐའ་དཔྱད་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༧༢ རྒྱབ་ཕྲེང་༤ པར། འདིར་ཤར་ཙོང་ཁ་པའི་དབུ་མའི་སྲོལ་ཆེན་པོར། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཚུལ་ལ་ཞེས་པ་ནས། རྡུལ་ཕྲན་སོ་སོ་བ་བུམ་པར་མི་རིགས་ཏེ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་རགས་པར་གཏན་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༨༩༽དབྱིག་གཉེན་ལ་སོགས་ཁ་ཅིག་གིས་གཞན་དབང་རང་གི་ངོ་བོ་མི་སྟོང་ལ་གཟུང་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་

སོ་གསུམ་

496

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཀྱིས་སྟོང་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༧༤ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། དབྱིག་གཉེན་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ་ཞེས་པ་ནས། མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་འབྱུང་བའི་སྐབས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རེ་བ་འབྲས་བུ་མེད་
པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༩༠༽ ཟི་ལུང་པཎ་ཆེན་གྱིས་ཐལ་འགྱུར་པས་བར་དུ་བདག་ཟློག་གི་སྐབས་སུ་དོན་དམ་བདེན་གཅིག་མར་སྒྲུབ་ཅིང་། ཐ་མར་ལྟ་ཞིག་ཀུན་ཟློག་གི་སྐབས་
སུ་མི་འཇོག་གསུངས་པ་ལ་མཐའ་དཔྱད་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༧༦ མདུན་ཕྲེང་༤ པར། འདིར་ཟི་ལུང་པཎ་ཆེན་ན་རེ། དོན་དམ་བདེན་གཅིག་མར་བསྒྲུབ་པ་ཞེས་པ་ནས། དེ་ཡང་ཕ་ལས་ཐ་དད་པའི་མ་གཞན་གྱི་མངལ་
ནས་ཀྱང་བསྐྱེད་དེ་སྐྱེས་སོ་ཞེས་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་དོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༩༡༽དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ཁ་ཅིག་གིས་དོན་དམ་པའི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་སོགས་མི་འགོག་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༧༨ མདུན་ཕྲེང་༥ པར། ཡང་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ཁ་ཅིག། འཁྲུལ་སྣང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་འདི་ཞེས་པ་ནས། མཚན་མར་ཞེན་པ་དེ་ལས་ཐ་ཆད་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༩༢༽བློ་བརྟན་སོགས་སེམས་ཙམ་པ་ཁ་ཅིག་གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་དེ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་བཀག་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་བཀག་པ་

497

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

མིན་པར་འདོད་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༧༨ རྒྱབ་ཕྲེང་༡ པོར། ཡང་བློ་བརྟན་སོགས་ཁ་ཅིག། བདག་ལས་མ་ཡིན་ཞེས་པ་ནས། གཞན་དབང་དེ་ལ་དགོངས་ནས་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་སེམས་པའི་རྣམ་རིག་པ་
ཁ་ཅིག་དང་། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༩༣༽དབུ་མ་པ་ཁ་ཅིག་གིས་བརྟག་པ་འགོག་གི་སྣང་བ་དགག་བྱ་མིན་པར་འདོད་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༧༨ རྒྱབ་ཕྲེང་༤ པར། དབུ་མ་པ་ཁ་ཅིག་བརྟག་པ་འགོག་གི་སྣང་བ་དགག་
མི་ནུས་ཤིང་ཞེས་པ་ནས། གཞན་གྱིས་བརྟགས་གང་དེ་འགོག་གོ།། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ་ཞེ་ན། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༩༤༽གཞན་དབང་དང་སྣང་བ་དགག་བྱ་མིན་པར་འདོད་པ་དེ་གཉིས་དགག་པ་ནི།
ལྡེབ་མ་༡༧༩ མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། དེ་ལྟར་འདོད་པ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པས་བརྟག་མི་བཟོད་ལ་ཞེས་པ་ནས། སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་ལེགས་པར་གསུངས་པ་ལ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༩༥༽རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་རིགས་པའི་དགག་བྱ་མིན་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༧༩ མདུན་ཕྲེང་༦ པར། དཔལ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས། དབུ་མའི་གསུང་རབས་རབ་འབྱམས་ཀྱི་རིགས་པའི་དགག་བྱ་ནི་ཞེས་པ་ནས། དེ་ཡིས་གང་བཀག་དེ་ཡིས་བཞེད་ཅེས་ཅི།། ཞེས་སྨྲས་སོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༩༦༽ཙོང་ཁ་པ་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པས་ཀུན་རྫོབ་ཡོད་པའི་རང་བཞིན་དང་། དོན་དམ་མེད་པའི་རང་བཞིན་དུ་

སོ་བཞི་

498

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་པས་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་ལྷུང་བར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༨༠ རྒྱབ་ཕྲེང་༦ པར། དེས་ན་འདི་ལས་གཞན་དུ་དཔལ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པ་ལ་ཞེས་པ་ནས། དེ་ལྟར་མཛད་
མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༩༧༽རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པས་བདེན་གཉིས་རང་གི་ངོ་བོ་དང་རང་བཞིན་སྟོང་པར་མི་འགྲུབ་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༨༡
རྒྱབ་ཕྲེང་༡ པོར། ཁྱད་པར་ཙོང་ཁ་པ་བཞེད་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་བདེན་གྲུབ་དེ་ཞེས་པ་ནས། གཞན་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ནི་གང་དུའང་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༩༨༽དབུ་
མ་པས་རང་ལུགས་ལ་བདེན་པ་གཉིས་པོ་ཡོད་མེད་གང་དུ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༨༢ མདུན་ཕྲེང་༥ པར། མདོར་ན་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཆོས་གང་ཡང་དབུ་མ་པས་རང་ལུགས་ལ་འཇོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་པ་ནས། རྟག་དང་མི་རྟག་འགྱུར་ཕྱིར་རོ།། ཞེས་སོགས་འབྱུང་ལ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༡༩༩༽རང་ལུགས་ལ་ཡོད་མེད་གང་རུང་ཁས་བླངས་ན་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་ལྷུང་བའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༨༢ རྒྱབ་ཕྲེང་༣ པར། དེས་ན་རང་ལུགས་ལ་དངོས་པོ་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ཁས་བླངས་པས་ཞེས་པ་ནས། འཇིག་རྟེན་ན་སྐྱེ་འགག་སྣ་ཚོགས་པར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའོ།། ཞེས་བསྟན་ཏོ།།

499

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༠༠༽ཕྱི་རོལ་པས་བདག་རྟག་པ་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༨༤ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། ཕྱི་རོལ་པ་ལས་འབྲས་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་གང་ཟག་གི་
བདག་རྟག་པར་ཡོད་པ་དེ་ཞེས་པ་ནས། ཐར་པ་མི་འཐད་པ་སོགས་སྐྱོན་མཐའ་ཡས་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༠༡༽རང་སྡེ་གནས་མ་བུ་པ་དང་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་འགའ་ཞིག་དང་མང་
བཀུར་བ་རྣམས་ཀྱིས་བརྗོད་མེད་ཀྱི་བདག་དང་། མི་རྟག་པའི་རྒྱུན་དང་། ཕུང་པོ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་གང་ཟག་སོགས་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༨༤ རྒྱབ་ཕྲེང་༡ པོར། ཆོས་འདི་
པ་རྣམས་ནི་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཉེས་པར་ཐལ་བས་ཞེས་པ་ནས། སྔ་མ་དང་འདི་གཉིས་ཀྱིས་གང་ཟག་རྫས་གྲུབ་ཁས་ལེན་པ་ནི་མི་འཐད་དོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༠༢༽བདག་ཁས་ལེན་པའི་རང་སྡེ་རྣམས་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཡིན་མིན་ལ་དཔྱད་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༨༥ མདུན་ཕྲེང་༣ པར། འོ་ན་བདག་ཁས་ལེན་པའི་རང་སྡེ་དེ་དག་གི་བསྟན་པ་དེ་ཞེས་པ་ནས། སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ཡང་དག་པར་མི་རུང་བ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཁ་ཅིག་ཟེར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༠༣༽རང་སྡེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས་ཆུད་མི་ཟ་བའི་རྫས་དང་ཐོབ་པ་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༨༦

སོ་ལྔ་

500

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། ཉན་ཐོས་ཁ་ཅིག་ལས་བྱས་པའི་དུས་དེ་ཉིད་དུ་ཆུད་མི་ཟ་བ་ཞེས་བྱ་བ་བུ་ལོན་གྱི་ཡི་གེ་དང་འདྲ་བ་སྐྱེ་ལ་ཞེས་པ་ནས། སྤང་བྱ་དང་གཉེན་པོ་སོགས་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་རྣམས་ལྷན་
ཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༠༤༽མདོ་སྡེ་པས་བག་ཆགས་དང་ས་བོན་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་འདོད་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༨༦ རྒྱབ་ཕྲེང་༡ པོར། མདོ་སྡེ་པ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་དགེ་མི་
དགེ་ཞེས་པ་ནས། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཇོག་ཟེར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༠༥༽སེམས་ཙམ་པས་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་འདོད་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༨༦ རྒྱབ་ཕྲེང་༡ པོར། དེ་ལ་
ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་ན་རེ་ཞེས་པ་ནས། འདི་ནི་བག་ཆགས་མཚན་ཉིད་དོ།། ཞེས་ཟེར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༠༦༽རང་གཞན་གྱི་སྡེ་པ་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དངོས་པོ་རྫས་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་རྣམས་མི་རིགས་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༨༧ མདུན་ཕྲེང་༥ པར། འདི་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཡོད་པ་ལ་ཞེས་པ་ནས། རང་ངོས་མ་གྲུབ་པ་ལ་གྲུབ་པར་འབད་ནས་རྩོད་པའི་ཕྱིར་དོན་མེད་པ་ཁོ་ནའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༠༧༽དབུ་མ་པ་རང་གི་ལུགས་ལ་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་ཀྱང་ལྟོས་བཞག་གི་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གཞན་གྲགས་སུ་འཇོག་

501

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༨༨ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། དེས་ན་ལས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཞིག་པ་དང་མ་ཞིག་པའི་འགག་པ་དང་ཞེས་པ་ནས། སྐལ་ལྡན་དག་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་གནས་སུ་ཟུངས་ཤིག།ཅེས་པའི་བར་གྱིས་
བསྟན། ༢༠༨༽རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་ཞིག་པ་དངོས་པོ་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༨༩ མདུན་ཕྲེང་༤ པར། འདིར་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པ་ན་རེ་
ཞེས་པ་ནས། དེའི་རིང་ལུགས་གཞན་དུ་འདྲེན་པར་མི་མཛད་འཚལ་ལོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༠༩༽དབུ་མ་པས་བརྟགས་ན་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་མ་གྲུབ་ཀྱང་མ་བརྟགས་གཞན་ངོར་ལས་འབྲས་ཀྱི་
འབྲེལ་པ་ཤིན་ཏུ་འཐད་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༩༠ མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། མདོར་ན་དབུ་མ་པ་ལ་གཞན་དག་གིས་ཐ་སྙད་དུ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་རྟེན་ཇི་ལྟར་འཇོག་ཅེས་དྲིས་པ་ན་ཞེས་པ་ནས། སྐབས་དོན་དང་སྦྱར་བར་བྱའོ་ཞེས་འབྱུང་བའང་ལེགས་པར་བཤད་པ་བླ་ན་མེད་པའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༡༠༽སློབ་དཔོན་ཟླ་བས་འཇུག་འགྲེལ་དུ་ཞིག་པ་དངོས་པོ་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་མ་གསུངས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༩༠ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། དེ་ལས་ཁྱེད་ལྟར་ཐ་སྙད་དུ་རྒྱུ་ལས་ཞིག་པའི་དངོས་པོས་འབྲས་བུ་དངོས་པོ་བསྐྱེད་པར་ཞེས་པ་ནས། སྨོན་ལམ་ཡང་དག་པར་འདེབས་ན་ལེགས་སྤྱད་དམ་པར་འགྱུར་རོ།།

སོ་དྲུག་

502

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༡༡༽དབུ་མ་པས་དཔྱད་ནས་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་མི་འཇོག་ཀྱང་། མ་དཔྱད་འཇིག་རྟེན་གྲགས་པ་ཙམ་དུ་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཇོག་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༩༡
མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། མདོར་ན་ལས་དགེ་མི་དགེའི་རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་དང་ཞེས་པ་ནས། འདི་ནི་ཆོས་ཚུལ་འདིའི་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་རིང་ལུགས་བླ་ན་མེད་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༡༢༽རྗེ་ཙོང་ཁ་
པས་ཞིག་པ་དངོས་པོར་འདོད་པ་དགག་པའི་སྐབས་སུ། དང་པོ་ ཙོང་ཁ་པས་ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་རིགས་པ་ལྔ་བརྗོད་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༩༡ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། ཙོང་ཁ་པ་ན་རེ། ཞིག་པ་དངོས་པོ་
ཡིན་ཏེ་ཞེས་པ་ནས། ཕྱིས་ཡོད་པས་རྒྱུ་བཅས་སུ་གྲུབ་བོ།། ཞེས་དང་། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༡༣༽གཉིས་པ་ཙོང་ཁ་པས་ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་ལུང་བཞི་བཀོད་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༩༢ མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། ས་བཅུ་པ་ལས་སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་གྱིས་རྒ་ཤི་ཞེས་ཤི་བ་ནི་གང་ཤི་བའི་ཞེས་པ་ནས། སྣུམ་ལྟ་བུའི་རྒྱུ་ཟད་པ་ནི་མར་མེ་ལྟ་བུའི་འབྲས་བུ་ཟད་པའི་རྒྱུར་གསུངས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༡༤༽གསུམ་པ་ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ལྔ་པོ་རིམ་བཞིན་དུ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༩༢ མདུན་ཕྲེང་༥ པར། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ལྟག་ཆོད་དང་ལུང་ཐམས་ཅད་འབྲེལ་

503

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

མེད་ཅེས་པ་ནས། ཞིག་བྱ་འདས་པ་དེ་ཞིག་ཟིན་པས་སླར་ཞིག་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༡༥༽བཞི་པ་ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་རྣམས་སྐབས་དོན་དང་
མ་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༩༤ མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་དྲངས་པ་དེ་ཡང་མ་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་ནི་ཞེས་པ་ནས། རྒྱལ་བའི་དགོངས་དོན་ལ་གཟུ་ལུམ་དང་རས་ཆོད་བྱེད་པ་ནི་ཆེས་ཡ་ང་
བའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༡༦༽ལྔ་པ་སྤྱིར་དངོས་པོ་འཇིག་ཞིག་འཇིག་རྟེན་དང་དངོས་སྨྲ་བའི་བསྟན་བཅོས་མཁན་པོ་དག་གིས་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟར་བྱེད་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༩༥ རྒྱབ་ཕྲེང་༤ པར། དངོས་པོ་
འཇིག་ཞིག་ལ་འཇིག་རྟེན་པ་དག་ནི་རྒྱུན་གྱི་འགྱུར་བ་རགས་པར་མངོན་པ་ཙམ་ལས་ཞེས་པ་ནས། དངོས་མེད་རྫས་གྲུབ་མི་འཐད་དོ་ཞེས་དབུ་མའི་གསུང་རབས་ལས་ཀྱང་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་ངོ་།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༡༧༽དྲུག་པ་རིགས་པ་དང་འགལ་བས་ཐ་སྙད་དུའང་ཞིག་པ་དངོས་པོར་གཏན་མི་རིགས་པའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༩༧ རྒྱབ་ཕྲེང་༤ པར། ཞིག་པ་དངོས་པོ་བ་མ་ཞིག་པའི་དངོས་པོ་ཕྱི་མའི་རྒྱུ་ཡིན་ན་ཞེས་པ་ནས། དཔེར་ན་སྒྲའི་དངོས་པོ་ཞིག་ནས་མེད་པ་ལ་ཀ་ཁ་སོགས་དབྱངས་གསལ་གྱི་དངོས་པོ་ཡོད་པར་མི་བརྟན་པ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༡༨༽གཉིས་པ་ལུང་དང་འགལ་བས་ཐ་སྙད་

སོ་བདུན་

504

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

དུའང་ཞིག་པ་དངོས་པོར་གཏན་མི་རིགས་པའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༩༩ རྒྱབ་ཕྲེང་༤ པར། འགགས་པའམ་ཞིག་པ་དངོས་པོར་མི་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་པ་ནས། མུ་སྟེགས་པ་ཁ་ཅིག། མི་རྟག་པའི་འཇིག་དངོས་ཞིག་པ་ན་རྟག་
དངོས་སུ་འགྱུར་རོ།། ཞེས་རྒྱ་ཆེར་དགག་པར་མཛད་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༡༩༽རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལ་དངོས་པོར་སྨྲ་བའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་ཞིག་པ་དངོས་པོར་ཁས་བླང་དུ་མི་རུང་བར་བསྟན་པ་
ནི། ལྡེབ་མ་༢༠༡ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། རྟོག་པ་ངན་པ་འདི་ལྟ་བུའི་རྗེས་སུ་ཞེས་པ་ནས། དོན་རང་གི་སྡེ་པ་དངོས་པོར་སྨྲ་བའི་འདོད་པ་ལྟ་བུ་ལས་གཞན་དུ་མི་སྣང་ངོ་།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༢༠༽ཞིག་པ་དངོས་པོ་
ཡིན་པ་ཟླ་གྲགས་ཀྱིས་ནན་ཏན་དུ་བཀག་ཡོད་པས་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཁྱད་ཆོས་སུ་འདོད་མི་རིགས་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༠༡ རྒྱབ་ཕྲེང་༣ པར། ཁྱད་པར་ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་ཟླ་གྲགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་སམ་ཞེས་པ་ནས། སྒོ་དུ་མ་ནས་བྱེད་པ་ཅི་ལྟར་ཡིན་བསམ་དགོས་པར་སྣང་ངོ་།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༢༡༽ཐལ་རང་གི་ཁྱད་པར་བཀའ་བརྒྱུད་དྭགས་སྐོར་པའི་རྣམ་བཤད་འཁྲུལ་བྲལ་མདོར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༠༥ མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། དེས་ན་སྤྲོས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡོད་མེད་སོགས་རྣམ་པར་འཇོག་པ་ནི་ཞེས་པ་ནས། བཀའ་བརྒྱུད་དྭགས་སྐོར་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་འཁྲུལ་པ་དང་བྲལ་བའོ།།ཞེས་པའི་བར་

505

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

གྱིས་བསྟན། ༢༢༢༽གང་ལ་གང་མེད་པ་དེ་ནི་དེས་སྟོང་པར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མཐོང་ལ། གང་ཞིག་འདིར་ལྷག་མར་ལུས་པར་གྱུར་པ་དེ་འདི་ན་བདེན་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་ལུང་
དོན་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་དང་། བོད་ཁ་ཅིག་གིས་བཀྲལ་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༠༦ མདུན་ཕྲེང་༤ པར། དེས་ན་ལུང་ལས། གང་ལ་གང་མེད་པ་དེ་ནི་དེས་སྟོང་པར་ཡང་དག་པར་ཞེས་པ་ནས། དངོས་སྨྲ་བ་དང་དབུ་མ་པ་
གང་གིའང་གྲུབ་མཐའ་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༢༣༽རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་རྨི་ལམ་ན་སྣང་བའི་ཡུལ་གླང་པོ་ཆེ་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༠༧ རྒྱབ་ཕྲེང་༡ པོར།
འདིར་ཤར་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དཔོན་སློབ་དག་ཅེས་པ་ནས། ལྔ་བརྒྱ་ཐ་མའི་དུས་དང་ཉེ་བ་ན་ཆེས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་གྱུར་ཏོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༢༤༽ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་རྨི་ལམ་ན་གཟུགས་མེད་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་གཏོགས་པའི་གཟུགས་ཡོད་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༠༨ རྒྱབ་ཕྲེང་༤ པར། སེམས་ཙམ་པ་འགོག་སྐབས་འདིར་ལེགས་ལྡན་ འབྱེད་ཡུལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ནི་ཞེས་པ་ནས།དབུ་མའི་རིང་ལུགས་ལས་ཉམས་ཞེས་སྐྱོན་བརྗོད་པར་མཛད་པ་ལ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༢༥༽ཙོང་ཁ་པས་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་རང་གི་ཡུལ་ལ་བསླུ་མེད་དུ་འདོད་པ་དགག་

སོ་བརྒྱད་

506

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༠༩ མདུན་ཕྲེང་༥ པར། ཤར་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་རང་ལུགས་ལ་ཞེས་པ་ནས། ཟླ་གྲགས་ཀྱི་བཞེད་པ་དེའང་འཁྲུལ་པ་དང་སྐྱོན་ཅན་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན།
༢༢༦༽སྔར་བྱོན་དབུ་མ་པས་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་དམིགས་གསུངས་པའི་ལུང་དོན་བོད་ཕྱི་མ་དག་གིས་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་དོན་བྱེད་ནུས་སུ་གྲུབ་པར་བཤད་པ་ལ་དགག་པ་བརྗོད་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༡༠
རྒྱབ་ཕྲེང་༣ པར། སེམས་འགྲེལ་ལས། རྨི་ལམ་སད་པའི་གནས་སྐབས་དག།ཅེས་པ་ནས། དངོས་པོ་དོན་བྱེད་པར་འཛིན་པ་ནི་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཉིད་དུ་ངེས་སོ་ཞེས་འཆད་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན།
༢༢༧༽བོད་སྔ་རབས་པའི་དབུ་མའི་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་ནག་ཧ་ཤང་གི་ལྟ་བ་ལྟར་ནོར་བར་སྨྲ་བའི་ཤར་ཙོང་ཁ་པའི་རྗེས་སུ་ཕྱོགས་ཞེན་གྱིས་འཇུག་མི་རིགས་པར་གདམས་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༡༡ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་པ་ནས། ཕྱོགས་གཅིག་པར་ཁ་ཚོན་བཅད་ན་ཕྱོགས་ལྷུང་གི་ལྟ་བར་འགྲོ་ཉེན་ཆེ་བར་གདའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༢༨༽རང་ལུགས་ལ་སད་མ་སད་ཀྱི་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་བརྫུན་མཉམ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༡༡ རྒྱབ་ཕྲེང་༥ པར། དེས་ན་གཞུང་འདིས་ཀྱང་རྨི་ལམ་དུ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་ཞེས་པ་ནས། དེས་ན་ཡུལ་མེད་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་མི་

507

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

རིགས་སོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༢༩༽རང་ལུགས་ལ་རིགས་དྲུག་སོ་སོར་སྣང་ཚུལ་ཐ་དད་པའི་སྣང་གཞིའི་དངོས་པོ་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པ་མེད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༡༨ རྒྱབ་ཕྲེང་༣ པར།
མདོར་ན་ཆུ་འབབ་ཀྱི་ཀླུང་ལ་རྣག་བློ་སྐྱེ་ཞེས་སྨོས་པའང་ཞེས་པ་ནས། རིག་སྔགས་ཀྱི་མཐུ་ནུས་སོགས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་གནས་སུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༣༠༽རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་
རིགས་དྲུག་སོ་སོའི་ལས་སྣང་སོ་སོའི་ངོར་བདེན་པའི་དོན་ཅན་ཚད་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༡༩ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། དེ་ལྟར་མིན་པར་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལ་
གདམས་པ་ལྟར་ཞེས་པ་ནས། དེས་ན་འགྲོ་དྲུག་གི་ལས་སྣང་བདེན་པའི་ཚད་གྲུབ་མི་རིགས་པ་དགོངས་གཅིག་ལེའུ་དྲུག་པར་ཡང་དག་བརྗོད་ཟིན་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༣༡༽ཀུན་མཁྱེན་གོ་རམས་པས་རིགས་དྲུག་གང་རུང་གཅིག་གི་ཐ་སྙད་གཞིར་བཞག་པའི་ཚེ་གཞི་དེར་འགྲོ་བ་གཞན་གྱི་མཐོང་ཚུལ་རྣམས་ཐ་སྙད་དུའང་མི་བདེན་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༢༠ རྒྱབ་ཕྲེང་༥ པར། གཞུང་གི་སྐབས་དོན་འདིར། རྟ་ནག་གོ་ཆེན་པས་ཞེས་པ་ནས། ཇོ་བོ་མཚན་ཉིད་པར་གྲགས་པ་ལ་དུས་ཕྱིས་ཁྱད་ཆོས་སུ་སྣང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ལེགས་པར་དགོངས་ཤིག།ཅེས་པའི་

སོ་དགུ་

508

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བར་གྱིས་བསྟན། ༢༣༢༽སྔོན་རབས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་གཞན་དབང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་སོགས་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་འགའ་ཞིག་བཤད་པ་དེ་དབུ་སེམས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་དང་མི་མཐུན་པར་
བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༢༤ རྒྱབ་ཕྲེང་༣ པར། འདིར་སྔོན་རབས་པ་མཛངས་ཤིང་གཟུ་བོའི་ཡི་གེར་ཞེས་པ་ནས། ཡོངས་གྲུབ་རྫས་སུ་མེད་པར་སྨྲ་བ་ནི་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའ་གཏན་མིན་ནོ་ཞེས་ལེགས་པར་
འཆད་ལ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༣༣༽ཤཱཀྱ་མཆོག་ལྡན་གྱིས་སེམས་ཙམ་པས་གཞན་དབང་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༢༥ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། འདིར་ཟི་ལུང་མཆོག་ལྡན་པ་ན་རེ།
རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པས་གཞན་དབང་བདེན་མེད་དུ་ཞེས་པ་ནས། སྨྲ་བར་བྱེད་པ་དེ་ནི་སྔོན་ནས་གྲགས་ཟིན་པས་མི་འགོག་གོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༣༤༽ཐལ་འགྱུར་པས་ཀུན་གཞི་དང་རང་རིག་དང་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཐ་སྙད་དུའང་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༢༩ མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། གོ་ཤཱཀ་སོགས་བོད་ཀྱི་འཇུག་འགྲེལ་བྱེད་པ་མང་པོས་སློབ་དཔོན་ཟླ་གྲགས་ཀྱི་བཞེད་པར་ཞེས་པ་ནས། རྒྱུད་ཐ་དད་ཀྱི་ཤེས་པ་དག་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གཞན་དུ་ཁས་བླངས་ཀྱང་དབུ་མ་པས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཡང་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༣༥༽སེམས་ཙམ་པས་གཞན་དབང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་

509

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

ཡུལ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དང་། དབུ་མ་པས་གཞན་དབང་ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་བཤད་པ་གཉིས་མི་འགལ་བའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༣༡ རྒྱབ་ཕྲེང་༡ པོར། གཞན་དབང་འཕགས་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པར་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་ཞེས་པ་ནས། གཞན་དབང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་བྱང་གཉིས་ཀའི་རྒྱུར་གསུངས་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༣༦༽བོད་སྔ་
རབས་པ་དང་ཕྱི་རབས་པ་གཉིས་ལ་ཐལ་འགྱུར་པའི་རང་ལུགས་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་མི་བཞེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་ཚུལ་མདོར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༣༤
མདུན་ཕྲེང་༤ པར། འདིས་དངོས་སྨྲ་བའི་དོན་དམ་བདེན་གྲུབ་འཇོག་པ་ལྟར་ཞེས་པ་ནས། སྲིད་ཞི་ལ་མ་ཆགས་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་དག་མྱུར་བར་མྱུར་བར་གཤེགས་ཤིག།ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༣༧༽ཁ་ཅིག་གིས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་རིགས་པའི་དགག་བྱ་མིན་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༣༥ རྒྱབ་ཕྲེང་༦ པར། དེ་ལ་ཁ་ཅིག་འདི་ལྟར་དོགས་ཏེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པས་ཞེས་པ་ནས། བྱར་མེད་མིན་པའི་བྱེད་པ་མེད།། ཅེས་གསུངས་སོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༣༨༽སྣང་ཙམ་རིགས་པའི་དགག་བྱ་མིན་ན་སྐྱོན་གཉིས་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༣༧ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། དེ་ལས་གཞན་དུ་སྣང་ཙམ་རིགས་པས་དགག་

བཞི་བཅུ་

510

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

མི་དགོས་པ་དང་ཞེས་པ་ནས། རིགས་པ་དང་ལམ་གྱི་དགག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ན་འགོག་བྱེད་གཞན་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༣༩༽ཐལ་འགྱུར་པས་མ་དཔྱད་གཞན་ངོར་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་
བའི་ཐ་སྙད་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ལྡེབ་མ་༢༣༧ མདུན་ཕྲེང་༤ པར། འོ་ན་འཇིག་རྟེན་དང་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐ་སྙད་ནོར་བར་མཚུངས་པ་ཞེས་པ་ནས། དབུ་མ་པ་རང་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་
པའི་རིགས་པ་བརྗོད་པར་སོང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༤༠༽ཐལ་འགྱུར་པས་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་ཐ་སྙད་དགོས་པའི་དབང་གིས་གཞན་ངོར་བརྗོད་པའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༣༧ རྒྱབ་ཕྲེང་༣
པར། ཡང་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་དེ་དག་གི་རྟོག་བཏགས་དེ་ཞེས་པ་ནས། རྣམ་རིག་མ་ཡིན་པའི་བསྟན་མེད་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཟུགས་སུ་འདོད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༤༡༽བོད་གང་དག་བདེ་སྙིང་འདུས་མ་བྱས་དང་། ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་ཀྱི་བདག་དང་། ཞིག་པ་དངོས་པོར་འདོད་པ་སོགས་ལ་མུ་སྟེགས་པའི་སྒྲ་བཤད་འཇུག་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༣༩ རྒྱབ་ཕྲེང་༡ པོར། མུ་སྟེགས་ཞེས་པའི་སྒྲ་ཙམ་ནི། དངོས་པོ་ལ་བྱེད་པོ་སོགས་ཞེས་པ་ནས། ཆོས་ཀྱི་ཁུད་པ་ཡིན་ཤེས་གྱིས།། ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལས་ཤེས་སོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༤༢༽ཙོང་ཁ་པས་ཤི་བ་དང་ཞིག་པས་དངོས་པོ་སྐྱེ་

511

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

བའི་རྒྱུ་བྱེད་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༤༠ རྒྱབ་ཕྲེང་༦ པར། འདིར་འཆི་བ་འཇིག་རྟེན་ན་མ་དཔྱད་པར་གྲགས་པ་ལྟར་གྱི་ཞེས་པ་ནས། འདས་པ་དང་འགགས་པས་དངོས་པོའི་རྒྱུན་བསྐྱེད་
པར་གསུངས་པ་འདི་ལྟ་བུ་ལའང་ཁྱེད་ཅག་བསྙོན་འདེབས་པར་ནུས་སམ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༤༣༽ཇོ་བོ་བཀའ་གདམས་པས་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་མེད་པར་གསུངས་
པ་ལ་ལྕང་ར་དགེ་ལེགས་པས་ལོག་པར་རྟོག་ཚུལ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༤༡ མདུན་ཕྲེང་༦ པར། དེ་ལྟར་བཤད་པའི་གྲུབ་དོན་སླར་ཡང་མ་རིག་པ་འགགས་པས་འདུ་བྱེད་འགག་གོ་ཞེས་པ་ནས། དེ་དག་གི་ལྟ་གྲུབ་
མཐར་ཐུག་གི་དགོངས་དོན་རྣམས་ལ་རྣམ་དཔྱོད་ཟབ་མོས་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་དེ་སྨྲ་བར་གྱིས་ཤིག།ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༤༤༽ལང་གཤེགས་ལས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་རྟག་བདག་བདེན་གྲུབ་ཏུ་བསྟན་པའི་དགོངས་གཞི། དགོས་པ། དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་གསུམ་པོ་དབུ་སེམས་སོ་སོའི་བཞེད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༤༤ རྒྱབ་ཕྲེང་༣ པར། དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་རྟག་རྫས་བདེན་པ་བར་སྟོན་པ་ནི་ཞེས་པ་ནས། གཞན་སྟོང་དང་རང་རིག་བསྟན་པའི་ལུང་ཐམས་ཅད་ལང་གཤེགས་ཀྱི་ལུང་གིས་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་ཏོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༤༥༽རང་ལུགས་ལ་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་

ཞེ་གཅིག་

512

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

དངོས་བསྟན་གྱི་མདོ་དོན་ལ་རིགས་པས་གནོད་པ་ཡོད་མེད་ཀྱིས་འཇོག་དགོས་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༤༦ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། དྲང་ངེས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདི་ལྟར་ཡིན་པར་འཕགས་པ་ཏིང་རྒྱལ་ལས་ཞེས་པ་ནས།
དངོས་འཛིན་ལ་རིགས་པས་མི་གནོད་ཅིང་བསྟན་པའི་མོད་ལ་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་ཐར་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༤༦༽སེམས་ཙམ་པས་འཁོར་ལོ་བར་པ་དྲང་དོན་དང་།
འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༤༧ རྒྱབ་ཕྲེང་༡ པོར། འོ་ན་འཕགས་པ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྟོན་པའི་ཞེས་པ་ནས། སྟོན་པ་
ཀུན་མཁྱེན་མིན་པར་རང་གི་མཐའ་མ་ཆོད་པར་གཞན་ལ་སྟོན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༤༧༽ ཟི་ལུང་པ་སོགས་ཁ་ཅིག་གིས་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བཞི་ཀའི་རང་ལུགས་རྣམས་སོ་སོ་ནས་དབུ་མའི་གྲུབ་མཐའ་ཡང་དག་པ་ཡིན་གསུངས་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༤༨ མདུན་ཕྲེང་༤ པར། གནད་འདི་མ་རྟོགས་པར་དེང་སང་ཟི་ལུང་པ་སོགས་ཞེས་པ་ནས། བརླག་འགྱུར་ཆོས་ལ་ཁོང་ཁྲོས་སྒྲིབ།།ཅེས་སོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༤༨༽རང་གི་ལུགས་ལ་འཁོར་ལོ་བར་པ་ངེས་དོན་དང་། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ལ་དྲང་ངེས་གཉིས་ཡོད་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༤༨ རྒྱབ་ཕྲེང་༥ པར། ངག་དོན་འཁོར་ལོ་བར་པ་ངེས་དོན་

513

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

དང་ཞེས་པ་ནས། གསུང་རབ་དེ་ཐམས་ཅད་རྣམ་གྲོལ་གྱི་རྒྱུའི་མཆོག་ཉིད་དུ་གྲུབ་བོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༤༩༽མདོ་སྡེ་ནས་གསུངས་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་དོན་དབུ་མ་པས་འཇོག་
ཚུལ་འཐད་ཅིང་། སེམས་ཙམ་པས་འཇོག་ཚུལ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༤༩ མདུན་ཕྲེང་༥ པར། འོ་ན་མདོ་སྡེ་མཐའ་དག་ནས་མཚན་ཉིད་གསུམ་གསུངས་པ་དེའི་དོན་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན་ཞེས་པ་ནས། རྣམ་
རིག་པ་ལྟར་ན་གཞན་དབང་ལ་སྐྱེ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༥༠༽དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དག་གིས་སྣང་མྱོང་མཐོང་
གསུམ་མི་འགོག་གི། བཏགས་པ་འགོག་གོ་ཟེར་བ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༥༨ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། རང་རྒྱུད་པ་དག་སྣང་མྱོང་མཐོང་གསུམ་མི་འགོག་གི་ཞེས་པ་ནས། དེ་མི་བདག་གི་ལྟ་བའི་གདེང་ཚད་ཡིན།། ཞེས་སོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༥༡༽བོ་དོང་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་གདོད་ནས་སྐྱེ་མེད་གཞི་རྩ་དང་བྲལ་བར་ཁས་བླངས་ན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐྱེ་འགག་འཇོག་ཏུ་མི་རུང་ཟེར་བ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༥༩ མདུན་ཕྲེང་༤ པར། བོ་དོང་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་གདོད་ནས་སྐྱེ་མེད་ཅེས་པ་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་བྱང་སེམས་སྒྲིབ་སེལ་གྱིས་བསྟོད་དོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༥༢༽དབུ་མ་པས་

ཞེ་གཉིས་

514

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་སྤྱི་མཐུན་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་མཐུན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གཞན་ངོར་འཇོག་པ་དེ་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་དག་གིས་འཇོག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༦༡ རྒྱབ་ཕྲེང་༣ པར།
དེས་ན་རྐྱེན་འདི་པ་ཙམ་ལ་བལྟོས་ནས་འབྱུང་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཉི་ཚེ་བའི་ཞེས་པ་ནས། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གྲགས་པ་ལྟར་མི་འཇོག་ཀ་མེད་འཇིག་རྟེན་གྱི་ངོར་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་
བསྟན། ༢༥༣༽རྐྱེན་འདི་པ་ཙམ་ལ་བལྟོས་ནས་བྱུང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱིས་སྟོང་ཉིད་ལ་བདེ་བླག་ཏུ་འཇུག་པའི་རྟེན་བྱེད་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༦༢ མདུན་ཕྲེང་༤ པར། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་གི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་རྣམ་
པར་བཞག་པས་ཞེས་པ་ནས། ཆད་པ་དང་རྟག་པའི་མཐའ་ལས་གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༥༤༽དབུ་མ་པ་རང་གི་ལུགས་ལ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་རྣམས་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༦༢ རྒྱབ་ཕྲེང་༣ པར། དེ་ལྟ་བུའི་རྟེན་འབྲེལ་རྒྱུ་རྐྱེན་དང་ཞེས་པ་ནས། གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་རྒྱུ་རྣམས་དང་བྲལ་བར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༥༥༽དབུ་མ་པས་མ་དཔྱད་གཞན་ངོར་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་བལྟོས་བཞག་གི་རྟེན་འབྲེལ་འཇོག་པས། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་ལ་གནོད་པའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༦༢ རྒྱབ་ཕྲེང་༦ པར། དབུ་མ་པས་མ་དཔྱད་པ་ན་འཇིག་རྟེན་

515

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

གཞན་ངོར་ཞེས་པ་ནས། དེ་ཉིད་མཁྱེན་པའི་མཆོག་གིས་གསུངས།། ཞེས་སོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༥༦༽དབུ་མ་པས་རང་གི་ལུགས་ལ་ཐ་སྙད་དུའང་དཔྱད་ནས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐྱེ་འགག་
སོགས་མི་འཇོག་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༦༣ མདུན་ཕྲེང་༦ པར། འོ་ན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྐྱེ་སོགས་ཞེས་པ་ནས། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་སྐུར་པ་བཏབ་པར་ཡང་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༥༧༽གངས་ཅན་པ་ཁ་ཅིག་གིས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐྱེ་འགག་རང་ལུགས་ཀྱི་འཐད་པས་འཇོག་པ་ནི་དབུ་མ་པའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་སུ་འདོད་པ་དགག་པ་ནི།
ལྡེབ་མ་༢༦༤ མདུན་ཕྲེང་༦ པར། དེས་ན་གངས་ཅན་པ་ཁ་ཅིག་དབུ་མ་པས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐྱེ་འགག་ཅེས་པ་ནས། དེས་ན་འདི་ལྟར་སྨྲ་བར་བྱེད་པ་དེ་དག་ནི་ཀྱེ་མ་ལ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༥༨༽དབུ་མ་པའི་བདེན་གཉིས་འཇོག་ཚུལ་འདི་དངོས་སྨྲ་བའི་བདེན་གཉིས་འཇོག་ཚུལ་ལས་ཆེས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༦༤ རྒྱབ་ཕྲེང་༣ པར། དེས་ན་མ་དཔྱད་པར་རྐྱེན་འདི་པ་ཙམ་གྱིས་འཇོག་ལུགས་ནི་ཞེས་པ་ནས། བཀའ་དྲིན་དྲན་ཏེ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཕྱག་བགྱིས་སོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༥༩༽རྐྱེན་འདི་པ་ཙམ་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱིས་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་སེལ་ཚུལ་མདོར་བསྟན་པ་ནི།

ཞེ་གསུམ་

516

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ལྡེབ་མ་༢༦༥ མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། དེས་ན་རྐྱེན་འདི་པ་ཙམ་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱིས་ཞེས་པ་ནས། ངོ་བོ་ཉིད་ལས་མ་བྱུང་། རྒྱུ་མེད་པ་ལས་མ་སྐྱེས་ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༦༠༽ཁ་ཅིག་གིས་
ཡོད་མེད་གང་དུའང་མི་འདོད་པ་དེ་ཅང་མེད་པའི་ཆད་ལྟ་ཧད་པོར་འགྱུར་རོ་ཟེར་བ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༦༧ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་འདི་ལ་ལོག་པར་ལྟ་བའི་བློ་ཅན་ཁ་ཅིག་ཅེས་པ་ནས། ཡོད་
པར་ཅི་ཡི་ཕྱིར་མི་བསླན།། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༦༡༽ཡོད་མིན་མེད་མིན་གྱི་དོན་ཤར་ཙོ་ཁ་པ་དང་། ཇོ་ནང་པས་བཀྲལ་ཚུལ་རྣམས་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༦༧
མདུན་ཕྲེང་༥ པར། དེས་ན། ཡོད་མིན་མེད་མིན་ཡོད་མེད་མིན།།ཞེས་པ་ནས། སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་འཁྲུལ་པ་ཐམས་ཅད་གཞོམ་པར་བྱ་དགོས་སོ་ཞེས་བསྟན་བཅོས་འདིར་བསྟན་གྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་པའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༦༢༽བོད་ཕྱི་རབས་པའི་ལུགས་ནི་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གསུང་དང་མི་མཐུན་པས། སྔ་རབས་མཁས་པའི་ལུགས་འཇིག་རྟེན་སྤྱི་མཐུན་ལ་གྲགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་དང་མཐུན་པ་དེའི་རྗེས་སུ་འཇུག་རིགས་པར་གདམས་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༦༩ རྒྱབ་ཕྲེང་༡ པོར། ཤེས་བྱ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཇིག་རྟེན་སྤྱི་མཐུན་ལ་གྲགས་པ་ཞེས་པ་ནས། གསལ་བར་དབང་ཕྱུག་སྤྱོད་པ་ཡིན།། ཅེས་པ་ལྟར་

517

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

འགྱུར་བ་ཉིད་དོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༦༣༽གང་ཟག་གི་བདག་ལ་འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཡུལ་དང་། ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ཡུལ་གཉིས། དེ་དག་གི་ཡུལ་ཅན་འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་དང་།
ཀུན་བརྟགས་བཅས་ཡོད་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༧༢ རྒྱབ་ཕྲེང་༣ པར། ད་ནི་བདག་མེད་པ་གཉིས་ལས་བརྩམས་ཏེ་གླེང་ན་ཞེས་པ་ནས། དེ་དག་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ནི་འཇིག་ལྟ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་
བདག་གོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༦༤༽ཆོས་ཀྱི་བདག་ལའང་ལྷན་སྐྱེས་དང་ཀུན་བརྟགས་གཉིས་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༧༣ མདུན་ཕྲེང་༤ པར། ཆོས་ཀྱི་བདག་ནི་གང་ཟག་མ་ཡིན་པའི་ཕུང་པོ་དང་
ཞེས་པ་ནས། ཕྱེ་ན་ཀུན་བརྟགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་སོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༦༥༽གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་གཉིས་པོ་འགོག་བྱེད་རིགས་པ་གཞུང་དུ་ཞལ་འཕངས་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༧༣ མདུན་ཕྲེང་༥ པར། དེ་དག་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ནི་གཞུང་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་པ་ནས། ཆོས་ལ་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༦༦༽འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་དང་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་བདག་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་མེད་སྐོར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༧༣ མདུན་ཕྲེང་༦ པར། དེ་ལ་འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བདག་ནི་ཞེས་པ་ནས། བརྗོད་དུ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་བདེན་པར་འདོད་

ཞེ་བཞི་

518

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པའང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༦༧༽དཔྱད་པའི་སྐབས་སུ་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་ལྷན་སྐྱེས་དང་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་བདག་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཀྱང་། མ་དཔྱད་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ལྷན་
སྐྱེས་ཀྱི་བདག་རྣམས་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༧༤ མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། རིགས་པས་དཔྱད་པའམ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་ངོ་ན་ཞེས་པ་ནས། མཐའ་གཉིས་སྤངས་པ་དབུ་མའི་ལམ་གྱིས་ངེས་པར་
འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༦༨༽གཞུང་འདིར་ལྷན་སྐྱེས་གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་མི་བསྟན་པར་ཀུན་བརྟགས་གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་
འབའ་ཞིག་བསྟན་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ལྡེབ་མ་༢༧༤ མདུན་ཕྲེང་༥ པར། འོན་ཏེ་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ཡིན་པས་ཞེས་པ་ནས། གཞུང་དུ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདག་མ་བཀག་པ་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༦༩༽ཆོས་ཀྱི་བདག་ལྷན་སྐྱེས་དང་ཀུན་བརྟགས་གཉིས་པོ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༧༤ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། ཆོས་ཀྱི་བདག་ནི་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཞེན་པ་ཞེས་པ་ནས། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་དབུ་མའི་ཆོས་ཚུལ་འདི་དག་གི་སྲོག་གནད་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༧༠༽རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་

519

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་མ་བརྟེན་པར་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱི་གཞུང་དུ་བསྟན་པའི་བདག་འགོག་གི་རིགས་པས་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་རྣམས་འགོག་མི་ནུས་པར་འདོད་པ་
དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༧༥ མདུན་ཕྲེང་༣ པར། དེ་ལྟར་ལེགས་པར་བཤད་པ་དེ་དག་གིས་དོན་ཅི་ཞིག་གྲུབ་སྙམ་ན་ཞེས་པ་ནས། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དྲུངས་འབྱིན་པར་མི་ནུས་ཞེས་པའང་ནང་
འགལ་ལོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༧༡༽བྱེ་སྨྲ་ནས་ཐལ་འགྱུར་པའི་བར་གང་ཟག་གི་བདག་དང་། དེ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་བསྟན་ཚུལ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༧༦ མདུན་ཕྲེང་༢ པར།
ཁོ་བོ་ཅག་ལྟར་ན་གཞི་གང་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་དང་ཞེས་པ་ནས། དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ང་དང་ང་ཡི་བར་ལྟ་བ་བདག་ལྟར་བཤད་པ་ག་ལ་ཡོད། ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༧༢༽བྱེ་སྨྲ་དང་ཐལ་འགྱུར་པ་གཉིས་ལ་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་བདག་དང་། བདག་དེས་སྟོང་པའི་བདག་མེད་འཇོག་ཚུལ་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༧༦ རྒྱབ་ཕྲེང་༥ པར། དེ་ལྟར་ནའང་བྱེ་སྨྲས་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་བདག་དེ་དཔྱད་ནས་ཡོད་པར་འཇོག་པ་དང་ཞེས་པ་ནས། དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་རྫས་བཏགས་སོགས་ཀྱི་མཚན་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་བརྗོད་དོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༧༣༽ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་མ་

ཞེ་ལྔ་

520

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

དཔྱད་བལྟོས་བཞག་གི་བདག་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་རང་རང་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་དོན་དུ་འཇོག་དགོས་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༧༧ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། མདོར་ན་ཐལ་འགྱུར་བས་མ་དཔྱད་བལྟོས་བཞག་གི་
བདག་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཞེས་པ་ནས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འབད་མེད་དུ་གྲོལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༧༤༽ཤར་ཙོང་ཁ་པས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་བཟུང་
བའི་བདག་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་པས་རིགས་པའི་དགག་བྱ་མིན་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༧༧ མདུན་ཕྲེང་༥ པར། མདོར་ན་ཤར་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་སུ་གང་ཟག་གི་བདག་
མེད་སྨྲ་བ་ན་ཞེས་པ་ནས། འདི་ལྟར་སྨྲ་བའི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་དེ་ལ་དབུ་མ་པ་ཡིན་པར་སུ་ཞིག་ཡིད་རྟོན་པར་བྱེད། ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༧༥༽རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་འཇིག་ལྟ་དང་བདག་ལྟ་མུ་བཞིར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༧༧ རྒྱབ་ཕྲེང་༥ པར། དེ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་གནས་མ་ཡིན་ན་འཇིག་ལྟ་དང་གང་ཟག་གི་བདག་ལྟ་ལ་ཡིན་མིན་གྱི་མུ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་ཅེས་པ་ནས། ཡན་ལག་དང་ཆ་ཤས་ལ་མ་བལྟས་པར་ཡན་ལག་ཅན་དང་ཆ་ཤས་ཅན་ལ་ལྟ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༧༦༽རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་ལྟ་བ་ལ་བཟང་ངན་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་སྔོན་བྱོན་མཁས་གྲུབ་

521

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་མིན་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༧༨ རྒྱབ་ཕྲེང་༡ པོར། དེས་ན་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་ལྟ་བ་ལ་བཟང་ངན་ཡོད་དེ་ཞེས་པ་ནས། ཁུངས་ཐུབ་ཀྱི་ལུང་རྣམ་པར་
དག་པ་སྟོན་ཅིག།ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༧༧༽རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་གང་ཟག་དང་ཞིག་པ་དངོས་པོ་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༧༨ རྒྱབ་ཕྲེང་༣ པར། དེར་མ་ཟད་ཁྱེད་ཆོས་དང་གང་ཟག་
ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་བློ་ཕལ་པ་ཞེས་པ་ནས། དེས་ན་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་བདག་འགའ་མེད།། ཅེས་པའང་བསམ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༧༨༽རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་བདག་ལ་ཐ་སྙད་དུ་
ཁས་ལེན་རྒྱུའི་བདག་དང་། ཤེས་བྱ་ལ་གཏན་ནས་མེད་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་བདག་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༧༩ རྒྱབ་ཕྲེང་༥ པར། ཡང་ཡོད་པའི་བདག་དང་ཤེས་བྱ་ལ་མེད་པའི་བདག་གི་ཆོས་ཀྱང་ཁྱེད་ཁས་ལེན་རིགས་པར་ཐལ་ཞེས་པ་ནས། ད་ནི་སྙིང་པོ་མེད་པའི་སྦུན་ཚིག་དེ་དག་ལ་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་སྤྲོས་པ་ཆོག་སྟེ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༧༩༽མུ་སྟེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་རྣམས་ཕྱོགས་སྔར་བརྗོད་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༨༣ རྒྱབ་ཕྲེང་༤ པར། བདག་དེ་ཡང་རྟག་པ་དང་། བྱེད་པོ་དང་། ཟ་པོ་དང་ཞེས་པ་ནས། རྒྱང་འཕེན་སྐྱེས་ནས་མ་ཤིའི་བར་རྟག་པ་དང་། དེ་ནས་ཆད་

ཞེ་དྲུག་

522

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པར་འདོད་དོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༨༠༽མདོ་ལས་ཕུང་པོ་བདག་ཡིན་པ་དང་བདག་མིན་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་དོན་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༨༨ རྒྱབ་ཕྲེང་༡ པོར། འདིའི་དོན་མདོ་སྔ་མས་ནི་མ་དཔྱད་
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་གདགས་པའི་བདག་ཅེས་པ་ནས། བདག་ནི་གཟུགས་སོགས་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བར་ཡང་འགྱུར་རོ་ཞེས་དགོངས་པའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༨༡༽ཀུན་མཁྱེན་གོ་
རམས་པས་རང་སྡེ་བདག་ཡོད་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་རྫས་གྲུབ་ཏུ་འདོད་ཅིང་། བདག་མེད་སྨྲ་བ་རྣམས་བདག་བཏགས་ཡོད་དུ་འདོད་པར་མཐུན་ཀྱང་། ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་ཕུང་པོ་བདག་གི་
གདགས་རྒྱུ་ཡིན་གྱི་གདགས་གཞི་མིན་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༨༨ རྒྱབ་ཕྲེང་༤ པར། གཞུང་འདིའི་དོན་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟ་ནག་གོ་ཆེན་པས་སྨྲ་བར་བྱེད་དེ་ཞེས་པ་ནས། རྟ་ནག་པ་ཐམས་ཅད་རྟ་ཞོན་བེར་གྱོན་རོལ་ཆ་ཐོགས་ཏེ་འབྲུ་ཞིག་གཉེར་བར་གྱིས་དང་ཨེ་མ་ཧོ་ཞེས་བརྗོད་དོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༨༢༽ཕུང་པོ་ལ་བདག་དང་བདག་ལྟ་ཁེགས་མ་ཁེགས་ལས་བདག་མེད་རྟོགས་མ་རྟོགས་འཇོག་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༩༡ རྒྱབ་ཕྲེང་༥ པར། འདིའི་དོན་ནི་ཕུང་པོ་ལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་བདག་ཏུ་བལྟ་བ་ལ་ཞེས་པ་ནས། གཞུང་དོན་འདིའི་ཕྱོགས་ཙམ་དུའང་མ་ཕྱིན་

523

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

པར་སྣང་བས་དེ་དག་གི་དགག་སྒྲུབ་ཀྱང་བཏང་སྙོམས་སུ་བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༨༣༽འབྲེལ་མེད་སྤང་གཉེན་དུ་མི་རིགས་པའི་ཚུལ་དེ་ཤར་ཙོང་ཁ་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ལ་
སྦྱར་བ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༩༢ རྒྱབ་ཕྲེང་༤ པར། འདིར་ཤར་ཙོང་ཁ་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ལ་འདོན་པ་བསྒྱུར་ཏེ་སྨྲ་ན་ཞེས་པ་ནས། ཀྱེ་མ་གཞན་གྱི་གནམ་པོར་འགྱུར་ཉིད་དོ།། ཞེས་སྦྱར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན།
༢༨༤༽གོ་རམས་པས་ཕུང་པོ་བདག་གི་གདགས་གཞི་མ་ཡིན་པས་འཇིག་ལྟས་ཕུང་པོ་དམིགས་ཡུལ་དུ་སོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞི་མེད་ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་བར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༩༣ རྒྱབ་ཕྲེང་༢
པར། སྐབས་འདིར་རྟ་ནག་གོ་ཆེན་པས་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་ནི་ཕུང་པོ་དམིགས་ཡུལ་དུ་སོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞི་མེད་ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་བས་ཞེས་པ་ནས། མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་གང་ལའང་ཉེ་བར་མི་མཁོ་བས་ངལ་བ་འབྲས་བུ་མེད་པའི་ལས་ཤོལ་ཅིག།ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༨༥༽འཇིག་ལྟ་ཉི་ཤུ་པོ་ཀུན་བརྟགས་སུ་འདོད་མི་རིགས་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༩༤ རྒྱབ་ཕྲེང་༤ པར། ཉི་ཤུ་པོ་འདི་དག་ཀུན་བརྟགས་སུ་འདོད་པ་ནི་མཐོང་སྤང་ཡིན་པས་འཁྲུལ་གཞི་བྱས་པ་ཡིན་གྱི་ཞེས་པ་ནས། ཐོག་མེད་ནས་གོམས་པས་བྱུང་བའི་ཕུང་པོ་ལ་བདག་དང་བདག་གིར་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའི་

ཞེ་བདུན་

524

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བར་གྱིས་བསྟན། ༢༨༦༽ཐུན་མོང་བའི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་གསུང་རབ་སྤྱི་ལས་བདག་གི་གདགས་གཞི་ཇི་ལྟར་བསྟན་ཡོད་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༢༩༩ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། ད་ནི་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དུ་འདོད་པའི་སྡེ་པ་རྣམས་མ་
གཏོགས་སེམས་ཅན་དང་གང་ཟག་བཏགས་ཡོད་དུ་འདོད་པའི་གདགས་གཞི་དང་དགོས་པ་དང་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་བཤད་ན་ཞེས་པ་ནས། དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་སྤྲོས་བྲལ་ཉིད་
ལ་འཆད་དོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༨༧༽ཐུན་མིན་གསང་ཆེན་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་གསུང་རབ་ལས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་ལ་གདགས་གཞིར་བྱས་ནས་བདག་གི་ཐ་སྙད་འདོགས་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི།
ལྡེབ་མ་༣༠༠ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། གཉིས་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གསང་ཆེན་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པར་ནི་ཞེས་པ་ནས། མདོ་རྒྱུད་བསྟན་བཅོས་མཐའ་ཡས་པ་ནས་འབྱུང་བའི་དོན་རྒྱས་པར་ཁོ་བོས་བྱས་པའི་དགོངས་གཅིག་ལ་སོགས་པར་བསྟན་པས་དེར་ཤེས་པར་བྱོས་ཤིག།ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༨༨༽བོ་དོང་པཎ་ཆེན་གྱིས་གསང་སྔགས་ནས་བཤད་པའི་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་འདི་ཉིད་ཤིན་ཏུ་དཔྱད་ཚེ་བདག་བདེན་དུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་། མ་དཔྱད་པ་དང་དཔྱད་པའི་ཚེ་བདག་ཡིན་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༠༡ མདུན་ཕྲེང་༦ པར། འདིར་བོ་ དོང་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་གསང་སྔགས་ནས་བཤད་པའི་བདེར་གཤེགས་སྙིང་

525

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

པོ་འདི་ལ་ཞེས་པ་ནས། ཁྱོད་ཅག་ནི་སྙིང་པོ་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བདག་ཏུ་གྲུབ་པར་སྨྲས་པས་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ཅན་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༨༩༽རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ལུགས་ལ་མ་
དཔྱད་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་ལ་བདག་དང་གང་ཟག་གི་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༠༡ རྒྱབ་ཕྲེང་༦ པར། རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་སྐྱེ་འཕགས་དག་གིས་མ་དཔྱད་འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་
འཇུག་པ་ན་ཞེས་པ་ནས། འཇིག་ལྟའི་ཡུལ་དུ་ཕུང་པོ་ལྔ་ཆར་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ཏུ་བལྟས་ཀྱང་དེ་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་ལྔར་མི་འགྱུར་བ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན།
༢༩༠༽ ཐལ་འགྱུར་པས་མ་དཔྱད་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ཏུ་བཏགས་པའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༠༢ མདུན་ཕྲེང་༤ པར། ཐལ་འགྱུར་བའི་གཞུང་འཆད་པ་འདིར་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ལ་བརྟེན་ནས་ཞེས་པ་ནས། དེ་ལྟར་མ་རྟོགས་པ་དང་རྟོགས་པའི་དབང་གིས་སངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཅན་དུ་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༩༡༽མདོ་དང་སྔགས་ཀྱི་ཐེག་པར་གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་དང་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་ལ་བདག་གི་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་དགོས་པ་དང་། དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༠༢ མདུན་ཕྲེང་༦ པར། དགོས་པ་ནི་གང་ཟག་རྫས་སུ་མེད་ཀྱང་ཐ་

ཞེ་བརྒྱད་

526

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

སྙད་གདགས་པར་སླ་བའི་ཕྱིར་དང་ཞེས་པ་ནས། ཐར་འདོད་རྣམས་ལེགས་པར་སོམས་ལ་མིག་མེད་གཡང་ས་ཆེན་པོ་ལ་གོམ་པ་འདོར་བའི་རྗེས་སུ་མིག་ལྡན་དག་བག་གཟོབས་ཤིག།ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན།
༢༩༢༽ཁ་ཅིག་གིས་བདག་ཐ་སྙད་དུའང་མེད་ཅིང་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དུ་སྨྲ་བ་དང་། བདག་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་ན་ཡང་ཚད་མས་གྲུབ་པར་འདོད་པ་སོགས་ལ་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་
བའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༠༣ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། གངས་ཅན་གྱི་ཁྲོད་འདིར་བདག་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་ཅིང་། གང་ཟག་དང་། སེམས་ཅན་དང་། སྐྱེས་བུ་སོགས་རྫས་ཡོད་དུ་སྨྲ་བ་དང་ཞེས་པ་ནས། ཐལ་
འགྱུར་བའི་ལུགས་འདིར་ཀུན་རྫོབ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་བསླད་པ་ལས་བྱུང་བར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༩༣༽ཇོ་ནང་པས་དོན་དམ་བདེན་པའི་བདག་རྟག་པར་ཡོད་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་བདག་གཏན་མེད་དུ་སྨྲ་བ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༠༣ རྒྱབ་ཕྲེང་༤ པར། ཁྱད་པར་ཇོ་ནང་པས་དོན་དམ་བདེན་པའི་བདག་རྟག་པར་ཡོད་པ་དང་ཞེས་པ་ནས། རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་ཆེན་པོའི་གཡང་ས་ལ་འཛེམ་པ་མེད་པར་བག་ཡངས་སུ་དལ་བར་རྒྱུ་བར་མཛད་པ་ནི་སྔོན་ཆད་ཆོས་འདི་པ་ལ་གཏན་མ་གྲགས་ཤིང་། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༩༤༽ཤཱཀྱ་མཆོག་ལྡན་གྱིས་

527

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་བདག་ཡིན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་བདག་ཡིན་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༠༣ རྒྱབ་ཕྲེང་༦ པར། ཟི་ལུང་ཤཱཀྱ་པས་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་
བདག་ཡིན་པ་དང་ཞེས་པ་ནས། ཁོང་དུ་མ་ཆུབ་པའི་འཁྲུལ་གཏམ་དུ་ཟད་དོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༩༥༽ ཟི་ལུང་པའི་རྗེས་འབྲངས་ཁ་ཅིག་གིས་དོན་དམ་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ནི་
བདག་ཡིན་པ་ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ཡིན་པས་འཛིན་སྟངས་མི་འཁྲུལ་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༠༤ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། ལུགས་འདིའི་ཕྱོགས་འཛིན་ཁ་ཅིག་སླར་ཡང་འཛེམ་པ་མེད་པར་འདི་སྐད་དུ་ཞེས་པ་
ནས། འཇིག་རྟེན་ན་འདི་ལྟར་སྨྲ་བ་བདག་ཉིད་ཁོ་ན་ལས་བླུན་པ་གཞན་མེད་དོ་ཞེས་དམོད་པ་ཆེན་པོ་བོར་བའི་མཚན་རྟགས་ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་ལྟར་བཞག་པའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༩༦༽བདག་ཡོད་མེད་འཇོག་ཚུལ་རང་ལུགས་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༠༥ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། མདོར་ན་གཞུང་ལུགས་འདི་འཆད་པ་ན་མ་དཔྱད་འཁྲུལ་བའི་ངོར་གང་ཟག་སེམས་ཅན་སོགས་ཡོད་པ་ལྟར་བདག་ཀྱང་ཡོད་ལ་ཞེས་པ་ནས། སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག།ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༩༧༽རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་བདེན་འཛིན་ནི་ཤེས་བྱ་ན་མེད་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་བདེན་པར་གྲུབ་པར་

ཞེ་དགུ་

528

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

འཛིན་པ་ཞིག་ལ་འཇོག་དགོས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༡༠ མདུན་ཕྲེང་༥ པར། དེ་ལྟ་བུའི་དབུ་མའི་ངང་ཚུལ་ཟབ་མོ་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པ་ཁ་ཅིག་འདོད་པ་ལྟར་ཞེས་པ་ནས། ཅི་ཟེར་འདི་ཟེར་
མེད་པ་ཟེར་རྒྱུས་ཕོངས་པ་འདི་སྙིང་རྗེ།། ཞེས་སྨྲས་སོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༩༨༽རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་མེ་ལོང་གི་གཟུགས་བརྙན་གཟུགས་བརྙན་གྱི་དངོས་པོར་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༡༢
རྒྱབ་ཕྲེང་༣ པར། འདིར་ཤར་ཙོང་ཁ་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེར་མེ་ལོང་གི་གཟུགས་བརྙན་བཀོད་པ་ནི་ཞེས་པ་ནས། འདིའི་སྤྲོས་པ་དང་བཅས་པའི་སྦྱོར་བ་ནི་དབུ་མའི་
བསྟན་བཅོས་སུ་བལྟ་བར་བྱའོ་ཞེས་སོགས་རྒྱས་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༢༩༩༽སུན་འབྱིན་དབྱུང་ཕྲད་མ་ཕྲད་དཔྱད་ནས་འགོག་པའི་སྐབས་སུ། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ལ་དངོས་སྨྲ་བའི་ལྟག་ཆོད་ཀྱི་ཐལ་བ་འཇུག་ཚུལ་དང་། ཐལ་འགྱུར་པ་ལ་དངོས་སྨྲ་བའི་ལྟག་ཆོད་ཀྱི་གནོད་པ་མི་འཇུག་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༡༣ རྒྱབ་ཕྲེང་༣ པར། དངོས་སྨྲ་བའི་ལྟག་ཆོད་མི་མཚུངས་པའི་རྩོད་ལན་དེ་ལ་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལེགས་ལྡན་ འབྱེད་ན་རེ་ཞེས་པ་ནས། ལྟག་ཆོད་ཀྱི་གནོད་པར་འགྱུར་བ་ནམ་མཁའ་མ་ཞིག་གི་བར་དུ་མེད་དོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༠༠༽ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་ལུགས་ནི་

529

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

དངོས་སྨྲ་བས་སུན་དབྱུང་བྱ་ཡིན་ཞིང་། ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་རྒོལ་བ་སུས་ཀྱང་སུན་འབྱིན་པར་མི་ནུས་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༡༤ མདུན་ཕྲེང་༣ པར། གཞན་ཡང་ལེགས་ལྡན་འདིས་
བསྟན་བཅོས་སུ་དམ་བཅས་པ་ནི་ཞེས་པ་ནས། གནམ་ལྕགས་ཇི་ལྟར་རྣོ་ངར་དང་ལྡན་ཡང་ནམ་མཁའི་རང་བཞིན་གཞོམ་པར་མི་ནུས་པ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༠༡༽དབུ་མ་ཐལ་རང་གི་ཁྱད་
པར་ཐ་སྙད་དུ་གཏན་ཚིགས་སོགས་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་མ་བཞེས་ཙམ་ལས་དོན་དམ་པའི་ལྟ་བ་ལ་ཟབ་ཁྱད་མེད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༡༤ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། དེས་ན་དབུ་མ་
ཐལ་རང་གི་ཁྱད་པར་ནི་ཐ་སྙད་དུ་དབུ་མའི་ཆོས་ཚུལ་སོགས་ཞེས་པ་ནས། སྟོན་པ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་གསུང་གིས། ཁྱོད་ཀྱིས་ཕ་མ་བསད་བྱ་ཞིང་།། ཞེས་འཆད་པ་ལྟར་གོར་མ་ཆག་གོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༠༢༽ཉན་རང་རྣམས་ཀྱིས་རྟེན་འབྱུང་རྐྱེན་འདི་པ་ཙམ་མཐོང་ཡང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཡོངས་རྫོགས་བསྒོམ་པ་མེད་ཚུལ་མདོར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༡༧ རྒྱབ་ཕྲེང་༥ པར། ཉན་རང་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན་ཞེས་པ་ནས། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་ཀྱང་ཆོས་སྐུའི་ཡོན་ཏན་སྣ་གཅིག་ཀྱང་མི་འབྱུང་ངོ་།།ཞེས་པའི་བར་

ལྔ་བཅུ་

530

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

གྱིས་བསྟན། ༣༠༣༽རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་བདེན་པ་གཉིས་ཀའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཞིང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་རང་བཞིན་དུ་མི་རུང་བའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི།
ལྡེབ་མ་༣ ༢༠ མདུན་ཕྲེང་༤ པར། དེའི་དོན་ནི་ཐ་སྙད་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་ཞེས་པ་ནས། དབུ་མ་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པ་ན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཡེ་མེད་དུ་སྨྲས་སོ་
ཞེས་ཡ་ང་ཞིང་སྡང་བར་བྱ་དགོས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༠༤༽ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་པའི་རང་བཞིན་དེ་མ་དཔྱད་འཇིག་རྟེན་གྲགས་ངོར་མེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༢༡
མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། དེས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་དེ་ཞེས་པ་ནས། གང་གི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་དོན་དམ་པ་ལ་མཁས་པ་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༠༥༽ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་བཅོས་མིན་དང་ལྟོས་མིན་དང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་འདོད་པ་མི་འགལ་བའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༢༡ རྒྱབ་ཕྲེང་༤ པར། ཡང་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འདོད་ཅིང་། བཅོས་མིན་དང་ལྟོས་མིན་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་འདོད་པ་དེ་ནི་འགལ་ལོ་སྙམ་ན་ཞེས་པ་ནས། དེ་ལྟའི་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་

531

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

བར་ཞི་བས་གནས་ཚུལ་དུ་མི་ཤིགས་པའི་རང་བཞིན་བརྗོད་པར་མི་སྤྲོ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༠༦༽ཤཱཀྱ་མཆོག་ལྡན་གྱིས་ཐལ་འགྱུར་རང་ལུགས་ལ་བར་དུ་བདག་ཟློག་གི་
སྐབས་སུ་རང་བཞིན་མེད་པའི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་བླངས་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༢༣ རྒྱབ་ཕྲེང་༦ པར། དབུ་མའི་ཟབ་དོན་འདི་ལྟ་བུ་ཐུགས་སུ་མ་བྱོན་ནས་དཔལ་
ཤཱཀྱ་མཆོག་ལྡན་ལྟ་བུས་ཀྱང་ཞེས་པ་ནས། བར་དུ་བདག་ཟློག་གི་སྐབས་སུ་དོན་དམ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཇི་ལྟར་འགྲུབ་བློ་ནང་དུ་གཞོལ་ལ་ལེགས་པར་སོམས་ཤིག།ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༠༧༽རང་ལུགས་ལ་
རིགས་པ་དང་ལམ་གྱི་དགག་བྱ་འཇོག་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༢༤ རྒྱབ་ཕྲེང་༦ པར། དེས་ན་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཟླ་བ་གྲགས་པས་འདི་ལྟར་བཤད་པས་ནི་ཞེས་པ་ནས། བདེན་པའོ་ཞེས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ལྟ་ཡུལ་འདི་ཁོ་ནའོ་ཞེས་གཞུང་རྩ་འགྲེལ་འདིར་རྒྱས་ཤིང་གསལ་མ་གསལ་འདི་མཐོང་བཞིན། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༠༨༽ རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ལ་བཅོས་མིན་བལྟོས་མིན་འགྱུར་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསུམ་ཚང་དགོས་ན་བདེན་ལྟ་རྒྱ་ཆུང་བར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་ཟེར་བ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༢༥ མདུན་ཕྲེང་༥ པར། ཡང་ཤར་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ནི་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ལ་བཅོས་མིན་བལྟོས་མིན་

ང་གཅིག་

532

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

འགྱུར་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྦྱོར་བ་དེ་ལྟར་ན་བདེན་ལྟ་རྒྱ་ཆུང་བར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་པ་ནས། བཤད་མ་ཐག་པའི་འཛིན་སྟངས་ཅན་གྱི་བདེན་འཛིན་འདི་རྒྱ་ཆུང་གི་དོགས་པའི་སེམས་ཁྲལ་ཀྱང་ཁུར་ག་ལ་དགོས།
ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༠༩༽བོད་ཁ་ཅིག་གིས་དབུ་མའི་ལུགས་ལ་དཔྱད་མ་དཔྱད་གཉིས་ཀར་བདེན་པ་གཉིས་ཀའི་རང་བཞིན་མེད་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༢༥ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། བོད་འབངས་
ཤངས་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཕལ་གྱིས་གོ་ས་ཆེན་པོར་བཀུར་བ་ཁ་ཅིག་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལས་ཞེས་པ་ནས། གུས་པ་ཟླ་མ་མཆིས་པས་སྤྱི་བོའི་གཙུག་ཏུ་ལེན་པར་བྱེད་པ་འདི་ནི་རྩོད་པ་མེད་དོ།།ཞེས་པའི་བར་
གྱིས་བསྟན། ༣༡༠༽སློབ་དཔོན་ཟླ་བས་མ་དཔྱད་པར་ཐ་སྙད་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༢༦ མདུན་ཕྲེང་༥ པར། དེ་ལྟར་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་འདི་ནི་སློབ་དཔོན་གྱིས་མ་དཔྱད་པར་ཐ་སྙད་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་མ་ཟད་ཅེས་པ་ནས། གཟུང་འཛིན་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་ཞེས་སེམས་ཙམ་པའི་སྟོང་ཉིད་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་གཅིག་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༡༡༽རང་སྡེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ནས་བཟུང་སྟེ་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པའི་བར་དུ་སྟོང་གཞི་དང་སྟོང་ཆོས་དང་། དེས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཇོག་ཚུལ་

533

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༢༦ རྒྱབ་ཕྲེང་༥ པར། དེས་ན་ཆོས་འདི་པ་དག་གི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ཇི་ལྟར་བརྗོད་ཅེ་ན་ཞེས་པ་ནས། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྙིང་ནས་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་
འབད་པ་ཆེན་པོས་འདི་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་པས་འཇུག་པར་བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༡༢༽ཀུན་མཁྱེན་དོལ་བུ་པས་ཟླ་གྲགས་འདོད་པའི་དབུ་མའི་ལུགས་འདི་ཐ་ཆད་པ་ཡིན་ཞིང་། རང་གིས་
བཞེད་པའི་དབུ་མ་ནི་རྫོགས་ལྡན་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་རིགས་ལྡན་ཤམྦྷ་ལ་པའི་ལུགས་ཡིན་ཚུལ་གསུངས་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༢༩ མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། ཟབ་མོའི་དོན་འདི་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གནས་ནས་སྐུར་བ་
འདེབས་པར་བྱེད་པ་ནི་ཞེས་པ་ནས། གཞན་གྱིས་དཔྱད་པ་ནི་ཕྱེ་ལེབ་ཀྱི་འགྲོས་ལྟ་བུའོ་ཞེས་སྨྲའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༡༣༽ཇོ་ནང་པས་ཕུང་པོ་རྣམ་དཔྱད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་སྙིང་པོ་མེད་པར་གསུངས་པ་དེ་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་གསུང་རབ་རྣམས་དང་འགལ་བའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༢༩ རྒྱབ་ཕྲེང་༣ པར། ལུགས་དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་དང་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བཞིའི་ལུང་རིགས་མཐའ་དག་དང་འགལ་བར་མ་ཟད་ཅེས་པ་ནས། དེ་ལྟར་ན་བདེ་བར་གཤེགས་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་ལུང་གིས་རང་ཉིད་སུན་འབྱིན་པར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༡༤༽ཟླ་བ་གྲགས་པ་རྩོད་དུས་ཀྱི་པནྜི་ཏ་ཡིན་ནོ་

ང་གཉིས་

534

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

གསུངས་པ་ཇོ་ནང་ཁྱོད་རང་གི་ལུགས་དང་འགལ་བར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༣༠ མདུན་ཕྲེང་༥ པར། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཟླ་གྲགས་རྩོད་དུས་ཀྱི་པནྜི་ཏ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ཡང་ཞེས་པ་ནས། ཟླ་གྲགས་རྩོད་ལྡན་
དུས་སུ་བྱུང་བའི་པནྜི་ཏ་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་པའང་རང་ཚིག་གིས་རང་གི་དམ་བཅའ་ལེགས་པར་བཀག་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༡༥༽དོལ་བུ་པས་བཞེད་པའི་དབུ་མ་དེ་རིགས་ལྡན་ཤམྦྷ་ལ་
པའི་རྫོགས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ཡིན་པའི་བརྒྱུད་རིམ་གྱི་ཁུངས་གང་ཡང་མེད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༣༡ མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། ཡང་ཁྱེད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་འདི་རིགས་ལྡན་ཤམྦྷ་ལ་པའི་རྫོགས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ཡིན་ན་ཞེས་པ་
ནས། འདི་ཐམས་ཅད་དྲང་བའི་དོན་ཅན་གྱི་ངག་ཡིན་ན་རུང་གི། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༡༦༽དོལ་བུ་པས་བཞེད་པའི་དབུ་མ་དེ་རིགས་ལྡན་ཤམྦྷ་ལ་པའི་རྫོགས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ཡིན་པར་ངེས་དོན་དུ་སྨྲ་ན། རིགས་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དགག་པ་ལས། རིགས་པ་དང་པོ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཞན་སྟོང་དུ་ཐལ་བ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༣༡ མདུན་ཕྲེང་༣ པར། གཞན་ངེས་དོན་དུ་སྨྲ་བ་ཡིན་ན། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། གཞན་སྟོང་དུ་ཐལ་ཞེས་པ་ནས། རྒྱུ་འབྲས་ལ་དེ་བྱེད་རིགས་ན་ཅིག་ཤོས་ལའང་དེ་རིགས་པར་བསྐལ་པའི་བར་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༡༧༽རིགས་པ་གཉིས་

535

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

པ་དོན་དམ་བདེན་པ་རང་སྟོང་དུ་ཐལ་བ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༣༡ མདུན་ཕྲེང་༦ པར། ཡང་དོན་དམ་ཆོས་ཅན། རང་སྟོང་དུ་ཐལ། དོན་དམ་བདེན་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་བློ་ལ་སྣང་བ་གང་ཞིག་སྣང་བ་ལྟར་
མི་བདེན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནས། ཁྱེད་ཀྱིས་ཆོས་འདིའི་ཆེད་དུ་ངལ་བ་རྩོམ་པ་དེ་ཐམས་ཅད་བདག་ཉིད་ལ་ཡི་ཆད་འབའ་ཞིག་གི་རྒྱུ་ལས་ཅི་བྱར་ཡོད། ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༡༨༽རིགས་པ་གསུམ་པ་ཀུན་
རྫོབ་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་མ་འཁྲུལ་བར་ཐལ་བ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༣༡ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཆོས་ཅན། མ་འཁྲུལ་པར་ཐལ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ལ་གཅིག་དང་དུ་མར་སྣང་བ་ལྟར་
བདེན་པར་གནས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནས། དེ་དག་གི་རྒྱུ་བ་གཅིག་དང་དུ་མར་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་ཡེ་མེད་པས་མི་བདེན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༡༩༽རིགས་པ་བཞི་པ་དོན་དམ་གྱི་ཡུལ་ཅན་འཁྲུལ་པར་ཐལ་བ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༣༡ རྒྱབ་ཕྲེང་༤ པར། དོན་དམ་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཆོས་ཅན། འཁྲུལ་པར་ཐལ། འཇིག་རྟེན་པས་དོན་དམ་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ལ་དོན་དམ་པའི་ཆོས་གཅིག་དང་དུ་མར་སྣང་བ་ལྟར་མི་བདེན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནས། བློ་གྲོས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཉམས་རྟོགས་སྐྱེས་པ་མང་པོ་ཡོད་པའི་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་དེ་ཐོངས་ཤིག།ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༢༠༽རིགས་པ་ལྔ་པ་བློ་འཁྲུལ་པ་ལ་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་བདེན་

ང་གསུམ་

536

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༣༡ རྒྱབ་ཕྲེང་༦ པར། བློ་འཁྲུལ་བ་ལ་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ཐམས་ཅད་འགལ་འདུ་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་པས་དེའི་དབང་དུ་ན་ཡོད་མེད་
སོགས་འགལ་བས་སོ་སོར་བདེན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པས་བསྟན། ༣༢༡༽རིགས་པ་དྲུག་པ་བློ་མ་འཁྲུལ་པ་ལ་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་བརྫུན་པ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༣༢ མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། བློ་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་
སྣང་བ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། བརྫུན་པར་འགྱུར་ཏེ། དོན་དམ་ཐམས་ཅད་འགལ་འདུ་སྐྱོན་མེད་ཡིན་པས་དེའི་དབང་དུ་ན་ཡོད་མེད་སོགས་འགལ་ཡང་། སོ་སོར་མི་བདེན་པར་ཡོད་པ་དེའང་མེད་པ་ཡིན་
ལ། མེད་པ་དེའང་ཡོད་པ་ལ་སོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པས་བསྟན། ༣༢༢༽རིགས་པ་བདུན་པ་བདེན་པ་གཉིས་ལ་སྐྱོན་ཡོན་གྱིས་སྟོང་མི་སྟོང་གི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ་བ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༣༢ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། བདེན་པ་གཉིས་སོགས་ལ་སྐྱོན་ཡོན་གྱིས་སྟོང་མི་སྟོང་གི་ཁྱད་པར་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དོན་དམ་གཞན་སྟོང་གི་བདེན་གཉིས་དེ་སྐྱོན་གྱིས་སྟོང་ཞིང་ཡོན་ཏན་གྱིས་མི་སྟོང་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པས་བསྟན། ༣༢༣༽རིགས་པ་བརྒྱད་པ་བདེན་པ་གཉིས་ལ་རང་སྟོང་གཞན་སྟོང་གི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༣༡ མདུན་ཕྲེང་༣ པར། བདེན་གཉིས་ལ་རང་སྟོང་དང་གཞན་སྟོང་གི་ཁྱད་པར་ཡང་མི་འཐད་

537

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

པར་ཐལ། གཉིས་ཀའི་གནས་ལུགས་གཞན་སྟོང་ཡིན་ཅིང་གཞན་སྟོང་ལ་རང་གཞན་གྱི་བསལ་བཞག་གི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པས་བསྟན། ༣༢༤༽རིགས་པ་དགུ་པ་སེམས་ཅན་
དང་སངས་རྒྱས་ལ་སྟོབས་སོགས་ཡོན་ཏན་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༣༢ མདུན་ཕྲེང་༣ པར། སེམས་ཅན་དང་སངས་རྒྱས་ལ་སྟོབས་སོགས་ཡོན་ཏན་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡང་
མི་འཐད་པར་ཐལ་ཞེས་པ་ནས། ཀུན་རྫོབ་འདུས་བྱས་ཀྱི་སྟོབས་སོགས་དོན་དམ་བདེན་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༢༥༽རིགས་པ་བཅུ་པ་འཁོར་འདས་མཉམ་ཉིད་མིན་
པ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༣༢ མདུན་ཕྲེང་༥ པར། འཁོར་འདས་མཉམ་ཉིད་མིན་པ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་འཁོར་འདས་གཉིས་ཀ་མི་འཐད་ཅིང་དོན་དམ་པའི་འཁོར་འདས་གཉིས་ཀ་དབྱེར་མེད་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པས་བསྟན། ༣༢༦༽རིགས་པ་བཅུ་གཅིག་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་ཉིད་མིན་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༣༢ མདུན་ཕྲེང་༥ པར། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་ཉིད་མིན་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། དོན་དམ་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་འགལ་འདུ་སྐྱོན་མེད་ཡིན་པས་ཨ་མཉམ་ཆ་མཉམ་གང་བྱས་ཀྱང་ཆོག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནས། ཀུན་རྫོབ་དབང་མི་བཙན་པས་

ང་བཞི་

538

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

གནས་ཚུལ་དུ་མེད་པའི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༢༧༽རིགས་པ་བཅུ་གཉིས་པ་ཤེས་བྱའི་ཕྱེད་ཀྱིས་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་རེ་རེ་བཟུང་བར་ཐལ་བ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༣༢ རྒྱབ་ཕྲེང་༡ པོར།
ཁྱེད་ཀྱི་ལུགས་ལྟར་ན་ཤེས་བྱའི་ཕྱེད་ཀྱིས་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་རེ་རེ་བཟུང་བར་ཐལ། དོན་དམ་བདེན་པས་རྟག་མཐའ་བཟུང་ནས་ཆད་མཐའ་སེལ་ཅིང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པས་ཆད་མཐའ་བཟུང་ནས་རྟག་
མཐའ་སེལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནས། རྟག་པ་དང་ཆད་པ་ལ་བྱ་བྱེད་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༢༨༽ཇོ་ནང་པས་འཁོར་ལོ་བར་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་སྟོང་དུ་གསུངས་པ་སྒྲ་ཇི་
བཞིན་པ་མིན་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༣༢ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། ཡང་ཇོ་ནང་པ་ན་རེ། ཤེར་ཕྱིན་ལྔ་བརྒྱ་པར། གང་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གཟུགས་རང་བཞིན་མེད་པ་དང་ཞེས་པ་ནས། མི་སྟོང་ཅུང་ཟད་ཡོད་མིན་ན།། སྟོང་པའང་ཡོད་པར་ག་ལ་འགྱུར།། ཞེས་ལེགས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༢༩༽ཇོ་ནང་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པས་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་དང་། ངོ་བོ་ཐ་དད་བཀག་པའི་གཅིག་པར་འདོད་ཚུལ་ལ་དཔྱད་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༣༣ མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། ཡང་ཇོ་ནང་པ་ཆེན་པོ་དང་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་དག་ན་རེ། བདེན་གཉིས་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ་ངོ་བོ་གཅིག་

539

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ་ཞེས་པ་ནས། དོན་དམ་བདེན་པ་རྟག་གྲུབ་དང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་འགར་ཡང་མི་དམིགས་པར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༣༠༽རང་
ལུགས་ལ་དཔྱད་ཚེ་བདེན་གཉིས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུའང་མི་ལྟ་ཞིང་། མ་དཔྱད་གཞན་ངོར་མི་འགལ་བར་ཟུང་འཇུག་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༣༣ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། ཁོ་བོ་ཅག་གི་བརྗོད་པ་ལྟར་ན་
མ་དཔྱད་ན་བདེན་གཉིས་གཅིག་པ་དང་ཐ་དད་པ་གང་ཡང་མི་དཔྱོད་པར་ཞེས་པ་ནས། ཁྱེད་ལྟར་གཅིག་བཀག་ནས་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་མཐར་བལྟ་བ་སོགས་ལྟ་སྒོམ་གྱི་སྙིགས་མ་ལ་ཡིད་དགའ་བདེའི་ཚོར་བས་
གདུང་བར་བྱེད་པ་ག་ལ་ཡིན། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༣༡༽ཤར་ཙོང་ཁ་པས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་ཤེས་བྱར་མེད་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ངོས་ཟིན་དགོས། དོན་དམ་བདེན་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་ཡོད། དོན་དམ་བདེན་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་མེད། སྟོང་གཞི་ཚད་མས་གྲུབ་ན་དེའི་ཆོས་ཉིད་སྟོང་ཉིད་ཀྱང་ཤུགས་ལ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་འདོད་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༣༣ རྒྱབ་ཕྲེང་༥ པར། ཡང་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་འདིར་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ཞལ་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་ལུགས་མཆོག་སྔོན་མེད་དུ་དབྱེ་བ་ཤར་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ན་རེ་ཞེས་པ་ནས། སྟོང་ཉིད་དང་བདག་མེད་ཀྱང་རིགས་

ང་ལྔ་

540

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཤེས་ཚད་མས་ཤུགས་ལ་གཞི་གྲུབ་པར་རྟོགས་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༣༢༽རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་འདོད་པ་བཞི་པོ་རིམ་བཞིན་དགག་པ་ལས། དང་པོ་ཤེས་བྱར་མེད་པའི་རྟགས་ཀྱི་
དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་དེ་ཤེས་བྱར་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱར་བྱེད་མི་བྱེད་དཔྱད་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༣༤ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། ལུགས་དེ་ནི་ཚིག་གི་ཟོལ་གྱིས་ཇི་ཙམ་སྨྲས་ཀྱང་ཞེན་དོན་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་
ཉིད་ཡན་གར་དང་ཡ་བྲལ་ཁོ་ན་ལ་མངོན་པར་དགའ་བའི་རྟོག་བརྟགས་ཀྱི་སྙིང་བཅུད་ཅེས་པ་ནས། འདོད་ན། དེ་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་མིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༣༣༽གཉིས་
པ་ཤེས་བྱར་མེད་པའི་དགག་བྱ་བཀག་པའི་སྟོང་ཉིད་ཤེས་བྱར་ཡོད་མི་རིགས་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༡༣༥ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། ཡང་ཐ་སྙད་དུ་དགག་བྱ་མེད་ན་དེ་བཀག་པའི་སྟོང་ཉིད་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་ནི། ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་ལ་སྐུར་པ་བཏབ་པ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་པ་ནས། འགོག་བྱེད་དགག་པ་རྣམས་དོན་དམ་བདེན་པ་དཔྱད་བཟོད་དུ་གྲུབ་པར་ཡང་དོན་ལ་ཁས་བླངས་པར་སོང་བས་བསགས་པ་ཅན་དག་ཚུལ་འདིར་ལེགས་པར་སོམས་ཤིག།ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༣༤༽གསུམ་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཅིང་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་མེད་ཅེས་ཡོད་ས་དང་ཡིན་ས་མ་འཁྲུལ་པར་བྱ་དགོས་

541

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

གསུངས་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༣༥ མདུན་ཕྲེང་༦ པར། དོན་དམ་བདེན་པ་དོན་དམ་བདེན་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཅེས་སྨྲས་པ་འདི་ཡང་ཞེས་པ་ནས། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བདེན་ན་དོན་དམ་པར་ཡང་བདེན་
དགོས་སོ་ཞེས་ཐ་སྙད་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རིགས་ཚུལ་འདི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་ཆོས་བླ་ན་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༣༥༽བཞི་པ་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་ཐ་
སྙད་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་ན་དེའི་ཆོས་ཉིད་སྟོང་ཉིད་དང་བདག་མེད་ཀྱང་ཤུགས་ལ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༣༥ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། ཡང་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་མེད་པས་སྟོང་
པའི་སྟོང་ཉིད་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཤེས་བྱའི་ཆོས་ཅན་ལ་ཞེས་པ་ནས། དོན་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་ཆོས་ལས་དོན་དམ་སྟོང་ཉིད་ཐ་དད་པར་ཞེ་པས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༣༦༽རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པར་འདོད་པ་ལ་ཚིག་གི་སྐྱོན་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༣༦ རྒྱབ་ཕྲེང་༥ པར། དེ་ལྟར་ན་ཚིག་དོན་གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱོན་ཡོད་དེ། དང་པོ་ནི། ཐ་སྙད་དུ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་བར་དུ་གཉིས་མིན་གྱི་ཕུང་གསུམ་ཡོད་པར་ཐལ་ཞེས་པ་ནས། མ་ཁྱབ་ན་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁྱབ་བྱེད་གཅིག་ཁེགས་ན་ཁྱབ་བྱ་ངོ་བོ་གཅིག་

ང་དྲུག་

542

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ཁེགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༣༧༽རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་ལུགས་ལ་དོན་གྱི་སྐྱོན་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ལ་རིགས་པ་བདུན་ལས། རིགས་པ་དང་པོ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྟོང་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་
ཞིག་གཏན་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༣༧ མདུན་ཕྲེང་༤ པར། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྟོང་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ཞིག་གཏན་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་པ་ནས། གཟུགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་
གཟུགས་མཚར་སྡུག་གི་ངོ་བོར་གྲུབ་པ་ལ་ཆགས་སོགས་ཀྱི་རྟོག་པའང་བཟློག་མི་ནུས་པར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༣༨༽རིགས་པ་གཉིས་པ་གཟུགས་རི་རྭས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དེ་གཟུགས་
རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དུ་ཐལ་བ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༣༧ མདུན་ཕྲེང་༦ པར། ཡང་གཟུགས་སོགས་རང་རང་ངོ་བོས་མི་སྟོང་པར་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་གཞན་གྱིས་སྟོང་པས་གཟུགས་སོགས་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་གོ་ཆོད་ན་འདིར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་པ་ནས། དེང་ཕན་ཆད་འདི་སྐོར་ལ་ངེད་ཀྱིས་ཁྱེད་ལ་ཅང་མི་སྨྲའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༣༩༽རིགས་པ་གསུམ་པ་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དེ་གཟུགས་སོགས་དངོས་པོའི་སྟེང་དུ་ཡོད་ན་དངོས་པོ་དེ་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ནི། ལྡེབ་མ་༣༣༧ རྒྱབ་ཕྲེང་༣ པར། ཡང་གཟུགས་སོགས་དངོས་པོར་ཡོད་པ་ལས་གཞན་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་

543

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

དངོས་པོར་ཡོད་མི་སྲིད་པས་ཞེས་པ་ནས། དེ་ལྟའི་སྟོང་ཉིད་དངོས་མེད་དེ་ཡང་ན་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་པར་འགྱུར་བའམ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༤༠༽རིགས་པ་བཞི་པ་
ཡང་ན་གཟུགས་སོགས་དངོས་པོར་ཡོད་པ་དེ་སྟོང་ཉིད་དངོས་མེད་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ནི། ལྡེབ་མ་༣༣༧ རྒྱབ་ཕྲེང་༤ པར། ཡང་ན་གཟུགས་སོགས་དངོས་པོར་ཡོད་པ་དེ་ཡང་གཞན་དེ་དང་མཚུངས་པར་དངོས་
མེད་རང་རང་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དུ་འགྱུར་ལ་ཞེས་པ་ནས། གཞན་སྟོང་ཉིད་རང་སྟོང་གི་དོན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༤༡༽རང་ལུགས་ལ་དབུ་མ་པས་དཔྱད་ཚེ་གཟུགས་སོགས་
སྟེང་དུ་སྟོང་ཉིད་ཡོད་མེད་གང་དུའང་མི་བརྗོད་ཀྱང་། མ་དཔྱད་གཞན་ངོར་དགོས་དབང་གིས་ཡོད་མེད་ཅིར་ཡང་བརྗོད་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༣༧ རྒྱབ་ཕྲེང་༦ པར། འོ་ན་གཟུགས་སོགས་ལ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཁྱོད་རང་ཡང་ཡོད་པར་འདོད་དམ་མེད་པར་འདོད་ཅེ་ན་ཞེས་པ་ནས། དེའི་སྟོང་ཉིད་དེ་ཆུ་དེ་ལ་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་གང་ཡང་བརྗོད་མི་ཤེས་པ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༤༢༽རིགས་པ་ལྔ་པ་གཟུགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་གཟུགས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་འགལ་འབྲེལ་གང་གི་ཚུལ་དུའང་ཡོད་མི་རིགས་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༣༨ མདུན་ཕྲེང་༣ པར། ཡང་ཁྱེད་དངོས་མེད་དུ་གྱུར་པའི་

ང་བདུན་

544

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

སྟོང་ཉིད་དེ་གཟུགས་སོགས་དངོས་པོ་གཞན་ལ་ཡོད་ན་འགལ་བར་ཡོད་དམ་འབྲེལ་བར་ཡོད་ཅེས་པ་ནས། དངོས་མེད་ལ་བདག་གཅིག་དང་དེ་བྱུང་འབྲེལ་གང་ཡང་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན།
༣༤༣༽རིགས་པ་དྲུག་པ་གཟུགས་ལ་གཟུགས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་རྟེན་བརྟེན་པའི་ཚུལ་དུ་མེད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༣༨ མདུན་ཕྲེང་༤ པར། ཡང་གཟུགས་སོགས་དངོས་པོ་རྟེན་དང་། ཁྱེད་འདོད་པའི་དངོས་
མེད་སྟོང་ཉིད་བརྟེན་པར་ཡོད་དོ་ཞེ་ན་ཞེས་པ་ནས། དེ་ལྟར་ན་གཟུགས་སོགས་བུམ་པའི་རྟེན་ད་ལྟ་བ་ལ་འདས་མ་འོངས་ཀྱི་སྙེ་མ་དང་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་ཀྱང་བརྟེན་པར་འཛུགས་པར་གྱིས་ཤིག།ཅེས་པའི་
བར་གྱིས་བསྟན། ༣༤༤༽རིགས་པ་བདུན་པ་སེམས་ཙམ་པས་གཞན་དབང་ལ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་འཇོག་པའང་མ་ནོར་བར་ཐལ་བ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༣༨ མདུན་ཕྲེང་༦ པར། གཞན་ཡང་ཁྱེད་ལྟར་ན་སེམས་ཙམ་པས་གཞན་དབང་གི་དངོས་པོ་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཀུན་བརྟགས་ཞེས་པ་ནས། རང་ལུགས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ནི་དེས་བཞག་པ་ལྟར་འཇོག་པས་གཞན་ལ་ཇི་ཙམ་ཁྲེལ་བྱ་བ་དེ་རང་ཉིད་ལ་རང་གིས་བྱོས་ཤིག།ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༤༥༽རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་ཀུན་རྫོབ་རང་གི་ངོ་བོ་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་དགག་བྱས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དངོས་མེད་དུ་འདོད་པ་དང་། ཇོ་ནང་པས་ཀུན་རྫོབ་གཏན་དུ་མེད་

545

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

ཅིང་སྟོང་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་རྟག་པར་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ལྟ་སྒོམ་རྣམས་ཐར་ལམ་གྱི་རྟེན་དང་སྒྲིབ་པ་སྤོང་བའི་གཉེན་པོར་མི་རུང་བར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༣༨ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། དེས་ན་
ཀུན་རྫོབ་པའི་བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་དང་ལྷས་བྱིན་ལ་སོགས་པའི་གང་ཟག་གི་ངོ་བོ་འདི་ཉིད་སྟོང་པར་མི་འདོད་ཅིང་ཞེས་པ་ནས།གྲངས་ཅན་དང་བྱེ་བྲག་པ་དག་གིས་ཐར་ལམ་གྱི་ཆེད་དུ་ངལ་བ་
བགྱིས་པ་ཁོ་ན་ལྟར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༤༦༽ཇོ་ནང་པས་དོན་དམ་བདེན་པ་རང་གི་ངོ་བོས་མི་སྟོང་པར་འདོད་པ་དང་། ཙོང་ཁ་པས་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་འདོད་པ་
རྣམས་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་མདོ་དང་འགལ་བར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༣༩ མདུན་ཕྲེང་༥ པར། དེས་ན་དེ་ལྟའི་སྟོང་ཉིད་ནི་ཕྱི་རོལ་པའི་སྟོང་ཉིད་བཞིན་ཉི་ཚེ་བའམ་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རྣམ་གྲངས་དུ་མས་སྨད་དེ་ཞེས་པ་ནས། ཞར་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་བདེན་མེད་ཀྱིས་མི་སྟོང་པར་ངོ་བོ་གཞི་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་དག་གིས་ཀྱང་ལེགས་པར་བསམ་མནོ་ཐོངས་ཤིག།ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༤༧༽རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་གཟུགས་སོགས་རང་རང་གི་ངོ་བོས་མི་སྟོང་པར་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱས་སྟོང་པར་འདོད་པ་ནི་འཁོར་ལོ་བར་པ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་དང་འགལ་བར་བསྟན་

ང་བརྒྱད་

546

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༣༩ རྒྱབ་ཕྲེང་༦ པར། ཁྱད་པར་འཁོར་ལོ་བར་པ་ངེས་དོན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་འདོད་པ་ལྟར་ནའང་ཡུམ་ལས་ཞེས་པ་ནས། མཛོ་ཁལ་གླང་ལ་ཅི་ཙམ་སྦྱར་ཡང་གླང་གིས་ཐེག་པར་འགྱུར་རམ་ཞེས་
འཇིག་རྟེན་ལྷ་དང་བཅས་པ་དག་གིས་རྟོགས་ཤིག།ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༤༨༽རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་ལུགས་དེ་མི་འཐད་པའི་ཚུལ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༤༠ རྒྱབ་ཕྲེང་༥ པར།
འདིར་སྨྲས་པ། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་དང་།།ཞེས་པ་ནས། ངེས་པར་འགྱུར་ཏེ་རྒྱུ་མཚན་མཚུངས་ཕྱིར་རོ།། ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན།
༣༤༩༽སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དང་། དེས་སྟོང་པ་ཉིད་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་དུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་བཟློག་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༤༡ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། སྟོང་ཉིད་འདི་ནི་དབུས་མཐའ་དང་། རྒྱུད་སྡེ་དང་། འཕགས་སེང་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བཤད་ཀྱང་ཞེས་པ་ནས། སྨན་པ་ཆེན་པོ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དམ་ཆོས་ཀྱི་བདུད་རྩིས་གསོར་མི་རུང་བའི་ལྟ་བ་ཅན་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༥༠༽རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་རང་བཞིན་དེ་མེའི་རང་བཞིན་ཚ་བ་ལྟ་བུ་ལ་གོ་བ་མ་ཡིན་པར་བཅོས་མིན་བལྟོས་མིན་གྱི་རང་བཞིན་ལ་གོ་དགོས་པར་བསྟན་པ་ནི།

547

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

ལྡེབ་མ་༣༤༤ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། འོ་ན་དབུ་མའི་གསུང་རབ་ཀྱི་བརྡ་འདིར་མེའི་རང་བཞིན་ཚ་བ་སོགས་ལའང་རང་བཞིན་དུ་བརྗོད་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་པ་ནས། དེ་ལྟའི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་
ཀྱིས་རང་བཞིན་དེ་སྟོང་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༥༡༽རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་བསྟན་པ་འདི་ཡིས་ཇོ་ནང་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་དོན་དམ་
བདེན་པ་རང་གི་ངོ་བོ་མི་སྟོང་པར་འདོད་པ་བཀག་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༤༤ མདུན་ཕྲེང་༦ པར། ཇོ་ནང་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་དོན་དམ་བདེན་པ་རྟག་བརྟན་རང་གི་ངོ་བོ་རང་གིས་མི་སྟོང་པར་འདོད་
པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་འདིས་ལེགས་པར་བཀག་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་པས་བསྟན། ༣༥༢༽རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་བསྟན་པ་འདི་ཡིས་ཤར་ཙོང་ཁ་པས་གཟུགས་སོགས་རང་རང་ངོ་བོས་མི་སྟོང་པར་ཤེས་བྱར་མེད་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱས་སྟོང་པར་འདོད་པ་བཀག་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༤༤ རྒྱབ་ཕྲེང་༡ པོར། དེ་བཞིན་དུ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ཀྱང་། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རང་ངོས་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ལེགས་པར་བཀག་ནས་ཞེས་པ་ནས། མེ་གསོད་པ་ལ་ཆུ་དགོས་ན་ཆུ་ཉིད་མེར་འབར་ན་ཆུ་གསོད་ཐབས་འགར་ཡང་མི་རྙེད་པ་ལྟ་བུའོ།།ཞེས་པའི་

ང་དགུ་

548

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

བར་གྱིས་བསྟན། ༣༥༣༽མྱ་ངན་འདས་པ་བདེན་གཅིག་པུ།། ཞེས་པའི་དོན་བོད་ཁ་ཅིག་དང་། ཤཱཀྱ་མཆོག་ལྡན་གྱིས་དོན་དམ་པའི་རང་བཞིན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་སྐབས་ཡོད་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་
པའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༤༥ མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། རང་བཞིན་མྱང་འདས་ཏེ། མྱ་ངན་འདས་པ་བདེན་གཅིག་པུ་ཞེས་པ་འདི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཏེ་གདོད་ནས་བདེན་པར་མེད་པར་བདེན་ཞེས་པ་ནས།
སྐབས་འདིར་དེ་དེས་སྟོང་པ་དང་མི་སྟོང་པའི་ལུགས་གཉིས་མ་ཕྱེད་པར་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ནར་བཤད་སྣང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༥༤༽བོད་ཁ་ཅིག་གིས་འདོད་པའི་རང་
སྟོང་གཞན་སྟོང་གི་གོ་དོན་དང་། ཇོ་ནང་པས་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་རྣམས་རང་སྟོང་དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་གཞན་སྟོང་དུ་བཤད་ནས་རང་སྟོང་གི་དབུ་མ་དེ་དབུ་མ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་མི་འཐད་པའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༥༠ མདུན་ཕྲེང་༣ པར། བོད་ཁ་ཅིག་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་རང་གི་ངོ་བོས་དབེན་པ་རང་སྟོང་དང་། གཞན་གྱི་ཆོས་དབེན་པ་གཞན་སྟོང་གི་དོན་དུ་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ་ཞེས་པ་ནས། དེ་འདྲའི་རང་ཚིག་སྙིང་པོ་མེད་པའི་འཁྲུལ་བཅས་དེ་མཁས་པ་དབུ་མ་པའི་སྐྱེས་བུ་ལ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༥༥༽ ཟི་ལུང་པས་རྣམ་རྫུན་པའི་ལྟ་བ་དེ་དབུ་མ་གཞན་སྟོང་གི་ལྟ་

549

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

བ་ཡིན་པར་སྨྲ་བ་ལ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༥༡ མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། ཡང་ཟི་ལུང་པས་སེམས་ཙམ་རྣམ་རྫུན་པ་དེ་དབུ་མ་གཞན་སྟོང་པའོ་ཞེས་སྨྲའོ་ཞེས་པ་ནས། དབུ་སེམས་སོགས་ཀྱི་
གྲུབ་མཐའ་ལ་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་རྒྱལ་མཚན་ནུབ་མེད་དུ་བསྒྲེང་བ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༥༦༽སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཚད་མས་སེམས་སེམས་བྱུང་གི་
སྤྲོས་པ་མཐའ་དག་རྣམ་པར་བཅད་ནས་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་དོན་ལ་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཉམ་པར་བཞག་ཚུལ་ལ་མཐའ་དཔྱད་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༥༡ རྒྱབ་ཕྲེང་༥ པར། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་
འགོག་སྙོམས་ལ་འཇུག་པ་ན་ཞེས་པ་ནས། དེའི་ཚེ་འགོག་སྙོམས་ལ་ཡུལ་གྱི་སྣང་བ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་བློ་གཅིག་དང་ཐ་དད་པར་ཡོད་པར་ཡང་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༥༧༽སེམས་བསྐྱེད་བདུན་པའི་སྐབས་སུ་འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་གི་དོན་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བཞི་པོ་སོ་སོའི་འདོད་ཚུལ་དང་། འདིར་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་འགོག་པ་ལ་འཇུག་ལྡང་བྱེད་པའི་དོན་ལ་མཐའ་དཔྱད་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༥༣ མདུན་ཕྲེང་༤ པར། འདིར་མདོ་ལས། འགོག་སྙོམས་ལ་འཇུག་པའི་མིང་ཙམ་ཞིག་བྱུང་ལ། དེའི་དོན་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དག་གིས་ཞེས་པ་ནས། དེར་ནི་རྩོལ་མེད་མཚན་མེད་ཀྱི་སྒོ་

དྲུག་ཅུ་

550

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ནས་དེ་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་འཇོག་པའི་ཕུལ་ཆེས་ཆེ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༥༨༽ས་བརྒྱད་པར་འགོག་པ་ལས་བསླང་དགོས་པར་གསུངས་པའི་འགོག་པའམ་མྱང་འདས་ངོས་འཛིན་ཚུལ་
ནི། ལྡེབ་མ་༣༥༤ རྒྱབ་ཕྲེང་༥ པར། འདིའི་མྱང་འདས་དེ་མྱང་འདས་གང་ལ་འཇོག་སྙམ་ན་ཞེས་པ་ནས། ཕྱི་མ་སྟེ་རེ་ཞིག་གཞན་དོན་རྒྱུན་ཆད་པ་ལ་དགོངས་ནས་མྱང་འདས་སུ་བཞག་གོ།། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།
ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༥༩༽ས་བརྒྱད་པའི་ཡིད་ལུས་དེ་བོད་ཁ་ཅིག་གིས་ཤེས་པའི་ལུས་ཕྲ་ཞིང་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་ཡིན་པར་སློབ་དཔོན་ཟླ་བས་བཞེད་ཟེར་བ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༥༥ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར།
འདིར་ཡིད་ཀྱི་ལུས་ནི། བོད་གང་དག་བེམ་པོའི་ལུས་མིན་པར་ཤེས་པའི་ལུས་ཕྲ་ཞིང་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་ཡིན་པར་ཞེས་པ་ནས། རྣམ་རིག་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་འཆད་པར་བྱེད་དོ་སྙམ་པ་དེ་ལ་མིག་དང་སྙིང་དུ་གྱུར་པ་ཡོད་དམ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༦༠༽གནས་གང་དུ་བྱང་ཆུབ་བརྙེས་པ་གསུངས་པའི་སྐབས་སུ་འོག་མིན་གྱི་གནས་ལ་མཐའ་དཔྱད་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༥༨ རྒྱབ་ཕྲེང་༤ པར། འདིའི་འོག་མིན་ལ་མདོ་སྔགས་ཀྱི་གསུང་རབ་དང་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་རྣམས་སུ་མི་མཐུན་པ་མང་པོ་འབྱུང་བས་ཞེས་པ་ནས། གཟུགས་ཁམས་ན་གཙང་གནས་ཀྱི་འོག་མིན་དེ་མ་ཡིན་པའི་འོག་མིན་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེས་གསུང་

551

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

རབ་ཀྱི་ཁུངས་རྒྱ་ཆེར་བཙལ་བར་བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༦༡༽ཐལ་འགྱུར་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་མཁྱེན་ཚུལ་མ་དཔྱད་གཞན་གྲགས་ངོར་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྨྲ་
བའི་རྗེས་བརྗོད་ཐུན་མོང་མིན་པ་བརྗོད་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༥༩ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། འོ་ན་ཐལ་འགྱུར་བས་རང་ལུགས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་མཁྱེན་ཚུལ་མི་འཇོག་ཅིང་། གཞན་ངོར་མཁྱེན་ནོ་ཞེས་གཞན་གྲགས་ཀྱི་མཁྱེན་
པར་བརྗོད་ཚེ་ཇི་ལྟར་རྗེས་བརྗོད་དུ་བྱེད་སྙམ་ན་ཞེས་པ་ནས། ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྨྲ་བའི་མཁྱེན་ཚུལ་ཐ་སྙད་དུ་མ་དཔྱད་པར་བརྗོད་པའི་རྗེས་ཟློས་སུ་བྱས་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་ལས་གཞན་དུ་སྨྲ་
ཐབས་མ་རྙེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༦༢༽ཐལ་འགྱུར་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་མཁྱེན་ཚུལ་མ་དཔྱད་གཞན་གྲགས་ངོར་རྟེན་འབྲེལ་དང་མི་མཐུན་པར་སྨྲ་བའི་རྗེས་བརྗོད་ཐུན་མོང་བ་བརྗོད་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༦༠ མདུན་ཕྲེང་༤ པར། གཉིས་པ་ལྟར་ན་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཟག་པ་དང་བཅས་མ་བཅས་འདུས་བྱས་མ་བྱས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་དངོས་པོ་རྫས་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྲུབ་པ་ལ་ཞེས་པ་ནས། སྲིན་བུ་ཕྲ་མོ་གྲངས་མེད་མཁྱེན་པས་ཤེས་བྱ་ཀུན་མཁྱེན་པར་སྨྲ་བ་འགོག་པའི་ཚུལ་ཀྱང་འདི་ཁོ་ན་ལྟར་ཁས་བླངས་ཏེ་བརྗོད་པར་བྱའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༦༣༽དབུ་མ་པ་རང་ལུགས་

རེ་གཅིག་

552

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ལ་རིགས་པས་དཔྱད་ནས་རྫོགས་སངས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་མེད་གང་དུའང་མི་བརྗོད་པའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༦༡ རྒྱབ་ཕྲེང་༡ པོར། འོ་ན་དབུ་མ་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་རིགས་པས་དཔྱད་ནས་རྫོགས་སངས་ལ་ཡེ་ཤེས་
ཡོད་མེད་ཇི་ལྟར་སྙམ་ན་ཞེས་པ་ནས། དེ་ལྟར་འདོད་ནའང་ཐ་སྙད་དུ་ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ལ་སྐུར་འདེབས་སུ་འགྲོ་བས་མི་རིགས་སོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༦༤༽ཐལ་འགྱུར་པས་མ་དཔྱད་པར་གཞན་
གྲགས་དང་བསྟུན་ཏེ་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ན་སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་མེད་ཇི་ལྟར་འདོད་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༦༢ མདུན་ཕྲེང་༣ པར། འོན་ཏེ་མ་དཔྱད་པར་གཞན་གྲགས་དང་བསྟུན་ཏེ་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ན་སངས་རྒྱས་
ལ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་འདོད་དམ་མེད་པར་འདོད་ཅེ་ན་ཞེས་པ་ནས། མེ་ལོང་དུ་ལྷས་བྱིན་གྱི་བྱད་མཐོང་ངོ་ཞེས་འཇིག་རྟེན་ན་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་བཀག་ཏུ་མེད་པ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༦༥༽རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྨྲ་བའི་མ་དཔྱད་ངོར་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་བརྗོད་པས་ཡེ་ཤེས་དཔྱད་བཟོད་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་རམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་སྤོང་བ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༦༢ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། འོ་ན་སངས་རྒྱས་ལ་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྨྲ་བའི་མ་དཔྱད་པའི་ངོར་ཡེ་ཤེས་ཡོད་དོ།། ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་ཞེས་པ་ནས། ཡོད་མེད་ལ་སོགས་སྤྲོས་པའི་མཐའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༦༦༽དབུ་མ་པ་རང་

553

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

གི་ལུགས་ལ་ཤིན་ཏུ་དཔྱད་ཚེ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་མེད་གང་དུའང་མི་སྨྲ་བའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༦༢ རྒྱབ་ཕྲེང་༥ པར། འོ་ན་དབུ་མ་པ་ཁྱོད་གཞན་གྲགས་ཀྱིས་དཔྱད་པ་ཙམ་ལས་རང་ལུགས་ཀྱིས་ཤིན་
ཏུ་དཔྱད་པ་ན་ཇི་ལྟར་འདོད་ཅེ་ན་ཞེས་པ་ནས། དངོས་སྨྲ་བས་འཕུལ་འདོད་བྱེད་པའི་ཀླན་ཀའི་སྐྱོན་ཡང་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༦༧༽དབུ་མ་པ་ལ་རང་ལུགས་མེད་པས་བདེན་གཉིས་
ཀྱི་ཆོས་ལ་གཏད་སོ་གཏན་ནས་མེད་ཀྱང་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྨྲ་བའི་ཐ་སྙད་མ་དཔྱད་གཞན་གྲགས་སུ་བརྗོད་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༦༣ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། དེ་ལྟར་ན་དབུ་མ་པ་ཁྱོད་ཅག་ལ་རང་ལུགས་
མེད་པའི་ཚུལ་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་ཞེས་པ་ནས། རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ལས་གཞན་དུ་འགར་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༦༨༽ཐལ་འགྱུར་པས་མ་དཔྱད་གཞན་གྲགས་ངོར་སངས་རྒྱས་ལ་གཟུང་འཛིན་ཅན་གྱི་མཁྱེན་པ་མངོན་རྗེས་སོགས་ཡོད་པར་མི་བཞེས་པའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༦༣ རྒྱབ་ཕྲེང་༥ པར། ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྨྲ་བ་དག་མ་དཔྱད་པ་ན་སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་བཞེད་པ་ཞེས་པ་ནས། གཉིས་སུ་མེད་པ་ལ་འཛུད་པའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱང་སྟོན་ཏོ།། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན།

རེ་གཉིས་

554

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

༣༦༩༽དབུ་མ་པས་མ་དཔྱད་ཐ་སྙད་དུ་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྨྲ་བའི་རྗེས་བརྗོད་བྱས་པས། དབུ་མ་པ་ལ་རང་ལུགས་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༦༤ མདུན་ཕྲེང་༥ པར། འོ་ན་ཤེས་
བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྨྲ་བ་དག་གིས་མ་དཔྱད་ཐ་སྙད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ཞེས་པ་ནས། སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་སུ་ཞིག་གིས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ལེགས་པར་སོམས་ཤིག།ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༧༠༽ཁ་
ཅིག་གིས་དབུ་མ་པ་ལས་གཞན་སུས་ཀྱང་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དུ་མི་སྨྲ་བས་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྱུང་དུ་སྨྲ་བ་ནི་དབུ་མ་པ་རང་གི་ཞེ་འདོད་ཡིན་དགོས་ཟེར་བ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༦༥ མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། ཡང་བློ་
གྲོས་ཀྱི་ནོར་མེད་པ་ཁ་ཅིག། མ་དཔྱད་ཐ་སྙད་དུ་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་ཙམ་དུ་འཇོག་པ་ཆོས་ཅན་ཞེས་པ་ནས། རྟེན་འབྲེལ་དང་སྟོང་ཉིད་དེ་དེ་ལྟར་གྲུབ་བདེན་དུ་ཡོད་ན་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཆོས་རིགས་པ་གང་གིས་འགོག་པར་བྱེད་ལེགས་པར་སོམས་ཤིག།ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༧༡༽རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྨྲ་བའི་མ་དཔྱད་ཐ་སྙད་དུ་སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་དབུ་མ་པ་ལ་མདོ་ལུགས་དང་། སྔགས་ལུགས་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། སྔགས་ལུགས་སྐབས་སེམས་ཙམ་པའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་བཞིའམ་ལྔའི་རྒྱུ་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི།

555

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

ལྡེབ་མ་༣༦༦ མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། ཞར་ལ་འདིའང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྨྲ་བའི་མ་དཔྱད་ཐ་སྙད་དུ་སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་དབུ་མ་པ་ལའང་མདོ་
ལུགས་སུ་སྨྲ་བ་དང་། སྔགས་ལུགས་སུ་སྨྲ་བ་གཉིས་ལས་ཞེས་པ་ནས། ཞར་བྱུང་སྟེ་སྤྲོས་པ་ཆོག་གོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༧༢༽དབུ་མ་པ་ཞེས་དབུ་མ་པ་རང་གིས་མི་གྲུབ་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་གཞན་
གྲགས་ཀྱིས་བརྗོད་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༦༦ རྒྱབ་ཕྲེང་༦ པར། འོ་ན་ཤེས་བྱ་ན་དབུ་མ་པ་ཞིག་ཡོད་དམ་ཞེ་ན་ཞེས་པ་ནས། འོ་ན་བརྗོད་བྲལ་ལའང་འཇིག་རྟེན་པ་ཐམས་ཅད་བརྗོད་ཀྱིན་འདུག་པ་ཇི་ལྟར་
ངས་ཤེས་སུ་ཡོད། ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༧༣༽དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་དཔྱད་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ཀུན་རྫོབ་གཟིགས་པའི་མཁྱེན་པ་འགར་ཡང་མི་འགྲུབ་པར་བསྟན་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༦༧ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། འདིར་འདི་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཡུལ་ཀུན་རྫོབ་བརྫུན་པ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་བསླུ་བས་ཞེས་པ་ནས། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་སྤྲོས་ཆོས་ཡོད་པར་སྨྲས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་འཆད་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༧༤༽གོ་རམས་པས་སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་བཞེད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ལ་ཀུན་རྫོབ་སྣང་ཡང་སྐྱེ་འགག་ཏུ་མི་སྣང་བ་དང་། སྐྱེ་འགག་མེད་པར་གཟིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་བདག་

རེ་གསུམ་

556

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

དང་རྟག་པ་ཡིན་པར་འདོད་པ་སོགས་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༦༧ མདུན་ཕྲེང་༦ པར། གནད་འདི་ལྟ་བུ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་སྲོག་ཆགས་ཕྲ་མོའི་མགྲིན་པར་མི་འོང་བ་བཞིན་རྟ་ནག་གོ་ཆེན་རབ་
འབྱམས་པའི་དབུ་མའི་ཡི་གེར་ཞེས་པ་ནས། ད་ནི་ཁྱེད་ཅག་འཆད་རྩོད་རྩོམ་པའི་བགྱི་བ་དེ་དག་གི་གོང་དུ་གང་འཆད་པར་བྱེད་པའི་གཞུང་དེ་དག་ལ་བློ་ཁ་ཅུང་ཟད་ཕྱོགས་པ་རེ་ཅིས་ཀྱང་དགོས་པར་
སྣང་ངོ་།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༧༥༽ཐལ་འགྱུར་རང་གི་ལུགས་ལ་སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་མེད་མི་སྨྲ་ཡང་གཞན་ངོར་རྟེན་འབྲེལ་དུ་རུང་བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བཏགས་བཞག་ཙམ་ཡོད་
པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༦༩ མདུན་ཕྲེང་༣ པར། འདི་དག་གི་དོན་ནི། དབུ་མ་རང་ལུགས་ལ་སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་མེད་གང་དུའང་མི་སྨྲ་ལ་ཞེས་པ་ནས། ཞེས་པ་འདི་ནི་ཐལ་འགྱུར་སྨྲ་བའི་གཙུག་ལག་ལས་བྱུང་བ་ཡབ་རྗེ་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་མཉན་པ་རས་ཆེན་གྱི་གསང་ཚིག་བླ་ན་མེད་པའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༧༦༽ཀུན་མཁྱེན་གོ་རམས་པས་ཡུལ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་རྣམ་ལྡན་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༦༩ རྒྱབ་ཕྲེང་༦ པར། གཞུང་འདི་ལ་རྟ་ནག་གོ་ཆེན་པས་ཡུལ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་རྣམ་ལྡན་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་འབད་ནས་བསྒྲུབས་ཏེ་

557

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

ཞེས་པ་ནས། ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བ་ཅན་ལ་དེའི་རྣམ་པ་དེ་ཇི་འདྲ་བར་སྣང་ཁྱོད་ཅག་གིས་ངོམ་ཐུབ་པ་ཞིག་སྨྲོས་ཤིག།ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༧༧༽ཁ་ཅིག་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ཡེ་ཤེས་མེད་
པས་སྔོན་གྱི་ཐུགས་བསྐྱེད་དང་བསགས་པའི་རྒྱུས་འབད་མེད་དུ་ཆོས་སྟོན་པ་སོགས་གཞན་དོན་བྱེད་པའི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་མི་འཐད་ཟེར་བ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༧༠ རྒྱབ་ཕྲེང་༥ པར། ཁ་ཅིག་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་སར་ཡེ་ཤེས་མེད་ཀྱང་སྔོན་གྱི་ཐུགས་བསྐྱེད་དང་བསགས་པའི་རྒྱུས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་ལས་འབད་མེད་དུ་ཆོས་སྟོན་པ་སོགས་ཞེས་པ་ནས། འབྲས་བུ་ཕྱི་དུས་སུ་གཞན་དོན་མཁའ་མཉམ་འཁོར་བ་
མ་སྟོང་གི་བར་འབྱུང་བ་འདི་ལ་མི་འཐད་པར་དོགས་པ་དེ་ལས་བླུན་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདིར་སུ་ཞིག་ཡོད། ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༧༨༽ཁ་ཅིག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སེམས་དཔའི་སྨོན་ལམ་དང་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཕྲིན་ལས་སུ་མི་རིགས་ཟེར་བ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༧༡ མདུན་ཕྲེང་༣ པར། ཁ་ཅིག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་དཔའི་སྨོན་ལམ་དང་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ན་ཞེས་པ་ནས། སྨོན་ལམ་ལས་མ་བྱུང་བའི་ཕྲིན་ལས་ནི་མི་སྲིད་པས་ཕྲིན་ལས་གཏན་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༧༩༽ཁ་ཅིག་གིས་ཐལ་འགྱུར་རང་

རེ་བཞི་

558

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ལུགས་ལ་རྒྱུན་མཐའི་བར་དུ་ཡེ་ཤེས་ཡོད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་མེད་ཟེར་བ་དང་། ཡང་ཁ་ཅིག་གིས་ཐལ་འགྱུར་རང་ལུགས་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ཡེ་ཤེས་ཡོད་ཟེར་བ་རྣམས་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི།
ལྡེབ་མ་༣༧༢ མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། དེ་ཡང་གངས་ཅན་གྱི་ཁྲོད་འདིར། ཁ་ཅིག་རྒྱུན་མཐའི་བར་དུ་དཔྱད་པས་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་ལ་ཞེས་པ་ནས། སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་འཁྲུལ་སྣང་ལ་ཡེ་ཤེས་སུ་ངོས་བཟུང་ནས་རྩོད་པར་
སྣང་ལ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༨༠༽རང་གི་ལུགས་ལ་མ་དཔྱད་གཞན་གྲགས་ངོར་ཤེས་བྱ་གཞན་རྣམས་ཡོད་པ་བཞིན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་ཡོད་ལ། དཔྱད་ཚེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྤྲོས་བྲལ་
ཡིན་པ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྤྲོས་བྲལ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༧༣ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། ཡེ་ཤེས་ནི་སྔར་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་བློ་ཡང་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་སོང་བ་ཡིན་ཞིང་ཞེས་པ་ནས། སྔོན་ཁུ་ལོ་ཙཱ་བའི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཡིག་ཚང་བླ་ན་མེད་པ་ནས་བྱུང་བ་དེ་ཉིད་འཐད་པར་མཐོང་ནས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༨༡༽ཤཱཀྱ་མཆོག་ལྡན་སོགས་བོད་སྔ་ཕྱི་མང་པོས་གཟུགས་སྐུ་སངས་རྒྱས་མིན་ཞིང་། གཟུགས་སྐུ་ཡང་དག་པ་དེ་ཤེས་པའི་ལུས་ལ་འཇོག་དགོས་ཟེར་བ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༧༥ མདུན་ཕྲེང་༡ པོར།

559

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

འདིར་ཟི་ལུང་མཆོག་ལྡན་པ་ཆེན་པོ་སོགས་བོད་སྔ་ཕྱི་མང་པོ་ན་རེ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། ཇི་ལྟར་ཚོན་ནི་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས།། ནོར་བུ་དེ་དངོས་མིན་སྣང་ལྟར་ཞེས་པ་ནས། དེ་ལྟར་ན་བདེན་པ་
གཉིས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པར་གསུངས་པའི་གནད་མ་དྲན་པར་བྱུང་རྒྱལ་དུ་ཁ་ནས་ཤོར་བའི་ཅོལ་གཏམ་མོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༨༢༽རང་ལུགས་ལ་ཐལ་འགྱུར་པས་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་
བག་ཆགས་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་འཇོག་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༨༡ མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། དེ་ལ་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ནི་ཤེས་བྱ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་གེགས་ཡིན་ལ་ཞེས་པ་ནས། ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་བག་ཆགས་ཤེས་སྒྲིབ་
ཏུ་མི་འཇོག་ཅེས་འབད་པ་ནི་རྩ་འགྲེལ་འདི་ཚར་གཅིག་བཀླག་པའི་ངལ་བ་ཡང་མ་བྱས་པར་ཟད་དོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༨༣༽བྱེ་སྨྲ་དང་རྣམ་རིག་པས་ཉན་རང་གི་མྱང་འདས་ངོས་འཛིན་ཚུལ་དང་། དབུ་མ་པས་ཉན་རང་ལ་མཐར་ཐུག་གི་མྱང་འདས་མཚན་ཉིད་པ་མེད་པར་འདོད་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༨༤ མདུན་ཕྲེང་༤ པར། འདིར་བྱེ་སྨྲ་ནི་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་ལྷག་མ་མེད་པའི་དབྱིངས་སུ་ཞུགས་པ་ནའང་མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པས་ཞེས་པ་ནས། འོད་དང་འོད་ཟེར་སྤངས་ནས་ནི།། ཉི་མ་བལྟ་བར་མི་ནུས་བཞིན།། ཞེས་འབྱུང་ངོ་།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༨༤༽དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པས་བྱེ་མདོ་དག་གིས་

རེ་ལྔ་

560

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

དོན་དམ་པར་སྨྲས་པ་དེ་དབུ་མ་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བཞག་གོ་ཟེར་བ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༨༦ རྒྱབ་ཕྲེང་༥ པར། དེ་ཡང་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དག་བྱེ་མདོ་དག་གིས་དོན་དམ་པར་སྨྲས་པ་དེ་དབུ་མ་
པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བཞག་གོ་ཞེས་ཟེར་བ་ཞེས་པ་ནས། དེ་ལྟར་ན་དབུ་མ་པ་ལ་ཐ་སྙད་ཀུན་རྫོབ་འཇོག་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་བཞི་སྟེ། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གསུམ་དང་སྒོ་བསྟུན་པ་དང་གྲགས་སྡེ་སྤྱོད་པའོ།།
ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༨༥༽ཇོ་ནང་པས་ཐལ་རང་གཉིས་ཀ་འདུས་བྱས་ཡིན་པས་དབུ་མ་མིན། དབུ་མ་ཡིན་ན་ཆོས་ཉིད་ཡིན་དགོས་ཟེར་བ་དགག་པ་ནི། ལྡེབ་མ་༣༨༧ མདུན་ཕྲེང་༥ པར། ཇོ་ནང་པ་ཆེན་པོ་ན་
རེ། ཐལ་རང་གཉིས་ཀ་དབུ་མ་མིན་པ་དང་། དབུ་མ་ཡིན་ན་ཆོས་ཉིད་ཡིན་དགོས་པ་དང་ཞེས་པ་ནས། དེ་སྐད་དུ་ཟེར་བ་ནི་རིགས་ཚུལ་ལས་འདས་ཤིང་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པར་སྨྲ་བའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༨༦༽འཇུག་འགྲེལ་འདིར་དབྱིག་གཉེན་དང་ཕྱོགས་གླང་སོགས་ཀྱིས་དབུ་མའི་དོན་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པར་བཤད་ཅིང་། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཀྱང་དབུ་མའི་དོན་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པར་བསྟན་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་༣༨༨ མདུན་ཕྲེང་༡ པོར། འགྲེལ་པར་གལ་ཏེ་གནས་བརྟན་དབྱིག་གཉེན་དང་། ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོ་དང་། ཆོས་སྐྱོང་ལ་སོགས་པ་ཞེས་པ་ནས། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པས་ཀྱང་དྲང་དོན་དུ་

561

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

སེམས་ཙམ་གྱི་བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་བཞེད་པར་གསལ་ལོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༨༧༽དབུ་མ་ཐལ་རང་གི་ལུགས་ལ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཇོག་ཚུལ་མདོར་
བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་༣༨༩ མདུན་ཕྲེང་༥ པར། དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་བ་དག་གིས་བདེན་པ་གཉིས་ལས་བརྩམས་ཏེ་གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་ཚུལ་ལ་གཞན་ལུགས་ཇི་ལྟར་བཀག་ནས་ཞེས་པ་ནས། འཛམ་བུའི་
གླིང་དུ་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་དུ་སྨྲ་བ་ཞེས་པ་ཞིག་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༨༨༽ཐལ་འགྱུར་པས་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྨྲ་བའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རིགས་པས་རྟེན་འབྲེལ་དང་
མི་མཐུན་པར་སྨྲ་བའི་ལོག་རྟོག་བཀག་ནས་མ་དཔྱད་གཞན་ངོར་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་པོ་བའི་རྣམ་གཞག་འཇོག་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་༣༩༠ མདུན་ཕྲེང་༥ པར། དེས་ན་ལུགས་འདི་པས་དབུ་མ་པ་རང་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དཔྱད་པས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མི་འཇོག་པར་མ་ཟད་ཅེས་པ་ནས། རང་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རིགས་པ་ནི་རང་ལུགས་ཀྱིས་ནམ་ཡང་གྲུབ་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༨༩༽རྣམ་པར་གཞག་འཇོག་ཅན་གྱི་དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་༣༩༡ རྒྱབ་ཕྲེང་༦ པར། དེས་ན་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་

རེ་དྲུག་

562

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

རིགས་པས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ཅན་དེའི་རང་ལྡོག་དཔྱད་པ་ན་ཞེས་པ་ནས། བཞག་འཇོག་ཅན་གྱི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་ནི་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་བདེན་པར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན།
༣༩༠༽རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་ནི་རང་གཞན་གྱི་རིགས་པ་གང་གིས་ཀྱང་བརྗོད་མི་ནུས་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་༣༩༢ མདུན་ཕྲེང་༦ པར། འོ་ན་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་ནི་
རང་ལུགས་དང་གཞན་གྲགས་གང་གིས་འགྲུབ་ཅེ་ན་ཞེས་པ་ནས། དབུ་མ་པ་དེ་ནི་ཕྱོགས་བཅུ་དུས་གསུམ་གང་ན་བཞུགས་ཀྱང་མི་ཕྱེད་པའི་དང་བས་ཕྱག་འཚལ་ཞིང་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་
བསྟན། ༣༩༡༽ཐལ་འགྱུར་པས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་དཔྱད་ནས་མི་འཇོག་གསུངས་པ་ལ་འགལ་བ་སྤོང་བ་ནི། ལྡེབ་༣༩༢ རྒྱབ་ཕྲེང་༥ པར། ཡང་ཁ་ཅིག་འདི་ལྟར་དོགས་ཏེ། དངོས་སྨྲ་བས་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་ཡང་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མི་མཐུན་པར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཅེས་པ་ནས། རང་གཞན་གྱི་སྐྱེ་བོ་གང་གིས་ཀྱང་དངོས་སུ་སྨྲ་བསམ་གྱིས་སྟོན་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༩༢༽དངོས་པོར་སྨྲ་བ་དང་དབུ་མ་པ་དག་གིས་བརྗོད་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པའི་ཁྱད་པར་ནི། ལྡེབ་༣༩༤ རྒྱབ་ཕྲེང་༢ པར། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་ཞེས་པ་འདི་ལའང་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མི་མཐུན་པ་ཞེས་པ་ནས། མ་

563

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

དཔྱད་བཏགས་བཞག་ཙམ་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱིས་བལྟོས་པའི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་ཞེས་འཇོག་གོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༩༣༽དབུ་མ་པས་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་
པར་སྨྲ་བ་དང་། མཐུན་པར་མི་སྨྲ་བ་གཉིས་ཀའི་རྗེས་བརྗོད་བྱས་ཚུལ་མདོར་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་༣༩༤ རྒྱབ་ཕྲེང་༤ པར། མདོར་ན་གཞན་དག་གིས་དབུ་མ་པར་ཡང་དག་པར་བཏགས་པའི་སློབ་པ་དང་ཞེས་པ་
ནས། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཕུང་པོ་ལྔའི་ཁུར་ཁྱེར་བའི་གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༩༤༽མཐའ་བྲལ་དབུ་མ་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་དང་། འཇིག་རྟེན་གཞན་
གྲགས་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་གི་ཁྱད་པར་འཇོག་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། ལྡེབ་༣༩༥ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། འོ་ན་མཐའ་བྲལ་དབུ་མ་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་རང་ཉིད་དང་ཞེས་པ་ནས། ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མི་མཐུན་པར་སྨྲ་བའི་འཇིག་རྟེན་པའང་དབུ་མ་པ་ལས་གཞན་པའི་འཇིག་རྟེན་པའོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༩༥༽དབུ་མ་པའི་གང་ཟག་དེ་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་ཡིན་མིན་ལ་དཔྱད་པ་ནི། ལྡེབ་༣༩༥ རྒྱབ་ཕྲེང་༣ པར། འོ་ན་དབུ་མ་པའི་གང་ཟག་དེ་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན་ཞེ་ན་ཞེས་པ་ནས། ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་སྟོང་ཉིད་དུ་མ་རྟོགས་ཤིང་། དེར་མི་སྨྲ་བ་

རེ་བདུན་

564

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

ནི་དབུ་མ་པའི་གང་ཟག་ཏུ་ག་ལ་རུང་། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༩༦༽སྐྱེ་འཕགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་པ་དག་དབུ་མ་པ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་ཀྱང་རྗེས་མཐུན་ཙམ་ཡིན་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་༣༩༦ མདུན་ཕྲེང་༦ པར། ཡང་འདི་
ལྟར་དོགས་ཏེ། སྐྱེ་འཕགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་པ་དག་དབུ་མ་པ་ཡིན་པར་མི་རུང་བར་ཐལ་ཞེས་པ་ནས། དེའི་ཚེ་གཞན་ལུགས་ཀྱང་དེས་འདོད་པར་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༩༧༽རྟེན་འབྲེལ་
སྟོང་ཉིད་མཐའ་བྲལ་དུ་སྨྲ་བ་ལ་དངོས་སྨྲ་བས་གནོད་བྱེད་བརྗོད་པའི་ལན་དབུ་མ་པས་ཇི་ལྟར་འདེབས་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་༣༩༦ རྒྱབ་ཕྲེང་༣ པར། དབུ་མ་པས་རྟེན་འབྲེལ་སྟོང་ཉིད་མཐའ་བྲལ་དུ་བརྗོད་པ་དེ་ལ།
དངོས་སྨྲ་བས་ཞེས་པ་ནས། ཅེས་པ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ལན་འདེབས་ཚུལ་ལོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༩༨༽དབུ་མ་པས་བདེན་གཉིས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་འདི་དག་ལ་ཤེས་བྱར་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཇོག་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་༣༩༧ མདུན་ཕྲེང་༢ པར། ཡང་འདི་ལྟར་དོགས་ཏེ། བདེན་གཉིས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་འདི་དག་ལ་ཤེས་བྱར་ཡོད་མེད་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན་ཞེས་པ་ནས། མགོ་ཐོད་ལ་མེ་ཤོར་བའང་བཤོལ་ནས་བརྩོན་པ་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་བའི་རྟོགས་པ་ཁྱད་ཅན་བསྐྱེད་ཐབས་ཀྱི་ཟབ་གསང་གི་འཕྲུལ་ཕྲ་མོའང་འདི་ཉིད་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༣༩༩༽རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་ཤེས་བྱར་མེད་པའི་

565

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་བདག་བདེན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པར་རྟོགས་པས་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པར་འདོད་ཚུལ་ལ་དཔྱད་པ་ནི། ལྡེབ་༣༩༩ རྒྱབ་ཕྲེང་༡ པོར། འདི་ལས་གཞན་དུ་ཤར་ཙོང་ཁ་པ་ན་རེ།
རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་བདག་བདེན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པར་ཞེས་པ་ནས། དེ་ལྟར་འདོད་ན་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་སྤོང་བའི་ལས་སོག་པར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། ༤༠༠༽རང་གི་ལུགས་ལ་བཏགས་
བཞག་གི་འཁྲུལ་ཆོས་དཔྱད་ན་ཤེས་བྱར་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་མེད་པའི་ཆོས་ཅན་མྱུ་གུ་ལྟ་བུ་འདི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱར་གཟུང་དགོས་པའི་ཚུལ་ནི། ལྡེབ་༤༠༠ རྒྱབ་ཕྲེང་༡ པོར། ཁོ་བོ་ཅག་ནི་བཏགས་བཞག་གི་
འཁྲུལ་ཆོས་ཤེས་བྱ་མྱུ་གུ་ལྟ་བུ་དེ་འབྲས་བུ་བསླུ་མེད་དུ་བསྐྱེད་པའི་ཤེས་བྱ་རང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དེ་ཀ་འགོག་པ་ཡིན་ལ་ཞེས་པ་ནས། འགྲན་བྲལ་ཀརྨ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་བསྟན་པའི་མིག་གཅིག་རྗེ་བཙུན་ཆེན་པོ་མཉན་པ་རས་ཆེན་གྱི་ཞལ་ལུང་ལས་བྱུང་བའི་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཅུང་ཟད་སྨོས་ཟིན་ལ། རྒྱས་པར་ནི་ཡི་གེས་འཇིགས་པས་སྤྲོས་པ་ཆོག་གོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། གསུམ་པ་ཐ་མར་དགེ་བ་ཇི་ལྟར་བརྩམས་པའི་ཚུལ་སྨྲོས་ཏེ་མཇུག་བསྡུ་བ་ནི། སྔོན་རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་ས་ཡོས་ལོར་(སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ ཟླ་༡༡་ནང་།) བོད་ཟླ་༩ ཚེས་༢༦ ནས་ཟླ་བ་གཅིག་གི་རིང་ཝཱ་ཎ་བཛྲ་བིདྱཱའི་གཙུག་ལག་སློབ་

རེ་བརྒྱད་

566

༧ཡོངས་འཛིན་ཁྲ་འགུའི་གསུང་འབུམ།

༼ཛ༽

གཉེར་ཁང་དུ་ཀརྨའི་དགུན་ཆོས་ཚུགས་སྐབས་རྗེ་མི་བསྐྱོད་ཞབས་ཀྱི་གསུང་འཇུག་འགྲེལ་དྭགས་བརྒྱུད་གྲུབ་པའི་ཤིང་རྟ་འདི་ཉིད་འཆད་ཁྲིད་བྱེད་སྐབས་ས་བཅད་མདོར་བསྡུས་ཤིག་བྲིས་ཏེ་མཇུག་མ་
ཚང་བར་ཡོད་པ་དེ་བརྩེ་བའི་སློབ་བུ་འགའ་ཞིག་གིས་བསྐུལ་མ་བྱུང་བ་ལྟར་གྲུབ་ཤིང་གི་ས་བཅད་བསྡུས་དོན་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་གྲུབ་པར་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ། རང་དགོན་གྱི་མཁན་པོ་པདྨ་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་
དྭགས་བརྒྱུད་གྲུབ་ཤིང་དཔལ་སྤུངས་པར་མ་གཞིར་བཟུང་ཐོག་ས་བཅད་རྣམས་གཞུང་ཚིག་གང་གི་སྐབས་སུ་བསྟན་ཡོད་པ་ལྡེབ་མ་དང་ཡིག་ཕྲེང་གི་གྲངས་བཅས་གསལ་བར་བཀོད་པའི་མཐུན་འགྱུར་
གནང་བ་བཅས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་འདི་ཡིས་བཤད་གྲྭ་བ་རྣམས་ལ་འགྲེལ་ཆེན་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་དང་དཀའ་གནད་རྣམས་བདེ་བླག་ཏུ་ངེས་པའི་རྒྱུར་འགྲོ་བའི་སྨོན་འདུན་བཅས་རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་ཆུ་ཡོས་(སྤྱི་ལོ་༢༠༢༣)བོད་ཟླ་༣ ཚེས་༥ ཉིན་གནས་མཆོག་སྟག་མོ་ལུས་སྦྱིན་ཁྲ་འགུ་བཀྲ་ཤིས་ཡང་རྩེ་དགོན་དུ་ཁྲ་འགུ་སྤྲུལ་མིང་པས་བྲིས་པ་དགེ་ལེགས་འཕེལ།། །། (དབུ་མ་དྭགས་བརྒྱུད་གྲུབ་པའི་ཤིང་རྟའི་སྤྱི་དོན་དང་དཀའ་གནད་རྣམས་ཀྱི་བསྡུས་དོན་ས་བཅད་དོན་ཚན་བཞི་བརྒྱ་པ་འདི་ཉིད་སྤྱི་ལོ་༢༠༢༣ ཟླ་༡༠ ཚེས་༢༤ ཉིན་གནས་མཆོག་སྟག་མོ་ལུས་སྦྱིན་དུ་ཆགས་མེད་རི་ཆོས་ནས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ལྟར་༧སྐྱབས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་གདུང་དངོས་སུ་

567

༄༅། །

གྲུབ་ཤས་བཅད།

བཞུགས་པའི་མདུན་དུ་མཁན་སྤྲུལ་བླ་གྲྭ་ཧྲག་བསྡུས་ལ་སྔོན་ རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ ལོར་བཀའ་ཁྲིད་གནང་སྐབས་གསན་མྱོང་ཡོད་པའི་ཁྲིད་རྒྱུན་དང་ལྡན་པ་ཞིག་གིས་ལན་གཅིག་བཏོན་ནས་ལུང་རྒྱུན་སྤེལ་བའོ།།)

རེ་དགུ་བྱོན།